

553

—————

—————

BALDUS
SUPER.
STUDIS.

—————

—————

—————

—————

—————

—————

109

—————

val sup seu ange fuerit de inter

400 200

...ita.
...implen.
...ante, qd pte
...mitur ex eo q
...am longum tpe
...vel pditionem im
...possibilem adieci
...ago, ut qd de man,
...te. l. antepen. s. f.
...q. l. ff. in prin. q
...ar. qd de usuf. tido
...sed qd in d. de h.
...insti. s. ipoffibilia
...sed finis huius. s.
...videtur soluti. l.
...hec per illam cor
...rigit: nec ibi de na
...tura e impossibilis
...de facto.
...Serrure, transi
...te, ut qd de ma
...te. s. si ita scriptu
...re. q. i. c. si pe
...s. s. quedas
...nus hber
...q. j. ca. l.
...l. si be

...ibi in psona serui contingit impediri: hic i psona dmi,
...hoc soluit et dicitur. q. i. m.
...em quinq; a. facti s. cl. p. xi. q. s. Alidius an
...cm. s.

...oro potuit regi
...si hberedi seruire iustus
...alberz hberes uel diti: qd tradi
...at: credo statim ad libertate
...acrite.
...Eam hber
...abesset: qd pecunia
...haberet: nec e
...ante eū debere
...donec redcat: nisi debeat: nec o po
...nere in ede pecunia consignatam
...oportet: quo subsecuto statim ad
...libertatez peruenit. Non est a
...tulber: cui libertas in tā longū tē
...pus collata: eint eo tēpore is qui
...manumissus e: nuere nō posse:
...aut si tam distalle imo pene ipol
...sibile conditione adiecit: ut aliu
...de libertate ei obtingere non pos
...sit: ueluti si hberedi mille dedisset:
...aut cū moreretur hberz esse iustis
...set: sic. n. hbertas in iustis daci
...7 ita iustis. scribit: quia nec animus
...dande libertatis e. Serrure tū
...o ano 7 hber esse iustus: tido mō
...tuo non statim hber fiet: sed cum
...annus transierit: qd uidetur nō
...tantū sub conditione: sed etiā ex
...tēpore data libertas: 7 cū ab sur

...aut ualido a
...pediūto facer
...nt: 7 blanno
...re eim nobis
...quos curam
...tes seruire nob
...ualitudinem i
...si deces hberedi a
...hberes etiā per pat
...nore libertatis cogi
...hber esse iustus si tu
...ascendert: si ticius
...der: ioceditur libe
...ris e in similibus ca
...onibus. Ita casu
...iure iustus e
...in fuga: sit: nec in co
...libertate non pecc
...Cantiber re
...iustus reliq
...e. Conditionibus. f.
...f. q. i. ca. l. s. s.
...seruis expot. m.
...de acqui. poi. l. i.
...g. Qu controuer
...cop. conuersa sine. s. jo.
...Cantiber. hber
...Tut: q. ar. s. f.
...si hber

11510

10
11

Faint, illegible text or markings in the center of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Non verentur tempestate nostra nonnulli librorum impressores presentium viros commentaria: ac ve-
 terum purissimos coactos imprimendi curam infulsissime suscipere. Quod ex cupiditatis neban-
 dissimo seculo: aut ingenij quadam bebetudine: non aliunde oriri censendum est. Quodobrem si publi-
 ce utilitatis inveniunt: ac proprie fame contemptores effecti: non immerito crudelitatis nomen sortiri
 debet. Cum multa in quolibet scripturarum certamine amplissima volumina: corruptissima: nullaque adu-
 trice apposita manu: tot sumptibus totue laboribus suis signanda characteribus permittant: Nonne
 ipsorum fatigationes inutiles videntur esse et abicere? Quapropter que diligenti cura carerent: igitur po-
 tius corroboranda quam in quorumque manibus vel farent: decernendum foret. Indocti preterea via verita-
 tis appetentes ob hanc rem sepius a summo vertice se precipitant: docti et pariter a vera sententia
 nonnunquam amouentur. Anuersas pene litterarum amplitudine radii impressorum leuitate conspi-
 mus laborare: artium optumis solerti cura predictis clarescere: bonarum artium plura in abdi-
 tis recondita sese omnium aspectibus palam fieri. Exterminandi si hoc dicere phas est ubi quo-
 rum manibus tam proficuum exercitium: tanquam criminum temporibus nostris diuino iuramento inuen-
 tum deturpatur. Et agabatur huc et illuc incoerecta Baldi preclara super feudis commentaria:
 que in d. i. ia ac summa integritas Joannis Antonij birete: Francisci et gerardighi: necnon ac cura-
 tissima in destruendis erroribus viri eruditissimi Porbasi Bozoli emendatio primum sine
 ritati restituerunt. Si hec nuperrime impressioni tradita protecto animi tranquillitate lectita-
 ueritis: res ipsa preteritis comparata testimonio iudicioque vestro facillime comprobabit. Vale.

Epitaphium Baldi ex marmore ossa eius fouente
 excerptum: Papiæ apud sacras edes diui Francisci.
 Obijt. M.D. cccc. die. xx viij. Aprilis.

Vita: labor: studium: viuini cultus amoris:
 Artes nature: regis fulgentia dicta:
 Legales nome: pastorum cetera iura
 Dinant Baldi animi: quem pedit dogmate claro
 Quisquis: nunc liquit mortalis pondera carnis
 Dulcia iam gustans auctoris pascua summi.
 Laudatur hic Baldus Francisci regmine fultus:
 Doctorum princeps: et crufina conditus arce:

Baldi de Perusio celebrati vtriusq; iuris interpre-
tis: ad illustrissimum Joānez Galeaz Mediolani du-
cem super feudis Restauratum Lōmentum.

Intellectum tibi

Dabo et instruam te i via hac
qua gradieris. ait dñs omps
per os pphete in li. psalmoz.
Est igit intellectus diuinum
munus seu bñficiū ab illa sū-
ma luce pfluens: de qua scri-
bit primo Canonice Jo. i. c.
Deus inquit lux ē: et tenebre

in eo nō sunt vllē. Et Sap. vij. Luci cōparata inuenit
prior. Ad hanc vt ostēdimus que in eos q ad optima co-
nant: mellifluū rosē influit et spirat: spe firmissima recur-
rā. Quoniam scriptū ē. Spera i dño et fac bonitatē et pa-
sceris in diuitijs. Quare nō solū ad aie pfectōnez puto
hōi celitus datū intellectū nec solūz nodis inersis natos
ēē: vtz de his q ipso pferuntē iuridice itegre q; senseri-
mus cōtōne ceteris ptribuēdā vnanimiter exultam⁹.
Nec que ad idē viuēdi vsuz eē necessaria vident lati-
rare debēt: s; se exhibere: sicut et que natura gignit: spō-
te reor. Ad. n. semp semē sub terra iacet: sed terra scissa
sursuz pcedit et adiutū a sole celum aspicit. Proinde si
bonū ē: in bonis recōditur et seruat: atq; nutrimentum
ex eo capit. Si malū trasueris sulcis eradicat: vritur et
ānihilat. Ita i huiuscemōi sniam prorūpe sepemunero
videor: vt quiq; sciaz pfectores: q sana mēte pceperint
in lucē tanq; sub duro cortice sapidos fruct⁹ parere te-
neant et ea soli hoc ē sapiētū intellectib⁹ obijcere: vt si qua
vera dixerint laudes deo canātur et opus eoz pprobe-
t. Si aut peccauerit q d humanū ē erronea opinio ped-
bus tereat: rōnibus eneruet et eradicet. Hoc nri maio-
res fecere. Mā disputatiū et reprehēsiū certamē i mū-
di gubernatōem et dei laudē pncire arbitramur. Quip-
pe fere ois prudens mauult pie corrigi q; imitari dāna
biliter. Inter eadē desiderātes me cōnumerari cupiens
nō erubescō quotidie aliqd discere: famelicus sio: micās
de ore sapientū cadentes ramino. Nec psumo dicēdūz
illud apostolicū vas electōis mihi quoquo mō puenire
cū factus sim vir p longissimū tps lectōis fere. xlvij. an-
noz: euacuauī que erāt parvuli. Mā si ex pre aliqd didi-
cerim: tñ in pparatōe latitudinis intellectus pfecto nihil
me itellexisse agnosco. Ad eum ipse q; plura aio reuol-
uēs: et ab obseruātia pēcte gratitudinis sepissime pira-
tus: erga magnificētissimū pncipez Joānez Galeaz in
elvre domus vicecomitū splēdore: ac noie et re virtutuz
Lomite necnō inuictissimū Ducē ad aliqd munusculū
ei offerendū conari debere: qd vere illi et decens et gra-
tuz esse possit. Et eo maxie cū in ornatisimo suo papie
si gymnasio pmaria cathedrā ipso auctore imerito pos-
sidea. Pro ingenio nri facultate onus assumpsi super
vsibus feudoz scribere: vbi de nobilitate et nobiliū viro-
rū prudētia: de pstantia et integra fide de honestate mo-
rū et nature psuetudinibus plurimū ptractaf. Reliquis
in scriptis sup oibus iuris ciuilibus libris et i enucleādis p-
blematibus tādiū versatus: nūc senio pfectus iter turis-
simos et grauissimos mores fruendā pponēs etatē sub-
sidio p cibuz supplicibus adiutores et auxilium prudē-
tū peto. Irritos aut fabulatores nō timeo q; deriden-
dus ē qd rōne nō fundat. vt. ff. de neg. ge. l. sed an vltro
s. i. ibi dū dicit. sed istam sniam celsus elegāter deridet.
Lōsius. d deo pns feudoz opus pstanti aio aggregā-
ar: quod diuino auxilio psequendo p singulos titulos:
ter. exponēdo: notabilia colligēdo et opponēdo et querē-
do: nec nō adiacētes materias ptractando ad finē vsq;
pducā. Nec tacebo eos aqbus voce mortua didici atq;

viua. q; bono: est i honorāre eē. Et q; occultator: laudis
aliene furi par ē. ar. ff. ad. l. fal. l. bñditatū. s. si. Remissio-
nes quas faciā eliciendo pclusiōes vbi expedit et dicta
aliōz meliorādo et magis fundādo declarabo. Nec ali-
quid quod sit ponderis dimittam quin eligam quid mi-
bi v; vt apertior et aprio: sit via alijs intelligendi: sup-
plendi et etiam approbandi.

Tractatus noster ergo de feudis incipe d; a q
busiā pludiz. Mā nō statim i mel-
sez iniiciende sunt manus. Quē. n. ordines i se hñt pre-
ludia qdā hñt. vt no. in auē. i medio litis nō fieri sacras
formas. s. si. col. viij. Et plerūq; pfectores demōstratōis
quimo ē finalis cāe vim ostēdunt. vt. ff. de orig. iuris. l.
i. et ff. de heredi. isti. l. pacumēius androtēnes. Que-
ro ergo i primis ne videar super caduco opere et super
ambagibus laborare: vtz ista collatio que appellat de
cima feudoz auctētica sit cōfenda? Quidā. n. ausu teme-
rario dicit hāc collatōem feudoz auctētica nō eē. Māz
nō ē pars aliqua iuris ciuilibus vel ptoij. vt insti. de iure
na. s. pstat. et no. insti. de act. s. sed iste. Item q; in libro
isto nō ē debitus ordo ppositōis vel pularōis librozū.
Et nihil cōstat sine ordinis cōpositōe vt in pna psti. C.
s. qbus. Itē in isto libro multa varia et insufficiētia pti-
nent: qd nō ē de natura vere legis. Itē et quedā iniqua
qd est p substantiā legis q d; eē equa. Mā ius ē ars bo-
ni et equi. vt. ff. de iusti. et iure. l. i. in pn. Itēz l; locus ab
auctoritate sit pbabilis. vt insti. de codicillis. s. post q
tempora. tñ nō reperit q; Obertus de orto vel Verar-
dus hui⁹ operis scriptores et recitatores et nōnullos dū
bīoz decisores habuerint auctoritates legis pdende: q
nō psumit data nisi pber. vt. ff. de orig. iuris. l. ij. s. pe.
q; ea que sunt auctoritatis publice debent per publica
documenta pbari. vt. l. vnica. C. d mā. prin. C. de iur. sis.
l. phibitū li. x. xvij. di. c. nobilissim⁹. Certē nec isti ma-
gistri feudoz in aliquo loco asserūt se auctem habuisse.
vñ eoz interpretatio pbabilis est et nō necessaria. vt no.
C. de legit. l. i. Quinimo nec pbabilis q; loquū vt ter-
facientes et l. ponentes. vt. C. de sacrosan. ecc. l. decerni-
mus. Pro quo dicit hinc libū eē auctenticiū: debent
hoc rōe vel lege pbare. nā rubor est loq sine lege. vt. C.
de colla. l. illā. et in auē. de triē. et semif. s. pferem⁹. col.
iij. Nec dici pōt q; istud sit ius psuetudinariū q; psuetu-
dines locales sunt et alios nō pstringūt. vt. C. de te. l. si.
et. C. de edifi. p. iua. l. an in totū sicut pscriptōes nō extē-
dunt. ff. de iti. actuz p. iua. l. i. s. iulianus. q; certis ter-
minis et meris cōcludunt. ar. ff. so. ma. l. si vero. s. de vi
ro. Unde dicit Inn. q; iurisditio est qd vniuersale s; nō
psuetudo: vt ipse no. extra de offi. arch. dilecto. Pro-
reā q; cōsuetudinē allegat: eā pber cū in facto cōsistat. et
facta nō psumunt pferim s; iā iuri vel rōni. vt extra d
cōsti. c. i. l. vi. In s; a q; iste liber sit auctēticus solē-
nis et seruāndus pbat: q; multi glosatoz vertices istū li-
brū glosauerūt et sup eo fecerūt vrilissimas sūmas. In-
ter quos fuerūt magni viri. s. Pylcus: Jaco. c. lūbi: Ja-
co. d ardizone veronēsis: Jo. fasolus archiep̄s ebrudu-
mēsis: Ja. de rauano vltromontanis: D. dof. Prostre-
mo Ja. de beluasio: And. de iserneā: P. d. d. cer. et multi
alij quoz auctē arguere nō ē absonū. Item in isto libro
continentur multa vrilia et difficilia intellectu que docti-
boies deprauant. Item minime sūt miranda que inter-
pretatōez certā semp habuerūt. vt. ff. d legi. l. minime
Māc prez tener pstat Ja. de bel. q postq; legit hūc li-
brū octo vicibus vt ipse refert hāc qōnez disputauit: vt
ipe tenz. s. ti. i. s. si. alijs quō. n. cāe feudoz q sūt magne
et maxime deciderent. Itē nōmille decretales sequuntur
leges impiales i hoc volumie situatas: vt p; cē de iudf.
c. ceterz. et c. nouit extra d seu. c. i. et c. ex parte. d dote p
diuo: resti. c. imp. d deci. c. tua. d psti. q i ecclesiay. vbi
diti. de so. ppe. c. et transmissa. et c. vtz. et. et parte. d

e. ec. nō ali. c. vt sazer d. d. c. per tuas. xij. di. c. pcep-
tis de re. ec. n. ali. hoc pultissimo. xij. q. v. c. d. forma. d.
pserip. c. ad audiētiā r. c. si diligēti. d. peis. c. i. qbusdā
r. c. ad aures. de sentē. ex. grauen. xij. q. ij. latozē eē de
vsuris pquest. d. hēri. c. exediam. r. c. fina. d. iurā.
eā te. r. c. vitatis d. iurpa. cū sculū. cē de pac. pleriz. d.
his q. si. a. pla. cū apostolica d. of. dele. significauit. d. ex-
cef. prela. graue. r. d. statu mo. recolētes. d. fide istru. inf
dilectos. Que aut pē eē maior approbatio qz sūmoz pō
tiācū: certe nulla. vt. C. d. legi. l. h. p. d. d. ad vtrā igno-
rātes r. mordeant sibi labia rēphēores veritatis. Max
doc. egrē: f. odof. C. d. sa. fā. ec. auē. c. assa r. irrita. sic ait
Anū sciatis qz auctēricū qz sūt pposituz a Justiniano
bz nouē collatōnes. p. d. oītea qū veit impator federicus
iunior misit has pstiturōes ad ciuitatē istā doctoribus
legū vt aptaret eas singulis legib. sub pgruētib. tit. lis
r. ita fecerūt doctores cū puenerūt in sancto p. d. ro: qz
istā adaptauerūt ad legē istā. p. d. oītea qd fecerūt: Dñs
Magoli. post nonā collatiōez posuit libru feudoz r. oēs
pstiturōes federici atriq. r. iunioris r. aliquas leges Lor
radi ipatoris r. vocaf. r. collatio. Sz pauci sūt q habe-
ant ita ordinate i libris suis sicut d. d. of. p. d. paret igitur
quō iussu impatoris sūt pcessū r. opus pbatū. Et iō p-
tinaces desināt latere deiceps. Et iō i decisiōe causarū
feudaliū pserudies n. solū i foro p. d. ictorio causaz ob-
seruāde sūt sz ēt in foro p. d. ictie nisi eēt in piculū aiay:
qz lex ciuils est ps legis diuie. vt nō. eē ne cle. vel mo. c.
sup specula. in nouella. r. ad hec. j. c. j. j. r. v. bec aut. r.
j. d. seu. cogni. in v. obtinet. p. d. e. d. cer. r. in. c. ij. d. seu.
Jo. an. in addi. ad spec. in. ri. de istru. edi. s. nūc dicēdū.
Secundo quero de ipsius feudi deriuatōe r. diffinitōe.
Dicūt at feudū a fidelitate. vt. j. p. quos fiat inest. c. nul
la. r. ē ar. a nomis iterpratōe sic. isti. d. tu. i. p. n. r. ff. si cer.
pe. l. ij. s. appellata. ff. d. v. sig. r. iurij. r. l. vt alphen. Mā
sepe vocis pprietas qd dicitur rei significat. vt. ff. d. isa.
l. arbleras. s. calūniator. ff. d. testa. l. j. r. l. qz quid facim.
fidē alienā securi i fide pstat. vt. ff. si cer. pe. l. j. tñ p ex-
cellētiā pstat d. i. feudis i qb. dñs quodāmo se totalit
pmitit vasallo personā. l. r. honorē: ac bōa. vt. j. d. no.
forma fide. c. j. r. econtrario. r. ideo per excellentiam
feudum a fide dictum est: non a qualibet fide: sed a fi-
de fidelitatis. Est autē fides dñi pmitit iuramētū fidelit
tatis sz dñi suaf exequutio opis. vt. j. qd pce. d. iuesti.
an fide. c. j. viso itaqz vñ nomē feudi d. scēdat iuxta. l. i.
i. p. n. ff. d. iurū. videam. diffinitioe qd sit feudū: qm ois
istitutio d. aliq. re q. a rōe suscipit d. a diffinitōe p. d. i-
fici vt itelligat qd sit id de q. disputat fm Tullius libro
prio officioz. Est ergo feudū put a dño p. d. ictif bēuio
la actio. sz put a vasallo suscipitur ē ipi. bēuolētie ef-
fect. totū aut h. bñficiū a noie significat. Dicūt ergo Ja
co. d. ardizone qz feudū seu bñficiū ē bēuolē actio tri-
buēs gaudiū capiet cū retributōe fuitij. Quo ad p. mū
dñi dico bñficiū notat gen. quo ad secūdū uotat d. rīa.
Gen. eiz ē qd i spēs diuisibile ē. sicut i adop. d. eiz d. d. i
qd qdaz adoptio ē genus: quedam spēs put differt ab
arrogatōe. vt. ff. d. adop. l. j. Sic r. creditū differt a mu-
tuo sic gen. a specie: r. ipi mutuo iest qz gen. rēp. r. af in
qualibet sua spē. vt. ff. si cer. pe. l. ij. s. creditum. Vel dic
pleni. vt dicit ter. a cui. v. bis n. recedamus. j. i. qb. cau.
seu. amir. c. j. s. fi. qz feudū ē bñficiū qd ex bēuolētia
alicui ita dat vt proprietaz qdez rei immobilis bñficiate
penes datē rēaneat. Usufruct. autē illi. rei ita ad acci-
piētes trāseat: vt ad eū h. d. des. suos masculos et femi-
nas si de his nominatis dicitur sit i ppetuū p. r. neat: ad h.
vt ille r. sui h. d. des. fidelit. dño fuit: sive fuitū ill. d. noia
tiz quale cē d. beat sit exp. ssum: sive ideterminate sit p-
missū. Et ex p. d. ictis v. bis sex p. ordiez d. scribunt. p. d. ro
feudoz istitutio seu natiuitas gratiosa. ibi bñficiū qz ē
ex bēuolētia. Secūdo retētio pprietas rigorosa. ibi

vt pprietas. Tertio eorū acq. sicut fructuosa ibi vsufruc-
tus autē. Quarto ipoz p. c. sicut siue ppagatio generosa
ibi heredesqz i ppetuū. Quinto recōp. sicut iue vicis-
tudo bñficij ceterola. ibi ad hoc vt fuitant. Sexto tacite
soluit quedā queitio dubiosa. ibi exp. ssum sive idetermi-
nate. p. d. ro itellectu boz circa p. mū qro v. r. scudū pos-
sit gra. nūcupari. Et videt qz sic vt legitur r. nō. ff. d. aq.
quori. r. est. l. j. s. p. m. i. t. i. f.

De cui. significatōe. j. d. p. b. i. f. u. a. l. i. c. per sede. i. e.
j. s. ad hec. r. que d. ca. j. d. pace iura. fir. l. c. ad hoc vbi
dixi. j. In p. r. i. u. qz nō p. stat bñficiū qz ip. d. i. t. v. t. u. r.
ff. d. ritu nup. l. p. r. i. m. e. r. ff. de b. i. n. s. t. i. l. i. f. u. o. f. i. d. e. c. o. m. i. s.
saria. So. si cōpares iuicē extrema feudi. i. p. c. e. s. s. i. o. e. m. e. t.
recōp. sicut bñficiōz qz p. p. d. e. r. a. t. bñficiū: feuda ha-
bent plurimū g. r. e. r. i. o. s. c. u. d. u. r. e. c. t. e. a. p. p. e. l. l. a. t. u. r. bñficiū. ar. ff.
d. obse. l. titius puez. Sic r. possessio denomiā. a iure il-
la que bz plurimū iuris: r. e. c. o. t. r. a. r. i. o. a. f. a. c. t. o. i. l. l. a. q. h. z. p. l. u.
rimū facti. vt no. C. d. aeq. poss. l. i. j. Sit eiz d. n. o. m. i. a. t. i. o.
ab eo qz plurimū pōt. vt. ff. d. p. b. e. e. p. l. d. o. m. u. ff. d. sta.
bo. l. querit. ff. ex qui. cau. maio. l. is qui rei. ff. p. d. o. n. a. t. o.
l. si vir. ff. de le. i. j. l. q. s. i. r. u. z. s. illud fortasse. Et dicim. i. si
mili qm p. r. e. d. a. t. u. r. a. l. i. a. r. e. s. r. q. u. a. t. i. t. a. s. v. r. z. s. i. t. p. m. u. t. a. t. i. o.
vel e. p. r. i. o. qz i. p. s. p. i. c. i. e. d. u. ē. a. n. s. i. t. p. r. i. u. m. a. t. o. r. p. s. v. a. l. o. r. i. s. r. e. i.
nec ne. ff. d. p. b. e. e. p. l. s. u. d. i. p. r. e. ff. d. ac. e. p. l. si sterilis. s. si
tibi eē d. r. e. z. p. m. u. c. a. d. q. o. e. s. i. n. o. u. e. l. l. a. p. q. u. o. f. a. c. i. t. qz nō.
l. i. c. e. d. u. i. i. s. i. C. si cer. pe. r. p. B. ar. in. l. aristo. ff. d. dona.
Dico qz si i. e. a. d. e. q. u. a. l. i. t. a. t. e. p. c. u. r. r. u. t. qz i. d. u. b. i. o. i. u. d. i. c. a. m.
eē p. r. e. t. u. n. o. m. i. n. a. t. u. e. p. r. o. i. s. r. v. e. d. i. t. o. i. s. qz f. a. u. o. r. a. b. i. l. i. o. r. e. cū
i. p. o. c. o. n. s. e. n. s. u. p. a. r. i. a. t. a. c. t. i. o. n. e. vt. ff. d. pac. i. u. r. g. e. t. i. u. i. p. r. i. n.
Sed statiz qz i. c. u. d. i. x. i. qz feudū sit bñficiū: v. r. u. p. o. s. s. i. t.
p. u. e. r. t. i. i. a. d. u. e. r. s. a. z. f. o. r. t. u. n. a. v. b. i. g. r. a. d. n. o. f. a. c. i. e. t. e. g. u. e. r. r. a. r.
v. o. c. a. t. e. v. a. s. a. l. l. u. s. v. a. s. a. l. l. u. s. c. o. s. c. i. e. n. t. i. a. m. o. r. v. e. l. a. n. i. m. i. t. i. m. i.
d. i. t. a. t. e. v. u. l. t. p. o. t. i. f. e. u. d. o. c. e. d. e. r. e. qz f. u. i. t. e. q. r. i. t. a. n. p. o. s. s. i. t. Et
v. i. qz s. i. c. qz a. u. t. d. i. c. i. m. i. s. t. a. r. e. t. u. r. a. t. o. e. z. c. e. p. m. i. s. s. a. r. t. u. c. h. z.
v. a. s. a. l. l. u. s. i. t. e. r. u. s. u. u. A. u. t. d. i. c. i. m. i. s. e. l. l. o. n. t. i. a. r. t. u. c. e. x. l. f. e. u.
d. i. n. p. o. t. v. a. s. a. l. l. u. s. p. l. u. s. p. a. r. i. qz p. u. a. r. i. o. n. e. f. e. u. d. i. Et iō cō-
c. l. u. d. e. d. o. v. i. d. e. t. qz i. u. i. t. o. d. n. o. p. o. s. s. i. t. v. a. s. a. l. l. u. s. r. e. n. u. c. i. a. r. e. r.
h. p. e. r. t. e. x. e. x. p. s. s. u. z. j. d. v. a. s. a. l. q. p. p. s. t. i. l. o. t. h. a. c. j. r. n. o. j. d.
c. a. p. i. q. c. u. r. i. a. z. v. e. c. s. i. i. g. l. m. a. g. n. a. z. d. p. b. i. f. e. u. a. l. i. e. n. a. p.
f. e. c. j. s. c. a. l. l. i. d. i. s. i. g. l. i. v. b. o. a. m. i. t. t. a. r. i. t. o. r. u. I. t. e. m. s. u. b. l. a. t. o.
e. m. o. l. u. m. e. t. o. t. o. l. l. i. t. o. n. a. n. e. r. u. d. e. l. e. i. j. l. p. a. p. h. i. l. o. s. d. u. a. s.
f. i. l. i. a. s. In p. r. i. u. z. v. i. d. e. t. qz feudū dicitur a fide: r. g. r. a. u. e. ē
f. i. d. e. f. a. l. l. e. r. e. v. t. ff. de p. s. t. i. p. e. c. u. l. i. j. i. p. r. i. n. Est eiz fides fm
T. u. l. l. i. u. d. i. c. t. o. z. p. u. e. t. o. z. qz p. s. t. a. r. i. a. r. v. i. t. a. s. Dicūt doc. qd
a. u. t. f. e. u. d. u. ē. p. c. e. s. s. u. a. d. c. e. r. t. u. f. u. i. t. i. u. n. n. p. o. t. r. e. f. u. t. a. r. i. i. u. i. t. o.
d. n. o. A. u. t. a. d. i. c. e. r. t. u. r. t. u. c. s. i. c. qz nō dū ē purificata obliga-
t. i. o. e. r. g. o. s. i. e. s. s. i. a. i. d. i. c. t. u. z. f. u. i. t. i. u. z. r. s. i. c. p. u. r. i. f. i. c. a. t. a. o. b. l. i. g. a.
t. i. o. n. h. z. l. o. c. u. r. e. n. u. c. i. a. t. i. o. S. i. m. i. l. e. h. a. b. e. m. i. g. l. n. o. b. i. l. i. d. e. o.
q. u. i. v. u. l. t. r. e. c. e. d. e. r. e. a. v. i. l. l. a. v. e. l. c. a. s. t. r. o. r. c. e. d. e. r. e. b. o. i. s. q. i. p. e.
i. b. i. p. o. s. s. i. d. e. t. Mā si nō erat mun. idictū liberat. Secus si
e. r. a. t. i. d. i. c. t. u. v. t. n. o. ff. ad m. u. n. i. c. i. l. i. c. o. l. a. i. g. l. S. z. p. o. n. e. q. d.
p. r. e. t. u. s. f. e. u. d. i. f. u. i. t. c. e. l. e. b. r. a. t. p. e. r. s. t. i. p. u. l. a. t. o. e. z. q. s. o. l. e. t. a. p. p. o. n. i.
i. o. i. b. i. s. t. r. u. m. e. n. t. i. s. r. s. i. n. o. a. p. p. o. n. a. t. p. s. u. m. i. t. v. t. ff. d. v. o. b. l. i.
l. s. c. i. e. d. u. l. i. f. i. C. de f. i. d. i. c. i. u. s. V. e. l. p. o. e. qz v. a. s. a. l. l. u. s. i. u. r. a. u. i. t. n.
s. o. l. u. f. i. d. e. l. i. t. a. t. e. s. z. o. b. s. u. a. r. e. d. i. c. t. o. z. p. u. e. t. o. z. qz f. o. r. m. a. l. r. a. t. e.
n. u. q. u. i. d. h. a. b. e. b. i. t. l. o. c. u. p. e. i. t. e. r. i. a. r. v. i. d. e. t. qz n. qz s. t. i. p. u. l. a. t. i. o.
d. r. a. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. i. a. f. i. r. m. i. t. a. t. e. v. t. i. s. t. i. d. e. v. o. b. i. p. r. i. n. I. t. e. m. n. o. ē.
i. p. o. t. e. s. t. a. t. e. d. b. i. t. o. r. i. s. d. i. s. s. o. l. u. e. t. d. b. i. t. u. r. v. i. c. i. l. u. s. z. A. c. c. u. r.
I. t. e. m. o. b. l. i. g. a. t. i. o. p. e. r. s. o. n. e. c. o. h. e. r. e. t. r. n. o. r. e. i. v. t. l. i. f. i. C. de p.
f. e. r. i. l. o. t. e. p. l. i. f. i. ff. d. p. b. e. e. p. I. t. e. m. i. c. u. l. p. a. f. u. i. t. s. e. s. i. c. a. s. t. r. i. g. e.
d. o. o. b. l. i. g. a. t. o. e. p. e. r. s. o. n. a. l. i. a. q. u. a. q. s. n. l. i. b. e. r. a. t. r. e. i. c. e. d. e. d. o. v. t.
ff. d. v. s. u. f. r. u. c. l. s. z. cū fructuari. I. t. e. m. n. o. s. d. i. c. i. m. i. s. i. m. i. l. i. qz
s. i. g. s. i. u. r. a. u. i. t. s. u. a. r. e. i. d. q. d. i. s. t. a. t. u. t. o. p. r. i. n. c. i. p. l. i. c. e. t. c. a. s. s. e. t. s. t. a.
t. u. t. u. n. l. i. b. e. r. a. t. f. e. c. s. i. i. u. r. a. s. s. e. t. s. u. a. r. e. s. t. a. t. u. t. u. v. t. n. o. i. c. j. d.
b. i. s. q. u. e. s. i. a. m. a. p. e. r. c. a. F. a. c. i. u. r. e. i. z. d. r. i. a. z. v. r. u. i. i. u. r. e. t. o. b.
s. e. r. u. a. n. t. i. a. l. e. g. i. s. v. e. l. i. u. r. e. t. u. r. o. b. s. e. r. u. a. t. i. a. c. o. r. u. m. q. u. e. c. o. n. t. i.
n. e. n. t. u. r. i. n. l. e. g. e. I. d. e. m. o. c. a. s. u. a. n. n. i. b. i. l. a. t. a. l. a. n. n. i. b. i. l. a. t. u. r.
i. u. r. a. m. e. n. t. u. m. t. a. n. qz e. i. u. s. a. c. c. e. s. s. o. r. i. u. m. S. e. c. u. d. o. c. a. s. u. f. e. c.
qz nō d. p. e. d. e. t. i. u. r. a. m. e. n. t. u. a. s. t. a. t. u. t. o. S. i. m. i. l. e. h. a. b. e. s. i. a. l. i. a.
m. a. t. e. r. i. a.

materia vtz viciato igressu viciet obligatio bonoz. nā
 distiguit vtrū bda sint oblata per se an sint oblata per
 accidēs seu accessorie. vt. nō. C. d. sacrosan. eccle. auē. in
 gressu. S. d. stipulatōe credo q̄ possit renūciari tñ tene-
 atē ad itereē. In iuramento aut distiguo. aut loqmur q̄
 ad iurāte t teneē p̄cise q̄ iuramētū iponit p̄cisa necessi-
 tate vt nō. ff. d. p̄di. cā da. cā n̄ se. l. si pecuniā i. p̄i. i. gl.
 parua. q̄ incip. habeas vt q̄ iurasti. Aut loqmur i b̄de
 iurātis q̄ b̄s n̄ iurauit t tūc teneē ad itereē. nā viculū
 p̄cissum t sp̄ale iuramēti est personale ex parte iurantis
 vt nōt Anno. eē de iururā. c. veritatis. t adde q̄ nō. in
 spe. d. celsio i q̄one d̄ puteo t. ff. d. dā. isec. l. p̄to. §. hoc
 edictū. Dicit And. d. iser. q̄ feudū ad certū fuitū ē da-
 tū ḡra vtriusq̄ t determinato mō t adheret nāe pacti
 t p̄ctus nominari t ideo n̄ p̄t renūciari iuito dño cū cer-
 ta sit obligatio p̄cise p̄cta ad aridora. ad q̄. j. d. capi. qui
 cu. v̄. i. c. n̄. i. glo. magna i prin. t in spe. de loca.
 Et adde q̄ q̄qd sit d̄ eo. q̄ p̄ feudū acq̄siuit tñ filius
 ei⁹ ex quo cognouit b̄ditatē paternā nō p̄t renūciare
 feudo q̄ ei inseparabilē vnitū siue p̄nerū vt. j. an agna.
 vel si. c. j. C. d. iur. deli. l. q̄dā enlogio. §. nūc aliqua. v. rj.
 t q̄ Bar. i. l. stipulatōes n̄ diuidū. i. v. celsus d̄ v. ob. t
 i. l. is. cū quo d̄ aqua plu. ar. C. de repu. b̄. l. sicut. etiā si
 i iudicio abneget feudū. nā nō p̄t i suū fauorē s̄ i suū
 dñum. q̄ i iudicio abnegat ius suum v̄ cedere liti. l.
 postq̄ liti. C. d. pac. t gl. i. d. l. sic. Itā t pactio cuz duo-
 rum sit vallata p̄fesu renūciari vnus arbitrio nō p̄t
 vt dicit glo. ff. d. opri. le. l. boie ligato. Itā oia q̄ solidita-
 tis viculo copulāt per alterā partē retractari ipossibile
 ē. Illud sciēduz ē q̄ si vasallus recedit isalutato hos-
 pite nō tñ renūciādo feudū q̄ cogit si placz dño redi-
 re t fūire. vt. C. d. agri. t celsi. l. oēs li. rj. Redēdo ad
 p̄positum dico q̄ feudū ē b̄ficiū. Est autem q̄stio
 vtrum possit dici p̄uilegiū si tōte cōcedit a p̄ncipe: su-
 per quo dico q̄ aut p̄cedit a p̄ncipe d̄ reb⁹ nō in feu-
 dalibus q̄ p̄t p̄ncips facē ex plenitudine p̄tatis: t istud
 p̄prie appellatur p̄uilegiū. Idē si p̄cedat femine p̄ rigo-
 re p̄suetudis feudoz. vñ d̄ isto p̄uilegio n̄ cognoscat nisi
 p̄ncips quasi dispuet d̄ ei⁹ substātia. vt nō. eē d̄ iudi.
 c. cum venisset t. j. apud quē vel quos cōtro. feu. d̄beat
 diff. c. j. Si autē p̄cessio sequitur ius t cōsuetudinē nō d̄
 p̄prie p̄uilegiū s̄ b̄ficiū. Sed de larga significatōe
 dicunt q̄dā q̄ p̄t ē appellari p̄uilegiū omē q̄ ema-
 nat a p̄ncipe q̄d nō. Jo. an. eē de v. sig. c. olim in nouel-
 la. Dixi se dō q̄ in p̄dictis verbis describit p̄prietatis
 retērio rigorosa. p̄inde enīz dñs magis timet a subditis
 ar. ff. d̄ v. ob. l. vtz. t. p̄cor. j. d̄ iuest. re. alie. fac. c. j. §. si.
 Quāq̄ tñ secus cōtingit q̄ dñi cōcedunt p̄prietatē t vsu
 fructū cum pacto q̄ debeāt sibi certa seuitia p̄stari. vt
 j. d̄ feudo n̄ habente p̄prias feudi nām. c. j. Ibi vt eisdē
 cāis tē. Et cōtra nām feudi ē q̄ cōcedit rōe p̄prietatis
 t vtilitatis. vt. j. in q. ca. leu. amir. in. fi. De rigore ergo
 p̄suetudinis feudoz ē q̄ ap̄ d̄ dñz sit p̄prietas. t si pae-
 tum sit appositū in p̄rium recessum ē a natura cōtract⁹
 feudi. t alia quētio inita ē. s̄. p̄ctus innominat⁹. ar. ff. p̄
 socio. l. si margaritā d̄ condi. ob. cām. l. si. t. l. vbi ita do-
 nat. ff. d̄ do. cā mor. vbi Bar. Sed hoc quero quōm
 iurib⁹ personalibus puta in annuis p̄statōibus possit d̄
 scribi p̄prietas cum nulluz sit ibi dñum directum vel
 vtile cuz n̄ def rei v̄dicatō: Rñdeo q̄ loco directi dñi
 ē actio directa t loco vtilis dñi ē actio vtilis que def
 debito: feudatario q̄n ē infeudat⁹ redditus annu⁹ seu
 ann me ciuiles q̄ inter immobilia p̄putant. C. de sacro
 san. ec. l. iubemus nulli in prin. in auē. de n̄ alie. §. j. t. j.
 de cōtro. inter va. t̄ ep̄. c. j. t. j. de feu. cogni. c. sciēdum
 cum ibi no. t in cle. exiuit de v. sig. in. v. cūq̄ annui red-
 dit⁹. Et scias q̄ oēs res ex q̄bus fruct⁹ percipiunt inter
 immobilia cōputantur. s̄ ita est q̄ ex ip̄so iure q̄ habz
 credito: fructus percipit. i. annu⁹ reddit⁹. Probo au-

tem q̄ sit fruct⁹ q̄ renascit singulis ānis. vt nō. ff. so. ma
 l. diuortio. §. si vir. in gl. q̄ incipit distiguit. aut renasci-
 tur t sic ē fruct⁹ tē. Nec curo vtruz ānia p̄statio sit cir-
 ca: idē an circa aliud. puta vno anno circa frumentum:
 alio anno circa oleū. vt. ff. q̄n di. le. ce. d. l. nec interest.
 nam in feudo q̄nq̄ vno anno percipit frumētū t alio
 vīnū vt. ff. so. ma. l. si fund⁹. §. q̄ in sementē. Dixi ter-
 tio q̄ in v̄bis littere denotat feudoz acq̄sio fructuosa
 s̄ p̄fam op. q̄ feudari⁹ nō soluz habz vsufructum s̄
 vtile dñum vt plene legif t nō. j. d̄ capitulis corra. §.
 j. in glo. magna. q̄ tali rōne p̄batur: ex omni perpetuo p̄
 ctu q̄ritur vtile dñū vt isti. loca. §. adeo t. ff. de super
 fi. l. j. §. q̄ ait t. j. de feudo filie dā. c. si vasallus de suo.
 t. j. de cōtro. inter vasallū t aliū de b̄n. c. j. Quale āt
 dñum hēat feudū t que res possint dari: habet. j. per
 quos fiat inue. in. c. j. in prin. t in. §. s̄ t res. t de inuest.
 de re. alie. fac. §. j. t de dñio vasalli per glo. in. l. j. C. de
 t̄b̄sau. l. i. r. Quidāz tñ dicunt q̄ vtile dñū est chyme-
 ra: dicentes q̄ vtile dñū nō est aliud q̄ ip̄a vtili-
 tas sine p̄prietate cōsistens nec est quid distinctum ab
 vsufructu perpetuo t trāsmittibili. S̄ isti nesciunt qd
 dicāt quia p̄prietas est dñum superius cuius inuentio
 est de iure gentium. Utile vero dñū est dñū inferi⁹
 q̄ subalternat directo vt in feudo vel emphiteosi vel q̄
 p̄riat vt in dñio p̄scripto q̄ p̄scriptiones sunt de iure
 positio t dñia sunt de iure gentiū. idco per p̄scrip-
 tōez lōgi vel lōgissimi temporis dñū directū n̄ vsur-
 pat s̄ qdā q̄litas dñi in esse p̄ducit que appellat vtile
 dñum. Idō directū dñū nō trāsfertur nisi de vo-
 luntate vera vel interpretatiua ipsius dñi. vt. ff. de p̄di.
 ob. cau. l. iij. §. subtiliter. t ff. de regu. iur. id quod nrz. t
 insti. de rez. diui. in. §. per traditōez. t Bar. in. l. si is ad
 quē. ff. de acq. b̄. q̄ volūtas p̄scriptōib⁹ nō inest. vt no.
 in. l. i. in fi. ff. de dolo. Itā in p̄scriptōe longi t lōgissimi
 tēporis nō requit scientia aduersarij nisi in iurib⁹ q̄ si-
 ne patientia nō p̄t possideri. vt. C. de p̄scrip. longi tem-
 poris. l. si. t. l. ij. C. de fūi. t aqua. Dixi quarto q̄ in
 v̄bis l̄re describit feudoz successio generosa. Natura
 enīz feudoz est vt nō recipiāt c̄neos b̄des. vñ nomen
 b̄dis in feudū appositū intelligit stricte p̄ descenden-
 tib⁹ ex eo q̄ ē stipes agnatōis cōis. vt. j. de feu. ali. c. i. §.
 t si clientulus. t no. ff. ad t̄b̄. l. ex scō per gl. t Dy. t. ff.
 de v. ob. l. in p̄ventionalib⁹ per Dy. t plene dixi p̄ Ly.
 in. l. liberti liberteqz. C. de ope. liber. t per gl. in. c. statu-
 tū el. ij. de hereticis in. vi. Et Idō q̄ p̄cessū est ali-
 cui p̄ se t b̄dib⁹ p̄prij corporis feudum: vtz intelligat
 de omnibus masculis descendētib⁹ in infinitū: dic q̄
 sic. C. de pac. l. i. in. i. q. per Ly. Dixi q̄nto q̄ in v̄bis
 l̄re describit qdā recōpensatio seu vicissitudo meritoz
 aliquatit onerosa: q̄ cessante n̄m̄z si perdit feudū. ne-
 qz. n. est alia iustio: cā feudi vel b̄ficij auferendi q̄ si id
 p̄ quo id b̄ficiū datur fuerit vasallus facere recusane-
 rit. S̄ quare est ista iustio: omnibus alijs: rñdeo q̄ p̄ce-
 dit ex p̄mo p̄sensu partiū t sic nascit ex ip̄a radice p̄ct⁹
 ip̄saqz cā loco tacite p̄ditōis habet. vt. ff. loca. l. q̄ro. §.
 inter locatores. Dixi sexto q̄ in l̄ra qdā qd soluit. po-
 terat. n. queri an p̄prie dicere: feudū siue sit p̄missū cer-
 tū fuitū siue nō: t determinat ibi q̄ sic. Dicit tamē
 Ja. de bel. q̄ feudū n̄ d̄ rectū vbi ē certū fuitū limi-
 tatū. S̄ aduertēdū ē: t oppo. s̄ textuales diffinitōez
 q̄ in rex. nō sit mentio de inuestitura q̄ v̄ esse substātia
 realitatis feudi. vt. j. qd sit inuesti. c. i. p̄ virib⁹. n. o3 q̄
 aliqz in possessiōez inducat ad hoc vt ius perfectū cō-
 sequat si sint talia in q̄bus cadat traditio aliq̄ corpora-
 lis vel incorporealis. vt. ff. de vsufruc. l. iij. §. dare. t no.
 in. c. i. de imu. eccle. per Anno. t ibi no. eē de p̄scrip. c. ad
 audientia. So. iō tacuit de inuestitura nō ponendo in
 diffinitōe feudi: q̄ feudū nō soluz acq̄rit inuestitura s̄
 successiōe. vt. j. de feu. cogni. c. obertus. §. sciēdū. It ē

prescriptioe vt. j. si de seu. p. ro. seu. c. sigs p. xxx. Igitur inest
statura non est de diffinitioe sed est quidam modus accipiendi.

Tertium est autem quod duplex est inuestitura. scilicet verbalis et rea-
lis. de quibus. j. quod sit inuestitura. Per primam non transfer-
tur possessio. vt. ff. de peca. l. non statim de fide instr. c. in-
ter dilectos. et c. de sur. l. si nodum. quod stat in finibus vborum.
nam solo verbo non transit dominium nec possessio. vt. C. de pac. l.
traditionibus. et ff. eo. l. diuisionis placitum. nisi in ipso ver-
bo seu per ipsius vborum mutetur causa possessionis pcessori. vt. ff.
de acq. pos. l. quod meo. Et causa superueniens mutatur qualita-
te possessionis pcessori. vt. ff. de iur. do. l. si spousus. §. i. Nec
differt titulus vniuersalis a particulari vt eleganter no. in
l. i. ff. de vsuca. p. dote. vni sine possessione non dicitur pcessum
ad accipiendum pferentem ius in re: sed in pcessibus eo ipso quod p-
ceps datur: transferuntur dominium. nec aliud requirit nisi ad facti tra-
ditionem executio de rescrip. c. auditor: in cle. et in l. bñ a
zenone. C. de quad. pscript. et de fide instr. c. iter dilectos

¶ Quod non pro quod habet in l. traditionibus. C. de
pac. vtrum per donatorem pceptis dominium transferat absque tra-
ditione: quod per h. vt sic: ad quod facit quod non. Jo. an. in. c.
olim de v. sig. et j. de noua for. fide. c. i. in. §. si. et quod non. i.
l. cum duobus in. §. idem rñdit. ff. pro socio pucta. l. pe. C.
de dona. inter vi. et vxo. et l. cesar. ff. de pub. et vt inferre
vtrum princeps pcrabat super re aliqua: an ipsas p modum
pcessoris pcedat. **¶** Per secundam autem realem autem est facta
possessio quod antea possidebat: etenim causa possessionis mutatur
sic fide vt res tradita. vt. j. si de seu. p. trouer. sue. c. titi-
et ff. de iure do. l. si spousalibus. §. i. et ff. de rei ven. l. quod
mulier. et ar. ff. de here. insti. l. iij. §. qui fideicommissariaz.
Si vero erat penes tradentem certi sunt modi introducti a iu-
re possessionis transferende per quos fide transferuntur possessio.
vt. ff. de acq. pos. l. quod meo. et no. ff. de pac. l. ab emptore.
Ideo autem dicitur fictio quod vera possessio naturalis est vt. ff. de acq.
pos. l. i. in prin. **¶** Et ex gl. illius. l. possit argui quod si va-
sallus incidit instrum. tacite vt possessionem retrahere et illa
glo. non est alibi. De precario dicitur quod si accedit alienationi
habetur ea inducere secus si stat per se facit. ff. de dona. l. luti-
de acq. pos. l. sigs ante. **¶** Sed illud queritur an ex patie-
tia resultans traditio dicatur vera vel ficta: rñdeo. dicitur ve-
ra sed tacita est quod modus est tacitus ex quo resultat vera pos-
sessio. Et dicitur quod est fictio in modo tradendi sed veritas in substā-
tia possessionis quod plena possessio est apud possidentem. vt. C. de
acqui. pos. l. minus instructus. Quero in incorporalibus
per quos et quot actus acquirat quasi possessio: rñdeo de hoc
est tex. valde no. j. quod sit inuesti. c. i. §. si vero. dicitur vt ibi dicitur
cam. Et adde quod quedam sunt incorporalia psonarum vt iu-
risdictioes: quedam incorporalia rerum vt seruitutes. De pri-
mo dicitur quod sufficit obedientia subditorum nisi alius sit in pos-
sessione eorum vt notat Inn. et Jo. an. in. c. dilectis de cap-
mo. In secundis vero non requiritur obedientia que non cadit in
eis. vt. ff. de acq. pos. l. re que nobis. **¶** Quia sicut ser-
uitutes per se non possunt intelligi ita nec per se haberi vel posside-
ri. vt. l. i. ff. de vsufruc. le. et ibi gl. in verbo ex bonis. quod omnes
fuitures accidentalia seu qualitates sunt. Sunt et quidam
res que possunt intellectu percipi et non videri vt possessio per indi-
uiso de le. ij. meuius. §. duorum. et per Accur. ibi in glo. in
verbo hac. pbat tñ per testes dicentes se vidisse plures pos-
sidere simul tanquam eiusdem rei pcessores. Ite sunt quedam cor-
poralia que non videmus vt arthamos in aere et augmen-
tum in cucurbita. Corpus. n. est quod est in vno loco ita quod non
in alio. ius est quod vbius est. l. ff. C. de pscript. longi temp. In
corporalibus potest agi possessio dicitur iudi. c. fi. **¶** Bal. l. doc.

Expedita diffinitioe feudi quod quidam sub breuissimis
mis ponunt verbis dicentes quod feudum est
pcessio rei per homagium. i. fidelitate facta vt extra de simo.
c. si diligenti. pcedamus ad vteriora. Et queritur tertio
qualiter feudum diuidatur. Et ego incipiam aliter quam incipiant
alii doc. Incipiendo ab ordine dignitatum dico quod feudum
aliud est regale aliud non regale. Circa quod quero de ta-

li quodone. Imperator donauit vel pcessit ex causa donationis
vel alio titulo castrum imperij: numquid valebit donatio vel
alienatio? vt sic: quod pceptus principis obtinet vni legis
vt. ff. de pub. l. cesar. C. de dona. iter vi. et vt. l. penult. C.
de bonis quod li. cum multa. de quadri. pscript. bene a zenone
Et si dicatur istud est pceptus ius cō: rñdeo hoc non fert non vale-
re sed fert esse pcessum. C. de bo. vac. l. si quod li. x. et i. c. sug-
gestum de deci. et ibi no. et ff. de flu. l. quo minus et ff. ne quod
in lo. pu. l. ij. §. hoc iter dictum i. auct. de ref. sacri pala. §. p-
terea. col. ij. et c. ne sit. re. quod vt. l. i. et per totum. Ite impe-
rator pferat sumas dignitates: ergo earum tertio. vt
C. de diuer. offi. l. pbatorias li. xij. Ite per hoc gl. accur.
C. de le. l. l. humanum. In pceptis vt quod quod coronat iurat
nihil diminueret de bonis imperij vt extra de iur. iur. c.
intellecto. et in feudatario non potest minueret honores regis
§. And. de iser. Ite non potest rex facere deteriorē pceptio
nē vniuersitatis. i. regni nec regnum subijcere seruituti
fm Eldra. Ite tales gratie psumunt surrepticie vt. C.
de testa. l. j. cum. n. sint manifeste pcepta publica vtilitate non
valent vt. C. de his quod vaca. a pn. accepe. l. vnica. lib. x. et
ff. de vaca. mul. l. j. in pn. C. de sacrosan. ec. l. i. ubi nō nullā
C. de aq. duc. l. sigs per diurnam. li. xij. Ite sequeretur
absurdum quod imperium posset ad nihilum deuenire. vt per bar. i.
l. pbibere. §. plane. ff. quod vi aut clam et j. quo tpe mi. iue.
pe. c. ij. i. ff. et legit et no. i. c. abbate sane de re iudi. in. vj.
Sicut Jo. mo. quod papa potest legem imponere sibi per verba de-
rogatoria sed non successorum suo de pcepti. l. romanus in vj. et
Arch. xv. q. ij. i. summa glo. i. c. fi. in glo. pe. d. rescrip. i. vj.
Hanc prem. tenet glo. in auct. quod oporteat episcopos in prin.
col. j. Ista quodone determinauerunt antiqui rñgendo illa quodone
d. donatioe facta eccle. que potest fuit diuinitatis quod hu-
manitatis: et dixerunt quo ad ex pceptatōez territorij di-
gnitatis vel iurisdictionis non valere nec possibile esse. Cō-
moda tñ et vtile dominium pcedi posse talia semp ab impio
recognitioe ac fide. quod eis impator seipsum mutilet. i. mē-
bra imperij a se apud dicitur esse spēs facultatis. Et id dicitur
crio quodone dicitur quod impator potest diuidere per res sed
non per quotas est falsa quod ipium est in similitudine corporis huma-
ni a quo si abscinderet auricula non esset corpus pfectum sed
monstruosum. et ideo si donatio cōstātini non pcessisset a si
de catholica sicut pcessit sed a mero iur. imperialis officij non
potuisset caput imperij. i. romā a ceteris membris mutilar:
quod capitis truncatio non est per quota sed tota. Bene tñ est pce-
dendum quod papa et imperator possent pcedere aliquam rem vt
ille haberet dominium veditandi et possidendi. vt. ff. de iur. l. lu-
tius de rei ven. l. ite si vberatus. ff. de le. l. ij. q. solidum. §.
pceptus. C. de iure fil. l. certa forma. li. x. C. de meta. et epi-
de. l. deuotum. li. xij. Quod autem posset facere sibi parē vel su-
piorē vel aliquē ipone quod posset rebellare ipium impossibile
est quod lex regia dicitur. Et quod nullum iserit fm Aristoteli stā-
tib⁹ tñ mis discretis pceptat id quod superius est. Bal. cē.
¶ **Quia** sed pauca d. principe dicam. Et primo quod
ipse est vigor iusticie si est vt esse dicitur non tyrannus.
l. pbibitum. C. de iur. fil. li. x. Secundo quod non decet pceptez
suum bñficiū reuocare. vt no. ex de sang. et affi. c. quod dilec-
tio in nouella. et i. c. decet d. re iu. i. vj. Tertio quod i. pcepte est
plenitudo potestatis. Dicit Arch. quod vbi apparet d. ierōe
pape illa est oio sequenda. xv. q. ij. suatis. Idē dicit quod
vba pape enūciatiua intēdis ab olis disponunt et pbant
xv. q. ij. §. quod at. Archi. dicit per rex. quod cum pmulgāde
quod legis auctem fortune sibi veditat eminētia i. auct.
de rap. mulie. in pn. col. ix. tñ ipse sup oēs dicit cogitare quod
agat: et postquam vult et ex certa sciētia vult nemo potest ei di-
cere cur ita facis. non psumit velle istringere sua statuta.
C. de inoff. test. l. siquādo in pn. **¶** Immo terrarum statuta
et pceptudies debent seruari facere. vt. j. ti. j. i. si. pn. Ite non
potest sine culpa disuēstire vassallū. j. eo. ti. §. notādū. i. glo.
Et in ore principis dicitur esse veritas vt dicitur de natura seu. i. c.
j. et de no. for. fide. i. si. **¶** Et quod maior est auctas in se quod

verbis circumscriptio iuris presumit: nisi sic est ut pronuntiatum est per probationes legitimas doceat ut patet manifeste. ff. de pba. l. qui testat. ff. de leg. iij. l. cum qd. §. titia. C. de pba. l. non epistolis et l. non nudis. Item probat. ff. de rebus coruz. l. magis puto. §. ne passus et §. si es. ff. de castren. pecu. l. si forte. C. de sacrosan. eccle. auē. h. ius non tamen nego quoniam ex illis enunciatiis verbis nouum sublatiue negotium dicitur sit in parte enunciatis nouum formare feudum vel factum. ut ff. de le. iij. l. lurtius. §. qd. de leg. iij. l. lurtius. §. i. ff. de dona. l. ex hac. et tangit in d. §. titia. s. in causa non subsistentia facti. s. tempus ex antiquo transcursum licet facit ifeudatio nem. quod si non fuerit ius est ifeudatio: merito verba epistole enunciatis antiqua ita esse non probant. nam ubi opus est euentia facti: verba non sufficiunt. ut C. de vsur. l. acceptas. ff. ad in incip. l. domiciliu. C. de vsur. pupil. l. si. et de eo qui mit. in pos. cau. rei seruau. c. i. imo inducit circumuentionem iuris per hoc. ff. de trāsa. l. cum hi. §. si cum lis. Ibi fingi etiam lites poterunt et. h. de vident vera nisi per probationes legitimas ita esse doceat ut. §. dixi. Nouum autem non potest dici. pcedit feudum cum hoc expressit non possit epistola ut dictum est. Quid ergo si prelatus cum toto capitalo pcedit et iurat omnia vera esse que in instrumto continentur et prelatus est homo diligens et in capitulo sunt viri prudentes et persone notabiles? Respondeo presumam omnia vera esse et ideo pculo quod quoniam prelatus facit huiusmodi inuestituras que pnt in dubium reuocari faciat et p sensu capituli et habito tractatu cum ipso capitulo. et hoc per glo. ordinaria que est. C. de sacrosan. eccle. auē. h. ius pcedit in n. ubi etiam est prelatus et capitulum ibi est totum pntens nisi prelatus et capitulum faciat expresse iuris pntentem C. de sacrosan. eccl. l. tubemus nulli. v. sane si oēs. unde non pnt ventre p factum suum quoniam pnt esse iuridicum. Dicit Jo. mo. quod totum capitulum potest esse periturum in. c. ut circa d. ele. li. vi. Et ideo si potest quod iuramento firmavit negare. et vide quod no. de elec. c. dudum in nouella. Bal.

Quarta diuisio principalis feudoꝝ est quod aliud h3 propria nāz feudi: aliud impropria. Natura autem nihil aliud est quam qualitas inata a principio generatiois ex qua virtus pcedit pcedit et semper inesse vult nisi per pactum improprietatē. ut §. de seu. non habet. propria nā. c. i. et §. qd. sit inuesti. c. i. §. pcedit. Natura ergo est quod a principio conuenit et non per accidens subsequitur. ut no. ff. si certum pe. l. certi pcedit in pnt. et ff. de pac. l. si vnus. §. pactus ne pcedit. v. qd. est in spem dotis et. Impropria autem natura feudoꝝ multas h3 in se singularitates a pcedit introduceas. Casus tamen pcedit non determinatus relinquunt determinatio iuris conditio. ut i. c. obentus. §. strenuus de seu. cogni. Impropria ad tenore inuestiture semper est reuertendum quod vim pcedit ostendit. ut §. de duo. fra. a capi. inuesti. c. i. et §. de qbusda alijs cau. extra ten. c. si cui. ibi dicitur. Impropria tamen inuestiture necno vim vboꝝ et sensus pcedit intuētis et. Que autem sunt feudoꝝ singularia patebit in locis proprijs. Inter cetera tamen est quod feudum alienari non potest. Sed dubitatur si est pcedit claudo feudum curforis an valeat pcedit: et vult quod non quod oppositum est in obsecro. Item nec vult potest. ergo repugnātibz adinuicem natura et officio pcedit est inutilis. ar. a pntio sensu. ff. de le. iij. l. si deicomissa. §. si seruo. S3 pntio dico: non quod possit alienari s3 poterit locari istius militie actus et redditus ut §. qualiter olim seu. alie. po. c. i. §. donare cum. §. se. et no. ff. de le. l. i. sed si res. Et hoc patet quod differt habitus ab a. tu. nā habitu pcedit feudum in persona dicitur claudo. sed actu non pcedit. in eo sed alij committit sic. ff. de manu. l. ab agnato. alias incipit seruus furiosus. Bal. et.

Quinta diuisio feudoꝝ. Aliud pntio cuius nā aspiciunt masculos tamen descendentes. ut §. de l. cor. c. i. §. pcedit. Aliud maternū cuius natura aspiciunt pntio masculū deinde feminas. ut §. de feudo femine. c. i. Et sic aut paternū large dicitur quicquid ex superioribus acquisit. ut §. de u. sic. seu. c. i. §. pntio voco. Ita maternū dicitur quod

quod femina ex superioribus acquisit: quodque fuerit agnato nis conditio. Idem in pntio in auo materno quod fuit inuestitus pro se et filijs filie: nā et h3 ex agnatione descendit. Quid ergo dicatur feudum paternum et quod nouum dicitur in nigro. §. de gradi. sic. in seu. c. i. §. bis vero deficientibus. et §. de na. sic. seu. in pntio. et §. de alie. seu. pa. in pntio. in glo. i. qd. incipit quod aut. Et quoniam dicitur vocari pntio et vsqz ad quem gradum dicatur paternum dicitur i. d. c. i. de sic. seu. Et quod aliud est feudum paternum aliud ab antecessoribus acquisitum non. ibidem in glo. que incipit quod ergo circa h. Et an refutatio dicitur natum esse paternum dicitur §. de vas. deere. cratis. c. i. i. ff. Et quod feudum paternum h3 de nouo inuestiatur nihilominus remanet paternum: dicitur ibidem. et adde. §. de inuesti. quā titius accepit a sempiterno. c. penul. et §. an agna. vel filius. c. i. in glo. que incipit sed nunquid.

Alia diuisio feudoꝝ. Aliud est reale aliud vero est personale. Reale est quod transit ad heredes quod vnusquisque sibi suisque heredibus vult pcedit. ut §. de duo. fra. a capi. inuesti. c. vnico. Aliud personale ut feudum quod ad vitam alienius pcedit. Aliud personalissimum ut feudum soldati quod ex neutra parte transit ad heredem. ut §. qd. dicatur dux marchio comes. c. i. §. soldata. ff. de v. ob. l. stipulatio ista. §. si qd. ita. ff. de serui. ri. generali. l. ut pomū. Quid si verba ita dicantur: pcedo tibi tale domū vel talē fundum in feudum ad vult et fruendū nunquid istud feudum extinguit morte: et vult quod non. ut §. in qbus cau. seu. amit. c. i. §. h. In pntio vult. ff. de vsu et habi. l. si habitatio. §. si sic. quod est verius: quod ista pcedit facta est in pntio vsus sicut si diceret: pcedo tibi talē feudum in feudum ad alimēta. nā quod in pntio vsus relinquunt morte finit. ut no. ff. de transf. l. euz hi. §. si vni. ff. de vsu. l. dñs. ar. ptra. ff. de dona. l. donatores in pcedit. §. spēs. sed ibi loquitur in rebus que vsu pcedit. vult vsui inest pcedit. ut ff. de au. et ar. le. ga. l. spēs. Vel salue ut no. p. doc. in l. iij. ff. de ali. et ci. le. qd. ibi causa demonstratiois non causa artande dispositiois quod in testamento sit plenior interpretatio. ff. de reg. iur. l. in testamentis. Bal.

Alia diuisio feudoꝝ. Quia quoddam est ligium ubi iuratur fidelitas pcedit hominibus quod feudum pntio non pcedit nec suscipit nisi ab eo quod non recognoscit superiores. Quod dicitur est ligium in quo pntio dñs excipit. ut §. h. finit lex cor. deinde pcedit regni incipiunt. c. i. §. pcedit. et §. de qbusda alijs capitulis extraor. c. i. in pntio. ibi dicitur pcedit ligio pcedit homines fidelitatez dicitur et §. i. ibi dum dicitur euz placeat que ligium hominem duoz esse non posse. ut in spec. de seu. et de sta. mo. reuoluetes. vbi no. in nouellis. Et p. gl. i. de pastoralis de snia et re iudi. in v. b. hominibus ligius. et Jo. an. in. c. ex diligenti de symo. et and. de iser. in. c. i. de no. for. hie. §. Bal.

Alia diuisio feudoꝝ. Aliud frācuꝝ. s. a frāctijs seu operis tribendis quod nullū pntio seruiturū pro eo: s3 non est frācuꝝ a maleficijs siue in faciēdo pcedit siue in tacēdo fraudes puta quod non nūciat dño insidias. Et dicitur dicitur quod francus potest alienari incōsulto dño ut i. c. vlti. de rebus ec. non alie. Ber. ptra extra de fide instru. c. inter dilectos. et melius alias si delinqueret quod puniret in amissione feudi. Si iam ex nā talis franchigie alienasset quod esset absurdū. s. euz non puniri. Item quod dñm pcedit vult. si autem h3 voluntate dñi potest alienare suū vult et suū s3 non pcedit dñi. ut no. In. i. d. c. iter dilectos. nunquid. n. dñs tacite reuocare vult sue pcedit Inno. Aliud est feudum non francus ut ista. x. col. quasi per totum de quibus Jo. an. de rescri. in addi. spec. et and. de iser. §. in qui. cau. seu. amit.

Alia diuisio feudoꝝ. Aliud est annuale aliud non annuale. Annuale est feudum guardie et castaldie et pro mercede alienius rei ut §. de seu. castal. c. i. post annū quacūqz hora immediate auferri potest ut §. de pcedit. inuest. iter do. et vas. c. i. §. insup sciēduz. vult dñs non tenet expectare vltra an

nū ēt per momētū. Iste tñ ānus pōt augeri p pactuz qz
pūisio pūctionalis de tpe potētor ē legali qua cessan-
te legalis vēdicat sibi locū. vt. ff. d. edi. edic. l. q. si nolit
§. siqd. ita. Pder quē. §. v. posse pbari qz valeat quētio
vt feudū castaldie nullo tpe auferri queat. d. q. p. And.
d. iser. i. c. i. q. di. dur. mar. r. lati. p. seq. h. Ja. bel. bal.

Alia diuisio feudoꝝ. Aliud nobile qd suū nobilitat
possoꝝ. Aliud burgēse vt ita dicas qd suū
possoꝝ non nobilitat vt. j. q. dicat dur. marchio. c. i.
§. ceteri vo. Feudū. n. antiquū sapit nobilitatē s3 nō feu-
dū nouū quia nobilitas non nascitur i tētu oculi. vt no.
ff. de gra. l. scemata. Bal.

Alia diuisio feudi. Aliud ecclesiasticū aliud seculare.
Ite ecclesiasticū ē triplex. quoddā qd dat ab ec-
clesia. quoddā qd suscipit ab ecclesia. quoddā qd dat
vel suscipit a clerico n̄ tanq̄ ab ecclesia vt. j. statiz pate-
bit i nigro r. j. qui. mo. feu. p̄st. p̄t. c. i. §. siqs dñs r. j.
de. l. cor. c. clerico. alias ē subtr. de cre. q. inuestit. taē. S3
dubitari pōt qñ ecclesia recipit feudū vtz teneat iurare
fidelitatē. Et in quodā libro reperit tale capitulū d̄ ne-
gocio sup q̄ nos p̄sulere voluisti tibi s3 vsuz curie r̄ illi
feudi. B̄citer r̄ndemus q̄tenus p̄ feudo qd ab aliquo
per ecclesiaz retinet nulla sit fidelitas faciēda. Qd vez
est noie ecclesie. s3 bñ d3 fieri noie plati vt p3 in specu. d̄
feu. Ecclesia. n. deierare nō v̄t sicut nec pupillus s3 pla-
tus sic. P̄dūto tñ qz si ecclesia qd d3 esse mater iusticie in
se r̄ in aliū vt. j. d̄ aliena. feu. c. i. §. si clientulus. nō fua-
pacta qz feudū possit ab eadē auferri. Ad ob. C. de sac.
san. ec. l. placet. vbi res ecclesie nō incidit in cōmissuz qz
vez ē qñ ecclesia venit p̄ legē tñ. Secus si venit p̄ legēz
r̄ p̄ pactū r̄ p̄ hominē. nā delictū in omittēdo vel ēt in
cōmittēdo p̄ pacta qz delinquit a plato r̄ capitulo no-
cet ecclesie vt no. C. de sac. san. ec. l. iubemus nullaz. r̄ in
aūc. hoc ius p̄rectū in fine. Ite ex defectu cāe finalis
feu tacite qōnis cōuenit vt. ff. loca. l. q̄ro. §. inter locato-
rē. Vel dic ista sunt vera in fellonia p̄t. Secus p̄pter
felloniā delicti vt. C. de sac. san. ec. l. iubemus nullaz. v̄.
sane ne ois. Nec ob. j. de cap. cor. c. i. §. r̄ itez si clericus
qz felloniāz cōmisit ibi solus plar vt ibi p3. Vel dic vt
ibi. r̄ facit d̄ his qui. vt indig. l. polla. r̄ qd no. ff. siqs. o.
cau. testa. l. siqs dolo. r̄ ff. de v̄bo. ob. l. si ex legari causa

Dicit aliqs ex p̄ctu admistratoꝝ nō tenet ecclesia
nisi q̄tenus scā ē locupletior. vt. ff. de neg. ge. l. si pupill
in prin. r̄ si cer. pe. l. ciuitas r̄ in dicta aūc. hoc ius p̄re-
ctū. r̄ per Inno. e. de iudi. cū deputati. r̄ ff. de excepto
doli. l. si p̄curator agit. s3 ibi loquit in his q̄ veniūt ad
originē obligatōis inducēde. s3 hīc in his q̄ veniunt ad
executōem obligatōis iam p̄te r̄ p̄ctus legitime cele-
brati. r̄ sic nō ob. p̄iū. Nā r̄ si platus r̄ capitulū faciūt p̄
l. siqs in tantā. nō priuabit ecclesia dñio. s3 plar r̄ capi-
tulū p̄denabunt in estimatōe rei sicut si inuasissent rem
alienā. r̄ sic delictū nō remanebit ipunitū. r̄ medietatez
pene soluet platus: mediā capitulū: tanq̄ duo rei delin-
quēdi. de admī. tu. l. si plures. Cōtra. qz qlibet teneat in
solidū. C. de p̄di. tur. l. i. sed ibi vt singuli hīc vt vniuer-
si: vide doc. C. d̄ ep̄i. r̄ de. aūc. cā q̄ fit cū monacho. Quī-
das dicunt qz pena. l. siqs in tantā. nō h3 locū de iur̄ ca-
nonico de dolo r̄ p̄tu. c. i. Sunt r̄ i feudis plures alie
dñie tā substāiales q̄ accidētales q̄s videbim̄ in p̄se-
cutōe m̄c. S3 pro p̄udialibus bec dicta sufficiant.

Incipiūt p̄suetudines feudoꝝ. Et p̄io de his q̄ feu-
dū dare p̄nt. Et qualiter acgrat r̄ retineatur. Rica.

Hec rubrica diuidit in duas p̄tes. Nāz p̄ia ponit t̄-
tulū libri. Secdo diuidit tractatū suū quo ad titulū p̄i-
mū. Secda ibi r̄ p̄io. S3 p̄ p̄mā oppono qz male di-
car. Incipiūt p̄suetudines. Nā quōtēs p̄suetudo trans-
sit in legē scriptā perdit nomē p̄suetudinis r̄ vocat lex.

vt insti. de iure na. §. p̄stat. s3 iste p̄suetudines translatē
sunt in scripturā. §. debet appellari lex scripta. So. ē du-
plex. p̄ia qz scriptura h̄ nō interuenit vt ius scriptū p̄
eaz fiat: s3 vt memorie cōmēdet r̄ tanq̄ notoria p̄sueti-
do nō indigeat p̄batōne. arg. ff. de pig. l. p̄bit. r̄ qd no.
C. so. ma. l. dos a p̄e. r̄ C. de sc̄dis nup. l. i. Secdo mō
r̄ndetur qz vbi p̄ficiē scriptura tūc d̄ ius scriptū qñ h3
ea q̄ sunt iuris scripti: puta qz ē lex: plebiscitū: senatuscō-
sultū: p̄ncipuz: placituz: magistratū edictuz vel r̄sum
prudētuz qbus sic datū ē ius p̄dere r̄ iterprari posse. vt
insti. de iure natu. §. scriptū ius. S3 Oberto de borzo r̄
Stirardo nō apparet qz data fuerit ista anētas. r̄ iō ip̄i
r̄ferunt r̄ nō statuūt. Terte r̄ ius ciuile si refert p̄toriz
nō facit p̄toriz ē ius ciuile. vt insti. de herēd. quali. r̄
diffe. §. s3 his p̄mittit p̄tor. r̄ statutuz municipale vel
alicuī vniuersitatis si refert ius cōe non facit qz ius cōe
dicatur municipale. vt no. in. c. i. d̄ p̄st. li. vi. Tenio
ad sc̄daz p̄e rubrice q̄ tria facit. P̄io loquit d̄ perso-
nis actiuis. ibi q̄ feudū dare p̄nt. Secdo de feudi acq̄si-
tōe: dum dicit q̄liter acgratur. Tertio d̄ eius vita r̄ cō-
seruatōe: dū dicit r̄ retineat. Simile habemus de acq̄-
renda r̄ retinēda pos. r̄ merito permittit de acq̄sitione:
qz qd nō acq̄ritur retineri nō pōt. r̄ qz actus actiuoz in
iure n̄o incipiūt a personis. vt insti. de iure na. §. oē. me-
rito de personis p̄mittit q̄ feudū dare p̄nt: r̄ iō superest
vt de ip̄is videamus. Bal.

Via defeudis Titulus iste di-
uidit in tres par-

tes. P̄io de p̄sonis q̄ feudoz dare p̄nt.
Secudo de feudi acq̄sitione r̄ retentione.
Tertio de nā feudi. Secda ibi r̄ qz. Ter-
tia ibi. §. qui nōduz vsqz ad fi. Ite p̄ia pars subdiuidit
tur in tres partes. P̄io p̄tinuatio ad sequentē m̄m.
Secdo q̄ persone ecclesiastice r̄ qñ p̄nt feudū dare. Ter-
tio q̄ persone seculares. Secda incipit in v̄sculo feudū.
Tertia in v̄. marchio. Casus sūmariuz vsqz ad. §. r̄ qz
Feudoz dare p̄nt plati ecclesiaz si ecclesie ē p̄suetudo r̄
nobiles seculares r̄ q ab eis feudū accipiunt. b. d. Ad
casuz in terminis attēdite. tractat̄ de feudis p̄tinuat se
ad m̄m dicēs. P̄imo vidēduz est de personis q̄ feu-
duz dare p̄nt. Secdo dicit qz in feudoz dare p̄nt plati ec-
clesiaz si bec ē p̄suetudo. Tertio dicit qz feudū dare p̄nt
seculares nobiles: marchio r̄ comes qz p̄prie appellant
capitanei. Ite q̄ feudū ab eis accipiūt qz p̄prie regis di-
cuntur valuasores: r̄ hodie capitanei possunt feudū da-
re. Sed qui ab eis feudum accipiunt dicuntur minores
valuasores. b. d.

Quia Ista dictio quia ponit hīc ostēdit
intentionem loquētis r̄ materiā de qua tractatu-
rus est: alias ponit restrictiue. vt nō. ff. de acq̄reda pos-
ses. l. si is qui aio. Archieps etiā patriarcha dicit ar-
chieps vt. C. d̄ sacrosan. ec. l. iubemus nullā. P̄papa autē
se vocat ep̄s addit tamē bec v̄ba seruū seruoz dei vt i
probemio. vi. libri. qz potest oia ecclesiaz feuda i feudare
nā r̄ cum illi ifeudat papa cum eis concurrat. Dicit. n.
Jo. mo. qz papa pater patruz cū oī plato in potestate r̄
in iurisdictione p̄currit. vt ip̄e nō. in. c. si eo tēpore d̄ elec.
li. vi. Sed dubitat an prelatus possit ifeudat sine cō-
sensu capituli sui. Consensus eiz non requirit̄ si feudoz
sit qd distictū r̄ ei cōcessio est attributa prelato. Et idē
dico de consilio: qz consiliū capituli ē p̄scriptibile. r̄ est
expressuz. j. si de inuesti. lis inter do. r̄ val. oī. c. j. §. i. de-
ricozū. vbi dicit qz nō requirit̄ sciētia fratru: ergo nec cō-
siliū nec cōsensus. nam ille qui plenā r̄ solus ac insoliduz
h3 administrationē nō tenet alterius exquire op̄inio-
nem. vt dicit Accur. in. l. titiū. r̄ meuium. §. j. ff. de ad. tu.
Ad qd facit quod nō. arch. xj. di. i. decretis. vbi
nō. cōsensuz p̄scribi posse s3 nō cōsiliū. d̄ quo dicit vt i. c.
non est de cōsue. in. vj. qz etiā consiliū p̄scribi pōt nisi

lex deroget consuetudini. Et adde qd sit de p̄silio sapiētū
 p̄sumitur factus bona fide et sine calūnia: vt. C. d. bis q.
 vt indi. l. polla. qd no. 3. Consuetudo. n. vim h3 decre
 ti iur. no. in auē. de usuris nau. §. fi. col. iv. et ibi p̄ Accur.
 Itē tenaciter obseruata h3 vim iusticie. Itē dat iurisdī
 cōm: vt. C. de diuer. off. l. viros. li. xij. Itē dat mādātū
 vt. ff. qd cuiusq; vniuer. no. l. nulli. et tacit. C. de arroga.
 mili. anno. l. i. li. xij. et C. de iure fil. l. sup. creādis. et quod
 no. extra d. v. sig. c. cū clerici in nouella li. x. et dicit Inn.
 in. c. cū ab ecclesiāz p̄latis de offi. dele. qd consuetudo dat
 iurisdīcōem arbitris. et qd no. in. c. i. de cap. mo. i. nouel
 la et de offi. arch. ad hec in nouella. et i. c. sua de p̄fir. vti.
 vel iuri. per Inn. S3 Ja. de bel. distinguit. aut ē vrile
 ecclesie: aut nō. que distincio nō respicit nullitatē s3 re
 stitucōem in integrū ex quo ē suata forma: vt no. et de in
 integ. resti. c. i. et tacit qd no. C. d. sac. san. ec. auē. hoc ius
 ponētū in fi. S3 nūqd superior p̄latus pōt infeudare
 feuda q̄ p̄tinet ad collatōem p̄lati minoris sibi subie
 cti: et vt qd sic. Mā. l. cauef qd si abbas vēdit rē alicuius
 ecclesie sibi subiecte et rē illā vēdidit tanq̄ rē alteri eccle
 sie sibi subdite: et cuius nō erat: reuocare nō pōt. vt legit
 et notat i. l. i. C. ne fiscus rē quā vendi. li. x. In d̄ium
 vt qd iuri inferioris ecclesie nō pōt derogari. vt. j. c̄p̄um
 vel abba. c. i. et no. in auē. de alie. et emphi. col. iv. in p̄m.
 in gl. in vbo licētā. tenaciter i reb̄ ecclesiasticis obsua.
 vbi oīo vide qd illa gl. in iure ciuili alibi nō reperit. So.
 aut erat imediate subiecta et valet. aut mediate et nō va
 let nisi forte et vacante rectorie. nā maior est p̄as p̄lati q̄
 iconomi qd hoc pōt. facit qd no. Inn. de extra. iudi. c.
 cū deputati. Illa autez dī in isto passu ecclesia imediate
 subiecta q̄n rector ipsius nō admistrat noie suo s3 noie
 superioris p̄lati: nec ē p̄perius s3 manualis. et extra d. off.
 ordi. c. quāto. Et de mediato et imediate adde qd no. in
 l. i. C. de p̄rac. iudi. S3 qd si infeudatio p̄tinet ad
 p̄uentū alicui⁹ monasterij an sufficiat maior ps: dicit qd
 sic: qd ē maior vni⁹ corporis secus in his qui vt singuli
 hnt infeudare qd nō sunt vnū corpus. et iō nō ē maior ps
 vni⁹ corpis vt dicit Arch. xxi. di. nicena. vbi videas.
 Et si ad vnū monachū tm̄ recidisset p̄uentus: ille mona
 chus t3 locū p̄sidentis seu p̄latu habitu et actu: s3 nume
 rus in eo nō saluē actu. vide qd no. subtiliter. ff. de le. i.
 in. l. si grege. in gl. in vbo desijisset in secūda solutōe h̄ij.
 et per Accur. ff. qd cuiusq; vniuersi. noie in. l. sicut i sine.
 Et nō qd vniuersoz aliqd eē dī dupliciter. vno mō vti
 litate: alio mō p̄prietate. vt no. i. l. ij. ff. quēad. testa. ape.
 in glo. i. v. ascriptū et. Quero d. p̄sulib⁹ vtz quilibet
 hēat mādātū indiuiduū. i. insolidū: glo. sentit qd sic. C.
 qn̄ tutor vel curator. l. i. Vel dicit vt no. ff. de pac. l. item
 magistri. Unde qn̄ diuisa ē p̄as admistrādī nō d3 vn⁹
 in scō alteri vocari. C. si ex plurib⁹ tutorib⁹. l. si diuisum
 de rescrip. c. edoceri. Et iō vbi cōmittit officiu t3 cū spe
 ciali iurisdīcōe ordinaria maior nō derogat: vt ar. C. d.
 offi. p̄sec. vr. l. i. et in. c. per hoc. de h̄ri. in. vi. Dicit tamē
 Ja. de are. qd si visitatio dat certo loco excludit in illo
 loco visitatōem generalē. arg. ff. de le. i. in. l. qd in reruz
 §. sigs post. facit extra de accu. c. ad petidēz et. ff. d. dā.
 infec. l. iij. §. si tā vicinū. vbi oīo videas qd genus idēz ē
 qd inominata species: vt no. in. l. i. d. re du. per acc. ideo
 et. 3. Quirit Ja. de bel. qn̄ ē dubiū vtz h̄rens sit vti
 lis ecclesie vel nō: qd sit in dubio p̄sumēdū: dicit qd si
 feudū ē apertū p̄sumit qd sit vrilis: alias secus. Sed gl.
 que ē in auē. hoc ius ponētū in fi. dicit qd vni infuenit
 plenus p̄sens ecclesie. i. p̄lati et capituli p̄sumit factum
 in vrilitatē ecclesie p̄cessisse. Et ego addo generaliter qd
 vbi ē forma suata et decretū superioris interpositū semp
 p̄sumit factū pro vrilitate ecclesie: ar. no. ad hoc. C. d. p̄
 dijs curia. l. i. li. x. Quero quāto t̄p̄e p̄scribat p̄suetu
 do infeudandi: Rūdeo si est manifeste vrilis ecclesie p̄e
 scribit spatio. xxx. annoz. Si autē exp̄sse dānosa regriē

t̄ps cui⁹ h̄ij memoria nō existat. Si autē ē dubiū regriē
 t̄ps. xl. annoz: et sic p̄nt ad p̄cordiā reduci varie opinio
 nes doc. tractatū hic de tēpore ipsius p̄scriptōis nō ob
 stante. C. de sac. san. ec. auē. quas actōes et c̄ de p̄scrip.
 c. de quarta. qd p̄scriptio q̄ inest p̄suetudini nō ē proprie
 p̄scriptio s3 ē firmitas taciti p̄sens a p̄sentēte in p̄sen
 tiētē vbi nō regriē p̄suetudo p̄tinuata s̄m actus vrētūz
 qd p̄tinuē eē nō p̄nt. vt. ff. de sui. vr. p̄c. l. foramen. A
 De qua mā no. cano. in. c. humana. §. fi. de elec. aliqd p̄
 Jo. an. in. c. accedētib⁹ de p̄m. et Ja. de bel. hic qd etiaz
 q̄rit: an inducat p̄suetudo si vnus p̄latus dat semel in
 feudū et accipēs possideat. xl. anis. de quo. j. de feu. da.
 inuicē. l. cōmif. in. c. fi. in fi. et alias no. C. de epif. au. in. l.
 iij. 3. Quero vtz p̄clat⁹ pōt rē p̄suetā infeudari cō
 cedere p̄sanguineo suo in feudū: et gl. ordinariē dicit qd
 nō. j. qui suc. tene. c. i. et. j. si de inuesti. inter do. et vas. lis
 ori. c. i. §. fi. per auē qd buscūq; modis. C. de sac. san. ecc.
 Tu dī: qd pōt si p̄sona nō est ecclesie onerosa. hoc. n. sem
 per inspiciē iurta no. in. c. fi. de re. eccle. nō ali. i. nouella
 si de hoc ē p̄suetudo et par futū recipiē. Ad ob. dicit
 suerētica qd loquit de iure cōi s3 nos sumus in iurē p̄sue
 tudinario nō ita rigoroso qd feuda inuēt gratis. s3 p̄c̄
 emphiteoricus nō inē gratis: et iō nō ē eadē rō p̄hibēdī
 Hoc t3 Ja. de bel. A Vel dicit qd palā et bona fide p̄e
 sentibus et p̄firmatibus parib⁹ pōt p̄pter auctēz par iū:
 alias secus s̄m aliquos qd nō placet. qd in feudo ecclesie
 nō regunt pares. et iō sine eis pōt sine dāno ecclesie eijci
 ar. C. de admī. tu. l. nō estimo et. l. tutor. rez. 3. Et ē ex
 p̄sens a p̄rio sensu. j. d. capi. extraoz. sūmo ope. §. dī et
 vbi tex. sic ait. dī et si p̄mte p̄sone ḡa tale dedit seu
 dū qd ex eo duos p̄similes vasallos acgrere pōt inuti
 le ē b̄ficiū et loquit in feudo ecclesiastico. Et adde qd
 no. et de appel. in. c. p̄iore i nouella. Extra q̄ro vtrū
 p̄suetudines cū violētia p̄scribi possint: Rūdeo non: vt
 no. in. c. fi. de re. ec. nō alie. i. nouella. A Adde qd qdā
 sunt p̄sone q̄ p̄sumunt vim ierre vel volū vt. l. fulcint⁹
 §. qd sit latitare. ff. qbus ex cau. in pos. ea. et p̄ Anno. de
 accu. c. sup. his in gl. magna. v. et hac rōe dicitur. et p̄ cy.
 C. de testa. l. volumus. et per Inn. in. c. cū ex inuēto d
 no. ope. nū. et vbi ē mer⁹ ibi accidēs nāc h̄ij per qd nā
 vulnerat: tm̄ h̄rens nō ē ipso iur nullus: vt no. ff. d. regu.
 tur. l. marcellus. per Accur. Ad dētus. n. ē infirmitas volū
 tatis: p̄siliū vulneris: et animi tristitia: volūtarij et inuolūta
 rij permixtio: res libertarij h̄ia. Si p̄suetudo permittit
 infeudari in vnū h̄rdē et infeudat i duos nō d3 p̄missuz
 vitari ab iutili qd separatū ē ab ipso: et iudex qd h̄ij p̄nū
 ciaret male p̄nūciaret. ff. d. acq. h̄. l. clodian⁹. 3. Quero
 nūqd sol⁹ p̄lat⁹ possit r̄mittē scelloniā vasallo: Rūdeo sic
 vt no. et de sen. ex. c. cū desideres i nouella. vbi dī qd so
 lus p̄latus sine capitulo nō pōt remittere cōm iniuriāz
 s3 suā p̄p̄riā sic. et iō si p̄latus solus eēt collator: feudi cū
 scelloniā respiciat ipsuz tm̄ pōt ipse eaz remittere: sec⁹
 si collatio feudi eēt cōis. argumēto eoz qd no. in. l. ij. C.
 liber. et eoz libe. et. C. de aucto. p̄stā. l. fi. Querit d. le
 gatis cardinalib⁹ vtz possint infeudare res ecclesiāz sive
 legatōis: dicit Arch. qd isti legati nō pōt tollere iura sub
 iectaz ecclesiāz. xxv. q. ij. de ecclesiasticis. dicit Bar. qd
 legati d. latere nō pōt p̄cedere castra ecclesie. ff. qd vi aut
 clam. l. p̄hibere. §. plane. qd ei nō cōuenit hoc de iur. cōi.
 ergo nō attribuit ei nisi p̄bet p̄cessum iurta aliā doctri
 nā Arch. xxv. q. ij. amputatio. imo ē doctrina ter. C. et e
 sac. san. ec. auē. p̄petua. ibi dū dicit qbus hoc assignat
 lege. dicit Arch. qd tāta pōt eē instans necessitas eccle
 sie qd sine p̄sensu capituli p̄latus p̄t magnas possessiones
 ecclesie alienare. xij. q. ij. terrulas. et ibi per Archi. Ego
 puto qd istud sit ratificādū de necessitate nō qd a p̄m. sit
 qd p̄fectū. et d̄bet fieri ratificatio solēnter iurta no.
 ff. de neg. ge. l. p̄p̄ontus scribit. dicit Inn. qd ea q̄ relin
 quūtur ecclesijs semp vident relicta ea intēdōe vt per
 petuo

peruo sint ad vsus pauper. et id cauendum est ab alienatione et plati periurium committunt et deo et pape. de reb. ec. non alie. c. vt super in nouella. q. q. eligat ecclesia: perpetuus h. id eligat qui non morietur. xij. q. ij. liberti. Quero q. sint prelati q. tenent iurare de non alienando romano pontifici ec. incognito: R. n. deo oes exepri et q. alia d. b. f. i. c. u. seu ali que gradu a papa recipiunt. vt no. in. c. si. de eccl. edifi. et per Arch. in. c. ij. de re. ec. no. alie. in vbo pmissis. Et an noie alienationis p. t. neaf locatio. r. anoz: d. ibi q. sic per Jo. an. in. d. c. si. ibi et notant q. iuramentum licitas alienationes artat. Et de locatōe ad tps qn dicat alienatio: tres sunt casus. Aut ego alienare p. h. bito p. stituo tibi vsufructu et alienare dico: et si per vnu mensum tui p. stituerē. aut loco et no dico: alienare nisi ad longu tps loceat. Aut p. m. ito tibi dare fructu q. percipiunt singulis anis. et tunc et si ad centu anos no dico: alienare sed est qda personalis obligatio. de vsufru. legato. l. fundi trebatiani. et de hoc habet per Bar. post Dy. l. l. codicillis. §. instructo. de le. ij. Quocumq. relinquuntur prelati videntur relicta tēplo. ff. de an. lega. l. annua. §. a titia. Et adie idē ē dicere non alienes qd ē dicit semper apud re hēas. ita dicit Accur. d. leg. l. l. filii. §. diu. in gl. in vbo si possit. Et q. ecclesijs relinquuntur: p. i. s. v. s. deputat: dicit Accur. i. qda glosella. in. l. l. C. cōtia d. le. §. Abbatissa. Nota q. in admistratōe bonoz tēporaliū egparant abbas et abbatissa. Adde qd no. eē d. peni. et remis. c. noua qda in nouella. et collige hic ar. q. id qd dat prelatu dicit dare ecclesia ipsa. Idē in eo qd recipit vt no. in. c. sciāt cūcti. de elec. li. vi. i. nouella. Et no q. no regit q. abbatissa hēat auē. superioris q. id qd legitime tit potius iusticia q. aliena auēte firmat: vt. l. ij. i. p. n. ff. d. ad mini. tu. Si q. p. s. uetudo eadē prestat mulierib. q. v. i. r. i. s. auētes: n. i. m. i. u. si talib. officijs recte fungunt. alias secus ff. de neg. ge. l. q. aliena. §. quacūq. et l. femine. ff. de reg. iur. et eē de peni. et remis. c. noua qda. C. de arbi. l. si. de cura. su. l. cui. bonis. d. sta. ho. l. i. multis. §. Antiquus. Istud vbu exposuit supra. Et no q. p. s. uetudo dat auē. vt. C. de agri. et censu. l. d. n. i. predioz. li. xi. Et istud vbu antiquus exponit eē de re. ec. no. alie. c. ad audientia et c. possessione in nouel. et. s. dixi. Et circa hoc q. ro si prelati iurauit no alienare romano p. t. f. i. c. u. incognito et ipe trat licentia a papa no facta mēte de iuramento an valeat alienatio: dicit Jo. an. q. sic: q. no veniē h. iuramentu eē de re. ec. no. alie. c. vt super in nouella. Idē dicit q. nulla res intelligit de mēsa in qua alius h. v. r. i. l. d. n. i. u. m. quā regulā tene mēti. Cōsuetudo. Quero hic an cōsuetudo infundandi possit alterari p. p. ter casuz superuenientē: vt puta ē cōsuetudo de non infundando nobilibus et potētib. mō vasallus ecclesie alienauit et ecclesia no pōt recuperare nisi infundet potētoriz: R. n. deo l. p. p. ter: hunc casuz abbas q. iurauit no infundare romano pontifice incognito no possz oio de nouo infundare tui possz p. p. ter casuz iminēte cōsuetudinē alterare. Iste ē casuz notabilis eē de teudis. c. ex parte. §. si. S. pone cōsuetudo ē infundare i masculos prelati infundat i masculos et feminas q. r. i. f. an valeat infundatio quo ad masculos. R. n. deo sic ar. ff. de le. ij. l. et titio rei. Et si dicat ille prelatu ē periurus q. iurauit no alienare romano pontifice incognito. R. n. deo no p. p. ter hoc ē depositu: vt no. C. de sac. fan. ec. l. iubemus. §. iconomus. Erit q. nullu qd h. l. factu ē. sed id qd crit fm. l. habebit ratu. vt. C. de dona. l. sancim. et. C. de testa. l. hac p. s. uetissima. §. ex ipsefecto. Sed h. oia predicta immediate opp. q. lege cautē q. n. valeat cōsuetudo super infundatōib. rez ecclesiasticaz: vt. j. ep. i. vel abb. c. i. So. dicit gl. h. posita q. h. loquit de his que sunt regalib. In h. r. i. o loquit de his q. sunt relicta p. aia q. tenacius inherēt. Et q. sine illa no. eē de sepul. c. i. n. f. a. et. c. nos instituta. i. nouella. Et q. sunt ista regalia no. i. c. generali de elec. li. vi. Idēo gl. fac q. aliq. dicit q. ille qui

h. s. uetudo a p. n. c. i. p. e. intelligit ex p. n. c. i. p. i. s. largitate h. i. c. s. uetudo fructuz: ita q. ipse pōt v. e. d. e. i. r. r. e. q. s. i. r. o. d. n. o. v. e. l. p. n. c. i. p. e. vt. C. de fun. patrimo. l. bi quib. l. ri. S. ista opi. ē falsa: vt i. auē. de alie. et emp. §. ea v. o. col. ix. et. C. de sac. fan. ec. auē. hoc ius potēctū. Et id dicit alij q. dicit. c. i. j. ep. m. vel abbatē. loquit de cōsuetudinib. q. erāt tunc tēporis q. passz p. m. i. t. t. e. b. ā. t. ē. t. r. e. u. e. r. s. a. i. d. n. o. i. n. f. e. u. d. a. r. i. obtētu vetuste cōsuetudinis. nā h. cōsuetudē ibi per vrbānū. et hec ē veritas. Ea. n. q. no sunt i d. n. o. i. q. n. s. i. t. i. c. o. r. p. o. r. a. t. a. m. e. s. e. b. n. p. r. i. i. n. f. e. u. d. a. r. i. vt. d. c. ex parte de teu. et nōt arch. xxxij. q. viij. in. c. i. Forum. Nota q. etiam cōsuetudo vnius ecclesie seruāda ē in ipsa ecclesia: vt. ff. cōtia p. d. i. o. l. v. e. d. i. t. o. r. §. si p. s. t. a. t. Adde q. act. i. d. u. e. n. t. e. s. cōsuetudinē h. i. t. d. i. s. p. o. n. e. s. u. p. i. u. r. e. e. l. i. c. i. e. d. o. e. x. a. c. t. i. b. h. o. m. i. n. i. u. v. n. q. u. ā. t. u. cōsuetudo h. z. de actu tui h. z. de potētia et no plus. q. ē p. i. e. t. e. r. l. e. g. e. s. i. s. i. c. e. t. p. r. a. l. e. g. e. p. h. i. b. e. r. e. n. o. v. a. l. e. r. e. t. p. r. e. t. e. a. n. e. c. p. o. s. s. e. n. t. d. e. n. o. u. o. i. d. u. c. i. f. u. t. u. r. a. vt. C. d. s. u. r. a. u. e. n. a. u. i. g. i. a. q. h. z. p. p. e. t. u. a. z. c. ā. m. p. h. i. b. i. t. i. o. n. i. s. Extra quero qd de locatōibus p. b. e. d. a. z. et b. i. s. i. c. i. o. z. v. r. t. u. p. o. s. s. i. n. t. f. i. e. r. i. t. d. i. c. e. d. u. ē. q. s. i. c. n. o. t. r. ā. s. c. u. d. o. a. d. s. p. e. m. a. l. i. e. n. a. t. i. o. n. i. s. et nō p. r. e. i. u. d. i. c. a. d. o. a. l. t. e. r. i. r. i. j. q. i. j. a. l. i. e. n. a. t. i. o. n. e. s. p. a. r. c. h. et dixi. alias de le. j. in. l. si domus. §. si. Idē ait qd p. h. i. b. i. t. u. s. a. l. i. e. n. a. r. e. s. i. l. o. c. a. t. i. c. e. t. u. z. a. n. n. o. s. n. o. p. u. n. i. t. t. a. n. q. z. a. l. i. e. n. a. s. n. e. c. t. a. l. i. s. l. o. c. a. t. i. o. v. z. r. i. j. q. i. j. a. b. b. a. t. i. b. u. s. Ad hoc fac qd no. ff. de le. ij. l. codicillis. §. i. s. t. i. t. u. t. o. q. d. s. o. r. t. e. p. t. d. e. f. e. n. d. i. s. i. ē. a. c. t. u. q. t. o. t. s. i. n. t. l. o. c. a. t. i. o. n. e. s. q. u. o. t. s. u. n. t. ā. n. i. v. t. ff. d. v. o. b. l. s. c. i. r. e. d. e. b. e. m. S. h. o. c. n. o. n. p. l. a. c. e. t. d. n. o. D. y. q. z. q. u. e. l. i. b. z. p. p. e. t. u. a. v. r. i. l. i. t. a. s. d. i. d. n. i. u. m. et q. s. i. t. i. n. f. r. a. u. d. e. m. i. d. s. u. c. c. e. s. s. o. r. n. o. t. e. n. e. t. h. a. b. e. t. r. a. t. u. Et ita no videt valere p. n. o. p. d. o. c. i. n. l. s. a. n. c. i. m. C. de donatio. et p. b. a. r. i. l. m. o. d. e. s. t. i. n. u. s. d. e. s. o. l. u. A. l. i. ā. t. n. c. o. s. u. e. t. u. d. a. r. e. c. a. u. t. e. l. ā. v. t. d. i. c. a. t. u. r. i. n. l. o. c. a. t. q. e. x. p. a. c. t. o. n. o. i. n. t. e. d. u. n. t. t. r. ā. s. f. e. r. r. e. d. n. i. u. m. v. t. i. n. d. §. i. n. s. t. i. t. u. t. o. r. e. t. u. l. i. §. Extra no q. per clausulā derogatoriāz papa potest imponere leges sibi: s. z. nō successori suo: vt nōt Jo. mo. in. c. l. z. roman. d. p. s. t. i. l. i. v. j. et per Jnn. et Jo. an. in. c. cū ad monasteriū i. si. d. sta. mo. et Ja. butri. in. l. p. r. e. s. c. r. i. p. t. o. c. C. si p. i. u. s. v. e. l. v. r. i. p. u. p. c. i. n. o. t. u. i. t. d. e. e. l. e. c. et. c. s. i. d. e. r. e. s. c. r. i. p. i. n. v. j. B. a. l.

Archio Hic nihil reperit: de cōsuetudine tui no quod ista noia ap. pellatiua veritatem et centialitatez significat. vñ no d. i. p. r. e. l. a. t. u. s. v. e. l. c. o. m. e. s. n. i. s. i. q. d. e. i. u. r. e. ē. p. r. e. l. a. t. u. s. v. e. l. c. o. m. e. s. vt. C. d. sacrosan. ec. l. d. i. c. e. r. n. i. m. u. s. et nō. C. d. eo qui p. t. u. l. i. j. et. ff. de iureiurā. l. i. n. s. u. r. a. d. u. q. e. x. p. u. e. n. t. i. o. e. §. j. et i. c. i. d. r. e. g. i. u. r. l. i. v. j. et nō. p. Jnn. in. c. in l. r. i. s. d. e. r. e. s. t. i. s. p. o. et. C. d. e. r. e. s. t. a. m. i. l. i. l. s. c. r. i. n. a. r. i. o. s. ff. d. d. e. c. a. l. h. e. r. e. n. u. s. et d. p. d. i. et. d. e. l. p. u. b. l. i. h. e. c. n. o. m. i. a. n. o. n. d. e. b. e. t. e. ē. p. r. e. t. e. l. a. v. e. l. a. b. u. s. i. u. a. q. z. i. u. r. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. et id oia possessoria p. huiusmodi iurib. sapiūt quāda cām proprietatis: vt. ff. de interd. l. ij. §. quedam. P. o. t. e. t. n. q. id qd possidet vel q. n. habeat i se aliquaz realitates. vñ substantia possessionis corporalis ē in corpore: substantia vero quasi possessionis iuris ē i iure. Sed certe hoc pōt aliter intelligi v. z. quod tale ius sit in rerum natura no q. sit propriū possessoris: q. sequeret q. i. i. u. r. i. b. u. s. i. c. o. r. p. o. r. a. l. i. b. nō eēt separata cā possessionis a cā p. p. r. i. e. t. a. r. i. s. i. l. l. i. u. s. i. u. r. i. s. q. e. s. t. f. a. l. s. u. z. vt. i. n. c. p. r. e. t. e. r. e. a. e. x. t. r. a. d. i. u. r. e. p. a. i. n. o. u. e. l. l. a. et. c. o. r. i. c. p. s. u. l. t. a. t. i. b. S. z. q. r. o. q. r. e. nō dicim. quasi possideri nudā p. p. r. i. e. t. a. t. ē. s. i. c. u. t. d. i. c. i. m. u. s. q. u. a. s. i. p. o. s. s. i. d. e. r. i. v. s. u. f. r. u. c. t. u. R. n. d. e. t. B. a. r. q. z. v. s. u. f. r. u. c. t. u. p. o. s. s. i. d. e. t. p. e. r. p. a. t. i. e. n. t. i. a. d. n. i. nō e. c. o. n. t. r. a. r. i. o. vt. ff. q. b. u. s. e. x. c. a. u. m. a. l. a. i. t. p. r. e. t. o. r. §. i. t. e. e. i. S. z. h. e. c. r. o. n. i. b. i. l. v. a. l. e. t. Idē o. e. c. i. m. q. p. r. o. p. r. i. e. t. a. r. i. d. e. c. e. s. s. u. s. s. i. n. e. h. e. r. e. d. e. e. r. g. o. v. s. u. f. r. u. c. t. u. a. r. i. u. s. nō p. o. s. s. i. d. e. b. i. t. i. u. s. s. u. i. q. d. ē. f. a. l. s. u. z. Et ideo dic qd rō ē qz nude p. p. r. i. e. t. a. r. i. nō s. u. n. t. d. p. u. t. a. t. i. a. l. i. q. u. i. f. r. u. c. t. u. a. i. u. s. et v. b. i. n. u. l. l. i. s. u. n. t. f. r. u. c. t. u. s. i. b. i. n. u. l. l. a. ē. i. u. r. i. s. p. o. s. s. e. s. s. i. o. f. m. Jnn. q. u. i. i. t. a. n. o. t. i. d. c. p. r. e. t. e. a. S. z. h. e. c. r. o. nō p. c. c. e. d. i. t. Idē o. e. c. i. z. q. p. p. r. i. e. t. a. r. i. r. e. c. i. p. i. a. t. s. e. n. s. u. z. p. n. u. d. a. p. p. r. i. e. t. a. t. e. t. nō nō d. i. q. s. i. p. o. s. s. i. d. e. r. e. i. p. s. a. z. p. p. r. i. e. t. a. t. e. et id rō ē qz p. p. r. i. e. t. a. r. i. h. z. c. i. u. i. l. e. z. p. o. s. s. i. o. n. e. i. p. s. i. u. s. r. e. i. et r. e. i. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. e. ē. d. n. i. u. z. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. b. ij

caus. vt. ff. de usufru. l. si alij. Et qz pprictas consistit i iure
 tñ: s3 usufructus i iure et i facto. cui facto sunt deputada
 comoda. dicit Jo. de mon. mer. qz aliud e possidere actio
 nes: aliud e possidere iura: vt refert Jo. an. in. c. qrela d
 electio. li. vi. i nouella. Et scias qz ppter ciuilitate possi-
 dete nullus lucrat fructus rone pos. s3 rone iuris qd h3 i
 re. i. rone utilis rei veditio: s3 vel utilis publiciane vel
 pffessorie actio: qz ciuilis acqisitio e fieri dñz fructuū.
 de ac. pos. l. iij. §. ex pñio. in gl. or. Itē scias qz nullus
 h3 ciuile possessionē nisi ei correspondeat dñuz vel qñ vel
 res a nullo alio possideat fm And. de iser. et ita allegan-
 do in hoc opere semp itellige. Et sic qz oē possessio
 h3 correspondēs peritio: ad qd ordinat. C. de ed. diuī
 adri. l. si. i. si. C. de codicil. l. sigs ager. §. i. et ibi no. et tunc
 dñz correspondēs qñ vnū ex altero sit vel ordinat ab ipso.
 Et sicut e ordo duplex. s. substāialis: vt. C. d. appel. l. i.
 C. de iud. l. nulli cū si. et formalis. C. de sen. l. platam. ita
 duplex e possessio ciuilis et nālis. l. nemo abigit. C. de acq.
 pos. et ppterea dicit Gl. qz dñ sum i fundo vel i pfectu
 habeo nālez. dñz sum a longe habeo ciuile: vt no. C. de
 acq. pos. l. l3 p. Recur. et dñ suz habeo nāle. i. totalē et ple-
 nissimā: qd hoc noie ciuilis pprehēdit a qua e effectus nā-
 lis possessionis. nō tñ qd distinctū e nisi cū sum ex fundū
 a remotis. alias qd parū distat nil distare vt. Adde qz
 i corporalibz requiruntur patiētia ei⁹ qui illā qñ possessionē p-
 ferre vel qz supior vel qz possidet. et id dñs si dñ quasi
 possidere dñuz usufructuario patiēte qz usufructuari⁹
 ciuile possessionē tradere nō pōt qz eā nō h3 nec hñe pōt
 vnū nō dñ pati qui pbibere nō pōt. l. sepe. ff. de re iudica.
 Adde qz subiecti habent loco māe cui⁹ nā e esse subiectū
 passiōis. s3 dñi habent loco forme cui⁹ natura e actiua i
 subiacentē materiā. et sicut i nālibus mā d3 eē obediēs
 forme. qz act⁹ actiuoz sunt i patiēte et dispositio secūdo
 de aia: sic i arte iuris ciuilis e. vnū pceptū nō facit que p-
 latū s3 obedientia suppositoꝝ. s. respēu possessionis et sub-
 icctiois. Et qz facit ea qz debent facere subditi et ignoran-
 te plato pferuat possessionē plati. ad qd tac. ff. de usufru.
 l. arboribz. §. si. et ar. ff. quēad. sui. amit. l. qñtū. et d. ma.
 et obe. c. itra quatuor per Ann. Si aut qz pcepit et ei nō
 obedit et iste nō possidet nisi labia sua. dicit Ann. i. c. oliz
 et. iij. de resti. spo. §. Done pcessus e p pūlegiū pape
 cuidam abbati et capitulo qz possunt de nouo infundare
 quoddā pñtū: decessit abbas anteqz infundaret vtz suc-
 cessor poterit supplere factū pdecessoris. et vt qz sic qz
 eadē est dignitas. Itē hec pcessio vt scā fauore ecclesie.
 ar. C. de sac. san. ec. l. nō plures in vltia gl. et qd no. i. c. i.
 de trālla. epī in nouella. In pñtū vñ qz ista pcessio nō
 est pperua s3 psonalis. vt ex de insti. c. cū venisset. et licz
 factū a pdecesso: teneat hieratū successor: vt nōt arch.
 xv. q. ij. c. decessor. tñ omīssus nō tenet supplere. ar. j. q
 suc. tene. c. i. Et dicit distinguendū. aut istud pūlegiū est
 pcessus ad ipetratōez ecclesie: et tūc successor teneat qñ
 gra scā ipsi ecclesie. Aut e ad ipetratōez alteri⁹ et tūc se-
 cus. ar. C. de pben. emp. l. si. vt dicamus in pcessioe idē
 qd in cōpromisso qd nō trāsit in successorē in platura:
 vt nōt Bar. ff. de vul. et pu. l. qz liberis. §. hec vba. et nō.
 in. c. vno delegatoꝝ. de offi. dele. et in. c. vltio de pecu. in
 cle. in glo. ordi. Et ita pñtū in cā comitis sabaudie sup
 snia lata per regez francoꝝ cū in patrē ei⁹ cēt cōmissa de
 cisio sup. xliij. castris feudatibz imperij. Nā nō poterat
 dici iurisdicō regis francoꝝ in tam arduo facto petuif
 se progari sine licētia iperatoꝝ: cū feudū tale pñtū i
 regalibz imperij. et qz ppromissus fuit psumptū morte re-
 gis. qd tene menti: et tangit in. c. vno delegatoꝝ de offi.
 dele. in nouella. So. distingue vtz sit expñsus nomē ap-
 pellatiū per pñs qz pñtū vel solū nomē appellatiū:
 et tūc successor teneat iplere. An sit expñsus per pñs nomē
 pñtū et tūc secus. ar. ff. de cura. luri. l. cāius bonis. et l. si
 fuus. de stipu. ser. et ff. de pac. si vnus. §. si. Vel dic aut

papa suber et h3 ipleri per successorē. aut pmittere: et tunc
 secus: vt nō. ff. de iur. om. iud. l. et qz. vel coniunge simul
 istas duas vltias opi. et hec vera. Extra nō qz qdam
 sunt de corpe pñmonij: et ista sunt trāsmittibilia qz hñt
 eādēz substāntiā i seipsis psona mutata sicut nō muta-
 ta: sicut domus: ager: iura: et obligatōes. Quēdā nō sūt
 de corpe pñmonij s3 de hois intellectu: et ita nō tran-
 mittunt: vt. C. de cadu. tol. §. ne aut. et ex de offi. dele. c.
 qm abbas. et adde qd nō. ff. de pac. l. tale pactum. §. si. et
 facit. ff. de v. ob. l. stipulatio ista. §. sigs. Ista ppricta
 cit ad statuta qz dicit qz vba statutoꝝ debeāt ppricta iter
 pñari. nā ppricta itelligit qd vere dñ. Et itā si ex aduū
 cro vñs ipis intellectu declaret. nā qd per se nō decla-
 rat p subauditū intellectum sepe supplet: vt. ff. de lib. et
 post. l. gallus. §. i. de v. ob. l. sigs stipulat⁹ sit seruz ibi qz
 rentibz et. Lōceptus. n. mentis et lra sonas ipsuz e sen-
 sus lralis. de ac. et ob. l. nō figura. et vide oia qd nō. d. le.
 ij. l. cū pñ. §. cū iperfecta. per accur. Et vba statuti itelli-
 gunt ppricta. i. inspecta nāli vboꝝ significatōne nulla alia
 adhibita interpretatōe. ar. l. pediculis. §. labeo. et ibi per
 accur. et alios scrib. ff. de au. et arg. lega. §. Extra qro
 nūqd isti comites et barones teneant curtes suas i qb⁹
 colligunt pedagia tenere securas a latronibz: Rñdeo sic
 alias tenerent emendare dāna dānatoꝝ: vt nōt arch.
 xxiij. q. iij. c. sigs peregrinos. Ex quo ordine debeāt se-
 dere penes regē dic qz ordine pñtū et iste honor appel-
 lat pūlegiū: vt nōt gl. de archieps rauēne et mediolanē
 C. de sacrosan. ec. l. decernimus. Et tacit gl. lxiij.
 di. in. c. qz attendit pñtū in quo loco sedere debeat
 cantor in choro. §. Extra qro vñ fuit Totilla flagel-
 lū dei: Rñdeo dicit arch. qz fuit marchianus. xxiij. q. v.
 c. nō vos. Deinde scias qz dñs Ja. de ardi. in sūma sua
 multa tractat de electōe iperatoꝝ: et de ei⁹ coronatōe de
 qbus hodie nō e disputadū qz ecclesia disponit: et dicit
 pñtū cēt pcutere caput ad mōtem morellū. Capitaneū.
 Isti sunt quos vulgo barones vocamus. Et vt ait qdā
 magus doctor i sūma sua. Quā de eo qz reparauit ca-
 struz desertū: vel de nouo edificat locuz vbi se pgregat
 populus: vtz beāt iurisdicōnem super illo populo: dicit
 vt no. ex de vñ. sig. c. qd per noualle in nouella. Item qz
 iperatoꝝ teneat facere suari statuta terraz et pñtū dies
 habes in. l. si. C. de iur. reipublice. li. xi. l3 ipse sit papa i
 tēporalibz: vt no. insti. de rez diuī. §. nullius. in gl. i vbo
 pñtū. i. papas. Et an iperatoꝝ possit dponi et p que
 dicā. j. si de inuesti. ite: do. et val. ori. pñtū. c. i. Quēro
 si nō t3 electio plati vtz teneat ei⁹ pñtū: dicit Jo.
 an. qz nō. ex de trālla. epī. c. l3. qz vbi e defect⁹ fundamēta
 nō solū deficit ordo rei s3 eē et substātia rei: vt no. in. c. i.
 de re. ec. nō alie. in. vi. Ad hoc vide gl. in. c. cū sup
 de cā pos. et ppricta. et per Jo. an. in. c. qz sicut. in vlti. glo.
 de elec. et per Ann. eo. ti. cū dilecti. §. Idē ait qz papa
 nō eget pñtū. extra de auē. et vñ pal. c. ad honozes
 in nouella. et legif et no. in. c. l3 deuitada. de elec. Itē
 ne rex pcessit feudū nūqd successor teneat id obseruare
 qd fecit antecessor: dicit qd sic: vt ex de iud. c. nouit. Que-
 ro ad qd sit hic mētio de istis nobilibz qz infundat. Rñ-
 deo oliz nō passim qbuslibet licitū erat infundare: s3 certis
 tñ qb⁹ h ipz sūma vel magna dignitas aut antiqz pñtū
 tudo tribuebat: qz indecēs videbat vt vnus rusticus ha-
 beret vasallos sub se. qz habere vasallos est quedam di-
 gnitas cui et iurisdicō inest. argumento eorum que nōt
 archi. in. c. i. de pñtū. li. vi. Sed hodie tā maiores qz mi-
 nores et minimi valuasozes iteudāt imo et rustici dūmō
 habeāt legitimā suoz bonoz administratōez: vt. j. per
 quos fiat inuesti. c. j. §. noui. qz nō. fm Ja. de ra. Quēro
 an vasallus possit alij infundat illud qz i feudū tenet. dicit
 qz sic equali vel meliori et eadē. l. vt. j. qñ. oli seu. ali. po.
 c. i. §. si vero. et si d. teu. sue. cōtro. c. bñficiuz. et. j. d. l. cor.
 c. si iter: duos. §. similiter. et. j. de notis teu. §. eadē. l. et. j.

de ca. cor. c. j. §. pterea. et ibi nō. in glo. que incipit pterea
 et de pbi. alie. seu. p. sede. c. i. p. talis. et ibi nō. in glo.
 que incipit que utiq. et §. illudq. et ibi nō. in glo. que i-
 cipit nō. §. Quero an adult. sine curatoz aucte pos-
 sit d. feudo iuestire et qd. d. pupillo. Rñdeo ut nō. j. p. q. s.
 fiat iuc. et p. q. s. reci. i. pri. et ibi nō. in gl. q. incipit et merito. et
 j. d. seu. sue. p. ro. c. si minor. et ibi nō. in glo. que incipit s.
 de quo et c. sigs. decesserit ipubere. et ibi nō. i. glo. q. incipit
 nō. hic q. nō. cogit. vbi et dicit qd. ecōtrario. et ibi dicā.

Et quia vidimus iste §. cōtinuat ad prece-
 dētia i. hūc modū. Dicitū
 ē supra in pñ. vsq. ad pñtes. §. de pria pte rubrice. f. de
 psonis q. feudū dare pñt: sequit de se da et tertia pte ru-
 brice. f. de acq. rōe et retēde feudi. Dicitū autē iste §.
 vsq. ad §. noradū. in tres ptes. Pmo tractat de acq. rōe
 et retēde feudi iure antiquo et nouo. Secdo de succes-
 sione filie in feudū. Tertio de successiōe feudi iur. nouis-
 simo. Pmo ps durat vsq. ad §. hoc aut notandū. Se-
 cūda vsq. ad §. hoc quoq. sciēdū. Tertio vsq. ad §. no-
 radū. Casus breuiter puecti ita potestis ponere vsq. ad
 §. noradū: Casus ipso viuo non puat feudo: ipso vō
 mortuo ad filios equaliter feudū pñt. et si filij nō sint:
 ad nepotē: et ad fratres eis nō extātib: si feudū ē pater-
 nū vel nouū et per pactū ē. Filie vero i. feudū nō succedūt
 Nouissimo autē tēpore collaterales vsq. ad septimū gra-
 dū: descēdētes masculū in infinitū succedūt. h. d. vsq. ad
 §. noradū. Casus pueriliter ita potestis ponere l3 nō eēt
 opus p. puectis. pmo pñt se dicēs. Vidimus d. pfo-
 nis q. feudū dare pñt: vidēdū ergo ē de inrijs feudoz
 Et ē sciēdū q. iure antiquissimo fuit in pñte dñi feudoz
 reuocare quēcuq. sibi placuerit. postea vō ante vnū ānuz
 finitū nō pōt reuocare: deinde fuit vita feudi extēsa vsq.
 ad vitā fidelis. postea vero mortuo. f. fideli pñtebat ad
 filios ad illū tñ quē dñs volebat eligē: deinde cepit ad
 oēs equaliter pertinē. Postea vō iperatoz Conradus
 romā pfectus rogatus a fidelib: legē pdidit q. ad nepo-
 tes feudū pducere: et q. frater sine legitimo hīde de-
 functo frater i. feudū qd. erat patris eoz succederet. Si vō
 frater a dño feudū acceperit ipso defuncto sine legitimo
 hīde frater ei nō succedit. itē et si cōiter acceperint: nisi p
 pactū aliud fuerit specialiter puectuz. relicto tñ legitimo
 hīde frater semp excludit. et hoc vsq. ad §. h. noradū.
 Ja. de bel. Equaliter. Pmo q. l3 filij sint inequalitē isti
 tuti tñ equaliter succedūt in feudo. Nepotes vō cū pa-
 truis succedūt in stirpes et nō in capita. S3 nō extātib: pa-
 truis succedūt i. capita et nō in stirpes. Et ē rō q. cū suc-
 cedāt iure primūtatē ita ē primus vnus sicut ali. Nec
 ē rō qre id minus succedat: q. cū plurib: succedit qm nā
 ipsa indiuisibilis ē. et opt. 230. fuit q. idē eēt in mera suc-
 cessiōe hīditatis. Et hāc opt. 23. Ja. veronēsis et marie
 q. de iure cōi hoc ē vey: nec reperimus hūc casuz aliter
 decisuz in vsibus seu. allegat in auct. de bere. ab intesta.
 §. illud palā. et §. reliquū. et insti. de legi. agna. suc. §. hoc
 ē. Alij dicūt et melius q. patruces succedunt in stirpes
 q. ingredimē gradu paternū. et hoc t3 Accur. C. de leg.
 be. auct. cessante. et idē tenebat do. meus in libro meo. j.
 d. nā successiōis feudi: vbi habeo tale capitulū: vt i. qbus
 dā libris reperit v3. Decedēte fideli absq. liberis ex se
 descendētib: et in feudum succedētib: siquidem
 feudum fuit cōmunis parentis: fratres defuncti cum
 filijs premortuoz fratrum in stirpē succedant. his vero
 nō extātib: ad agnatos primozes id volumus pñtere.
 et siqdē in pari gradu sunt: pariter admittunt. si vero ex
 vno ē vnus: ex alio sint plures: non in stirpē s3 in capita
 succedere debere ordinamus. vba ter. Jam ergo nō est
 questio q. ē casus. l. vt. C. de furtis. l. ancille. Glo. j. de
 pibita alie. seu. p. lothariū. in. c. h. dicit se dubitare an
 talia capitula q. reperimē i. paucis libris sint tenēda p
 legib: quā glosaz nō. Sed qro de vno vtz vasallus

possit vni ex filijs assignat totū ius feudi? dicit idē Ja.
 q. sic. ar. ff. de ritu nup. l. filio. §. si. et de pace pstan. §. i. ci-
 uitate illa. in fi. et j. de alit. cu. pa. c. i. v. et l3 pibicat. et sa-
 cit ad hūc. §. ff. de op. li. l. vt iurifuradi. §. si liberi. et qd.
 dicā. j. an filius vel agnatus. c. i. et qd. pñt nō. in sp. e. d.
 testa. §. i. v. si. vbi plene disputat an nomen hīdis repre-
 sentet in filio vel filia institutis in re certa: ibi videas.

Pmo q. antiquissimo tpe erat in pñte dñoz qñ vellent
 feudū auferre. s3 hodie nō ē ita nisi feudum pcederet ad
 hñplacitū. Et. l. iij. ff. loca. nā rei sue pōt q. s. ex li-
 bero arbitrio legem reponere nisi sit iniuriata obligatio
 hoc pibit: vt. C. d. pac. puen. l. ex morte. S3 opp.
 q. imo et hodie sit idē āno: trasacto: vt. j. si pten. sue. iter
 do. et fidelē de pten. seu. c. i. §. itē sciēdū. So. ibi loquit
 de feudo guardie vel castaldie vel simili: vt. j. ti. i. c. i. b.
 de alijs feudis pprie sumptis. Nota ergo q. i. feudo
 guardie vel castaldie. et qd. p. mercede alicui dat: nihil ē
 hodie imutatū de eo qd. determinat in dictis capitulis

Secdo nō q. de quadē alia iuris prudētia feudū extē
 debat vsq. ad vitā fidelis: s3 hodie in ppetuū. S3 ptra
 imo vñ q. ē hodie nō extendat vltra vitā fidelis vt. j.
 de seu. mā. c. i. So. ibi spāle in feudo marchie: ducatus:
 et comitatū vel alteri regalis dignitatis seu baronie
 ab iperatore dato in quo de rigore p̄suetudinē nō suc-
 cedit hīs: tamē hodie et illud ē ppetuū per vsurpatōem
 nō per rigore iusticie: vt. j. de alie. seu. §. in feudo comi-
 tatus fm glo. Tertio nō q. Conradus p̄suetudinez q.
 loquebat de filijs progauit ad nepotes ex filio: ergo no-
 mine filij nō pñtebat nepos. Circa qd. ē sciēdū q. hoc
 nomē filius quq. ponit vt cā alicuius p̄uilegiij et nō p̄ri-
 net nepos: vt. ff. de execu. tu. l. ij. Quq. vt terminus p̄ri-
 uilegiij. et idē vt hic. C. ad treb. l. iubemus. Quq. vt ter-
 minus pene. et idē vt nō. c. de si. p̄sby. c. ad excludēdas
 in nouella. Quq. rōne designāde prolis siue in honorez
 sanguinis. et tunc p̄net nepos. Unde in mā. feudoz si
 q. hodie reciperet feudū p se et hīdit. suis itelliget d. be-
 redibus sanguinis ex se descēdētib: vt. j. de gradi. suc. i.
 seu. c. i. et de duo. fratri. a. ca. inuesti. c. i. et de alie. seu. c. i.
 §. et si clientulus. Et adde qd. notant moderni de v. sig.
 l. liberoz. Et dic q. filius ē nomē generis et nomen spe-
 ciei sicut adoptio. nā grece est nomē generis q. d. a pbi-
 los qd. ē amor. vñ et de nepotib: et reliqs p̄dicat. S3 la-
 tine ē nomē specificū nisi nā actus vel tauoz extēdat vl-
 terius. Et nō q. in feudis linea sanguinis ē p̄uile-
 giata sic. ff. d. edē. l. sigs. ex argē. §. pe. et. C. de ipo. lucra.
 scrip. l. i. §. i. l. x. Cū ergo i. feudis loquimur de hīde. loq-
 mur de herede sanguinis. Sed aliud est in iure patro-
 natus ecclesie i. quo succedit et extraneus heres: vt nō.
 ff. de oper. liber. l. si operaz. in glo. i. vbo nō eēt dandam
 per Accur. S3 Nota q. feudū q. fuit eozū p̄ris d. p̄nū.
 Idem si alioz ascēdērium vsq. ad nomē nominatum in
 iure. Sed supra nomia nominata in iure magis pprie
 sumpto vocabulo d. antiquū siue maiorū suoz. vt. ff.
 de gradi. l. iuriscōsul. S3 largo modo paternū appellat
 qd. fuit ascēdērium quorūcuq. i. infinitū: vt. j. de natu.
 suc. seu. c. ij. Sed hic quero vtrum frater fratri succe-
 dat in feudo paterno iur. accrescēdi: an iur. successorio
 nam ter. superius dixit hoc iure successorio et. Item
 pro hoc q. ius accrescēdi habz locum i. acquirēdis nō i.
 acquisitis. Nec reperimus q. hec regula tallat nisi i. vsu
 fructu formali. cuius rō ē: q. ille vsufruct. semp ē i. fieri:
 p. futuro tpe nullū ius causatū ē in eo vt. ff. d. vsufru. ac-
 cres. l. j. §. interdū. Itē si eēt ius accrescēdi: eēt ex aliqua
 cōiunctione vel verbis vel mixta. s3 inter fratres nulla
 ē talis p̄iunctio l3 iter eos sit cōiunctio naturalis et lega-
 lis. tamē in acquisitionib: singularib: sicut ē acquisitio
 feudi p̄iunctio legalis nō parit ius accrescēdi. vt. ff. d. le.
 ij. l. et pculo. Item nos videmus q. succedūt agnati qui
 mortib: nullo mō cōiuncti sūt: vt. j. an fili. vel agnat.

c. j. Item est hoc expressum quod si p̄iuncti datū sit feudū duobus fratribus si accrescit de vno in altero nisi specialiter p̄tineat i verbis iustitiae. Et p̄iunctio v̄balis p̄plexiva siue realis siue cōiunctiva nihil h̄nt op̄ari. Item h̄ est regula quod i cōtractibus nō h̄z locū ius accrescēdi. et rō est quod ip̄iuncti sibi cōtractibus quod sibi nō prospererūt: vt. ff. d. v. ob. l. si mibi et titio. nisi resultaret absurditas. vt. ff. de p̄bē. ep̄. l. fundus ille. vel nisi sit ip̄cialis largitas. vt. C. si socii libe. imperi. l. i. l. r. Et ibi loquitur in p̄uilegijs nō i scribis celebratis cū fisco vel ip̄eratore. Tu dic quod ille titulus loquitur in oī gr̄a p̄ncipis. Item regula est quod vbi est diuersitas seu pluralitas personarū disponētū vna in alterā nihil p̄t. verbi gr̄a. Titius et scijs faciūt simul testamentū et rez cōez legant mibi et titio. nā ex testamēto titij nihil accrescit de portōe scijs: nec e contrario. et idē sic in feudis diuersorū dñorū nō h̄z locum ius accrescēdi: sic nec in feudis diuersorū susceptorū seu stipulātū. quod vnus quilibet per se decernit: nec alter alteri stipulari v̄t. vt. ff. d. v. ob. l. si ita stipulatus. §. gr̄ifogonus. Quid si v̄ba dicūt p̄cedimus illi cū illo an videat tacite actū de iure accrescēdi? R̄spondeo: dictio cū ponit p̄: et nec maiores nec minores p̄ducit p̄iunctōis effectū. vt. ff. de vsu. leg. l. illi cū illo. §. Nec ob. quod aliqui vocamus ius accrescēdi: quod iste fimo est potius facti quod iuris. i. quoddā augmētū. pro parte vno appellat ius successorij. Sed dices quod ad r̄ubū: nā de noie nō est curādū habito idētitatis effectū. vt. nō. in auē. de san. ep̄i. §. si qua mulier. col. ix. R̄spondeo si est ius successorij d̄z acceptari et p̄t repudiari. Sed si est ius accrescēdi tacite. et ip̄so iure accrescit et forte inuito. quod quā vtraque portio est grauata nō p̄t p̄ parte acceptari: pro parte nō. vt. ff. de le. ij. l. i. §. duobus. et no. C. quā n̄ pe. partes in gl. si. Ceterus est quod sicut i legatis et si esset ius accrescēdi posset portio accrescens repudiari. vt. C. d. ca. du. tol. §. his ita. Bar. dicit in. d. l. si mibi et titio. quod est v̄t ius accrescēdi. quod ista est quāda mortis cā capio: i qua sicut in donatōe cā mortis h̄z locū ius accrescēdi. vt. C. de cadu. tol. l. i. §. si. §. certe mortis cā capio est ordinatio hominis nō legis. vt. legif. ff. de fideicō. liberta. l. t̄bais §. sticus seruus. et fit per cōditiones incertas nō per d̄spositōes obligare valētes. Item ius accrescēdi nō h̄z locum in iuribus separatis vel aduersariis. ff. de bo. posses. l. sed cum patrono. et ff. de conditio. et demon. l. mulieri et titio. Tu dic vt superius quod ista est potius quedā legis p̄videntia quod nō h̄z v̄z relicti. Ista sūt verba gl. in alia mā. C. de sacrosan. ec. auē. si qua mulier. in glo. parua vicia. Item hoc peruenit magis ex nā iustitua re: vt. j. d. seu. marchie. c. si capitanei. et est p̄missio legis supplēs factū hoīs vel ip̄z interpretās. quod sicut si a p̄in. fuisset vn̄ h̄s totū habuisset: ita si res recidat ad vnū: vt. ff. d. v. cuiusq; vni. no. l. sicut in si. nā hoc fuit et cē debuit de p̄iuz intētiōe. vñ idē est i emphyteosi quod i feudo quod accresceret p̄ nām p̄tus et tacitaz p̄vidētā h̄tūz: vt. ar. ff. de pac. l. tale p̄ctū. §. si. Quāq; ius accrescēdi appellat tacita substitutio: vt. nō. ff. d. le. ij. l. si titio et meui. §. iulian̄. Querit glo. pone quod frater quod decessit: extraneus heredē instituit: nūquid frater sup̄stes p̄iuaat ea portōe feudi quod erat apud mortētes? R̄spondeo gl. quod n̄. nec d̄ mortū cū h̄de in mā feudoz ille quod decidit extraneo relicto heredē: cū libios n̄ h̄at. vt. j. de suc. seu. c. i. §. nulla. facit quod nō. ff. ad treb. l. quod p̄ide. Itaq; feuda nō p̄cipiunt mero hereditario iure s̄z pot̄ p̄cipali p̄uindētā. ar. ff. de adop. l. si arrogator. §. s̄z an impuberi s̄z glo. et bñ. Sed quid si iste frater sup̄stes p̄misit culpaz ex qua d̄z feudū amittere? R̄spondeo gl. quod tūc nō succedit i feudū. quod dic vt dicā. j. de p̄bi. seu. ali. per fede. c. i. §. sin aut pater. Sed pone quod frater sup̄stes renūciat partē suā in manib⁹ dñi: nūquid alia portio sibi accrescet iure successorio: et v̄t quod sic sicut i vsufructu. vt. ff. de vsufru. l. si titio. §. vsufructū. Item ad hoc est arg. ff. de

vulga. substi. l. coheredi. §. si. quod v̄t credo. quod vt dixi n̄ est stricte loquēdo ius accrescēdi. et facit. j. de co quod sine fac agna. c. i. Quero v̄t fellonia vasalli noceat alijs successoris: dicit glo. quod sic. quod v̄t est in oib⁹ descendētib⁹ ad infinitū: in agnatis v̄o vsq; ad quartū gradū exclusiue. vt. j. si vas. seu. p̄ue. cui desc. c. i. Querit gl. nūquid femina succedat in feudo. dicit quod nō nisi in trib⁹ casibus. Pr̄imus quā nominata est i investitura. Secūdo quā feudū redemit a dño. Tertio quā dñs ei dedit p̄pter fuitiū patris quibus casibus ab aliquo ex parētib⁹ nō inquirēda est. vt. j. quēadmo. seu. ad feminas p̄ri. c. si quis sine filio masculino. Et d̄doff. addit quartū. i. quā feudū est cōp̄tū itegro p̄cio quod ibi nullū b̄ficiū recipit quod r̄atū dē soluit. ar. ff. de le. i. eū cui sub hac. Et d̄ v̄t est si ad nullū fuitiū datū est alias secus. ar. ff. de le. i. l. apud iulianum §. si quod alij. ff. de obse. l. titius. §. Et quod hic agit de feudo paterno: an refutatōe desinat cē feudū paternū. dic vt. j. de vas. decre. eta. c. i. in si. Et an per nouā investiturā desinat esse paternū. habes in eo. c. Et si vasallus refutauit feudū et filij investirent a dño: quibus investitis vnus eorū decessit sine herede: quod fuit iter dñm et fratres defuncti v̄t eēt nouū vel paternū. et d̄ quod est paternū j. de invest. quā titius accepit a sempro. c. i. Quid si agnatis p̄sentitibus dñs filiū vasalli defcudo investituit paterno: postea sine liberis decessit filius pertinebit ne illud feudū ad agnatos tāquā p̄nuz. dic vt. nō. j. an agna tus vel filius. c. i. in glo. s̄z nūquid. Deinde d̄ hic quod per pactū s̄z quod sine pacto nō s̄z. et quod pactū trahit feudū et nāles terminos feudi ad terminos pacti. Istud est b̄o cardicū gl. super quo dicēdū est quod quāda p̄ducunt in esse p̄ pactū. quedā producunt in esse ex nā rei: quedā progantur per pactū: quedā per pactū p̄cedunt p̄ter ius cōe. Et Quod nō. De incisiōe instrū quod faciūt feneratores. C. de re. cre. l. generaliter p̄ d̄doff. §. Pr̄mo casu s̄z per pactū quod alias nō liceret. Secūdo cāu idem est nā p̄tus quod pactū. Tertio cāu loquitur d̄ edil. edic. l. quod si no lit. §. si quod ita. Quarto casu loquitur. C. de pig. l. i. §. cuz si. Et de pacto quod p̄cius statim soluat tñ possio remaneat v̄ditōri in sua vita habes tex. de fide instrū. cū iōanes heremita. Et est ibi d̄ quod res tantū valet quāti v̄di p̄t cū pactis appositis nō quātū simpliciter. vt. ff. d. suo exor. l. si v̄ditōr. §. si. §. Et adde quod nō. ff. de v̄t. et tēp. p̄scrip. l. longe. Et extra nō quod quod p̄t recipere feudū p̄ se et fratre suo. dicit d̄doff. quod est sp̄ale. et secus si reciperet p̄ alio oio extraneo quod nō valeret. s̄z recipiēdo p̄ p̄uentōez. Dicit et quēdōem valere s̄z iura ce di debere. vt. nō. in. l. huiusmodi in p̄n. de le. i. §. p̄ tradi rōem sic. ar. ff. de dona. abnti. De hoc vide quod nōr Ar cur. in. l. cū quāda in si. C. de v̄. sig. Extra nō quod filiatio et fraternitas p̄banē p̄ p̄icturas. vt. nō. de p̄di. et demō. per acc. Et nō quod si quis recipit aliquā p̄prietatē p̄ se et herede suo: hoc acto quod si decessit sine h̄de. i. filio reuertatur ad p̄cedentē. si decessit cū filio nō reuertat ad p̄cedentē. Donec mō quod p̄rio recipiens decessit relicto filio h̄de: postea filius decessit nō relicto filio: dic quod isto cāu non reuertit ad p̄cedentē. vt. nōr Ly. C. de se. nup. auē. s̄z si quis in si. et sic sufficit p̄imus h̄s ad restōnē fideicōmissi et ad exclusiōem restōnis. in auē. de resti. fideicō. §. manifestū. col. ix. per acc. §. Deinde quārit gl. v̄t feudū emptū ex cōibus bonis fratrum simul habitantiū sit cōe. Et hec quod p̄t intelligi dupliciter. vno mō de habitantibus socialiter ex quēdōe. alio mō de habitantibus fraternaliter et simpliciter sine quēdōe alicui societatis. et dicit vtroque casu quod nisi de quēdōe investiture vel scia dñi appareat feudū nō cē cōe. vt. j. de fratrib⁹ d̄ no. bñ inue. c. si duo fratres. et dic vt ibi. Et Quia feudū h̄z mixtam nāz p̄sonalitatē et realitatē. et C. d̄ pig. l. quibus. §. Et nota quod in feudis nō refert cui pecunia feudū sit emptū. facit. C. si cer. pe. l. nō vnde originē. Et hec est regula ge-

neralis in quocumque seru fallit. dicit gl. C. d. pig. in l. quā
uis in pecunia militis et pupilli et pecunia dotali. qd dicit
C. de rei ven. l. si vt pponis. Sz qd dicit de re dotali itel-
lige in subsidiū. vt. ff. de iure do. l. penult. ff. de dona.
inter vi. et vxor. l. vxor marito. Et si in eodē instro emunt
vix et vxor. dicit vt nō. C. de fide instr. l. scripture. et d. eo
qd ibi dicit gl. ē casus cō de diuor. c. ij. et adde qd nō. in
l. i. C. sigs alteri vel sibi. Et si vxor tm̄ hz in dote quātū
puertit in emptōe predioꝝ et ē solutū m̄imoniu: sufficit
viro dos quā retinet. Adde vxor nō tenet acqres
viro ex operib⁹ suis artificialib⁹ s̄ suā volūtate. vt. C. d.
pdi. inser. l. si vxor. et id qd acqrit vxor ex re sua coopan-
te et opera sua nō acqrit viro. l. alimēta. §. si. de ali. le. 3

Dicit Jm. qd qd acqrit vxor de operis suis acq-
rit viro sicut liber hō bona fide possessus. et de testa. c.
cū in officijs. Bar. dicit qd si vxor gerit in aīo acqrendū
sibi nō acqrit marito: qd acqrit iure gentiū sūt
et feudant in p̄sensu. ff. de dona. l. qm̄ mibi donatū. d. fide
instr. et iure haste fiscalis. l. et si infra. l. x. et. C. d. dona.
inter vi. et vxor. l. si filij. Idē qd dicit de pecunia pupilli
idē est in ecclesia. et similiter itellige i subsidiū: pura quia
em̄ abbas vel monachus qui nihil hnt̄ propriū: vt nō.
C. de sacrosan. ec. auē. q. res iā dictas. in. iij. gl. Idem in
quolibet p̄lato: vt nōt̄ Jm. extra de testa. c. cū i officijs.
et nō. in. c. inq̄reduz. de pecu. cler. quia siue velint emere
noīe ecclesie siue nō: ius disponit qd acqres ecclesie. Ad
Ex p̄cio ec. vel si p̄latus ē religiosus et iō n̄ p̄t h̄re h̄idē
alias nō efficit pupilli vel ecclesie qd p̄z qd ē ei pro sua
pecunia tacite obligata. l. iij. de re. cor. 3 Nec p̄t sa-
cere p̄bentes qd legis dispositio nō habeat locū i actib⁹
cor. vt. l. vltima. ff. de stip. suo. Ad dō q̄rit qd ē rō q̄re
nepos masculus ex filia femina nō succedat? R̄ndet glo.
qd rō nō p̄t assignari nisi qd statutū p̄suetudinis ita vult
et p̄ rōne sufficit auctas legis. vt. ff. de postu. l. ij. §. pueri
tā. in gl. in vbo ratus. Et iō dicit qdā qd sublata rōe le-
gis nō tollit̄ lex qd lz tollat̄ vna rōne nō tollit̄ alia. l. le-
gis auctas. Sed isti male dicūt in hoc vt p̄z. C. d. indic.
vid. tol. l. si. Ad si statutū disponit de rōne suam?
statutū. l. p̄p̄xit. ff. q. et a. qd. Si aut̄ rō disponit d̄ sta-
tuto suamus rōne qd p̄ior i potētia ē. ar. ff. de sup. le. l.
labeo in rōne sui. 3 Itē et gl. n̄ra errauit. nā rō quare n̄
succedit nepos ex filia ē qd successio nō ē per saltum. et iō
expedit qd gradus ante se sit successibilis. nam destructo
ordine destruit̄ ordinabile. vt. ff. d. ser. rusti. p̄dio. l. tria
p̄dia. et ad destructōem antecedētis sequitur destructio cō-
sequētis. ff. de offi. eius cui mā. ē iurisd. l. i. §. huius rei.

Extra q̄rit vix essent iā statuti sit in ipso statuto an i
rōne eius: dico qd i mēte statuētū. vt nō. in. c. vlt. d. reg.
iur. p. 2v. Ad Ideo inquit gl. in cle. i. de elec. qd ex rōe
intrinseca statuti statutū nō d̄ extēdi qd vbi ē rō ibi sta-
tutū. facit qd d̄ legit̄ et nō. in. l. si. ff. de bere. insti. et i. l. scire
oz. §. sufficit. ff. de exco. tu. sed in cooperatibus v̄bis b̄n
essentia statuti ē in ipso statuto cō d̄ spon. tue. ff. de ac. et
ob. l. nō figura. C. de acq. pos. l. p̄ pcuratorē i gl. 3 Et
interdū i statutis nō ē req̄reda subtilitas legū s̄ volun-
tas statuētū: qm̄ ipse iperatoꝝ q̄nq; nō loquit̄ subtilitē
sed grosso mō. vt nō. C. de ser. fugi. l. i. Quero quō ap-
pareat de intentōe statuētis? R̄ndeo septeꝝ sunt indicia
animi. vt nō. ff. d. leg. i. l. suus pluriꝝ. §. si. Et plura alia
que ibi nō ponunt̄ in statutis h̄nt̄ locū: qd de scripti re
citātōe p̄stat. et iō scriptura portat pondus quasi totius
statuti. vt. C. de legi. l. i. Et dicit ibi odoff. qd eq̄tates ho-
minū nō h̄nt̄ in se pondus statuti nisi legib⁹ vel p̄suetu-
dine p̄scripta sint roborate et i mā feudoꝝ h̄z odoff. Ad
Dicit Ly. qd de substātia p̄stōnis legis et scriptura s̄ n̄
de substātia p̄stōnis p̄ncipis. dicit in. l. d. qbus. 3 De
inde nō in v. hoc autem notādū qd iure romano femine
succedunt sicut masculi: n̄ ex successiōe feudi excludunt̄
qd fuitia feudi p̄sistunt i fuitio virili puta in pugna. v̄n

femina excludit̄ tanq̄ nō capax. qd nō capax cāe non est
capax causati. Ad Et iō a simili. corpore viciari qd seu-
do in forma debita fuit nō valēt: i feudo nō succedunt
ar. ff. de le. l. l. filius. §. si qd aliter. et. j. an sur. vel n̄. c. i.
qd cessante mā cessat m̄aruz d. le. iij. l. q̄situz. §. illud. et vi
de qd nō. de le. iij. l. nutu per accu. et cessante operāte ces-
sat opatio eius in postez et merces future opatōis. et qd
p̄pter corporis viciuz nō cōmerciuz repellēt. fortius tm̄
repellit̄ et qd p̄pter delictuz. vt nō. ff. de lega. l. l. §. si res
per Accur. Qui p̄pter scuz sunt inhabiles vt femina p̄-
petua carētia laborant. qd ipossibile ē qd femina fiat ma-
sculus. vt nō. ff. de exco. tu. in. l. nō solum. §. libertus. per
Accur. 3 Quero qd de iure lōbarido: R̄ndeo vt i glo.
Vex i rustia lōbardie nos habemus statuta in ip̄s suis
cessiōibus: que statuta sunt suāda. qd optie p̄bat̄ ex ista
gl. ex qua etiā colligit̄ qd statuta p̄nt̄ disponere de succes-
sione naturali: et cū legitimis. Vix at̄ possunt dispo-
nere d̄ successiōe spurioꝝ: plene nō. i. l. i. C. de iure anu.
aure. Itē gl. ista ē i ar. qd facit̄ pacē et cōmoda pacis p̄i-
near ad masculos et n̄ ad feminas. Et hoc acit̄ ad statu-
ta loq̄ntia de pace obrinenda ab h̄rdib⁹ interfecti. Sed
ego nō credo qd statuta recipiant interpretōnem a iure
lombardo: qd locale est et soluz in lombardis viget: sed
solum a iure romano: vt. C. d. noxal. l. si fui nostrī. Ad
Sz pone dubitat̄ circa cōtractuz vel aliq̄d an d̄z sumi
interpretatio a statuto loci: dicit vt i. l. excepto et i. l. senatus-
cōsul. C. locati. et in. c. qd dilectio. d. p̄san. et aff. et per Br
chi. xij. d. illud. 3 Deide nō t̄x. ibi. ad eos. qd pactū
p̄ceptū in filia videt̄ in nepote p̄ceptuz ex eo qd causam
et origo habēt̄ disponēt̄ d̄ suo causato: vt est t̄x. nō. h̄ic.
Deide nō i. §. hoc aut̄. qd hodie agnati succedūt vsq; ad
septimum gradū qd littera dicit moderno t̄pe. et dicitur
qd h̄ ē vsurpatuz. naz de rigore p̄suetudinis feudoꝝ nō
debēt agnati succedere nisi vsq; ad quartū gradū. Sed
certe alibi dicit littera qd et agnati succedūt i infinituz:
qd lz sint agnati vasalli immediate mortui: sūt tm̄ d̄scēdē-
tes primū acquirētis feudū. de hoc dicā. j. de seu. mar.
c. si capitanei. et. j. d. p̄bi. alie. seu. p. lōrba. c. satis bene.
vbi oio vide. Ad Vel dic vno vbo. Aut apparet qd
actū ē et ei stabit̄. Aut nō apparet: et tūc aut agnati veni-
unt per mortē h̄redū et tūc veniunt vsq; ad septimuz
graduz. Aut per p̄uationē ip̄oz et tūc veniunt p̄ infini-
tuz. Ad si diceret̄ p̄sequeret̄ qd cū nō veniunt agnati
nisi qui quarto gradu sunt et deinceps: qd nō veniunt nisi
quartoz gradus agnatiōis vel agnatoꝝ. quod ē cōtra
mentē l̄re superioris. Vel oportet dicit̄ qd veniēt vsq;
ad quartū graduz et illud diceret̄ i infinituz: sicut dicit̄
i legitima successiōe agnatoꝝ d̄ iure cōi. qd forte nō cēt
aburdū sed cōueniens eōcordādo ius cōe cū cōsuetu-
dine: vt. l. j. C. d. offi. do. et cō de p̄sue. cū dilect̄. Sz p̄-
cedens solutio verior est. s. qd aut p̄ obituꝝ aut p̄ excels-
sum seu telloniā et tūc i infinituz. 3 Extra nō qd i dila-
tōibus et citatōibus dicitio vsq; ponit̄ iclusue si termini
sunt p̄partibiles. vt no. extra de or. ab epi. c. i. i nouella.
qd dicitio vsq; est dicitio extēsiua donec inueniat terminū
restringēt̄. Adde qd ponit̄ absolute: qd iudex in dilato-
ne dāda esse d̄z parcus: i dāda benignus. Extra q̄ro
qd si actū ē qd deficientib⁹ masculis feudū vadat i vnaz
feminā et extant plures femine an succedat p̄mogenita:
an d̄ns gratificabit̄: an rōe icertitudinis totū viciabit̄:
an forte dirimet̄? Ad p̄mogenita tacit. ff. de v. ob. l. si
qs ita stipulet̄ siue n̄. p̄ d̄no. Ad d̄ ei def̄ optio fac̄ d̄
le. ij. sigs suuz. §. inter duos. Quod icertitudo viciat̄ ta-
cit̄ de manu. testa. cū ex plurib⁹. Quod forte dirimat̄ fa-
cit̄ lex. ij. C. qn̄ et qbus quarta ps debet. l. x. R̄ndeo si p̄i-
mogenita succedit in alia h̄rditate: succedit et hoc iure:
alias dirimet̄ forte. ar. d̄ qd isto casu d̄ni sit electio quaz
h̄z vasallus. ar. s. eo. in vbo quez d̄ns vellet. qd ē equus.
Adde. ff. de sta. bo. l. aretusa. et. ff. de exco. tu. l. dirimus

qđ no. C. d. epi. 7 cle. l. id qđ pauperib⁹. Quero si feu
dū ē datū ad nullū futiū vtz succedat femina nō cristē
te mafculo. ter. dicit qđ sic. j. de capi. extraor. c. ficui milī
ti. Quero qđ i feudo iure emprois qđto. dicit Ddof.
in fūma fua qđ femina fuccedit magis ex nā hctus qđ ex
nā feudi in fūma fua fub rubrica qđ poffit fuc. in feudum.
qđ dicitū eēt notabile fi eēt vtz. Quero vtz ifinitas
fit euitāda. 7 dicit qđ interdū ifinitas ponit p quadā fubfi
ftētia 7 tūc nō ē vitāda. vt. l. pure in fine de creep. doli.
Interdū accipit p ampliāde alicui⁹ difpofiti 7 tūc dicit
qđ ē vitanda. vt. C. de fen. que pro eo. l. i. 7 dicit vt ibi per
L. v. Alterius nō hic qđ pacta iuris difpofitōnes pnt
ampli. are: qđ ē vtz: nō tñ hō difinitōem fubftātiālē acc⁹
vt. l. fi peculius. j. i. ff. de pecu. le. 7 ff. de dona. cā mor. l.
vbi ita donaf. per Bar. Delicta tñ qñqz cōmittunt hō
difinitōem delicti. vt. C. de fur. l. figs fuo. l. 3 illud irre
gulare ē 7 fpāle. Alīas fecus. l. figs pcrēda. 7. l. fi
is q. j. fi tu. riu. ff. de fur. 7 ff. de falis. l. ipubere. j. i.
v. ci fuo. 7 qđ ibi per Dy. 7 no. per glo. in. l. figs id qđ
j. fi. ff. de iur. om. iu. 3 Quero qđliter in ifta mā accipia
tur grad. us Rūdeo fm ius ciuile includēdo recipientes
feu primā psonā in numero gradus ficut vnū nō ē nume
rus l. 3 pncipiū numeri 7 includit in numero. vt in auē. d
nō alie. j. emphiteofis col. ij. Deinde nō hic ter. qđ cō
fuetudines feudoz itroducte funt fm vsuz ab anqs fa
piētibus inftitūtū. Et id fiteār beftie que dicūt vsuz feu
doz in fe fapientia nō hē. Bal.

Notandum est aut. Intellect⁹ breuis vsqz
ad fi. ti. ē ifte. Feuduz
qđ dat capitanis vel regis valuaforib⁹ pprā hz nāz.
Qđ vero 7 a minimis dat pprā nāz nō hz duob⁹ cafi
bus exceptis qđ i lra pntent. Cafuz aut lrales ita po
ne. Si querat qđ feudū hēat pprā nām. Rūdeo qđ ill d
qđ a capitanis vel regis valuaforib⁹ dat. Sz illud qđ
a minimis dat pprā nām nō hz: qđ l. 3 dno auferre qñqz
l. 3 in curia mediolani aliter obseruet. 7 hoc ē vtz nifi fi
deles cū dno Romā in exercitū iuerint: vel nifi dñs ali
qd ppter feudū accepit: tūc. n. auferre nō pōt nifi refti
tuto pccio qđ datū ē. h. d. Ad qđ ille qui petit rescindī
hctū d. 3 restituere pccū. tacit qđ no. C. d. fac. fan. ec. auē.
qđ res iam dicitas. 7 ff. de ac. emp. l. bona fides 7. l. i. C. fi
feruus extero. 7. l. i. C. de fur. Opp. 7 v. qđ pccū nō de
beat reftitui. vt. j. ti. i. c. i. So. pccū fuit datuz p feudo
tēporali 7 fuit hctus exequutus: hic vero sine tēporis pfi
nitōe 7 fuit hctus refolutus. Quero nūqd imperator
poffit difuelire vafallū sine pūcta culpa? Rūdet glo. qđ
nō. est rō: qđ bone 7 naturales p fuetudines ligant pnci
pez: qđ potētī ē ius nāle qđ pncipat⁹. Itē qđ nō deet pnci
pez fūū bñficiū reuocare. vt nō. c. de pfan. 7 affi. c. qđ dī
lectio in nouella. Itē in ore pncipuz firmior d. 3 effe veri
tas. vt legit in libro Efdre. Itē nō hic qđ ppter ma
gnitudine bñficiū inducit ppetuitas bñficiū. psonat. ff. de
dona. l. aquilius regulus. 7. l. fi pī. Extra qđro vtrū fit
dīa vtz inftm dicat: in pnti talis dñs pcedit mibi tale
castrū in feudū: an dicat in pterito pcessit in feudū. Rū
deo nō: vt nō. c. de v. sig. c. abbate in nouella. Et ē rō hz
Jan. qđ potuit tūc actus geri. vñ vbu. 3 pcessit itelligit
f. tūc vt ipse nō. c. de pba. qm p talfaz. 7 de offi. dele. cuz
in iure. 7 nō. per Bar. i. l. pāia. ff. d. acq. pof. Et nota
qđ antiq notarij formabāt vba in pna psona vt fonarēt
in pntēte: puta ego Bal. fic facio. nā in tertia psona: pu
ta Bal. fecit fic: videbāt qđ eēt vba notarij. tñ decreta
lis dicit qđ idē ē fensus fūe in pna psona fūe i tertia tor
menē vba. nā femp pars loquit vt c. de puer. pūga. c.
dudū. ff. de v. ob. l. sciendū in gl. ord. Alīud ergo fi
notarij errat in noie pntētis an viciū inftm. 7 v. qđ fic. qđ
fi pntēns vī loquit 7 erraret in noie pntētis nō valeret con
tractus. ar. l. fi. C. de here. infti. Cōtrariū vī p nō. in. l. fi
quis i fūmā vocabulo. ff. de le. i. 7. C. d. testa. l. errore cū

fi. Et nō qđ libellus supplicatori⁹ egpat i errorib⁹ sti
pulatori. vt nō ff. d. reg. iur. l. fi librari p Accu. 3 Op.
ifte ter. facit dīam iter maiores 7 minores. Lōtra. j. de
fuc. feu. c. i. So. illa p fuetudo tanqz posterior: tollit prio
rē. Alīā p fuetudo est tante efficacie qđ etiā cōtractū
tollit. C. de vfu. l. quāntis. nam omnia quectmqz vclun
tate mutari folent: posteriora puaalent. vt. C. ne de fta.
defunc. l. fi mater. 7 de aucto. tuto. l. ij. j. fi pluribus. per
Accur. 3 Et ibi ē notandū in. d. c. i. d. fucces. feu. alias
d. natura feudi. qđ quedā est p fuetudo que requirit pferi
pccōem: 7 tūc fecūda p fuetudo nō tollit primā nifi fit
pferipta: vt. ff. de re iud. l. nemo. j. rpalis. Quedā est
p fuetudo folētis que nō requirit pferiptōez 7 tūc fēda
p fuetudo etiā recēs tollit primā: vt. l. mella. j. j. ff. d. ali.
7 ci. leg. Quero quid d. fama an posterior: tollat prio
rem? Refpōdeo illa pualet que ex certa cā nata ē: vt. C.
ne d. fta. d. fta. l. fi mater. Et id fi nō apparct de caufas:
aut fūt due fame p rarie i codē vico 7 pualet posterior.
Aut i diuerfis 7 pualet illa que est i loco cōtract⁹ vel
delicti vel alteri⁹ cafus puta mortis vel i loco viciniori:
qđ vicini fcierā psumūt hēc. l. j. j. ff. d. fu. 7. l. j. C. vbi
d. rōciuis agi opoz. Alīā nō qđ l. 3 qđ psumat viuet:
p ifta psumptōez fufficit vn⁹ testis d. vifū q tollit hāc p
fumptionē l. 3 nō probz plene d. morte: vt nō. i. l. ij. j. fi du
bitet. ff. que ad. re. ape. in gl. que incipit. i. liqdū. 7 nō bñ
hāc gl. ifte ter. tacit rē dubiaz nō tamē pbat mortē. 3
Deinde vides hic qđ plus poffunt minores qđ maiores. 7
hoc qñ miores legū laqueis nō inodātur: qđ oliz nō lice
bat minimis ifeudare vel vafallos habere fub fe: 7 ideo
poterāt penitere. vel 7 fi taliter qualiter licebat nō tamē
merebant fauorē p fuetudinis. alias fecus: vt. ff. d. offi.
pccō. l. barbarius in ti. Alī dicit aut loqmur de licito et
decēti 7 tūc aliqd. ē decēs minorib⁹ 7 nō maiorib⁹ vt hic.
Aut d. pualetia 7 tūc ecōuerfo. Deinde vides qđ feu
da fūt venalia. Sz j. d. feu. ad vnticem legis p mif. c. j.
So. ibi loquit d. feudo dato a nobilib⁹: hic d. ignobilib⁹
7 vafallis qui volūt recōpēsationē i pecunia poti⁹ quā
i futijs fm Jac. de bel. Alīā in nobilib⁹ 7 diuitib⁹
psumit liberalitas. dicit accur. ff. de le. iij. l. v. pccōez. j. fi.
de dona. l. filius. 3 Alī dicit qđ et fi a nobilib⁹ l. 3 nō
deet 7 hec vera. Alī Extra qđro fi rex francie dicit vo
lo tibi pferre tale castrū an fit collatū? Rūdeo nō: vt nō.
de le. i. l. fui electōe. fecus fi dicit volo te hēc. Ratio dñe
ē: qđ in prio cāu de vi fermonis requiritur actus fecūdu
eiusdē loquētis explicitus. Et actus fecūdu ē alterius
nō ipfius regis 7 fic hz in feipfo intrinsecus debitā fub
ftantia. vt dixi in. l. qđ fi. ff. fi cer. pe. Alī dicit qđ verba
enunciatiua principis redacta in forma folēni prolata p
fe iducūt difpofitionē. C. d. te. mi. l. ex bis vbis. 3 Bal.

De feudo guardie 7 castaldie. Rubrica.

Alī In habente officii custodie si periculū icidit amif
fionis puta castrī femp psumit culpa. de lega. ij. l. cū ita
j. spēs. p accur. vbi ē debilis cā ibi debilis remuneratio
7 debilis effectus vel fic. Feudum qđ pffit in agaria 7
per angaria ē ānale. h. d. Ddoff. vel fic. Ectus actiuū
psumit celebrati fm nām coz. ex qualitate meritoz
psumit qualitas collatoz. h. d. nec minus psumit ex qñ
tate vboz. de dona. l. aquilius. 7. l. i. l. i. si pater. ff.
de here. infti. l. qui volebat. per accur. Alī dicit. 7 nō ē in
originali domini Bal. Ibi pro mercede alicui⁹ rei. i. ali
cuis vltis officij pura coqui: vt. l. legatis feruis. j. fi qđ
ex officio. de le. iij. qđ tñ nō credo vtz in coquo pncipis
qđ ē dignitas ibi pares. qñ feudū pbat per indicia nūqd
ē necesse qđ pares deponāt de indicijs: dicit qđ nō: qđ illa
nō ē vera probatio sed psumptua ex qua deferī iuramē
tū pro mori iudicis. vt nō. hic in gl. ordi. ad hoc facit gl.
accur. in simili. que dicit qđ qñ vltia volūtas pbat p in
dicia

acta admittunt mulieres: vt nō. C. de testa. l. hac p̄sul-
tissima. §. ex ip̄fecto. l. vltima. C. fami. hercis. Extra
nota q̄ id q̄ d̄ tēpore h̄ctus nō ordinaf in h̄ctū: p̄ nullo
habēt. C. de vsuris. l. per retentōem. nisi per prius esset
actū q̄ tacita intelligerent: vt nō. ff. de le. i. l. si q̄ i fundi
vocabulo. in gl. i. vbi videas. r. ff. de ser. vr. p̄edi. l. si bi
naz. Si finito āno vasallus offert castrū d̄no r̄ d̄ns nō
recipit r̄ castrum furto perdit̄ periculū est d̄nī: q̄ obla-
tio facit vasallum nō teneri nisi de dolo. vt. ff. solu. ma.
l. si mora. per Dy. Bal.

Item illud Titulus iste diuidit̄ i

duas pres. In prima
parte tractat de vita feudi castaldie vel
guardie q̄ d̄ daf̄ pro mercede alicui⁹ rei.

Sec̄do de p̄uentōe eius feudi inter d̄m r̄

vasallū. Prima ps durat vsq̄ ad. §. si vero. Sec̄do de
p̄uentōe eius feudi iter d̄m r̄ vasallū. Prima ps du-
rat vsq̄ ad. §. si v̄o. Sec̄da d̄rat vsq̄ ad finez tituli.

Aduertatis ergo ad sūmariū intellectū in toto titulo
feudū guardie r̄ castaldie r̄ illud q̄ d̄ p̄ mercede alicui⁹
rei daf̄ elapso āno reuocari p̄t nisi ad certū t̄ps̄ d̄ctur.
S̄z si castaldi noie pp̄rij feudi dicāt se possidere nō d̄ien-
dunt possionē sibi nisi de iure pbent. Ad casuz i ter-
minis aduertatis vsq̄ ad. §. si vero. Quēsitū fuit ab im-
peratore de vita feudi q̄ datur noie castaldie r̄ guar-
die vel mercedis: R̄ndet ip̄eratoz q̄ tale feudū ē ānale
r̄ post ānū reuocari p̄t ēt p̄recio p̄ eo dato nō restitūto.
r̄ hoc ē v̄ez nisi ad certū t̄ps̄ fuerit p̄stitūtū. tunc. n. ante
t̄ps̄ finitū reuocari nō p̄t. b. d. vsq̄ ad. §. si vero. Et
debes scire q̄ illud q̄ d̄ fit extra officiu⁹ nō v̄t fieri vir-
tute officij nec noie officij: vt de feudo guardie. c. i. v. ni
si. de excep. doli si procurator. Done ego sum castal-
dus nō guardianus d̄ns dicit se mibi p̄cessisse in feudū
guardie nunq̄ p̄sumit̄ p̄ d̄no: R̄ndeo non: q̄ allegatio
d̄nī cuz officio nō p̄sonat. vt. j. d̄ p̄ro. inuesti. §. item ni
hil enīz h̄nt cōe. arg. ff. de admī. tu. l. emilius d̄extra.

Quid si d̄ns cōsueuit dare feudū guardie ad b̄n̄pla-
citū suūz nūquid finit̄ āno? R̄ndeo nō. ff. de excu. tu. l. tu
risperitos. Q̄ d̄ fit iter fidedignos sub noie officij p̄sumi-
tur factuz tēpore officij. ter. ē hic valde nōbilis. Do-
ne dicit comes cōcedo titio in feudū nobile q̄qd̄ seyo in
feudū guardie p̄cessi: cui re vera nihil p̄cesserat vel n̄ ap-
paret. R̄ndeo nil p̄cessuz ē: q̄ falsa substātia ē. de le. i. l. si
sic. §. si mibi. per Dy. q̄ falsa demōstratio circa rē n̄ exi-
stentē inducit defectū rei substāialis. Itē vbi nullū est
subiectū conuīt relatiū. vt nō. c̄ de fide instr. c. i. per
Ber. Qui vult pbare relatōez d̄z pbare terminos duos
r̄ v̄trunq̄ v̄ez. vt colligit̄ in nostro capitulo. s. terminuz
referētē r̄ terminū ad quē fit relatiō. vt nō. per Inno. c̄
de fide instr. c. iter dilectos. ibi in nouella. Bal. r̄c.

Item Ista dicitio ē p̄riuatua. vt. ff. de le. iij. l. in
reperētis. r̄ p̄riuat̄ ad p̄cedētia q̄ dicitū ē
s̄. q̄ feudū q̄ daf̄ a minimis valuaforib⁹ p̄t reuocari
h̄ aut̄ d̄ q̄ illud q̄ d̄ ē d̄ntz a q̄buscūq̄ valuaforib⁹ si
datū ē a minimis valuaforib⁹ sicut sunt illi q̄bus datuz
ē feudum guardie vel castaldie cū cōmoditatib⁹ illi vsu
deputatis vel ob eaz cām: q̄ tales sunt minimi vasalli r̄
potius mercenarij r̄ pedagiarij q̄ vasalli p̄t post ānū
libere auferri: nūmū q̄ q̄ d̄ minimū ē minimū p̄t. vt. j.
de p̄ro. inuesti. iter do. r̄ fidelē. c. i. §. itē sciētū. r̄ ē simi-
le: q̄ dicit. l. q̄ possio q̄n̄ ē vilis r̄ abiecta de facili p̄dit̄:
vt. ff. de acq. pos. l. rē que nobis. Done istud feudū
guardie r̄ familia nō cēsent̄ iure feudi sed iure mercedis
r̄ operaz. r̄ cōsuetudo h̄z p̄ofatis si durent anno etiaz
si displiceant domino. sed si post annum domino displiceat
seruitium iste debilis r̄ abusus vasallus nō debet
habere beneficium. nec hoc est hodie cōnectum. vt nō.
s̄. ti. i. §. r̄ quia vidimus in glo. q̄ adhuc obrinet. Sed
De. de cer. hic sup verbo. r̄ p̄ mercede ponit talē apo-

stilla. i. p̄ remuneratiōe alicui⁹ seruitij iā p̄stiri secūduz
Dy. Mā d̄na ē an detur aliqd̄ ob eaz p̄teritā vel futu-
rā: vt. ff. de cōdi. ide. l. damus. Mā si p̄ futuro tūc videt̄
proprie feudū. vt. j. q̄. ex cau. se amir. c. j. quā appositaz
erroneā p̄uro: q̄ fortius agit i subiacētēz materiam cā
i plera q̄ implenda: vt. ff. de dona. l. acquit̄ regul. r̄. l.
si pater. Itē ter. j. de extraor. cap. sūmo ope. §. q̄ nomie
sic ait: q̄ nomie castaldie vel guardie iur̄ auferri p̄t. t̄n̄
illū ter. intelligo. j. ānuz. si d̄ns ex iusta indignatiōe au-
fert officiu⁹ ergo r̄ b̄n̄ficiū: vt. C. de sacrosan. ec. l. q̄ sub p̄
textu. r̄. ff. de ma. test. l. testamēto c̄turio. s̄z si non iuste:
dicā idēz q̄ d̄ de potestate dicit̄ qui nō gessit officiu⁹ cul-
pa ciuiuz. q̄: nihilominus d̄z h̄ere salariū: vt nō. i. c. ad
uersus de imuni. ec. r̄ ibi nō. Et. ff. d̄ v̄. ob. l. i. execu-
tione. §. si. r̄ ibi p̄ Accur. Quēcūq̄ officia peragunt̄ aut
impleri necesse est: aut p̄ se nō stat. C. de lega. l. ab admī-
nistratiōe. Si pater dicit cōcedo custodiā castrī tali
filio meo an intelligat̄ cōcessum i feudū guardie? dico q̄
non s̄z i m̄rā custodiā. r̄ iō nō lucratur fructus. ff. de le.
ij. l. cū pater. §. pater pluribus. r̄ tāq̄ p̄udētioz alioz
fratrum: r̄ q̄ d̄ superuacū ē nō officit. ff. d̄ alimē. lega. l.
si suo. ff. d̄ auro r̄ ar. lega. l. periculis. §. labeo. p̄ Accur.
d̄ secū. tab. l. si ita. §. j. per Accur. j. Post annum aut̄
nulla requirit̄ cā nisi istud feudū ēēt datū ad certū tēp⁹
r̄ d̄ns vellet auferre ante tēpus: vt. C. de sacrosan. ecc.
auc. q̄ rē huiusmodi. r̄. C. loca. l. edē. r̄ quod. nō. j. d̄ p̄tē.
iter do. r̄ fide. c. j. in glo. nisi ad certū. Id̄o si domin⁹
cōuenisset nō auferre occasione alicui⁹ ingratiūdis stā-
dum esset pacto. Et latitudo volūtat̄is p̄trahēti-
um nō d̄z ip̄ediri. C. vt ac. ab here. r̄ cōtra here. l. j. ali-
quādo tamē qualitas sequētuz generalitatez p̄cedentē
in eadē oratione verboz restrigere videt̄: vt ē glo. ff. de
vino r̄ oleo leg. l. si. §. cui dulcia. Itē aliquādo exponit̄:
vt. ff. d̄ vsufru. l. p̄cul⁹. Inuestitura secūda tūc ē potior
prima q̄n̄ i potestate inuestiētis fuit derogare prior̄: tūc
idubio p̄sumitur derogatio. ar. eius q̄ d̄ nō. ff. de auc.
tu. r̄ si pluribus. p̄ Accur. Sub vna tamē sigillatiōe p̄-
sumit̄ vna inuestitura ēt si charte sint plures: vt nō. ff. de
sec. tabu. l. j. §. j. p̄ accur. j. Quia verba sūt subtiliter i
tuēda: vt i auc. de resti. si. §. nos ergo. col. ix. ibi d̄ dicit.
subtilius testamētuz p̄siderātes i verbis ipsius iueniū⁹
r̄c. vt. C. de hered. isti. l. si. r̄. j. de q̄busdam alijs capi. ex
traor. c. sicui. §. si. ibi d̄ dicit q̄q̄ sup̄stire masculo filie
excludant̄: t̄n̄ si actuz ē vt succedant̄ femine sicut masculi:
si monē inuestiture necnō vim v̄boz r̄ sensuz p̄bentū
intuentes discretōez sexus in huiusmodi feudi successio-
ne nō facimus. erit itaq̄ hoc cāu feudū francū. De quo
per L. v. ff. de rez d̄m. l. sacra loca in lec. quā inchoauit
sup. ff. veteri. Et. q̄ nō valeat ista renūciatio generalis
ff. si quis cau. l. sed r̄ siqs. §. quefiri. r̄ no. in spe. d̄ dona.
Et dic valere quo ad ingratiūdinē h̄ctus: vt q̄ alie-
nauit domino incōsulto: sed nō quo ad ingratiūdinē nem
delicti cōmissi dolo malo. ar. C. d̄ bonis libertoz. l. si. ff.
de pac. l. si vnus. §. sed cū nulla. Si vero fuitia sunt re-
missa nō vident̄ remissa culpa delicti: q̄ abstinere ab ea
nō d̄z seruitiū: cū ēt dormiens r̄ infans abstinere q̄ t̄n̄ p̄
hoc nullū seruitiū ip̄endūt. v̄n̄ q̄ abstinere nō ē fuitium
ideo abstinere nō p̄t dici remissuz. Et dic ēt q̄ prima
forma nō ē renūciatio: s̄z ē moderatio nascētis obligatō-
nis r̄ iō valet indistincte. Quid de feudis scuriferoz
aduocatoz vel capellanoz nunq̄ sunt ista debilia sicut
hic dicit̄ ter. v̄t q̄ sic. j. de extraor. capi. c. sūmo ope. §.
vnū quidē. vbi ē talis ter. siqs p̄ vice comitaria vel vil-
licaria. r̄ vt ita dicā p̄dicantia: vel alijs q̄buscūq̄ anga-
rijs feudū q̄ d̄ ip̄ropriū ē nisi specialiter h̄ actuz sit inter
p̄bētes. i. noiatim feudū cū honore feudi. r̄ ita vt non li-
ceat d̄no auferre q̄ d̄ datū fuerit ēt si administratio illa au-
ferat̄ q̄ d̄ datū ē penitus ablata administratiōe sine obsta-
culo auferre liceat. S̄z h̄ intelligo nisi seruiat̄ fm lauda-

etiam curie. vt. j. de eor. capi. e. sumo opere. §. vñ qdē ubi ter. sic ait teuda feutiferoy vt ad libitū possint auferri rōis nō ē dūmō scrutāt fm laudatōez curie. Et nā feutiferi deseruiūt persone. et tō sunt dignificādi honore et fauorabiliores q̄ illi q̄ deseruiūt rebus. l. i. C. d. p̄pos. labo. li. xij. et ff. de edil. edic. l. iustissime. Quero quid si dñs erat p̄suctus guardiā vel castaldiā infēudare ad bñplacitū? Rñdeo non h̄z locū qd̄ de āno h̄ dī. vt. ff. de pig. act. l. vel vniuersoy. ex bino actu vel forte vno i quo pluribus ānis dñs p̄seuerauit dāē itelligi talis p̄suctudo. l. mella. §. i. de an. lega. nec. n. regrī hīc p̄scriptio qz nemo p̄scribit p̄suetudinē s̄ scip̄z. iura. n. q̄ regrūt p̄scri ptōem loquūtur qm̄ noua auētas p̄scribit. vt cē de elec. cum ana. sufficit ergo hīc qz ex p̄suetudinē dāē voluntas itelligi. S̄z pone p̄ statutūz dñi sunt deputati oī die de canepa. r. panes canestrario dñi et decē tēneti talco- nes: nō qdā gerit vtrūqz officiū: vtz debeat h̄re. xx. pa nes in die? Jo. an. dicit qz sic. in. c. cū olim de re iudi. in nouella. pro quo facit. l. qui marco. ff. de an. lega. quam ipse nō allegat. In p̄iū facit. l. si dñs. §. si. ff. de vsufruc. Tu distingue aut simplicitet aut p̄ alimētis. vt nō. L. y. C. de leg. l. cū quo. vbi vide. Extra adde qz q̄ custodit n̄ dī heres. C. de repu. here. l. i. Extra nō qz qm̄ statutū l. fundat̄ in p̄scriptiōe nō ē necessaria alia p̄batio. C. ad macedo. l. si. §. si. C. de pig. l. si. §. p̄dono nō sunt seqm̄ di leues animoy motus: vt nō. cē de sen. excō. c. vniuersi tatis in nouella. p̄sertim ipetus qui nō sunt in p̄ate nra vt nō. C. de epi. et cle. l. sigs nō dicā rapere. in gl. ordi. fa cit qd̄ nō. cē de testa. c. qz nos. in nouella. S̄z dīc qz offi ciū cui inest facultas subtrahēdi res dño facit feudū cē- feri ānale vt hīc. secus si nō p̄tineat ad rex gubernatio- nē. vt in. d. §. vñ ar. ff. de solu. qz si forte. §. i. C. qui da. tu. pos. auē. minoris. C. de lat. liber. tol. l. i. §. s̄z ne suran di. Vel nolī ingreere rōnē qz sufficit ita statutū eē. potest enīz dñs rei sue legē tēporalē iponere. C. d legi. l. si. et. C. de nec. ser. l. iij. in fi. Itē sufficit cē. C. de neg. ge. l. tutori.

Sed qd̄ si p̄cedēs feudūz guardiē dixit p̄cedo tibi in ānū feudū vtz itelligit̄ iperpetuū an in biēniū? et v̄ qz iperpetuū. vt nō. ff. ad. l. fal. l. si h̄s. §. si. per Accur.

Deinde nō. in ter. ibi nisi ad certū tps̄ cē. qz feudum pōt dari ad certū tps̄ quo casu nec vltra tps̄ durat. vt C. loca. l. si cuz hermes. et ff. de pac. l. epistola. §. si. nec in fra tps̄ auferri pōt nisi cā iuris cognita. Opp. et v̄ qz feudū qd̄ semel cepit semp̄ duret. vt. ff. de ac. et ob. l. ob- ligationū fere. §. placet. So. aut tps̄ apponit̄ p̄ctui et tūc p̄ctus nō durat post tps̄. Aut apponit̄ obligatōi tā con- tracte et tunc obligatio sui nā ē p̄petua sed obstat exce- ptio. vt. ff. de le. i. l. nemo pōt. Bal.

Si vero. Et sciat̄ qz iste. §. ē valde subtilis et gl. intelligit̄ cum vno mō ego intelligo alijs duobus modis. et fm gl. vasallus hīc ignorāter accepit in feudūz castaldie qd̄ erat p̄p̄riū et simplex. Ignorans enīz nō v̄ se recognoscere cū erret in re p̄p̄ria. C. d. do- na. l. nec ignorans. P̄done ergo casum fm gl. Quidā miles regius noie p̄p̄rii et recti feudū tenebat quoddā ca- strum: actus ē castaldio et accepit illud ignorāter vt feu- dū castaldie: āno elapso curia vult ab eo auferre castrū miles dicit feudū ē rectū p̄p̄riū et simplex: curia negat. Querit̄ qd̄ iuris? Rñdeo qz nisi p̄bet per pares curie vel breue testatū se anteq̄ castaldio factus fuisset vel postq̄ castaldio eē desijt inuestiturā accepisse nō poterit defen- dere possionē et dño cogē restituerē. h. d. Ja. de bel.

Et facit. C. de p̄ben. emp. l. si gaudētius. et ff. de au. et ar. lega. l. si vrozī mūdus. §. i. ibi eē solet ar. Extra nō qz si apparent due inuestiture diuersis codicib⁹ facte si renūciat̄ vni nō renūciat̄ p̄pterea alteri. ff. de leg. i. l. si suo meo stichus. C. de iure deli. l. suū h̄dē. Et sic p̄dest h̄re geminā puidētā. de lega. ij. l. iurius. §. q̄s mibi p̄ Accur. et ff. de adimē. legato. l. si tibi certā. Extra nō qz

pares curie p̄sumunt̄ rogati qz officiū eoy ē itereffe: sic dicimus in tabellione. p̄sumit̄. n. rogatus p̄pter officij sui qualitatē: qz ē adhibitus ad illū finē. vt gl. sa. ff. de testa. l. dñs et. C. q. po. i. pig. ha. l. scripturas. viij. Quorū modis scripture dicant̄ plures vel publice. glo. ē. ff. que ad. te. aperi. l. ij. §. ad cām. §. si plura. Aduertat qz si dī caē aliqd̄ de errore: dic si est error exp̄ssus nō valet cen- sessio. aut sit in iudicio et valet. aut in p̄ctu vel corā vicī nis et nō valet. vt nō. de au. et ar. lega. l. ornamento. Quid si princeps suo motu p̄p̄uo errat in p̄ferendo: dī cit̄ ibi gl. qz error p̄ncipis facit ius. vide de lega. ij. l. si deicōmissum. §. Et fm p̄de. d. cer. P̄done casuz. qdā erat castaldus vel guardianus vel villicus: et hoc cōsta- bat: possidet aliqd̄ noie feudū: dñs vult forte post ānum reuocare dicēs esse feudū guardiē vel castaldie et sic libe- re posse se reuocare. Ecōtra vasallus dicit feudū p̄p̄riū esse. Querit̄ cui incūbat onas p̄bandi. et certe incūbit ca- staldo vel villico onus p̄bandi qd̄ sit p̄p̄riū feudūz. l. hoc p̄bādo per pares curie vel per breue testatū. qd̄ p̄bat p̄ bando se anteq̄ cē. vt in ter. dī. P̄de. de cer. S̄z q̄rit̄ que ē rō. Rñdeo: rō ē ipsius officij q̄litas. nā ex qualita- te officij p̄sumit̄ qualitas bñficii. vñ bñficiūz qd̄ p̄cedit̄ custodi v̄ p̄cessuz cā custodie et villico cā villicatōnis et disp̄satorū cā disp̄satoris et plato cā platois. id eiz est indubie p̄sumendū qd̄ verisimiliter ē. ar. ff. de dona. in ter. vi. et vxo. l. q̄ntus et nō. C. de epi. et cle. auē. licentiā. et in auē. de ecc. ti. §. iter dicimus. col. ix. et de iniusto testa- mēto. l. sigs filio exheredato. §. sed et sigs. et ff. de mili. testa. l. ex militari. et ff. de p̄di. et demon. l. filio. et qd̄ nō. C. de iure h̄s. l. facultas. li. r. ff. de vsu et ha. l. plenū. §. eq- tij. Itē hoc ē statutū fauore dominoy. nā sepe isti mali- gnando multa auferūt dominis. vt. j. de p̄tē. inter do. et vas. de inuesti. c. i. §. hoc ita. Oppo. j. de p̄ro. inue- sti. c. i. vbi p̄sumit̄ p̄ possore siue possidente. So. hīc con- stabat eē villicūz vel castaldū ibi nō. Quero qz dica- tur eē castaldio? Rñdeo is cui res dñi gubernāda man- dat̄. vt. C. de sac. s̄m. ec. l. iubemus. in prin. Villicus at̄ dī ville custos et qz fructib⁹ p̄cipiēdis et custodiēdis ipo- nit̄. vt. ff. de insti. l. si cū villico. Ad d̄ q̄ro si aliqs re- ctū feudū recognoscit̄ i feudū guardiē vel castaldie an si- bi p̄iudicet. dīc gl. qz si si errauit puta i scō alieno. scē si sciēter fecit. ad hoc facit. C. de iur. et sac. igno. l. cū falsa. et dīc vt ibi p̄ bar. et qd̄ nō. isti. d. ac. §. si min⁹. i p̄ria gl. et si p̄ ip̄sioēz vel errore sit scā recognitio feudū alit̄ qz more solito talis recognitio n̄ nocet posteris. l. si p̄ ip̄sioēz ff. qz me. cā. Et Edē si cā nō subsistat que erat finalis. C. de repudi. here. l. sum. et qz ibi nō. Idem deceptus n̄ p̄sentit̄. l. sicut. §. nō v̄. in. fi. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. et ff. de p̄sti. pecu. l. si. et ff. de pac. l. tres fratres. et. l. si quasi de pig. ac. Et nota qz quis p̄sumit̄ decipi i eo qz igno- rat: vt nō. in. l. qz habebat. de rebus du. p̄ accur. §. De- inde nō quod h̄z ea q̄ sunt i officio p̄sumat̄ facta p̄tēplati- one officij: tñ scus si fiat an officiū inchoatū vel p̄ ip- sum cōsumatum. Quero qd̄ si iste villicus erat p̄san- guineus dñi vtrum p̄sumat̄ ei datū p̄tēplatione offi- cij vel cōsanguinitatis? et videt̄ dicēdū qz p̄tēplatiōe s̄a- guinis. ar. ff. de excu. tu. l. tutor petitus. §. qz a tutoribus et ff. d. liber. le. l. aurelius. §. titius. Et nō nota gl. hīc posita singularēz que dicit qz i factis antiqs poti⁹ p̄esu- mitur error qz i factis recētib⁹. nā labilis ē memoria hoīs: vt. ff. de acq. pos. l. peregre. in prin. Et cessatio iūringētium irregulariū causay inducit cōualecētā de rebus du. l. si iter. p̄ Accur. Ad male cōtrahit̄ cū tuto- ribus s̄z cū p̄clatis bñ p̄bit̄ seruata forma que suari d̄z vbiq̄qz agit̄ de magno p̄iudicio siue sint p̄ctus alienati- onis siue locationis: vt nōt̄ Archi. xij. q. ij. c. alienatio. et vide extra de solu. c. i. et de deposito. c. grauis. p̄ Inn. cē de p̄ben. nisi essent. Nam tutor iurat vtilia facere. C. de admī. tu. l. si. si facit p̄riūz ē p̄curus. tñ si seruat formā iuri

juris et interveniat decretum superioris valetactus: et sic per iurum non viciat contractus. In plato attendit consensu et officium et unus sine altero nihil potest. vide extra de rescript. ca. re. Antecessor et successor habent divisum officium temporum divisione: et ideo ab officio debet incipere. et de successore non disponit antecessor: quia res recalcitra est in alterius parte. ar. l. moribus. ff. de vul. sub. Successor qui succedit in obligatione personali passivae tenet stare colonus. secus si eius obligatio non afficiat. id est non afficiat eum exceptio. vt. l. emptor. C. locati. et vide quod non. ff. de usu. l. generali. §. heredi. et C. ad. l. iul. de vi. l. tutores per Ly. q. non refert non fiat aliud an non iure. l. q. per salutem de iureiur. et h. et non. in. l. quotiens. de op. le. per accur. Confirmatio non trahitur ad tempus quo quis non debet vel non potest actum facere. et dicitur vt. no. de iure codi. l. quedam per Accur. Tempus utile in medio iter veniens potest actus confirmare si influit in potentia causa efficiens: vt. hic et ff. de here. insti. q. solvendo non erat duos appollonios. Quocumque facimus eo tempore vim assumunt qui possunt. de leg. i. l. q. apud hostes. de re iudi. abbate. q. d. fit per errorem non valet. ff. de acqui. here. l. clodianus. per Accur. etiam si prestat se facere ex certa scientia: vt. l. si. ff. de consti. pe. §. Bal.

Qui successores feudi dare teneantur. Rubrica.

Ab extra quod nunquam producit investituramactus et petens investituram traditionis possit loco libelli producere instrumentum et petere eum exequi: et est ar. q. sic per id quod legitur et non. i. c. accepimus. de eta. et quali. in nouella. q. d. puto vix in investitura principis seu in privilegiis quia sufficit loco libelli producere litteras suas. Idem dicitur q. sicut de plano potest: quia ubi non dicitur non debet agi sed officium iudicis proponi non est necessarius libellus. sed ubi est reus ibi libellus necessarius. vt. l. edicto. de edic. diu. adri. tol. per Ja. bu. illud quod non est ab initio nec in vita procedit: confirmat postquam confirmatio non recipit: vt. l. feminas. C. de legi. et h. Si papa protulit mihi abniti feudum vel aliud beneficium: an antequam habeat litteras possit acceptare: et vix q. sic: sicut beres potest adire clausis tabulis dummodo sciat aliunde rei veritatem. secus in bonorum possessione que presciam iudicis tenere debet. l. i. C. de secu. tabu. Executores vero exequi non possunt nisi prius litteras recipiant. et vt ita dixerim clausis tabulis exequi non possunt. ff. de acq. pos. l. qui abniti. §. adeo. ff. de here. insti. l. et hoc cyberius. per Accur. Si platus crederet non vacare vt vacabat an valeat? Rideo sic: quia veritas preveniens opinionem disponens non reddit eam nullam sed celebrem ff. de libe. et posthu. titius. §. iustus. ff. de pdi. et demon. l. si iam facta. ff. de acq. here. ei q. se. Nec viciat error veritate factrice actui. ff. de iuris et fac. igno. l. regula. §. q. igno. raut. Quid enim si crederet vacare et non vacabat tunc si vacavit postea. Rideo causam non verificas principium sed finem rei habet inducere confirmationem. ff. de leg. i. l. suum filii. ff. de here. insti. l. qui solvendo non erat duos appollonios.

Quid si platus vult plura ita quasi oia feuda icondare vni militi. Rideo non potest: quia presumit fraudem vel dila pidatio. ff. de acq. here. l. is q. bonis. et quod non. C. de re. here. l. ij. nam in prelato sicut mensura tolleratur: ita imensitas reprobat vt. accu. c. olim. Item nota quod tractus futuri temporis non pertinet ad platum. facit. ff. de pdi. et dem. l. legata sub pdi. et dem. Extra non quod id quod facit platus vel tutor suasioe prudentium ei non imputatur ad culpam. C. de his qui. vt indig. polla. in gl. q. incipit vt indigno. §. Bal.

Quero archiepiscopus.

Talibus iste dividit in duas partes. Prima loquitur de plato qui feudum quod alius tunc ab ecclesia alteri ipso vivente cessit in diem incertum in feudum. Secunda loquitur de laico. Prima pars durat vsque ibi laici vero. Secunda vsque in finem. Talibus su-

marius. Successor plati non cogit investituram a predecessore factam et non expletam de feudo quod alius tunc ratas habet nisi eo presentente quod feudum tunc sit alius investitus. Investiens autem cogit eam adimplere feudo sibi aperto. Sed laici successor cogit indistincte adimplere investituram a predecessore factam. b. d. Et sic. Si platus habeat substantiare factum non tenet successor nisi in persona facientis initium sumat. b. d. facit de ac. et ob. l. quocumque. et l. obligatis. Item statim quod platus est confirmatus potest facere investituram feudum apertum: vt. no. extra de elec. c. transmissa. sed factum ante non valet: quia ubi non est ordo deficit substantia. Sed ista materia requirit longam examinationem. de qua plene per modernos. ff. de usufru. l. cum vir predium. facit. ff. de le. i. l. suum filii. in prin. de rei vend. l. si a titio. ff. de ac. emp. l. re alie nam. Nomen officii est causa impulsiva. unde non excusat: secus si sit causa formalis vel finalis. C. de adm. tu. l. si non subscripsisti. Relati ecclesie nihil caluniose agere debent. C. de adm. tu. l. non est ignoratum: per Accur. nec inquisitor: vt. not. Ly. C. de iudi. l. sancimus. in fi. In rex. ibi facit vel confirmare. Non quod facere et confirmare hic ponitur: vt. diuer sa. cor. extra de fide instru. inter dilectos. Nam confirmatio est ad aliud relatio et pendet ex illo vel tanquam substantia li vel tanquam precambulo. ff. de libe. leg. l. aurelius. §. testis.

Non quod platus non potest procedere futura in iudicium successoris nec habet partem disponendi de futuro secus in domino C. de dona. l. spem. Non quod successor plati non tenet factum predecessoris ratum hic nisi de iure sit presumatum: tunc cum gratia iam facta est cum effectu non expirat per obitum procedentis: vt. no. ex. d. si. psby. c. ex tua. i. nouella. et i. c. si super gratia. de offi. dele. li. vi. Et adde quod non. de rescript. c. lris. Adde quod actus predecessoris obligat successorem ad debitum et ad solvendum et si contineatur renunciatio privilegii tunc per verbum promittit solvere vel promittit respondere rex. est no. de foro ppe. c. dilecti. et facit extra de solu. c. i. Et est ratio quia quoniam platus rite debet: ipsa ecclesia debet habere et ipsa ecclesia nonquam moritur. xij. q. ij. liberti. Et adde quod non. i. c. vlti. de procu. i. de. et quod bene fit a predecessore debet habere ratum successor. Secus si predecessor supplet successor: et in pueniendo ante tempus: vt. hic et non. p. archi. xv. q. ij. c. decessor. et hoc est in eo quod habet administrationem nomine ecclesie. secus in prebendario quod non habet administrationem nisi nomine persone sue: et tunc non obligat successorem. c. si. ne pla. vices su. p. Inn.

Secundo non quod regule canonica non habet locum in scripturis: nam id quod non tenuit a principio quia feudum non erat apertum ex postfacto confirmatur si eadem collatio aperit. Sed ista materia requirit longam examinationem. de qua plene per modernos. in l. cum vir predium. ff. de usufru. et facit. ff. de leg. j. l. si seruus filii. et ff. de rei vend. l. si a titio. et ff. de preb. ep. l. re aliena.

Et est ratio: quia quod quisque sua voce protestatus est: id confirmare non potest. C. de non nu. pe. l. gnaliter. Et non doctrinam. l. quod non ex oi titulo sed administrationis tunc causa potest platus et tutor habere: vt. C. de adm. tu. l. non oi. Preter lat non potest administrare futura sed presentia: quia facultas non tenet in futuris. dicitur Inno. in si. de ma. et obe. c. i. statuta est alijs permessa non potest platus facere si sunt in pnicem ecclesie. quod est non. dicitur Inn. in. c. puenit. de arbi. Extra non quod rector ecclesie qui potest habere proprium non magis tenet acquirere ecclesie quam sibi. C. arbi. tu. l. quod per Accur. et loquitur quoniam acquirit ex industria bona vel mala. Nam est mala de industria: vt. ff. ad. l. talci. l. si heres. Et aliquando sagacitas appellatur prudentia: vt. ff. de pdi. et dem. l. questum. Et error appellatur lucrum. ff. ad trebel. l. debitor. §. si. Tertio nota quod successor et antecessor in platura non censentur eadem persona. Item nota quod ille qui potest tollere alicui actum non potest tollere potentiam. ff. de usu. et habi. l. diu. §. j. Item quod non legitime factum est ab administratore non censetur factum ab ecclesia. Item nota quod aliud habere de quo gerit vice defuncti ff. de iur. do. l. si ego. §. j. Que ro nunquam peccat libellus peto tale cogi ad ratificationem

cij si credi. ff. de testi. l. ob carnē. §. ff. Extra nota qd pbatio d3 fieri per hālez rōnez: vt. C. d. nō nu. pe. l. asse-
 ueratio. Adde duo pportionabilia. l. simplex negatiua
 r nō ens. Ista. n. puertabilia r eqpollētia sunt. C. de co-
 dicil. l. nec codicillū. per Accur. Affirmatōes r priuatio-
 nes sunt suppositoꝝ seu pncipioꝝ. Quē. n. nūq̄ habue-
 runt pncipia nō dicuntur pati priuatiōes. ff. de con-
 di. r demon. l. titio vsustructū. ff. de vb. ob. l. decez. Sed
 bene dicunt pati negatiōes. Nota qd pbaro vno de cō-
 trarijs cognoscit reliquū. ff. de le. i. l. titie terrores. Ex-
 tra quero vtz qui in hāc se de in feudatōis facte p. B. r
 L. tanq̄ d scudo pcesso ab. B. cōiect. B. Rūdeo sic. C.
 de pos. l. desiderū. r ibi per L. v. Adde si testis dicit
 se scire qd titius possedit p anū patiēte seyo r nō reddat
 rōne scientie qd nō fuit ab eo quesitū de re an. pber: r vñ
 qd sic: qd sub vbo scio includit cā. qd scire ē rem per cām
 cognoscere. Itē deponit de eo qd pceptū visu. In hūi
 qd imo deponit sup itelligibili. Itē nō declarat de ciuili
 vel naturali. r sic ē incertū qd nō dicit vidi s3 dicit scio.
 Itē patiētia ē res intellectualis r nō vñ clare s3 per idi-
 cia de qbus nō deponit qd verius ē. Itē intellect⁹ pōt
 speculari p diuersa fantasmata. r ideo d3 ea exprimeret
 s3 visus nō nisi vno mō sub quacūq̄ forma iuert testis n̄
 credi sibi nisi iuret dicere veritatē. vt no. ff. quēad. tes.
 aperi. l. i. cū ab initio. per Accu. Ille q nō pduxit testes
 s3 ab alio sunt pducti nō pōt petere eos publicari s3 sua
 iter sit. dicit Inn. in. c. pstitutus de testa. Quis autē dica-
 tur pncipalis: habes tex. notabilē. C. de libe. cā. l. pnci-
 palis. S3 pone: iudex mediolani misit notariū suū
 ad examinandū testes papie r notariū ita fecit. querit
 vtz valeant attestatōes: Rūdeo sic n̄ de citatōe dubitā
 dū ē. qd valet qd verbo sit. tñ si nollent testificari nō pos-
 set eos cogere. ff. quēad. te. ape. l. si quis ex signatorib⁹. r
 vide i. l. oēs. §. si vero. C. d. cpi. r de. Et nō qd pbatio d3
 eē itelligibilis r clara. r sic libellus incertus sustentat a
 iure. vt. l. si in duob⁹. §. tabule. ff. quēad. te. ape. p. accur.
 r. l. i. §. si quis argētus. ff. de pos. per. Accur. 3 Ex his
 pcludit qualiter iudex ex diuersis animi motib⁹ r ex va-
 rijs suggestiōib⁹ ptiū testiū r instroꝝ qñq̄ deuenit ad
 vñū animi finalē pceptū nō indigēte alio adminiculo v3
 iuramētū de quo loquit pncipiū tituli n̄ri. Et certe di-
 ci pōt qd quadruplex ē animi motus. s. impulsus seu su-
 spiciens: psumptiuus seu inclinās: vebemēs seu ipressiu⁹
 r clarus seu plenarie isomatus. Primus valz ad inq-
 rendū r ad alia q̄ sunt modici pndictij. Secundus ad iu-
 ramētū hincinde deserēdū. Tertius ad iuramētū ei tñ
 deserēdū. Quartus p̄cisus ad sequēdū acta r plene p-
 bara S3 illud pro regula tene qd p̄mptiores sumus ad
 absoluēdū. vt. j. bīc finif. l. §. i. r qd ppter p̄sictū p̄sum-
 ptiōnū reus absoluē. vt i. c. iter dilectos. §. si. extra de fi-
 de instru. Ibi ēr notat Host. qd fama cedit h̄rie veritati
 r nihil releuat ibidē in nouella. Ad dicit ibi Inno. qd
 discretus iudex semp stabit meliorib⁹ pbatōib⁹. extra
 de pba. c. iurauit. qd validiora argumēta vincunt i testi-
 bus sicut i dialctica sola suspitio nō sufficit vt no. i. l. si. r
 ff. de testi. l. ob c. rmen. §. si testes. ibi argumentis de his
 qui. vt indig. per. Accur. Socer gener r testes deserētes
 nō elidūt pbatōes si sunt alij pbātes p̄pētēris numeri s3
 Accur. r Bar. in. l. i. in fi. ff. quēad. testa. aperi. Que-
 rit vltio qd si platus aliquē per mētū inuestiuit: Rū. ipso
 iure nō r3 inuestitura. qd ad id mādatū nō h3 nec potest
 illud obseruare sine interitū salutis eterne. r quod d3 qd
 volūtas coacta voluntas est: vtz in reb⁹ p̄p̄ijs secus i
 administratōib⁹. l. i. in fi. ff. de auc. tu. dicit Ray. de pēna
 fori qd vox p̄toris dicentis: qd metus cā gestum erit ra-
 tū n̄ habeo: ē vox dei quā posuit i ore p̄toris: vt ipse nōt
 in mā iuramētōꝝ. Idis autē expeditis venio ad textū.

In autem controuersia.

f Si vasallus dicat se inuestitū verbaliter
 de aliquo feudo quare dicat se mittēdū i
 possionē realē. Cōtrario dñs negat euz
 inuestitū eē quare dicit se nō teneri mittere in possionē
 querit cui incubat onus pbandi. Et circa vasallo incū-
 bit. nā pbare d3 inuestiturā verbalē factā fuisse. quo p-
 bato dñs tenet seu cogit mittere ipsuz in possionē rea-
 lem: p̄tio tñ p̄stato sacro fidelitatis: quāuis hoc nō di-
 ca h̄ic sed d3. j. in ti. qd p̄ce. debe. inuef. an. fideli. c. i. r h̄
 qñ dñs possidet. Si vero vasallus possideat r stetit in
 possionē per anū dño sciēte: tūc dño mouente p̄trouer
 siam de re que dicit in feudū data sibi incubit onus pro
 bandi. r dño nihil pbante statur sacramento vasalli: vt i
 se do rñso huius. c. Si vero dominus possideat r va-
 sallus nihil plene pbat: sed aliquam p̄sumptionē p̄o
 se adducit tunc statur sacramento dñi possionis cū. r. j.
 sacramentalib⁹: vt i tertio respōso hui⁹ capituli. Nec va-
 nisi cōstet vasallū aliud feudū habere de quo si sit p̄tro-
 uersia. nā vasallo nō possidēte aliq̄ d feudū d quo ē p̄tro-
 uersia neq3 probante plene s3 p̄sumptōib⁹ p se asserente
 vt dixi: tunc dño remittit. r fm hoc erit exceptio a p̄ce-
 dētī cāu si ita itelligas superius rñsuz vt dixi. r ita p̄ri-
 nuat ad sequēs rñsū quartū quod icipit. si vō feudū rē.
 Aliter pōt legi tertū r quartū rñsuz: vt. j. in eis dicam.
 De. d. cer. vel breui⁹ fm Jo. de bel. Si iuestitura sit fac-
 ta corā paribus vel per breue testatū dñs tenet iuestitū
 mittere i possessionē. Si vero i possessione fuerit r lis ei
 moueat a dño: sibi dat d̄fensio p iuramētū nisi i cāu vt
 qñ vasallus ē de alio feudo in feudatus tūc dño remittit
 tur iuramētuz. Ja. de bel. Casuz pone i nube. Vidit
 stis superius q possunt inuestiturā facere r ad quos iue-
 stitura trāsmittat r qui eā facere cogant vel nō cogant
 nunc circa p̄dicta forma talis questio generalis. Do-
 ne qd ē inter dñm r vasalluz de quodā castro de quo
 vasallus dicit se verbaliter inuestitū dñs negat qñ qd
 iuris de ista qōne: Rūdet actor hui⁹ capituli distinguē-
 do. Aut d inuestitura p̄stat per pares curie vel breue te-
 statū. r tunc dñs cogit possionē tradere vasallo. Aut n̄
 p̄stat r tunc refert. Aut vasallus ē in possionē supple in
 qua stetit adminus per anuz r dño sciēte r nō p̄dicēte
 r tunc vasallo deserit iuramētuz ppter cōmodū possio-
 nis. Et Unde nulli venit in dubiū maius eē cōmodū
 possidere q̄ petere. vt no. ff. de reg. iur. pactis. r facit. ff.
 de testa. mili. l. codicillis. §. veteranus. insti. r interdicitis
 §. cōmodū. Extra nō qd ille q arat campuz p̄sumitur
 ipsuz possidere s3 ex eo nō p̄cipiat fructus qd forte erat
 sterilis. ff. de vsufr. l. arborib⁹. §. de illo in fine. Adde qñ
 duo tituli pares veniunt ad p̄sictū melior ē cā possōis
 vt no. C. de edic. diui adri. l. edicto. r. C. e. cur. p̄ponatis
 per Ja. de butri. Verisimiliora dicunt q iuri cōi p̄for. at
 vbi ē p̄ictas testiū. dicit Inn. de p̄scrip. auditis. Ver-
 bū scio nō refert solū ad viluz s3 ad rōne intellectus. di-
 cit Inn. in. c. si. de iura. calū. 3 Aut vasallus nō est in
 possionē. r tunc iuramētū d̄fensōis dat dño. hoc ē ve-
 ruz nisi ille sit vasallus ex alio feudo indubitato. nā tūc
 ppter reuerētiā dñi stat asserōi eius remissa sit i neces-
 sitate iurifuradi. Adde qd possio ē duplex. s. visi-
 bilis r inuisibilis. i. intellectualis. r iō dicit possionē eē
 incorpalem seu inuisibilē. s. pur ē in habitu que ēr apud
 dormientē ē. s3 illa que ē in actu corporeo bñ vt: vt ē in
 gularis glo. insti. de here. ab intestato. §. sui. In glo. hoc
 ideo r nō ē alibi. similiter dicimus q quedā vicia inuisi-
 bilia sunt. C. de edic. diui adri. tol. l. ij. que nō p̄sumunt
 nisi p̄benf. Ideterita vero nō vidimus r iō notoriū p
 prie nō ē de p̄critis. qd de codē d3 eē notoriū de quo ē
 demonstratio. sed demonstratio ad oculū nō ē de abertis
 ab oculis boiuz. de quo alibi dicā. Adde qd libellus p̄di

tionalis nō pcedit in pncipalib⁹ sed i accessorijs. C. loca
 ti. l. pdirōis. per accur. Adde q pcedit iste libellus. pe-
 to me ptegi seu pscruari ⁊ defendi in possione. C. quod
 eū eo. l. si fuis tuus. facit glo. ad carbo. l. ij. alias pma. 3
 In ter. ibi prouersia. actiue ⁊ passiue dī qz prouer
 siā mouere. ff. de cura. l. nō soluz. §. si status. Itē actiue
 ⁊ passiue dī qz mouere qōnē in resistēdo. vt. ff. ad treb.
 l. lurius. §. tres hīdes. Itē dī qō siue agatur psonali siue
 reali. vt. hic. ⁊ ff. de procu. l. qui absente ⁊ ff. de euic. l. si
 plus. §. mora. quid iuris questio generalis ē ⁊ oia capi-
 tula pplectit. vt. l. eius qui in puincia. in prin. ff. si cer.
 pe. Unde si cōmittit alicui questio cōsulenda per hunc
 modū quid iuris nisi sup oibus cōsiliū reddat nō videt
 p̄siliū reddidisse. ar. ff. de arb. l. quid tamē. Si iuesti-
 tura. f. verbalis ex qua nō querit dñiūz: qz nō p̄tinet tra-
 ditionē vel quasi: vt nōt Inn. extra de p̄sue. c. ex pte. ⁊
 dy. i. c. j. de reg. iu. li. vj. sec^o i reali. In breui testato.
 Dī breui: qz sit breuib⁹ verbis: vt. l. j. ff. d. bere. insti. C.
 de p̄ue. tit. debi. l. iter chartulas. li. r. C. d. fideicō. l. vbi.
 volo. S3 nūqd breue testatū p̄batur per sigillū dñi?
 dic q sic. ⁊ si plures sunt comites sufficit q sigillet ille q
 ⁊ sigillū. de his plene vide q d nō. extra de fide instru. c.
 iter dilectos. in nouella. S3 nūqd p̄bet per imbreuita-
 turā? Rñdeo sic: vt no. ff. de admi. tu. l. cyrographis. per
 Accur. S3 nūqd si sunt diuerse manus duoz tabel-
 lionū: qz vnus scribit ⁊ alter de eius mādato subscribit?
 dic vt nō. in. d. c. iter dilectos. ⁊ facit q d nō. ff. de edē. l.
 sigs ex argētarijs. §. i. i verbo subscribere. ⁊ ff. de testa.
 mili. l. tribunus. §. si. Adde si amissuz ē breue testa-
 tū vel vetustate p̄sumptū denuo d3 fieri. vt. ff. de admi.
 tu. l. cyrographis. ⁊ in auē. de bere. ⁊ fal. col. i. per accur.
 ar. C. de fideicō. l. instra. Extra nō qz necessarius sen-
 sus scripture oī mēti p̄ualer. ff. d. vsufru. l. si alij p accur.
 s3 in ambiguo sensu nunq̄ ē eligēdus sensus inutilis. ff.
 de le. ij. l. titia cū testō. §. i. pōt trāfigurari locutio i aliū
 intellectū si hoc per prius sit factū: vt no. in. l. iij. d. le. i.
 per accur. 3 Logit dñs an p̄cise p̄pellat an vō possit
 soluere interesse si euz penituit iuestiture: gl. tāgit h. S3
 argui pōt q cogit p̄cise: qz feudū ē p̄ctus in quo ius dan-
 di p̄tinet idest datio vtilis dñi. ergo p̄cise tenet ad dan-
 dū: qz obligatio rē dari certa ē iō nō recepit alternatio-
 nez de interesse. vt. ff. de v. obli. l. vbi aut nō apparet. §.
 si. ff. de p̄ben. emp. l. si ita distrahaf. Itē feudū nō ē cō-
 tractus bone fidei. insti. de act. §. actionū ⁊ iō l3 glo. ibi
 dicat q vbi dari ē in obligatōe ex p̄ctu bone fidei libera-
 tur reus p̄tando itereffe que gl. nō ē alibi. tñ secus ē i ob-
 ligatōe stricti iuris vbi p̄cise debemus verbis inherere.
 ff. de triti. l. in hac. in magna gl. P̄terea ē vbi i cō-
 tractu bone fidei qz tenet ad traditōem ⁊ h3 p̄ātez rē
 tradēde p̄pellef officio iudicis ⁊ tenet ad p̄cisaz traditō-
 nē: vt plene no. insti. de p̄ben. emp. §. i. Si aut tradere n̄
 posset de facto vel de iure vt qz scit rē alienā tūc satis vī-
 det equū q d liberef p̄tando itereffe cū nec aduersarius
 posset cū bona fide traditōem recipere. ar. ff. de ac. emp.
 l. si seruus. §. si. ⁊ ff. de excep. doli. l. pater. §. ex quadran-
 te. ⁊ ff. de p̄ben. emp. l. si in emprōe. §. itē si empror. Alij
 aliter dicūt de quo. j. de noua forma fidei. c. i. §. inuesti-
 tura vō. ⁊ alibi videbimus. Adittere in possionē. f.
 psonali actōe v3 p̄ditōe ex moribus. Itē certi p̄ditione
 generali iuxta no. in. l. certi p̄ditio. in pn. ff. si cer. p̄ta. dī
 cit alibi tertus qz hoc ad iudicis spectat officiū. j. de cō-
 tro. inter vas. ⁊ epi. c. i. sed illud qñ de plano ⁊ sine libel-
 lo. dñs p̄ itē: vt ibi p3. Ad Quid si interim vasallus
 decedit? Rñ. anū vacuū p̄desse: qz possio interim qua-
 lisqualis fuit apud herede. l. gerit. de acq. bere. ⁊ ibi est
 ter. vnicus in iure de ista quasi possione. 3 Suerit in
 possione. Dic sumus in reali iudicio: qz per possionem
 questitū erat vasallo vtile dñiūm. vt. j. de inuesti. de re.
 alie. facta. c. i. §. rei aut. Licet qdā dicāt vasalluz nullum

dominiūz b̄re. de hoc plene disputaf. j. de capi. cona. c.
 j. §. p̄terea. Et nota h magnū cōmodū possionis bre-
 uis tēporis. i. anī: p̄currente tamen scientia ⁊ patientia
 dñi ⁊ istud ē p̄prium ius feudoz. de anī spatio habem⁹
 in alio casu. j. de milite vasallo qui p̄tumar est. c. i. ⁊ j. q
 olim seu. alie. c. i. §. pono. ⁊ j. si de inuesti. inter do. ⁊ va.
 c. i. §. si. ⁊ hoc ē intelligendū nisi cōstaret de non inuesti-
 tura. nā tūc talis abuiua ⁊ p̄datiua possessio nihil pa-
 trocinaret: vt. C. d. p̄ba. l. si d possessione. ⁊ ar. ff. d. fur.
 l. itaqz fullo. ⁊ j. de milite vasallo q p̄tumar ē. c. j. §. si ve-
 ro ⁊ q d nōt Inn. extra de fi. p̄sby. c. cōstitutus. Si au-
 tem. Mora hic qz euz p̄ agere nulla sunt adminicula nō
 desertur iuramentū ei s3 aduersario. Adde h q d nōt. ff.
 d. interro. ac. l. vbiqz. S3 nūqd i cāis in qbus iura-
 tur. de veritate ⁊ nō de calānia deserrī pōt postea iura-
 mētū idesectū p̄bationis: ⁊ vī qz nō: qz iaz ē iuratū. S3
 dic p̄: qz p̄mūz iuramentū ē p̄sūptiuū: secūdū diffinitū
 uum: vt eleganter nō. i. c. mulieri. extra de iurciur. ibi oī
 no vide. Et nō. illū iuramentūz decisiuū posse deserrī in
 desectū p̄bationis nisi viso ⁊ discusso qualis sit iste de-
 sectus. ⁊ hoc est quod dicimus cā cognita: vt. j. d. gradi.
 succedēdi i feudū. c. j. §. si vero dñs. ergo nō aduersa p̄te
 nō citata deserrī nō pōt: qz d3 cā diligēter examiari. Et
 nō. vbi diligēter qz ē ibi. aliūde. Et per hoc p̄stat qz d3
 ei reuerētiā tanq̄ dñō. remittit igitur ex debito reuerē-
 tiē. Et de debito reuerētiē loq̄ ter. j. de mili. vasallo q
 p̄tumar ē. c. j. Et de debito deuotionis habemus. j. i q.
 cau. seu. amit. c. j. §. quō sicut alijs remittit iusurādū pa-
 renti ⁊ p̄ono: vt. ff. de iureiurā. l. iusurādū. ⁊ ad pecunī-
 as. §. h iusurādū. S3 gl. dicit remittit. i. auterf. ⁊ ē glo.
 falsa. nisi exponas auterf. f. necessitas iusurādū. i hoc cō-
 cordat Ja. de bel. ⁊ pe. d. cer. Opp. nā dī hic qz possi-
 deti incūbit p̄batio. Lōtra. j. d. p̄sue. recti. seu. c. j. §. sa-
 cramētū. So. vt ibi. Secūdo opp. ad idē qz p̄pter cō-
 moduz possessionis relcuatur qz ab onere p̄bandi. vt i-
 sti. d. interdi. §. p̄modū. ff. de rei vē. l. in spālī. C. e. l. si. ff.
 de libe. cā. l. liberis. §. vlti. ff. so. ma. l. titia. nā reus actor
 n̄ probante d3 absolui. C. de edē. l. q accusare. So. p̄si-
 dera qz diuerse sūt nāe cāz. nam qñqz sentētia pōt rite
 sic ferri absolute: qz nō est probatū ⁊ tūc loquuntur p̄ria
 qñqz s̄m nām cāe ⁊ iudicij nō pōt sic ferri: vt cū qz pe-
 tit se absolui qz vasallus vel qz ep̄biteota vel qz vsufruc-
 tuarius: ⁊ tūc nō est vex qz possidēti non incūbat p̄ba-
 tio: imo d3 probare ius q d h3 necesse allegare vt quod
 sit vasallus ep̄biteota vel vsufructuari: qz ois res p̄su-
 mit libera nisi probet seruitutē habere: vt. l. alti. C. de
 fuitu. ⁊ ff. si serui. ven. l. loci corpus. §. p̄perit. ⁊ l. sicuti.
 §. si querat. ⁊ ff. de no. ope. nūci. l. si prius. p̄ Dy. Itē si
 dñs vult absolui: qz nō probatū est p̄ euz nō op3 euz iur-
 rare. extra de p̄ba. c. ij. ⁊ i. c. iter dilectos. §. vlti. de fide
 instru. Sed si vult absolui qz aduersarius nō ē vasallus
 d3 iurare: vt h. ⁊ dīa p3 ex nō. ff. de cōdi. inde. l. iul. ⁊ l.
 l3 ⁊ si possor. in pn. ff. de iureiurā. ⁊ sic aut vult absolui
 cū determinatōe spālīs cāe: aut absqz. ar. ff. de p̄ba. i. l.
 p̄eū. ⁊ ff. de exc. rei iud. l. si iter me. ⁊ d. l. l3 ⁊ possor. in
 prin. de iureiur. ⁊ extra de offi. dele. cū p̄tingat. ⁊ d. rest.
 spo. in. c. ex p̄questione. per Inn. Quero vtz circa de
 latōem vel nō delatōem sacri iudicis arbitriū versetur?
 Rñdet gl. qz sic. nā versaf circa qualitatē psonaz. S3
 quero qz p̄sumat legalitō? Rñdeo: ex ipsa nā p̄sumit cō-
 litas s3 ex moribus surgit inequalitas. vt no. in simili. ff.
 de pecu. l. si actor malit. S3 nūquid ista distinctio h3
 locū in iuramento q d deserrē a lege: verbi grā. dicit statu-
 tū qz de dāno dāto steē iuramento accusatoris? Rñdeo n̄
 qz iudex pōt facer id q d sibi nō ē per legē p̄missuz. vt. ff.
 qui ⁊ a qui. l. p̄sperit. ⁊ no. in. l. i. C. si aduersus libe. per
 Ja. de are. Quero an ille q facit talē positōnez: pono
 qz tu nō es vasallus intelligat aliqd ponere. dicit spe. qz
 nūq̄z intelligit quis negatiuā p̄ponendo aliquid pone-

re nisi ei incumbat necessitas probandi. ff. de iureiurā. l. nam et postea. in prin. ubi oīo videas. Et ideo si ei nō incumbit necessitas probandi ista non intelligit positio sed q̄ dāz dictū cui nō tenet aduersarius r̄ndere. s. tanq̄ positōi. s. bñ tenetur r̄ndere tanq̄ interrogatōi si iudex ex suo offō interrogaret. p. l. vbi cūq. ff. d. inter. ac. et ita intelligi pōt. c. j. d. p̄f. l. vj. et dic vt ibi et vide qd nō. in. l. j. i. si. magne gl. C. d. p̄f. De alijs autē cause cognitiōibus que versant in delatione iuramentoz tangit gl. hic. et plene dic vt dicit in. l. admonēdi. ff. de iureiurā. et. l. in bona fide. C. eodē titulo. Extra quero vtrū iuestitus p̄ hec verba: iuestio te de tali castro: intelligat iuestitus de rebus corporalib⁹ et incorporalib⁹? R̄ndeo si pōt apparere de intētoe iuestitoris vel ex ipsoz vboz nā: illud serua: vt nōt Inn. extra de appel. c. dilectis. Et per Bar. et doc. in. l. iij. in prin. ff. de acq. pos. S. in dubio oīa noīa vniuersitatū ius et factū significāt. et iō nomen castri significat p̄rietatē et iurisdictionem successorū vt nōt Bar. in. l. si qn. C. de bo. va. li. x. Et adde qd nōt Inn. de p̄f. p̄ben. c. p̄posuit. et de iureiur. c. debitoris et qd notat in. c. ad qōnes de rez p̄mura. in nouella. et ē gl. ordinaria nō. j. de capitaneo q̄ curiā vēdidit. c. i. vbi oīo videas. Et ff. de le. l. i. si grege. per accur. Vniuersitates p̄prie sunt q̄ p̄nt remanere i vno. Alie vō n̄ sunt vniuersitates s. aceruū. ff. de vsuca. l. rez mixtura. 3

Cum autem. Cōtinua sic istuz. §. ad superiora. Dicitur ē qd vasallo in p̄batoe deficiente dñs absoluit interdū cū facti p̄statiōe. vt. s. in v. si aut. vbi vasallus attulit aliquā p̄sumptōez p se. Interdū sine vt qn̄ attulit aliquā p̄sumptōez tñ erat vasallus de alio feudo vel qn̄ nihil probauit. Fallit in hoc. Sān q̄ dñs nō absoluit in pre feudi paterni nō p̄bata. nā in ea obtinet vasallus dūmō possideat aliā prem s. dimidiā vel minus et p̄stat illā prem feudi paternā. et sic rōe pris obtrinet vasallus in alia pre. Et iō sic pone casuz. qdā tā q̄ vasallus sic dicebat totū feudū ad se p̄tinere iure feudi asserēdo illud paternū eē cū sit i possiōne medietatis illius feudi vel minoris pris vel q̄ cambiū. i. aliquā rez acceperit a dño iure p̄prietatis p̄cābio pris illius feudi et hoc p̄stabat vel alijs iustis rōnibus vel similib⁹ probare poterat prem illā quā possidet feudū paternū esse. Idem ergo ē hoc vltimo casu si nullā pre possideret et p̄barer totū paternū eē. nā i istis trib⁹ primis casibus rōe vnius pris obtinet in alia parte in qua nō possidet et forte iurādo imo ē nō iurādo. vt dicā. j. in gl. que incipit i rē aliquā. ibi qd nō credo et. In quarto casu in totū obtinet q̄nis nihil possideat. nec in primis trib⁹ casib⁹ absoluit dñs in pre quā possidet si vasallus nō p̄bat d̄ pre illa pe. de cer. Vel breuius fm Ja. de bel. Si iter dñs et vasallū de inuestitura sit p̄tentio dictū ē qd fiat. S. qd si aliquis agnatus vasalli defuncti dicit feudū ad se iure successiōnis p̄tinere: q̄ paternū fuit et dñs dicit esse nouū: querit qd fiet? Et r̄ndet qd aut agnatus ē i possiōne medietatis vel partis feudi: vel cambiū p̄prietatis noīe illius feudi hz vel alio mō p̄bare poterit feudū esse paternū: q̄ tunc obtinere d. h. d. Et pōt iste. §. tribus modis intelligi. Primo qn̄ agnatus ē actor et asserit feudū paternū s. dñs dicit nouū. Secūdo qn̄ agnatus asserit feudū paternū. dñs autē negat se vllam inuestiturā fecisse. Et his duob⁹ casibus dic qd agnatus p̄ter pre feudū qn̄ partē possidet vel cambiū pris. S. vbi nō possidet dic qd tūc petit totū. vt in si. huius. §. Tertio dic qd dñs agat et agnatus. iō p̄bat qd pro dño erat p̄sumptio vt. j. de gra. suc. seu. §. si. et de suc. rec. seu. in prin. Ja. d. bel. Partis. Subaudi ē minoris dimidiā. Cambiū. i. p̄mutatōem: vel quālibet cōmutatōem. nā p̄mutatio ē p̄prie speciei ad spēm. cambiū autē ē spēs ad genus puta ad frumētū et tūc sonat in p̄tū inominatū. Et nō qd h dñs pōt accipere a vasallo vtile dñiuz et dare i

alia re directū et sic p̄mutare directū cum vtile. qd tene mēti. Habuerit. s. ab ipso dño. Iustis rōnibus. s. per pares curie vel breue testatū. et tunc nō requirit iuramentū vasalli qd plene p̄bavit. s. vbi plene p̄baret ex cōiecturis regrit iuramentū ad p̄sumptōis istius cōordinarie supplementū. Obtrinebit. s. in alia pre in qua possiōne nō hz. S. vnde p̄cedit hoc qd in re diuisibili ratione vnius tēporis p̄sumat ius p̄petere in alia pre. nā p̄sumptio ē ex aliquo antecedenti ad aliqd sibi cōnerū verisimilis deductio siue illatio. s. h̄ nihil ē tale. vt. ff. pro derelic. l. an ps. Itē p̄sumptio qd ex facto p̄sumit nō egreditur ipsius facti quātitatē vel q̄litatē. vt. ff. de iti. actu qd p̄iua. l. i. §. iulianus. et alias videamus. Itē nō sequit̄ debeo pre: ergo debeo totū. vt. l. q̄ soliduz in pn. de leg. ij. et. C. de transac. l. sigdē. Itē non p̄tingit hoc eē qd ab hoc sepe et plerūqz p̄tingit abesse. vt. l. n̄ h̄. C. vñ cognia. Itē in dubijs qd minimū ē sequimur. R̄ndeo: spāle ē in feudis qd qn̄ feudū p̄sistit in aliquo toto integrali totum p̄sumit eē feudū rōne pris. S. que est rō spālitaris? R̄ndeo qd vñ extremuz ipsius feudi ē indiuisibile. s. iuramentū fidelitatis. vt nō. ff. de vsufu. l. si cuius in pn. nā cuz nō appareat de isto indiuisibili iuramento qd cōcernat certā partē p̄sumimus qd simpliciter sit iuramentū respectu totius feudi vt sic indiuisibile qd est in vno extremo generet p̄sumptōem indiuiduitatis in altero extremo. Itē qd nulli apparent termini distinctiui. arg. de leg. ij. l. cuius. §. i. Itē nō d. cadē res diuerso iure cense ri. vt. ff. de vsuca. l. euz q̄ edes. S. qre d̄ iuramentum indiuisibile? R̄ndeo qd omīssio minimi quadrātis totuz viciat. vt. ff. fami. her. l. h̄des. §. in illa. Alias d̄ indiuisibile qn̄ ex diuisiōe resuleret effectus iuri p̄rius. Alias d̄ indiuisibile qn̄ partes separate mutāt diffinitōez totius. et sic d̄ indiuiduū cui⁹ integritas nō pōt minui stāte realitate ipsius subiecti qd nō p̄sequor. Cōcludendo ergo nō istū tex. ad questionē: vtz si de latitudine p̄diorū dubitet̄ nunquid sit feudalis vel emphiteota qd tota sit eiusdē q̄litaris vbi nulle apparēt note diuersitatis. facit qd nō. ff. de leg. iij. l. vroz. Et Unde ēt gleba sufficit. ff. de acq. pos. l. iij. §. i. et facit qd nō. ff. de vul. substi. l. coheredi. §. nō videri. qd ē nōbile. 3 S. vñ ē mirabile: nō ne dñs hz fundatā intētoem sui per p̄fessiōez vasalli qd p̄stet eū dñm. vñ de directo dño nō dubitat̄ ex quo fundat̄ reuēdicatio domini. vt. ff. de vsufu. l. cuius cuiqz. §. i. R̄ndeo quādo dictū aduersarij ē alterius nāe vel forme quā id qd intēdit̄ per suū aduersariū et venit ad extenuanduz dictuz aduersarij. vt ar. ff. de here. insti. l. h̄diras. ad statuz primū nunqz ex tali dicto fundatur actoris intentio. vnde per vbu opponētis nō fundatur intētio p̄ponētis nec eōtrario. et ita intelligit̄ regula exceptōem obijciēs. s. qn̄ sub eodē genere et nā cadit obiectio: tunc v̄ p̄fiteri fm qd nō simpliciter nisi cuz p̄ testatōe loquat̄: vt nōt Dy. i. c. nullus pluribus. d̄ reg. iur. in. vi. et. C. de excep. l. sigdē. per glo. et Ly. Quero vtz sit d̄tia dicere partē an aliquā partē? R̄ndeo qn̄qz nō ē d̄tia inter ptē et totū. vt legit̄ et nō. ff. de le. iij. l. vroz sue. qd dictio partis tunc ē extēsiua vsqz ad minimuz cespitem terre: satisqz ē vt ipsuz excludat ex p̄prio signi ficato et tamē nihil excludit in effectu. Quōqz ponit̄ p̄ parte dimidiā. vt. ff. de v. sig. l. nomē filiaz. §. porriōis. et ad de qd nō. ff. de pecu. l. pomp. §. si bis. S. quādo adiūgit̄ dictio aliqua sufficit tunc etiam minus q̄ dimidiā. vt hic. et ar. ff. de lega. ij. l. cum filius. §. pater. et glo. in de. i. i v̄b. aliqua. et in v̄b. terraz parte d̄ fo. p̄pe. et facit. l. do mū. ff. de p̄ben. emp. Quero vtrū magis p̄sumat̄ pro feudo antiquo q̄ pro nouo? R̄ndeo sic: qd magis p̄sumitur p̄ factis antiquis vt hic: fm pe. de cer. et p̄bat. j. de inuesti. in maritū facta. c. j. §. itē placz. et. j. de gradi. suc. in seu. c. j. §. si. Et Possessio antiqua p̄sumit̄ habere iusticiā p̄manētē. C. de fi. instru. si solēnibus. p̄ Ly. et i. l.

ij. i. prin. de aqua plu. ar. 5. Extra q̄ro nūquid ille q̄ p̄-
tēdit feudū antiquūz obeāt allegare nom̄ p̄cessoris: ter.
ē. j. d. capitulis extraor. c. j. §. si qua. vbi ter. sic ait. si qua
inuestitura facta dicit. semp̄ d̄z noīare dñm a quo iue-
stitura facta d̄i. Ad ob. q̄ d̄ nō. C. de peti. her. l. cogi. q̄
dic̄ vt ibi. q̄ d̄ nō. in. c. j. extra de reg. iu. li. vj. q̄ h̄ si po-
test sciri. s̄ si p̄pter antiquitatē ignorat nō cogit̄ ad im-
possibile. vñ tūc satis ē probare t̄ps tā antiquū per sup̄i
us allegata. Extra ēt quero quare ex pluribus diuer-
si generis p̄icturis resultat probabilis p̄sūptio l̄z ter-
mini nō sint eiusdē rōnis q̄ ex diuersis nō eiusdē nature
p̄icularis nō resultat eiusdē totalis integratio. Rñdeo
q̄ res nāles nō p̄stituūtur ex argumētis. quedā. n. cōsti-
tuūtur: q̄daz p̄sumunt. p̄stitui aut̄ nō p̄nt nisi ex p̄ibus
sibi coherētibus. p̄sumi tūc ex differētib⁹ in eūdez finē
tendentibus. Et nota q̄ dico p̄sumi: q̄ sic vnus testis
super re q̄ duo de fama: q̄ sunt diuerse sp̄es p̄batōis nō
dicunt̄ p̄p̄ie facere p̄batōem s̄ p̄sumptōem: cui tñ ali-
qñ statur aliqñ nō. de suc. ab intesta. §. cū dilectus. Ex-
tra ēt quero si pares curie dixerint extra iudiciū se non
iterfuisse: vt̄ in iudicio coacti p̄nt deponere veritatem
absq̄z alto eoz p̄iudicio. de h̄ h̄es ter. j. qd̄ sit inuesti. c. i.
§. si vero. q̄ nō ē bonū q̄ veritas negat̄. vt. j. quo tēpo-
re miles. c. si. q̄ idē habes. j. de capi. extraor. c. i. §. notan-
dū. ibi: qd̄ si dicāt se nescire cū sciant: coget eos iurare q̄
veritatē dicere. q̄ rō ne interceptat̄ mā p̄bande verita-
tis. facit q̄ d̄ no. extra de testi. c. cū cām. Bal. rē.

Item si vasallus Quia iter alias p̄rouet
sias ē illa q̄ sequit̄: id sub
sequēter de ea tractat. Ad sūmariū intellectu arde
vsq̄ ad. §. si q̄ de m̄so. Si vasallus possidet castrū no-
mine recti feudi: dñs aut̄ dicat cū noīe guardie posside-
re: dño incūbit p̄batō. q̄ si p̄bauerit vasallus p̄denabit̄
nisi vasallus p̄bet se legitime inuestitū a dño postq̄z in
guardiā ab eo acceperit. dño vero in p̄batōe deficiente
vasallo dat̄ defensio. Idē ē dicendū si vasallus dixerit
se noīe recti feudi possidere: dñs aut̄ dicat se p̄ p̄gnoze
dedisse. vide l̄ram. Quidā miles possidet castruz vel
aliā rē noīe recti feudi. dñs dicit q̄ sibi dedit noīe castal-
die: querit̄ cui dēt p̄batō. Rñdet̄ q̄ domino. q̄ si pore-
rit p̄bare: tunc ille qui t̄z: dño d̄z restituere nisi vasallus
q̄ t̄z per peres curie vel per breue testatum p̄bauerit se a
domino inuestitū noīe recti feudi postq̄z illud a dño no-
mine guardie suscepit. dño vō nō p̄bante dat̄ iuramē-
tū vasallo. q̄ hoc vsq̄ ad. §. vlt. Ja. de bel. In ter. ibi
p̄ feudo. l. recto vel p̄prio seu vero. Ibi q̄ si poterit se
dedisse per guardiā. Dicit̄ fm̄ Sy. in nomie guardie.
Ibi p̄bare. l. i. dñi postq̄z feudū accepisset rē. Ibi
tunc illius. l. vasalli. Ibi de ensio: s̄ cū iuramento.

Ibi postq̄z in guardiā. Ex ordine istaz p̄bationū ele-
ganter nō. q̄ post didicita testificata testiuꝝ dñi p̄batōis
q̄ per feudū castaldie admittit̄ aduersarius ad enervan-
dū talia testificata: p̄bado per posterius fuisse p̄cessuz i
feudū rectū. Et ē rō q̄ iste vltie p̄batōes nō excluduntur
per veritatē p̄cedētium p̄bationū aduersarij: vt. ff. d̄
rei ven. l. officium. Adde aliuz casum. l. qñ reus non fuit
admissus ad p̄bandū: s̄ p̄sensu partiū vel iuris depōsi-
tōe fuit prius admissus actor ad probādū suspēsis inte-
riz p̄bationib⁹ rei. nā tūc nō obstat reo didicisse testifica-
ta actoris ēt super directo p̄rijs: vt p̄z in. d. l. officiuꝝ. q̄
iste ē verus casus illius. l. notabilis. Sed nūqd̄ tenet sen-
tentia si iudex noluit admittere p̄bationes. Rñdeo sic.
ff. de eden. l. argētrarius. §. cū autē. Quid si iudex di-
uisit p̄cessuz q̄ tulit sniaz quibusdā attestacionib⁹ pub-
licatis: q̄ quibusdā nō publicatis que forte alijs receperat
iudex mādato suo i alia terra. Rñdeo idē l̄z cāc p̄tinētia
diuidat̄: tñ si super toto p̄nunciat̄ valet snia. q̄ oz appel-
lari si snia displicet. l. i. C. si sepi. in inte. testi. q̄ dic̄ vt di-
xi. C. de sen. l. platā. Sz an publicatio testiuꝝ dat̄ ali

quas vires attestacionibus quo ad p̄petuā rei memoriā:
dicit̄ Inn. q̄ publicatio nil facit nisi q̄ d̄ per prius si erat
auctēricū post publicatōem erit auctēricuz: q̄ valet inter
personas iter quas actuz ē q̄ qñ ad idē agef̄ de fide istr.
iter dilectos in nouella. q̄ dic̄ vt dixi. C. de re iudi. l. ge-
sta. Quero qualiter p̄sumat̄ feuduz rectū: Rñdeo: q̄
nō erat datum ad certum fuitium quod scilz nō datum
ad certum fuitiū proprie rectuz feudū appellat̄. Sed si
esset datū expresso merito vel seruitio castaldie tūc non
ēet feuduz rectū. vt. §. de feudo castal. c. i. Item nō h̄
q̄ iudex dabit terminū q̄ iponet onus probādū probare
debēt. ergo si iponet onus probandū nō probare debent
ti graualet ipsuz q̄ possēt appellare. Oppo. q̄ vñ q̄ si
vasallus fuerit p̄uictus de mēdacio nō possit postea vti
beneficio: q̄ beneficia mēdacib⁹ euacuant̄. ff. de fideiuf.
si dubitet̄. §. i. q̄ hoc apparet in exceptōe nō nu. pecu. q̄ ē
exceptio irregularis. nā negans perdit b̄ficiū huius ex-
ceptōis. C. de nō nu. pe. auē. §. q̄ p̄p̄ia. Itē negas simi-
lis ē sub trabenti. vt. ff. ad. l. fal. l. h̄ditatū. §. si. So. con-
sidera: q̄ negationū quedā sunt que p̄nt h̄c in suo tra-
ctu tēporis mendaciuz q̄ veritatē sicut ē h̄. Mā p̄sidera
to p̄nti statu: q̄ qd̄ fuit castaldia nunc ē feuduz rectū nō
ē negatio falsa. nā nō d̄ ē tale q̄ nō perseuerauerit ta-
le. vt. ff. de acq. pos. l. si q̄ ante. Quedā sunt negatōes q̄
semel false semper sunt false. q̄ de his loquitur p̄ria q̄. ff.
de proba. l. cū de indebito. vbi p̄z q̄ b̄ficiuz p̄sumptio
nis tollit̄ per p̄uicitatē negatōis. Opp. ad idem q̄ vñ
q̄ negans se possidere taliter qualiter aduersarius iten-
dat p̄uictus de mēdacio p̄uict p̄ssione ita q̄ nō suffra-
get̄ eius dñiuz vel quasi. vt in auē. de tri. q̄ vni. §. p̄cul.
So. ibi negauit substantiā p̄ssionis h̄c eius qualitatē
vel h̄c negādo dixit vt̄: ibi mēdaciū. Et faciūt ista ad
q̄onē de eo q̄ negauit se occidisse q̄ p̄uictus possit p̄ba-
re q̄ ad suā defensioem fecit. nā negando se occidisse in-
telligit̄ negare eo mō quo p̄ponit̄. l. vt p̄uictat̄. q̄ sic nō ē
sibi p̄rius fm̄ Bnd. de iser. q̄ d̄ tene mētī. Quid econ-
trario si p̄uict se fecisse homicidiū s̄ ex iteruallo postea
vult iterpretari suā p̄fessionē q̄ dicere q̄ iuste fecit ad sui
defensioem nūquid p̄t̄: dic̄ vt extra de accu. c. cū dile-
cti. vbi vñ p̄bari q̄ p̄t̄. nec. n. vt̄ super iure rñdisse. l. §.
ius se fecisse. q̄ nec d̄z iterrogari de iure: vt no. i. l. o. ma-
nentoz. de auro q̄ ar. leg. Quero vñ post p̄clusum
in cā possit deferrī iuramētū. Rñdeo nō: vt nōt̄ Inn. de
cā pos. c. pastoralis. Si tñ post p̄clusioem ē lata snia q̄ ē
appellatū p̄t̄ suppleri omisiuz. vt no. in. l. i. in p̄n. ff. de
ac. emp. nā in cā appellationis oēs errores purgari p̄nt
qui cās cause p̄cernunt. vt no. ff. de ap. l. creditor. §. ius-
sus. Quero vñ vbi numerus testium ē statutus pro
numero q̄ seu forma substāciali ipsius actus vel p̄batō-
nis eius possit suppleri per iuramētū vel per extraneas
p̄icturas. Rñdeo nō: imo per testes substantiales debz
p̄bari: vt exponēdo ter. nō. gl. ff. d̄ lega. ij. l. i. q̄z quereba-
tur. Quero d̄ suspitionib⁹ q̄ sit eaz effectus: So. di-
stingue iter temerariā p̄babilē q̄ magis p̄babilē seu vio-
lētaz: p̄ia nihil operat̄. se da facit iudiciū. tertia facit
violētaz p̄sumptionē. In criminalibus rōne p̄ime nō
fit tortura. rōe secunde fiet tortura moderata. rōe tertie
fiet tortura acerima. s̄ in ciuilib⁹ deferē sacramentum.
Et Etia i honestissima p̄sona cadit fraudis suspitio:
cū sit aliqd̄ legibus iterdictū de le. ij. l. i. q̄z decedēs.
§. titia honestissima. Quero quid de fama. Respō-
deo si est ap̄ d̄ bonos q̄ graues p̄sumit̄ ex istis idicijis na-
ta: q̄ iuuat vñ testē de veritate deponētes i causis ciu-
libus. Sz si ē apud leues p̄sonas q̄ sit effectus ei⁹: dic̄
vt nō. p̄ bar. ff. d̄ questi. l. d̄ miore. §. tormēta. Et sic du-
plex ē fama. l. formis q̄ vestita idēst cū cā q̄ rōe quare po-
pulus ita tamat: pura q̄ fugit inculpatuz q̄ isom̄is de
qua nō p̄t̄ reddi ratio vñ nata sit: que plus valet ad ab-
soluēdū q̄ ad cōdēnandū. ar. nō. ff. d̄ pac. l. tale pactū. i
prin.

pr. et d' iterro. ac. l. j. Et Quia verisimilior fama pua
let. C. ne de statu defuc. l. si mf. et nālibus magis fama i-
tentōibus puenit: nisi accidētia indicia facto prima sine
infesta. C. de bis qui. vt indig. l. fororē. C. de iniurijs. l. si
nō puicij. et l. merito. ff. pro socio. Et de fama vide ple-
ne p cano. i. c. v. a. de cōba. de. et muli. 3 Bal. rē.

Similiter Ad h. ar. q. si creditor emittit pignus
desinit eē pignus nisi eēt emptio si-
mulata. et de simulatōe pstatet p canonica indicia. Et
Quod emittit simulatū ē nullum ē. et nō indiget admīnicu-
lo alioy exceptionū. C. ad vellei. l. si cui pater. et C. d. cō-
ti. a. ven. emp. l. si mater tua. 3 Extra quero nūqd ad iu-
dicē secularē spectet cognoscere de vsuris et de pignori-
b? Rñdeo: iudex secularis pōt cognoscere de vsuris qñ
cā vsuraz incidit actioni pignoratitīe. q. diabolicū eēt
dicere q. iudex secularis nō pōt plene cognoscere iter
laicos de pignoratitia actōe. secus si pncipaliter: et per se
moueat questio vsuraz. Aduerte vt itelligas: si pigno-
raui tibi rez pro centū et nō ē dubiū de quāritate mutua
ta s. de fructibus redactis ex re quos creditor pōdit tā
q. lucruz fortis: iudex secularis tūc cognoscit. vt. ff. d. so-
lu. l. titia. Sed si petiit p̄ctus rescindi tanq. vsurarius. et
hoc negat: q. nō apparet q. sit vsurarius ex sua qualita-
te: tunc ecclesiastica ē cognitio. vt nō. xi. q. i. in sūma. de
iud. dispēditōfaz. in cle. et c. i. de vsu. p. p̄ Dau. de lia. Itē
de reatu vsurarioy nō cognoscit iudex secularis: sed de
p̄puto siue calculo vsuraz tñ s. quosdā. S. nūquid
populus possit facere statutū q. snia super talibus vsu-
ris lata per iudicē secularē sit seruanda inter se: si. n. po-
pulus p̄sentit quare nō pōt: S. dic q. nec ip̄erator pōt.
Vlex ē q. nō pōt iustificare reatum vsuraz: vt nō. C. de
vsuris. auē. ad bec. nec ip̄edire iurisditōem ecclesiasticā
qu possit adiri. Sed iurisditōem secularē touere et repel-
lere rebelles metu pene quare nō pōt. Rñdeo: q. ē alte-
rius pncipalis iurisditōis. certe ex hoc sequerē q. vna
in alterā nibil possit. ff. de ma. l. apud eū. Ecclesia. n. sibi
fecit istud statutū fauore animaz: q. laici sunt nimis fa-
uorabiliores vsurarijs: nimirū q. coz dulci facinore mū-
dus sustentat. ff. de pig. l. si fundus. in fi. et l. si cōuenerit.
de pig. ac. per accur. et vide q. d. nō. c. de peni. alias d. de
posito. c. i. in nouella. Et tunc incidens q. d. p̄tinet ad
eundē iudicē: qm̄ est accessoria sue iurisditōis. secus si nō
eēt accessoria illius iurisditōis: sed ex ordine pertinet
ad aliud tribunal: vt in. c. tuā. de ordi. cogni. cū si. Et
nō q. inquisitor vsurarie p̄auitatis facit extorta resti-
tū: vt nō. Ly. C. ad. l. iulīa de vi. l. siqs ad se fundū. Et
hoc ē sp̄ale in iudicē ecclesiastico. secus in iudicē seculari
q. criminalis p̄cessus nec tēdit ad persecutōem ciuilem
fm̄ p̄ De. et Ly. q. inqrit merā vltionē. nā fama ē publi-
cus accusator: nō priuatus delator. Itē quō pōt p̄dēna-
re qui nūq. fuit in iudicio: sed in vsurario ē secus q. in-
quisitio p̄ euz fit ad penitentiā salutarē ergo rē. vt in. c.
peccatū. de reg. iur. in. vi. 3 Extra nō q. cū de equita-
te canonica singularis possor possit pueniri: vt vel sol-
uat vsuras vel rez dimittat. q. d. ē p̄ iuris ciuilis regulas
tñ si sunt plures possores qlibet pro parte ē pueniēdus
et nō vnus insolidū eligendus. vt. C. de pue. fil. debi. l. i.
fm̄ vnā mirabilē et singularē lec. li. x. de quo ēt per Inn.
in. c. q. frustra. ad fi. de vsur. Et idē si multi emerunt de
rebus obligatis ad collectā: q. quilibet tenet p̄ rata. C.
de debi. ciui. l. apud. li. xi. q. d. tene menti. Extra nō q.
aliud ē interesse: aliud vsura. Unde interesse venit in mu-
tuo cuius interest. casus ē no. c. de so. p̄pe. c. dilecti. ff. de i-
litē iurā. l. nūmis. et no. C. de sū. tri. l. cūctos. nō tñ suffi-
cit p̄fessio super interesse facta in p̄ctu mutui: vt no. ff. pro
socio. l. sociū. qui in co. l. si. ff. de pro. stipu. Itē nō q.
spēs nō recipit vsuram. vt dixi in. l. i. C. de vsuris. circa
quartā colūnā. s. quāritas sic vel spēs ad quāritatē re-
ducta. vt. ff. de vsur. l. in fidei cōmissi. s. si auro. Et iō pe-

cunia in sacco deposita nō recipit vsurā: Et q. gl. nō trā-
scribo nisi vbi addere debeo: ideo quasdā oppositōes et
solutōes omitto. Quero an p̄soneta teneat in substi-
ditū ad restōnez vsuraz. glo. inuit q. sic in. l. si sciēte. ff.
ad. l. p̄p. de pari. sed fallum ē q. rogatu debitoy operā
p̄stitit ideo liberat ar. no. C. d. ope. l. l. siquā. Sui q. d.
facto an de cā vsuraria possit i arbitratōre p̄promitti.
Et dicēdū est quod aut p̄promittit de dolo p̄reito ip̄si
vsurarij et valet p̄promissus. Aut de dolo futuro: et non
valet p̄promissus. vt. ff. de pac. l. si vnus. s. illud nullaz.
Idem si dolo p̄reteritus radices tendat ad futurum:
q. tūc nō valet p̄promissus tanq. i fraudē vsuraz factū.
et vide ad hoc q. d. nō. extra de arbi. c. p̄tigit. xvi. di. bñ
q. dem. Sui ēt questū si ep̄us iterponeret auctem vel
faceret p̄ceptuz super aliquo instrumēto: vt. per hoc
eneruet ordinaria cognitio ip̄si ep̄i. Et dicas audacter
q. nō. q. illud q. d. sit sine cause cognitōe vel etiā cū leui
cause cognitōe nō p̄iudicat veritati. vt. l. si iudex. ff. d.
bis qui sunt sui vel al. e. iuris. et ff. de inoffi. re. l. filio. s. p̄
tabulas. et ff. de le. p̄stan. l. filiū. s. siqs p̄. ff. d. carbo. edī.
l. iij. s. puberi. ff. de iudi. l. per minorē. et ff. de nego. ge. l.
sin aut. s. fi. Et fundus siue māsus plenā p̄prietatem
h. vt nō. in. l. in ambiguo. de re. du. C. de trāfac. l. si pro
fundo. Ly. q. nō ē probatū i plena mā. secus si in semiple-
na: vt h. Etiam siqs ifeudet p̄imonū suū torū: nō ve-
niunt futura. vt nō. ff. de p̄di. et demon. l. nā ad ea. Siqs
dicit: infucdo sibi oliuetū meū: idē ē ac si exprimeret fi-
nes agrī. dicit accur. de le. l. i. siqs fundi vocabulo. Itē
si incrementū ē necessariū ad vsuz māsi. q. nō p̄ aditus
aliunde tūc accedit agro. q. qñ duo sunt et vnū facit ad
esse alterius: vno p̄cesso v̄ p̄cessus alter. et similiter vno
probatō v̄ p̄batū alter: vt. ff. de sui. ru. p̄di. l. iij. s. q. h. 3
hauitū. C. de proba. l. siue. et C. de acq. pos. l. per procu-
ratorē. Adde q. plura sequitur vsuz rei q. rē. ff. de vsu
fru. sed et siquid. s. p̄prietatis. 3 Bal. rē.

si quis de manso Sic s. p̄ De. de cer. q. gl.
i. istius. s. est male scripta
ex qua colligi nō poterat casus istius. s. et iō ipsaz omit-
to. Et dico q. aut dñs reseruauit sibi aliquid in curia. et
tunc aut vasallus nō ē in possione incrementi et tunc pro-
bat inuestitura incrementi. vt in prin. huius. s. Aut ē in
possione incrementi. et tunc nō probat per pares vel p̄ bre-
ue testatū s. iurat. vt in fi. s. Aut nihil reseruauit sibi do-
minus in curia. et tunc vasallus nibil p̄bat: s. tunc habz
omne incrementū rē. vt i medio huius. s. Vel dic s. Ja.
de bel. q. si iter dñm et vasallū sit p̄tentio de incremento
feudi: si dñs curie aliqd sibi retinuit: tunc vasallū ē p̄ba-
tio. Aut nibil sibi retinuit et vasallus possidet. et tunc iu-
ramēto suo statur. Aut nō possidet. et tunc incrementuz
amittit nisi p̄bet legitime. h. d. Casus talis ē. quidaz
miles vel baro inuestiuit quēdā militē de quodā manso
postea creuit māsus: querit ad quē p̄tinet incrementū?
Rñdet q. aut dñs aliqd sibi reseruauit. et tunc ad dñm
p̄tinet nisi vasallus probet se incrementō inuestitū per pa-
res curie vel breue testatū. Aut nibil sibi retinuit et tunc
aut possidet vasallus et probat cū iuramēto. aut nō pos-
sidet. et tunc per pares curie vel breue testatuz probat se
inuestitū de incrementō. h. d. Ja. de bel. Opp. ad p̄n.
huius. s. de. s. cū aut. s. eo. vbi dī q. si p̄stat d̄ p̄te q. ob-
tinet vasallus in alia p̄te sine aliqua alia p̄batōe. Solu-
ibi loquit alio cāu. et h. alio. s. q. incrementū nō ē semp ps
feudi vt ibi. q. d. qñ sit pars feudi dic vt. j. prime in fi. gl.

Et nō q. si ip̄se vasallus facit hoc incrementū totū ad
ip̄suz p̄tinet. vt. j. de inuesti. d. re. alie. facta. s. ecōtrario
q. id procedit ex industria et opere manufacto. ar. insti. de
re. diui. s. siqs. Ad est. n. adco vnita substātia q. vnum
ab alio nequeat separi: cū per se vnūq. d. possit intelli-
gi. l. sine oi probatōe. Itē hoc p̄tigit h. p̄pter reserua-
tōem quā facit sibi dñs. S. q. d. ē māsus: Aldanus ē

prediū in quo manēt hoies. qd̄ dicitur ut nō. extra de cēsi. c. i. in prin. In rex. ibi fidelē. qui nō ē in possessione iure mentis. Ibi probare. Ergo talis retētio dñi p̄dest: ut h. r. j. r. i. §. si. r. dicitur ut ibi. Et hoc ē v̄z qñ dñs ē in possessione incrementi. alias secus: ut. j. ibi si vō fidelis r̄c.

Ibi omne incrementū. s. latēs r̄ apparatus. nā qd̄ dicitur nihil excludit. C. mā. l. a procuratore. r. ff. de le. iij. l. iulianus r̄ndet testator: ē. Et demū apparatus cedit cū vnitum fuerit. ff. de dā. infec. l. hoc amplius. §. alfenus. qd̄ quādo vnitū fuerit sciet per rusticos qui talia sciunt. qd̄ dicitur: ut insti. de re. diuis. §. p̄terea. in fi p̄ gl. Ibi retinebit. s. si ne omni p̄batōe ex iuris p̄sumptōe: qd̄ tacite v̄z p̄cessisse dñs omne incrementū per p̄ncipalis feudi investituram. ar. ff. de pac. do. l. inter socer. §. cū inter patres. Et l. fundus. de fun. instru. vbi dicitur glo. qd̄ noia collectiua amplius significatū h̄nt q̄ noia simplicia. r̄n̄ i feudo dicitur liberalitatē ēt ad isulā trahi. Quāuis aliud sit i usufructuario. nā distinguūt in eo an incrementū sit latēs vel apparatus. ut. ff. de usufru. l. itē si fundi. §. itē hic. S̄z qd̄ ē rō huius? R̄ndeo: qd̄ plus ē p̄cedere p̄prietatē seu dominiū rei saltē vtile qd̄ habz vasallus si p̄cedēs sit dñs. alias paratē cā p̄scribendi. ut. j. de inuesti. de re. alie. scā c. i. §. i. qd̄ p̄cedere usufructū. Et p̄p̄terea gl. i. qd̄ ē. ff. de legi. l. de qbus. vbi trahit ius scriptū ad nō scriptū: si loq̄ ret̄ de feudatario iure: male diceret per hunc. §. Idē forte posset dicitur de emphiteota cū ēt transeat in eum vtile dñiuz. ut. ff. si ager vecti. l. i. in pn. r̄ in fi. Sed potes ibi ponere casuz seu exēplū de. §. p̄dictis modis. j. qd̄ fuit p̄ma cā amir. bñsi. in. c. i. Op. nā. l. cauet qd̄ idē d̄z esse iudiciū de eo qd̄ accedit siue accrescit qd̄ ē de p̄ncipali. ut. ff. de pac. do. l. inter socer. §. cū inter. So. ibi loquitur de augmento p̄uentionali hic de emergenti in quo consensus priuz nō reperit. Sed op. de. l. ij. C. de iur̄ ep̄b. vbi emponemata. i. melioratōes p̄tinet ad emphiteotaz iure vtilis dñiuz. So. ibi loquitur de his que itra rē sunt: h̄ de his que iuxta rez sunt. Unde bene p̄cedo qd̄ si in isto manso vasallus edificaret castrū: qd̄ illud castrū iure vtilis dñiuz p̄tineret ad vasallū durante feudo: qd̄ ē augmentū intrinsecū. sed secus ē in alluione feudi. Nam natura feudi ē sicut nā agri limitati. r̄ sicut natura lac⁹ r̄ stagni qd̄ nō accipiūt extensiuū augmentū eo qd̄ h̄nt terminos restrictiuos. ut. ff. de p̄ben. emp. l. rutilia polla. Et limitatio d̄z limitare suas extremitates exclusiuas: s̄z extensiuū nō. ut. ff. de ac. re. do. l. in agris limitatis. r̄. l. lacus r̄ stagna. Et ē rō qd̄ versa vice p̄stat h̄uiriū cōmensuratur. vñ qd̄ nō augeat in h̄uiriū nō augeat in bñficio ex nā p̄portio nabiliū seu correlatiuoz r̄ ex nā cāe r̄ effectus. ut. j. de eo qui ar. bel. depo. c. i. in fi. qd̄ cā semp cōmensurat suū casu satuz cōmensurable sibi. secus si nō sit proportionabile. ut no. C. de ope. li. l. titius. Conclude qd̄ feudū mensura taxatū nō h̄z ius accrescentie: secus si sit meris terminis demonstratū: qd̄ nā eminoz nō ē impedire futuras accessiones. sec⁹ i nā taxatōis. ff. de p̄ben. emp. l. i lege. Et si falsa sit demonstratio qd̄ viciat qd̄ in rez nā v̄z existit de p̄di. r̄ demon. l. qbus dieb⁹. §. pe. de le. ij. l. cū p̄. §. n̄ h̄l. de le. iij. l. patronus. §. i. adde qd̄ nā demonstratōis ē demonstrare ea qd̄ sunt n̄ alia nisi tacite veniāt ut accessoria. r̄ iō r̄ps quo primū fiat. i. iūtiū inspiciat: ut est gl. ff. de vino r̄ oleo lega. l. sigs vinuz. §. i. sup v̄bo demō. 3

Opp. r̄ v̄f distinguendū. Aut accrescit ante traditōnez r̄ accrescit dño. ut. ff. de ac. emp. l. iulianus. §. si titi⁹. Aut post traditōnem r̄ accrescit successiōi. So. illud v̄z in p̄scribis ex qbus trāsser̄ totū ius tradentis. S̄z nō ē ita in feudo qd̄ penes p̄cedentes remanet directū dñiuz qd̄ d̄z aliqd̄ opari qd̄ obtinet supremuz graduz dñiuz. ut j. de inuesti. de re. alie. fac. §. si vero. Oppo. maior est p̄prietas p̄prietarij respectu usufruct⁹ q̄ respectu feudi. r̄ tñ in usufru. crescit alluio. ut. ff. de usufru. l. itez si fundi. §. huic. So. aliud in usufruc. qd̄ agit ibi d̄ modico

p̄iudicio dñi cui usufruc. v̄fā nō excedat. s̄z in feudo agitur de maiori p̄iudicio: ideo requirit maior: ex f̄sio. ar. coruz que no. C. que res pig. obli. pos. l. fi. Certe r̄ hic ē qd̄ videmus qd̄ qdā accedunt usufructuario qd̄ nō accedunt emptori: ut ea sine qbus re v̄ri nō p̄t: ut no. ff. de usufruc. l. s̄z r̄ sigd. §. p̄prietatis. S̄z certe ibi gl. nō redit rōnez ex vi nois. Et illa rō est ar. qd̄ cui feuduz aliqui appellet usufruct⁹ qd̄ p̄cesso mibi castrō in feuduz itelligant mibi p̄cesse munitiones que sunt ad defensas castrū ibi posite p̄p̄tua defensionē patriam. q̄q̄ non sint affira ut trabuechi: māganelle: baliste: r̄ similia. Op. d̄z hic qd̄ exceptio in qbusdā latiorēz facit exceptiōem. S̄z imo exceptio in qbusdā latiorēz facit p̄cessiōem. ut. ff. de fundo instru. l. q̄situz. §. idēz r̄ndet. r̄. ff. de usuris. l. in si deicō. §. cui pollidius. qd̄ resuatio mentis p̄cedentis ad quecumqz nō reseruata extendere cōsuevit. So. illud est p̄siderata mera nā exceptiōis. s̄z secus est p̄siderato iure excipientis r̄ ei⁹ voluntate p̄sumpta. ut h̄. Opp. ista l̄fa facit vim in possessione. S̄z qd̄ ex possessione nō surgit p̄batio p̄cessiōis nec acq̄sitiōis dñiuz. ut. C. vñ cognā. l. n̄ hoc. So. illud ē v̄z nisi ius p̄sumat p̄ possessore: ut h̄. Mā ego reperio qd̄ possessio ē qd̄ rei fauorabilis r̄ tanq̄ fauorabilis facit p̄sumi pro possessore. ut no. j. de p̄tē. inuesti. seu. c. i. in glo. huic simile. vbi gl. elegāter dicit qd̄ possessio est res fauorabilis r̄ p̄sertim in feudis in qbus ēt p̄scrip̄tōem longissimi tēporis fauorabile puto vel saltim nō odiosaz qd̄ v̄riusqz ḡra subinfert. s. nō soluz vasalli sed ēt dñi. ar. ff. de statu libe. l. statu liberos. §. sticus ānuā. r̄. ff. de usuris. l. cui de i rez verso. p̄dicta valēt i ingressu iudicioruz. ut p̄cedat in libello sup quo alias nō p̄cederet. ut. ff. fami. herc. l. i. Itē super decisiōis. ut no. ff. si h̄u. ven. l. sicuti. §. si querat. Item super executiōne sine faciēda vel ipediēda. ut. C. ne vxor pro ma. l. ob maritoruz. C. de p̄iur. fisci. l. i. C. de bo. va. l. i. l. i. r̄. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. si sup rebus. Et h̄nt possessiones varios effect⁹. iōqz iudex d̄z examinare q̄litates possessionis. dicitur Ber. extra d̄ proba. c. l. 3 cām. Extra nō qd̄ v̄lus feudi p̄t eē sine vlla possessione ut p̄z i cōmodario r̄ similibus: ut. ff. de dona. l. acq̄lus regulus. C. de edic. di. adri. tol. l. fi. i glo. Quare si spoliat: reintegrādus est. C. de fur. l. ij. r̄. l. apud. r̄. l. pe. §. s̄z cū i secūda. r̄. l. i. C. si p̄ viz vel alio modo. ff. de cōditiōne fur. l. r̄ iō. §. nerati⁹.

Sed nūqd̄ incrementū alluionis potest mutare publicos fines qui sunt a iure publico affixi: puta fines plebatuuz r̄ similia? Et dicēdū est qd̄ nō: qd̄ illi fines sunt p̄petui r̄ inuariabiles: r̄ cōsuecūt qñqz esse tales quos ipsa nā mutare n̄ p̄t ut mōtes r̄ rupes. Aliquādo sūt v̄ie regales: ut cū de patro. c. ij. r̄ extra d̄ p̄ba. c. ex litteris i nouella. S̄z pone dominus ifeudauit mibi castrum reseruatis sibi quibusdā vasallis qd̄ quidē castrū multū multiplicatū ē i hominibus r̄ magnitudine: queritur ad quez p̄tinebit illud incrementū? R̄ndeo: familias distigue r̄ vñ proesserūt. qd̄ progenitores suos successi seq̄ debēt ut. C. de agri. r̄ censu. l. cū scimus. li. ij. ar. ff. loca l. s̄z ad des. §. sigs mulierez. r̄. C. cōdia v̄riusqz iud. l. possessiōne. p̄done dñs h̄z quoddā t̄ritoriū i cui⁹ prin. ē quoddā molēdinū qd̄ cōcedit mibi in feudū. iste dñs in inferiori parte vult facere ali d̄ molēdinū me iūto. queritur v̄trū possit. Et v̄z qd̄ sic h̄z teneat mibi ad itersse. Iure n. dñiuz id facit. nec. n. iure futuris p̄t ipedi. qd̄ res sua nemini seruit. ad hoc facit. l. i. i. ff. de no. op. n̄fic. Ista qd̄ nō est dubia si habēs molēdinū supius haberet ip̄ iure p̄prio. qd̄ a iure p̄ p̄occupationē questio superior ip̄pediri nō posset. Cōsidera qd̄ quedā sūt que cū ante i nullius bonis essent p̄cedunt occupari qd̄ ad illius v̄tilitātē ut aqua fluminū. Quedā vero n̄ rōc occupatōis s̄z rōc t̄ritoriū sūt eius ut fossata iteragrū alienius currentia sicut est rapo meloncellū. ut dicitur glo. r̄ illa sūt ei⁹ vel illoz quoz p̄dia sunt. qd̄ pars p̄dioruz sūt cū alue

us eorum non sit publicus sed priuatus. Ita quod si in quodam nisi esset prescripta publica consuetudo vicinorum cui esset iudicium. ut C. de aqueductu. l. vlt. aquae l. xij. possunt dicta aqua in totum in suis praedijs abloberere. ut non bar. in. l. j. §. sicut ff. de aqua plu. ar. Possent ergo dubitari utrum vasallus possit dictam aquam puertere in praedia sibi concessa ita quod ad inferius molendinum domini nihil pueniret. quod non credo quod non est verisimile dominus ita concessisse. ar. ff. de sui. vr. pdi. l. q. binas edes. Et non quod in isto ductu aquarum non solus inspicimus principium aquae sed et loca vbi decurrit. et alucos et meatus vbi transit et vetustissimum aquae cursum. et si eorum qualitates de usu aquae iudicare debemus. Adde quod non. ff. de v. ob. l. si sub vna. §. si quis via. l. q. d. ille qui permittit solam patrimoniam nec per alia verba constituit futuram non vbi fututez constituitur sed se personaliter obligare. Quero quod si inter domum feudatariam et domum domini est vnus puteus tunc cuius aqua non sufficit vtriusque praedii? Et vbi quod dominus tam maioris praedii huiusmodi. n. domum alteram pleno iure et in altera huiusmodi proprietate. ar. C. de dona. l. sancimus. in pn. Tu dic de puteo. ut ff. de diuidu. l. iij. §. i. Nam quod nec diuidi nec adiudicari potest in comunione remanere necesse est. Si autem adiudicari potest adiudicabitur. De aqua autem latiori dic quod de diuidi mensuris vel repositibus ut tunc capiat vnus quantum alius. ff. de aqua plu. ar. in. l. diez de aqua quot. l. i. l. i. Quid si quaedam plateola est in medio? Rudeo per cordula diuidi deus et dimidia versus dominum est dominus: alia dimidia versus vasallum est vasalli sic iter duos proprietarios iuxta non. per Bar. in. l. si. de da. infec. et gl. insti. de rez. diui. §. insula. Et hoc si patitur diuisione aliquam. n. est ita modica quod diuidi non potest et tunc idem est de ea quod de vestibulo. ff. como. l. si vt certo. §. si. ff. de diui. l. arbor §. de vestibulo. Nam quod est valde modicum indiuisibile reputatur. ipartibile. n. est quod modicissimum est. Donec quod vasallus facit clusam super emphiteoricum torrentem quero cuius erit ipsa clusa? Bar. format quod non in clusa facta in flumine publico. et dicit quod est factis in. l. fluminu. de da. infec. Tu dic quod in flumine publico superficies est factis. quod apparet: quod clusa destructa nullus ius retinet in flumine nisi ius reficiendi. et ita fuit consuetudo. Ex his sequitur quod superficies dicte cluse quo ad vtile dominus est vasalli. sed ipsa substantia cedit arte quo ad nullius directum dominum.

Donec quod vasallus ex torrente vel fossato domini per praedium feudale duxit aquam in proprium praedium ipsius vasalli legitime modo repositis: postea finitum est feudum: nunquid intelligatur hoc ius prescriptum? Rudeo non: quod hoc fecit ratione domini ex quo diuertere poterat aquam de fundo in fundum: non ratione prescriptiois. ar. ff. de vsuca. l. sequit. §. lana. Item quod quoniam superuenit praedia ratione praeteriti vsus: extinguit vsus. Item hoc operatur iterisio medij: ut ff. de sui. ru. pdi. l. tria praedia. Item de hoc. j. de inuesti. de re. alie. facta. c. i. §. quod ergo. Extra quero nunquid dominus possit mihi cedere areas iure feudi. et quod ibi edificauero iure proprio? Bar. dicit quod non: in. l. i. §. i. de superficie. ad hoc facit. ff. de ac. et obli. l. obligatio. nu. fere. §. plz. In huiusmodi facit. ff. que in frau. cre. l. pe. §. si. alias. l. si. et est effectus in hoc: quod finito teudo liceret heredi feudatarii cleuare edificium nisi dominus pacisceret cum eo: vel vellent soluere ei estimatorem edificij. ut. j. ti. hic finit lex deinde incipit consuetudines regni. c. si vasallus. et ibi videas. Nam non cogitur vasallus vendere rudera si non vult vendere sed vbi ma ista que non cessit solo isepabiliter. Quia quicquid vellent et durante teudo potest cleuare edificium dum tamen legem non offendat. ff. de le. i. l. cetra. facit quod non. l. y. i. l. ij. C. de rei vendi. Et si secus vbi in non coneris vbi in arboribus quas eridere non potest. ut. ff. so. ma. l. demon. stratio. §. si fundu. Ego tamen in emphiteota putabam quod vbi per defectum generatiois et non per culpam finit emphiteosis edificium possit tolli nisi soluat edificij estimatio. non dico edificij incompleti sed quantum valerent rudera ab edificio separata per. l. in fundo. ff. de rei ven. Nisi dicit

remus et melius dominum teneri act. neg. ge. q. re ipsa negocium suum est vtiliter gestum et factus est locupletior. Et vbi dicitur uerz sine dubio si esset praedium per mercatorem. i. alteri domino uendendum: uel ut puto vni vel alteri de duobus socijs non ipsius coe: ut. no. ff. de nego. ges. l. ex duobus. et ideo pro rato deus haberi: ut. no. ff. de nego. ges. l. p. p. ponius. Et istud est vbi per. l. si finita. §. proinde. ff. de da. infec. vbi dicitur tunc quis gerit negocium coroplastone sui et sui praedii nunquam agit actio negociorum gestorum: quod non praediatione alteri gestum videbatur: ut in. l. ex facto. ff. de nego. ges. §. ad hoc posset ruderari quod non gessit aio obligandi aliquem. Item ex quo vult dominum pati quod tollat edificium non deus vitragrauari. ut. ff. de nego. ges. l. si an vitro. §. i. Secus si esset talis expensa vtilis que non posset abradi. de qua loquitur dy. l. p. p. ponius. Sed nunquid aqua per seipsam deuenies possit inducere prescriptioem vel consuetudinem: dic quod non: quod non est res animata et per rez inanimata nihil nobis acquirit: ut no. insti. per quas personas nobis acq. §. idem in gl. ita quod non est alibi. Quod potest ergo in prescriptioe aliquem vsus itercessisse quo principiatio sufficit aquam per se fluere. ut. ff. que admo. serui. amit. l. qui fundum. In consuetudine etiam sufficit quod habuerit initium a multis ventibus. Nam postea perficit solo tempore cursu: ut. ff. de di. l. vedito. §. si constat. et facit quod non. p. dy. ff. de ver. ob. l. cuz fuus.

Extra non quod non valet iter praesentis pactum super aquas publicas ad molendina defluentibus vel alio aquarum fructu. ff. co. pdi. l. vedito. Et non aquam publicam non posse priuata fieri: ut. C. de aqueductu. l. diligenter. l. xij. Item si princeps concedit alicui priuilegium faciendi molendinum intelligitur si ne iniuria alterius eo. ti. l. siquis. Item quod quod tenet mandare de facto suum riuum per sua praedia decurrere. l. i. e. ti. vbi dicitur doc. Item auferre aquam quam ipse iponit non que per seipsam oritur: ut. ff. co. pdi. l. refectionis. §. si. et. l. j. §. si. ff. si vsuf. pe. Quero de fluminibus utrum veniant in praedione feudorum regaliu: si forte imperator concedit vsus ad tale flumen: vel de tali flumine vsus ad tale? De hac dictione ad et vsusque et de ratione proposita sentit archiepiscopus quod vtriusque flumen veniat scilicet ubi cepit et ubi finit. De dictione ista ad satis praeterea dicit quod est dictione adiuerina. de hoc non Arch. xij. q. j. c. eccles. et ibi. Dicit archiepiscopus quod fines sunt de ipsa terra finita. Item dicit quod in diuisionibus regionum ueniunt et cedunt flumina publica ibi uide. Dicit archiepiscopus quod dictione usque adiuerina uniuersitati uel signo uniuersali ponitur inclusue. de le. iij. l. patronus. §. j. Extra non quod in regalibus seruitibus prescriptio non procedit ex civili possessione: quod res que est inanimata non prescribit: ut. ff. de publi. si ego. §. si. de usufruc. per Bar. insti. de acti. §. eque. per Ja. bu. Sed an praedione aque ex fonte siue ex castello ducende possit fieri sine titulo? Et est ar. quod in seruitutibus sufficit pro ratione voluntas et non expresse titulo uel causa: ut. ff. si sui. uel. l. si quis diu. turno: et hoc in traditionibus uel quasi. Sed in promissionibus requiritur causa. l. ij. §. circa. ff. de excep. do. fm. dl. et uide quod non. ff. de sui. ur. pdi. l. si edes mee. per accur. De quod quaedam habebat quatuor molendina in eodem flumine ut in flumine vicini ubi sunt molendina lignea et duo erant uetera cum macinis et duo erant noue in quibus macine non erant apposite: facit tamen praedione per haec verba. cedo molendina que habeo in vicino. querit utrum nomine molendinorum intelligatur ea in quibus nodum sunt iposita mole? Haec questio fuit de facto papie sub alijs terminis nam dicitur statutum quod nemo possit extrahere molendinum de vicino in padum sub pena amissionis molendini ac centum librarum. mo quaedam fecerunt praedione molendinum nouum eo vsurus non in vicino sed in pado: et nodum ipositis macinis per vicinum duxit ipsius in padum: ingrebat quod cum: fuit questio quid iuris? Dicebat quod incidit in penam quod mole non sunt pars sunt stantialis sed instrumentalis sicut nec asina molendinaria. quod per quod non sunt eiusdem speciei ff. de sum. instru. cum delamonis. §. asina. nec de quod min. praedione essentiali praedione: eo quod careat instris. ut no. ff. de

usufructu. l. s. et si qd. §. proprietatis. sicut nec psalterium dicitur in perfectis sed careat cordis. In huius dicebat quod in statutis penalibus et odiosis debemus recipere etymologiam tanquam propriam significatum vocabuli. Est enim etymologia resolutio vocis in proprium effectum rei que demonstrat. ut ff. de v. sig. l. figuris. et l. ut alphenus. Sed molendinum dicitur a molendo et sic significat statum eius in actu sine alia indigentia. Dixi propter destinationem edificatis ac est pro etymologia vocabuli pena non fuisse commissa. ar. ff. de pig. l. debitor. et ff. de le. l. cetera in fi. Quatuor vero ad principale questum vult inspicere dicitur usus loquendi. l. vulgaris. ff. de le. l. lib. 2. §. q. t. cassius. Et hoc fit etiam a manu nostri. §. t. ad iur. q. alias tetigi aliquid de manu molendinorum. Et faciunt ad statuta que loquuntur de gabellis reddendis de molendinis que statuta intelligo de redditibus fructuum. nam ubi non est comodum ibi non dicitur esse onus marie quod procedat a republica. Extra quero: tres habent molendinum duo inuito tertio locat. p. xxx. tertius vult plus de parte sua puta. xv. quare quod iuris? Rudeo non tenet sentire pro quo queto per duos sed equo pro. l. per fundum. de seruit. rusti. predi. ff. Et si nolle ipse locare sed molere: posset illud facere pro parte sua non impediendo tamen alios in locando pro eorum. ut no. C. de sac. san. ec. l. iubemus nulli. in gl. que incipit ut vna pars. in fi. alias puocet ad diuisionem. De iure. n. vnus socius in altero nihil potest. et ideo discordantibus animis sociorum venit ad arma. ff. de hui. vr. predi. l. in re coi. huic anxietati mederi iudice 03. ff. de usufructu. l. equissimum. Extra non quod vas fluminis est alueus et ideo aqua suum continentem sequitur. l. alueus. de penu lega. l. nam quod liquet. Alueus habet se ad iumen perpetuum sicut area ad edificium. et ideo aqua dum est in solo cedit solo et si sit aqua fluens: quod de stagno non est dubium. l. rutilia polla. ff. de pra. ben. emp. et sic inferiora superioribus dominantur.

Rursus Super isto. §. potest poni casus duobus modis. In principio huius. §. sensus non mutat et ideo in principio sic pone casus. Si secundus vasallus accipiat investituram de feudo a primo vasallo cum eius incremento et aliquid accedit huic feudo viuente primo vasallo totum incrementum est ipsius vasalli secundi. Si vero post mortem primi vasalli decedentis sine liberis et sic aperietur feudum domino: tunc totum incrementum spectat ad dominum: ut in secundo rursus huius. §. Sed nunquam nocebit domino quentio scilicet per primum vasallum quod acceperat feudum: nihil dicto de incremento cum secundo vasallo. l. q. omne incrementum spectet ad secundum vasallum: Et ideo quod non: quod primus vasallus dicitur dare in feudum secundo vasallo eisdem pactis et conditionibus quod habuit. ut. §. de. l. cor. c. i. §. fi. et ideo hec positio casus non est bona. Non enim potest facere deteriorem conditionem domini. ut. §. de investit. de re. alie. facta. c. i. §. si vero. et sic videtur quod habeat locum distinctio §. §. priori. si quis de malo. ubi non indistincte omne incrementum spectat ad vasallum. Et dicitur ergo poni casus secundo modo in principio huius. §. hoc modo. Si aliquis. l. primus vasallus acceperit investituram cum omni incremento: tunc omne incrementum accedens viuente domino vel eo mortuo spectat ad vasallum. Si vero post mortem primi vasalli quod investit secundo aliquid accedit: tunc spectat ad dominum ut in secundo rursus huius. §. ut dixi. §. si primam casus positioem. Ergo a primo sensu si accessit incrementum viuente primo vasallo spectaret illud ad secundum vasallum: Et de cer. Et dicitur §. Ja. de bel. facta investitura cum incremento pertinet incrementum ad vasallum non ad dominum. resolutio vero iure datoris resoluit ius acceptoris cum omni incremento. b. d. Casus. Ad archio: comes: vel baro militem investit de quodam castro cum omni incremento incrementum postea accrescit: querit ad quem pertinet? Et rudeo quod ad vasallum. Sed pone miles accepit feudum et illud alij concessit: mortuus miles quod alij concessit sine herede: et sic apertum est domino feudum: nunquam resoluet ius acceptoris et redibit ad dominum: certe sic et cum omni incremento §. b. d. Ja. de bel. Ibi viuente eo. l. maxie. Ja. de bel.

Sine herede. i. sine filio. Ad hoc duo. Primum quod vasallus quod accepit feudum cum pacto incrementi potest alteri sub simili pacto infeudare. et sic tale pactum est reale. Et non quod potest et licet transeat ad successorem cum rei coherent ut h. Quid de prohibito: dicitur ut no. ff. de alie. iudi. mut. ca. facta. l. iij. §. opus. et l. si. ff. de no. ope. nu. et vide. ff. de iur. l. si re qua. et ff. de ben. emp. l. si. §. ultimo quod sunt §. Et ff. de v. ob. l. si sub vna. §. sigs viaz. p. accur. dicitur de q. electores et arbitria non transeunt in successore tanquam officia sed tanquam appedices obligationum tractantur.

Secundo quod resolutio iure infeudatoris resoluit feudum et reuertitur ad proprietatem cum suis modis acquisitis. et ideo quod materia erat sic ordinata naturaliter. i. ex natura tractus. Quia huius tractus temporalis non dat alij perpetuam eam: quod nemo dat quod alienum est. C. comu. dele. l. si. §. pe. §.

Donec ergo: quidam dedit mihi usufructum in re sua: deinde de promissit maleficiam propter quod deportatus est vel in metallum damnatus: nunquam pro hoc perdo usufructum: Rudeo non: et ideo quod ius quod habeo non dependet a iure suo. ar. ff. de dona. iter viz. et vro. l. s. et si mors. et ff. de pig. l. si superat. Quod autem de resolutio iure et intelligitur in eo iure quod habet dependentiam successiuam non in eo quod primo instati est perfectum: ut ff. de pigno. l. lex vectigali. ff. loca. sigs domum. §. huic et l. si fundus. ar. ff. de dona. l. post tractum. C. de dona. iter vi. et vro. l. donationes. ff. de adm. tu. l. cyrographis. §. j. de le. ij. l. peto. §. predium. ff. de dona. inter vi. et vro. l. s. et si mors. in pri. Sup hoc vide oio bar. in. l. sin aut. ff. de aqua plu. ar. quas leges hincide adaptabis. et vide quod dicitur. §. de trouer. inter vas. et alium de bene. i. c. j. i. fi. Sed oppono et videtur quod istud notabile sit falsum. nam si primus feudatarius alteri infeudat nullum ius ei remanet: ut no. ff. como. si ut certo. §. si duobus vehiculum. Sic dicimus quod ille quod habet utile cedendo utile totum transfert. ut no. ff. ad trebel. l. ex asse. et. §. q. di. marchio: comes. c. j. §. valuasores. Si ergo in totum transfuit ergo iam finiri non potest: quod non cadit priuatio ubi non est habitus. ff. de v. ob. l. decem. So. imo remanet primo vasallo iura seruitorum. i. iura in pactum deducta vel consueta que peti possunt: ut not. Bart. in. c. ij. de excess. pla. Et adde quod non. insti. loca. §. adeo. nam et dominus quodammodo dicitur potest. ff. de here. insti. l. talis. §. fi. Sed in hoc quo. pone quod secundus vasallus acquisit non per viam incrementi sed prescribendo: quod tam prius quam ipsi investiti fuerunt de re aliena. Ad hoc querit vtrum mortuo primo vasallo redeat ad dominum an resideat penes prescribentem et eius filios? Rudeo: prescriptio accessoria est precedentis tituli: ut ff. de dona. ca. mor. l. si aliena. et l. q. alii n. et ideo quo titulus redit: redit prescriptio. ff. de p. di. inde. l. indebiti. §. fi. et quod ibi no. Sed pone quod vasallus ex facti ignorantia prescribit ultra terminos possessionis: nunquam illud finiat feudum finitum? Et videtur quod non: quod in eo non habet ius per titulum auctoris sed per errorem. ar. ff. ad trebel. l. debitor. §. fi. Sed pone: excessum est quoddam territorium duobus in feudum pro diuisio sed vnus per iustum errorem prescribit fines alteri. vtrum eo mortuo sine herede illud prescriptum redeat ad dominum an ad alium vasallum? Et videtur quod ad neutrum. sed hoc est impossibile. quod feudum non stat sine herede. et ideo solidatur proprietati. Ad cum autem qui amisit reuertitur non potest. ut ff. qui. mo. amit. usufructu. l. sicut in annos. Nam quod non videtur potestum est postea non recuperat. ar. C. de remis. pigno. l. solita prouidetur. Iuxta predicta quoque vtrum feudum possit obligari pro restitutione dotis? Rudeo non in iudicium domini ut. §. q. l. ter olim seu. po. alie. c. i. §. donare. et. §. de investit. quaz titius. c. i. et. §. de eo quod sibi et heredibus suis. c. i. et. d. l. lex vectigali. de pigno. Querit h. glo. nunquam vasallus vasalli teneat suum primo domino? dicitur Bar. quod non: iuxta illud vulgare dictum. vasallus vasalli mei non est vasallus meus. Et ideo quod tractus feudi personalis est quo ad personales prestatones. ar. ff. de ben. emp. l. ti. et. §. q. dicitur dux mar. co. c. i. §. soldata vero. et per Bar. in. l. si finita. §. si de vectigalibus

galibus in. j. q. ff. de dā. infec. Ego Bal. dico qd pōt cō
 pelli per subtracōes beneficij. vt no. in. d. §. adeo. inst.
 loca. Itē si dñs velit feudū remanere firmū & sibi pōse
 fuitia exhiberi: poterit hoc psequi i subsidū tanq̄ p̄ de
 bitorē debitoris iuxta ea q̄ singulariter nō. ff. de acqui.
 bere. l. pro bere. §. siqd̄ tñ. p. gl. & modernos. Et si dicas
 cū iura feudi nō trāseant i extremū & quo ad scōz feuda
 tariū ipse dñs sit extraneus quō pōt ei fuitia adiudica
 ri? Rñdeo: creditor non intelligit cōneus donec debitor
 viuit qd ē eius imago. C. de p̄scrip. xxx. an. l. cū notissimi
 §. i. & ar. ff. de dā. infec. l. si finita. §. si qua sunt iura. & ar.
 in. l. ij. C. de iu. an. ānu. vbi dī qd imago oñdit hois qua
 litatē. S3 cū heres heredis mei sit h̄s meus quare va
 fallus vasalli mei nō ē vasallus meus? Rñdeo qd a me n̄
 h3 cām primā nec scōz. ar. ff. de suo corrup. l. neratius
 §. i. & de sui. vrb. p̄edio. l. si edes. sed ex quodaz sepato
 p̄ctu & ex p̄p̄ia puidētia. Memo. n. ē feudatarius alteri
 nisi feudum p̄cipiat ex puidētia illius & bñficiū ab eo re
 cognoscat. Et qd in heredē cū vniuersitate oia trāseunt
 alias falso noie vniuersitatis lex vtret̄ si aliqd̄ cēt anoz
 malū: crenim vniuersitatis nomen amitteret &c.

Quibus modis feudum amittatur. Rubrica.

Dicitū ē supra qualiter feudū p̄stituat̄ & p quos. Itē
 ad quos trāsmittat̄ & qualiter p̄bet̄. S3 qd omne qd ge
 nerat̄ corruptibile ē: iō sequit̄ videre de ipsius feudi p̄i
 uatōe. s. ex qbus causis feudum amittat̄. iō hec rubrica
 subijcit̄. Et qd lra p̄cedit per modū sūme specificādo ca
 sus: ideo in hoc p̄ncipio nō cadit sūmariū sed casuū ex
 positio & interpretatio. ideo venio ad textū. Bal.

Via supradictum est.

q primus feudi amittēdi ē. Si dñs p̄lium
 campestre habuerit & vasallus eū moran
 tē in p̄lio dimiserit n̄ mortuū nec ad mor
 tē vulneratus. Ex quo tex. collige. P̄rio id qd p̄mittit̄
 videlicet qd dñs habebat p̄liū cāpestre. A Extra nō
 qd q defendit famā dñi sui v̄ defendere vitaz ipsius. ff.
 de manu. vindic. l. iuxta. §. Scōo id qd p̄cipit̄. s. q
 p̄sona dñi nō dimittat̄ donec viuit nisi eēt ad mortē vul
 neratus. Ex quo nota qd mortuus & ad mortem vul
 neratus equiparant̄: nō tñ p oia: qd mortuus nō pōt fa
 cerē testm̄ nec quicq̄ d bonis suis disponere. S3 ad mor
 tē vulneratus donec h3 intellectū vel loquelā pōt. vel ēt
 si h3 intellectū & nō loquelā: si scribere scit pōt: & mētem
 suā scribēdo exprimere. C. de testa. mili. l. milites i expe
 ditōe. S3 pone. Titius erat vulneratus ad mortem
 a Sevo. ita qd euadere nō poterat. Adodo q̄rit vtz dū
 sp̄ritus sit in eo poterat Sevo decapitari ex forma sta
 tuti disponētis qd homicida occidat̄? Et v̄ qd sic: quia
 quātū ē i p̄cussore p̄sumatū ē scelus. Itē attēto animo.
 In p̄riū v̄ qd nō ē mortuus qd ad huc viuit. vt. ff. de ma.
 te. l. qui duos. Itē qd habeat̄ p mortuo ē qdā fictio que
 nō h3 locū i statutis: vt plene dixi. C. de epi. & de. l. si q
 nō vicā rapere in lec. tangit̄ per modernos in. l. dāni. §.
 sabini. de dā. infec. & facit. ff. de p̄f. l. si is q̄sticū. & d̄ tri
 ti. l. in hac. S3 pone qd vasallus dimisit̄ dñm in p̄lio
 per momētū & statim redijt: nūquid sibi ignoscit̄? Et est
 ar. qd sic. ff. de d̄noz. l. si penituit. & ff. de fal. l. que falsaz.
 A P̄desertim qd moneta nō sunt i p̄tē n̄ra nec subī
 tanci motus. Quero qd dicat̄ eē ad mortē vulnera
 tus? Rñdeo: ille qd fm regulā artis medicine nō pōt cua
 dere vel cū magna difficultate. S3 ille qd de leui pōt cu
 rari: nō dī mortifere vulneratus. iuxta nō. in. l. ab hosti
 bus. §. si. lo. ma. ff. loca. l. martius. Donec qd vasallus
 dimisit̄ dñm re vera mortifere vulneratū & sic vasallus
 excuset̄. tñ vasallus excusationis legalis ignarus cre
 des dominū nō sic vulneratū dimisit̄ cū. nūquid perdit

feudū? Rñdeo nō: qd error aliqui excusat. tñ nō auget de
 lictū: vt. l. res. C. d̄ cri. xp̄pila. bere. d̄ sur. l. iter oēs. §. re
 cte. A Est aut̄ error: passio anime intus p̄ter naturā
 intellectus qui intellectus ē viroz f3 Aristō. Itē si errat̄
 ē pactū nō excusat error. l. j. ff. de legi. non tñ p̄tēdit dis
 ciplinā q militiā ignorat. l. si quis ignorat. ff. loca. l. inter
 dū. §. diui quoqz. Adde ille dicitur sua morte mortuus
 qui nō est ab alio occisus: vt nōt̄ Accur. in. l. que sub cō
 dirione. §. quotiēs. ff. d̄ cō. insti. Diuino iudicio dicitur
 qd mori ēt interfect̄: vt nōt̄ accur. isti. d̄ capi. dimi. Ad a
 la tñ mors ē que p̄ naturā ē. Sigs occisus ē & nescitur a
 quo: tomētis iquirēdi ē. S3 si potest eē sua morte mor
 tuus: nō d3 quisq̄ nisi fama sit quod sit ab alio occisus:
 vt ē glo. in. l. j. §. itez illud. ff. ad sille. Spoliat̄ tñ debz re
 stitui ēt si nescitur a quo fuerit spoliatus. l. si cū exceptio
 ne. §. i. hac. vbi nōt̄. ff. qd me. cā. per accur. Adde alios
 cāus rōe i p̄fectōis q feudo p̄uat̄. j. epi. vel ab. c. j. §. ti. &
 j. an mutus vel alter i p̄fectus. c. i. & in simili q. mo. seu.
 amit. c. i. alias ē sub titulo de seu. da. mili. vas. & j. q̄ su.
 prima cā bñ. amittēdi. & j. de pa. iura. fir. c. i. §. ad bec. &
 vide Bar. in p̄. cl. xvij. qd incipit in noie dñi amen. p
 pono qd si i iudicijs. & ibi ēt dicit qd qñ p̄ctus emphiteo
 ricus h3 pacta feudalia qd idē ē in eo qd in p̄ctu feudi. &
 qd ēt sine pacto perdit ius emphiteoricū offēsiōe abba
 tis vel clerici a quo h3. & Dic ē qdā nōbilis gl. que in
 cipit nūqd̄ ē. que q̄rit de aliquibus qōnibus. P̄rio. n. q̄
 rit an vasallus teneat̄ adiuuare dñm siue iuste siue inu
 ste p̄licet̄? & rñdet remittēdo ad tex. j. i. ti. h̄ fuit lex: de
 inde p̄sue. regni incipiūt. c. i. ibi dī. Aut ē certum qd dñs
 habeat iustā guerrā & tunc eū adiuuare tenet̄. Aut ē cer
 tum qd iniustā & tunc tenet̄ eū iuuare ad defēsiōez: ad
 offēndēdū vō nō. Sed si vult iuuare tñs d3 h̄re gra
 tū. & sic fuitiū d3 se extēdere ad gratuita nō v̄ p̄missio
 nis sed bñficio ipensiois. nō tñ excusat̄ iste a parte aduer
 sa cui infert nocumētū: vt no. in. c. vlt. qd me. cā. p̄ Inn.
 & ē simile v̄bū. C. depositi. l. iij. S3 p̄ scōz mēbrū ar
 guit̄. nā ex hoc sequit̄ qd extra territorū dñi nō tenet̄ eū
 iuuare s3 nos videmus p̄iū suari de iure & de facto. nā
 si rex francoz mandaret subditis & vasallis suis qd seq̄
 rent̄ ipz euntē in hiberniā: certe si nō irent p̄derēt feu
 da. Ad hoc rñdent doc. qd vbi ē rex irruens tanq̄ in
 hostes eū exercitū: ibi ē territorū regis. ar. ff. d̄ sui. vr.
 p̄di. l. fuitutes. §. si domos. qd cui p̄cedunt̄ p̄uilegia p̄ce
 dunt̄ adimnicula. hoc t3 Ly. in. l. iij. ff. de offi. p̄esi i le
 ctu. & Ja. bu. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. in le
 ctura. Et p̄cedi d3 hoc si belluz est iustus. nā ius gē. hoc
 dicit̄ & ipsa nālis iusticia. & tale territorū dī a p̄tē ter
 rendi sicut districtus dī a distringēdo. vt no. insti. d̄ ac.
 §. rursus. in gl. in ver. p̄tē. & in. c. ne romani. §. sane. de
 elec. in de. de re iud. pastoralis. c. p̄pilatōne. & p gl. xcix.
 di. puincie. nā in mari dī districtus haberi & possideri:
 vt in. c. vbi periculū. de elec. li. vi. & C. de suis fugi. auē.
 sed nouo iure. Secūdo querit̄ gl. vbi vasallus non te
 net̄ iuuare dñz: an si incepit iuuare possit fuitiū subtra
 here? & v̄ qd nō: qd actus ordinatus & determinatus ad
 aliq̄ finē d3 illum finē adipisci. ff. fami. ber. l. si filia. §.
 idem scribit. C. ad fil. l. penul. in fi. & qd p̄cessit pollicita
 tio & acceptauit se facturū bonorē. S3 deinde sentit̄ gl.
 qd sic: qd talis actus nō est obligatorius vasalli. ar. C. de
 bis qui. vt indig. l. minorib̄. qd v̄z credo si fiat sine ca
 ptione dñi. Quid. n. si alius erat iturus cū dño & p̄pter
 istū vasallus nō iuit nō pōt tunc negari quod perfide va
 fallus agat. P̄dono nō debent inde nasci iniurie v̄n de
 bent auxilia peruenire. ar. d̄ neg. ge. l. si pupilli. §. videa
 mus. & ff. cōmo. l. in cōmodato. §. sicut. vbi dī qd bñficiū
 iuuare nō decipi nos o3 & l. meminerint. C. vnde vi.
 Tercio querit̄ vtz vasallus inhabilis teneat̄ iuuare
 dñm? & dicit gl. qd nō: & ponit exēplū in eo qui amisit ma
 nus in bello. qd v̄z ē qd nō tenet̄ iuuare obiectu corpo

ris. sed clamore iurare dicitur si potest. nam et clamore prestat auxilium et opes. ut ff. ad sil. l. cum dicitur. et gl. in cle. unica de homicidio in v. non valoris. teneat. n. quatenus facere potest. ut ff. de seu. sine culpa non amittit. c. si. in ter. et in gl. hic quod est notabile vobis etc. Sed si in bello attritus est plagis ipsis excusatus est. Et in bello vox plorantium est suis infesta est.

Quarto queritur quod si vasalli fuga non nocuit domino? Et ut quod puniat quod non interest domino. quod enim sine effectu de licenti non nocet. ut no. C. de suis. lugi. l. macipia. Sed dicendum est quod imo puniatur: quod delictum est plurimum sine describentem statuti huius lre: nec plus requirimus in puniendo quam lex requirit. ar. C. de fur. l. si quis suo. iuxta no. in l. i. §. i. ff. si quis testa. l. esse ius. fuerit. et ff. de legi. l. i. et l. quis. ff. de in ius vo. Et si non puniatur propter aliud: punietur propter quod alijs dedit malum exemplum. ff. de penis. l. cicerone. nam ubi morum correctorem inducimus dandum non consideramus.

Quinto queritur nunquid vasallus teneatur preferre salutem domini salutem sue: puta si vult mori potest defendere dominum: si vult fugere ovis dominum mori? Rursus si hoc est certum dicitur eligere vitam propriam nec perdit feudum notabilis. glo. est de hoc. ff. de alie. feudi p. terni. c. si ad mortem. sed secus dicamus in suo. quod si pro nibilo reputat et nunquam dicitur vivere. ut l. i. ff. ad sil. et C. ad sil. l. si. Sexto queritur utrum dominus presumatur mortifere vulneratus eo quod decessit tali vulnere non curato? Rursus sic per locum ab effectu: quod exitus acta probat. C. de iudi. l. re non novam. §. si. et in p. ff. §. o. pro pe sine. Nisi ex adiuncta culpa infirmi cum vulnere fuerit sequuta mors. Nam non dicitur ex simplicibus provenire id quod cum alio promiscet. ut ff. de aqua quoti. et est. l. i. §. trebatius. Si quidem ergo vulnus fuit predominanti culpe: mors dicitur sequuta ex vulnere. sed si maior fuit culpa dicitur sequuta mors ex culpa. ar. ff. de sta. bo. l. querit. ff. de neg. ges. l. siue hereditaria. et l. si an ultro. §. si. ff. loca. et l. marrius. Ad hoc facit quod dicitur in c. ij. de cleri. p. c. et quod habet in glo. C. de emenda. suorum. et in c. p. rinebat. et c. p. s. yteru. de homi. §. Ar. §. q. si vulnus non fuisset causa mortis mors non incidisset. Ad quia quicquid est causa est causa causati. l. q. occidit. §. si. ff. ad l. acquil. c. imputari. de regu. iur. in vi. et tunc cum vulnus fuerit causa attendit exitus: ut dixi. l. si p. cur. ff. man. §. Concedo quod non puniatur de toto sed puniatur de tanto ubi agimus de puniendo: sed habet agimus de excusando. Adde quod non dicitur corpus sanum quod expectat reiterationem morbi. ff. de edil. edic. l. q. tertiana. de da. infec. l. dani. §. sabini. Et non quod illud quod dicitur: quicquid est causa est causa causati. intelligitur quoniam est causa per se: secus si per accidens ab effectu finali remotum. ff. de ser. cor. l. n. ratius. §. si. Extra non quod non presumitur quod crimen commiserit quod libertatem meruit C. de dona. inter vi. et vxo. l. si maritus quondam. p. accur.

Item nota quod ille qui decipit: delinquere non videtur: ut l. vlti. ma. ff. de le. i. Extra non quod causa quod de facili contingit non dicuntur casus fortuiti nisi habeant in se adversam fortunam. ff. de p. r. aben. emp. l. fistulas. §. frumenta. de v. ob. l. inter stipulantem. §. sacra. et l. iij. de mili. te. §. Primo queritur quid si dominus fuit ita vulneratus quod non poterat evadere: tamen post fugam vasalli fuit iter vulneratus: et citius examinatus est: et videtur quod vasallus amittit feudum quod non potest ostendere primum vulnus fuisse mortale. ar. ff. ad l. aquil. l. huic scripture. In primis dico quod aliud est loqui de pena intrinseca ipsius delicti: aliud de amissione feudi. Nec credo quod in feudo habeat locum fictio illius legis: quod hic vulnus letale domini tendit ad excusationem vasalli: ubi vero ad punitionem percussoris cuius delictum vellatur per supervenientem casum vere mortis celerius inflicte. Quid si restator dixit si filius meus in hac infirmitate moriatur lego tibi. et Rursus latus accipere. ff. de ad. le. l. aluno. §. si. Et non quod inter vivos et mortuos nullum commertium est nec patrocinium salutis ar. l. i. C. de lega. Casus fortuitus non reputatur iter periculis hominum: ut no. ff. de reg. iur. l. ea que rato. p. Accur. ff. ac. emp. l.

si ea res quam emptor. et l. ij. §. si eo tpe. ff. de adm. re. ad civi. pri. §. Sed quid est quod dicitur i. d. l. huic scripture. v. quod istud non potest apparere. nam imo iudicio medicorum potest: ut l. semel. C. de re mili. l. xij. Respondeo certum est quod quis non potest bis mori: ut no. in l. i. C. q. accu. non pos. et id lex que fingit quem mortuum iteru vulneris primi non potest hoc fingere si post eum mortuum ex sequenti vulnere: quod si resularet quod esset bis mortuus quod est impossibile. In feudis vero non est disputatio ita necessaria quod sufficit quod dominus sit mortifere vulneratus ad excusationem vasalli. Et non quod est in difficultate probatio istius negatiue videlicet quod vulneratus in loco periculoso vel vulnere magno non sit mortuus ex tali vulnere: cum ex tali vulnere solet mors euenire: ut extra de homi. c. significasti. §. si. Et id medici qui volunt probare negatiua ista debent examinari diligenter. et si sint in diversis opinionibus dicitur iudicari per percussorem. Ad quid autem in opinionibus primis doc. vide. ff. de pa. iur. fir. §. iudices circa mediu. et adde quod no. C. qui testa. fa. pos. l. senium per Ly. et extra de frigi. c. fraternitatis. §. Quid si sunt duo fratres et unus dereliquit dominum alter sua probitate defendit: nunquid excusetur unus propter alterum? ar. q. sic propter coniunctionem personarum et feudi. ff. de libe. le. l. si bis qui duos ff. de ma. testa. l. si ita. Ad Contrarium est veritas nisi sit casus in quo unus fratris servitium sufficiat. ut C. de his quibus ut indig. l. sorore. C. de p. di. inser. l. si plures. Pro ne civitas Perusina habuit feudum ab ecclesia deinde dividit civitas in nobiles et populum: nobiles committunt feloniam an civitas prius? Rursus non: quod neutri per se sunt civitas integra: ut in c. in nra de iniurijs et de da. da. in nouella. Et nec phendo nec delinquendo potest civitas per unam partem obligari ibi vide. Sed populus reges bene obligatur. Tamen proprie ille populus non dicitur civitas quod non est sanior civium unitas: quod non habet significatiorem universitatis sed partialitatis. l. i. C. de monopol. arg. l. i. C. de mag. puen. Quero an filius prius feudo propter culpas commissas a patre a quo feudum non fuit reuocatum eo vivere? dicitur quod no. §. q. fuerit prius causa bene. amit. §. prorea. in gl. in verbo certiorare. q. incipit. hanc se daz gl. in fi. et §. ite qui dicitur in gl. que incipit hanc regulam. alias est §. q. incipit porro in gl. i. in fi. et de p. bi. alie. seu. per sede. §. insuper i. si. gl. in vbo prius: q. incipit nunquid propter. et extra de vo. c. si. per Ber. An si vasallus vasalli dominum domini sui offenderit: feudum amittat? Sic ut no. eo. ti. c. iperiali. §. illud

Et non quod in his casibus in quibus vasallus punitur a feudo in his est prius a proprietate si delinquit per vasallum. ut §. que sue. prius causa bene. amit. §. ite q. in gl. §. qualiter et §. de forma fide. c. i. et §. qualiter dominus a proprii. pri. c. ex facto. et §. si de seu. sue. p. trouer. c. domino committente.

Quid de rebus ecclesie infeudatis et prelatibus taliter in vasallum committit quod si esset laicus vel clericus et de proprio patrimonio dedisset cecidisset a proprietate? dicitur. ff. de cap. cor. §. vltimo in gl. et ibi videas ar. Quod si dominus dicitur malefidelis: ut §. de for. fide. c. sicut vasallus: non tamen dicitur proditor vel p. iurus. Sed vasallus bene dicitur proditor: quod huiusmodi committit contra personam domini vel bonorum non. extra de seu. i. nouella. c. j. De proditore tagit And. de iser. hic. et habetur i. l. respiciendum. §. delinquent. ff. de penis. Proditor vulgari nuncupatio est ille qui sine vlla causa sine vlla diffidatione eum quod de eo phidebat vulnerat vel graue offendit. Ita dicit Bar. i. d. l. respiciendum. §. dereliquit. et maxime committendo predicta contra maiorem suum: ut l. si. C. de leg. li. r. Dicit Jo. an. quod mouentes bella sine vlla diffidatione dicuntur agere proditorie: ut c. p. humani. extra de homi. li. vj. Dicit Ja. bu. quod ois qui dat alicui potationem venenatam est proditor. i. l. i. C. de male. et ma. Aliquid dicitur proditor reuelator secretorum: ff. de isa. l. athl. tas. §. calumniator. Dicit Titullius. nihil vltius ad fidem proditori est. Et dicitur proditor qui permittit transire gentem inimicam. C. de remili. l. si quis barbaris. li. xij. et ibi p. accur. Adde d:

veneno. C. de his quib⁹ vt indignis. l. si ideo. r. adde. l. ij. C. que res ex pot. nō debeāt. facit illud euāgelij: q̄ intrigit mecū manū in paraside: hic me trader. vñ oēs p̄uiales se occultis offendētes sūt p̄ditores. 3 Sequūtur alij tres cās videlz siqs vxorē adulterauit vel vt adultera ret se exercuit: vel turpit cū vxore dñi luserit: si turpiter eas terigit. dicit gl. puta manus itra pectus ponēdo vel turpius. Nec nō sunt expositōe digna q̄ turpia. S3 mīrandū ē quid emz expediebat dicere nisi vnū vbiū: puta si turpiter luserit: Rñdeo cā euidentioris intellectus. simile in. l. siqs nō dicā rapere. C. de epi. r. de. Quero nūqd sit idē dicere: talis iacuit cū vxore dñi: ac si diceret adulterauit eā: Rñdeo sic: vt no. per gl. ff. d. fideicō. l. i. calij gaj. in. j. glo. Quero qd si vasallus alloquutus turpiter ē dñi: tñ nō terigit eius psonam: Dicit charolus r. And. de iser. q̄ nō perdit feudū: q̄ nō tā turpe est colloquū q̄ tactus. q̄ sumus in mā penali r. iste casus ē omis sus tenet tñ dño actōe iniuriarū fm cos. Adde q̄ interdū mulier corūpūit hoīem. vt. l. pe. ff. de ser. cor. per Accur. vide gl. in. l. vnica. §. q̄ multo magis. de rap. virgi. Quero qd si ipse uō cucuruitauit sed opem tulit: Rñdeo: eadē pena puni. ff. d. v. sign. l. sepe. ff. de adul. l. r. si amicis. Quid si p̄stitit ipse dñe p̄siliū: dicit And. de iser. q̄ qñ aliqs psuadet aliq̄ d̄ delictū q̄ d̄ cōmittitur extra personā psuasit: tūc psuasor non puni si ille erat alias facturus. S3 qñ delinquit in psonā ipsa: psuasit tunc indistincte puni: vt. l. i. §. psuadere. ff. d. ser. cor.

Quero cū ciuilitatē agat ad priuatōem feudi vtz debeat poni locus r. mensis cōmissi crīs: Bar. vbiqz dicit q̄ sic: q̄ ipingit dolus. Sed specu. dū format libellū super. l. iulīā. repetū. ciuilitatē intērata non ponit in libello ciuili locū r. mensē. vt no. in spe. de accu. §. ij. Ego dico q̄ si reus petit edī locū r. mensē d3 ei edī. S3 si non petit p̄cedit libellus. In plerisqz tñ locis seruatur opinio Bar. ff. de dolo. l. itē exigit. d̄ iureiur. l. p̄tor. edixit. r. vñ expressus extra de pec. c. tue. S3 p̄sidera q̄ si tu respicis illā. l. de dolo r. de iniurijs loquūtur q̄ d3 pponi certa substātia r. certa quāritas delicti. r. ista ē solēntas in trīnfeca imo ē ipsa substātia libelli. vt. C. de fal. l. nec exēplū. Sed nullo mō dī ibi q̄ debeat apponi extrīnfeca q̄ est apponere cōcomitātiā loci vel tēporis nam regulariter poni hec in ciuili libello nō debent. vt extra de re iudi. abbate. li. vi. r. C. de āna. excep. l. fi. Unde possumus dicere q̄ vbi nō requirit inscriptio ad penam talionis ibi nō requiritur solēntas. l. libellorum. ff. d. accusa. Itē c. tue si bene consideretur non videtur probare. Nam sciēdū ē q̄ ideo accusatio ad separationē thori est mixta q̄ nō p̄tinet pecuniarū p̄modū: r. in hoc h3 qualitatez criminalis. imra nō. in. l. araria. ff. de termino amoto. S3 q̄ si agitur ad publicā vēdictā i hoc h3 qualitatē ciuilis. P̄sidera ergo si hoc est propter mixtā naturā. ergo secus si actio p̄petat p̄ mere familiari a p̄rario sensu illius littere. r. nō hec verba. Et adde qd gl. dicit q̄ i crimine falsi procedit l3 locus nō ponat q̄ clādestine cōmittit: vt nō. l. i. de publi. iud. i. p̄ci alibi nō reperitur. Quero quid d̄ eo qui ignoatē adulterauit vxorē domini an feudo p̄uicē: Et videt q̄ sic. q̄ cū sit pena pecuniaria. l. amissio feudi. nec iste tex. dicat quod requiratur dolus. ergo simplici facto debemus eē p̄tēti vt. ff. d. ita. l. librorū. §. norant. In cōtrariū videt. ff. d. adul. l. pe. ff. loca. l. siqs ignorans. So. dicit gl. r. bene. q̄ si fuit crassa seu supina ignorātia nō excusat. l3 si pbabilis tūc excusat. Et ista ē optima rō in mā statutorū i qd nō sit mētio doli. Et querit vtz reqrat dolus nec ne.

Quid si cognouit p̄cubinā dñi cū eēt vterqz solutus r. sic eēt p̄cubinatus legitimus: Nā dicit tex. q̄ iter p̄cubinā r. vxorē nisi in honore nihil interest. vt. ff. de leg. iij. l. itē in legato. §. parui. Rñ. idē qd in vxore. Et nō in hac mā hanc regulā q̄ quecūqz sunt iuste cāe exheredatōis

filijs sunt iuste cāe perditōis feudi. Itē quecūqz sūt iuste cāe reuocāde donatōis: vt dicit tex. j. que fuit prima cā bene. amit. c. i. §. p̄dictis modis. Nā r. quedā p̄turbatio timef in p̄cubinā rōne p̄turbatōis sanguinis: cū illi q̄ nascunt ex p̄cubina sint successibiles nisi prius p̄betur adultera q̄ partus p̄cipiat. In vxore autē pbare eā aliqñ adulterā nō nocet filijs legitimis. vt. ff. de adul. l. mīles. §. que p̄pter. Adodo h̄ ē quedā gl. que icipit. vel cū inimicis. que gl. querit vtz vasallus q̄ h̄bit parētclā vel facit p̄federatōem cum inimico dñi debeat amittere feudū: Et dicit gl. q̄ sic q̄ p̄sumit i dubio facere i pernīcien dñi. Et vide q̄ ad ista bene faciūt que notātur auē. si dicat. C. de testi. C. de inoffi. re. in. l. liberi. r. in. c. cū oporteat. de accu. 3 Nō gl. que fundat se i p̄sumptōne que recipit p̄batōem in dñi per aliā p̄sumptōnez. vt ff. de ritu nup. l. nō solū. §. de vno. r. ff. de in. tre. resti. l. diuus. vnde p̄t eē q̄ alia rō reformat pactum. vt. C. de trāfac. l. it̄positas. puta iustus merus. vt. l. nouissime ff. qd fal. tu. auc. r. ar. ff. loca. l. itē querit. §. exercitium.

S3 qd si nōdū erat inimicus l3 eē sperabat ex euide ribus p̄icturis r. apparatib⁹: Rñdeo idē. Secūdo q̄rit gl. qd si dñs d̄ huiusmodi culpā nullā p̄posuit querimonia r. decessit: nūquid h̄s eius h̄c querclā suscitare p̄t: Et rñdet q̄ nō. facit qd nō. in. l. si ille. C. de decuri. li. r. Hoc vtz si habuit spatū querelādī. r. nō ē p̄questus. se cus si non habuit vel igno: auit. ar. ff. ad sil. l. diuus. r. l. excipiunt. §. si. An dñs intelligat remittere felloniaz per osculū pacis datū in ecclesia: Dicit q̄ nō. vt no. in. c. olīm de iniurijs in nouella. Et Abusiua signa sūt illa que nihil deseruiūt super subiacētē māz de qua nūc querit. r. iō osculū spirituale iura ciuilia nō dissoluit q̄ nō sunt similia. An per adulteriū iterrūpat pax: dicunt qdā q̄ nō. l. vtz de fur. per Bar. Tu dic q̄ sic q̄ prouocat ad vīdictā r. quietē mētis tollit. 3 Quid econtra rō si decessit vasallus: vtz possit hec questio suscitari h̄ b̄dē vasalli: h̄s ar. ff. so. ma. l. rei iudicate. §. h̄di. C. d̄ adulte. l. fi. Extra q̄ro vtz statutū qd ponit mādātē intelligat punire faciētē: Dicit Jo. mo. q̄ nō de electio. sciant cūcti. qd est norandū. Secus cōtrario nisi statutū reqrat q̄ fecerit p̄prie vt q̄ dicit hoc exp̄sse. Et Si quis per se vel p̄pria manu teccerit. nā illa vba sunt ita p̄cise q̄ nō recipiūt interpretatōem fm Jo. an. alibi vide i l. si suū. §. p̄tor. de acq. here. r. l. hec verba. de adulte. p̄ Bar. argumētūz optimum in. l. probatorias. C. de diuerf. offi. li. xij. 3 Bal.

De h̄c cum filia. Hic ponit quattuor alios cās priuatōis. P̄simus ē si vasallus iacuit cū filia domini. Secūdus ē si cū nepote ex filio. Tertiū si cū nupta filio. Quartus si cū sorore dñi i domo dñi. Unde colligit hoc notabile q̄ ratio ne loci aliquis puni i eo p̄pter q̄ alias nō puniret. Locus eiz est vnū de. x. p̄dicamētis fm Aristotelē. qd p̄dicamētū ē in iure ciuili necessariū i depēdentibus a loco sicut sunt iudicia. ff. d̄ iusticia r. iure. l. penul. Itē loco rum p̄tuetudines: vt. C. de testa. l. si. Limitatiōes territoriorū. vt. ff. de iur. om. iudi. l. si. Dimensiones p̄diorum: vt. ff. de censu. l. forma r. similia. In his autē que a loco n̄ depēdēt locus nō igreditur substātiāz nec qualitatez act⁹. r. ideo nullā iducit dñiāz: vt. l. supuacūā. C. d̄ tēp. i. ite. resti. r. C. de p̄scrip. lō. temp. l. si. r. C. d̄ vsuca. trāstor. l. j. in p̄n. Querit h̄ glo. nūquid pp̄ culpas feudū p̄dat ipso iure: Et dicit q̄ nō r. bñ: q̄ reqratur iudiciūz iuder: cāe cognitio: r. snia. Nō tñ quod qñ aliqs ipso iure cadit a reb⁹ suis nō ferēde ē snia sup̄ amissioe bonoz l3 sup̄ declaratiōe amissiois: vt in auē. de iceshuosis nup. §. si. colū. ij. C. de iure. fisci. l. facultas. li. xij. ff. p̄ socio. l. cū duob⁹. §. idez rñdit. C. ad treb. l. pe. §. si. r. gl. in. c. j. §. callidus. j. d̄ probi. seu. alie. r. in. l. ij. in. v. ca. dar. C. de iure. ep̄bi. Sed qñ nō facto legis l3 facto iudici

puta ppter vnū denariū nō solutū. nō. C. d. sac. san. ec. auē. q. res huiusmodi. per Accur. q. ista est pena pceptus nō pena succedēs loco rei. q. iter rē & hāc penā nulla est pportio. **I**ntellige q. si vnū ingressus alienauit vltra dimidiā perdit dimidiā & iugerū: s; nō perdit illud q. d. nō alienauit. & hoc de equitate. s; de rigore totū pdit vt nōt Hof. in sūma de feu. & t; q. distinctio huius. s; etiā hodie obtinet q. d. retuli i. c. si clientulus. j. de alie. & nōt spec. de loca. s; nūc aliqua. & p. gl. j. de pbi. feu. ali. per se. in. s; calidis. s; **Q**p. d. h. q. ad dñs reuertit. s; imo ad primū agnatū. vt. j. de succe. feu. c. i. **S**o. tres sunt culpe. vna culpa ē qñ delinquit in psonā dñi vere vel iter ptiatue & tūc ad dñm reuertit. vt habeat hāc saltem sine iniurie vtionē. vt. j. que sint ptiā cā bñ. amit. c. i. s; deni q. **S**ed qd si vasallus hoc studiose fecerit vt ptiuet agnatos? Rñdeo: equū ē dicere q. dñs ex tali dono nō deberet lucrari. ar. ff. de eo p. que factū erit. l. si. in pñ. ff. so. ma. l. filie mee emancipare & egre. C. de repu. l. duduz & in. c. de renū. li. vi. **S**ecūda ē qñ delinquit cō psonā dñi & tunc veniūt agnati & nō dñs. **T**ertius cāus est casus alienatōis. nā vasallus alienādo feudū sine volū tate dñi vī dñm ptenere & fidē nō suare. & id cadit a feudo: vt i. p. dicit. c. que sit ptiā cā bene. amit. s; illud enī & s; fi. j. de vasallo qui s; pti. loth. feu. alie. c. vno. vbi dī q. ad dñm reuertit. **S**3 Ja. de bel. dicit q. hoc vez ē si feudū est nouū. vt i. s; i. de suc. feu. vel nō extant agnati. **S**ecus si paternū. que opī. ē satis equa quasi subducto alienāte de medio. ar. ff. de inoffi. testa. l. si is q. **E**l ptiā vera si nō in collusidēs & in fraudē agnatorū interuenit. **S**ecūda aut opinio vera ē si dolus in necē agnatorū interuenit. & ita teno. **E**l dic q. redit ad dñm. tñ si lij vel aguati imo et filia nō ex nōtibus masculis debēt redimere a dño. & dñs cogit cas inuestire. vt. j. quali. oliz feu. pos. alie. c. i. s; fi. & q. d. no. s; q. feu. da. pos. s; cū vero. **E**l ptiā ptiā simul hāc distinctōes cū pcedēt. & bñ. **E**l dic vt extra de feudis. c. ij. **I** fraudulēter facta nō patrocinant q. simulatio psumit in fraudē. dicit accur. ff. de acq. bñ. l. si is q. bonis. s; **E**x hoc apparet q. si regina Apulie delinqt p romā ecclesiā q. sororū succedit in feudo. hoc t; And. d. iser. alibi. **I** hoc vez si ē de licitū feudale. secus si cōe vt heredis. ar. c. de voto. c. l; s; **S**3 nūquid ē licitū vasallo ppter necessitatē alienate saltem in vita sua? & est ar. q. sic. ff. d. ma. testa. l. q. potue rūt. ff. de fideicō. li. l. cū fidei. ff. de le. ij. l. peto. s; p. dñm C. de patri. q. filios distra. l. ij. C. de p. dñs mi. l. ob. es. C. de p. dñs cur. l. i. li. x. **Q**d intelligo perita parabola a domino ne dñm ptenere videat. & s; dñs denegat nibilominus vendere poterit saluo. i. iure dñi. & hoc exp̄sso in p. ar. ff. de v. ob. l. qui rome. s; coheredes. & C. de iur. empbiteotico. l. si. & q. d. no. in. l. i. C. de p. du. & p. cu. p. di. fisca. & do. auguste. li. xi. **A**nd. de iser. dicit et ppter necessitatē non licere alienari. vt. j. qualiter olim feu. alie. po. c. i. s; i. & hoc ē verius. s; comoditates poterit vēdere ad tps. l. i. C. si pignus pignori i. gl. **A**d ter. poterat olim. quasi dicat secus hodie fm And. **A**dde q. ppter necessitatē maxime victus s; q. d. alias nō est licitū. vt. l. i. C. de op. liber. **A**līmēta. n. sunt adeo de iure naturali q. qlibet eoz ē capax et frater medicās de leg. i. l. suo alieno. per accur. & dy. **E**t facit ad p. dicit. l. p. in fi. de dote ple. & l. p. in pñ. & q. d. ibi in gl. de le. iij. **E**t nota q. fellonia pignoris respicit totā rē. q. ē qualitas totam rē afficiēs. & iō tota perdit si tota obligat. & vide. l. non dubiū. & l. creditor de leg. & vide q. d. no. C. si res al. pig. da. sit. l. si pbaueris. s; **S**equit in ter. aut pignori. dicit lra q. si dat pignori plus medietate ita vt forte non soluta penes creditore remaneat. q. pdit feudū. vbi p. sidera q. h. nō iuris effectus s; animi cogitatio punitur. **A**cc; enī alienatio valet & tñ pdit feudū dñmō pcesse rit ad traditōem. alias secus ē. vt nō. p. Ly. & alios. ff. d.

v. si. l. si alienatū. **E**t ita et i pignore itelligo q. p simpli cē hypotecatōem nudo vbo factā nūquā intelligat vē tū p. p. b. b. d. n. nisi sit p. c. s. u. z ad traditōem. **L**icet alias nudo p. c. s. u. z hypoteca p. s. t. u. a. f. t. n. h. nō ē ita q. nō va let. & sic inania verba nō nocēt nisi sit p. c. s. u. z ad actum facti. **E**t idē dico siue per testamētū siue p. statutū p. b. i. beaf alienatio sub pena q. nūq. p. verbalē pignoratōes incurrat pena q. d. nō. q. p. mittere nō ē alienare. ff. de dona. l. ad cū. s; l. utius. & ff. de fur. l. si is. **S**ecus vero in his in q. bus iuris effectus p. siderat. vt. C. si mā. ita sue. alie. l. ea quidē. & ar. ff. d. v. ob. l. qui rome. s; flauius ber mes. **E**t nō q. vī b. f. e. animū nō luēdi. ois q. plus acq rit supra pignus q. valeat pignus. vt. ff. de le. iij. l. q. ba bebat. in pñ. **E**xpone ergo ter. dū dicit. vt trāfactus permittat. i. q. debito nō soluto ad certū terminū res sit penes creditore. ar. C. de pac. pig. l. i. **A**dde q. alienatō dicitur quatuor modis. s; propriissime. v; quādo plenum dñm irrevocabiliter alienatur. vt. l. i. C. de fun. dota. **P**roprie qñ ius. i. p. p. i. e. t. a. s. trāfertur vt vīle dñm. **I**mproprie qñ alienat vsufructus vel vsus vel alia q. l. i. t. a. s. rei vt seruitus. **I**mproprie qñ pignori obligat ita q. ois cessat spes luitionis: q. tūc i. animo suo aliena re videt. **D**e locatōe vō ad certū annos gl. dicit q. nō dicit alienatō. ff. de le. ij. l. codicillis. s; i. s. t. u. t. o. **S**3 **D**v. ibi. s; cogita si gl. possit saluari i. partiaro colono: vt. ff. d. fu. l. si apes. s; itē p. stat. vel qñ ē actu q. ter sint locati ones quot sunt anni p. l. scire debemus. de v. ob. vt per **A**rchi. xij. q. ij. abbatibus. & dicit. s; q. feu. da. pos.

Rursus si fidelis. **D**icitur ē supius q. vsq. ad medietatē libellus ad mittit & pignoris obligatio. **S**3 pone q. vasallus q. p. g. n. o. r. a. u. i. t. vel libellavit mori sine herede: nūqd. resoluūt pignus? rñdeo q. sic. concor. ff. de pigno. l. lex. vectigali. **E**t q. nō. per **I**de. & **L**y. C. cōia de le. l. si. s; sin. au. tē. **L**y. vbi dicit q. si mibi p. c. s. u. z ē hoc fmone quādū possidē: si desino possidere desinit esse meū. & nō efficit eius q. a me cām h; **E**l dic aut vasallus puocat ad iudiciū ex quo seq. necessaria alienatio & pdit ius suum. **A**ut puocat & tūc nō perdit. & bec vera. **S**3 **S**edo q. rī qd si iste vasallus dño refutauit: vtrū ille q. accepit p. libellū vel pignori poterit p. dñm expelli? Rñdeo q. d. sic. ergo fortius i. simplici colono q. nūq. habuit aliq. d. ius i. re. **E**t nō q. iste. s; videt p. o. c. m. rōnes videlicet q. va. s. a. l. l. u. s. possit refutare i. p. i. u. d. i. c. i. u. i. i. u. r. i. s. q. u. e. s. i. t. i. a. l. t. e. r. i. a. r. g. ff. quead. fui. amit. l. si partē. s; fi. ff. d. pac. l. si. ff. d. bo. li. ber. l. liberto octoginta. ff. de s; tabu. l. si post mortē. s; fi. **S**ed rñdeo q. ista facultas inerat a prin. ex nā rei. i. i. p. s. i. s. f. e. u. d. i. & scire debuit hoc q. cū vasallo s; rit. ff. d. reg. iur. l. q. cū alio. que ē lex valde notabilis. & iō non potuit in p. i. u. d. i. c. i. u. i. s. se difficultare. ar. j. de no. for. fide. c. i.

Nō ex isto. s; q. resolutio iure datoris siue per casum siue per culpā resoluūt ius acceptoris per **J**a. de bel. **S**3 querit vtrū auctor q. culpā cōmittit de cuius rōe te neaf? **D**icit **J**a. q. sic et si acceptor fuerit sciens. **S**i vō nāliter & sine culpa amisit agit denictōe si acceptor fuit ignorans. secus si sciēs iuxta nō. C. fami. ber. l. i. familie & p. j. de inuesti. de re. alie. fac. c. i. in prin. & sentit gl. in l. i. s; si rem. ff. de positi. **E**t rō dñe ē manifesta q. casus qui naturaliter eueniūt p. u. i. d. e. r. i. p. u. i. t. a. l. i. j. n. o. vt. ff. de cō. ben. emp. l. fistulas. s; frumenta. de ac. emp. l. si ca. rez. ff. loca. l. si q. s. domū. s; huic. & l. si fundus. & ff. de dā. ifec. l. flumini. s; huus. s; aliqñ secus p. t. i. g. a. t. vt nō. ff. d. neg. ges. l. dūortio. & ff. solu. ma. l. ij. post prin. & facit in rōne sui. ff. de cui. l. l. utius. **Q**uero dī h. q. si feudatarius refutauerit tūc nullo iure & c. **N**ūquid s; hūc rigore pos sit aliquo mō p. s. u. l. i. e. i. q. accepit rē ad libellū? Rñdeo sic. & iō expone lram. nullo iure. subaudi nisi velit priori do mino s; uire & ab eo feudū tenere. vt. j. qualiter olim feu. alie. po. c. i. s; si vero. ita q. tempatur rigor p. s. u. e. m. d. i. n. i. s.

per equitatē illius. c. Et nō hoc. nō ergo resolutio iur̄ da
toris ius resoluti acceptoris. r. de h. s. nō. r. i. s. rursus.
Ja. de bel. Idē forte in simplici colono. nā si habeo cāz
ab habere a te: cām a te h̄re video: l3 per mediū. arg. ff.
de v. ob. l. stipulatio ista. s. i. r. alias hoc pringit i colo-
no. ff. so. ma. l. diuortio. r. ff. de iure fisci. l. si. Bal.

preterea. Qui p̄sentit sua iura perdit r. alie-
na fortificat. b. d. sic. ff. de edil. edic.
l. querit. s. si veditor. Et hec regula ē ifallibilis qñ quis
p̄sentit in iure suo trāsterēdo in aliū. Secus si p̄sentit n̄
fiat ad hūc effectū. vt. ff. de rei ven. l. iter officiu. r. ff. de
re iud. l. suborta. dicit Inn. q. dñs q. consentit vasallo
alienanti v̄ ei p̄sentire circa vtile dñiuz vasalli n̄ circa
directū ipsius dñi. de fide instr. c. iter dilectos. p. Inn.
r. adde quod notat Accur. C. de remis. pigno. l. si igno-
rante. r. l. si hypothecas. Inspiciendum est ergo ad quē
effectū p̄sentit sit p̄stitus. vt. ff. de pig. l. fideiussor. s. p̄
filie. siue sit exp̄ssus siue tacitus puta apponēdo sigilluz
vt. C. de rebus alie. nō alie. l. ij. Vel subscribendo se. vt
C. plus valere q. d. agif. l. si. Et fundat regula huius. s.
p. l. cū quadā. C. de adm. tu. ff. de pigno. l. si fundus. s.
j. C. ad velle. l. si sine. ff. qui. mo. pig. vel bypo. sol. l. sicut
s. venditōis. r. ibi ē vnicus tex. in iure de eo q. alteri cō-
sentit vt de re sua testet. r. tangit p. modernos in. l. cum
qs. in pn. ff. de le. iij. P̄dono ignorās nō dī cōsentire. vt
C. de dona. l. ignorās. ff. de ac. r. obli. l. ex maleficijs. s.
longe. ff. de pac. l. tres fratres. ff. de pdi. inde. l. si. s. idēz
quesijt. C. de excep. si ex maiore. ff. de trāfac. l. cū aqlia-
na. Et nō. q. cāus in isto. s. p̄t. poni duob. modis. Vno
mō sic. Si prior agnatus p̄sentit inuestiri scdm: querit
qs p̄ferat? Rñdeo q. scdm facit. j. qui succe. tene. p. pn.

Secūdo mō p̄t. poni casus sic. pone q. ad primoge-
nitū regis vel baronis p̄tinebat regnū vel feudū: p̄sentit
inuestiri secundogenitū: q̄rit ad quē p̄tineat regnum vel
feudū: r. rñdeo q. ad secundogenitū. r. ē exp̄ssuz in. d. c. q̄
periculosuz. vij. q. j. Itē nō h̄ glo. de tacito p̄sentu. facit
ff. de adop. l. si pater nālis. r. q. d. no. ff. de reg. iur. l. vbi
nō voce. Ar. p̄tra istū. s. ē. ff. quoz. le. i. s. q. d. aut. vbi cō-
sentis nō p̄iudicat. s. ibi ille cui fuit p̄stitus p̄sentis te-
nebat ad merū factū. i. nullū ius quesitū r. sic nō obstat

Et adde q. d. no. insti. qui. mo. ius patrie pote. sol.
s. s. si pater. Extra quero v̄t. si priogenitus p̄sentit iue-
stiri secundogenitū videat inducere p̄latōem an toti^o iur-
is sui p̄petuā p̄tinetem: Et v̄t. q. oē ius suū p̄sumptū
sit. ff. qui. mo. pig. tacit. p̄tra. l. creditor. s. si tecu. p. accur.
Dicit q. si tanq̄z de nouo feudo passus fuit inuestiri: to-
tū p̄dit. s. si tanq̄z d. veteri inducitur posteratio. r. mor-
tuo secundogenito l3 n̄ resumat iura priogeniture tñ suc-
cedit vt agnat. ff. q. mo. vsuf. amit. l. si cū in ānos. s.

item si fuerit. Ad euidētā p̄mitto sicut dicitur
est. s. q. seu. da. pos. in. s. cūz vero
conatus. q. feudū q. d. incipit a duob. fratrib. dī iter se
nouū. r. i tali feudo nō succedit vnus alteri siue vacet al-
terius ps per decessuz sine h̄de: siue per excessum culpe
nisi in pacto aliud p̄tineat. P̄done ergo casuz. p̄cessū
est castrū in feudū duob. fratrib. siue vni recipiētī p. alte-
ro siue tertie p̄sone recipiētī p. ambob. r. adē isti fratres
venerūt ad diuisionem. r. vni obuenit dimidia: alteri ob-
uenit alia dimidia pro diuisio: vel diuiserūt per suman-
tes vel per vasallos. que diuisio de iure fieri p̄t. demū
vnus istoz alienauit vltra dimidiā p̄tis sue r. tādē sine
h̄de decessit. frater supuiuens ex illo capite mortis sine
h̄de dicit illā p̄tez ad se p̄tinere ex iure accrescēdi. s.
dñs dicit ad se p̄tinere p̄pter felloniā alienatōis factaz
a fratre suo: querit qd iuris? Rñdeo q. snia p. dño dat
r. ē rō q. per alienatōem factā a fratre suo fuit prius feu-
dū apertū dño. vñ p. mortē n̄ p̄t. apertū fieri fratri. vt
in. c. susceptū de rescrip. li. vi. l. si cū dotez. in prin. ff. so.
ma. Ita ergo pono cāuz in isto. s. Si. n. nullū pactū iter

cessisset nō ēēt dubitatio aliqua q. fratri nō ēēt. apertuz
feudū q. nouū. Itē si nō interuenisset mors ad h̄c nulla
ēēt dubitatio. tñ ita ē q. attēdit conditio primo existēs
vt. ff. de v. ob. l. si quis ita stipuletur. si nauis. Item erat
dubitatio p̄tra dñm. q. dñs in nulluz casum sibi prou-
iderat. Item p̄videntia exp̄ssa vasalli videbatur d̄ rigo-
re p̄ferri tacite legis dispositōi. vt. C. de pac. p̄uē. l. si. C.
d. p̄uē. l. maritus. S3 h̄ nō obstat q. iste p̄uidēs n̄
respiciūt eūdē casuz s3 diuersuz. Itē sume h̄ ar. q. n̄me-
rus pluralis diuidit in singularitates sicut in. l. ij. ff. de
p̄di. insti. r. de p̄di. r. demon. l. falsa. s. vlti. ff. ad treb. lu-
tius. s. gayo. C. si plures vna snia. l. i. ff. de re iud. l. pau-
lus. ff. de duobus reis. l. reos. s. cum in tabulis.

item si quis. P̄done qdā dñs h̄bat dñiūm oīuz
p̄cessit mibi vnā i feudū. nūqd potero aliqd alienare ex
ea? Rñdeo nō: q. ista possessio ē in curia dñi. S3 pone
q. possessiones illius parochie nō erāt dñi s3 erāt rustico-
rū excepta vna quā dñs h̄bat: dñs dedit mibi illam in
feudū. v̄t. potero aliqd ex ea alienare? Rñdeo n̄: si illa
parochia ē sub districtu honore vel iurisdictione dñi. q.
tunc oportet q. dñs p̄sentiat. Et ē rō q. q. plus h3 plus
p̄t. C. de dona. l. sancimus. ar. ff. de p̄ben. emp. l. domū
Vel dic apertius. rō ē q. dñs tacite sibi reseruauit q. d.
maius ē. nā accessorie nō sequit iurisdictione q. maior ē q̄
p̄tinetū p̄ditiū. j. de capi. qui curi. v̄. c. i. r. h̄ habes sin-
gularē rex. Et sic sub nomine p̄ditiū nō p̄tinet iurisditō
ēt si sit p̄cessa tota p̄ditiū latitudo. arg. dicte. l. domū. r.
dicte. l. sancimus. P̄dotes h̄ notare duo. P̄dimo q.
aliud ē h̄c dñiuz terraz. r. aliud ē h̄c iurisdictionem r. dī-
strictuz. Secundo q. ille qui habet iurisdictionem r. dī-
strictū nō v̄t. cā p̄cedere si cōcedat vnā terrā vel vnum
māsz terre. Secus puto si p̄cederet vniuersitatē castrī
vt. ff. d. offi. p̄sec. vt. l. i. s. cū vrbem nostrā. r. j. d. vasal.
qui curiā ven. c. i. ff. d. v. sig. l. rei appellatiōe. r. l. p̄nceps
bona. r. ff. de cōsti. prin. l. beneficiū. Adde: dicit qdā
q. omne territorū r. oēs district. p̄tinetia appellari p̄t.
Unde in auc. qua in p̄tinetia. C. ne si. pro pa. exponit. i.
in quo districtu vel territorio fm host. vt in. c. nō ē de
spon. in nouella. vbi nō. q. pars d3 dicit p̄tinetie nō pro-
uincia de v. sig. l. puinciales. Adde q. d. dicit bar.
q. noie castrī p̄tinetē corporalia res r. iura r. ieorpora-
lia r. iurisdictiones. vt. C. de bo. va. l. siqu. li. r. p. Bar. q. d.
dicit p̄tinetia n̄ p̄tinetiola: vt sigs diceret hec ē p̄tinetia
ticini vel vallis ambre. Ultimo distingue. Aut va-
sallus h3 feudū in curia dñi: aut ex. Si in curia nō p̄t. ali-
quo mō tūc alienare: vt h̄ in pn. Si extra: aut tunc dñs
h3 districtū vel honore. r. tunc nō p̄t. vt hic in fine. aut
non h3 r. tunc aliter de iure veteri r. alter de iure nouo.
Nā de iure veteri vasallus poterit alienare vsq. ad me-
diatatez sine p̄sentu sui dñi. vt. j. qualiter olim seu. alie.
pos. c. i. r. s. eo. s. itē si fratre. r. s. scz. r. s. si itē fuerit. De
iure nouo v̄dere nō poterit. sed libellario noie dare. vt
s. eo. s. rursus. r. nō. j. de suc. seu. s. i. S3 de iure nouissi-
mo nullo mō Ja. de bel. Quero qd ē dictū district. q.
dā dicit. i. hoies subditi: alij dicit. i. iurisditio territo-
rij. Tu dic hec oia ē districtus. facit q. d. nō. insti. d. act.
s. rursus. r. nemo p̄t. p̄hibere ne qs vadat ad districtū
alteri. vt nō. in. l. i. C. vbi de crimi. agi oportet. r. alias
nō. in. l. i. C. vbi de pos. agi oportet. r. ar. ff. de p̄di. r. demō.
l. qbus diebus. in pn. Et de honore r. districtu r. iurisdī-
tōe. r. qualiter sup his forme libellus. r. quō p̄benē ha-
bes tex. notabilissimū extra d. fide instr. c. iter dilectos
vbi oio vide Bal.

Ep̄iscopū vel abbatē vel abbatissaz vel dñm plebis
feudum p̄stituerē nō posse. Rubrica.

Itē si ep̄s

de pisis vir magne scientie et sancte vite. et hoc per bar. in. l. si. ff. ad tertul. ibi vide. Et in. l. i. de pdi. et demon. et per Ly. et. l. i. C. de adul. et que dixi in l. maximum vicium. in. l. ij. C. de li. pteccitis. 3

Mutus feudum. Remitte ad euidetiam qd mutus alius a na e ali ex accnti. Mutus a na e q ita natus e. Mutus ex accideti e q ppter morbu superueniente et auditu amisit in totu ita qd nihil audit. vt. C. q testa. fa. pos. l. discretis. Ego vidi quenda cui sigs voce inaudibili sibitpsi loque bat in gutture: eius voce mutus audiebat. sed si vocem exprimeret no audiebat et erat de quadam villula Peru fina que appellat eorignanu. Dicit Albertus qd de paradiso terrestri ppter eius altitudinē aque cadentes faciunt tm strepituz qd oēs q ibi nascunt per dunt audinuz tm no sunt surdi a na qd si trasportarent ad aliu locu ante qd surdescerent audieret. Sic ergo casum in isto. §. Questu fuit vtz mutus qd nihil audit possit feudū retinere? Rñdeo qd no. s3 feudū ei auferet et ad dñm reuertit d3 tm ei tm relinqui d quo viuere possit. In quo. §. duo no. Pmo rigore. Secūdo humanitate. Quero de quo feudo loquit? Rñdeo de nouo vt si tibi pcessuz erat feudū et postea factus es mutus a casu. Sed in paterno feudo distigue. An sit mutus cau et retinet totu feuduz An nāliter et tunc ei auferat s3 quosdā. S3 Dof. et. S. dicit no auferri. j. an surdus vel mut. c. i. Unde nouū feudū facilius perdit qd antiquū paternū. Sed cum iste §. indistincte loquat: qdā dicunt qd et in paterno loquit et fm hoc: qd lra dicit retinere: no loquit i muto a na: qd in eo no pcessit habitus cū no succedat i feuduz: vt. j. an mutus vel alter iperfectus. c. i. Alij dicunt qd retinet p l3 no possit acgrere de nouo qd facilius aliqd retinet qd acgrat: vt. ff. de his q sunt sui vel alieni iuris. l. patre furioso. et. ff. de v. ob. l. plurib. §. et si placet. et. l. existimo. Nā furiosus hereditate acgrere no pot et tm acgratā retinet. ff. de cura. furi. l. si. ff. ad trebel. l. cu3 b3s instituta. Itē furiosus no pot acgrere possessionē: tm acgratā quodā iuris intellectu retinet. ff. de ac. pos. l. si is qui aio. Et dicit qd iste. §. no d3 suari de iure qd e oio p nālē et ciuile rōnē. ar. ff. so. ma. l. si cu3 dotē. §. si autē in seuisimo. Alij dicit qd iste. §. ē rōnabilis qd ē inutilis effectus ad futuru: ergo perdit bñficiuz no ex culpa debiti alias delicti: s3 ex defectu finalis cāe. sicut scurifer vel dapifer. Et vt. l. i. C. de re mili. l. xij. Nec. n. extra qualitate d3 iniuria fieri dñis. ff. de v. ob. l. ij. §. ex his. et. l. in exequuto. 3

Itē qñ in actu celebrato gra vtriusq potestatiua cōditio deficit per cāuz: dānu3 ē debētis iplere. ar. C. d cōdi ob cām. l. si militē. ff. loca. si vno. §. itē. vbi de hoc ple ne no. et in. l. i. §. diuus. de varijs et extraor. cog. S3 pmi trident qd sufficit ei qd seruiat per substitutu3: vt. ff. d v. ob. l. pmiuus. §. si ab eo. C. de epi. et cle. l. qsq. Nam speciale ē in casu necessitatis qd qd per substitutum seruire possit: vt ibi no. per Ly. Et ad hoc vt meli intelligamus: primo quero. concessum est alicui feudum. deinde factus est mutus surdus vel aliter imperfectus: vtz feudum retinere possit? Respondeo qd non. casus est h et sic loquitur in feudo nouo. Tu distigue: aut aliquo modo pot seruire per se et no perdit feudum sicut ille qui parū audit vel aliquo mō videt. Aut nullo mō: tūc pñdera qñtate feudi. aut pñstie pñcipaliter i opa psonali et pñria feudatarij et pñdit feudū vt h. aut i alia et tūc satisfacet p substitutu idoncu. ff. d duob. reis. l. nemo est q nesciat. C. d cadu. tol. §. ne aut. ff. de pdi. i debi. l. si no fortē. §. l. bertus. Et larius et meli dicit: vt dicā. in. d. c. j. an surd. vel mutus. Ad tm qd qñ seruitiū d3 fieri pñcipi si pot fieri p substitutu nisi d volūtatē pñcipis: vt. C. d muri legis li. xj. l. sigs. S3 qd si a pñcipio pcessum ē muto vel aliter ipfecto? Rñdeo: valet cōcessio et fuit p substitutu qd h videt tacite actū: vt. d. §. si ab eo. et ibi no. per

Dv. Secūdo quero datū ē feuduz pñi tuo cui tu successisti i feudo cū eras bilis: postea i latronibus exoculatus es ita qd factus es inutilis vel morbo perdidisti totaliter visuz vel auditu: vtrū feudum possit tibi auferri? Rñdeo sic vt h. S3 videt dicēdū aut culpa pcessit casuz et perdis feuduz pñuz. Aut fuit casus fortuit: et tūc fecit qd afflicto no est dāda afflictio. C. de fur. auē. nauigia. et C. de epi. audiētia. l. taz dementis. ff. de offi. pñi. l. diu. faē qd no. C. d pdi. ob cāz. l. similitē. C. de lega. l. ab admistratōe. l. i. ar. l. j. §. erigit. ff. d se. tab. Done ergo datū fuit feudū patri tuo ex quo natus es: tu a natiuitate i aliquo de duob. sensib. corporis totalit iperfectus es. s. visu vel auditu. naz gustus et odoratus nihil ad rūbiz: qd no pñt per aliū hec explicari nisi talis eēt qñtitas feudi: vt i feudo sagerij vel pñgustatoris vel viuāderij: vt not Inn. in. c. j. d. obf. ic. vel strumofus es ex ipa nā: nūquid succedis i feudo? Quidā dicūt qd sic: qd ē paternuz lege nature pñnuatus. vñ no taz acquiri qd retinet. de lib. et posthu. l. i. suis. Quidā dicūt qd no: qd no pot fuisse gl. h no firmat: s3 i summa i titulo qb. modis sine cau. feu. amit. §. ppter casuz. sic ait. ppter casuz eni amittit feuduz siue no retinet: puta si vasallus fiat mut. ita qd nullo mō loquit. verūtm si feudum magnuz fuerit quo ei ablato se exhibere no valeat: tunc ei relinqui d3 de dicto feudo vñ viuere possit. Et hoc itelligas vtz cē i feudo qd no ē paternuz: sed nouuz. Si autē eēt paternum tunc mutus surdus claudus cecus vel aliter iperfectus totum retinebit fm quosdā. Quidā tm dixerunt cum qd taliter natus ē feuduz retinere no posse: qd fuisse no valet. Ja. colū. Ecce iste no firmat se s3 vrger rō qd natura liter iperfectus. i. a natura destitutus in eo qd ē pñcipuū feudi no succedat in feudo: sicut nec oio fatuus nec perpetuo furiosus. C. de cura. furi. l. si. Sicut nec strumofus animal vel monstruosus. ar. ff. de liber. et posthu. l. si quis posthumos. et. l. s3 ē questuz. Nec. n. iure nāe debetur ei cum nā pbeat obstaculum et iura nālia sint imutabilia. et passioes inate potius tollerant qd mutari pñt. S3 dubitatu fuit de quodā nobili Joāne qd hēbat testiculos et si rostrum: vtz succederet cu3 fratrib. in feudo pñno? Iste eni3 no h3 defectuz circa sensuz et motum s3 soluz circa virtutē generandi: vñ qd no succedat per illud vbum vel aliter iperfectus. et ita qdē valens doc. pñsult: qd nā sibi obstat et sic nullā iniuriā facit ei ars sed natura a qua nō pot appellari. Sed pñu vñ qd alias sequeret qd si aliqs a natura nasceret sterilis qd ipse no succederet in bñficio feu. qd falsum ē. et ad hoc facit qd dicimus in simili de muliere sterili que h3 pñuilegia dotis. C. qui po. in pig. ba. l. assiduis. etiā qd talis filius h3 pñuilegia dotis materne. Iste. n. defectus pudendoz regit et no ē euidēs. id dico qd succedit qd sufficit qd no sit mulier. vt no. ff. de legi. l. de qbus. Dñtm alias sit sensatus et aperte nat. mente et corpore. Et ita de facto pñsult in quadā successione marchionū de malaspina qd erat magni pōderis. Et ad de qd no. in. c. ois. de peni. et remis. in nouella.

De natura feudi.

Rubrica.

Natura feudi. Done qd iperato: creat aliquē ducē et inuestit eū de ducatu vel marchione: et inuestit eū de marchio natu. vel comite: et inuestit eum de comitatu. vel barone: et inuestit eum de baronia: nūqd pot prohibito disuēstire eum? Rñdeo qd no: s3 demum ppter pñuncta culpā vel felloniā. Adde qd nec successores in iperio vel regno possent. vt no. extra d iudi. c. nouit. Nec ob. qd iperato: hēat plenitudinē pñtis qd vtz ē qd deus subiecit ei leges. s3 no subiecit ei pñtis ex qbus obligatus est vt no. et tradit in. l. digna vox. C. de legi.

de legi. Dicit Inno. qd fortior e consuetudo qd gratia. d
 simo. c. ad apostolicam. Inno. A. Adde qd consuetudo no
 e gratia s3 iusticia. 3. Et sic p3 hic. ar. qd se d3 privilegium
 no tollit primu. qd no e in potestate principis s3 est factus
 privati iur. de hoc no. in. c. j. de consti. li. vj. r. C. de sacro
 san. eccle. auē. privilegia. A. Adde qd statutū non intelligi
 tur tollere suū beneficiū nisi de eo faciat expressas men
 tionē. C. de iure deli. l. si. in cōputatōe. i. si. magne glo.
 sed ra nescūtes ipsas ad hoc allegare r no est alibi. In
 dultū etenim privilegium no debet cōtra privilegiatū re
 torqueri. vt no. in. l. no tantū. §. si emancipatus. de cō
 tra tab. Adde etiam qd princeps non potest infringere
 feuda que concessit nisi culpa reperta. hoc dicit.

Adde consuetudo dāe naturam r eas assignat con
 tractibus. hoc dicit. 3. Et per hoc dicebas qd imperator
 Federicus primus qui fecerat cōmune p̄prie comitez
 in certis castris r terris ei ea conferendo sub iuramento
 fidelitatis qd nec p̄ se cōcessor nec eius successor poterat
 reuocare sine culpa cōmunis p̄prie. Et est ar. qd papa
 no possit sup̄primere dignitatē donec superest persona
 que p̄cessit dignitati nisi ex magna cā. Dicit Joā. an. qd
 celestinus. i. frater petrus de murone de mane faciebat
 gratiā r de sero auferbat r alij cōferebat. Unde cardina
 les l3 scirēt qd renūciaret per fatuitatē papatū: tamē
 qd erat vni pecus libēter acceptauerūt resutationem r
 creauerūt Bonifaciū octauū que depingit vulpis i in
 iroitu: leo in accubitu: r canis in occasu suo. Querunt
 doc. vtrū imperator obliget precise ex suo contractu: r
 hic sunt opi. C. de legi. l. digna vox. que questio videtur
 determinari qd sic. r. j. de no. for. vide. Et nota hic qd pri
 ceptus tenet seruare suas consuetudines: r sic ius cōsue
 tudinariū cōcludit principi. hoc no. §. qui seu. da. poss.
 c. j. §. si. Donec imperator in pace constantie cōcessit
 merū r mixtū imperiū ciuitatibus lombardie: vtrū im
 perator qui mō est possit illud auferre? Laue tibi qd licz
 par fuerit perpetuo contracta: tamē obligatio versus ci
 uitates lombardie no fuit p̄tracta nisi per. xxx. ānos. vt
 patet in textu dicte pacis in verb. xxx. ānis. r ideo si im
 perator velle mibi cōcedere aliquod castrū alicuius ci
 uitaris cū iurisdicōe possit: qd ois iurisdicō r ois distri
 ctus apud principē est: nisi prius cōcessisset alteri. Illud
 autē est certū qd princeps inuadētī castrū alienū no pōt
 illud castrū cōfirmare maxime per obreptionē. vt. C. vn
 de vi. l. auēte. r. C. d fundis r sal. rei domi. l. si qua loca.
 li. vj. r ibi nota.

Idem iuris. Quod dixit in principe idem dixit
 i maximis r maioribus valuasori
 bus. sed i valuasoris feudū quod p ipsos dabit oliz erat
 vile r abiectū r innotabile qd poterat ipsum reuocare p
 libito volūtatē. hodie secus: qd quod no possunt maio
 res no possunt minores. Et sic no qd ex personarū quali
 tate r differentia vbi e eadē virtus r potētia r eadē ra
 tio no variat effectus. vt. ff. de lega. iij. l. itē in legato. §.
 parui. Itē no qd id quod a principio e volūtariū: postea
 e necessariū fm cōtracte obligatiōis vincitū. nā naturā
 obligatiōis sequi debemus. Ultimo no qd olim ille qui
 penitebat debebat restituere precii qd no debebat locu
 pletari cū aliena iactura. vt. ff. de ac. emp. l. bona fides
 l. nā h natura. ff. de condi. inde. Adde r dic qd p̄tractū
 quidā cōsistunt i sola p̄missione vt precariū. quidā i p̄
 missione r obligatiōe vt cōmodatū. quidā a datōe r p̄
 missione. qdā qd incipiunt ab ipa datōe. Dep̄cario certū
 e qd reuocari p̄t i dubio. r in dubio p̄sumit p̄cariū n̄ do
 natio. vt. ff. d do. l. luti. De scdo certū e qd finito vsu
 reuocari pōt an n̄. de do. l. agli. r. C. pmo. l. ij. De t̄tio
 certū e qd fm nāz p̄t b3 locū penitētia alias no. vt. ff.
 de condit. ob cām. l. si pecuniā. De quarto cōstat qd pe
 nitētia no b3 locū nisi gratia solius tradētis: vel eius
 qd depēdeat a tradēte sit facta traditio: vt. ff. d le. ij. cū

p̄. §. nemo. ff. de dona. l. hoc iure. §. siq3 dederit. ff. de
 ver. ob. qui rome. §. flauius hermes. r. ff. de pac. l. si cui3
 fundum. A In ter. n̄ ita subtiliter. Quero i quo stat
 ista subtilitas? Rñdeo oliz feudum poterat p libito re
 uocari: postea fuit h̄ conceptus i illis qd p̄prie dicunt val
 uasores. S3 minimi non dicuntur p̄prie valuasores. vñ
 qd no corrigi quare stare prohibet. Et ista erat rō. sub
 tilis. §. qd qn plura sunt r vñ corrigi: alia no vidēt cor
 rigi s3 potius cōfirmari. l. tribunus. §. si. de mili. testa.
 no. C. d sacrosan. ec. auē. quas actōes. S3 l3 sit hoc ve
 rum d̄ rigore p̄suetudinis rñ de equitate est secus: qd no
 d3 licere minoribus qd maioribus licitū no existit d̄ iu
 re. Itē materia obligatiōis r cōsensus eadē est: ergo
 idē effectus. r est iste sensus huius littere. Adde siq3
 renūciat successiōi feudī venit sequēs post eū iure succes
 sio. scus si remittat dño. sicut aliud est renūciare qre
 le aliud: pacisci de no agēdo. primo casu venit sequens
 in gradu. ff. de inoffi. testa. l. si is. que scdo no: vt no. ff.
 de lib. r postbu. l. siq3 postbūmo alias filiū. §. si. r renū
 ciatio facta in manib3 aduersarij h3 vim pacti d̄ si pe
 tēdo. C. de pac. l. j. Tu dic i feudo vt alibi dicā. r adde
 qd dixi in. l. i plurim3 d̄ acquir. bere. 3

De successione feudali. Rica.

A An p̄ntiam absolutoria possessoris succedat pos
 sessor in locū vasalli qui agēdo succubuit? Dic qd non:
 qd snia absolutoria nihil readiudicat: vt. C. d trāfac. l.
 si p̄tudo. hoc dicit illa lex nōbilis. ff. q po. i pig. babe. l.
 claudius. Et p̄sidera ibi qd aut tertius superat primum
 rotōe: aut iudicio. P̄tio casu loquit illa regula seu for
 ma. Si vinco vincētē te: multo fortius vico te. Secūdo
 casu secus: qd mā iudicij e non p̄iudicare illi qd i iudicio
 no iterfuit: qm̄ regulariter sententia alteri no derogat.

Itē qd i successiōe feudī no attendit testamētū. f. soluz
 p̄ncipaliter r per se: sed per obliquum sic. vt. j. an ag.
 vel si. c. j. Quādoq3 tamē feuda sūt appēdices testamē
 ti: vt in edic. diui adriani r bonoz possessionis s3 tabu
 las. Et qd iustatus dedit eos heredes habebit qui lege
 vocantur. Et adde no. ff. de probationib3. l. q testamē
 tum. Et no qd in successiōe feudali seruat ius cōmune
 vbi expresse non reperitur contrarium in spe. vt in. c.
 j. j. de grad. succes. in feu. r vide. j. d natura suc. feu.

Equitur Supra dictū est d̄ natura

stabilitatis feudī: hic dicit
 de natura ei3 quo ad trāsmisiōez r ist d̄
 principium est valde notabile. Donec
 cōcessū fuit feudū patri meo: dcessit relic
 to me filio et quada3 sorore mea filia sua: qritur qs suc
 cedit i feudo? Rñdet qd masculus n̄ femina. S3 pone
 qd dcessit sup̄stutib3 plurib3 fili3 masculis: qd f̄ l ter suc
 cedit i feudo? Rñdeo qd viriliter. P̄dōe qd vn3 ex fili3
 dcessit relictis pluribus masculis nepotibus: quei if q̄li
 ter nepotes succedat? Rñdet qd in stirpes. A Et idēz
 no. j. de gra. suc. ifeu. ci. r vide in auē. cessante. C. d vis
 r legi. vbi dixi. 3 S3 statim querit vtrū vasallus p suā
 vltimā volūtatē possit mutare hunc successiōis ordinē?
 Rñdet qd n̄: qd i feudis vltima volūtas vasalli nihil va
 let. nec potest valere qd nullū e. hoc dicit. no casus. Sed
 quare no potest qs testari d̄ eo d̄ quo potest post mortē
 suā p̄bere: vt iiti. de le. su. ca. Itē dic qd vltima volūtas
 d̄ i fortiatū: vt no. i rubrica. ff. so. ma. A Et sic no qd
 l3 vltima volūtas sit seruāda: tñ e vez totiens quoties
 nil sit futur3 p̄ legē. ff. d opis liber. l. cerdōez r. ff. d p̄di.
 r demō. l. siq3 eū. Et qro nūqd testator q nato postbu
 mo r mortuo se viuū n̄ mutādo testm̄ videat i eadē vo
 lūrate decedere? Rñ. no: qd ruptū erat. s3 no regrif ex p̄
 sa p̄firmatio: vt. C. d p̄di. l. j. vbi e tex. r glo. no. Et no
 qd argu. d̄ p̄tib3 ad vltias volūtates e argu. a simili. r

id n̄ semp̄ pcedit: q̄ n̄ sūt oīa similia. l. si. C. d. le. Et nō
 q̄ ut d̄ q̄ dicit q̄ i legatariū trāsīt dñū recta via: talit̄
 q̄ res ē plurimū isclatū. l. si plurib⁹. d. l. i. vbi d̄ h. p. ac-
 cur. Et p̄ h̄ nō q̄ dicit dicit i ealu. §. Adde q̄ nemo p̄t d̄
 alieno testari. vt c̄ d̄ testa. c. n̄l. Et si feudatari⁹ legat
 feudū aut p̄ erorē iuris credēs se legat posse et n̄ debet
 aliqd. vt. ff. d̄ usufruc. legato. l. sicut. Et ex certa sciē-
 tia et valer legatū. l. vt i s̄to cāu tūc debeat estimati. vt.
 C. d. le. l. cū alienā h̄z d̄ do. i. lūma. Adde: ius q̄ h̄z q̄s
 heredi suo reliq̄t et nō plas. d̄ d. i. et demō. l. publicā. §. rī-
 tia codicilla. Et nō q̄ testat̄ nō dicit h̄ber e cū lega-
 tarijs s̄z prestare cām quasi cōtract⁹. ff. de re. iur. qui cū
 alio. p. accu. nec dicit hereditas nisi sequat̄ aditio. ff. d̄
 act. et ob. l. hereditatem. ad. l. agl. l. huic scripturē. Et
 Adde: vba enūciariā h̄nt i se cōdi. idēz s̄z si dispositio
 nē nisi p̄pter efficiēdū aliqd̄ sint prolata d̄ p̄ se. de do-
 na. l. ex hac scriptura. de le. ij. l. vnū. §. si. ff. de usufruc.
 le. l. generalī. vbi dicit q̄ verba p̄siliū sūt enūciariā n̄ dis-
 positio. q̄ aliud ē p̄silere aliud p̄uidere seu donare.
 Adde. q̄ legat rē videt̄ i dubio legat̄ proprietatem. d̄
 vsu. l. l. filius. Adde. si nō tenet alienatio nō debet
 gabella in cōdi. C. p̄mu. de le. l. si. §. s̄z q̄: nostra. p. l. v.
 Adde q̄ i legatis fingit̄ retro p̄ditionalis cūct⁹. nō l. v.
 C. d̄ actio. emp. l. si ācilla. Dicit q̄ fingit̄ se d̄m quid non
 simpliciter. l. i. §. hui. ad fill. d̄ sta. lib. r. l. statu libe. i a ce-
 teris. C. p̄mu. de le. l. si. §. sin aut̄. Adde: mirū ē q̄ d̄ in
 lega. oīat̄ actio an̄ diem: cū an̄ diez legatū nō possit ac-
 ceptari nec repudiari. Rñ. imo. p̄t p̄ exp̄ssuz et tacitum
 pactū. vt nō. ff. d̄ acqui. here. l. i. plurī. tñ donatio nō trās-
 sit an̄ diem. de vsu. l. sempromi⁹. Dicit̄ qdā q̄ nō trāsīt
 vere antequam legatarijs eligat qua actioe agere velit
 l. si. §. sed quia. C. commu. de lega. per l. v. dicit vt nō. i-
 sti. de le. §. nostra per accur. §. Secūdo nō quod nepo-
 tes ex filio succedunt loco patris sui. et per istum tex.
 determinatur due questiones v̄z q̄ filij fratris p̄mortui
 succedūt cū patruo corū in stirpes. Sed dubiū ē. p̄do
 ne q̄ erant tres fratres: duo decesserūt: vnus cū vno fi-
 lio: aliter cū quattuor: deinde tertius frater decessit si-
 ne herede. mō queritur vtrum isti filij succedant in ca-
 pita vel in stirpes? In alodis adibus sunt due opi. nam
 Alzo. dicit q̄ in capita: cuius opi. tenet Bald. Ray. de
 for. et multi alij rationē talē adducūt: q̄ succedunt ex p̄-
 prio capite et virtute et nō ex representatiōe paterna: q̄
 nō est eis necessaria. ergo numero diuidit̄ successio. Se-
 cūda opi. ē q̄ i stirpes. et h̄c opi. tenet Accur. vt ip̄e no.
 in auē. post fratres. C. de le. here. et in auē. de here. ab i-
 testa. §. si aut̄ defunctus. Cuius ratio hec est: q̄ mortuo
 primo fratre oēs eius filij loco eius successerūt q̄ aliter
 v̄uebat. deinde altero mortuo ōz idē dicere de filijs et
 alias excluderent̄ per antecedentes. Sed in feudis qd̄
 dicimus? Ja. de are. tenet q̄ viriliter. Ego dico q̄ i stir-
 pes. arg. hui⁹ littere q̄ simpliciter dicit q̄ succedūt i lo-
 cum patris sui. nec distinguit an̄ solū an̄ cū patruis et: ergo
 nec nos distinguere debemus. sciuisset enīz l̄ra distiguit
 re si voluisset. vt C. d̄ cadu. tol. l. si. §. si aut̄ a deficiente.
 Faciliter r̄ndet̄ ad istū tex. q̄ h̄ loquit̄ i successione de-
 scēdētū nō in successione agnatorū: q̄ dicit nepotes ex
 filio nō nepotes ex fratre. et ideo qd̄ remanet adhuc du-
 bia: q̄ quotiescūq̄ nō h̄emus i ea sp̄alia iura i feudis se
 q̄ debemus ius comune. Et vt dixi. s̄. i. pri. §. Et vt dic-
 tur ē de iure cōi sunt opi. p̄ vtrāq̄ p̄e satis pbabiles et
 mannoz viroz. Et si diceremus q̄ succederēt i capita:
 sequerēt q̄ l̄z cū patruo diuidat̄ i stirpes: tñ pa ruelcs
 diuiderēt iter se i capita: et sic facerēt duas d̄uisiones. q̄
 ē falluz. q̄ taz cū patruo q̄ iter se diuidit̄ i stirpes. et
 idē opi. gl. verior ē si v̄uā rōez iuris cōis inspiciat̄. De
 de habemus h̄ q̄ nō valet i feudis ordinatio testamēti.
 Quero ergo quo iure filius heres institutus succedit
 i feudo: et testamēto nō: vt hic. ab intestato: nō: q̄ nō po-

test q̄s decesser̄ testat⁹ et i testat⁹. So. nec ex testō nec ab
 intestato. s̄z iure successorio feudoz. nec mixt q̄ alias hoc
 euenit. vt isti. de ac. p̄ arrogationē. et C. de h̄dicut. auē.
 hoc āptius. h̄ idē cōtingit in pupillo qui p̄prie nō dicit̄
 decessere intestatus. vt. l. i. p̄m. de su. et le. l. de benigno
 intellectu. p̄ intestato habeat̄. Idē est in his qui succedūt
 d̄natis ad mortē. vt. l. i. C. de rap. vir. Vel dic q̄ suc-
 cedit non dico ex testamento: sed q̄ transit cū vniuersi-
 tate: et p̄pterea venit feudū in petitiōe hereditatis. vt. ff.
 de peti. here. l. itē vidēdū. §. si. et in edicto d̄ni adriani
 idē eadē ratiōe. qd̄ est no. et sic cū vniuersitate p̄t h̄l⁹
 institui in feudo. q̄ nec p̄t vlla res excipi ab institutiōe be-
 redis. de here. insti. l. si ita quis iurit̄ heres institut⁹ ex-
 cepto feudo. l. coherede. nō dato. Itē an sit differē-
 tia inter vniuersum et itegru⁹: glo. dicit q̄ sic. ff. de verb.
 signi. l. nihil aliud. Et h̄z ergo fili⁹ cū vniuersitate. s̄z n̄
 ab vniuersitate. S̄z nūqd̄ h̄ditas possit adiri extra iu-
 diciū? Et v̄i q̄ nō: h̄z debet̄ facere iuratiū. nā inuē-
 rariū debz fieri citatis citandis: et sic corā iudice. in auē.
 de here. et sal. §. si vero absunt. In cōtrariū nō. C. de re-
 pu. here. l. sicut. et hec est veritas. Ibi etiā dicit̄ tex. q̄ ve-
 rum negare vel affirmare etiā in iudicio non facit veri-
 tatē alias se habere. Extra nō q̄ insinuatio testamē-
 ti p̄t fieri corā iudice delegato. vt nō. l. ij. C. quēad. te-
 sta. ape. Extra quero an vasallus possit legare sibi ip-
 si: et dico q̄ sic. pro hoc videt̄ relicta libertas. de leg. j. l.
 senatus. §. qui ab hostibus. Quero tria sunt nomia
 testatus: intestatus: intestabilis. Testatus dicit̄ duobus
 modis. l. vere et verius. vt nō. ff. de inoffi. testa. l. p̄p̄. §.
 sed nec ipuberis. Intestabilis dicit̄ quis i feudo vt hic.
 Itē dicimus intestabiles oēs qui nō possunt facere testa-
 mentū qui multi sunt. vt nō. isti. qui testa. facere nō pos-
 §. si. Intestati sunt illi qui cū de iure possent vel nolue-
 runt vel cāu p̄pediti sunt. p̄do quero quātū ad iu-
 ris effectū que differētia sit iter intestabile et intestatus?
 hoc est vtile scire. dicit̄ statutū q̄ mater intestato filio nō
 succedat. Adde pone q̄ matri decessit pupillus furio-
 sus demēs vel prodigus cui bonis erat interdicitū. vel
 fuit d̄natus ad mortē nō adēptis bonis: querit̄ vtrum
 mater repellat̄ a successione persone vel bonoz? Item
 querit̄ si decessit in patria potestate: an pater erit solus
 heres vel cū matre? Et videt̄ repelli q̄ due sunt tantuz
 vie succedēdi alicui. l. ex testamento et ab intestato. vt. ff.
 de peti. heredi. l. ij. et l. ij. et nō ē reperire aliquā mediā iu-
 ris dispositiōem. Unde ōz q̄ intestabilis assimilet̄ inte-
 stato et assumat eius naturā: q̄ quoties nō inuenit̄ me-
 diā iuris dispositiō opz q̄ mediā assumat naturā illius
 extremi cum quo habz maiorē p̄ueniētiam. vt nōt̄ Dy.
 in. c. is qui tacet. de reg. iur. li. vj. et patet in. l. j. de tri-
 bu. p̄terea cōmunis vsus loquendi nō facit istaz
 differētiā. ergo nec nos facimus. vt. ff. de suis et legiti.
 l. j. §. ij. et ibi per Bar. In cōtrariū arguit̄: q̄ q̄nq̄ ver-
 ba p̄ferunt̄ ab idiotis et vulgaribus: et tunc intelliguntur
 grosso modo. C. de dona. ate nup. l. si cū ante. per l. yn.
 Quādoq̄ verba p̄ferunt̄ a statutarijs et iurisperitis: et
 tūc nō inspiciunt̄ quō loquant̄ idote s̄z quō loquant̄ iu-
 riste. ar. de verbo. obli. l. stipulatio ista. §. h̄i quoq̄. S̄z
 certū ē q̄ iurille faciūt apertā hanc differētiā: ergo in
 statutis idē faciemus: q̄ statuta mutant verba a iure
 cū suo vero et p̄prio intellectu. vnde proprio significato
 debemus vti. l. nō aliter. de lega. ij. p̄terea absurdū
 simum eēt dicere q̄ in tot casibus mater excluderet̄ a lu-
 cruosa hereditate filij. vnde istud statutū ē quodāmodo
 cōtra ius naturale. vt. ff. de inoffi. testa. l. nā et si parēti-
 bus. i. p̄inc. ergo verba debet̄ strictissime interpretari.
 vt. ff. de legi. l. quod cōtra rationē. Nā dicere cōtrariū
 eēt quedā extensio de ip̄prio significato ad p̄p̄riū quā
 nō debemus facere i odiosis et statutis siue sit odiosum
 p̄ncipaliter siue secundario. H̄c opi. tenuerūt doe.

ra. l. non tantum. §. si emancipatus. Item forma investiture aliquid debet operari. ut. j. de duo. fra. a capi. iuc. c. j. Sed tenor investiture de liberis loquitur non de hereditibus. ut non. ff. de p. liber. l. si opatum. per Accur. Item ius formale est questum filio beneficio domini magis quam facto patris. ut non. §. qui seu. da. pos. §. cum vero contra. ergo actio patris non debet ei auferri. ut. ff. de adop. l. si arrogator. §. si an impuberi. Preterea non debet concedi patri quod fraudet filium. ut. ff. si quid in frau. pa. l. fin. Preterea filius non venit ut quilibet heres sed iure sanguinis quod est immutabile. ut. ff. de pac. l. ius agnationis. Preterea etiam si dominus consentiat non videtur hoc fieri posse in preiudicium filiorum: imo dominus tanquam male fidus debet haberi respectu ipsorum filiorum quorum comoda patris delabit. ut. j. de no. for. si. c. j. Item expressa vulgaris substitutio potest fieri in feudis: tunc institutus aperit viam substitutioni. de le. ij. l. de hereditibus. Verba autem contractus sic sonant de le. ij. l. iustius. §. filia. Item iura filiorum alienare non potest imo debet ea conservare et augere. ut. C. de bo. ma. l. j. et. C. de sen. pas. l. in questione testamenti. Nam contractus requirunt iuris adminicula: et ideo non potest quis contrahere super iure tertij. ut. ff. de pac. l. si. Accidit questio in quodam marchione qui alienavit castrum in consulto imperatore: utrum revertatur ad imperatorem vel ad filios? Sed iste est casus nimis dubitabilis quia in marchionatu non est successio. unde filius videtur marchionatum obtinere et ipsius evellere de manu patris et non patris: quia pro alienatione pena non iudicatur filio. quod est subtile ad intelligendum. sed videtur quod imo iudicatur filio: aliter per filium queritur pater. ut. ff. de bo. lib. l. qrit. Rñ. feudum est de his que non acquiruntur patri: quia coheret persone. ut. ff. de mino. l. iij. §. si quid minorum. facit quod non. i. au. crepif. C. de bo. q. libe. Et in hac ratione fundatur quoddam aliud dictum scilicet quod pater potest stipulari seu. et militiam unum filiorum. C. de pig. l. fin. quia in coherentibus persone pater potest stipulari unum heredum. ut. ff. de pac. l. auus. Soluevit queri utrum culpa patris promissa viuo auo noceat nepoti: et dicitur breviter quod non: quia per hanc culpam filius eximitur de medio. et ideo nepos immediatam causam obtinet ab auo. ar. ff. de acqui. her. l. qui in aliena. §. interdum. et. ff. de lib. et posthu. l. gallus. §. et quod si tantum. Et dicitur per modum regule quod quotiens quis est successor viciorum alicuius tunc illius culpa ei nocet: et hoc est quotiens aliqua obligatio vel privatio ex facto illius descendit. Sed si contractus non descendit ex facto illius in eam personam de cuius exclusionem tractatur nunquam illa persona excluditur: quia nec vicium privationem inducit: ut dicitur de filia committente adulterium viuo patre. ut. l. ij. ff. so. ma. per Sy. nec obligatio descendit. ut legitur et non. ff. de p. ca. l. questum. §. vlti. et dicitur Sy. quod illa glo. non est alibi. et facit. ff. de iurepa. l. diui fratres. et. l. ij. ff. de interd. et re. et adde extra de voto. c. licet. Sed melius dicitur ut plenissime dicatur. §. si vasallus feudo prius cui deferatur. c. j. Et non. quod in isto. §. sentiunt quidam alium intellectum. v. quod hic fuit alienata pars obuenta ex divisione. nam cum divisione sit permessa: ergo alienandi materia videtur quodammodo applicata. arg. ff. de lega. iij. l. pater. §. quindecim. Sed ego hanc distinctionem non facio quia totum ceterum iure feudum uniformis. et quia totus iste. §. loquitur in alienatione feudi per terminum olim permessa respectu domini secundum Jac. de bel. et bene. Op. dicitur hic quod investitura filie non preiudicat agnatis. contra: quia quando propter merita patris princeps vel alius dominus feudi investit filiam que sola remanserat: talis filia excludit omnes eius parentes. i. agnatos. ut. j. qualiter seu. ad tem. pertinet. c. j. et non. j. qui seu. da. pos. §. cum vero. So. dicitur Jac. bel. quod autem est investita viuo patre: et tunc satis habet consuetudo quod teneat feudum in vita patris et eo mortuo non preiudicat agnatis. Aut investitur filia mortuo patre ex domini sola prudentia propter amorem patris: et talis filia excludit agnatos. ut in contrarium secundum Jaco. de bel.

Sed in oppo. quia iter morte vasalli et ius agnatoris nullum est medium. Tunc arguo sic. Ius agnatorum est ex ipso facto questum agnatis: ergo dominus feudi non potest hoc ius auferre eis. ut. ff. de reg. iur. l. id quod nostrum. So. consuetudo feudo: prius fuit quam in iudicio. sed consuetudo feudo: hoc disponit: ergo ab initio tacite videtur hoc actum quod heri possit. ut. C. loca. l. licet. ff. de edil. edic. l. quod si non lit. §. quia assidua. ff. de pac. l. ius quia. Et si hoc modo non solueres istud contrarium non posset solui. iuxta non. in simili. ff. de lib. et posthu. l. gallus. §. et quid si tantum. Vel dicitur quod non statum est apertum irrevocabiliter feudum agnatis: quia iste casus est reservatus domino. arg. ff. de inoffi. test. a. l. pater filium. et. l. filio. §. contra tabulas. Si tamen dominus patris agnatos possidere non potest postea filiam investire: quia non potest esse sibi ipsi prius. Tu dicitur quod opi. Jac. de bel. non est vera: quia ille ter. j. que ad. seu. ad filiam pertinere. debet intelligi in feudo non vero secundum ipse. de. cer. ut ibi dicitur. Tamen in regno apulie hec quod cessat: quia non exiit in masculo termina succedit: et in regno in quo regnavit iclita et magnifica regina Joana illustris: annis fere. xl. que tamen miserabiliter die claudit extremum: quia semper diu negat fata vivere hominem felicem sicut scribitur in primo Lucani. tamen in cathedra reginali a quinquaginta annis curam non sedit similis ei in gloria et virtute. Hec est iuxta predicta omnia iura iusticia voluntaria consuetudinis feudo: que non servat in oibus locis: queramus de iusticia naturalis que ubicumque locorum extendit vires suas: quia naturales et bone consuetudines sunt ipsa naturalis iusticia. ut. j. q. cau. seu. amit. c. j. §. si sunt quecumque. Ideo queramus de ista naturali iusticia. Obligatio non est aliud quam iusticie viculum suum cuiusque tribuens meritum. si pones nullam politicam esse insulam: quia non est ibi populus: tamen pro merito iter se situlz tribunalia et proia ibi non sint. ubi vero est tribunal: ibi aliquam politicam et regulam necesse est et que dici potest ius civile. ius vivendi sub quadam specie civilitatis. et vide quod non. ff. de re. iur. l. marcellus. Et queramus de tali questione. do tibi in utile dominum feudum meum ne alienes. i. si ne parte alienandi. tu alienas: modo queritur utrum secundum naturalem iusticiam descendat ad filios tuos: an revertatur ad me? glo. format ista. q. ff. de acq. pos. l. q. abisti. §. j. et ibi per d. Sed alibi dicitur quod glo. singularis quod ista verba sapiunt manus iniectionem. et non. de na. istorum verborum. de le. ij. l. cum pater. §. libertus. in p. tamen non potest sibi ius dicere per violentiam nisi incontinenti. ut not. Jac. bu. C. de pig. l. iij. ubi videas. Item hec datio videtur condicionalis et expirare in defectum conditionis. ut. C. de idic. vidu. au. cui relicta. Contra vero quod imo datio valeat. ut. C. de condi. ob. cau. l. ea. lege. et. ff. de ver. ob. l. si ira. q. §. ea lege. sed ibi loquitur in plena et totali translatione seu alienatione directi dominij. Sed utile dominum dicitur vsu fructus: et ille a persona est inseparabilis. et ideo videtur quod facta alienatione statim solidatur proprietati. ut isti. de vsu. §. finit. sed imo videtur quod sit novus usufructus in persona filij. ff. de ver. ob. l. stipulo ista. §. si quis ita. sed feudum est usufructus sed non merus ut. j. in. q. cau. seu. amit. §. si. plenius autem usufructus est in usufructuario: plenius in vasallo: plenissimus in domino. Distigue tres causas: Aut nulla sit merio filij et redit ad dominum per alienationem. Aut sit merio alij cuius filij nominatim pura ius. et tunc transit ad eum filium nominatum. Aut sit merio filij idistincte: et tunc recidimus in illam questionem: utrum intelligatur filius nominatus ut heres an ut filius quod interpretatur secundum subiectam materiam. de hoc non. ff. de pac. l. si tibi. §. pactus. dixi plene in. l. liberti. C. de oper. liber. ibi vide: et de condi. inde. l. si non sortem. §. libertus. Quero si habes plenam proprietatem dicit ita vido tibi utile dominium: quod pactus est iste? An aliquo casu possit reverti utile dominum ad proprietatem? Rñ. est contractus superficies: quia alius esse non potest. i. superficies empta censetur non proprietatis. ff. de p. b. emp. l. cum mansueta. §. nemo. Alterius positurus aliquas pcur-

fiones in materia p̄mitto q̄ quedā est alienatio per se et n̄ in alium: vt cū vasallus refurat feudū dñi. naz a se alienat abdicādo et in dominium nil trāssit s̄ ex ipsa p̄prietate dñs ius metū. ff. ad treb. l. si heres. Quedā est alienatio a se in aliū vt in nostro. §. Quedā in alium s̄ nō a se: vt quando creditor vedit pignus vt. ff. de reg. iur. l. id q̄ d̄ nostrum. Prima conclusio in reūtatē ē: si vasallus seu. refurauerit nō p̄iudicat agnatis nisi eo et filio eius viue t. vt. j. d̄ cap. extraor. §. beneficium. et in nostro. §. satis inuif. nā cum facit filiam iuecturi ipse refurat dñi et dñs inuestit filiam. et dicitur hic q̄ demū eo mortuo sine herede masculo vocant agnati. An aut̄ ista refuratio possit fieri iūto dñi? d̄ r̄i i euidēcialibus huius operis. Et. j. de capi. q̄ cu. ven. c. si. vbi plene nō. et i. l. is cum quo. ff. d̄ aqua plu. ar. 3. Secūda conclusio si vasallus feudum alienauit sine p̄sensu domini ipsa amittit dūmodo sciēs feudū cētecerit. vt. j. Tertia conclusio ē q̄ pro qua parte alienauit p̄ ea feudū amittit nō in totū: q̄ non debet plus puniri delictus q̄ inueniat meta delicti. vt. j. dicā. imo. de r̄i. o. e. p̄suetudinis totū p̄dit p̄ p̄tume liaz domini q̄ indiuisibilis ē. S̄z precedētes opi. iure canonico approbatur vt. j. dicā in. c. j. d̄ vasal. q̄ p̄tra constitutionez lotha. Quarta conclusio est si vasallus seu. illicite alienat p̄iudicat sibi et liberis s̄z n̄ cohereditib⁹ nec dñi. vt. j. dicā in conclusionib⁹. Q̄ d̄ dixi in liberis intellige s̄m predicta. videlicet quādo in liberis requirit hereditarius r̄i. Secus si veniant mero iure languis et sunt nominati in inuestitura salte aliqui ex ipsis licz postea sit subiecta clausula generalis ad oēs liberos se extendens quasi tot videant̄ feuda quot successores. de lega. iij. l. si chorus. Quinta conclusio. si alienat statim. pena priuationis trahit secū suū effectū. et ideo redimere ex postfacto nihil p̄dest q̄ est mera pena. Sexta conclusio licet iterueniat cōsensu domini in alienatiōe. nō tamē p̄iudicat agnatis nō cōsentientibus. ar. ff. de ser. ru. pre. l. per fundū. Septima conclusio ē agnatis p̄t fieri alie natio sine cōsensu dñi. i. q̄ nō dicit dominus ex hoc cōtēni. vt. j. de alie. feu. pa. c. j. tamē si multi eēt agnati et fieret vni in p̄iudiciū aliorū alij possent reuocare p̄ parte que sibi cōtingit vel in totū. si in totū p̄tingeret eis. ff. d̄ lega. j. l. filius. §. diu. et no. C. de fideicō. l. post mortem. de lega. iij. l. cum pater. §. filia. Tamē q̄ in hac alienatione nō cōtēnit dominus vt dixi nō admittunt nisi q̄p ta eis via per mortē vt in nostro. §. Et nō q̄ si per ānuz taceāt agnati a die scientie perinde est ac si cōsensissent alienatōi. vt. j. si de feu. vasal. c. ticius filios. et alias ē rubrica de feu. filie dā. Has oēs cōclusiones paucis aditis per me approbat do. Jaco. de ardisone veronei. i. nō. sua summa. Sed hic quero vnus. P̄done q̄ vasallus vendit sub ista cōditiōe si cōsensu domini et agnatorū accesserit. nūquid per hoc cadit a feudo? R̄n. non. arg. l. ad hoc nō. ff. de manu. testa. l. si quis locuples. S̄z pone q̄ vedit sub ista cōditiōe: vedit si et inquātū de iure possum: et aliter nō sequit̄ traditio: vtrū cadit a feudo? dicit do. Ja. q̄ nō. Unde dicit q̄ vasallus si fuerit peritus poterit fraudē excogitare vt nullū sustineat amissionis periculū. puta vendēdo sub p̄ditiōe predicta. ar. ff. de acqui. pos. l. si me in vacuā. et l. qui absent. §. j. et ff. de solu. l. sub cōditiōe. et ff. de leg. iij. l. si ita quis. cū si. s̄z cū. etiā si in tradēdo sit oblitus excipere iura domini q̄ in ipso cōtractu excipi debēt. arg. ff. de serui. vt. pre. l. si binarū. q̄ d̄ verū est nisi aliqua captio dñi possit interuenire per corporalē traditiōe: puta castrum q̄ d̄ vix dominus recuperare poterit. nā dolus ē in traditiōe qui d̄z purgari per amissionē feudi. quoniā p̄tice et simulate p̄ restatiōes nihil operant̄: imo in fraudē augēt fictiones. vt. ff. de iurepa. l. si libertus. Si dicimus q̄ p̄cessit venditio vt infirma: sequit̄ traditio vt infirmāda. vt. ff. d̄ dolo. l. elegāter. Et ita super hoc puncto cōsului. nā p̄

restatio iuris nō tollit ea que facti sunt. ff. de acqui. pos. l. j. §. si vir vxori. et facit quod nō. ff. vti possi. l. ii duo in prin. et in. l. in aliena. §. celsus. et in. l. si quis extraneus. ff. de acqui. bere. et. C. q̄ cum eo. l. si seruus. Et ideo illud verbū. fraudē excogitare. q̄ d̄ ponit Ja. predictus ē male positū. vt. ff. de iurepa. l. si libertus minor. Alio mo distingue s̄m Ja. bel. aut feudū ē nouū. aut paternū siue antiquū. Si nouum. tunc regulariter factū patris nocet filio. b. d. glo. h̄ que incipit. quid ergo et. ar. j. si d̄ seu. sue. cōtro. c. si vasallus. Si antiquū: aut pater alienat seu. aut cōsentit alienat. aut culpam aliā cōtrahit. Primo casu aut alienat legitime. i. iure p̄mittēte: tunc succedit filius ut h̄. et nō nocet sibi factū patris. vt. d. §. itē si fuerit. et. d. §. et si cletulus. Aut nō legitime: et tunc si ex hereditate patris p̄t n̄t aliquid ad filiū vel peruenire p̄t repellit filius nec succedit nec reuocat: et sic factū patris sibi nocet. vt h̄ in glo. et. j. si de seu. sue. p̄tro. c. ticius. alias vt p̄tuo filius succedit in seu. et reuocat. vt j. an agna. vel filius. c. j. quem t̄. p̄tuo sic debet intelligi. Secundo casu non p̄iudicat filio: vt h̄ in glo. ff. de inoffi. testa. l. si is qui. Et potest esse ratio quia filius nō venit nec diceretur venire cōtra factū patris quādo pater ruditer cōsentit nec se obligat: q̄ per cōsensu t̄tūz naturaliter obligat. vt. ff. de pac. l. j. et l. si vnus. §. p̄tuo. et. ti. vbi de hoc. Et p̄t te obligat t̄c filius nō reuocat: q̄ nō p̄t venire p̄factū patris. vt. C. de restit. mil. l. q̄ a p̄t. et. j. an agnatus vel filius. c. j. Tertio casu aut filius p̄bit culpa viuo auo. et nō t̄c nocet filio suo: q̄ succedit auo nepos quasi p̄ nunq̄ fuerit in rerum nā: et sic obtinet ex p̄sona auū nō patris. vt. ff. de sena. l. emancipato. §. si. de inuis vo. l. adoptiuū. §. fin. de his qui sunt sui. vel alie. i. l. si qua. et. l. j. §. pe. et si. de cōtra ta. et de interdte. et rele. l. ij. de iurepa. l. diui fratres. Aut cōtrahit post mortē auū: t̄c indistincte nocet filijs et repellunt. vt j. si de seu. sue. p̄tro. c. si vasallus. in glo. ibi posita p̄real. et. C. de q̄o. l. diuo marco. et adde q̄ d̄ nō. j. si va. feu. p̄tuo. c. j. Ja. bel. Et nota q̄ feudū paternū dicit̄ p̄prie vsq̄ ad quartū gradū. s̄. in quo cōtinētur. v. p̄sone que habēt p̄prie nomē genitoris. s̄. pater: auus: proaus: abauus: attauus. Abinde vero. s̄. p̄prie loquēdo nō appellat̄ paternū sed antiquū. est h̄ tex. et hoc sumptū ē ex tex. ff. de gra. l. iurecōsul. et ē ar. ad questionē. Si cōcessum ē seu. hoc modo. cōcedo tibi castruz in seu. paternū q̄ non extendat nisi vsq̄ ad quartū gradum. et ideo in feudis ponunt̄ hec verba. s̄. in feudū paternū et antiquū: vt ois cesset dubitatio quod tene menti.

Filiavero. Duo facit. secunda pars ibi in alio et vsq̄ in finē. b. d. Filia nō succedit in feudo licz vasallus decesserit sine herede masculo nisi inuestitura facta fuerit in patrē vt filij et filie succedant in feudū. tunc enim succedit filia demū masculis non relicis. Item succedit filia aliquādo si ipsa per se ē inuestita. Sed si feudū habz initiū a fratribus nō succedit vtrūq̄ alteri nisi dictū sit. b. d. In tex. ibi. vt filij et filie. Ad q̄ si simpliciter facta fuit inuestitura feudi vt filij et filie succedant nec dictū fuit masculis nō extantibus q̄ tunc nō succedunt femine nisi masculis nō extantibus cū hoc intelligat̄ adiectū ex natura rei de qua agitur. quod tene mēti. Sed quid si masculi quidā extabant et statz decesserūt? R̄n. glo. feminā vocari ex iuris benignitate. quia nō debēt alijs nocere cū sibi nō p̄sint. ar. ff. de aq̄. plu. ar. l. ij. §. itē varus. et insti. de lege iustia cani. rol. i. ni gro. et ar. ff. de cōtrata. l. si post mortē. §. liberi. et dixi. s̄. p̄m vel abbatē. §. j. vbi de hoc. In tex. ibi. vna inuestitura. Nota q̄ vna inuestitura nō parit ius accrescēdi. Et est ratio q̄ ius accrescēdi nō est de mera natura cōtractuū cū habeat procedere p̄ interpretatiōe extēsuaz et per iuris fictionē. vt no. ff. de le. ij. l. si ticio et mēnio. §. iulia. Quodā brocardū hic assignat̄ q̄ licitum

Expressis qd tacite nō licet. qd inepie sumit h: qd femina nō repellit a feudo eo qd nō liceat sed eo qd nō intelligit ex natura rei. Tamē istud brocardū cadit in matrimonij qd poteribus loqui nō licet cōtrahere matrimonij tacite. i. sine expressiōe verborū. vt nō. C. de prescri. xxx. an. l. cū notissimū. et extra de spō. c. tue. et c. vl. de cōtu. seruorū per Bar. nō tamē substantia ē i verbis sed i cōsensu. sed ille cōsensus nō habet canonicā auctoritatē qd desicit ei forma. i. verba. Itē nō licet tacite legitima re naturales. i. per tacita ipōsalitia sed necessaria ē verborū solēnitās. Nā si per matrimonij scriptura et dos si per rescriptū supplicatio: si per curiā oblatio curie: vt in suis pz locis. Et multa alia sunt que lex non patitur in sigmento silentij cōstare: sed requirit claritatē verborum vt ē heredis institutio. vt. C. de testa. l. iubemus.

Extra quero si verba principis ita dicunt. cōcedim⁹ vobis p. c. et Jo. et cuiuslibet vestrū tale castrū in feudum rectū et nobile: vtrum videat actū qd vno deficiēte alter beat totū? Rñ. sic. vt no. in. l. si pluribus. de le. ij. et ar. ff. mā. l. creditor. §. dacobus. Donec pater recepit feudū p se et masculis et femis ex suo corpore descēsuris: vtruz cōtinēat filius filie? Rñ. sic. vt. l. j. C. de condi. inser. per Bar. in. l. liberorū. ff. de verbo. signi.

Qui successores teneant feudū pfirmare. Ricar.

Quis inuestitus. Diuide

in duas partes. Primo de inuestitura facta a layco alicui de alieno bñficio. Secūdo de inuestitura facta a p̄lato eodē casu. sc̄da ibi. hoc ita est. Casus nō. ē. Inuestitura pape potentior est q̄ iusurandum. d̄ renū. c. inter et ibi. nō. Itē facta inuesti. a layco d̄ alieno feudo i diē vel sub p̄ditōe sortitur effectū vasallo mortuo sine successore: siue p̄moria tur inuestitor siue inuestitus siue tenēs feudū. sed pura facta inuestitura non valet. Facta vero inuestitura ab ecclesiastica p̄sona modo predicto nō sortit effectum si p̄moria inuestiēs antequā feudū tenēs: vel si sub cōditiōe vel tēpore ātequā cōditiō vci tēpus existat. Vel sic. Pactū a p̄ncipi. impedit futurā cōfirmationēz legalē. Vel sic. Cōtractus cōditiōnalis quorū dies non venit nō trāseunt ad successorē dignitatis. h. d. subri liter. Nota primo tractum futuri tēporis ad p̄latū non p̄tinere. Itē qd ea demū trāseunt i successorē que i iure cōsistunt: et viduata ecclesia penes eaz sunt habitus. An aut cōpromissum transeat in successorē dignitatis? glo. dicit qd non. de p̄ca. in de. si. et est tex. extra de testi. c. presentata. et per Bar. de vul. substi. l. qui liberis. Itē si tutor vel p̄latus agit ex cōtractu suo directa nō dat ei in integrū restitutio: secus si agit vtili. Et vide litterā. Casus 2. Darchio vel comes militem inuestiuit de alieno feudo eo tenore qd habere debeat post mortē vasalli: vel sub cōditiōe vel in diē: querit quis sit effectus huius inuestiture? Rñ. qd siue p̄moria inuestitor siue inuestitus siue tenēs feudū: inuestitor et eius heredes tenentur inuestito: et eius heredibus adimplere inuestituram adueniēte die vel cōditiōe: licet aliqui dicant cōtrariū quādo p̄moria inuestitus. Si vero inuestitura sit facta pure d̄ alieno feudo nō valet. h. primo. Secūdo dicit qd si per sona ecclesiastica fecerit inuestiturā de alieno feudo i diem vel sub cōditiōe si p̄moria inuestitor antequā tenēs feudū vel p̄ditio vel dies extiterit: successor eius nō tenebit adimplere inuestiturā. predicta vera decedēte vasallo sine herede: alias sū successor et si aliter h. d. Ja. de bel. In tex. ibi. fuerit. s. a layco de feudo qd per aliū detinebatur. Post mortē. s. detinētis eo tenore: vt post mortē eius qui feudū detinet: habeat. Et pote. i. ex tēpore. Ja. Inuestitus. subaudi et dubitatur

quis esset effectus eius inuestiture. Ja. Feudū. subaudi ante inuestitū et inuestitorē Ja. Tenere. s. incorporalem possessionē inducēdo. Dicant. subaudi et mole. l. j. glo. subaudi et bene. Ja. Pure. i. nō adiecto die vel p̄ditis. Ja. Feudū alienū. i. ab alio detētū. Dy. et Ja. Non valet inuestitura. s. incorporei. sed demū eo mortuo qui feudū tenet sine successore. De vasallis. i. de illorū vasalloz feudis. Dy. Nō habēt. i. feudū transmittere nō possunt. Nota qd in laico nō refert quādo cedat dies verbalis inuestiture: qd semp heres adueniēte conditiōe. et die tenet inuestire. Est ergo feudū de natura aliorū cōtractū et non de natura vltimarū voluntatum que nō trāsmittuntur. vt insti. de verbo. obliga. §. et cōditiōnalis. licet quedā gl. dicat et male: qd cōditiōnalis trāsmittat ad suos. ff. de ac. et obi. l. is cui. que glo. ibi repro batur per Dy. et loquitur illa glo. in singulari relicto. In vniuersali vero nūquam glo. dicit trāsmitti. vt plene nō. in. l. j. C. de his qui ante aper. ta. Secūdo nō qd id quod factum est sub forma congrua debita et bone facta valet qd si simpliciter fiat non valet. nam de feudo non aperto potest fieri hoc modo. s. euz aperiet: s. pure facta est nulla. qd est nō. dignuz. et sume hic argu. an de futura successione valeat pactū. et facit. ff. d̄ actio. emp. l. si quis seruū. qd istud pactū fit cū dño. vt. C. d̄ pac. l. si.

Et an possit renunciari huic p̄stitutiōi? Rñ. nō: qd tradit formā. Item qd ibi p̄tractus tenet: sed aliquo beneficiō potest impugnari et tūc valet renunciatio: vt. l. si. ff. ad vellei. S. si p̄tractus ipō iure nō valet tūc renunciatio nil operat. vt. l. conuenire. ff. de pac. do. ibi. per Ricar. et Ly. Obligaciones civiles nascuntur ex legibus et qd renūciat legibus renūciat obligationib⁹ civilibus. et id nō p̄nt nasci ex cōtractu in quo renūciat legibus traditibus formā in actibus. et nō iure factum ab alio qd a me app̄bare nō possum: vt nō. in. l. post legatū. i. prin. ff. d̄ bis qui. vt indi. et l. nō dubium de testa. qd alias nō valet: p̄ consensuz roborat. C. p̄mu. vtri. iudi. l. ij. p̄ Ly. nisi. requirat. aliquid p̄ambuluz qd nō posset suppleri p̄sensum vel nisi cōsensus habeat in se peccatum forme vt nō. extra de elec. c. i. causis. 3. Tertio nō de p̄latis qd inuestitura ipsoz nō est rata nec firma nec transeat ad successores nisi eis viuētibus aperiat administratio et collatō seu. Et est rō qd ius p̄lati cōsistit i sola administratione. et facit ad hoc qd nō. in. l. si certaz. §. si. ff. d̄ mili. testa. Reuoco i dubiū. pone qd seu. possessoris si erat duraturum nisi vsqz ad pascha et sic ad diē certuz oio extitū: p̄latus interim inuestiuit me de illo et decessit prius qd extiterit dies: vtrum successor in p̄latura debeat me inuestire corporaliter? Dicitur hic qd nō. sed mirū ē cū dies sit certus. nā videt dispositio pura. Sed respōdeo officij administrationis ita ipso iure impedit dies certa sicut cōditiō vt hic: qd ē notabile. Et nō hic argu. qd cōtractus sub cōditiōe vel in diē celebrati euz p̄lato nō astringūt pro futuro tēpore successorē: quādo quoquo modo sapiunt alienationē vt h: quod ē menti tenēdū. Sed pone qd talis est p̄latus qui ē oio disponēdus: nō tamē est accusatus vel inquisitus: nūquid valēt eius infeudatōes: loquor in feudo aperto? Rñ. sic. vt nō. in. c. qd p̄pter. i. vij. col. de elec. i. nouel. Quero quare inuestitura verbalis trāsit ad heredē et nō realis: Rñ. verbalis ē incorporea: sed realis est corporea. et nō trāsit ipsa. i. corporalis possessio i heredē suscipientis: s. ei⁹ effectus. vt no. ff. de acqui. pos. l. cū heredes. Donec laycus qui fecit inuestiturā de spe tāquā cōmuni fuit interim cōdēnatus ad mortē ex forma statuti: quod statutū l. j. rigorosuz: valet tamē. vt no. in spe. de fidei. §. j. ver. sed pone. et de do. et cōtu. c. veritatis i nouel. An fiscus aperto seu. tenebit vasallū corporaliter inuestire? Rñ. nō: qd fiscus equiparat p̄lato nō heredi. vt. ff. de noua. l. quoti. n. si. vbi ē tex. no. Quero quis p̄latus ē ille qd p̄t

pōt reuocare feudū illicite cōcessum? Respondeo nō tantum prelati immediatus illius ecclesie s; quilibz ei^o superior. d. suc. ab ite. e. cum dilectus p. Inm. q. tene menti.

Done q. heres layci nō vult iuestire vasalluz & bz iustam cām litigandi: nunqd p̄dēnabit ad itereffe? Respo^o deo a facto qd ē i obligatione non excusat iusta cā litigādi sed ab itereffe sic. gl. est ordinaria q nō est alibi. ff. d. triti. l. in hac. Quero q rō dubitatiois pōt esse. q: qd heres nō teneat adimplere factuz defecti. vt i. l. si ego. §. j. ff. de iure do. Rñdeo q: ptractus dotis l; sit noiatus inter vir & vxorez: tñ qñ tertius dat dotē relulrat contractus inominatus do vt facias. i. vt hāc vt vxore trates. ff. de ver. ob. l. qdaz cū filiuz. Uñ re integra videbatur hēre locū p̄tia. qd ius penitēdi ē ad heredē transit tñ speciale est fauore dotis. qd heres cogat hēre ratum & h. d. ille. §. singularis. Done aliquis p̄cessit mihi feudū hoc pacto q non teneat de euicōe nisi suo facto & dato tñ: contingit q euincitur ex facto suo auctoris: querit vtrum teneat? Bar. determinat q sic: q: pprie interpretat factū ad d̄fessionē vel extēfionē obligationis in ipsum. vt ipse no. i. l. si seruus. ff. de p̄di. tur. tamē hoc non ē expeditū per ea que nōt Ly. in. l. siue. C. de nego. gest. facit. l. de tuo. ff. man.

De cōtētiōe iter dñi & fidelē de inuestitura seu. Rica.

i fuerit. Diuide in quatuor partes

f Primo dat forma dirimēde cōtētiōis. s. quādo vasallus possidet vel pbat. Secūdo quādo dñs. Tertio qñ vasallus p̄tendit inuestiturā rei quā p̄pignore accepit. Quarto quādo defectu feudi guardie & castaldie agit. sc̄da incipit in. §. ceterū. tertia in. §. similiter. quarta in. §. i. super. Casus. Vtra cōtētiōe iter dñi & fidelē de inuestitura decidi d; vel per pares curie testimoniū phibentes: vel per iuramentuz possessoris iurantis cum. xij. sacramentalibus: vel solus iurabit dñs quādo vasallus ē castaldio vel actor. Scudū autez guardie & castaldie quādocūq; post ānum auferrī pōt. vide litterā. Casus i terminis. Inter dñm & vasallū orta ē cōtētiō de inuestitura seu. querit qualiter sit faciēda probatio? Rñ. per partes curie nō per alios. l; regulariter ois admittat qui nō phibet. & qui pbauerit obtinere debz. Sed inopia p̄bationū iternueniēte: aut possidet vasallus & iurabit solus: vel fm quosdā cuz. xij. sacramentalibus. Aut possidet dñs & regulariter iurare d; cū. xij. sacramentalibus. Fallit regula si vasallus est castaldio vel actor: q: tunc iurat solus. Itēz si dñm plene pbauit: tūc obrinet sine sacramento. Idē dicēdum est de guardia. & hoc vsq; ad. §. similiter siquis. Et nota q inopia p̄bationū emergēte peruenit ad iuramentū. facit. C. de iureiurā. l. in bone fidei. l. admonēdi. ff. eo. ti.

Item nō h q ratione officij p̄sumit quis subtraxisse bona dñi eo q apud ipum officialē reperimū: qd ē multum nō. Et q: littera ē obscura recipit cōtraria. Opp. primo dicit littera q pares curie sunt testes. q. d. & non iudices. Sed imo videt q debeant esse iudices. vt. j. d. p̄te. feu. ap. pa. c. j. de pbi. feu. alie. per fede. §. preterea. Sol. aut pares sunt plures & sufficiunt ad vtrunq; officii: aut ad alterū tantū q sunt pauci. Primo casu pares erunt testes & iudices. & fm hoc cōcordant & nō sunt cōtrarij. Secundo casu aut p̄batio fieri pōt per partes tantū & nō per alios: & certū ē q tunc pares erūt testes & alij iudices vt bic. ar. C. de hered. & ma. l. quoniā. Aut p̄batio fieri pōt etiā per alios testes: & certū ē q tūc pares curie erunt iudices vt in cōtrarijs. Aut est dubium & tunc in dubio pares erunt testes & alij iudices vt bic: q: facilius possunt inueniri iudices qz testes. Opp. sc̄do q non solum pares s; etiā alij possunt esse testes.

vt. j. quid sit inuesti. §. si vero inuestitura. So. aut dominus habz pares & pbabit per pares. Aut nō habet pares & tūc etiā per alios vt ibi. Itē cōtra. ad idē. j. de cōsue. rec. feu. c. sciēdum. in fi. & qui testes sunt necessarij ad p̄batiū inuesti. c. j. circa fi. So. h d noua inuestitura agit q pbat p pes ibi d veti q pbat ē p extraneos. Itē op. lra dic q vasallus iurat solus vel cū. xij. sacramentalibz. Cōtra. j. de inuesti. iter do. & va. lis oriaf. c. ij. in princ. de cōsue. rec. feu. c. ij. §. j. So. fm quosdā. aut cōstat feudum esse. sed dubitat de qualitate feudi: vtrū sit paternum vel collaterale: & tunc iurat solus vt h. alias secus: vt in cōtrarijs. Nec so. est in glo. s. de cōtrouer. inuesti. §. cū autē. Sed bec solu. nō placet quātū ad cōtraria: qz & in tñsi de inuesti. iter do. & vasal lis oriaf. c. ij. in princ. erat dubiū de qualitate feudi: & tamē iurat cū. xij. sacramentalibus vt ibi apparet. Et tō dic q aut possidet āno dñi sciēte & nō cōtradicēte: & tunc iurat solus vt bic. in ver. inopia. in princ. Aut minus āno vel dñi ignorāte vel sciēte tamen phibente: & tunc dñs iurat cum. xij. sacramentalibz. vt. d. ver. iopia. vide i alia mā d. xij. sacramentalibus & de coz fide. extra de ap. c. j. i nouel. & ibi vel cuz. xij. facit. j. si de feu. inter do. & va. fue. p̄ro. c. ij. §. fi. Vel dic. aut p̄cessit semiplena p̄batio: & tunc iurat solus vt bic. Aut nulla: & tūc iurat cū. xij. sacramentalibus. vt in cōtrario. Vel dic: aut est p̄sumptio nec intercessit semiplena probatio: & cuz iurat cū. xij. sacra. vt in contrario. Vel dic. vt no. in. d. §. cū autē. Opp. dicit bic q si vasa. ē castaldus vel actor: q domin^o indistincte iurat. S; cōtra. s. de cōtrouer. inuesti. §. itē si vasallus. vbi probare cogit dñs. Solu. ibi defierat esse castaldus vel actor: tō dñs ibi pbat. Sed h adhuc durabat i officio. ideo dñs iurat. Et ē etiā bic ratio ppter presentē administratiōne quā gerit. Vel dic bic dñs possidet: ibi vasallus. Itē opp. dicit in littera q ratio officij p̄sumit dñi bona subtraxisse. Sed cōtra. C. arb. tu. l. si defunctus. Solu. aut de bonis dñi aliquid reperit apud eū qui gerit officii: & tunc in dubio subtraxisse vel abstulisse videt nisi sibi reddiderit rationē vel p̄bet dationē a domino sibi factā vt h. & ar. ff. de fur. l. qui vas. §. vetare. ff. man. l. si creditor. §. si inter maritū. Aut de bonis alterius & nō domini reperit apud eū & non p̄sumit quesuisse de bonis dñi nisi cōtrariū p̄bet apud a domino vt ibi. Jac. de bel. Sed glo. que est in. l. facultas. C. de iure fisci. l. r. dicit q officialis reipublice qui pecunias publicas habet in sua potestate si nescit vnde p̄cia emerit administratiōe durante p̄sumit de pecunia publica emisse: qz reipublica equiparat ecclesie. vt. C. de sacrosan. eccl. l. vt iter diuinū. Sed tu dic q nō ē bona similitudo: qz p̄latus tencē acquirere ecclesie. secus in magistratu rei publice cuius officii ē studere i cōseruādis nō lucrādis. Vel dic melius q si reddiderit congruā rationē de gestis & reliqua soluit: nō p̄sumit de publico emisse quia p̄trariū apparet. secus si reliqua nō restituit. Unde nō solū per yporbe. s; etiā per vtilē rei v̄di. reipublica p̄t p̄sequi acquisita p̄ administratiōe suam. P̄delat^o aut raro reddit rationē de administratiōe: & ideo magis p̄sumit cōtra prelatos. s. q ea que emerūt acquisuerit d bonis ecclesie. facit qd no. in. l. j. C. de cōtrad. iudi. & p Ly. C. de sacrosan. eccl. auē. quibuscūq; modis. quod ē no. Et dicit glo. q prelati p̄lato imēdiante succedunt: qz ecclesia semp regit animo alieno. & inter administrantes nullū ē mediū. nō ita i minore qui regit animo suo principaliter & alieno accessorie. vt. C. de iud. deli. l. potuit. P̄delatus eim vt sic dixerim ē aia & sp̄s ecclesie. sed tutor ē aia & sp̄itus pupilli. 3 Deinde gl. notat bic de cōmodo possessionis quod ē multiplex. Nam aliquando habz iudiciū ordinare. vt. l. j. ff. fami. bercil. Aliquando ab onere p̄bationis releuare. vt insti. de i. terdic. §. cōmodū. Aliquādo ē causa implorandi officii

iudicis. vt. ff. d. of. pec. cessa. l. fi. r. ff. de lib. ca. l. libe. i. fi. Aliquādo officiu iudicis pponit: non qz deficiat actio s; qz deficit exercitiu. ff. si cer. pe. l. filius. quod e no. Aliquādo possessio e ca inducēdi psumptione. vt. l. pe. ff. d. condi. insti. Aliquādo e causa inducēdi recuperatione. vt. C. qd cū eo. l. si seruus. de vi r. vi ar. l. qui possessioez Aliquādo ipediēdi executione. vt. C. ne vxor p marito. l. ob maritorū. r. ibi per L. y. Aliquādo pducēdi alios naturales effectus. vt no. ff. de acqui. poss. l. iij. §. ex contrario. Sed an pcedat iste libellus peto punciari me possidere. no. in. l. j. §. j. de itine. actuq; pua. ff. Et an liceat in suo feudo edificare castrū. de fo. cōpe. c. ex parte. r. no. in. l. j. §. j. ff. de superfi. De possessioe pcedonis hēs. ff. cōi. diu. l. cōi. diuidundo. §. inter pcedones. r. C. de fun. pa. l. ius empb. teorici. li. rj. Et quādo constat de nō iure: vtrū possit peti restitutio ciuili possessiois? notat Inno. de filiis presby. c. pstitutus. Et an i summarijs snia lata sup possessioe dicat definitiua? aliquid tā gatur in gl. in. l. j. ff. de iurisd. om. iudi. r. C. de senten. l. post sententiaz. De possessioe priuilegiorū habes. C. de fide instrum. l. si solennibus. per Lynuz. r. aliquid no. in. l. fina. C. de diuer. pcedio. vba. libro. rj. r. no. C. si d. momen. pos. fu. ap. in. l. vni. in glo. magna. r. p Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acq. pos. Adde d. iuramento sacramentaliū. Quid sit psciētia: r. qd regratur in ipa nō. d. elec. c. cū inueteri in nouella. d. cēsi. c. venerabili. p Inno. d. iudi. c. nouit. r. dic vt in. c. statutuz. §. assessore de rescrip. in. vj. r. in demē. j. de iurepatro. Et an ius naturale magis artet cōsciētiā qz ius ciuile pōt argui ex dictis Inno. i. c. nullus. de reg. iur. r. c. consulti. r. de iurepa. c. cura per Inno. vbi oio vide. Vbi dicit qz cōsciētia nō e obligatoria quādo quis e tutus pscriptioe approbata a iure. vt plene per Jo. an. in. c. possessor. in mer. r. no. i. c. fi. extra de prescrip. Ultimo nota hic qz finito tēpore immediate r. sine aliquibus inducjs pōt rez auferri detētori nullo dato tpe quod dat iudicatis. Et est rō qz ois terminus terminat p suas extremitates. vt. l. iij. ff. de cōdi. r. demō. Et si vasallus icludit ostia dñs poterit aperire. vt no. Inno. extra de imu. ec. c. j. A. Et. l. si seruus. C. qd cum eo. r. l. domus. ff. loca. Et est ratio qz non est priuatus ciuili possessione cum in ea nō habeat cōtradictorē. vt. ff. de vsufu. l. cuiuscūqz. §. j. Quod facit ad expulsionē colonorū r. empbitoriarū r. aliorū quoz iura tēpore sunt finita. quod tene mēti. facit extra de loca. c. potuit. A Et per glo. i. l. ij. C. de iure empb. r. L. y. Quid aut si sit interuersa possessio? dic vt in. l. colonus. de vi r. vi ar. r. in. l. i. §. interdicituz. ff. vti possi. p Barro. r. j. de pbi. seu. alie. in. §. callidis. r. dixi. C. loca. siquis coductionis titulo. Quia extra no. circa istū finē qz si creditor petit debitū d; pignus offerre debitorū. vt. ff. de excep. do. l. apud cellsum. §. itē queritur si vniones. Et sic pōt repellī per exceptionē iuris offerendī que cōpetit debitorū conuento. quod e no. dignū. A Extra no. qz non opz agentem probare qz res quā petit sit i rerū natura. ff. de le. j. l. seruo legato. §. fi. j.

De pte. inter me & dñm d. portioe seu. fratris defuncti.

Et nota circa materiā possessionū qz possessio quedā est naturalis: quedā ciuili: quedā ciuillissima. vt dixi i l. fi. C. de sacrosan. eccle. quedā naturaliter: quedā ciuilliter tenet: quedam vtroq; modo vt quādo voluntas r. actus cōcurrūt simul. quedā neutro modo quādo voluntas r. actus abest. vt. ff. siqs te libe. eē ius sue. l. j. §. sceuola Aliquādo diuidit per superius r. inferius vt cū dicim⁹ iste possidet iure ppietario r. iste alius iure epbiteotico seu libellario vel feudatario. Itē in iurisdictionibus r. h. dupliciter vel per spēs vel per gradus. vt iste e i qua si possessioe meri imperij: iste mixti r. iste mere iurisditio

nis. Item iste e in primo gradu iurisdictionis iste minoris iste minime. vt. C. de peda. iudic. l. placet. r. no. p modernos in. l. vlti. ff. vti possi. Itē quedā possessio est instrumentalis vt quādo quis possidet p alio. Quedā ppiā r. substantialis vt quādo pro seipso. vt. l. j. C. si per viz vel alio modo. r. hoc in nigro. A Itē in corporalibus potentie loco possessionū habent: si nō habet obiectionem obstatiuam fm materiam subiacētem r. patiētem sibi. Quia possessiones habent sibi deputata cōmoda fm suas qualitates r. terminos: hoc pmissio sequit rex.

Contentio. Diuidit i duas partes. In prima parte

frater supstes ptez feudi recepit quam possidet: vel alienauit de feudo de quo e contentio. In scda parte nullā recipit partem vel nullā possidet per se vel per aliū. scda ibi si vero nullam. Casus summarius. Fratri supstite deferē ius iurandū si partē beat i eo feudo de quo est contentio iter eū r. dñm: sed si nullam partē habet dat dñm. b. d.

Casus i terminis. Ego r. frater me⁹ feudū paternū diuisimus: frater meus decessit sine berede: contentio est iter me r. dñm de portioe feudi fratris mei: qz dominus dicit nouū ego pnum: querit qz obtinere debeat. Rñ. si possideo ptem meā vel alienam mibi deferē ius iurandū r. obtinere debeo. sed si nullā habeo ptez d. eo feudo: domino deferē ius iurandū. Eius tñ iuramentum mibi nō nocet in alio feudo. qz ab eo possideo sine pto uerfia. b. d. Ibi. partem. s. p nouā iustitūrā. De. h. erat allegatio dñi q dicebat: tu frater superstes habuisti partē tuam per nouam iustitūrā. Sed frater cōfitebatur iustitūrā s; non eius qualitatem: imo dicebat qz descenderat ex veteri. Possideat. s. ptem in hoc feudo. Ja. Siue alienauit. i. in feudum alij. pcessit. qz l. j. r. ille gerit imaginem meā. Et nō qz ita pdest imago sicut ipsa substantia. Patrē meū. accipe large. i. pgenitorē. Nō possideā sed petā. Et sic no. ratioe possessionis pris psumi totū integrale. facit qd no. in. l. vxori. de lega. iij. Habuero vel alius meo noie. Jaco. De. nec mibi nec dñm: qz quādo nulla causa neutri litigatorū deferē ius iurandū. Domino subaudi dabit ius iurandū. cū. xij. sacramentalibus. r. hoc qz vasallus habz psumptionē p se ex cōfessione dñi qui cōfitei i feudū datū quāuis cōtendat feudū nouū eē. vt. s. ti. j. in p. inc. ibi ceterū rē. De. de cer. aliud oio diuersum: qz sepatorum sepata est ratio. vt. l. fi. de cal. Vel dic aliā partē meam illius seu. vt no. s. de suc. seu. c. j. in glo. f. rota in fin. glo. De. de cer. Oppo. dicit in littera qz etiā si alienauit meā partē qz nihilominus deferē mibi ius iurandū. Cōtra: qz iuramentū deferē possidēti r. ratioe possessionis. vt s. ti. j. circa pūne. So. tribus modis fm glo. Primo sic alienauit. i. in aliū trāstulū detērationē ita qz per eū possideo. r. fm hoc cōcoz. Vel dic aut est contentio de feudo r. deferē iuramentū possidēti: vt in cōtrario. Aut de qualitate feudi r. deferē agnato: vt h. possideat vel nō. vt. j. si de seu. sue. cōtro. c. j. Vel dic tertio qz pro possessore cōsetur qz cambiū vel precū habet. vt dixi. s. Jac. de bel.

Et predictis sume. ar: qz aliud est confiteri vel negare substantiā facti: aliud qualitātē eius. Laue tibi: qz feudū nouū r. antiquū differūt substantia: qz nouū substantiat factū: sed antiquū nō. Itē sume ar. qz sup parte lata sentētia nō facit ius in aliqua parte de qua non e litigatū: naz snia debet restringi ad libellū. vt no. in. l. i. hac ff. de tritica. facit. l. vt fundus. ff. cōi. diu. l. fi. C. de fidei. cō. li. no. in. l. vinū. ff. si cer. pe. Itē de quo nō est questū nō dicit iudicatū. vt. ff. de cōdi. inde. l. fi. in fi. Itē collige ar. qz super eo de quo nō dubitat nō e punciandū sic ff. de vsufu. l. cuiuscūqz. §. si fundū. Dicit Inno. qz sententia d; ferri sup dubio nō super eo de quo non dubitatur. de etate r. qualitate. c. cū bone. Itē sume argu. qz

ex coniectura deserit iuramentum. sic. ff. de iurciuran. l. si duo patroni. in prin. Aliquando contingit qd ratioe fauoris adiuncti paritas reducitur ad imparitatem. vt. ff. de manu. l. lege iura. que lex est ad hoc inultu no. Item videmus aliquando hic plus credi neganti: aliquando plus affirmanti. et hoc in ipsis ligatoribus. Sed in rebus dic qd aut includeret hincinde deponit et credit magis idoneis. Aut non ita concluderet vel minus credibiliter. et tunc credit magis affirmantibus cum ratioe concludenti quam negantibus qui non possunt ita percipere veritatem. vt no. l. v. l. ij. C. de erro. aduo. ibi videas. et ff. de arbi. l. die pferre. §. si plures in gl. ordinaria. et qd no. in. l. j. §. j. ff. de itin. actuq; priua. Tamē illa glo. que loquitur de negatiua que valde difficulter cadit in noticiam testes non approbatu ibi p. **Dv. A** Extra non qd non est recurrendu ad restem p. intentione qd verba prolata sufficiunt. Et quidem nullu est maius mentis testimoniu quam qualitas inspecta verboru. vt no. ff. de acqui. here. l. recusari. 3

De alienatiōe feudi. **Rica.**

Alienatio idem est qd seperatio dñij a nobis. l. sancimus C. de rebus alie. no aliena. Et dicitur tribus modis. scilicet vere et proprie: vt cum transfertur dñium vel ius simile dominio vt usufruc. qui p. inet substantiam possessionis. et id est similis dominio: vt. C. de fur. l. manifestissimi. §. tales. in gl. magna. Secundo modo dicitur in p. p. vt i datione pignoris conuentionalis. s. in pretorio non dicitur alienatio. ff. de legi. l. filius. §. idem princeps. Tertio modo largissime et magis inproprie de le. ij. l. meuis. §. penul. Item quando quis tradit possessionem sine titulo retento sibi pleno dominio non dicitur alienare. ff. de do. l. iuratus. Item alienatio actiua est in nostra potestate et nobis imputatur et non passiuā. qd passiuē passionis non sunt in potestate passiuorū nisi singant. ff. de p. d. fur. l. et id. An vasallus teneatur iurare domino de non alienando: gl. inait. et quod sic vocat istud iuramentu p. tractus. §. q. mo. seu. amit. i. gl. que incipit sciēs. Qd est verum si est suspectus. alias secus. ff. de iu. l. i. omnibus et. C. de indic. vidui. auē. cui relictum. et vide quod no. i. l. ij. ff. solu. ma. per. **Dv. 3**

Clientulus. Diuide. §. vsq; i. si. i. quattuor partes.

Primo que alienatio et ad que modū sit permessa. Secundo cui possit fieri alienatio. Tertio de effectu alienationis quando sine voluntate dñi facta est alienatio et quando cum voluntate et quando primo agnato facta est alienatio. Quarto de successiōe feudi marchie et comitatus quando locū beat. Secūda ibi vnde pot. Tertia ibi et si clientulus. Quarta ibi i. §. in feudo. Vasallus h. iure pot. etiā sine voluntate dñi feudū alienare ad libellū vsq; ad medietatē et non i plus et non per aliū contractū et non ecclesijs i perpetuū sed priuato sic: et tunc resolutio iure datoris resoluif ius acceptoris. sed voluntate dñi facta alienatio vel primo agnato manet stabilis oī tēpore. In feudo aut marchie et comitatus non est successio: contractū tamē usurpatū est. h. d. Casus. Vasallus vult feudū alienare querit an possit et qualiter? Respondeat qd pot. alienare pro parte dimidia et ad libellū tantū etiā sine domini voluntate iure isto. S. per loth. imperatorē non pot. fieri alienatio p. aliqua pte modo aliquo. Sed fm mediolanēses alienare pot. etiā totū sine domini voluntate. h. d. vsq; ad. §. idē pot. Jac. bel. Ad qd pars feudi pot. alienari per libellū etiā sin dñi voluntate. Et dicitur hic libellus contractus epibiteoticus i perpetuū celebratus. qd tamen restringit. i. qd diu durat ius alienandi vt p. hic. et de le. ij. l. peto. §. prediū. et no. eo. ti. l. cū pater i prin. et p. ff. de pig. l. lex vectigali qd potestas certis finibus limitata non egreditur limitantē

materia. vt. C. de le. l. vxor patru. et ff. de p. rabe. emp. l. qui tabernae. Et p. hoc illud tenet generale et resolutio iure datoris et. Secundo non qd nomen partis ponit pro mediate. et sumus in materia consuetudinis vel statuti et id tenet menti. Adde quod no. ff. de le. j. l. serui electione. §. cū fundus. Tertio non qd si vasallus ultra licitū alienauit pot. feudū et alienatio non subsistit: et sic punit effectus cū actu subsequuto s. non sit sequutus effectus. Et dicitur feudū amittit. i. p. rē feudi quā alienauit. si aut totū. vt. §. de vas. qui contra cōsti. loth. seu. alie. c. j. fm Dynū. Sed fm **Pd.** de cer. bodie in totū priuaf. per. l. loth. §. d. p. hi. seu. alie. per. loth. et per. l. sede. §. de pbi. cu. alie. p. sede. c. j. ibi deuotione vasalli coherceda. ar. l. j. in fi. ff. de penu. le. Tu dicit qd de rigore totū perdit sed non de equitate. Rō qd nec possessionē alterius partis tradit. ff. de v. signi. l. alienatū. Quarto non qd hic sic cōcedit libellū qd nullū aliū contractū cōcedit. Tu dicit fm **Pd.** qd etiam pignoris obligatio concedit vsq; ad dimidiā iure isto. vt §. qui. mo. amit. seu. c. primo. §. rursus. sed bodie nullo modo fm Jac. Item nota in verbo idē pot. qd licitū est cōcedere feudū ad perpetuū libellū priuato sed non ecclesie. Et rō reddat i littera qd de facili reuertitur ad dominum cū ecclesia et dominū eius non possit mori. Adde et qd potētiō. et alienatio non v. fieri potētiō. qui d. facili facit se aduersariū. ff. de ver. ob. l. si ita qd. §. ea. lege. p. Accur. et hic p. Ja. vel. ff. sigs. cau. l. qui. ar. ff. q. satisfda. cogan. l. ij. Nam est ex conueniētiā difficultate ecclesia non censet psona edonea. qd non facit. qd no. in. l. j. ff. sigs. i. ius voca. no. terit p. Accur. **A** In cum qd potest supplāre possessionem ecclesie: alienatio fieri non pot. qd est aduersarius aptudine. ar. ff. de lib. et post. l. qd d. p. accur. 3 Quinto non. qd nā libellū est qd sit perpetuus quia natura libelli est qd cōiter et regulariter p. stituat i perpetuum. et sic si in aliquo instrumēto p. tinea qd aliqua res sit concessa ad libellū: intelligitur perpetuo. qd est notandum. An super illo vbo perpetui libelli. dicit. Ja. d. bel. de natura libelli est qd sit perpetuum. Sexto non illa elegantia verba: ecclesia cultrix et auerit iusticie non patit cōtra iusticiam aliquid fieri in se vel in alterum. Et non. in alterum qd ecclesia est vltimum supmū refugium opp. s. vt in. c. nouit d. iudicis. Septimo non qd priuatus sepe obuiat iusticie. Octauo non. in v. et si clientulus. qd verbum sine herede interpretatur i feudo. i. sine filio masculo. nec alibi est tex. clarior in iure et nomē filij ponitur p. quolibet d. scēdente ex masculina linea. et ad de quod no. ff. ad treb. in. l. ex facto. §. si. Et rō est non solum nā feudi s. qd heres ponit in cōditione. s. qd reuertatur feudum si vasallus sine herede decesserit. et nisi intelligeretur de filio ista conditio nūq; esset exitura qd saltē fiscus superest vt ibi no. **A** Dicat aut res que cōceditur est feudalis: aut ecclesiastica: aut qd. ibi 3 alia res. **P**rimo et scdo casu tūc nomine heredis intelliguntur filij ex legitima vxore nati et etiā nepotes. vt in auē. de no. alie. §. emphiteosis. col. ij. In alijs aut tūc noie heredis oēs intelliguntur etiā extranei. sic intelligit. Leuz. qui. de verbo. signi. et vide in. c. nuper. de dona. inter vi. et vxor. vbi intelligit tantum de filijs ex legitima vxore natis. 3 Nonno non in ver. si vero dñi ter. valde notabile qd illud qd dicitur resolutio iure datoris et. fallit i duobus casib. **P**rimo quando fit cū domini voluntate: et sic non. propter dñi voluntatē contractū extendendi. Secundo fallit si alienatio est facta in filiū vel fratrem ad quaz ipsa successio feudi erat peruētura etiā sine aliqua alienatiōe. nam tūc stabilis p. fuerat. vt. §. de ali. seu. pa. et dicit vt ibi. vnde Ja. bel. super illo verbo ad dñm. sic postillat subaudi nisi in duobus casibus qui sequuntur et. si vero et. ibi alienatiō etiā erat facta. vasallo mortuo sine herede. Ja. Fratris vero vel nepoti. Nota verbū ibi nepoti. i. fratris filio. i. si fiat alienatio agnato qui alias succederet i feudū

Ja. Per libellū. Nota h̄ verbū n̄b̄l̄ operari q̄ idē in qualibet alienatione fm̄ dec. facta. s. in totū vel i p̄tēz
Ja. Et Nota q̄ ille qui iurat seruare has cōsuetudines nō obligat si illa p̄suerudo nō ē obligatoria. vt no. C. de vsuca. l. eos. 3. Ultimo nō in. §. in feudo. 7. collige q̄ irrationalis cōsuetudo valet idest que est cōtra iuris apices que tamē nō cōtinet in se peccatū. Quero q̄ ratio potuit mouere mediolanū? Respōdeo natura libelli q̄ perpetuū. tamē errauerūt q̄ cōtra naturā feudi.
 Quero nōne q̄ h̄ statūf̄ ē cōtra ecclesiastica libertatē? Respōdeo nō: q̄ habet in se ciuile 7. naturalē rationem q̄ d̄ tene mēri. Itē h̄ statuebāt layci 7. super re sua durāte sua respectu p̄prietatis: id poterāt iponere legē quas vellent 7. sic nō est p̄tra iura ecclesiarū: quod ē no. Quero dicif̄ h̄ q̄ nō valebit: quo mō h̄ intelligif̄? Respōdeo: ip̄o iure alibi dicif̄ nō valere quod venit cassandum. vt no. i. c. ecclesia vestra. de elec. in nouel. Quero vtrum p̄pter peccatū partis perdat̄ totū? Respōdeo: si peccat̄ i persona perdat̄ totū: si in re pars. vt. ff. de dona. l. qdā i iure. §. si. 7. ibi p̄ Bar. In gl. habes ista notare. P̄mo qualiter 7. quatenus extēdat̄ nomē heredis. Sc̄do an licite factū rescindat̄. Tertio manēre 7. cōsensu domini. Quarto de p̄rogatiua agnatorū 7. que sit rō. facit. C. de fideicō. l. voluntas. Quero nūquid ecclesia possit cadere a libello sibi cōcesso p̄pter canonē nō solutu: Et v̄ q̄ nō. vt. C. de sacrosan. eccle. l. placet contrariū dico q̄ ista resolutio inest ex natura cōtractus. vt. ff. loca. l. q̄ro. §. inter locatores. Ad ob. l. placet. q̄ aliud ē i tributo q̄ d̄ venit ex dispositiōe legis: aliud i canone qui venit ex natura p̄tractus: alias ecclesia possit rem retinere 7. p̄sionē de facto nō soluere. q̄ d̄ ē falsum: q̄ ecclesia d̄ colere iusticiā vt h̄. Quid ergo ē q̄ d̄ h̄ dicif̄ q̄ ecclesie non p̄t cōcedi q̄ nō p̄t desinere? Respōdeo h̄ debet intelligi ecclesia nō iplēte ex parte sua q̄ d̄ debet iplere. tamen
Ja. de bel. videt̄ q̄ rō que h̄ ponit̄ parū cōcludat. Idē ait q̄ etiā littera nō dicif̄ verū i laycis. Idē ait in ciuitate q̄ d̄ i ecclesia. Et adde q̄ idē **Ja.** colligit h̄ multa notabilia que p̄ maiorē p̄tē. s. recitauit. Videt̄ q̄ resolutio iure datoris resoluit̄ ius acceptoris. Secūdo q̄ in feudis heres accipit̄ p̄ filio. Item si vasallus alienat feudū legitime nō reuocatur i vita vasalli. Itē no. q̄ si vasallus alienat feudū legitime 7. morif̄ supstite filio reuertit̄ p̄t ad filiū nō ad dñz. Itē nota q̄ alienare p̄t q̄ d̄ p̄sensu dñi: 7. tunc dño cōsentiente p̄iudicat̄ i totū 7. excludit̄ ab omni iure suo. Itē nō q̄ si vasallus feudū alienauit de cōsensu dñi non cōsentientibus agnatis nō nocet agnatis. q̄ d̄ dic vt dixi. s. de succ. feu. c. j. dic vt ibi no. **Ja.** Porro ista iam per cōclusiones declarauit in. d. §. j. **A.** Nota q̄ ecclesia nō debz beneficio meo sibi cōcesso gaudere me inuito: q̄ ita ista eēt vsurpatio 7. saperet tyrānidē vt h̄. ergo layci possunt imponere legez rei sue eēt cōtra clericos 7. ecclesias. Nūquid ergo valeat statutu laycorū q̄ ecclesia acquirēs de nouo a possore laycorū teneat̄ soluere collectas ipositas 7. iponedas p̄ ip̄is p̄dijis statuēdo q̄ ipsa p̄dia exmunc sint obligata p̄ ip̄is collectis: Dicit **Bar.** q̄ nō: q̄ collecta ē munus extraordinariū q̄ d̄ ciues nō possunt iponere nisi p̄ suis necessitatibus. 7. nisi sui subditis. de mu. 7. ho. l. rescripto. §. si. 7. no. i. l. j. §. quibus. q̄ d̄ cuiuscūq̄ vniuersi. no. C. de epi. 7. cle. l. debis. 7. auē. itē nulla cōtras. nisi alienatio fiat in fraudem. C. de sacrosan. eccle. l. qui sub p̄teru fm̄ **Bar.** in cōsilijs. Si transferat̄ in ecclesia dñius etiā fraude itruentiē nō p̄t ecclesie iponi collecta cū nō sit subdita. sed ager fiscus ad itresse corā ep̄o. insti. de acti. §. itē si quis in fraudē. Sed si per statutu fiscus sibi reseruat dñium 7. possessionē p̄ collectis. tūc poterit i rē ip̄az sibi ius dicē ar. huius lre. S; cū collecta sit munus patrimoniale cōsiderata 7. reali 7. finali cā quare nō p̄t iponi nisi municipibus? Respōdeo q̄ ē munus municipa

le 7. extraordinariū. 7. ideo solus princeps iponit oibus 7. nō ciuitates vel opp. da fm̄ **Bar.** nisi beant h̄ ex p̄uilegio vel ex cōsuetudine vel ex pace cōstantie. Itē nō q̄ si vasallus feudū alienat legitime 7. morif̄ supstite filio. reuertit̄ p̄t ad filiū nō ad dominum. vt. s. dixi. 3. **Idē** vberiori autē intellectu illius nō. ver. fratri vero vel nepoti. reuoco i dubium vtrum beneficii paterni alienatio possit fieri iter quoscūq̄ agnatos. i. etiā remotiores qui in feudo nō eēt succeduri nec postea successerunt ex patria feudi cōsuetudine. Et ista questio iuit de facto 7. audio q̄ quedā collegia. s. bonū. 7. mediolanū. i. consilendo fuerūt p̄se p̄traria. cōsilia nō vidi. motiua tamē tot doctorū debuerūt eē solēnia. Et q̄ indistincte valet alienatio iter agnatos videt̄ expressum. j. de ali. feu. pa. c. j. vbi talis ē tex. 7. h̄ inquit p̄hibeat̄ feudi alienatio: tamē iter agnatos si paternū iur cōcedit̄. Nec mirū q̄ pietas naturalis exerceat̄. sicut nos dicimus q̄ valet testamentum iter liberos cuiuscūq̄ gradus. h̄ enim vt ita dixerim ip̄i nature indulgetur. vt. C. de testamen. l. hac consultissima. §. ex ip̄erfecto. ff. d̄ iniusto testamē. l. ij. C. fa. heres. l. si. 7. ff. de leg. p̄stan. l. j. §. 7. generaliter. 7. ibi reddif̄ rō. s. in bonorem sanguinis. ff. de cōtra tab. l. si duobus. §. si p̄uas. ar. in rōne sui. ff. de capi. di. l. tutelae. 7. in auē. de testa. ip̄erfec. §. vt. col. viij. Ad idem facit tex. n̄. nam noie fratris 7. neporis. i. filij fratris vult h̄ denotare ipsam agnationem nō p̄mitatis gradus. vñ magis gratia exempli de fratre 7. nepore loquit̄ q̄ gra reit̄mgēdi. Tertio ut d̄ v̄ p̄bari: q̄ tex. dicit q̄ ista alienatio ē potius quedāz reſutatio que v̄ fieri breui manu videt̄ ipsi dño 7. ab ip̄o domino statim fieri cōlatio. Simile habemus vbiq̄z duo actus interueniunt vnus verus alter fictus nam tūc tacitus actus occultat̄ quo ad verba: inest tñ quo ad iuris disponē. vt. ff. de dona. inter vi. 7. vro. l. iij. §. sciendum. 7. ff. si cer. pe. l. singularia. Porro de effectu. istius renūciatōis scribit̄. s. q. mo. feu. amit. §. rursus. v. vel postquā. Solida ergo v̄ alienatio q̄ de cōsensu ip̄ius vasalli potioris. i. ip̄ius vasalli renūciantis 7. domini auctoritate firmatur. nec. n. videtur requiri cōsensu eoz qui ius n̄ h̄nt. vt. ff. de adop. l. in adoptionibus. ff. de v̄. inspi. l. j. §. denūciari. ff. de aqua plu. ar. l. in diē. P̄terea nō videt̄ alienatū q̄ d̄ ip̄i agnatiōis p̄cessum que sicut genus rep̄ntatur in quolibet suo subiecto. vt. C. d̄ fideicō. l. voluntas. 7. C. de cōdi. l. siq̄s agere. §. si. 7. C. de impo. lu. disci. l. j. l. x. In cōtrarium videt̄ q̄ quotiens legis intellectus dubius est. ad naturalem rationē recurrēdū est. vt. ff. de excu. tu. l. scire oportet. §. 7. si marie. Et ad regulas iuris. 7. nō. ff. d̄. reg. iur. l. oie. diffinitio. Et ita q̄ nō sequat̄ intollerabilis absurditas: vt disputatur. ff. nego. gest. l. pomp. in negocijs. S; absurdū ē q̄ alteri per alterum iniqua p̄ditio afferat̄. vt. ff. d̄ iuris 7. fac. igno. l. iniquissimum. Nullo enim iure cauet̄ q̄ agnatus habeat ius preferendi vel eligēdi que ex agnatis velit. Ista enim iura gratificādi nūq̄z cōpetunt nisi a iure v̄ dicant̄ esse concessa. vt. C. de sc̄dis nup. l. femine. §. si. ff. ad. fill. l. siq̄s in graui. §. si cuz omnis. Nūm̄ q̄ hoc eēt disponere de iure tertij: q̄ d̄ certe nemo p̄t citra illius p̄sensum. vt. C. loca. si cū hermes. 7. C. de cōtrabē. ep̄. l. dudū. P̄terea h̄ p̄bat̄ manifeste. nā reſutatio n̄b̄l̄ aliud est q̄ resignatio i manu superioris. sed ista reſutatio n̄ potest fieri nisi eatenus quatenus ius p̄petit reassignat̄. vt. ff. d̄ p̄tra ta. l. si post mortē. §. si. 7. ff. l. ta. testa. nulle ex. l. j. §. si. Item ista reſutatio h̄z vim cuiusdam cessionis vtilis domini. Sed resolutio iure datoris resoluit̄ ius acceptoris q̄n̄cā resolutionis naturalis est. vt hoc. ergo. ruit ista reſutatio cū suis sequētijs statim q̄ feudū d̄z eē apertū p̄rio agnato. ar. ff. d̄ ioffi. testa. l. filio. §. cōtra tabulas. Itē nemo p̄t reſutare i p̄iudicium tertij nō consentietis. vt legitur 7. nō. ff. de pac. l. si vnus

vnus. §. pactus. v. eadē rōne. §. h. So. ista refutatio tam diu valz q̄ diu: si facta n̄ eēt: sequēs prim⁹ agnatus n̄ succederet: s; defūcto renūciante sine herede ad irritum recidit: & proximus vasallus iure feudi p̄ini vocat. h̄ p̄z et eo q̄ h̄ postullatur per. Ja. bel. & pe. d̄ cer. & per eundem Ja. j. de probi. seu. alie. per se d̄. post prin.

Sequitur ergo q̄ in perpetuū nō possit dari nisi p̄i miori agnato. h̄ probatur certa rōne. paria sunt cedere agnatis & cedere p̄sentiētibus agnatis. at. C. de fidei. cō. l. quotiēs. S; cōsensus agnatorū ad quos beneficiū nō eēt reuersus nō valet. ergo nec eorū receptio vt patz in. d. ti. de alie. seu. p̄. dum dicit ad quos b̄nificium q̄n q̄z erat reuersus. vñ Bnd. d̄ iser. ibi sic ait. Itē agnatus poterit dare alij agnato q̄ erat eā proximeor: & q̄ de bebat succedere i illo feudo post mortē dātis. Et itā ē intelligedū q̄: ip̄n. d̄ ad q̄s b̄nificiū q̄nq̄z sit reuersus. & q̄z s; o' diez grad⁹ defert. vt i. c. j. j. an ille q̄ ifficit fr̄ez dñi sui h̄ n̄ dicit alienatio s; q̄dā refutatio q̄ p̄t fieri agnato primiori. vt in ti. per quos fuit inuestitu. §. sed & res. Jo. de falso. de p̄s. in summa sua sic ait. Itē alienabit & v̄det vasallus agnatis & cōsanguineis qui se mortuo essent in feo. successuri. vt no. s. de successiōe feo. c. j. d̄ do. sup rubricella qui per vas. pos. iure seu. ven. sic ait. Item sciēdum ē q̄ quedā sunt personē quib⁹ vasallus p̄t feudum alienare & vendere. s. coheredib⁹ per quos fiat inuesti. c. j. de vas. q̄ cōtra cōsti. loth. c. alienatio. Ja. de dño Ardizo. sup rubricella agnatis p̄t fieri alienatio s; cōsensu dñi sic ait. & quod. s. d̄. d̄. d̄. q̄ vasallus nō p̄t alienare sine cōsensu dñi subaudi extraneis. agnatis eiz p̄t etiā nō cōsentiēte dño q̄ tūc nō dicit alienatio. vt i auē. de lit. §. j. col. viij. & j. h̄ inci. cōsti. re. l. lex conadi. §. alienatio. & de p̄t. seu. §. pe. in fi. & j. ti. explicat liber primus. §. noui vero. q̄z phibeat extraneis nō tamē coniunctis. C. de fidei. l. volūtas. & de le. iij. l. pater. §. quindecim. i auē. de nō ali. §. sancim⁹ in fi. col. ij. siquid i frau. patro. l. vnus. ff. de publi. l. licitatio. §. socij. Mā & alias ratiōe cognitiōis: cōcedit q̄ alias nō cōcederet. ff. d̄ patris. l. in personā. de p̄ini. cre. l. j. ff. de le. j. l. si domus. §. qui pecuniā in fi. ff. de rei v̄. qui officiū. ff. de mino. l. si i emptiōe. C. nō lice. habi. metro. l. j. li. xj. arg. cōtra. ff. de tras. l. cū b̄i. §. si vni. i auē. de alie. & emp. §. iconom⁹. col. ix. de rebus eorū. l. si pupillorū. in prin. Ja. de are. nō soluit istud arg. cōtra. Sed tu dicas q̄ iterdū phibeat alienatio fauore eā: puta fauore alimentorū. Interdū fauore persone: puta fauore minoris. Interdum fauore tertij. Interdū fauore publico. Interdū q̄z ita plz legislatori. Primo casu nō p̄t fieri alienatio etiam in cōsortem. vt in. d. §. si vni. siue sit alienatio phibita simpliciter siue sit data ei certa forma. ca. l. nō seruata. Secūdo cāu idē. nā si ē absoluta phibitio nequaquā ibi p̄t tene ri forma aliqua debita. vt in auē. de alie. & emp̄i. §. sanctissimas. col. ix. & C. de vsu. p̄ emp. l. iij. & in. c. q̄ cōtingit. de reli. do. salua auēte pape in ecclesiasticis cēsuris & cesaris in tēporalibus: q̄z tante celsitudinē nō p̄t lex imponi cui deus & ipsas subiecit leges. vt in auē. de cōsul. col. iij. & C. de legi. l. si. Si autē est data certa forma tūc ea seruata & non aliter. vt. C. de iure tis. l. certa forma. Tertio cāu quādo fauore tertij nō valet eo nō cōsentiēte. ff. de lega. ij. l. cū pater. §. libertis. Quarto casu si ē precisa phibitio tūc nullo modo. vt. C. de agri. & cēs. l. quēad. li. xj. de le. j. l. siquis inquilinos. §. si. Si autēz ē data certa forma tunc ea seruata & nō aliter. vt. l. j. C. de predi. cur. li. x. Et nota q̄ nomē v̄ditionis s; m̄ leges r̄ij. tab. erat nomē generale. & per h̄ nominatū: & iō noie v̄ditionis cōprehēdebat omnis alienatio. vt. ff. de statuli. l. statulibri a ceteris. §. quintus. & l. j. ff. de rerū p̄mu. & C. de cōtraben. emp. l. j. sed hodie distinguo. aut ē phibita v̄ditio absolute & ois alienatio intelligatur phibita. vt no. in. l. ij. C. de vsuc. p̄ emp. aut ē data certa

forma i alienado: & tūc nomē v̄ditionis nō continēt alij cōtractus q̄ nō p̄cedūt p̄ eadē causas. l. fi. C. de p̄di. cu ri. li. x. S; glo. ibi elegāter dicit q̄ aut nomē v̄ditionis p̄fert in materia singulari & cōtra ius cōe. & tunc nō cōtinent alij cōtractus aut nō cōtra ius cōe: & tunc sic tene mēti illā gl. Quinto vero casu quādo sic volo sic iubeo tenaciter verbis inherere d̄bes q̄z nec restringē potes nec adere. vt. ff. qui & a qui. l. prospererit. & l. si v̄ro. §. d̄ viro. ff. solu. ma. quod ē v̄tile ad statuta terrarum q̄ pro maiori parte cōsistunt magis in sic volo sic iubeo q̄ i modulari ratione. Et h̄ sufficiant in hoc. c. notabili.

De feudo marche ducatus & comitatus. Fica.

A Quare feudum datum eo pacto ne transeat ad heredem ipso iure non transit & secus in seruitute prediali l. meta. §. quidam. de ali. & cib. leg. p̄ Alcur. Respōdeo i seruitutibus nō interuenit actus retro similis traditiōnis libertatis: sed in feudo est propter ipsius feudi naturā ex pacto natā q̄z p̄sonale ē p̄ pactum.

De marchia. Diuide capitulūz i duas partes. P̄mo de successione feudi dignitatē habētis q̄n locuz b̄at. Secūdo de successione aliorū feudoz p̄ima vsqz ad. §. capitanei ibi. sc̄da vsqz ad finem.

A Et totus titulus breuif. h. d. Nemo potest gladij potestatez sibi datā i alium trāssere nisi expresse dicat sibi & successoribus suis. vt. ff. d̄ re. iur. l. nemo p̄t gladij. nisi q̄z vsurparū ē in feo. hoc d̄ic. 3. Casus. Breuiter dant due regule. P̄ma ē q̄ i feudis dignitatus nō succedit h̄s nisi sit inuestitus. Secūda regula ē i alijs feudis succedūt filij & nepotes. & filijs vel nepotibus defūctis siue decedētibus succedūt eis fratres & nepotes quinimo p̄sobrini. h. d. S; q̄ ē ratio q̄ indignitatibus nō succedit h̄s? R̄spondeo: q̄ oia ista feuda sūt publica ex regali manifestētia p̄ueniētia vt auctis. de exbi. re. §. obrinent collatio. v. & facilius & citius reuertuntur ad ius primū. ff. d̄ li. & post. l. filio. & p̄inde habentur ac si nūq̄z fuissent sepata. ar. d̄ ic. ij. l. iurinus. in p̄ n. nec ex parte regū nouū dūium acquiritur: s; fertiliōz ē annus. ergo iste dignitates cū iurisdictione sūt iura rei publice & apud ipsas rem publicā. & sicut radij solis nō possunt separari a sole: sic iurisdictione non potest separari a re-pub. vnde orta est & cuius causa vigorem suum obrinet.

Et dicit Inno. cuius est ciuitas ecclesie? Respōdetur q̄ ecclesie: imo magis ciuium cuius est ciuitas bonon. ecclesie imo magis bononiensiu: q̄ ecclesia nihil h̄z ibi auctatis nisi tanq̄z respub. cuius reip̄b. imaginē & nomen gerit. Item queritur cuius ē ciuitas Senaz? R̄s. cesaris: imo magis seneñ. nam respub. fiscus & princeps p̄supponunt q̄s p̄ eodē. vt nō. C. de ser. hug. l. pe. cuz si. Resp̄b. ē sicut viuacitas sensuū. Fiscus ē reip̄b. stoma-cus: faccus: & firmitudo. Unde imperator quasi tyrān⁹ eēt si nō tāquam respub. gereret se: & multi alij reges qui priuate siue v̄tilitati negociātur: q̄z p̄do ē qui nō v̄tilitatis dñi sed p̄p̄ue studet. ff. de nego. ge. l. si pupilli. §. ij. & h̄ nōt Inno. extra de reli. do. c. cuz venerabilis. vbi etiā videas post cuz per Jo. an. i nouella. & facit q̄ d̄ no. C. d̄ sacrosan. eccle. l. neminē. per glo. & Ly. Cum ergo dignitas sit p̄p̄riū munus & decus totius vniuersitatis: ideo nemo priuatus i aliū priuatū transmittere p̄t hac rōe nec v̄di possunt iurisdictiones vt in auē. vt iudi. s; quoquo. suff. §. cogitatio. col. ij. Dicit Salustius q̄ nō sine periculo emif ab vno q̄d multitudis ē. s; ē hodie vsurpatū. nā i multis locis dignitates & iurisdictiones v̄dūtur tāquā hereditariū pecus & ouile. vt. s. ri. j. §. in feudo comitatus. & adde quod no. Archiep̄. ij. q. vij. §. item obijc̄t. Et nō h̄ q̄z collatiōes regaliū dignitatū p̄tinet ad imperatorē: s; papa quātum p̄t vsurpat ad se.

Item non quod dicitur. §. ii. j. §. in feudo. quod in regalibus dignitatibus quantum ad successiones servanda est consuetudo. quod est firmum tenendum meti. Et vide. xij. q. ij. cum devotissimam. et extra de voto. licet. et de suppl. negli. prela. c. gra. di. li. vj. et viij. q. i. moyses. cum ibi non. xc. vi. legimus. Quia frequens et frequentissima est mors dominorum et regum.

Item non quod iste tres dignitates sunt regales marchia ducatus et comitatus. Non hinc in §. capitanei rex. alter marine ibi dum dicitur. filij vel nepotes etc. quod exponit. ut in §. de here. ab ite. dese. §. cum filijs. Secundo non quod mortuis sine herede descendentes qui feudum possidebant retro reddunt feudum ad coheredes: et quidam dicunt usque ad quartum gradum. quidam usque ad septimum. quidam in infinitum beneficio investiture primi parentis respectu cuius omnes isti sunt descendentes. hoc tenet hinc Jac. de bel. sed contra tenet quod usque ad septimum gradum quoniam feudum revertitur ad iam derelictos. ar. C. de dona. l. si auia. et C. de secu. nup. l. in quibus. Alterius non mirabile verbum ibi per investituram patris. quod proprie loquendo illud quod in quando quod in feudis appellatur ius accrescendi magis proprie dicitur ius investiture primi parentis quod sic vel sic descendit. Et facit quod non. §. qui feu. da. poss. c. j. §. decedenti. in. q. vtrum frater fratri succedat in feudo. Alterius non quod consobrini vocantur hinc patruales. nam hoc est secundum communem usum loquendi et maxime rusticorum qui usus loquendi maxime attenditur in iure consuetudinario. Item oppo. ad filiius. c. q. glo. tenet quod agnati succedant omnibus usque ad septimum gradum. hodie in infinitum. hinc videtur falsum in collateralibus. ut. §. qui feu. da. pos. §. hoc quoque. So. pot saluari glo. sic. aut feudum de acquirente fecit transitum ad descendentes et eo: et tunc transit ad descendentes in infinitum. ut. §. si val. feu. pri. c. j. ubi est tex. notabilis. et etiam ad transuersales descendentes. Sed ad transuersales acquirentium regulariter non. ut. §. de grad. suc. in feu. §. si cum titij. et §. de natu. suc. feu. §. si. Aut de acquirente primordiali fecit transitum ad collaterales vel ex pacto vel ex alijs causis quibus potest. ut. §. de bene. fra. c. j. et tunc non progreditur ultra septimum gradum. ut. d. §. hoc quoque. Ja. de bel. Et hoc quando feudum vacat per mortem. Sed si per delictum dicitur. ut. §. si de feu. prouer. tue. c. si vasallus culpa. quod non. valde. quod possibile est quotidie accidere in successibus illustrium comitum et baronum qui ab imperatoribus habuerunt feudum tam sent quingenti anni quod mortuo ultimo comite sine herede succedunt quibus agnati etiam si centesimo sint gradu quod feudum est paternum. Et idem in regno seu regni successione dicitur quod quia si morietur tota domus regia et extaret vultus de sanguine antiquo: puta de domo borbone et non esset alius primus esto quod esset millesimo gradu: tamen iure sanguinis et perpetue consuetudinis succederet in regno francorum. Et hoc est inductum non obstante quod in alijs successibus post decimum gradum admittatur fiscus de iure communi: tamen in regno non potest succedere fiscus sed ipse sanguis qui perpetuus est. Sed si teneremus aliam opinionem deberemus dicere quod post septimum vacaret successio et sic pares regni deberent eligere novum regem. et istud verum quando consuetudo prouidet perpetuo gradu: sed secundum naturam meram feudorum secus. Jo. faso. in summa sua titulo qui succedant in feudum sic ait: sed queritur usque ad quem gradum extendatur successio feudi. Si dicitur est in successione de gradu quarto suabitur quod est actum. Si nihil est actum: distingue vtrum beneficium proueniat ad venientes ex latere: et tunc moderno tempore usque ad septimum gradum. Sed si ad descendentes et tunc siue sit antiquum siue novum vadit in infinitum. qui feuda dare possunt c. j. §. hoc quoque. Sed Ja. de ra. i. summa sua dicit quod etiam venientes ex latere succedunt hodie in infinitum. Sicut hodie gradus succedendi in empheotici ecclesiastica potest in infinitum extendi ad eadem qualitate hereditum. s. liberorum si hoc in pacto caueatur expresse: alias non. sed in feudo laycorum tacite intelligitur in infinitum. Et per Jo. an. in. c. i. p.

serua de probatio. et per eundem in Spe. i. ti. de locato. §. nunc aliqua in additionibus. et dixi in aucterita siquas rui nas. C. de sacrosan. ecclie. §. Alterius non quod hic dicitur fratres et postea addit ad consobrinos. ergo proprie loquendo si nomen fratris profertur sine adiuncto non comprehendit consobrinos. et ideo si statutum dicit quod frater excludat sororem non intelligitur quia frater consobrinos excludat sororem consobrinas. imo videtur casus omissus a statuto: et fuit quod latis trutinata in qua ego consului per parte ista: quidam alius consuluit per parte contraria et male.

Siduo frēs. Planus est iste. §. et non. quod plus operabile. Et poira super isto. §. colligit multa brocar. quod studio sus studeat per seipsum que satis grosse persequitur hic Ja. bel. et De. de cer. q. tanquam doctores boni antiqui multum delectantur in brocardis quoniam a principio fuit auctor dominus Py. de medicina in suo libello disputatorio. Et non in isto. §. quod hoc erant tres proutiones: sanguis: vobis: et rei tamen in nouo feudo non habet locum ius accrescendi nec ius successorium. et est ratio quia feudum respicit solummodo suum stipitem.

An maritus succedat uxori in beneficio. Rica.

in femina. Duidem ca. in tres pres.

Primo an maritus succedat uxori in feudo femineo. Secundo an filij. Tertio declaratio precedentium. secunda incipit ibi. et si ipsa. tertia ibi. in hoc dicitur. Casus. Admaritus uxori non succedit in feudo etiam femineo nisi specialiter sit investitus. filie etiam non succedunt matri et in eo feudo de rigore nisi specialiter sit dictum vel fuerint investite: sed de egrate bene succedunt hinc obtinet in capitaneis et maioribus et valuatoribus minoribus b. d. Sed nunquam filie succedunt in feudo: dicitur. ut. §. de beneficio fem. c. j. i. pri. et de non. suc. fue. i. pn. Et non hinc quod maritus succedat uxori de iure communi non extantibus proutibus: ut. C. vii. vir et vxor aucterica preterea. et. l. j. non tamen succedit in feudo ut hic. Quero quid est quod hinc dicitur cum feudum in totum dari non possit. ut. §. qualiter olim feudum alienari possit. c. j. §. donare. Et Quia illud quod pro alio in dote datur in totum alienatur. ut. ff. de colla. bonorum. l. dedit dote. ff. fam. ber. l. bopo. si ad elphus. quod in feudis est prohibetur. Respondeo istud est verum quando datur feudum in dote pro alta muliere: quod sapit donationem et liberalitatem. ut. l. si. §. j. ff. que in frau. cre. sed pro seipsa bene potest dare in dote. ut. §. de iuesti. qua titius accepit a sempromio: quod necessaria alienatio videtur. et quod est geminus fauor. s. eius et doris: que operatur id quod alias simplex fauor non posset. l. q. et fauia. §. si cum quis ibi gemina pietatis. ff. de li. ho. exi. quini. in mo. et reipublice. l. j. ff. sol. mar. C. dia de le. au. que res.

Item non ex toto alienatio quod in dote propria retinetur: ut. l. in rebus. de iu. do. §. Sed quero quid est quod littera dicit nisi maritus specialiter fuerit investitus? Rideo: iste est sentus quod si maritus fuit investitus de voluntate uxoris seu post mortem eius tanquam de proprio feudo: tunc succedat ex propria investitura. Secus vero si fuit investitus tanquam de re dotali vel parafrenali: quod tunc talis investitura soluto matrimonio careret nomine et effectu. ut. l. si ego. §. doris. de iure do. fm. De. de cer. et me. Tertio sume hoc argumentum a denominatione quod est validum in iure de rigore verborum. ut extra de conuer. in fide. c. fid.

Quarto ad quod equitas proualeat. ar. sumpro a denominatione. Item quod egras proualeat rigori. quod verum est si egras est a iure approbata. secus si est improbata. ut. ff. q. et a. q. l. prosperit. Item equitas legem extendit. ut no. C. de fur. l. si quis seruo per Accur. Adde legem trahi retro non est equum. ideo dicitur Jo. quod tunc non trahitur de similibus ad similia. ut no. per eum in. c. detestanda. de coce. prebe. li. vj. Et non in hoc

q^o statuta ciuitatū que loquuntur de lucro dotis nō hnt locū in feudalibus. Quero dicit statutu q^o vxore mortua i matrimonio sine liberis eius matrimonij vir lucretur totā dotē: nūquid per istud statutum corrigat. l. hac edictali. C. de secū. nup. Et videt q^o sic sicut corrigi per l. lombardo: q^o nulla sit distinctio. In cōtrariū videt q^o lex potestātē tollit sic dandī vt lucret: vnde vxor d^o curare ne lucret. vt no. ff. de verbo. obli. l. si ita quis §. ca. l. Ja. bu. dicit q^o nō permisso effectu nec modus vī pmissus. ergo vir non lucrabit nisi quatenus vir posset lucrari ex pacto. quod dicit vt plene dicit i. d. l. hac edicta li in lec. Quero vtrum vxor trāseat in potestātē viri? Rūdeo sic de iure lombardo t idē de iure ca. vt. xxxij. q. j. §. mulier. secus de iure romano nisi quo ad debitum carnis. vt no. C. de cōdi. i. i. l. si vxor. Et no. insti. ad ter. §. postea. r. C. de seruis fugi. l. si. r. adde q^o no. insti. de pa. po. in glo. ordinaria. nā etiā circa potestātē filiorum varia iura statuūt. nā alio iure vtūtur romani alio galli alio scilauī vt ibi etiā glo. singularis. Sed nūquid vxor nubēdo nō facta mēritō de dote itelligatur bona sua in dote dare? dicit q^o sic: si iteruenit traditio alia non: sic itelligit quod no. ff. de iure do. l. mulier bona. p. id etiā quod no. eo. ti. l. quid aut. Ex hoc apparet q^o nomina debitorum nō tradunt sed cedunt nūquā presumuntur in dote data. C. de pac. cō. l. si. C. d. re. pu. here. l. si. Alio aduertēdum sit q^o ibi instrumenta etiam simpliciter tradita vidētur in dote dari. vide i l. j. C. de do. r. in. l. cū cōstet. C. que res pigno. §

De feudis datis minimis valuasoribus. Rīca.

i minores. Caus. Adinores valuasores minimis feudū

auferre possunt quādoquē precio tamē fstituto siquid acceperit hoc dicit. hoc. c. bodie cōnectum est. §. de natura feu. c. i.

Ad q^o nō d^o quis rem repetere r p^ociūz retinere: vt ff. de ac. emp. l. bona fides. Itē nō hic de electione in alternatiua: q^o electio alia ē rescindētis cōtractuz alia ē electio possidētis. vt. C. de rescin. ven. l. ij. r. h. circa ele. que cōcernit res. Si aut cōcernit remedia refert. aut remedia sunt pparatoria: r tūc nō o^o eligere q^o pōt cumulare. vt extra. vt lite nō cōte. c. quoniam frequenter. §. fin. Aut sunt cōsecutoria r tunc alterū est eligendum p illuz cuius gratia ē inductū. vt. ff. de pac. l. rescriptū. §. si pacto. Sed mirū ē si valuasinus vendit feudū r in potestate sua ē rescindē: ergo veditio nulla. vt. ff. de verbo. ob. l. a titio. §. si. r. C. de cōtrabē. emp. l. in euentis. So. verum ē q^o obligatio nasci nō pōt si ē in volūtate debitoris an tencat: sed si interuenit traditio bene valet traditio. Ista est glo. ordina. singularis. ff. de verbo. obliga. l. inter stipulantes. §. si stipulante. r ē calus hic. Ad q^o querit si valuasinus repetit rē r offert p^ociū: vtrū recuperet fructus medio tēpore pceptos? Rūdeo nō: quia emptor percepit eos iure suo dilatiōe pendēte. i. interiz vt eleganter no. ff. de rei vēdi. l. emptor in prin. Omnis enim dilatio cōcedit fructus possessori. ff. ad treb. l. mulier. §. si heres. nisi sit cōcessa ad cōseruandos fructus possessori. ff. de vsu. l. in fideicō. §. cum pollidius. Et ē ratio q^o ille qui gratia alterius habz dilatiōē nomine illius itelligit possidere. secus si sua gratia. vt. ff. ad trebel. l. postulante sticho. secus quādo dilatio ē legalis que nemini debet esse dānosa. vt. C. ad sille. l. pe. r ibi per Ja. bu. Sed pone q^o de tali cōtractu ē factum instrumentū nūquid ratione instrumenti p^ohibet penitētia? Rūdeo nō: nisi in tali instrumento nō esset statutū i finib^o nature bui smodi fendi s^o esset vltorius pcessum. vt. ff. de pac. l. pacifici. Sed nūquid iste cōtractus presumat^o vsurari^o ex eo q^o potest rescindi fructibus lucratis? Respōdeo nō

quia ex natura cōtractus nūquā presumat^o vsurari^o vbi pōt pcedere sine vicio. r s^o naturā cōtractus vt h. r. C. de pac. inter emp. l. ij. ff. de in litē iurando. l. nūmis. r d. se. cōpe. c. cōquestus.

Quibus modis feudum amittat. Rīca.

Si feudum ē ita concessum: quotiens perdidit de nouo concedo: nūquid si semel ē perditum renouetur Sic q^o aut est simplex priuatio r renouatur. vt. l. si cui in annos. ff. qui. mo. vsuf. amit. Aut cum priuatione superuenit impossibilitas r tūc secus. vt extra de pe. c. ad aures. r. l. ij. in fi. C. d. libe. r corū lib. §.

§ capitanei. Si vasallus senio-

rem. i. dñm suuz in bello dimiserit: vel credētiā in dānum eius manifestauerit: vel seniorum vxores adulterauerit: vel sciēter seniores assalierit vel similes culpas cōmiserit: feudo carebit. In tex. bonorem. Nam sicut vasallus nō tenet habere aliū vasallum q^o velit: ita nec aliū honorātes vel subditū quā velit. r hoc vno verbo. r est rō. substāialis huius litte re. Et p^o dicit q^o isti sunt hereditatores metochi qui nō possunt loca sua ad aliū trāferre. De bis nō. C. d. cōtrabē. ep. l. dudū vbi oīo vide p d. d. c. De honore hēs d. cōdi. r d. mō. l. falsa. §. si. r. l. l. utius. d. le. itj. l. item i legato. §. parui. Est aut honor exhibitiō reuerētie i testimonium veritatis vel plationis vel cum administratōis gradu. ff. d. mune. r ho. l. si honore. §. Ad q^o similes culpe similem erigūt penam. Et nō similitudinez vbiūq^o lex assimilat vel bonus vir vel rō naturalis. ff. de legi. l. ideo q^o. Adde q^o q^o vna spēs trahit ad alterā que sit eiusdem generis. h. facit q^o genus q^o ē in illa spē repñta tum de plurib^o predicat nō ipsa spēs declarata. vt. ff. d. reg. iur. l. j. Adde q^o priuilegiū cū sit cōtra ius cōe nō extendit se ad p^oremissos casus de trāfac. c. l. j. in nouella.

Adde quod vbi deficit rō intesua sufficit rō extēria. l. r tm. de ser. cor. p. but. r. C. d. fur. l. siqs seruo. §. Ad reuelatorē credētie puniri si reuelatio infert dānū dño: alias non. q^o d est nō. Et d^o secretū illud q^o dñs no lebat sciri iuxta illud: nescit huus qd facit dñs su^o. r nō. in. l. eius. q in fi. ff. si cer. pe. S^o q^o est q iudicabit an. sit similis culpa vel nō? Rūdeo iudex cause. vt. ff. de legi. l. ideo q^o. Nota h scientiā puniri. r siqs insultat dñz que nescit eē dñm suum nō perdit feudū. q^o d tene menti. nisi esset ignorantia crassa r supina q appellat scire debere vt. ff. si. cer. pe. l. q^o te in. Glo. h. nō. d. cōspiratiōe. r dicit q^o si nō est in maiā partē nō punif. quod est nō dignū Alia glo. dicit q^o si cōcubuit cum vxore dñi nesciēs eam vxorem q^o nō pdit feuduz. Item dicit q^o cognoscens monialem nesciens eam monialem nō ponif tanq^o de stupro monialis. tene menti gl. r fac. ff. loca. siqs ignorans ff. d. adul. l. pe. r quod ibi nō. p. d. y. r. C. d. ser. su. l. q^o q^o: Itē nō q^o vbi scia ē d forma seu distinctiōe delicti q^o ois diffinitio est formalis. ibi. ignorantia nō punif nisi cadat i dolo presunto. C. d. fal. l. nec. exemplū. r. C. de bis q. vt ind. l. si. iō dicit. l. q^o d mirius agimus i dolo presunto q^o in dolo vero in penis corporalibus. vt. ff. de sic. l. in lege. cum similibus. Dicit Inuo. q^o mirius agimus contra eum qui punitur ex presumptione.

Apud quē vel quos cōtrouersia debet dici. Rīca.

Extra pone de feudo cōpromissum est in arbitros statuto certo termino ad decidendū puta duorum mensuum r sic breui. vt. ff. de iure fisci. l. auferf. §. qui cōpensationem cū potestate progandi tps compromissi semel bis ter r plurics. Quero quoties poterit fieri progatio i impetrantibus bñticia ea forma. Dicit q^o illud pluri-

es significabat duo alia argumēta i. c. ij. de si. presby. in vj. Sed quequid sit ibi nō ē notarius ab initio. Hic vero sunt opinionēs. nā quidā in iustitū trabūt ar. de edic. l. q. si nolit. §. si quid ita. de verbo. obliga. l. qui ro me. §. calimacus in fi. r. c. si que subiri. de pecu. in. vj. r. d cura. fi. l. pe. r. l. si euz in ā nos. qui. mo. vsufu. am. t. Et sic finitas ifinīat rōe adiungere potestatis r durabit do nec viuit. de le. iij. l. fideicomissa. §. quāquā. C. de do. p. mis. l. fi. in rōe sui. Sz certe fatuū ē dicē q p ista vba uideat actū q lites sint imortales r ideo vsq ad tps statutum ne lites sint imortales potest durare non vltra. l. pperandū. C. de iudi. r sic. vel secundū mādatū vel iuxta mandatus d3 fieri. Sz h vī male dicitū. nā vltra triē nium n̄ valet pactum progāde litris. vt. C. d iudi. pperandū in pri. r arbitria redacta st ad istar iudicioz. C. de iudic. l. rem nonnouam. l. prima. ff. de arbitris. Alij dicunt quod l3 verba ex se ipōtent terminū icertum r nulli taxationi subnixum. r q ex infinitate sequeret ab iurditas verba restringunt ad certū numerū diffinituz a iure vel diffinituz a iudice. vt. ff. de opt. le. l. j. de le. iij. l. fideicomissa. §. sigs decem. ff. sigs cautionib. l. r si post tres. Ista verba referūt ad dominū que requirit ratio dispositionis. nam ad arbitrios itur cā celeris expeditionis nō cā lituz differēdarū. vt. ff. de arbi. l. quāuis r. l. non distinguemus. §. quefitū ibi ne finis. n̄. sic ita ista progatio tacite repetit obligationē r rē multiplica toriam actus multiplicatorij l3 sub vna petitiōe. ff. d v. ob. l. qbus idem. r. l. si dari stipuler. igit restringēda. ar. C. de mō mule. l. eos. Itē dilatores sūt restringēde r maxime odiose. C. de temp. ap. l. ij. i. pii. vel fruole. C. d iur. delibe. l. fina. §. sed quia quidam. r ideo non possunt esse progationes nimis magne nec nimis multe: quia qui vritur potestate sibi ab alio pcessa debz se formare euz actu gesto a pmittēte. ff. de pig. act. l. vel vniuersoz. l. mella. §. j. ff. de ali. r. ci. le. ff. q cū eo. l. ticianus. sed certe rñdē q se cōformat. ar. C. de diuer. rescrip. l. falso. So. cā cognita possunt prerogare quotiens viderint expedire r quia requirit cause cognitio aliqualis partes sūt citande. ff. de arbi. l. arbiter. Certe quia ē modici preiudicij r est iam prerogata potestas progandī pōt progatio tāquā mera exequutio potestatis iam cōcesse partibus absentibus quibus postea intinmandū erit. ff. de arbi. l. dīem pferre. Alij dicunt vsq ad annum. C. cōmu. de lega. l. fi. §. j. Certe licet dilatio sic iniusta valet tamē presertim ex pacto. Considera ad illud quando ē compromissuz cū tēporis p̄finitione. vt. ff. qui sa. cogan. l. de die in princi. In progatiōe cōcludit etiā terminus ad pbandū fm Bar. in. l. si de meis. §. fi. ff. de arbi. sed tot termini non debēt dari nec vident partes ad hoc dubiū accommodasse cōcessuz: quod ē iuri cōtrariū. extra de testi. c. vltra tertiam. ff. ad muni. l. iurius. §. fi. Considera ex eo nō. Bart. in. l. iij. de dā. intec. An vere sit idem cōpromissum progatū i primā dilatiōe r deinde in secundā r deinceps? r videt q nō: q principale r accessoriū nō sunt idem. l. vlti. de sum. instru. Item que sunt diuerso iure nō idē sunt. ff. de bo. pos. l. sed cū patrono. de succe. edic. l. j. §. sed vidēdum. Sed alio iure progat arbiter: alio partes. Itē progatio arbitri ē interlocutoria: sed partes nō interlocuant. Item persone sunt diuerse r quod quis facit per aliuz facit per se fiete r non vere. Item nō principaliter sed secundario. Item arbiter i progando debz cognoscere de cā progationis saltē intra ipsum. r sic progatio ē alterius nature r altius qualitatē q prima dilatio: ergo non sunt idem. vt in. c. bi qui de prebē. in. vj. simile q non est idem minor eras r vtilis ānus licet fiat progatio. l. fi. C. de repu. be. Itē nō ē idem tempus adiunctū ad purgationē more cum tēpore principali. C. de fideiuf. l. sancimus. extra de loca. c. potuit. Non ob. l. l3 si manēte. ff. de precario. quia ibi pro-

cedit progatio ex eadē causa r ab eodē: hic nō. Ista ergo dilatio arbitrorum nō est de cum prima s3 circa idē q l3 nō sit vnus terminus. vt. ff. de p̄cedo. stipu. l. valerianus. tamē ē vnus terminabile. i. vnus cōpromissuz qd diuersis terminis iformat: q ē facta progatio absq al terius cōpromissi inuouatione. r sic non ob. de p̄cedo. sti. l. pe. per bul. Adde si nō dicitū sit q quoties possint quotiens voluerint vsquequo ad suam terminatiūz p eos ventū fuerit: tunc verba sunt ita clara q nullā itēpretationē recipiūt restringētē. Alij dicūt q verba ampliari ua idē sonāt. satis vī iustū q vsq ad tminū a die quo cepit disceptari duret progatio nli aliud tempus a lege imperitū. sit presuz. ff. de arb. l. nō distinguemus. §. fi. p bar. Alij dicunt q pōderāda sunt verba: an dicāt q terminus possit progari: r tūc. j. primū terminū possint fieri multe progationes nō poss. Aut āte terminū: r tūc. j. duos mēses possunt fieri plures progationes nō poss. Alij dicunt quod cōpromissum possit progari totū rē. r tunc quoties ratio equitatis vel pacis suaderet. iudici: eadē r in arbitrio: alias ex notabili mora arbitri solui p̄promissū. ar. ff. d cōdi. r demō. l. b conditio. la. ij.

Intentio. Diuide capitulū i duas partes. Primo de p̄ntiōe iter capitaneos. Secdo d p̄ntiōe iter valuasores miores vel maiores. Secūda incipit ibi. si vero rē. Casus. Si cōtentio ē iter capitaneos d beneficio imperator: ē iudex. Si vero ē p̄ntio iter valuasores maiores vel miores: tunc pares curtis vel iudex curie cognoscit. h. d. Ibi inter capitaneos qz quilibet dicit se solū inuestitū ab imperatore vi. r cōstabat ipsos esse vasallos de alio scudo vnde nō est mirū si imperator cognoscit inter eos tāqz dominus. vt. j. de probi. seu. alie. per sed. c. j. §. p̄terea si inter duos. Sed si inter duos alios questio verteret: tūc deberet terminari corā iudice vel arbitro. vt. j. de le. cor. c. j. §. si inter pares. De. de cer. Attēde ad istā doctrinā. Done duo sunt milites qui p̄tēdūt inuestituraz ab episcopo veronēsi r neuter habet ab epō aliud scudū Nam fm opi. istius doc. ep̄s nō pōt cognoscere sed magistrat⁹ ciuitatis veronēsis: vel arbiter si partes volūt p̄promittere. r pendet ista questio de facto. s3 alibi d hoc dicam. Sed nunquid istud qd h dicit de dño vel paribus habet locū si agat possessorio: qz nobiles inuicem se turbant: r tunc vnus rapit fructus ex vna parte: nūc alter ex altera: ita q quis eorū possideat nō est facile scire: tamē proposito interdīto vti possidetis tēpore probationū sciet. vt enim eleganter ait glo. actus turbatiui difficilem reddūt p̄bationē possessionis. vt no. ff. quod me. cā. l. extat. i magna glo. So. de hoc notat extra d iudi. c. ceterū per Ber. ibi vide. Et dicit Ber. in simili q possessoriū cāe spiritalis nō ē spūale quia nō tangit mendullā veritatis. de iura. calū. c. litteras. r de iud. dispendiosam. in cle. Sed nūquid ea que tangūt beneficiuz principis possunt per aliū qz per principē dirimi? Sic Jo. an. q aut est dubiū de priuilegio: aut de priuilegiato. Primo casu solus princeps iudicat. Secūdo cāu etiā inferior cognoscet r p̄nūciabit. de arbi. c. cū tēpore. r de iudi. c. cū venisset. i nouel. Nam quādo in priuilegio cōsistit ius priuilegiati etiā inferior: pōt iudicare. h3 eim cognoscere super obreptione r super virtute priuilegij: nisi questio rescinderet solū i intentione principis qz tūc ad principem ē recurrēdā si possibile est. vt. ff. de regu. iu. l. nerati. Si aut nō ē possibile tunc talis p̄sumit intētio principis eē qualis ē legis scripte r naturalis rationis. vt. C. de emā. li. l. nec auus. r. ff. de viil. substi. l. ex facto. in principio: Ande priuilegia principū per legū rationes possunt infringi r iuari dūmodo nō dubitet de principis p̄ate. vt. C. de crimi. sacri. l. instar. r. c. si sup. ex rescrip. pe. l. j. r. l. qua i prouincia. §. j. ff. de ritu. nup. Cōclude

Conclude sic qd aut dispositio legis scripte determinat de isto privilegio quis iuris. Aut no determinat. Aut intentio principis est incerta. Aut dicit qd privilegiatus no est capax qd tuit obreptu principis. Primo cau: aut privilegium tangit ius principis et ipse solus cognoscit et iudicat. Aut ius alterius: et tunc etia ordinarius. Secdo casu ad principem e recurrendum. C. de legi. l. cu de nouo. Tertio casu idem nisi lex scripta super ista intetioe presumatur. na no e opus tunc recurrere ad principem. de reg. iur. l. neratius. ff. de vul. substi. l. ex facto. Quarto et ultimo casu ordinarius habet cognoscere et iudicare fm legis determinatione. C. si contra ius vel vri. pub. l. pscriptioe medatio: u: me frustra fatiget princeps. Et vel die vt in. c. ordinarij. de offi. or. in. vj. valet snia lata contra privilegiu. c. suborta. de re iudi. errore suppresso. sed no errore expresso aduersando se privilegio. vñ aduersa tiua expressa no tenet vt regula iuris expressa nocet. vt. C. quando puo. non est necesse. l. veteranis. et vide oio c. dilecta. de cofir. vri. vel inuti. na de privilegio qd red dant i fauorem principis solus princeps iudicat. 3 Que ro si criminaliter accusat vasallus vasallu occasioe feudi: vtrū pares curtis habeat de hoc cognoscere? Rñdeo no: qd separatū est iudiciū criminale a civili. vt. ff. de iudi. l. solennus. §. lotriculatoz. In ter. ibi. de beneficio. quia minores dicūt se iuestitos a maioribus et minores negāt. Dy. Judicio. i. snia. Et quot modis dicit iudiciū no. insti. quibus no est permittum facere testa. §. j.

In glo. ibi. §. de natura feudi in fin. ille. §. nihil facit: qd ibi no tractat de iurisdicōe fm Ja. bel. Et no qd etiam fm canonicā disciplinā iperatoz pōt dare et auferre si motus animi sui habet occasioe cōcedēdi et auferēdi. vt no. Inno. de iure iur. c. debitoz. vbi videas. 3

si vasallus. Vasallo legitime feuduz alienante postea sine herede decedente vel ei herede sine herede feudū domino apit et quicquid factū e reuocat. hoc dicit: et sic cessant p̄traria. Nota qd herede vasalli decedēte sine heredu feudū aperit dño: ergo iterim no e apertū quādo alienatio iure fuit approbata: sed si reprobata etiam statim esset apertū dño fm glo. Ja. bel. et alios. Beinde no h de verbo dz quod non importat necessitatē. Et est ratio qd refertur ad creditoz. Alij sup hoc verba misant.

Constitutiones feudalis domini lotbarij iperatoz q̄s ante ianuam beati Petri in ciuitate romana coudidit obseruandas. Rubrica.

Ex hac superscriptione nota qd impatoz rome existens pōt facere legē generalē verbi et ordi. legē vero specialē vbi facere no possit qd papa dicit qd roma e sua vt no. in. l. j. §. cum vibem. ff. de offi. prefec. vt. in gl. parua. Et adde in ista superscriptioe quod no. in data. vj. li. et quod notatur in. c. inter dilectos. de fide instrumē. in nouel.

In quis. Casus. Precepit impator cōstitutionē editā super beneficijs militū et successioe et culpa cum cōsilio viroū prudentū obseruari ab oib⁹ querit glo. vbi sit ista constitutio? Rñdet et b. me. licet quidā aliter dicant qd est in ti. sequēti vltz ad ti. quē ad. feu. ad temi. parti. Ja. in glo. no. qd verbuz sancim⁹ e verbū iperatoz. Nō hic qd impator: cuz scribit subditis suis presert se pape fm Ja. bel. et in ter. ris suis fm leges suas iudicat et ecōtrario de ap. si duobus. in nouel. de iudi. dispendiosam in clemē in gl. Et qua etiam inscriptione iuncto ter. no qd impator pōt dare et auferre hz canonicā disciplinā si motiū animi sui habet occasioe pcedēdi et auferēdi. vt not. Inno. in. c. debitoz. de iure iur. vbi vide.

Imperatoz lotbarius eugenio pape et vniuerso populo.

In quis miles. Decedente milite vasallo succedit sibi filius et nepos ex eo et frater quinimmo et patruus si feudū sit autum. Tria nota.

Primo qd si quis decedat sine filio su perstite nepote ex eo talis nepos succedit in locū patris sui. Secundo nota qd si superest iste nepos et frater aut talis nepos excludit patruuz. Tertio nota qd vbi non superest descendens succedit agnatus puta patruus defuncti. In ter. ibi. succedit. s. nepos. Et si be redem. s. filium masculuz. Ipse. s. filius. s. exclusio frē defuncti. Suerit. siue filio masculino. Dy. Frater. s. sup uiuēs. Nō qd prima cā est descendentiuz: deinde venitur ad transversales. Glo. querit hoc de vna nobili qōe. Quid erit si duo fratres bona iter se diuidāt et vni eoz obuēniat in partem feuduz paternū: nunquid si moriat ille cui obuēniat in partē feudū p̄num sine filijs descendētibz deseratur alteri fratri vel domino? Rñdeo: aut re futauit ipse frater qd viuit mō: aut no. Si refutauit oio: vel ad hoc. refutauit vt dominus illuz ad quē puenit ex diuisione et tanq̄ de nouo bñficio inuestiret eum: et tūc ad ipsum dominuz dz reuertit: alias ad fratres. s. simpli ceter facientez sinem et refutationē. vt. j. de na. suc. feu. c. j. et j. de eo. qui sinem fecit agnato. c. j. et j. si de feu hie. cō trouer. iter. dñm et agnatum. alias. e in ti. si vas. ser. do. et. c. titius cū semponeo. et probatur qd istud capitulu loquitur secundum vnū intellectū. s. qñ perueniat totū ad vnum fratres ex diuisione. De. de cer. Ex hac gl. sic exposita nota tres cōclusiones. Prima e qd simplex diuisio non p̄iudicat qn ex morte diuidētis cui est applicatum feudum superstes succedat: qd paternū erat. Et e ratio qd diuisio no p̄p̄bēdit futuros casus. vt. ff. de le. ij. l. cu p̄. §. hereditatē. Secda cōclusio est qd ille qui diuidit et refutādo no intelligit refutare ius futurū s; solum illud qd in p̄nti e liquidū: Et est rō qd 3 naturam refutationis e qd extēdatur ad futura. vt. ff. de le. ij. l. si ita. §. si sub p̄ditione. et de bo. li. l. paulus rñdet. §. j. et no. i. l. fi. C. de bo. lib. et no. C. de pactis. l. prima. Et vbi etiam habes qd no petere quādoqz significat donationez quādoqz renūciationē quādoqz nil operat. et hoc etiam elegāter habes h. et in. l. seruus. C. de repudi. heredi. 3

Tertia cōclusio e qd quādo vasallus refutat feudum fratri vt proinde de nouo inuestiat ipse frater cui obuēniat feudū ex diuisione tūc desinit esse paternū. Et id mor tuo receptore reddit ad dñm. et in hoc casu dz intelligi glo. que est. C. fami. her. l. si familiar. Et sic nota tres casus. Aut est simplex diuisio aut cū refutatiōe. Et si cum refutatiōe aut sumus in eadem inuestitura aut in noua. Si in noua nimirum qd vltima derogant prioribus. vt C. de pac. l. pacta nouissima. et pōt res ex pacto nouā formam assumere substantialē. vt. ff. de acquirē. pos. l. sigs aut. Et siquidē assumit nouā formā substantialē e recessum a veteri in substātia et accidenti: si autē assumit accidentales i accidentali tantū. Accidentia dicūtur ea qd per se no stant vt locus tēpus et similia. ff. de cōtraben. emp. l. pacta conuenta. ff. de p̄cto. stipu. l. valerian⁹. Et predicta faciūt ad intellectum legis qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obli. Nam si diuisio sit per sniam nūq̄ extēdit se ad futuras cōditiones. Si aut sit per pactum tres sunt cau. Primus simplicis diuisiois. Secūdu d nihil faciēdo cōtra p̄missionē. Tertius. s. refutationis. De primo no e questio qd talis diuisio no p̄iudicat t̄ideicōmissio futuro: nec alij iuri futuro hz ex cā de p̄terito. na cōditionis euentus licet quādoqz singat retro sit git retro cōstructiue no destructiue. vt. d. §. hereditatez et. c. cōmunia de legatis. l. fi. §. sin aut ob auaritiā. Secū

duo casus dubitabilis ē. nā in §. duo fratres. dicit si fra-
tres cauerant sub pena se nihil facturos cōtra diuisione
quam de paterna hereditate fecerūt q̄ i illo generali pa-
cto etiā fideiōmissum a fratre fratri in tēpus mortis re-
lictum cōtineat vt peti nō possit si petat reus absolui-
tur et pena peti pōt. Sed ad hoc sic respondet q̄ iudex
ibi intellexit per illum generalē sermonē fratres de re-
missiōe fideiōmissi cogitasse et sic pronūciauit: tamen
male sensit et male pronūciauit: nihilominus tamē iūta
p̄ veritate habet et p̄pter auctoritatē sūie pena peti pōt
et iste ē cāus illi. §. nō entz ibi dicit scruola q̄ fuerit bñ
pnūciatū s̄ q̄ pena cōmissa ē. hāc opi. r̄z. De. Ja. bu. et
Bar. et sumitur ex hac gl. que fuit eis peregrina et igno-
rata. S̄z domi. Dy. dicit q̄ iudex ibi bene sensit et bñ p-
nūciauit: q̄ illud pactūz vltra nāz diuisionis appositūz
d̄z aliquid opari. vt. ff. d̄ vsur. l. si stipulatus. Breuiter
per illa verba nihil se cōtra diuisionē facturos nihil cō-
tinetur d̄ fideiōmissio: q̄ ista v̄ba h̄ nō sonāt nihil se fac-
tuos s̄ naturam diuisionis: q̄ nā diuisionis nō ē iterū
pere futuros cāus s̄z magis ē de eis p̄ cautionē p̄spiciē-
dum. vt. ff. de p̄di. l. debi. l. frater a fratre. v̄. igif. Et hoc
apparet eē verum manifesto exēplo. Idone q̄ frater to-
tam partem sue hereditatis vēdidit fratri. nā fideiōmis-
sum est ois hereditatis et ea que debentur vēditori sunt
salua et nō obrūpūnt hereditate p̄ eū vēdita. Idez ē er-
go sit tota hereditas assignet vni et condenei p̄re estima-
tionis alteri. et sic q̄ d̄ ē in toto quo ad totū erit similiter
i parte quo ad partem. vt. ff. d̄ here. vēdi. l. ij. §. cū q̄s. d̄bi
tori. et l. in toto d̄ re. iur. ff. Cū ē falsa rō. Azo. fundātis
se sup̄ euictione quā pōt i. §. duo fratres. et quaz gl. ap-
probat. l. q̄ cū tutoribus. ff. d̄ trāfac. q̄ illa non ē euictio
cū vēdita vel p̄mutata est vniuersitas s̄z ē quedā actio
p̄sonalis resultās ex q̄litate negocij gesti in ipsas pres-
seu ex tacito pacto. vt dicit ille singularis. §. cū q̄s. et i h̄
d̄ficat illustre ingenium domini Azo. et glosatoris et Dy.
S̄z statim imediate oppo. si hoc ē verū q̄ snia fuerit
iniqua questio p̄t peti pena? Rñ. vt dicit rex. alibi q̄ eo-
dē errore quo q̄s iudicat i prin. codē de fructib⁹ accesso-
rijs. ff. de rei. vēdi. l. ex diuerso. S̄z itz oppo. si reus p̄se
quatus est p̄mudum exceptionis ergo p̄ea n̄ p̄t peti. vt.
ff. de pac. l. rescriptū. §. si pacto. So. h̄ p̄sequutus ē pac-
to n̄ d̄ iure: vñ nunq̄ potuit eligere. ar. ff. ad treb. l. d̄bi
tor. §. si. Vel dicit q̄ i. §. duo fratres. p̄ea fuit apposita tac-
to: q̄ dicit facturos. et q̄ sc̄m ē p̄ infecto haberi non p̄t.
vt. l. in bello. §. facte de cap. et postili. reuer. Sed in p̄rio
fuit pena apposita iudicio. vt. l. amplius. ff. r̄e ra. haberi
q̄ fuit pactum d̄ nō petendo. Si ergo auctori d̄negatur
iudiciū. i. q̄ absoluit reus fingitur res i iudiciū p̄ eū: nō
deducta. ar. ad istā solutionē. C. de trāfac. l. vbi pactūz.
cum sua gl. vel dicit vt no. in. d. §. duo fratres. Adodo
venio ad tertiū mēbrum. s̄. quādo interuenit refutatio: et
quero nūquid si fratres diuidūt et hincinde refutationē
faciunt nō exp̄resso de fideiōmissio futuro: vtrū in hac re-
futatione generali intelligatur h̄ remissum? Et videt q̄
sic: q̄ de hoc debuit cogitari cū fratres haberent certaz
sciētā testamenti: ergo cogitatū p̄sumit. vt. ff. de pac.
l. emptor. §. iuratus. et ff. de verbo. obli. l. quicquid restrin-
gende. tertio respōso: et l. si. ff. de penū. lega. q̄ vniuersa-
lis p̄positio seu oratio oia cōcludit que specialiter nō i-
ueniūt exclusa. vt. ff. de leg. iij. l. si chorū. Sed per glo.
hic positam pōt allegari in p̄riū: q̄ in generali refutatio-
ne nō veniūt nisi iura ap̄erta nō ea que certam cōsisten-
tiā nō habēt: q̄ illa nō dicūtur p̄prie iura sed iuriū spe-
cies: vt. C. vt in pos. le. l. cū archimedorā. Iuxta hoc
ego quero si fecerūt refutatioz iuicē de omni iure q̄ ha-
bent vel habere sperant: vtrū istud extēdat ad fideiō-
missum debitū post portē? Et videt q̄ sic: q̄ spes ē q̄d
apparet q̄ prestatur cautio ab omnibus exceptis filijs
p̄imi gradus. vt. C. ad trebe. l. iubemus. In p̄trariū

videt q̄ casum spectare nō debemus: et spes in iure no-
stro nō dicit spes nisi ius eā foueat. vt in i. de verbo. ob-
liga. §. ex cōditionali. et ff. de verbo. obli. l. inter stipu-
lātin. §. factā. et ff. de cōdi. et demō. l. cū tale. in si. princ.
Videt ergo remissum onus cauendi quod ē de presenti
sed nō onus fideiōmissi quod ē de futuro. Ego dico q̄
si i aliqua parte instrumenti diuisionis celebrati cūz clau-
sula supradicta ē facta mētia testamenti vel codicilloz
in quibus hoc fideiōmissum cōtinet q̄ intelliget pacto
remissum. vt. C. de pac. l. j. alias non: vt. ff. de transac. l.
de his controuersijs. S̄z pone q̄ i instrumento cōti-
nent hęc verba et fecerunt iuicē refutationem de omni
iura q̄ habēt vel habere iuicē possunt. Rñdeo idem.
Scias aut q̄ duplex ē potentia. Quēda potentia ē ens:
vt quando h̄z radicē seu cām generantē: sicut ē posse be-
reditate adire. Itē ius offerēdi et similia q̄ sunt iura for-
mata et certa diffinitōe cōstitētia: et ista icludunt sub ver-
bis remissiujs predictis. Quēda ē potētia que nō ē ens
sicut ē posse succedere alicui. nā etiā antequā pater mo-
riat ista p̄positio ē vera. vt si dico: filius pōt succedē pa-
tri: tamen ista potentia nihil ē: et ideo nūquāz in verbis
generalibus claudif. vt. ff. de trāfac. l. qui cū tutoribus
s̄m eius p̄p̄riā lecturā que ē q̄ frater fratri succedat di-
recto ex testamēto fratris vel ab intestato nō iure fidei-
cōmissi. Tamē q̄ illa lectura nō habz dubitationē con-
tra. l. quod labeo. ff. ad car. ideo gl. intellexerūt q̄ ibi he-
res extiterat frater fratri. i. heres extiterat defuncto i lo-
cum fratris sui. nā per fideiōmissariū substitutionē nō
succeditur heredi. quod patet: q̄ est grauamē heredis n̄
titulus ab herede p̄siliēs. et ideo nec bona heredis cōti-
nent in fideiōmissio. vt. ff. de vul. et pu. l. coheredi. §. cūz
filie. et no. C. de inoffi. testa. l. ex tribus. Sed imediate
q̄ illa lec. sit impossibilis. nā. l. qui cum tutoribus loquit̄
i actione tutelle que nūquā eōpetit patri nec hereditati
paterne sed ē p̄p̄ria ipsorū iuberū. ergo nō venit in fi-
deiōmissio: ergo ex vt fideiōmissi nō pōt moueri actio.
vt. ff. ad trebel. l. si heres pecuniā. Sol. quia petitur ra-
tio administratiōis bonorū paternorū hinc ē q̄ venit i
fideiōmissio. vt. ff. de cōsti. pecu. l. si post s̄m glo. h̄ intel-
ligas q̄ in. d. l. qui cū tutoribus. fuit facta restitutio ple-
na ex trebel. cū suis appēditijs que tacite sequūt. Ad-
de quod glo. ponit ibi vnam solutionē ad. §. duo fr̄es.
quam quidā nō intelligūt ibi dum dicit. vel h̄ actiue ibi
passiue: que verba exponē sic: q̄ in. l. qui cum tutoribus
vnus et idem bis egit. Sed in. §. duo fr̄es. qui semel fu-
it actor in petitiōe fideiōmissi nūc ē reus q̄ petitur ab
eo pena. Aduerbiū eiz actiue referē ad actorē. aduer-
biū passiue referē ad reum. que glo. no. cūz differētes
sed nō rationē differētie. Ultimo circa refutatioes
sic distingue q̄ quedā sunt refutatioes absolute: quedā
sunt respectiue siue relatiue. P̄rimo casu subdistingue.
Aut interuenit error iustus et nihil operant. vt. ff. d̄ pac-
tis. l. tres fratres. et ff. de cōdi. et demō. l. si. §. idē questij
Aut supinus: et tunc idē i vltimis voluntatibus secus si
lex p̄sumeret sciētiam q̄ tunc valeret. vt. ff. de trāfac.
l. de his. et l. nō ē ferendus. et l. cū aquiliana. In cōtracti-
bus supinus error nocet refutanti. l. emptor. §. iuratus. d̄
pac. et etiam ibi videas. Secūdo cāu quādo ē refutatio
relatiua: tunc talis intelligit̄ refutatio qualis ē ip̄a rela-
tio. ff. de solu. l. si ex pluribus. C. de trāfac. l. si de certa.
et C. de exce. l. si ex maiore. Adodo reuertor ad p̄p̄ri-
am materiā feudorū et quero duo. P̄rimo si feudū nō ē
paternū sed nouū ea lege datūz vt alteri accrescat et q̄s
renūciat sue portioni in manu fratris: qui frater postea
decedit sine herede. vtrum reuertat̄ ad ip̄um vel ad do-
minū? Et glo. hic posita pōt induci p̄ fratre. Sed p̄ do-
mino facit illa lex notabilis. C. de remis. pig. l. solita p̄-
uidētia. P̄rio et cōtra pōt induci. ff. de vsu. fru. l. si ricio.
§. vsu. r̄ctū. et de vul. sub. l. ex facto. §. iulius longinus.
vbi.

vbi dicit qd in iure substitutionis siue surrogationis sufficiunt reliquie domini precedentes. & iste lz refutauerit tamen no oino desijt esse vasallus. vt. j. de vasal. qui cōtra pstitit. l. otha. feu. alie. c. si vasallus. Secūdo & vltimo quero. nos videmus qd istud capitulū i effectū tria dicit. Primum quādo miles habēs feudū paternum mortis relicto nepote ex filio premortuo. Secūdū quādo decessit relicto etiā fratre proprio. Tertiū quādo ille filius qui successit fratri mortis relicto fratre patris quem fratrem repulerat: quia frater non succedit isti filio quia feudum erat paternum. alias secus. vt. s. de success. feud. c. primo. §. fina. & supra de feu. mar. c. j. §. finali. Quero ergo quid si cuq; patruo erit & filius fratris mortui qd sunt in eodem gradu. s. tertio s; non eadē linea: qd vnus est d linea transversali ascendenti. s. patru: alius d linea. tras uersali descendenti. s. filius fratris p sone defuncte? Ista nō eēt qd i allodij & empbireoticis qd filius fratris presert patruo. vt in auē. & post fratres. C. de legi. here. Sed in feudis idēz dico fortiori rōe qd tere cōtra naturā feudi ē qd respiciat ascendētes: filius ergo fratris succedit i cellula patris. s; patruus nō hz aliam cellulā nisi seipuz: & iō filius fratris intelligit eē primor: p fictionē quo ad gradum & p veritatē quo ad effectum. Ultimo scias qd qdam dicunt qd speciale ē in militibus qd milites succedant in feudo nouo. quod falsuz ē s; p. de. de cer. Ia de bel. & me Bal.

De bñ. fratris & q̄liter fr̄ succedat i bñficio fratris.

quis. Divide capitulum i duas partes. Primo regula dat. Secūdo exceptiones. secūda icipit ibi nisi p iuestiturā &c.

l. Caus. Dat regula & exceptiones a regula. Regula ē qd frater fratri

defuncto sine herede filio nō succedit i feudo nouo. fallit regula sit tempore inuestiture per pactum conuenit.

Item si de cōibus bonis est emptum. Item si frater est inuestitus vtriusq; noie domino sciēte. Itē si frater acquisiuit in hoste regis. hoc dicit In tex. ibi. beneficiū. C. nouū. Emptū. s. dño sciēte & quod est. j. Simul. subaudi maxime aliqui tñ simul stare aliquid opat. vt. ff. d edem. l. p̄or. v. s; recte. & ff. de his q deie. vel effu. l. si vero. §. s; siq; v. qd si ex mediano. Dicit Inm. qd illi q simul stant vident vnus alteri dare auxiliū. de clerico percus. c. cōtinētia: quod ē no. vt per glo. ordin. i cle. i. de penis. & in. c. petrus diaconus de homici. In hoste. i. p̄lio vel exercitu acquisiuerit. s. cū armis & equis cōibus. vt. j. de fra. de nouo bene inuesti. c. si duo frēs. i cōmuni cāu. Et no. in isto. c. de duabus principaliter tractari. s. an frater succedat fratri i feudo nouo? & dicit qd sic i quatuor casibus. Primum ē quādo hoc dicitur inuestitura. Secūdus quādo de cōmuni bonis fuit emptuz dño sciēte. Pone scriptura ita dicit. Titius emit tale castrū a sempiterno pro mille: que dictus sempiternus fuit p̄fessus se habuisse & recepisse a dicto titio soluente de pecunia ipsi tici & meui fratris eius. Et nō diligenter qd p hūc sermonē nō inducitur societas sed videt neg. ge. noie vtriusq; qd est notabile. Item non refertur vtrū d pecunia cōmuni vel de pecunia redacta ex re cōmuni. nam hanc nimiam subtilitatē non curam. arg. ff. de procurato. l. qd procurator ex re domini. Nec ob. ff. de admī. tuto. l. titiū & meui. §. altero. qd ibi pupillus non habebat rarā negociationē. Tertiū qn̄ p̄muni nomine. Quartus qn̄ rex voluit remunerare vtrūq; qd p̄sumit quia ex cōmuni equis & armis fuit in hoste regis: & p̄pterea princeps concessit feudū. Et hec ē notabilis p̄sumptio: & facit ad questionē rusticorū simul stantiū qd si vnus acquirat cū bobus p̄muni qd illud debeat eē cōmune opera aut inter frater simul negociantes p̄sumat gra-

tuita & amicitia fraterna impesa. arg. ff. de nego. gest. l. ex duobus. in princ. & §. fina. licz Barto. medietatē lucri consignet ope psonali: & alteram medietatē ope bonū. & sic qui laborauit habebit tres partes: & qui non laborauit habebit quartam partē. Prima opinio magis placz arg. huius littere. licz aliquando tāq; discipulus sequent fuerim magistrum meū consulēdo. Secundo tractat hic de ipsa acquisitione in cōi que non habet locū in primo responso hui. c. qd ibi est data alia forma s; habz locū in trib; alijs rñsis. Et ideo si acquirens contrariū protestat. s. qd nollit acquirere fratri: non acquirat arg. ff. de nego. ge. l. nenseniū. & ff. de acquiten. heredi. l. q in aliena. §. celsus. Oppo. de. §. cū vero corradus. Solue vt ibi nō. Et adde qd id quod glo. dicit in pupillo ē ad p̄digum & furiosuz trahi debet. qd eisdem p̄uilegijs potiunt. vt elegāter nō. gl. in. l. ij. C. d curato. furi. q dicit omnia p̄uilegia p̄petētia pupillo p̄petere p̄o digo cui bonis est interdicitū & furioso. & alibi n̄ reperit similis glo. In p̄uilegijs tñ p̄ iudici p̄ simili id qd nō. ff. d fideiū. l. marcellus. & ff. d p̄di. inde. l. interdus. i. si. magne gl. Deinde v; h quod feudū post emi. cōtrariū dicit tex. j. d feu. da. i vicē. l. cō. S; omittis abagib; dic qd ibi loquitur d vrbānitate nō de necessitate. vel ibi loquitur d p̄cio iusto h de modico. vel nō d; fieri: sc̄m tñ te net vt h & s. de his q feu. da. pos. c. j. §. si. de feu. mar. c. j. & d nā. suc. feu. c. j. i. si. j. quēad. feudū ad filiaz perti. c. j. de feu. da. mini. val. c. j. & hec est veritas. Deinde glo. trāsit ad brocarda vtrum sit licitum gratis qd non licet per pecuniam? Et dicit qd aliqui lz & aliquādo n̄ lz. Dicit nūq; pecunia iteruenit p̄ bonos mores vel lege p̄hibēte licituz est gratuito qd nō est licitum p̄cio. vt. nō. ff. d p̄di. ob turpē cau. l. iij. §. si tibi ob iudiciū. & l. vltima. C. d p̄. curi. lib. r. nā qd curiales p̄ quosdam rebus alienis inhabitātes sollicitabant ad v̄dēdū: iō p̄hibet ibi v̄ditio. donatio aut nō prohibet: qd donatio ē valde difficilis & non p̄t iduci d facili. Alii d brocardū est qd sciētia iducit cōsensuz. sed loquitur i sciētia cōtrahētis si fuit feudū emptū a dño vel si fuit emptuz a vasallo & affuit sciētia auctorizabilis. s. ipius dñi. & ist d brocarduz non persequor vterius. Lerte nec p̄sequor hic mām vtrū duo fratres simul stantes p̄sumant socij qd ex solo p̄uitu nō p̄sumit societas nisi societas mēse & vicius tacita. Aut societas colligit ex actibus oposis hie inde factis: qd actus ostēdūt volūtatē & cōsensum fm actū qualitātē qd dic vt plene notat p moder. i. d. §. altero. & per me. C. p̄mu. vtriusq; iu. l. si patru. i lec. & ēt per me in. l. aditio. ff. d acqui. here. Et p̄dono patrimoniuz laborib; & multis casib; q̄rit & auget. C. arbitriū tutele. l. si defunctus. §. Argu. ad q̄nēm de eo qui p̄misit iura cedere sub p̄na & ille ē absens qd nō incidat i penam: qd sine culpa nō d; puniri quis. Sed dicit Accur. qd cessio p̄t fieri absenti. s. dirigēdo eam per nūciū vel epistolā sicut dirigē mādātū. ff. de p̄curato. l. i. cau se. §. si. & ibi glo. notabilis. vel fiat in manibus tabellionis recipiētis noie illius fm hosti. extra de pig. c. signi cante in nonella. Et Extra nō qd ille qui cedit acti: neq; nō dicit soluere. & ideo nō dicit satisfactum illi cui iura sunt cōcessa. vt notatur in. l. legauit in li. magne glo. ff. d liber. lega. Adde qd non tollit indultrū beneficiuz qd impedit indulgēdū dicit Accur. i. l. si seruū. §. si. de acqui. here. Sed istud nō ē semper verū. vt hic. & ideo dic qd id quod ad vtrūq; ordinat vtrūq; operat. i. ipedit p̄ducenda & resoluit p̄ducta. Sed si ad alterum ordinatur illud tātum operat. vt. ff. de arbi. l. nō distinguemus. §. sacerdotio. §

De feudo sine culpa non amittēdo. Pica.

Ancimus. Casus. Datur regula Regulariter aut miles vasallus feudum non amittit nisi culpa rationabili cognita et convicta. b. d. Nec autem regula obrinet in omnibus: ut. s. de natura feudi. et notat. s. de his qui seu. da. poss. s. si. Ja. de bel. Et idem in privilegijs que sine causa auferri non possunt. ut notat de diversis predijs vrbanis. l. si. li. xj. Nota culpam non presumi nisi quis convincat siue sit culpa in faciendo siue in omittendo. facit. ff. de re. mili. l. iij. s. si ad diem. Item non quod super culpis necessaria est declaratio. Sic quod aut ratio culpe quis venit priuandus aut est priuatus ipso iure. Primo causa necessaria est sententia ad eum perne. ut. ff. de iure iur. l. eius qui delator est. vbi etiam probatur quod perempta instantia non potest agi ad causam commisionem. dicit Inno. de iura calu. c. cum cam. et facit ad predicta. ff. de verbo. signi. l. aliud. s. inter multam. et. l. si qua pena. et notat. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. s. iconomus.

Et semper actus officij precedit priuationem que surgit ex actu sed non ea que surgit ex contemptu: quod contemptus semper preuenit et precurrit actum suum. ut eleganter notat Inno. i. c. preterea requisisti. de appel. 3 Secundo est necessaria sententia non adesse sed ad executionem esse. ut notat in. c. pro humani. extra de homi. li. vj. in nouella. Et in. c. l3 eps de preben. et in. c. cum secundum. de bere. et ibi per Jo. an. in. c. ordinarij. de offi. ordi. co. li. vi. in nouella. 3 Et ideo quando capiunt baniti qui ex forma statutorum habentur pro condennatis sit quidam declaratorius processus in quo declaratur captum esse illam personam que reperitur banita et banitum exequendum esse: et ita seruat practica que est vera intellectrix legum. Sed sine aliqua declaratione facta executio non est propterea iuri contraria per ea que notat Inno. de appel. c. ex ratioe vbi notat quod in mera executione nulla est necessaria cognitio vel dilatio. quod dictum tene mentis. Ad executionem autem sine legis bene est necessarius libellus. ut per glo. et Ja. de bel. i. au. de incest. nup. co. l. ij. et i. c. ordinarij. de offi. ordi. pallegato per Jo. an. cum non precesserit aliquod iudicium. Et non quod sententia legis excedit modum iudicij: quod sine iudicio fertur: sed non modum delicti: quod non potest esse nisi vera et requirit factum verifice consummatum. ut no. in. c. perpetue. de elec. lib. vj. in nouella.

Et ff. ad turpil. l. si. s. i. et ad muni. l. ordine. et in. l. si quod pena. de verbo. signi. per Jo. an. i. regula in penis i mercu. et in dicto. c. ordi.

Si quis miles. Vasallus sendo priuatus alienando. cum uxore domini concubendo: et in pugna cum posset iuuare eum dimittendo. hoc dicit. In tex. ibi. sine iussu. i. sine consensu. Nam idem operatur ratificatio quod mandatum. proprie vero loquendo iussus debet precedere. ff. de acq. poss. l. si quis mihi bona. s. iussum. Item mandatum debet precedere. ut. ff. ma. l. si vero non remunerandi. s. post creditam. Item consilium debet semper precedere. ut ff. de verbo. signi. l. sepe. per Accur. Item in factis sine ordine necessario non habet locum ratificatio: quod est ordo preposterus: et solennitatis omisse defectus reddit actum iualidum. de ver. ob. l. qui rome. s. flauius. Unde ratificatio supplet solum defectum singularis persone consensu C. siquid in frau. pa. l. ij. Sed vicium preposterationis non tollit. Adde quod no. in. c. dudum. per Jo. mo. i. glo. magna. de re. eccle. non alie. lib. vj. De consensu dicitur quod aut actus sine consensu est nullus ipso iure: et tunc debet in ipso negotio interuenire. ut. l. j. in fi. de auct. tu. Aut actus valet tamen potest infringi per exceptionem: tunc sufficit ratificatio. ut. C. ad mace. l. si. Et facit quod no. C. q. admit. ad bo. pos. in. l. j. De decreto dicitur quod causa iam cognita potest interponi ante et post: quia preterea potest mitti per futuram venditionem et retro factam roborare per decretum et consilium est totum facere eodem contextu. Et adde quod no. Inno. in. c. dudum. et re. eccle. non alie. li. vj. et no. per Bar. ff. de

aqua plu. arc. l. si aut. et facit quod no. ff. de mi. l. iij. s. permittit in glo. sed tunc secus et. quod gl. potera. Amittit. ipso iure quod perdit quando alienat. ut no. in. c. ex pre de seu. per Inno. Sed in duobus casibus sequentibus intelligitur per sententiam. tamen iste tex. quia dicit amittit et non dicit amittitur: multum viget ad dicendum quod etiam in causa alienationis non amittit nisi per sententiam: quod verum est si alienatum negetur quod debet convinci per sententiam. sed si notoria sit alienatio non requiritur sententia. dicit quod etiam in occulto potest alteri conferri licet non possit post auferri nisi convicto. c. licet. de preben. li. vj. et ff. de codi. ob. cam. l. si pecuniam. s. si seruum. et hoc est speciale quando per alienationem feudum ruit. Domino viuente. Ad quod domino mortuo qui stuprat viduam non amittit feudum: quod hic requiritur quod in vita adulterauerit. ar. s. quod no. C. de fideico. l. fideicommissum. et de his qui. ut. indig. l. fororem. Si potuerit. notabilissimum verbum est istud quod in potentia excusat vasallos a pena. et non intelligas hoc de leui impedimento sed de graui. ut. de re iudi. l. q. sit. ff. de publi. l. cesar. quod quoniam culpa non est in facto nec in ordine difficultatis impeditus venia dignus. ff. de mili. l. iij. s. sed ad diem. et. l. q. comatus. et. C. de his qui. ut. idig. l. si ideo. Item si culpa precedit impedimentum: tale impedimentum non excusat. ut. l. si vebeda. s. idem iuris. ff. ad. l. rodii. de lac. quod nolle de quod suo facto impeditus non potest velle. ut eleganter no. in. l. j. C. de natu. lib. et facit. C. de appel. l. preses. et. C. qui petant tu. l. cum a matribus. l. si pecuniam. in. prin. ff. de condi. ob. cau. Bald.

Quo tempore miles inuestituram petere debet. Rica.

Ancimus. Casus. Datur regula et instantia a regula. Regula est si miles. j. annum et menses pro more domini non petat inuestituram ab herede vel post mortem patris a domino. perdit feudum. Fallit regula si iusta causa impeditur vel mortis: vel capitalis inimicitia: vel infamialis iusta absentia. b. d. Et sic. non auferretur ex arrupto sicut causa cognita et per sententiam. ut. l. iij. s. si ad diem ff. de re. mili. In tex. ibi. et mensem. sed quot dies huiusmodi mensis varie sunt opiniones. et plene no. i. c. l3. de suppl. negli. prela. in nouella. tot dies habet quot habet maior pars mensium anni: quod favorabiles esse debemus. alij aliter dicunt. A Glo. Accur. dicit quod vbi nomen mensis profert simpliciter omnes mensis habet. xxx. dies de iure. C. de iure delib. l. si. s. fin autem dubius in glo. super verbo seraginta. quia glosella tene metri. et tene quod ipse dicit. Alij dicunt quod si extendere est favor habet dies. xxxj. Si odium habet xxx. Idem si neutrum. facit. C. de iudic. au. iubemus. 3 Adde arg. quod dies que non est integra secundum civilem computum non numerat inter dies termini. ff. de verbo. signi. l. si auuculus. A Sed an sufficiat quod negotiorum gestor fuerit et fuerit inuestitus infra annum? Et videtur quod non nisi vasallus ratificauerit. l. bonorum. ff. re. ra. ba. In contrarium videtur quod satisfactum dicitur quando cum dominum voluerit. Prima opinio verior. ut no. ff. de nego. ge. l. sed et ego. et ff. de iure iur. l. labeo. per Accur. facit. l. j. in prin. de appel. recipi. Sed nunquid iste titulus habeat locum in inuestituris prelatorum. Donec iurauit fidelitatem episcopo cuiusdam papienti recipienti per se et suis successoribus. ille mortuus est et alius est nunc episcopus. an teneat de nouo iurare? Et videtur casus quod non. extra de iure iur. c. veritatis. 3 Istud est ideo: quod ibi talem formam precepit seruari: et fuit quodam privilegium secundum Ber. Cum ergo ibi sit speciale: ergo in contrarium est ius commune. Nam de iure communi in iuramento fidelitatis non debet fieri mentio successoris. nam in tempore successoris non debuit antecessor interponere presuras in messem alienam. et ideo successor non habet ratum quod in se est preordinatum sicut opus seruari. ut in. c. j. s. qui iur. tene

tene latius dictum fuit. alias vasallus cadit a feudo & enim recognoscere & iurare. ar. C. de fide instru. l. plures apocis in rōne sui. Hoc etiā sensit Posti. ut ibi nō. i. no. uel. talis forma nō est tradita a iure in iuramento vasalli q̄ iuret futuro dño vel alteri recipiēti p̄ co. Si tamē iurat hoc modo q̄ tendit ad acquirēdū acquirē ecclesie velit nolit p̄ciatus. ff. de acqui. re. do. l. i. inuitis. nec tamē liberaf iurans. de verbo. obliga. l. stipulatio ista. §. iter certā. & facit. ff. de pac. l. si vnus. §. si. & dicit ut dicam. j. que fuit prima cau. bene amir. c. j. 3. Adat. i. diff. ferat: vel labi patiat. Et nō grossum modū loquēdi quasi dicat frustra vadit qui spem obrinere non pōt: sic frustra vadit verus cōtumar iudice non sedēte pro tribunali. ff. de in integrū resti. l. diuus. Et ex isto tex. apparet q̄ nō admittit purgatio more: q̄ terminus iuris & iure precisus improbabilis ē. C. de iu. deli. l. si. §. 13. q̄ quidam. & hoc ē quādo lex ita statuit cuius dicti triplex ratio reddit. Prima q̄ contra statutū legis inora non purgatur. Secūda q̄ cōtractus ille habet i se quādas temporalitatē: videlz quousq̄ vasallus obrēperat statutis. & ideo nō progat. argu. ff. de pac. l. epistola. §. si. & ff. lo. l. quero. §. inter locato: ē. Tertia colligit ex dictis Dy. ff. de verbo. obliga. l. si seruū. §. sequit. vbi dicit q̄ quando ppter morā fit translatio vel retrālatio dominiij vel rei mora nō purgat. & ita est hic q̄ ppter morāz feudū reuertit ad dñm ip̄o inre. ut notat. j. de pbi. feu. alie. per fede. l. imperialē. §. callidus. in gl. que incipit ip̄o iure. & j. de cōtrouer. iter do. & emp. feu. c. j. in si. i. gl. que incipit. f. rei vendi. cū si. & idē i cōtractu emphiteorico. C. de iure emphi. l. ij. Et ē rō q̄ quotiēs p̄ morā inducū resolutio cōtractus ibi nō. ē tractādū de purgatione more nisi cōsentiat altera pars. ut. C. de pac. inter ep̄tores. l. cōmissorie. Quādoq̄ etiā mora nō purgat q̄ impedit nascētē obligationē oriri. ut. ff. de fideicom. l. thais. §. inter. & sic ad inchoationē beneficiij mora non purgatur. Sed quare in iudicijs mora purgatur i principio & nō in fine? Respondeo quia i principio pena apponit ad hoc ut reus metu pene cōpareat quia p̄toris intētiolē ut līs inialiter dirimat: quod non pōt fieri nisi iudiciū sumat formā ex personis p̄sentibus vel p̄cedētibz. & ideo p̄tor purgationē admittit q̄ habem⁹ effectū rei. Sed iu decisiōis iā decisiū ē & in fine cōsistit p̄ p̄rie rigor iudiciōrū. ff. de iudi. l. p̄tor. & ff. de a. bi. l. cel sus. P̄one p̄missi mibi vsufructū vsq̄ ad biēniūz sub pena: nūquid elapso biēnio potes purgare morā offerendo aliorū ānorū vsufructū eque bonū? Respondeo nō: q̄ non pōt aliqua purgatione reponi i pristinū statū cū diuersorū ānorū diuersi sint fructus i quātitate & q̄litate: & nō pōt sic res poni i pristinū statū cū extare desierit. ut. ff. de vsufruc. lega. l. si vsufructus mibi in biēnium. Idem in vsu legato q̄ cum ppter necessitatē vite sit introductus nō ē idē vsus diuersorū ānorū: q̄ h̄z etiā rē variātur alimēta. ut. ff. de cōdi. indebi. l. si nō sortem. §. libertus. & ff. de alimē. & ciba. lega. cum vnus in si. vbi ter. cū glo. Sed pone q̄ post ānum & diē siue mēsem dominus vasallum recipit ad obediētiam: nūquid videtur remisisse ingratiudinē more? Respondeo sic nisi cōtrariū fuerit p̄statur. ut. ff. si quis cau. l. ij. in princ. ff. de eo quod cer. lo. l. si. C. de iure dominiij impe. l. ij. & dicta. l. cōmissorie. nā frustra de pena laborat qui p̄trarium acceptauit ex certa sciētia. Sed si per errorē: distinguat. Aut fuit supinus error & idē q̄ talis error non p̄trocinatur in penis exigēdis. Aut fuit iustus error: & tūc nō nocet errātī. nemo enim ignorās remittere videt. ut ff. de trasac. l. cū aquiliana. & l. qui cū tutoribus. §. qui p fallaciam. & ff. de actio. & obliga. l. ex maleficijs. §. lōge. & C. de dona. l. nec ignorans. ff. de cōdi. inde. l. si. §. idēz quesijt. hoc tenent due glo. hic posite. Jaco. de bel. p̄de. de cer. & ego. Et mensem scilicet a die sciētie cōputan

dum: C. de admī. tuto. l. & si sciffes. §. si. ff. de admī. tuto. l. quidam decedēs. §. si. q̄ dicit lex sciētiam nō ignorāriā volum⁹ obligari. C. de decurio. l. generali. li. r. de decre. ab ordi. fa. l. si. & in. c. ij. de p̄sti. li. vj. Dixit lex q̄ mortuo viro vxo: debet eū lugere per ānum. P̄one q̄ ignorat eum mortuū: nūquid tenetur eū lugere? Certe non. P̄one q̄ post ānū a die mortis cepit scire. dicit lex q̄ eodem instanti sumit lugubria & deponit. ergo sequitur q̄ tēpore ignorantie currit ānus. ut. ff. de infa. l. genero. S̄ illud ē ad exoneratōz ignorantis si ad ei⁹ oneratio nem. & sic nō obstat. Sui. f. vasalli. Alteri. f. vasalli putat q̄ erat agnatus & feudum erat paternum. & sic agnatus debet petere inuestiturāz tēpore b̄ statuto. Debet. f. vasallus. Jacobus.

Nisi iusta. Nec est secunda pars valde norabilis.

Et primo nō quod iusta causa excusat. & est iusta causa mors dñi cui debebat iurari. vel mors vasalli q̄ d̄z iurare. & vide oino q̄ d̄ nota. ff. de cōsti. pecu. l. bacinus in. prin. nā si hoc accidit ex integro. ānus incipit nec cōtinuantur tēpora. nam ex p̄sona successoris incipit dies non ex persona p̄decessoris. q̄ d̄ est norandum. Quia ānus nō pōt eē cōtinuus si intercedit interruptio. l. si. ff. de publi. ff. de sta. li. l. cum heres. §. sanis. 3. Ar. contra. ff. q̄s ordo in bono. pos. scruef. l. si. i. fin. A. C. de his q̄ vt idi. l. polla. & C. de iur. dli. l. cū atiq̄uib⁹. & C. de rē. i. ite. rest. l. ea q̄. C. de mi. l. emeli. q̄ d̄ ē veri⁹. ut. C. de nō nu. pe. l. si itra. & ff. ad tre. l. si hēs isti tur⁹. 3. Capitalis inimicitie. i. nō leuis s̄z magne vel maxime. ut. ff. de arbi. l. 13. & intelligo quādo talis inimicitia potest esse periculosa eūti. ut. extra de elec. c. bo ne memorie. sicut est i exercitijs terraz. ut notat in. c. statutum de rescrip. li. vj. nā si ita potēs vasallus ē q̄ nō timeat inimicitias capitales cuiusdā tertie persone: p̄tertu talis inimicitie nō eēt excusatus. s̄z si eēt inimicus capitalis dñi bene eēt excusatus. ut extra de iudi. c. pastoralis. in clemēti. nisi culpa p̄cessisset a vasallo. ff. loca. si merces. §. culpe. Et. l. ex parte de adi. lega. & l. quicumq̄ de ser. fugi. & l. exceptionē. ff. de fideiuf. Extra nō quod dolosa negligētia aliquando dicit maleficium. ut notatur in. c. si cōpromissarius. de elec. i. vj. i v. gl. & C. de admī. tuto. l. si bona. C. de bere. tuto. l. paf vester. Et adde q̄ d̄ nōt Bernar. in. c. ij. de testi. cog. q̄ etiam lata sententia depositionis admittitur etiam in ste excusationes. Et nō quod si leditur ex cursu tēporis qui negligēs nō fuit. ut in auē. de app. col. iij. & C. de iure delib. l. si. d̄z tamē de negligētia constare. C. qui dare turo. pos. l. quod dicit: & iusta progat annum. ff. de ritu nup. l. scpe. & vide q̄ nota accur. de lega. j. l. si titius. §. pen. Et dicit Ja. bu. q̄ dolosa negligētia cōtra fidem p̄missionis ē crimen stellationis. q̄ in periurio verum. est. ff. de pigno. act. per bu. Ultra tēpus statutum nemo auditur ut hic & ita glosat. ff. de acq. berc. l. q̄ diu 3. Infantia. f. vasalli. supple etiam si tutores habeat. ipse. n. ex se ignorat oia. ut. l. si. ff. rem publi. sal. fore. Itē post infantiam donec est pupil. dicitur enīz semiplenum intellectū habere. ut. nō. ff. de regu. iur. l. negocijs p̄ Accur. Adulto vero currit tēpus: s̄z restringuntur i integrum etatis beneficio: & probabit lesionē coipso q̄ infra tēpus non perit inuestituram. ut. j. de pbi. teu. alie. p̄ Sede. c. j. §. p̄terea si quis. Et fm hoc parū p̄dest dño q̄ adultus incidit in cōmissum. nam pōt petere restitutionē in integrum toto tēpore minoris etatis & vltra vsq̄ ad quadrēniū. l. si. C. de rem. in inte. resti. pe. & stabit dñs tanto tēpore antequāz ab eo petat inuestitura q̄ d̄ vester valde absurdum. q̄ ledit multū iura dñorū & auētem ipsorum. & est ar. ad hoc. ff. de mi. l. emelius. S̄z ad illam pōt rñderi q̄ d̄ est ibi tēpus p̄uentionale: hic legale: contra q̄ d̄ dat restitutio ut eleganter. nō. C. de resti. mili. l. si cūz militaribus. & est expressus extra de resti.

in integ. e. pstitutus. Equū eēt distinguere q̄ aut est mi-
nor i plena pubertate: q̄ maior ē. xvij. ānis i quo cadit
plēa sciētia p̄suetudinīs ⁊ n̄ restituit quasi ex dolo. ff. d̄
mīno. l. si ex cā. §. si i p̄missū. Aut ē i fra istā etate: ⁊ tunc
succurrit ista distinctio sic d̄ iure lōbarido: s̄ nō d̄ iure
romano. vt nō. in. l. ij. de eo q̄ d̄ certo loco. ⁊ ideo tutius
est in dubio sequi opi. glo. quaz ē sequitur dñs. Jaco.
ardizo. Ja. bel. ⁊ De. d̄ cerue. in. d. §. p̄terea quoz
opi. ego iūni p̄ dictum. c. cōstitutus. vbi dicit cāus. naz
regula ē q̄ semp̄ mīnozi restituit nisi cōtrariū reperiat i
iure expressum. vt nō. ff. de mīno. l. auziliuz. ⁊ in auct. de
bere. ⁊ fal. §. pupillus. col. j. Ex his insurgit talis con-
clusio q̄ tps̄ cōsuetudinariū currit mīnozi: sed dat̄ resti-
tutio fm̄ Inn. Sed Bar. dicit q̄ in lucro captādo cur-
rit. sed dat̄ restitutio. Sed in dāno vitādo ip̄o iure ē il-
lesus. Sed opinio sua ē cōtra cāuz dicit. §. p̄terea. quē
§. ip̄e nō resperit. q̄ oīuz habere memoriā ⁊c. ⁊ d̄ off. d̄
ci q̄ tēpus statutū p̄ legem municipalez succedit loco tē-
poris statuti a iure cōi: ⁊ tunc sortit̄ eandē natrā vt ip̄
so iure nō currat mīnozi. In dicto vero. c. pstitutus
nō succedit loco alicuius tēporis statuti a iure: imo illi ci-
ues sic ordinauerūt fm̄ Inno. ⁊ nō. de appel. c. ex ratōe
i nouella. Infamia. Nō mirabile ter. q̄ p̄pter infami-
am subtrahit̄ domino iuramētū fidelitatis. hoc nō itel-
ligit̄ de qualibet infamia s̄ de ea que irrogat̄ domino:
q̄ ē bānitus a rege vel diffidat̄ vel excōicatus vel pu-
blico iudicio cōdēnatus. vt. j. hic finitur lex: deinde in-
cipiunt p̄suetudines regis. c. j. §. sed obertus. q̄ d̄ decla-
ra per Inn. in. c. veritatis. de do. ⁊ cōtu. ⁊ dicit vt i dicto
§. sed obertus. Quid enim habz cōmune infamia salua
status substantia cū cōtractu: certe nihil. arg. ff. de mi-
no. l. pap. exul i ratiōe sui. ff. de calū. l. si. Vel etiā ius-
ta absentia. s̄ dñi. certe in domino nō iustā vel in-
iustā: q̄ quādo p̄sens hūat̄ illesus cōtra abntem nō di-
stinguit̄ cā abntie. vt nō. ff. de i integ. resti. l. si. Siue er-
go domin⁹ abest iuste siue iniuste succurrit̄ vasallo. nō. n.
teneat̄ terga domini sequi ⁊ volare si domin⁹ volat. vt. l.
mcius in ff. de ānu. lega. Expone iusta abntia. s̄ va-
salli: q̄ sec⁹ in absentia temeraria. vt. ff. si quis cau. l. ij.
§. q̄ d̄ dixim⁹. Dānef. l. ad restitutionē feudi ratiōe
cōtumacie. Dy. In glo. hoc temp⁹. Nota in hac glo.
temp⁹ post sciētiā currere nisi crassa ignorantia ⁊c.

In glo. sic ergo ver. sed pone. Nota seruitiū cōsuetū
recipiēdo videri ingratiūdinem remitti. In glo. vel
tres. Nota nūquid temp⁹ q̄ d̄ superat defūcto tamē he-
redi ei⁹ def. querit̄ in glo. ⁊ non soluit̄. ⁊ vide. l. fina. C.
si pēden. appellat̄. mors interuene. In gl. si habes ibi
dominus sit excōicatus. Nō glosam expressaz q̄ oīs ex-
cōicatus maiori excōmunicatiōe est infamis. Adde q̄ d̄
notatur insti. de capi. dñi. §. mīnozi. In eadē gl. ibi
nulla fama habita de domini morte. Nō duo. P̄mo
an mors eius qui dicit̄ mortuus vltra mare probeat̄ per
famā. ⁊ adde quod notat̄. ff. quēadmo. testa. aperiā. l. ij.
§. si dubitetur. ⁊ C. soluto matrimonio. l. siquidem. ⁊ ff.
de secun. tabu. l. qui ex liberis. in principio. ⁊ C. de capi-
ti. l. nec nos. Secundo nota q̄ nō imputat̄ ei qui non
est certus de morte testatoris: ⁊ sic iurerim nō currit tē-
pus exequutoribus testamēti. vt notat̄ Barto. in dicta
l. genero. In eadem ibi nunquid. ergo nō in hac glo.
q̄ aliquis inuestituram potest petere ⁊ iuramentum fi-
delitatis prestare p̄ procuratorē quando ē abns ⁊ nō po-
test cōmode adire dominū per seipsum. Et Quia iste ac-
tus nō est adeo substātiāduz i p̄sona domini q̄ nō pos-
sit iteruenire procurator. ff. de procurato. l. seruū quoq̄
§. publice in ratiōe sui: quia ad radices semper recurrē-
dum ē: vt notat̄ insti. de obligatio. per Accur. §. Quid
de ciuitatibus vtrū cogatur singuli de ciuitate iuramen-
tū fidelitatis prestare? Respōdeo debet iurare vniuersa
liter vniuersi p̄ suos iudicos ⁊ singulariter singuli adul-

ti: ⁊ maiores p̄ seipos: licz in pace cōstantie dicat̄ iurare
faciā oēs masculos mecū bitates a sexdeciz ānis sup̄ vs
q̄ ad septuagita. alibi d̄ a. xvij. ānis ⁊c. j. d̄ pa. cenē.
c. j. s̄ ibi id q̄ ita placuit paciscētib⁹. Summe tñ ibi ar. q̄
mulieres n̄ debēt iurare fidelitātē. Deinde ista gl. dicit ⁊ tā-
git illum passum: vtrum illi q̄ sunt. impediri p̄ se teneantur
mittere p̄curatorē. Nam aut loquimur ad agendū: aut
ad defendēdū: aut ad aliquid aliud peragendū. P̄mo
cāu teneat̄ mittere si p̄mode pōt. s̄ si actus requirat p̄so-
nalem p̄ntiam secus. Secūdo cāu ē teneat̄ mittere si p̄mo-
de pōt. q̄ dicit vt nō. in. l. j. ff. d̄ dūer. ⁊ tēp. p̄scrip. ⁊ C.
d̄ p̄cura. l. qui absente. ⁊ in. l. ij. ff. sigs cau. p̄ Suil. Ja-
co. bu. ⁊ alios modernos. In tertio vero mēbro dicit vt i
ista glo. quā tene mēti. Ultimo loco reseruari op. q̄
hic dicitur de anno ⁊ mēse: cuz alibi dicatur de anno ⁊
die. S̄ dicit q̄ hic ē spāle i militib⁹ q̄b⁹ ēt ip̄a: vetustas i
honorē militie multa d̄dit p̄uilegia. vt. l. si. C. d̄ iur̄ d̄li. i
p̄i. ⁊ C. d̄ vere. l. j. li. xii. ⁊ ff. d̄ re. mili. l. i. cū i finit̄is simi-
lib⁹. Et licet lex imperatoris fede. loquat̄ de anno ⁊ die
⁊ sic posterior: tñ nō intelligit̄ derogarū p̄uilegijs mi-
litum. vt legitur ⁊ nō. C. d̄ silentarijs. l. d̄curionib⁹. vbi
est glo. singularis. li. xij. Et ita teneas dimissis ābagib⁹
quas idocri recitat̄ i cathedra q̄ n̄ sedet̄ s̄ icubat̄ ab eis

Siquis. Caus. Tradit̄ regula que est. Si dñs d̄ bñ
ficio sui militis alium inuestiuit vel feudum
sui militis alienauit p̄ nō facto habeat̄. h. d. Nota q̄ d̄
dominus nō pōt feudum vasalli sui p̄ferre siue eius p̄sen-
su. ⁊ si facit p̄ nō facto habeat̄. nō tñ. per hoc dñs cadit a
p̄prietate sua. ⁊ in hoc est d̄ia an dñs alienet an vasal-
lus. ⁊ hoc itēdit̄ istud capitulum. Querit̄ gl. an possit
locare? Et dicit q̄ nō in p̄iudiciuz vasalli. Nam p̄duc-
tor tenetur stare vasallo q̄ vasallus h̄z ius i re. Et sic n̄
obstat. C. loca. l. emptorē. fm̄ vnā le. Quero vtrū ille
q̄ ifeudat duob⁹ icidat in crimen falsi? Rñdeo nō: q̄ l̄ra
dicit p̄ nō facto habeat̄. Quero nūquid dñs possit by-
pothecare? Rñdeo nō in p̄iudiciū vasalli. S̄ tertio pos-
sidente an possit agere bypotecaria: argue p̄ ⁊ cōtra. vt
subtiliter colligitur ex his que notant̄. ff. d̄ p̄di. inde. l.
idebiti. §. si. Quero an dominus possit vendere feu-
dum cum curia? Dicit glo. q̄ sic. Adde. dicit hosti. q̄ si
aliquis dñs velit terram suaz subijcere alieno dño ad
mittit̄ p̄dictio hominū suoz ⁊ maxime si dñs velit p̄ez
alienare ⁊ partē retinere: q̄ interest subditoz tot dños
nō habere. ⁊ hoc per. c. dilecti filij. de maio. ⁊ obe. vbi vī
de i nouella. Quero: pone q̄ nō valeat inuestitura pu-
re facta q̄ diu viuit prior vasallus: nūquid eo mortuo si
ne herede domin⁹ teneat̄ cōtractū stare? Et videt̄ q̄ n̄
quia nō tenuit vt hic. ⁊ arg. ff. qui ⁊ a quibus. l. si seruo.
In cōtrariū videt̄ q̄ nō pōt venire cōtra factū suū. vt
ff. de adop. l. post mortem. ⁊ ff. de v̄sucapio. l. cū vir pre-
diū. So. aut inuestitus ē i possessiōe ⁊ est tutus exceptio-
ne. Aut ip̄e inuestitus agit cōtra inuestitorē dominū: ⁊ tūc
aut ex nudo pacto ⁊ n̄ potest: aut ex stipulatiōe ⁊ potest.
Nam cū sit p̄ter legē facta inuestitura nō valet nuduz
pactū: q̄ nō habet a quo vestiat̄. sed stipulatio valet q̄
nō habz a quo impediā. arg. ff. si cer. pe. l. proinde. ⁊ ff.
de actio. em. l. siquis alienam rem. ⁊ ff. de rei venditio.
l. si a ticio.

Sancimus. P̄mo dat̄ regula q̄ miles non
pōt disuestiri a domino sine culpa
⁊ causa cognita ⁊ cōuicta per laudamētum parii. Se-
cūdo querit̄ quid si pares siniam tulerint contra militez
⁊ miles ad imperatorē appellauit: miles in possessiōe
perleuerare debet per sex hebdomadas ⁊ ad imperato-
rē accedere cum paribus qui laudauit vt. per eum cau-
sa diffiniat̄. hoc dicit. Nisi p̄uicta. Nota q̄ iudex cui
nil probatū est: nihil mādare reo pōt verbū est Inn. de
sentē. excō. c. solet. P̄darii suozum. naz si per alios iu-
dices incōpetētes aliquid declarat̄ nō tenet declaratio

nam o's actus qui fit a iudice incompetenti videt fieri sine ordine. vt. ff. de penis. l. ij. r. l. fi. C. si a nō cōpe. a iudice. etiam sine citatiōe. C. ne de sta. defunc. l. si pater. r nota tur extra de appel. c. vt debitus. Dixerit q' inique. ar. querulosam vocē pro appellatiōe haberi: sicut alibi habetur p libello. vt notat. j. q. iiii. c. q' presulatus. vel dic q' nō sufficit sniam iniquā dicere nisi appellet r ita hic intelligit per De. de cer. r glo. innuit. q' dicit q' iō nihil ē inouanduz: q' pēdētē appellatiōe oia i suo statu pmanere debēt. Fallit quando appellans ē persona suspecta vel fructus dilapidat. Primo referas ad rē mobilem. Secūdo etiā referas ad rē immobilem. C. quorum app. nō reci. l. ab executiōe. Dilapidare dico ē si consumit i suos vsus cōuertēdo marie pdigaliter fm Archi. rj. q. i. c. q' res in litigio posita. vbi videas. Et adde r nō q' ille titulus nil nouari appella. pēden. habet locum nisi appellatio sit expresse iuri cōtraria. quod dic vt notatur extra de offi. delega. c. pastoralis. in nouella. Adde dicit Inno. q' sicut oia attērata appellatiōe pendenti reuocant. ita oia que lite pendētē volo vel malicia fiunt a partibus pertinet ad officium iudicis vt illa corrigat r reformet. nec ē speciale in cā appellatiōis. quod est notādum. vt ipse notat extra de appel. c. bonc. in fi. vbi videas in nouella. Et nota q' rria sunt que habēt iurisdictionē suspendere. l. appellatio recusatio r relatio. vt notat extra de appe. i rubrica in nouella. Itē restitutio C. de transac. l. si causa. Itē si papa cōmittat causas appellatiōis ex certa sciētia que de iure nō tenebat. vt no. extra de officio delega. c. pastora. in nouel. Item recursus ad superiorē qui succedit loco appellatiōis vt ptra sentētiā arbitrantū iuris vt hic fm q' d' notat Jac. de bel. super verbo iudicassent. qui exponi appellando vel petendo reduci ad arbitriū boni viri laudamentum eorum. quod ē multū notabile. Ratio ē quia ista questio reductionis ē prejudicialis. Sed quero hic quid est de inouatiōe iter duas appellatiōes facta infra decendū? Rñ. debet reuocari. nam siue primā ispicias facta ē post appellatiōē. siue sc'dam facta ē infra tēpus appelladi. licitū est aut appellanti quā vult psequi siue primaz siue secundam. vt ex ea tēpora cōputētur: q' geminare appellatiōē est introductū fauore appellatis. vt notat extra de appe. c. bonc. i prin. r. c. dilecta. i nouel. nec enim priā appellatio absorbet secūda vel etiā millesimā si fiat ista decez dies. quicquid no. Bar. ff. de noui operis nūciatione. l. cū procurator. nec eim prima appellatio rescindit pronūciatū funditus sed suspēdit: r nihil phibz rē suspēsam adhuc suspendi i pluriorem diem. vt. ff. de pretoria stipulatiōe. l. valerianus. r. ff. de preca. s3 si manēte. r in hac cōsideratiōe Bar. errauit putauit enim q' sicut testam: tū nō pōt rescindi nisi semel: vt de iniusto testa. l. nem r si sub cōditiōe. §. rupendo. ita etiā cēt in appellatiōe Sed hic icidēter querit si ex forma statuti arbitrat: res tenētur determinare questioēs infra mēsem sub certa pena: vtrū teneant citare partes ad audiēduz arbitramētū? Et dicit Bar. q' si pnūciant i fin: mensis nō est necessario citatio: q' appositio mēsis monet pres ita no. ipe. ff. pro socio. l. si locieratē. §. arbitroz. r. ff. de arbi. l. si de meis. §. si. r p ipum. ff. de iure iurā. l. admonēdi. Sed Inno. dic r q' nō solum in iudicialibus sed etiā in extra iudicialibus bī quos res tangit r quorū interest sunt vocēdi. vt pater. ff. de aqua plu. ar. l. in cōcedendo. C. de aucto. prestā. l. si. de adop. nā ita diuus. de officio archi. c. ad bec. de ma. robe. c. si. vt no. extra de appe. c. ex rōe. i nouel. Et si tu dicis q' termin' arbitrij vel iurisdictionis monet: ista ē falsa. nā loqueret q' i. l. pperādū. §. r siquidē. C. d' iudi. actore non probāte nulloqz discussio ex probat: onibus cause ferretur snia diffinitiuā p reo. q' est fallum. cum lex ibi dicat de causa non liquere nec posse aliāz sentētiā ferri quā absolutoriā ab obserua

tione iudicij. nec puto hoc cāu arbitres penas incursum: q' iusto impedimēto detēti sunt scilicet culpa litigatorū qui potuerunt arbitriū deserere. vt. ff. de arbi. l. i. rē si vnus. §. si multo post. Videtur tamē q' sine vlla citatione possint pronūciare instantiaz desertā cursu tēporis: sicut pōt iudex. ad quez deserta appellatiōe. Sed hoc non placet q' ante vltimū quadrantes non est deserta: postea vero sūt. priuati. vt. ff. de excu. toro. l. scire oz. §. cōsequens. Arbitri ergo nō possūt pnūciare instantiam desertam. Alterius dubitat. dicit hic q' appellans remanet in possessione per septē hebdomadas: q' rō q's est sensus littere: Rñdeo: septē ebdomade nō statuunt possessioni: q' donec pendet appellatio tēdus est in possessione appellator: vt nō. in. c. nō solū. d' appel. in. vj. S3 statuūtur ad preparandū inter versus imperatores. vt. l. ab hostibus. §. si. cū. l. se. ff. ex qui. cau. ma.

Sed quero nūquid istud temp' est cōtinuū? Rñdeo q' sic: q' regulariter oēs tps ē p'tinuo: r cōputat de momento ad momentum. vt nō. C. de appel. auct. bodie. r extra d' appel. c. sup eo in fi. in nouel. r. ff. de diuer. r tem. prescrip. in. Rica. r tñ non currit ignorāti. dicit De. de cer. q' nō currit nisi iterposita appellatiōe. Deinde nō ter. q' qñ causa appellatiōis vertitur coraz p'ncipe illi qui tulerūt sniaz adesse debēt. Sed hoc ē speciale i magnis feudis Sed in alijs causis sufficit misisse apostolos Duruz eim r fatuuz esset dicere q' deberēt dimittere propria tribunalia r se con'erre: ad appellatiōes prosequendas. Et licet aliquando citetur iudex a quo hoc tamē non ē de substantia iudicij fm Inno. Scias rñ q' si iudex ē citatus r sententiā cōfirmata non pōt tamē cōueniri q' fecerit litem suam: q' iter fuisse videt iudicio Et cōtrario si per iperitiā suā sit infirmata: prejudicat ei. Si vero ē deserta videt q' iudex cōuenire nō valeat. C. de his qui a non domino. l. si. r. ff. vi. bo. rap. l. si seruus. de alie. iudi. l. item si res. de quo dic vt dicas. j. de pa. iur. fir. §. iudices vero r locoz defensores. Ad test dicit q' si appellatio sit deserta per pactū vel per renūciationem litis. vt. C. pac. l. postquā liti. iudex sit liberatus: q' factum suuz ē cōsensu partū approbatū. Sed si tacite secus q' non est ibi verus p'sensus. C. de his qui vt indi. l. minoribus. r. l. j. C. de prescrip. lō. tempo. 3

Si vero nō sit citatus nec pdest nec nocet: vt no. extra de appe. c. sepe. per Inno. r alios i nouel. circa finē. vbi oino vide. glo. tangit. istum passuz i. l. j. ff. q' d' quisqz iuris. r facit. ff. de edēdo. l. argētarius. §. cū autē. r Bar. disputauit in ista materia quandam questioē que incipit a sentētia iudicis. vbi vide S3 nūqd iudex reductionis pōt declarare laudū nullū? Rñdeo siue sit supior q' cognoscit tāquā iudex ad quez siue alias sit ordinari' priū. nā cū snia nula grauet de facto r appalari possit a grauamine facti: merito tale grauamē d3 rescindi quatenus de facto pcessit. vt. ff. de ferijs. la. j. §. j. Et iō illa verba: dico sniam nullam: r si qua ē appello: hūc intellectū habēt. dico sententiā nullam: r iō appello a grauamine facti. r siq' ē appello a grauamine i iur' meo illato. ita ergo vtrūqz capitū. ē capitulū appellatiōis r sup vtro qz currunt fatalia. Sed hoc videt cōtra cāum. ff. de appellatiōe. l. si expressim. Itē nullitas pertinet ad superiorē per viam recursurus etiam citra appellatiōez. vt. C. de accu. l. absentem. Et dicit q' causa appellatiōis est principalis cā nullitatis r incidens. vt. C. quādo prouo. nō ē neces. l. prima nō respectu verborū libelli s3 respectu iurisdictionis ex cuius virtute ibidet iudici a quo r alia facit que pertinet ad merū iudicē appellatiōis q' non possit tacere iudex mere nullitatis. C. de ordi. cog. l. si. Item in. d. l. si expressim. pbat q' cā nullitatis non esset cā appellatiōis. r ideo fatalia appellatiōis nō iponunt finē nullitati vbi nullitas nō cēt in libello appellatiōis expressa sed veniret tacite. argu. C. si pēden. appe.

mors iterue. l. iij. et quod non extra de appel. c. bone. per
 Inno. in nonel. Ad omittit quod quicquid sit elapso termi
 no perempta est instantia nullitatis quatuordecim principa
 liter iterate: quia nulla instantia durat ultra triennium. vt
 C. de iudi. l. pperadu. Adde. dicit Hosti. quod post bi
 nium: et sic decursis fatalibus presumit per sententia etiam
 sine productione actorum. de renu. in pntia. ad. si. in nouel.
 quod puto verum in factis multis acquisitis. Quid si
 post biennium a die appellatōis introduce apparet snia la
 ta contra primam: nunquid prima madabit executio? In
 no. quod sic. Hosti. contra de appel. c. ex ratioe ibi notat. et p
 Jo. an. in. c. in presentia. de renu. et glo. in. de. si appella
 tionē. de appel. quia non expirat iurisditio cum ex alijs
 causis possit etiam appellatio durare: et possit pnuciare
 appellatōne non deserta sicut Hosti. Inno. dicit verum quod
 reuersa est iurisditio ad primū iudicem ipso facto. vt no.
 C. de appel. eos in priu. Et facit quod no. Sy. insti. de
 ac. §. rursus. ff. de excu. tuto. l. scire oz. §. cōsequens. et C.
 de admi. tuto. l. si bona. Sed an pcederet iste libellus
 quare peto talem sniam i melius reformari? Rūdeo sic:
 vt uo. ff. de verbo. signifi. l. illa verba. Venuo quero
 nunquid a iudice cogente ad obseruationē iniqui laudi
 seu arbitrij possit appellari? dicit quod sic: vt notat Inno. ex
 tra de arbi. c. innotuit. et in. c. presentia. de rescrip. et hoc ve
 rius est quod id quod notat Bar. in. l. j. ff. de lega. ij. Ve
 niat. hec citatio peremptoria est: quia omnis dilatio que
 assignatur a iure habet vim perēptorij. vt no. in. c. j. ex
 tra de dolo et contu. in. de.

De pteitōe iter dñi et vasallū de iuestitura. Rubrica.

Quis miles? Diuide capitulū
 i duas partes. In
 prima pte possidet vasallus. In secunda
 dominus. scda ibi si dñs. Caus. Si
 inter militē vasallū et dñm sit cōtentio de
 iuestitura dño deficere i pbatōne: vasallo possidenti
 deserit iusurandū: dño autē possidente militi vasallo i
 cumbit pbatō: eo autē in pbatōne deficiente dño da
 bitur iusurandū. hoc dicit. Nota quod possessio possel
 sorē tenet et non est bonū vt veritas neget. Extra que
 ro hic de duobus. Primo quero quis dicit negare.
 actor enim negat reum ius habere: contra reus negat
 actorē ius habere? Respondeo: ille dicit negare cui non
 incūbit onus probandi siue vtatur verbis affirmatiuis
 siue negatiuis. vt: bi gratia dico quod res sterit absq; eo: quod
 sic fuerit factū. Aduocati reputāt hanc positionē affir
 matiuam: sed re vera est negatiua quod non incūbit onus p
 bandi pponēti. Eodem modo in illa ppositōe: dico quod
 tu non es maior. et tu dicis. dico quod non sum minor. Nam
 ille dicit affirmare cui imponitur onus pbandi. vt no.
 ff. de mino. l. de etate. non attenda cautella verborum. vt
 no. in. c. litteras. de rescrip. in. de. Rebus enim et non ver
 bis legē iponimus. l. si. C. de vsu. Secūdo quero vtrum
 per visum meum vel auditum meum ego possim pbare
 visus alterius vel auditū alteri? Et videt quod non. vt no.
 C. de testi. l. testiu. In cōtrariū: quia si hoc esset non
 posset probari stipulatio si testes non possent scire quod pres
 se exaudierunt: et ideo dicit per naturalē rationē hoc p
 bari: quia naturale est quod ille qui est presens videat et au
 diat. et ideo visus et auditus alienus potest sic proba
 ri. dico quod talis vidit quia fuit presens. aliquem autem
 non audisse vel non vidisse si fuit presens in loco esset
 difficile pbare. arg. ff. ad fil. l. j. §. occisoz. Scias etiam
 quod quādoq; ponitur oculus p naturali ratione que vo
 catur oculus mētis. vt. ff. de eo quod cer. lo. l. quod si epbesi. §.
 si. et non. i. c. querelam. de elec. in. vj.

Quēadmodum feudū ad filiā pertineat. Rubrica.

si quis sine. Primo dat regula.

Secundo exceptiones
 a regula. Regula est. Vasallo dñuncto si
 ne liberis. filia non succedit i beneficio pa
 tris. Fallit regula in duobus casib;. Primo est si filia
 a domino redemerit feudū. Secūdo si dñs iuestiuit fi
 liam ppter amorem et seruitiū patris. b. d. Quero i
 quo feudo loquitur istud capitulū? Dicitur de. d. cer. quod
 loquitur in feudo nouo tñm non de pino: cum hic dicatur
 i sine quod si dñs dederit filie feudū ppter amorē patris
 sui quod valet datio et quod non possit reuocari a trāsuerfalib;
 et hoc quod illi trāsuerfales non erant successini i feudo no
 uo. Sed si fuisset feudū paternū de quo filia iuestita fuit
 ser: siquē sine p sensu trāsuerfalū non valet talis iuestitu
 ra: cum ipsi succedere debeāt in feudo pino. et per talez
 iuestiturā factāz in filiā ipsi non pnt priuari tali feudo
 nisi p ipsius viueret: quod tūc valeret eo viuentē. vt. s. d.
 success. feu. §. hoc quoq;. et j. de alie. feu. pa. c. j. §. q. mo.
 sen. amir. c. j. §. preterea. P. d. cer. Sed Jaco. d. bel. di
 cit quod istud capitulū loquitur in feudo paterno. Nam in no
 uo feudo non excludit agnati fauore filie. sed quod non est eis suc
 cessio secundū hoc dicam quod hic sit specialissimū in filia:
 sicut et alia quedam sunt specialia in liberis primi gra
 dus. vt. C. ad trebel. l. iubeat. mibi vester quod opi. p. de.
 de cer. portio: sic i inre. Quid enim habet facere amor pa
 tris i p iudiciū agnatoz: et si tu dicas ergo nullū est h
 dubium de agnatis? Rūdeo. dubiū videbat esse quasi
 decētius sit eis reformari quod filie dari. argu. ff. de aqua.
 quo. et esti. l. j. §. pmitit. Et nota argu. ex isto tex. quod
 finitā epbiteosi si abbas vult reformare filie et non cohe
 redibus empbiteote quod pot. Ex parentibus. i. agna
 tis. Et nota quod loquitur grosso modo. Et sic facit ad sta
 tutum quod femina non succedat existentibus parētib;. ma
 sculis vsq; ad quartū gradū: quod intelligit i agnatis.

Vānetur. i. ad restituēdum feudū ipsis agnatis qui
 nullū ius habent. Cogita si posset aliter hic poni casus:
 videlicet quod istud feudū paternū fuit receptū pro se et su
 is filiis masculis et feminis. Nam tunc agnati ex quodam
 priuilegio excludit filiam cui priuilegio pot derogari p
 dominū feudū iuestiēdo filiam amore patris: vel ppter
 ppria merita: nimirū si facilius tollit priuilegiū quod ius
 cōe. ff. de testa. mili. l. eius militis. §. militia masculis.

Quibus modis feudū cōstitui pot. Rubrica.

Sciendum. Traditur regula et re
 gule declaratio. Regula

est quod feudum sine iuestitura non pot cōsti
 tuti. Declaratio est. vasallus iubente domi
 no ingressus est possessionē castri noie feu
 di sine aliqua ppria iuestitura. certe dū vixerit quasi no
 mine feudi poterit retinere: sed eo defuncto heres non suc
 cedit in feudo. b. d. Ad. quod si deficit substantia seu sub
 stantialis pbatō deficit substantiā. hoc dicit de tri. ac
 tuq; priua. l. iij. §. deinde. de diuor. l. si. Siue iuestitu
 ra. inbaudi vel eo quod habet p iuestitura. vt. j. i. tri. quid
 sit iuestitura. c. j. i. prin. Sed none iste iussus subsequuta
 apprehēsiōe possessionis dicitur haberi p iuestitura. Quid. n.
 est iuestitura nisi possessio realiter tradita ab ista lz in
 cipiāt verbo tamē terminat i facto. ag. C. d. acqui. pos.
 l. ij. et ff. si ser ven. l. si a te. p. preterea dñs p iuestire va
 sallum p nuncium vel p pcuratorem pprium: et est vera
 recta et ppria iuestitura et plecta. ff. de acqui. pos. l. qd
 meo. §. j. et ff. de pca. l. certe. §. pcurator. et extra d. pre
 bē. c. accedēs. vide. j. per quos fiat iuestitura. c. j. Sic
 ergo pot pstitue aliū nūciū ita p pstitue nūciū ipm met
 vasallū i re suā. vt. ff. d. tur. l. eū q. §. si epistola. Solutio.
 tō ista pcluderet si cēt nūciū solēnter pstituit. i. curia p
 sente

sente. sed iste tex. intelligitur vt dicit Petrus de cer.

Domino iubente. subaudi curia nō presente cū habeat pares. alias secus. vt. j. de p̄sue. rec. sen. c. j. Idet. de cer. Si autē nō habet pares videt q̄ sic rectum feudū ēz cum quāuis nō bene hoc firmet. Est ergo hoc speciale statutū in feudis vt nisi interueniat solēnitas nō sit rectum feudum nec transmittatur ad heredes ēt ad filius r hoc est statutū ne dñi possint circūscribi p̄ p̄batio nē villium forte etiā per redēptionē testiu. argu. extra d̄ p̄ba. c. l. cām fm̄ Ja. de bel. A Domino partes p̄pter cognitā eorū fidelitatē sunt a cōsuetudie approbati: alij nō sic p̄pter incognitā eorū fidelitatē. argu. no. ff. d̄ le. gi. l. neq. leges. hoc fm̄ Ja. de bel. Ex qualitate igit̄ fidei p̄det qualitas testimonij. vt. j. de capi. extraor. c. i. idcirco pares requirūt. Conclude ergo q̄ noua inuestitura exequutiua pōt p̄bati p̄ alios q̄ per pares: tamē p̄sonalis r cū persona finit. q̄ tene mēti. Et ē ratio. ātīqua natura feudorū antequā eim cōsuetudo de paribus sanciret vite terminū habebat que in rudi feudo adhuc viget. 3 Cogita si posset dici q̄ hec possessio vacans erat r sic titulū habet a domino: sed possessionē a nullo arg. ff. de vsuca. l. cum solus. s̄ hoc mihi nō placet quia ē diuinare. Ex gl. hic posita nō expresse q̄ feudū simpliciter receptū intelligit̄ receptū p̄ se r suis filiis masculis licet in inuestitura de nullo herede facta sit mentio. Et idem ad ep̄bicosim trabe r tene mēti in corde tuo quia est no.

Si dominus. Datur regula que est. Si clericus de alieno beneficio aliu inuestiuit r prius mortuū q̄ feudū sibi aperiat: exinaniter feudum nec successor tenet habere rataz inuestiturā. b. d. Et hoc intelligit̄ quādo fecit inuestiturā de re ecclesiastica. scus si de re propria. Idē in clerico q̄ in laico.

Si de inuestitura iter dñm r vasallū lis oriāt. Rubrica.

inter dominum.

Divide capitulum in tres partes. Primo qualiter sit faciendā p̄batio si cōtentio ē inter dñm laycū r vasallū. Secūdo de cōtumacia vasalli. Tertio qualiter sit fiendā p̄batio si contentio ē inter dominū clericū r vasallū. secūda incipit ibi si autem. tertia ibi clericorum. Caus. Extra cōtentioē inter dominū r vasallū deficiēte probatioē possessoris sacramento cā diffinitur. Sed si testes interfuerint debet fieri probatio per testes: qui si veritatē dicere recusant cogi debēt a comite vel a populo vel ab imperatore ad quem debēt accedere vasallū cum missio domini: sed interim quiete possidet vsqz ad annum. Sed si interim non iuerit per se vel per alium: domini sacramēto cā decidetur. In clericorū aut inuestitura oēs testes pariter admittuntur. hoc dicit. Non poterit. s̄. plene. nam nomine p̄bationis plena p̄batio cōtinet̄ de p̄prio significato. vt no. ff. de cōditio. r demonstra. l. lutiū. Possessoris sacramento sed non semper. sed hoc ita si iudici videatur. vt. j. de cōsue. rec. seu. s̄. sacramētum. fm̄ Jaco. de are. Successoribus. Nō valde hūc tex. q̄ ius p̄bandi per sacramētum transit ad successorē. d̄ quo per gl. in. l. fi. C. d̄ iur. domi. impet. in ver. iuramento. q̄ est intellectum si successor iurare possit eo q̄ sit informatus d̄ veritate. A Et facit verum i cāu. l. cū furri. ff. de i. litē iu. r. l. si qñ. C. vnde vi. possit p̄ heredē iurari q̄ nō ē informatus. cogita. 3 Quid si possessor iurauit r litē p̄dēre decessit: vtz hoc trāsit ad heredē: dico q̄ si iurta notata in. e. parochiano. de sepul. in nouel. Et est ratio q̄ p̄fecta est probatio. Interfuerint. Nō. ex p̄sentia scientiā p̄sumi vt C. de testi. l. restiū. Vocauerit. Nō. testes citādū: vt. C. de ep̄i. r de. l. presbyteri. Testimonio cū sacro. Nō

ta ista duo simul necessaria esse dispositio r sacramētū. r ideo non est verū q̄ ille qui iurat: deponere videatur nisi quo ad robur depositionis. Et adde q̄ nō. in. c. j. d̄ off. dele. in de. Credatur. tamē possunt reprobari vt. l. j. C. d̄ re iudi. per Bar. Et facit ad statutū q̄ d̄ credatur iuramēto alicuius: nisi statū ibi figat pedem r nolit vltra inquiri: q̄ tūc nō pōt q̄ri de periurio. vt. l. j. C. si aduersus liber. per moder. Qui ab eodē domo. Nota hūc tex. q̄ d̄clarat qui sunt pares. v. q̄ tenet teuda ab eodē dño. tene mēti tex. Absuerit. Nō p̄pter defectū ordinariū testiu alios admitti. Loco. quod nō. extra de frigi. c. laudabilē i nouel. r nō. C. q̄ testa. la. pos. l. bac. p̄sul. Veritate celare. Nō q̄ licz testis veritatez velit celare nō p̄trea puniē de falso nisi iuratus celasset. l. p̄sveri. C. de ep̄i. r de. alias nō crederet̄ eius testimonio: q̄ ē cōtra istam litterā. h. verū nisi p̄missio iuramento veritatē celet. q̄ q̄ veritatē dicere n̄ vult nocere desiderat r nocet ex quo ē iuratus. Et adde q̄ nō. ff. d̄ infā. l. lutiū. vbi. glo. dicit q̄ reprobat̄ dictū testis qui non plene narrat factū. r. dic reprobat̄. i. nō approbatur. facit extra d̄ accu. c. cū delicti. vbi ille q̄ iurat dicere veritatem tenet dicere mere r plene. Vel p̄mi. Nō. mirabile verbū: q̄ d̄ testi q̄ accepit pecuniā ne testimonium dicat credit̄ ex quo p̄ductus ē iu cā p̄ eū i cuius p̄iudiciū pecuniā accepit. tene mēti. A comite. Nō q̄ gradatū iudices debēt adiri sic. i. auct. de questio. s̄. su per hoc. col. vj. P̄. i. n. d. r. regri iterio. Et videtur q̄ d̄ sit necessaria triplex requisitio. vt. nō. in. c. j. de sup. neg. pla. i. nouel. Et si inferior sit negligens adit superior circa interpositionē appellationis. Nā vt dicit specu. d̄ appe. s̄. restat. Ideo a negligētia nō appellat̄: q̄ si postea non iterloquit̄ nō currit dies appellationis interponende a die negligētie s̄ a die interlocutorie s̄z eū. facit i auct. de questio. s̄. super hoc. col. vj. r i auct. vt disse. iudi. i prin. col. ix. Extra quero nūquid receptio testiu possit cōmitti: quorū dicta caute sunt remittenda. vt no. in l. j. ff. de offi. affes. Et nota illud aduerbiū caute a populo. Nō mirabile tex. q̄ p̄pter negligētiā magistratus recurrat ad populū illius terre qui iusticiam ministrabit r iurisdictionem exercebit. Et ē arg. q̄ si vacat iudex appellationis debeat appellari ad populū nō ad successorē. Et ē ratio: quia dignitas vacās sicut hereditas iacēs fingitur vice eius qui successurus ē: sicut hereditas fingit̄ loco defuncti. vt. ff. de nego. ge. l. nam r seruus. s̄. j. r. ff. de fideius. l. mortuo. r dignitas magistratus vacans fingitur vice populi. Si ergo appellaret̄ ad futurū successorē appellaret̄ inepte. sed d̄ appellari ad populū: q̄ licet vacet dignitas magistratus non vacat iurisdictione. sed ē apud ip̄m populū vel aliquam vniuersitatem: q̄ isti debēt eligere magistratū. nō autē exercere officium quē oportet a superiore confirmari. r hoc i iurisdictione cōtētiōsa. Item in voluntaria quādo periculum ē in mora. vt in vandis tutoribus. ff. de tuto. r cu. da. ab his. l. vbi. nec trabo illaz legē ad actus mere voluntarios sicut ē adoptio r emancipatio. vt. ff. de ado. l. ij. Inno. in. c. cū accessissent de cōsti. dicit q̄ nulla iurisdictione ē apud populū. vel aliquā vniuersitatē quia isti debēt eligere magistratus. Ad magistratus aut nō exerceat officium nisi a superiore cōfirmetur. vt in auctē. d̄ de defen. cl. s̄. iterim. col. iij. A Pro quo videt̄ tex. in l. pupillus. in. s̄. territorij. ff. de verbo. signi. r quod d̄ xi. j. de pace iura. str. in. c. j. s̄. ad bec. r. C. de serui. r aq. in. l. j. in ea. q̄. quid si quis tacit boies confiteri q̄ sint iurisdictionis vel erigit iuramētum fidelitatis: an acquiratur quasi possessio rē. 3 Et ē additio: fm̄ aliquos. Quicquid sit bona verba sunt. Compellant̄. arg. q̄ testes producti corā arbitris debeant cōpelli ad iurandum r deponēdum per p̄tātē illius terre. S̄z an delegat̄ p̄ncipis possit testes corā se p̄ductos cogere r torquere si

vacillant? dicitur quod sic: ut no. in. l. j. ff. de iurisd. omni iud. per Accur. Tacebat. Nota forma iuramenti testis quod iurat non tacere veritatem et non dicere falsitatem. Non cogentibus. Nota populum in negligentiam constitui posse. ff. de liber. uniuers. l. j. in fi. et tacit ad represal'as. Cum misso. i. nuncio. et no. nuncium ad iudicia constitui posse et constitutum vice procuratoris fungi debere. Obseruetur. Nota finiam imperatoris obseruanda nec requiritur exactus ordo iudiciorum. ut no. extra de re iudi. c. i. causis post Anno. et in nouel. et ipse solus habet potestatem mandandi sic facias. Alij vero superiores non habent mandare facias sic. s. facias iusticiam. ut no. per Anno. i. c. significatibus. de offi. dele. Extra quero utrum finia lata testibus non publicatis sit ipso iure nulla? Et in romana curia seruat quod fertur sententia testibus non publicatis et differunt publicatio usque ad tertiam finiam ad hoc ut non generet preiudicium in testibus producendis in causa appellationis et sic pres procedunt clausis oculis et in iudice tamen sedet scientia veritatis. Et iste error nascitur ex illo errore quod testibus publicatis non possunt produci testes in causa appellationis. Nam licet ius civile presumat subornationem in causa prima non tamen in causa appellationis: quod testes non audet dicere ita falsitatem coram maiore et maxime coram principe. Et in multis locis seruat opinio legistarum que est vera de iure civili. ut. C. de tem. app. l. p. hanc. et de ap. l. eos. qui etiam posset punire falsos testes receptos in priua causa eo quod in eam transferret iurisdictionem plena omnium personarum que sunt in iudicio et totius cause. Et dicitur successor. ut. ff. iudi. sol. l. cum apud sempronium. Concludendo dico quod publicatio testium omissa non reddat iudicium nullum. licet glo. sentiat contrarium in. l. prolatam. C. de sententijs. Nam et sine vllis testibus finia lata est aliqua et maxime absolutoria. ff. fami. her. l. cum putarem ff. de pecu. l. eo. tpe i. pi. ff. de codi. inde. l. si non sortem. s. heredi. i. glo. ij. ibi verbum aut potest. vbi no. quod potestas iudicis absoluta est etiam supra veritatem. Secundo queritur vna pars possit cogere aliam ad concludendum in causa: videtur enim conclusio esse per iudicij: quod reddidit in inuitum. ff. de verbo. obliga. l. inter stipulantem. s. j. ff. de pecu. l. summa cum ratione s. fi. Quia ergo iudicium reddat in inuitum ego quelibet eius pars. ut ff. de rei vendi. l. que de tota. Item conclusio est in causa ponitur iter alia que sunt ordinis iudicarij. ut extra de p. ba. c. quoniam contra falsam. et de p. ca. c. auditis. et i. au. de testibus. s. q. vero multi sepe. col. vij. Sed certum est quod ad ordinem iudicij quis cogitur inuitus. ut. C. quomodo et quanto iudex. l. consentaneus. Preterea hoc probatur expresse in au. ut cum de ap. cog. in princ. col. viij. vbi fugam nolentis concludere malitiam appellat. unde sumpta est au. iubemus. C. de iudi. Restat ergo ut plene instruetur causa dum nil restat amplius allegandum sit de necessitate ordinis iudicarij qui maxime redditur in inuitum in causa concludendum: ut aliquis terminis imponatur disceptationi. ut notat Anno. extra de causa pos. c. pastoralis. et C. de adult. l. quis iudicari fm ol. Promittat. Non forma promissionis. promitto venire vel nuncium mittere. Domini sacramento. Nota propter contumaciam deserri sacramentum aduersario. facit. C. de iudi. l. sancimus. Quero utrum in deferendo isto sacramento sit necessaria citatio per se. Rationem quod non: quod hoc est pena precedens contumacie ut h. Et non quod iste annus non seruat ut terminus instantie quod non posset postea indicari. ut no. C. de iudi. l. pperandum. s. aduerte quod do. Ol. visus est tenere istam partem quod per lapsum triennij non finiat iustitia: imo ad hoc possint recipi testes et probationes et ferri finia diffinitiva: et hoc tribus rationibus. Prima ne quod inuentum est ad abbreviandum litem plurimum inducat contra. l. ij. s. pe. de iura. cala. Secunda quod idem est in criminali: quod biennium non absoluit reum nec a reatu nec in abstentia litem. s. requiritur finia absolutoria ab instantia que non lata

iudex si ei liqueret de crimine posset ferre diffinitiuam. C. ut. j. cer. tep. l. fi. Certe ab olitio non fit ipso iure demum per iudicem. ff. de accu. l. libelloz. s. fi. ff. de excu. tu. l. si cuius ipse. s. ult. et. al. pe. Item constat quod triennium in civili est inuentus ad similitudinem triennij in criminali: ut dicit illa l. pperandum. in prin. ergo eadem nam habet cum illo: et eisdem regulis iudicatur. ff. de penis. l. abntem. Tertia ratio est quod nunquam aliqua lex dicit quod ipso iure finiat iustitia lapsu triennij. et hec opinio est appropriata iure canonico. Non ob. ff. de excu. toto. l. sciri. opz. s. sequens. quod ibi non loquitur solum de tempore proprio ad finiendam instantiam accusationis: sed de tempore proprio ad perimendam excusationis quantumque vere petentis instantiam. ut. C. de temp. in iteg. resti. l. superuacua. C. de dolo. l. fi. p hoc facit. ff. de adult. l. quinquennium. fm Old. In hac est opinio. fuit. Item. ut notat Ly. in. l. pperandum. C. de iudi. Sed quicquid canonicum: opinio. glo. est vera. quod meta est imposita non solum cognitori: sed etiam cognitori et iudicio. et ideo lex appellat iustitiam mortuam lapsu triennio. ut. ff. iudi. sol. cum lite mortua et acta pereit. ut. C. de prescrip. lon. tem. l. j. et no. in. l. litigator. de fruct. et lit. exp. C. et ideo clausa iurisdictione nil valet quod fit a iudice incompetenti. argu. ff. ad trebel. l. facta. s. si quis bonorum. ff. ad carbo. l. iij. s. puberi. Non interfuisse. Sed nonne testes in hoc sunt singulares. quomodo ergo probant se non interfuisse? Rationem. ista non est probatio sed probatio defectus. Sepe absconse. Nota malicia clericorum quod nolunt facta sua in periculo esse. s. secreta. In isto. c. sunt due glo. singulares. vna que incipit: s. istud que dicit quod populus potest degradare imperatorem. et ita consuevit allegari ista glo. ut no. Ly. ff. de legi. l. non ambigitur. Sed certe ista glo. dicit totum contrarium ut patet in si. glo. que decidit plus posse imperatorem quam populum. hec vera quod hoc dicit iurisc. pompo. in. l. barbarius philippus. ff. de offic. preto. olim ergo poterat: hodie non potest. tex. in. l. ij. C. de adop. si quis bene respiciat. et ideo caueat populus romanus a vanis opinionibus et cogitationibus. Alia glo. est super verbo hic colligitur quod placiti non possunt inuadere agnatis de iure: s. de consuetudine sit secus. que consuetudo preualet. et hoc inuuit glo. Tu dic etiam de iure posse si agnati sunt idonei sicut quando placiti sunt executores pauperum possunt bona distribuere consanguineis si vere sint pauperes. alias secus. iuxta glo. que est. C. de sacrosan. eccle. l. illud. per Jo. an. de instrument. edic. s. nunc vero aliqua. in vltima car. His premisis. vtilibus et vtilis possemus reuerti ad propriam materiam feudorum si signare quasdam oppones quas signat hic Jaco. bel. Oppo. n. quod iste tex. non procedat: quod nec in noua inuestitura potest loqui quod ad eam probandam non admittuntur extranei nec in veteri quod ad eam probandam non sunt necessarij pares. So. loquitur in veteri. nam si potest probari per pares probet alias per extraneos. vel loquitur in noua et dominus non habeat pares vel erant absentes ultra mare quorum redditum expectare durum esset. Et alius debent expectari. ut. j. de consuetu. rec. seu. c. j. Ad predictam distinctionem facit. c. j. de offi. dele. li. vj. ff. de iudi. l. si longius. et vide i. d. c. j. et. j. de no. seu. c. j. s. quia aut. s. Arg. C. de in i. et substi. l. si pater. et sic expedias primam glo. Et nota quod ad examinationem veri omnis veri prodita probatio debet admitti. C. de libe. ca. l. nec omissa. vbi est tex. no.

Quis. Diuide capitulum in duas partes. In prima dominus possidebat et vasallus actor erat. In secunda e contrario. prima durat usque ad. s. si aut. ibi secunda usque in fi. Causa. Quia contentio inter dominum et vasallum si vasallus dicit semel patrem suum inuestitum. debet probare per testes saltim duos suam intentionem. et eo in probatione deficiente deserit domino possidenti sacramentum iurauit cum. xij. sacramentalibus. eo nolente iurare deferatur

fertur actori qui iurabit etiam cum. xii. sacramentalibus. vtroque autem nolente iurare dominus possessor absolutus. vassallo autem possidente si possidet per animum sciente domino et non contradicente solus iurare debet siue alijs: alias autem non. **Duos.** Nota quod in ore duorum testium stat omne verbum. fallit ubi lex requirit maiorem numerum testium. vt. C. de testi. l. testium. nam tunc si vnus defuerit non valet quod agitur. vt. C. de testi. l. si vnus. et. C. de fidei. l. si veritas quo casu per pauciores nedum non potest probari factum: sed nec error facti ter. singularis cum glo. sua. ff. de le. ij. l. cum proponeret. Sed quero que est ratio quod vnus legatus. xx. solidorum non potest probari per duos testes et vnus feudum valoris mille marcharum potest probari per duos testes idoneos? Respondeo quod in testamentis queritur de veritate post mortem eius qui veritatem sciebat unde in testamentis committitur facilius falsitas ob quam reprimenda statuta est a iure numerosa sollemnitas testium. vt. C. de fidei. l. questio. nem. et. l. hac consilium. C. de testi. et. ar. ff. de testi. mili. l. diuus in ratione sui. **De domo domini.** Nota testes produci de quo aduersarij. Item non que posse producere testes de domo sua sed hoc est speciale in feudis. **Luz xij. sacramentalibus.** i. expurgatoribus iurantibus de conscientia. Ita. olim iurabant ita: testis est mihi deus: testis est mihi conscientia: hunc dico coram deo. xij. q. i. c. si peccatum. in quo testimonio conscientie non est reddenda ratio per sensum corporis et eque astringitur negatiua sicut affirmatiua. **Moluerit.** Sed nunquid est statuenda dilatio ad iurandum? Res. sic. vt. ff. de iureiur. l. i. iurandum. et. ad pecunias in prin. Sed nunquid tale iuramentum est vera probatio? dicit glo. quod non: sed est quasi probatio siue loco probationis. tene menti glo. et. filius. **Nota filios de facto patris iurare.** dicit glo. quod pater et filius censent vna persona. non glo. Et non in hoc. c. de triplici negatiua. l. essentia: scientie et credulitatis. Adde dicit **Dot.** in summa sua sub rubricella probationibus deficientibus quid fieri debeat in causis feudorum: quod est mirum quod in aliquo casu datur sacramentum vassallo possidenti. nam dum confitetur quod tenet a domino in feudum ergo confitetur quod alodium domini sit. Sed respondeo quod ista confessio non est mera sed cum quadam abnegatione. vt. no. **Ly.** in simili. C. de dona. an. nup. l. ij. **Solus.** Nota quod dictio solus est multitudinis exclusiua. **Per vnus animum.** Nota optimus ter. i materia feudorum quod tunc possessio inducit presumptionem pro vassallo: quoniam fuit per animum pacifice terra sciente domino et non contradicente. et iste ter. de ano non est alibi. **Item no. ex patientia** presumitur titulum quod raro accidit licet aliquando presumatur ex prestatione longo tempore consueta. vt. no. insti. de ac. §. preiudiciales. in fi. magne glo. et. ff. de vsuris. l. cum de in re verso cum sua materia. **Iusta ignorantia** vel parui temporis negligentia nocere non debet. facit ff. de acqui. poss. l. peregre. in prin. **Super gl. h. summis** Nota. valde istam gl. quoniam patientia sine dictio. p. sensu habeat expresso. et est gl. multum magna. et allegat optimas leges. tunc scias quod regulariter patientia habet pro patientiam et non pro expresso consensu: nisi iuncta actiui indicantur consensum: quod quibus est ratione preceptiois modi vt. ff. de eue. l. qdam quibus ratione pensandi seruitij. vt. ff. ma. l. si vero. §. idem popo. quibus propter paternam affectionem. vt. C. de nup. l. si vt. pponis. quibus propter paternam litterarum acceptionem. vt. ff. ad mace. l. si filius. quibus propter officij sibi prestiti pensionem. vt. ff. de exerci. l. i. §. magistratus. quibus quod potest aliquid in suo fieri. vt. ff. si serui. v. l. si a te vel in domum suam induci. vt. ff. de iure. do. l. si ego. §. dotis. v. plane. et. ff. loca. l. cum plures. §. locater. quibus ratione precedentis debi. vt. vt. C. de acqui. poss. l. ij. quibus ratione interuentis delicti. et dissimulationis. vt. C. q. mili. n. pos. l. pe. et. i. au. de san. epif. §. si. seruis. col. it. et. C. ad vel. l. si sine. quibus quod per patientem ascribit. vt. ff. de fidei. tu. l. cum ordinimus. §. vlt. quibus

propter iunctionem personarum. vt. ff. de dona. l. procula. ff. lo. ma. l. dote. et. l. q. dotis. ff. de don. iter. viru et vxore l. si seruis communis. Et adde quod notat **Ja.** de are. ff. lo. ma. l. ij. §. voluntate. et. l. q. dotis. eo. ti.

De feudo. dato in vice legis commissorie. **Rica.**

Quero vtrum dominus pleno iure possit obligare feudum vel formalem usufructum: Et videtur quod non: quod pignus ipsum formalem facere non potest nec a proprietate separare. **So.** dic vt. no. in. l. j. C. si pignus pignori datum sit. et est questio subtilis. **Item** quero vtrum feudum possit formari per pignoris dationem vt quod dicat dominus: cedo tibi tale castrum meum in feudum per pignorem: Et videtur quod sic. nam et hoc modo constituitur usufructus formalis. vt. no. in. l. j. ff. de pignus pig. da. sit. que quod subtilis est. **Extra** non quod in pactis pignorum fauorabilior est fideiussor: quam mutuator. vt. ff. de contraben. empri. l. si. §. j. fideiussor. n. fideiubendo prestat quodam beneficium creditori: fenerator vero non.

Iquis. Causa. Feudum non potest constitui sub pacto legis commissorie: quod non sub

preterito pecunie sed amore domini datum est. b. d. **Nota** quod pactum legis commissorie est reprobatum in feudis a iure. Sed quomodo hoc intelligatur quero

done quod vassallus de consensu domini vendit feudum suum per. x. de quibus recipit octo pacto appposito quod si reliqua j. mensium non soluant feudum sit icptum: queritur vtrum valeat iste contractus? Et videtur quod non vt. b. **Terre** salua pace h. dicit obligauit pignori non dicit vendidit. Unde in re contra pactum legis commissorie est reprobatum in pignoribus. vt. C. de pac. pig. l. si. **Ideo** ratio que hic assignatur de feudo parum videtur operari: nec est perpetua: quod in casu proposito feudum potest vendi. **Dico** ergo tenere contractum nisi prebetur simulatio que non presumitur in dubio. nam qualis est contractus in prima sui figura: talis presumitur in sui essentia nisi contrarium probetur. vt. C. de pba. l. cum precibus. et. no. C. plus valere quod agitur. l. emprie. et. extra de vsu. c. nauiganti. Et non quod istud pactum legis commissorie est multum graue et odiosum: quod perdit precium tam solutum nisi soluat ad terminum. vt. no. ff. de peti. bere. l. sed si lege. in prin. dic vt. ibi. **Sed** vtrum istud est pactum legis commissorie. pignori tibi hanc rem et si non lucro. j. mensium nunquam ipsam amplius possim luere: an istud est pactum legis commissorie? Respondeo sic licet non dicatur quod dominium sit apud creditorem. ista est glo. no. in. l. vlti. C. de pac. pig. **Sed** nunquid istud pactum possit fieri cum fideiussore. si non extraxero te de obligatione ista quod pignus quod per indemnitatem tibi dedi: loco indemnitatis tuum sit? glo. dicit h. quod valet: quod speciale est in his qui pro alio sunt obligati: quod hoc modo possunt indenes seruari. vt. ff. de contrab. emp. l. si. **Item** illa. l. modicum facit. nam ibi pignus non erat datum a principio fideiussori sed creditori. **Item**

Sed nunquid in dote valeat hoc pactum: si tibi pecuniam non restitueris: talem feudum loco permutatio assigno? Et videtur quod sic: quia ista est quedam permutatio. vt. ff. de iure do. l. ita constante. et. l. si. **Item** speciale videtur in docte. vt. ff. de solu. l. quauis. alias incipit calpodius. dic vt. ibi. **In** ter. ibi quandoque. **Nota** singulariter hunc ter. quod quoniam in pignoribus est appositum pactum legis commissorie: tunc odio creditoris iuri offerendi vltimo tempore non prescribitur. Sed alij exponunt quibus quod. i. vsq. ad. xxx. annos quod dicitur quod et tunc prescribitur iuri offerendi si creditor est in possessione. sed si debitor est in possessione et puenitur hypothecaria iuri offerendi nunquam prescribitur. vt. l. pure. §. fin. de excep. doli. **Alij** dicunt quod et si debitor agit pignoratitia tempore potest offerre nec debet excipi: tu non potes offerre: sed potest excipi tu non potes agere: quod et ea die quo habebat preteritum ex pignori eo quod perditum erat preteritum fluxerunt. xxx. anni. quod non in subtili dicitur

tum est. vt. ff. d. cap. l. in libello. §. siq. seruū. Vel dic de plano q. iuri offerēdi p̄scribitur qn̄ est p̄ambulū iuris agēdi vt. C. de bonis auc. iudi. pos. l. si. Sic et iuri displi cendi p̄scribit. ff. d. edil. edic. l. qd̄ si nolit. §. siq. ita. et facit. ff. quēad. ser. amit. l. si partes. §. j. Quero vtrū valeat istud pactum obligo tibi tale feudum. p. r. et si nō soluero. j. menses habeas tale feudū emptum iusto p̄cto? R̄spondeo sic: et mirabile q. licet nō sit collatū i aliquē arbitriū declarandi p̄ciū: valet tamē: q. istud pactū est pars alterius cōtractus validi. iste ē casus notabilis. ff. de pig. l. si fundus. §. si. Et Quero vtrū valeat tale pactū quod sit animo p̄p̄sandi? dic q. sic. vt. ff. de le. ij. l. hereditore. 3 Quero: pone q. tu mutuaſti mibi. r. nullo pignore cōstituto hoc acto q. si nō soluero. j. menses talis domus mea sit tua p̄ illis. r. an valeat pactū? R̄spondeo sic: q. nō est pactū pignoris. vt. d. l. si. ff. de contrabē. emp. vbi ē tex. notabilis. Quero: pone q. pactum legis cōmissorie nō est appositum in ip̄o contractu pignoris: sed diu post: vtrū valeat? R̄spondeo sic. vt ff. de pig. act. l. titius. vel ibi interuenit pactum rogatu debitoris et eius gratia nō voragine creditoris. Et dicunt quidam q. ex interuallo valet ad excipiendū non ad agendū. vt refert bar. in dicta. l. callipodius. Quero de quibusdam pactis que fiunt cū feneratorib⁹. Ip̄o nē fenerator mutuat mibi re vera cētū: p̄ quibus ego facio cartā venditionis cuiusdā domus hoc pacto q. ego p̄mitto reemere hanc domū post quinquēniū et nō ante p̄ eodem p̄cio: quero an ip̄e contractus p̄sumat vsurarius? R̄spondeo videt q. sic: q. et si nō possit p̄bari ap̄te de mutuo tamē ex cōsuetudine feneratorū p̄sumo cōtractū vsurariū. Itē q. cōtra naturam vere venditiōis vt extra de cōtrabē. emp. et v̄. c. ad nostram. et de pig. illo vos. Alij cōtradiciūt q. nulla lex vel decretalis hoc dicit. et ex forma sui iste cōtractus nō est feneratorius. Itēz emptio et venditiō pōt fieri ad certū tēpus. et facit. C. de pac. inter emp. l. ij. Iti dicit melius nisi p̄bet q. iste talis sit solitus fenerator et i fraudē vsurariū simulata istru menta cōficere. Nam in eodem genere malitiē semel malus semper p̄sumit malus. vt in regula semel malus. et ibi per Dy. A Nam in dubijs est locus cōiecturis ex cōsuetudine. de au. et ar. le. l. pediculis. §. argēto p̄ Accur. 3 Et cōclude q. alteratio p̄tractus et pacta insolita et quod ē vsurarius faciunt cōtra ip̄um p̄sumi. Simile nō. in. l. vj. ff. de cōdi. insti. cui p̄sumptioni stat. et idem de alijs pactis similibus insolitis que videntur contra naturam mere venditionis. et facit. ff. de probatio. l. qui testamētū. vbi p̄pter legis iterdictū p̄sumit fraudis simulatio. e. ti. l. cū tacitum. et C. de na. li. l. j. et l. siq. seu. et ff. de legi. l. fraus. cū si. Et facit ad hoc quod legitur et nota. in. c. ij. de rescrip. et quod dixi in. l. iij. C. plus valere quod agit in mea lectura. 3 Quero si pignoraſt cast. um an creditor possit vti iurisdictione et alijs iurib⁹ incorporalibus? R̄spondeo: dic vt extra de re iudica. c. cum bertoldus. et arg. ff. de pig. act. l. eleganter. §. fina. Quero an d̄ iure canonico pignoratitia sit i rē scripta ita q. forte soluta p̄petat contra emptorē pignoratitia et quilibet possessorē? Dicit Inn. q. est mere p̄sonalis q. oritur ex p̄tractu. alias nō eēt d̄na inter pignoratitiam que dat debitori et hypothecariā que dat creditori. qd̄ falsum est. vt nō. in p̄hemio. floz. §. tertij. Insuper hoc dic q. quicūq. actio sit n̄ ē vis: quicūq. p̄no possessor: sit teneſ et sic ē ābulatoria. d̄ pig. c. cū p̄ster. ibi videas i nouel. Et v̄z dic d̄ iur canonico ne creditores i fraudem vsurarij vendentis possint fraudare debitores. Si. n. p̄tractus nō eēt vsurarius s̄ simplex. opio Inno. eēt verior vt dixi. C. de pig. act. in. l. j. Et dic in p̄ctu vsurario non agi cōtra emptorem pignoratitia actione s̄ p̄ditione ex canone. nā sepe numero p̄ditio ex lege tāquam in rem scripta sequit fundū. C. de iur. deli. l. si. §.

sed si perferam.

quis Si dominus aliquem inuestit de beneficio sui militis sine placetinos non tenz iueſtitura sine cōsensu eius cuius est feudum. S̄z fin mediolanēſes et cremon. valet inueſtitura si nullum generat p̄iudicium ei cuius ē feudum. p̄dicta inueſtitura pōt habere effectū decedēte vasallo sine successore. hoc dic. Quero que istarū opinio sit verior? Et videt q. opinio placetinosū plurib⁹ rōnibus. Ip̄o q. nō lz ip̄s anticipare. C. qui admit. ad bo. pos. l. si. ff. q. cuiuscūq. vniuers. no. l. itē eozū. §. s̄z si ita. nec aliquid operat talis p̄sensus. ff. quozū. le. l. j. §. q. aut arg. ff. d̄ infa. l. quid ergo. in prin. Secūdo q. nō lz in morte alterius sperare. d̄ verb. obl. inter. stip. §. sacram. ff. ad trebel. l. ita tñ. §. a patre. Tertio q. ē contra bonos mores et iterdū aperit viam ad maleficia. vt. C. de pac. l. si. Quarto q. et si de hereditate incerti hois valet pactum. secus si de certi hois hereditate tractet. vt. l. iij. ff. p̄ socio. Quinto facit ad idē qd̄ d̄ de p̄bēdis extra de cōcēſ. p̄ben. c. ij. et in alijs officijs eadem ratione. In cōtrariū q. opinio mediolan. sit vera: arguit sic. lege cauet q. si pater legat seruū castrensis peculij viuo filio: et postea filius viuo patre. decedit ab intestato q. tale legatū sumit effectū: et tamen pater testatus erat d̄ peculio filij viuētis. vt. ff. de lega. j. l. seruū filij. in prin. Secūdo probatur per simile. nā si ego cōstitui alicui usufructū in vita sua nulla lex prohibet illum usufructū me alteri cōcedere cū eius esse desierit. argu. de lega. ij. l. vt hereditibus. Tertio hoc probat per arg. ab absurdo. nam absurdū eēt dicere q. vasallus qui ignoranter fuit inueſtitus nō possit dicere contractū aliquem et agere de euictione. ar. ff. de cōtrabē. emp. l. liberi. bo. minis. Quarto q. iste cōtractus celebratur super re cōcedentis. nec enim ē obligatus p̄mo feudatario ad nō infeudandum alteri nisi in cāu caducitatis feudi. imo et si hoc dixisset non valet: q. non interesset paciscentis. vt. ff. de verbo. oblig. l. si ita quis. §. ea. l. Quinto et vltimo q. habuimus casum expressū q. valet talis inueſtitura dū modo sit rite facta. i. nō pure: sed sub intrinseca cōditioe vt. §. qui suc. t. ne. c. si quis inueſtitus. et hoc est ip̄a veritas. Ad quozum verborū itelligētiā sciēdū ē q. ista inueſtitura de qua loquimur nō est de futura successioe: imo ideo incipit q. p̄mus inueſtitus sine successore feudi decedit. et ideo errāt qui credunt q. iste cōtractus sit de futura successioe q. imo est de caducitate successiois. Cui ergo querit vtrū pactū de futura successioe valet: dic: aut super hereditate viuētis: aut super hereditate iam defuncti. Ip̄o cāu distingue: q. aut tractat de hereditate incerti nominis et valet. Aut certi et tunc valet liberti et valet ratiōe iurispatronatus. vt. ff. de ac. emp. l. si quis seruū. Aut ingenui et tunc aut fit cū ip̄o de cuius successione tractatur ad impediendam liberā testamenti factioe: et nō valet. vt. ff. pro socio. l. cum duob⁹ §. idem respondit. Aut ad iudicium futuri successoris et tunc valet et transferē ad verū heredē. vt. ff. de pac. l. tale pactū. §. si. Item donatio valet cā mortis etiam omnium bonozū et hereditatis future. vt. C. de pac. l. licet. et no. eo. ti. l. h. Si vero sit pactū nō cū eo de cuius successione agit. sed cū quodam tercio valet illo cōsentiente de cuius hereditate agit et in cōsensu perseverare alias enim paciles reputatur indignus sicut ille qui scienter gerit se pro heredē hominis viuētis. vt. ff. de dona. l. donatiōes in cōcubinā. §. si. et C. de pac. l. si. Secundo vero cāu principalī quando tractat de futura successione mortui et non viuētis bene valet pactū C. de pac. l. j. C. de transactionibus. l. cū donatiōis. et C. vt i poss. lega. l. cū archimedozā. Reuertēdo ad nostrum. c. h̄ n̄ ē pactum de futura successioe viuētis nec mortui: sed ē quoddā pactū collatū i defectum iure tertij: quod quidem

dem pactū bz i se iuris ordinē et ē de iure validū. et ita abes huius. c. intellectū et adde quod notat guliel. de cu. ff. de pac. l. et si sui herede. Extra propono talē qdēz. rarius filios nō habens cōposuit magnū patrimoniu p fas et nefas. unde volens aie sue consulere reliquit pauperibus medietatē oium bonorum suorum: et qz habebat cōsanguineos suos potētes sic ait: et si cōtingeret me facere aliud testamentū i quo cōsanguineos meos instituerem per quod reuocaret presens iudiciū ex nūc tibi petro notorio publico taquā publice persone stipulātū et recipienti pro dictis pauperibus dono irrevocabiliter et inter viuos dictā medietatē omnium bonorum meorum: p̄stī tuens me ex nūc dictā medietatē precario ne mine possidere. quod eādem venit in noticiā cōsanguineorū qui fecerunt dictū testamētū mutare: modo queritur vt pauperes vigore dicte donatiōis possint aliquid p̄sequi vel habere? Et vulgata opinio dñi B. de mussello ē qz sic ff. de testa. l. heredes palam. §. si. et in regula quod semel placuit extra de reg. iur. li. vi. Sed cōtraria opinio non minus ē vulgata qz non valet iste contractus donatiōis ne impediat libera factio testamenti. de ver. obliga. l. stipulatio h̄ modo cōcepta. Pro prima opi. facit quia equū ē qz testator possit anime sue consulere cōtra ip̄sionem cōsanguineorū. nec ē h̄ cōsiliū turpe sed salubre et sic h̄ ē speciale fauore anime. In cōtrariū ē p̄ alia pre iuris regula cui est inheredū sicut bononiceses inherent errorio dicit glo. ff. de re. iur. l. omnis definitio. et equitas animi de qua loqueris ē equitas nō scripta que nullius est momenti: Considera. nos longe sumus extra di mutationē dictorum. nam hic interuenit traditio: unde et si donatio esset infirma tamen et sine causa donatus volens transerre dominium transfert. vt. ff. de cōditio. ob causam. l. iij. §. subtilius. vel quia causa est ipsa saltez liberalitas. vt. ff. de dona. l. hoc iure. Volens ergo substinere opin. B. faciat qz procedatur ad actum traditionis que etiam sub conditione fieri potest. vt. ff. de acquir. possessio. l. qui absentis. Et cautius est si interueniat traditio corporalis qz si precaria: quia precariū forte non valet principale. ego d̄ mitto te h̄ sine decisione: cogita. Secūdo queritur de tali questione. quidā habebat vxorem que multū sibi blandiebatur: que euz iste liberos nō haberet idurū ipsam ad testādum versus ipsam hoc actio: qz siue mutaret testamentū sine non ista vxor iure donatiōis inter viuos debet habere quandam domum. iste mutauit testamētum: de dicta donatiōe inter viuos nulla tacta mentione: queritur an ista mulier debeat habere domū predictam: Et videtur qz nō. vt dicta. l. stipulatio hoc modo. Cōtrarium dico qz ista donatio est presens et pura quia dicit siue mutauero testamētum siue nō. et ideo nō est opposita i penam testamenti mutati. Caue tamē quia nisi interuenierit traditio nō cōfirmatur morte. et sufficit qz traditio interueniat tempore donatiōis vel postea viuo donante. ff. de donatio. inter vxorem et vxorem. l. pap. argn. in. l. ij. C. si quis alteri vel sibi. Et Sed nunquid sufficit constitutum? videtur qz nō. vt. §. proxima. q. j. quia precariū forte nō valet. et facit qd nōt Guil. d. cu. i. l. ab ep̄tōe. ff. d. patris. et bar. in. l. post tractū de do. et in p̄silijs suis ē p̄si. qd incipi. petrus nicole. v̄m. qz sufficiat facit qz r̄d. idē Bar. i. l. si is qz p̄ emptore ad si. d. vsuc. et i p̄si. siue esse p̄si. qz inci. martinus de eugebio. et l. qz. d. suo. C. de do. te caute nō nu. 3. Hanc refert. d. giliolus d. cremo. d. cipulus bal. fuisse addi. bal.

Vidam obligauit. Diuide in tres pres

Primo thema et qd. Secdo r̄sio: in qz qdēz primo defertur sacm filio vassalli. In tertia pre defertur filio dñi. secūda icipit ibi vñ non. tertia ibi si aut. Caus. filio militis dicēti p̄ez iustitum d̄ pi-

gnore et. xxx. ānis noie feudi possedisse d̄serf iustitaduz vt iuret cū. xij. sacralibus forma hic tradita. sed eo no lente iurare defertur filio domini. qz si iurare recusat cogitur filiu militis iustitue. h. d. Ja. bel. Nō qz p̄scrip. tione. xxx. ānorum qz descendit in feudo vt siqs rez ali- qz feudi noie tanquā iteudatā possiderit et fuitum p̄ ea dño exhibuerit: et quāuis de ea iustitue nō fuerit dese dit sibi ius feudi vt h. et. j. si de feu. sue. p̄tro. c. siqs. per. xxx. an. S; mirum h̄ vñ. nā qz citiori tpe p̄scribit vltre riori tempore p̄scribi ip̄sibile est. ar. ff. de vsuca. l. seqē §. lana. S; si ita est qz si āno qz rem ab aliquo feudi no mine tenuerit domino presente et nō contradicēte: et ser uitiū eius quasi a vasallo recipiente: h̄ non p̄betur in uestituram intercessisse: tamē iurando se iustitue fuisse rem vt feudū tenebit. j. de cōsue. rec. feu. c. j. §. illud. et. §. si de inuesti. inter dominū et vas. lis oriatur. c. si et de feu do sine cul. nō amit. c. si quis miles. Solu. Aut tu loqueris de constitutiōe feudi et requirunt. xxx. anni: quod tē pus loco cōstituti habetur sic dicit rex. alibi. ff. de aqua quo. l. hoc iure. §. ductus aque. Aut de feudi probatiōe: et tunc re. et: quia aut p̄cessit titulus pignoris et requiruntur. xxx. āni. vt h̄. Aut nō apparet quis titulus p̄cessit tamē allegat inuestitura recti feudi: et tunc sufficit annus vt in cōtrariū. Sed mirabile videt istud quod i isto. c. dicitur et contra doctinā glosarum et doctorū in l. si certis annis. C. de pac. Nam vbi constat de cā vera ibi alit̄ titulū allegat̄ ex tpe p̄bas. h̄ p̄stat de cā vera v; de pignore: ergo alius titulus nō p̄sumit̄ quia p̄mordio tituli posteriori formā cūctus. vt. C. de ipo. lu. descrip. l. j. li. x. So. speciale in feudo ē p̄pter seruitia qz recepit dominus a vasallo longissimo tēpore vt p̄ esumaf ipso facto rectum feudū cōstitutū ex quo dominus nūqua per tātum tēpus fecit mentionē qz esset pignus.

Sed nūquid in isto feudo p̄scripto succedit heres? Quidā d̄. ut qz non: qz nō intercessit vera inuestitura. Alij dicit qz sic: qz p̄scriptio eqparat̄ veritati. vt no. in. l. j. et serui. et aqua. C. quod satis p̄bas in hoc. c. quo cauet̄ qz si pater possedit per. xxx. āns et prestuit seruitia cōsuetā qz filius in tali feudo succedit. Ego de facto hui cōsultus de eo qui acquisiuit emphyteosim ecclesie p̄ p̄scriptionē. xl. ānoz. h̄ enim tēpus necessariū ē i ecclesia nec sufficit i ea lōgum tēpus de quo loquit̄. l. cū de i rem verso. ff. de vsu. et extra de p̄scrip. c. de quarta. et in auē. de ecc. ti. in p̄ri. col. ix. An ius istius p̄scriptiōis ex tēdat̄ in tertiā generationē tātū an in infinitū: r̄ndi qz si cur ep̄bireosis non miter cōcesse. i. sine p̄sonarū distinctiōe itelligit̄ in tertiā generationē: ita sit inscripta ep̄bireosi qz informis ē: vt i auē. de nō alie. §. ep̄bireosi. Et rō reddit qz p̄scriptio nō extēdit̄ vltra id qd p̄scribit̄. l. j. §. iulianus. de iti. actuz p̄ri. et p̄ bar. in auē. qui rē. C. de sacrosan. eccle. 3. Querit glo. vtrū ille qui p̄scribit lōgissimo tpe si cadat a possiōe habeat ius vendicādi? et remittit ad. l. si quis ep̄tionis. C. de p̄scrip. xxx. ānoz et dic vt ibi. Querit an ius offerēdi p̄scribat̄ spatio lō gissimo tēpore? et allegat h̄. c. qz sic. facit quod d̄ri. §. e. ti. c. j. et. C. de p̄scrip. xxx. āno. l. cū notissim. §. eodē iure.

Ultimo nō qz p̄ receptionē seruitiū nō inducit cōstitutio feudorū nisi sit p̄scripta. quod tene menti.

Liber primus in vsibus feudorū explicit feliciter.

...

Incipit liber secundus.

De feudi cognitione. Rica.

Bartholomaeus. diuide capitulum in duas pres. pro quo iure vniuersaliter et generaliter oēs cāe decidāt. Secūdo quo iure cāe feudi speciales. Secūda incipit ibi vsus tamē feudi. Causae Cause generaliter aut decidunt iure romanorum: aut legibus lom-

bardorum: aut consuetudine. Sed feudales cāe decidunt consuetudine q̄ vincit legē in hac pre: l3 cōtrariuz dici so- leat. Consuetudine autē dīcēte decidi possunt et lege scripta. b. d. Comittitur. Nō quod ille cui comittitur decisio cāe similiter d3 iudicare q̄nq; s̄m ius cōe: q̄nq; secundum leges lombardorum: quādoq; secūda speciales consuetudinem loci. q̄ intelligo prout p̄mittens erat iudicaturus. h̄ declaratur p̄ doc. C. de sum. tri. l. cunctos populos. C. de eman. lib. l. j. Et dic q̄ inter eos qui vī uūt iure romano causa deciditur solum s3 ius cōmune. Sed iter eos qui vī uūt iure lombardo cā decidet iure lombardorum. Et inter eos qui vī uūt s̄m ius loci debz iudicare s̄m cōsuetudinē illius loci tā in cōtractibus ordi narijs q̄ in testis. vt. ff. de euic. l. si fundus. C. de testi. l. fi. et no. in. l. ij. ff. de eo quod certo loco. Et q̄ ista materia ē multū longa remitto te ad no. per alios et me i. d. l. cūctos populos vbi ad saturitatē videre porca. Et nō q̄ illud quod dicit h̄ de cōsuetudine intelligit de prescripta. nā antequā sit prescripta nō dicit cōsuetudo: s3 dicit voluntas inducēdi cōsuetudinē. Sicut dicitur i alia materia q̄ non dicitur quis ante lris cōe. agere s3 agē velle. vt. ff. rē ra. ba. l. amplius. Adde q̄ cōsuetudo non prescripta nō derogat prescripte. vt no. ff. de reg. iur. l. nemo. §. temporalis. Hoc ē verū i peritorio secus i possessorio. vt no. in. e. cū ecclesia. de elec. in nouella. In glo. j. nota q̄ iniqua cōsuetudo prescribi nō pōt. iniquā intelligo. i. intollerabilē puta q̄ ē cōtra ius diuinū. S3 pone i ciuitate perusie tres sunt cōseruatores monete et quādo fiunt solutiones in cōmuni cōsueuit notari^o ponere nomia oīum criū: licet vnus sit absens: querit vtrū ista cōsuetudo teneat? Ho. dicit q̄ non q̄ inaudit crimē falsi. Sed cōsuetudo quorūdam locorū seruat cōtrariuz q̄ quod maior pars facit et. h̄ verū ē quādo i p̄iudiciū absentis nihil sit et materia vera est i sc̄pta. De hoc nota extra de his que fiunt a p̄ela. sine cōsensu capituli c. quāto. et nō reperit alit i. Caueat tamē sibi notorius: quia si talis persona esset de subst̄tia: instrumentum nō caret vicio falsitatis. Eadē ratione defendunt notorij cōmunis perusie qui sunt rogati vltima die officij q̄ ad illā diē ponant solutiones que fiunt ip̄is massarijs. Nā cōsuetudo ip̄os excusat et etiam ip̄a necessitas. et nō iter est cōitatis imo interesset si cōtrarium fieret. vnde vbi ē bona mens et intentio. ibi non pōt esse falsitas. quod tene mēri. Ibi prohibens secus si sit tollerabilis vt p3 i statutis que minuūt legitimā filiorum: vel que disponūt q̄ filia dotata nō succedit ext̄tibus masculis. Nō enim exigimus i cōsuetudine q̄ semp sit rationalis: sed satis est q̄ tollerabilis et vsu approbata. vt notat Inno. i rubrica. de cōsue. extra. In glo. ij. nō q̄ argu. feudo- rum i alijs casibus qui sunt decisi iure romano nihil valent sed solum in materia cōsuetudinis. quod legi et no. i. l. de quibus. ff. de legi. quod tene menti. Cōtrario vero cause feodorū que non inueniunt decise per cōsuetudinē debēt decidi p̄ argumēta iuris ciuilijs. q̄ est nō dignum. Nec miruz quia argumentis causa deciditur. vt ff. ad treb. l. qui filium. §. fabius. Item nota ex littera ista que dicit: qui in nostris partib^o obtinet. q̄ dicit

quidam q̄ omnes consuetudines feodorum sunt locales et p̄ter ter. legū et iperatorū nihil videt cō ius generale. Et secundū hoc glosare consuetudines feodorū ē ac si glosaret consuetudines papie sum. quod satis vī inep- tum. Unde dico q̄ consuetudines in hoc volumine approbate debēt seruari tanq̄ consuetudines generales. Quedam tū sunt recitate sed nō approbate. vt. ff. d̄ ma- trimonio ad mō. p̄tracto. c. j. super quibus non est ponē dum ingenium ad glosandas truffas vel tabulas. vñ dicit aristote. cum edit quis lētem nō fundas myrō. i. aro- mata. Extra glo. nō quod per finias arbitrorūz nō cō- firmatur cōsuetudo. vt. nō. extra de verb. sig. c. abbate i nouel. Item nota q̄ q̄nq; cōsuetudo vincit legem di- uinam et canonicam simul iunctaz. vt no. extra d̄ cōsan. et aff. c. quod super in nouel. Adde q̄ cōsuetudo et ex natura iur̄ingere nō pōt l3 ius naturale possunt mo- dūicare. l. ij. ff. de vsu. eamz rerum que vsu cōsumunt. Dicit lex q̄ d3 attēdi cōsuetudo p̄onice in q̄ quis p̄uer- satus est. ff. de le. j. l. si seruus pluriū. §. fi. 3 Querit gl. nūquid possit argui per simile p̄sueudinis? Rūdet et di- cit q̄ sic. in materia p̄sueudinis pōt argui per simile cō- suetudis. l3 i alia materia secus. q̄ illa sunt similia quo- rum q̄litas est vna. q̄ dic. vt nō. ff. de le. j. ideoq; et i. l. de- gibus. vbi oīo videas. Illud nō omitto q̄ d̄ cōsuetudo dicitur ciuiz tacita p̄uentio. Et sō sicut pactū nō extē- dit ad aliā rē vel p̄sonā q̄z d̄ q̄b^o loquit. vt. ff. d̄ pac. l. si vnus. §. ante oia. Ita nec cōsuetudo et iō cōsuetudo ē stri- cti iuris. quod etiam patet. quia ista quam parit. i. actio siue conditio ex moribus est stricti iuris. vt institū. de acri. §. actionum.

Sciendum est. Feudū cōstitui pōt in rebus i- mobilium aut solo coherentib^o aut in his que iter mobilia p̄putatur. Feudū autē acqui- ritur duobus modis. i. inuestitura aut successione. b. d.

In tex. ibi. soli. i. immobilibus vel solo coherētib^o vt in edificijs que solo coherēt. Dy. Computant vt an- nui redditus. vt. C. de sacrosan. eccle. l. i. ubi venimus. vt sūt annui fructus vt extra de elec. c. querelā. Item pedagia et guidagia et similia. vt. j. que sūt regalia. c. j. quod dicit vt no. in lpe. de cā pos. §. quia vero. vcr. quid de colligēti- bus. et ff. de publica. l. si publicanus. §. in omnibus per Dy. et alios. Sed nūquid ille qui emit pedagiaz a cō- muni videat emisse penas trāsgressorū? Respondeo sic. vt. ff. de ac. emp. l. creditor. in princ. et ibi p̄ Ly. in addi.

De camera. vt in pecunia. De caneuā. vt in ciba- rijs et distributionibus siue diurnis siue in grosso non ē vis. Et nō h̄ d̄ istis duob^o feudis d̄ camera et caneuā. Ex- tra querit h̄ glo. vtrū noia debi: orū iter mobilia cōpu- tent? Nota q̄ gl. caute loquit. Nō enim querit an sint mobilia: q̄ mobilia pp̄ie sunt corpora. sed querit euz quibus cōputentur. Et dic vt no. ff. de verb. signi. l. mo- uentū p̄ Accur. Breuiter vbi inuenit p̄ se iuris disposi- tio actiōes personales nō sunt mobiles nec immobiles s3 reales sic. l. a duo pio. §. fi. ff. de re iudica. Sed vbi nō i- uenitur per se iuris dispositio separata. tunc aut continet subiectum mobile. i. rem mobilē et cōputant inter mobi- lia. Aut immobile et tunc iter mobilia. vt. C. de p̄dijs mīno. l. si ad resoluendā. Et no. in. l. j. C. si aduersus trā- sac. Et hoc verum in dispositione legis. Sed in disposi- tione hominis actiones personales nūquam cōtinentur appellatiōe mobiliū vel immobiliū. nec etiaz cyrographa in quibus cōtinētur nomia debitorūz. vt. ff. de lega. ij. l. catus. in princ. et ff. de pecul. l. quā tuberone. §. in peculio. et tacit. l. vlti. C. de prescrip. lon. tēporis. Ad quod vide quod no. per Guil. de cu. in. l. j. ff. de sta. ho. et per Barto. in. l. quintus. ff. de annis leg. i. §. argento et per Dy. et Ray. in. l. pōt. ff. de auctoritate tutorum. et quod notat Barto. ff. de lega. j. l. si sic. §. fina. cum. l. seq. 3 Querit dominus feudi. de senis in suis consilijs: Sed

utrum sit verum qd annalis prestatio inter immobilia computetur? Nam Lvn. in. l. si certis annis dicit qd no. Sed ipse idem in. l. sciendum. ff. qui satis. cogan. dicit qd sic. Sed dominus Sede. dicit qd sic est longa prestatio qd pertinentur inter mobilia: alias secus. Ego dico qd aut continet mere personale debitum: aut reale vel mixtum. Primo cau non computetur inter mobilia qd no oportet aliquod petitorium vel possessorium. vt. l. fin. C. quoz bo. Sic vide oio. qd no. in. c. peruenit. de censibus i. nouel. in de. eruit in. §. cuqz annui redditus. de v. sig. et in. l. iubemus nulli. et quod ibi p glo. et Lx. in prin. C. de sacrosan. ecc. Secundo et tertio cau inter mobilia putantur vt qn iur seruitiorum impedit. vt. C. d. agri. et censi. l. iurib. et. l. dñi prediorum. et. l. si coloni. l. xj. Querit gl. que incipit intelligo. an tñ valeat fieri e id qd habet pro iustitura? Et dicit qd sic. salvo quo ad transmissio. Ja. bel. dicit idē quo ad transmissio. Sic qd si ē bira metio hēdā i iustitura: Ja. dicit vtz. alias tene gl. In gl. si. q. incipit. istd locū hz. Ad qd sit succedēdo pñ i feudū n acquirat feudum: sed iam acquisitum capit. tene meti pulcrū et sapidū modū loquēdi. A ista est posita vt plurimū in. c. j. ti. pri. Querit h Ja. bel. de natura feudi d camera et de caneuā. s. no dico h qd alibi dicendū ē. Quero si datus ē fundus i feudū cā aialibus: vtrū finito feudo debeat reddi estimatio aialium mortuorū seu deterioratorū: Et est ar. qd non. ff. so. ma. l. si estimatis. In contrarium facit. C. de secū. nup. l. hac edictali. §. his illud. quod verius ē. sicut dicimus in usufructo earum rerum que vsu vsu. l. ij. Bal.

Quid sit inuestitura Rubrica.

Non intelligitur datū quod possideri nō pōt. de lega. iij. l. qui cōcubinam. §. si heres. Nec intelligit creditōri datum quod est ei locatū. ff. de peri. et cōmo. rei vē. l. serui emptor. Qui recessit: tenet ac si percepisset cōmoda si timuit iniuste. Et iustus timor presumit vbi ē terroris iusta trepidatio naturalis. ff. locati. l. habitatores §. si. Error nominis vel cōfusiō nō vitiat possessionē: qd nō vitiat intellectū vbi veritas preter opinionem. vt. C. d. le. l. si fordidianū. Et idē in testibus puto qd si vera cōsonant: putatiua nō vitiant nisi sint de substantia. Extra nō qd ex eadem inuestitura et scriptura nemo pōt elice re cōtrarios sensus. et si inter opposita ponit copula resoluitur i disunctiua. C. de codi. l. si. §. j. Si aut sunt diuerse inuestiture etiā cōtraria allegās in alio iudicio audif. C. de per. here. l. hereditas matertere. et no. C. de inge. et ma. l. pe. per Accur. Extra nō qd nō pōt quis eādem scripturam diuidere partim vtendo et partim non vtendo separate. ff. de ope. li. l. si stipulatio ita. 3

Inuestitura. Diuide capitulū in quinque partes. Primo qd sit inuestitura et coram quib⁹ debeat fieri. Secundo qualiter probet inuestitura domino possidente. Tertio qualiter probet vasallo possidente vel quasi. Quarto qualiter probet si domin⁹ nō habet pares. Quinto quo iure pbent pacta i feudis apposita preter propriam naturam vsus. prima pars durat vsqz ad. §. si enim. secūda vsqz ad. §. si vero vasallus. tertia vsqz ad. §. si vero inuestitura. quarta vsqz ad. §. preterea ibi. quinta vsqz a fi. vsqz ad. §. si eis determinatur quid sit inuestitura. Et qdem inuestitura alia ppria vt possessio: alia abusua vt qn hasta vel aliud corporeū porrigit vasallo a domino pro inuestitura. Secundo dicit coram quibus debeat fieri hec inuestitura. Et qdem fieri debet coram parib⁹ domin⁹ duob⁹ saltem nō coram alijs. Sed qdam cōtrariū dixerūt hoc dicit. In ter. ibi. possessio. l. rei feudalis tradite a domino vasallo. Ja. A Verbo trāssert possessio qn simul eo

dē loco et tpe fieri pōt vtrūqz et sit alias sec⁹. ff. d. condi. fur. l. parui. 3. Collige h: qd firm⁹ est quod est traditio subnūm qz simplex verbum. ff. de pac. l. diuisionis placitū. et nō. p. Ja. de arc. C. d. legi. l. non dubiū. in. fi. Et ideo seruis cui res est tradita ē portio: in feudo qz ille cui pñ ē res promissa. vt nō. j. si d. feu. iac. pto. c. si facta. Et vide oio quod nota: ff. d. reg. iur. l. nullius vj. 3. Abusua. Nota hoc de duplici inuestitura. s. de abusua que nō consistit in substantia possessionis: s. i quodā precāculo siue signo. Mā vt elegāter ait Inn. per talem inuestiturā si possessor velit possessionē trāssert: tñ nō trāssert eā de his qd h. a ma. pte ca. c. ex ore. i. nouel. et extra de insti. c. auēte. vbi d. hoc. et no. hoc extra de cōsti. c. cum. Ad. ferrariensis circha fi. i no. et p Inn. i. c. ex litteris d. consue. et in. l. minus instructus. C. de acqui. pos. per. Lx. et ff. eo. per bar. in. l. pcedia. Extra nō qd ista materia facit ad. q. vtrū emptor cui nūduz res ē tradita possit p suo interesse opponere se ne tertius i possessionem mittat: et dicit qd nō: vt nōt Ja. bur. C. de fur. l. manifestissimi. et. l. is cui. ff. de fur. cum si. et ff. de dona. l. ad eum. §. si. Non ergo dat verā possessionē inuestitura et rem corporeā facta. A Et sic nō dī plene beneficia: qd nō habet possessionē beneficij. vt extra d. elec. c. cū in cūctis Et adde qd per verbū assigno cedunt actiōes. ff. de distrac. pig. l. arbiter. que est ad hoc notabilis. et p archi. in. c. si canonici. de offi. ordi. li. vj. Vide extra de pben. c. referēte. et c. inter. cetera. et vide. ff. de bere. insti. l. executionis. Et adde si papa dicit: assignam⁹ tibi. tale castrū cū plenitudine iuris: vel ponit alia verba equipollentia: nō est necessaria possessio facti: qz apd papaz est plenitudo supreme ptatis et suprema potestas. vt nō. xvj. q. vj. c. volumus. arg. de rel. c. capitulū sancte crucis. Et qd nōt archi. in. c. si clericus. de prepen. i. vj. Et vide quod nō. in. c. si. de pecu. cleri. Assignare eis ē vbi effectiuū. Itē qd pncipi plz legis habet vigorē. et facit C. de lega. l. si. ff. de lega. ij. l. cū pater. §. pater pluribus et. C. cōia de le. l. si. §. s. qz nra maiestas. et. §. seq. De assignatione pncipis qd est iuris collatiua hēs melius qz alibi in. l. j. in. fi. de aqua quo. et esti. et. C. de libe. cā. l. pncipaliter et. l. parētis. et. C. de inge. et manumif. l. ingeniū. Extra collige h ar. quod locus incertus rōne loci incerti et quare nō potest infeudari: qz nec possideri donec certificetur. ff. de acqui. pos. l. locus. et ideo certus locus definitus ē. Adde qd nō. ff. de pñ. et demō. l. que pñtio. §. si. 3 Sed p talem inuestiturā fingit ei dare licentiā ppria auēte app: hēdēdi ipsam: vt ipse nō. extra d. cōsue. c. ex parte. Tñ secundū quosdā speciale i ecclesia p rex. illius capitulū. vt per inuestiturā trāssertur possessio. Sed hoc legisse nō cōcederent qz possessio facti existit et anuni. vt. ff. si quis testa. liber esse ius sue. l. j. §. scuola. et nō in. l. si. C. de sacrosan. eccle. nisi talis inuestitura fieret apud rē ipsam. ff. de cōtrabē. emp. l. clauibus. que inuestitura videt fieri etiā per traditionem istrumētōrū. vt. C. de dona. l. i. et Lvn. in. l. traditionibus. C. de pac. Nam nec in tiscū trāssert possessio nisi apprehensa. vt no. ff. pro so. l. cum duobus. §. idez respōdit: C. de sacrosan. eccle. l. vt inter diuinū. in. fi. et. C. de bo. vaca. l. si. li. x. Hinc est qd bonorum vacantū fiscus habet proprietatem et nō possessionem antequā apprehendat. Et rō est qz separata est causa dominij et possessionis. et ff. de vsucap. pro emp. l. j. §. separata. et ff. de acqui. pos. l. si quis vi. §. differentia. et. l. naturaliter. §. nihil cōmune. Inuestitura autem propria ē illa in qua consistit substantia possessionis. vt. ff. de acquirē. poss. l. iij. §. ex cōtrario. Est et qdam inuestitura media inter has vt precariū que et si iuris translationē in se habeat. tamen quia verentio facti remanet apud inuestitorem: ad huc actione ex eo cōtractu potest cōueniri ad tradendum. vt no. ff. de pac. l. ab emptione. ibi videas. A Quidā interrogauit me vtrū

ad inuestituram abusiuam requiratur magis vnū signū
corporale q̄ aliud: puta ensis vel baculum vel annulus?
Respondi ei q̄ non: sed sequēda erit cōsuetudo: cum vide
am q̄ per cespitē terre possit inuestitura fieri & per ramū
oliue de aliquo fundo. vt in. c. ij. de cōsue. Et q̄ de con
suetudine vidī q̄ vbi aliquis inuestitur de gladij pote
state alicuius prouincie inuestitur per ensē. & vide q̄
nō. de signo penolope de sup. le. l. legata. §. supellectif.
Et nota q̄ sicut per instrumentum fit inuestitura ita per
eius icōnem fit disuestitura. C. de dona. l. j. & no. ff. de
pac. ab emp. q̄ cui cōperit significatio cōperit significa
tū: & a quo remouetur vnū remouet reliquum. de pac. l.
labeo. Et est norandum q̄ si ista inuestitura abusiuā fi
at in re ipsa cōferre veram possessionem. vt. ff. de cōtrabē.
emp. l. clavibus. Sic videmus q̄ potestates terrarū quā
do sunt in ciuitatibus inuestiunt per baccherā. Et aliq̄
inuestitura traditiua fit per aspectū visus i quo propter
p̄sentiam suam representat actus. vt. ff. de ac. pos. l. j. §.
si iusserim. Et nō vniuersas rationes quare ex solo cōtra
ctu nō transferretur dominū: quia si hoc esset nūquā ex tali
cōtractu oriret obligatio ad rem dari: & nūquam esset
res integra. quod est falsū & contra iur̄ ciuiliū regulas.
vt. C. de actio. emp. l. si pater tuus. & Sed opp. c. r̄tū
ē q̄ per retentionē vsufructus quis intelligit. tradere. vt
C. de dona. l. quisquis. Ergo idem ecōtrario videlicet
q̄ per retentionē p̄prietatis videat facta traditio vsu
fructus seu vtilis dominij. Sed respondeo: ista nō sunt
similia q̄ p̄prietatis dignior est: & ideo vsufructuarius
nō cōstituitur possessor sine traditione. vt. ff. de vsufru. l.
iij. §. dare. **A** Declara tamē istam rationē q̄ retinē
do vsufructū videt cōstituerē se possorem p̄prietatis
seu rei p̄ ip̄o in quo trāsit ipsa p̄prietatis. l. i. in fi. & quod
ibi per Bar. ff. de operis no. nūcia. & quod no. in. l. j. ff.
vsuf. quē ad. caue. & in. l. hoc aut. quod nō sic ad. fi. in eo
qui retinet p̄prietatem: q̄ p̄prietarius nō dicit posside
re nomine vsufructuarij. **R**euoco in dubiū vtrū do
minus per traditionē corporalē liberet ab inuestitura?
Et videtur q̄ non q̄ non solum tradere tenet q̄ potest
fieri vno momento s̄ etiā tenet successiue pati quod nō
pōt fieri simul & semel. vt. C. de vsufru. l. corruptionem
& argu. ff. de arbi. l. inter castellanū. Solu. ex inuestitura
duplex obligatio nascit. s. primitiua & ab ista ē dominus
liberatus: & secundaria ad interest si nō patiatur & ab ista
nō est liberatus. Quero nos habemus q̄ vsufructua
rius habet naturalē possessionem rei que corpore cōsistit.
Item habet quasi naturalē & quasi c̄ uilem iure sui que
in iure consistit. vt. ff. qui ex causa maio. l. ait p̄ter. §.
item ei. Nūquid est ita in feudatario vel in vero domi
no q̄ habeat possessionem rei & quasi possessionem iuris
sui? Videt q̄ sic ut ratio. differētie reddi nō p̄ssit. Cō
sidera dominus qui pleno iure possidet non habet aduer
sariū contra quē ius q̄d habet possit possidere: sed vsu
fructuarius habet obijcere ipsam p̄prietatem. Item ha
bit vsufructuarij consistit in p̄prietate domini. vt. ff. de
fui. rust. pre. l. j. in fi. & ideo ista non sūt similia. **P**ossio
erga actiua iurū nūq̄ potest cē nisi respectu alicuius in
quo sit possio passiuā. q̄d est subtilis ad intelligendū.
Et extra nō q̄ feudū concedit fide habita de fuitijs &
iāco regit traditionem. Nam per eā habet fides. secus
cēt in contractu simplicis locationis q̄ non solet illa tra
ditio transferre ius iuris. ff. de furtis. l. si fuit. §. l. cauē.
Corporalē q̄dlibet. Nota verbū q̄dlibet. Nam i ma
gnis feudis fit inuestitura per ensē: doctor aut iuclit
p̄ bircū: & illa signa rep̄ntat signatū. sic erectio furcarū
significat iperū & eius quasi possessionē & vsum. **Q**uesti
uit **Q**uādo in quodā castro ad vnū pertinet cōdēnatio ad
alium executio. vtrū ille ad que pertinet executio possit
erigere furcas alio iur̄to? Et determinauit q̄ sic quia
cui cōperit significatum cōperit signū: & ecōtrario. vt. C.

de labiicē. l. stigmata. li. ij. & ff. d̄ iur̄ fil. l. sed si accepto
vltimo. **E**t Item nota q̄ per corporalia deuenimus
ad incorporea. & per simplicem actum verbi possessio
non acquiritur nisi spontanea obedientia subsequatur.
C. de iure delibe. l. cum aliquis. Extra nō quod si ap
parent due inuestiture facte eodem tpe & vna est plenior
altera: plenior p̄ualet. ff. d̄ heredi. insti. l. si ita scriptū
fuerit titius. **D**one: inuestitura dicit. concedimus titio
pro se & p̄soribus suis: quero qui dicantur consortes?
R̄spondeo ad feudū nature trahatur q̄d ex legis ordine. ar.
ff. d̄ libe. & postb. l. gallus. §. j. & C. de v̄ sig. l. ij. Nam du
bia dispositio naturam imitat. ff. de vsuris. l. si stipula
tus. **D**one dicit inuestitura. Inuestimus titiū de tali
p̄prietate p̄ se & d̄scēdentibus p̄prie & nō sicte s̄ ex suo
corpore: vtrum intelligatur d̄ descēdentibus i infinitū?
R̄spondeo sic d̄ntamen per legitimā p̄sequentiā. l. fi. C. de
naturali. libe. C. de pac. l. j. i prima p̄stitutione per **L**y.
Et nō q̄ iste titulus nō loquitur in p̄uilegijs s̄ in
cōtractibus. Quod aut sit p̄uilegiū cognoscit si abnti ē
concessum minime p̄ eo recipiēte. Quod q̄ est lex p̄ma
ta trāsferret dominū ip̄o iure. l. cū duobus. §. ideo r̄ndit
ff. p̄ socio. Tunc aut ē p̄tractus quādo iteruenit stipula
tio vel pactū. ff. d̄ pac. l. j. quo cāu loquitur iste titulus
qui q̄dem d̄z corporalē effectum secus trahere i re p̄nti
fingendum. ff. de no. op. nūc. l. d̄ pipillo. §. si quis forte &
§. si iplendi. Et per illū. §. p̄bat q̄ separata p̄dia sepa
ras inuesturas desiderat nisi sint p̄tigua & p̄iuncta de
le. ij. l. cauis. §. j. Et de corporali possessione. Nō si ē iu
ris adminiculo informata est efficacissima. S̄ si lex. re
fecit secus. C. ad. l. tal. l. pe. **S** Facere dicente. Nō q̄d
inuestitura requirit vborū expressio. **C**laullus. Que
ro si isti sunt abntes vtrum debeant citari? R̄spondeo sic.
Nam eorum p̄ntia & p̄siliū possit trahere d̄m̄i aliaz
sniam ostēdendo sibi forte periculum q̄ ex inuestitura pos
set iminere. ar. ff. de ar. l. sicut. Et q̄ eorū interest disco
lum parē non habere. Ad q̄d facit q̄d nō. extra de pre
ben. c. graue i nouel. S̄ quid si requisiti nolunt venire?
R̄spondeo a iure iteressendi se faciunt alienos qui ventis
cōrenunt. vt. ff. d̄ fidei cō. liber. l. si legatario. §. j. Quid
si dominus nō h̄z nisi vnum patrē: nūquid saltz ille cū
alio extraneo debet interesse? Ista littera inuit q̄ non
quia nō loquit in plurali. **C**ōtrariū credo ar. C. de te
sta. l. cū antiquitas. Et quod nō de vno digno i dicto. c.
graue in nouella. **S**uppletio enim numeri sic debz fieri
q̄ ille qui reperitur idoneus nō abijciatur. **S**olēti
ter. **N**ota actum solēnter debere fieri. i. seruatis seruā
dis. & cū reperunt internēnisse naturalia presumuntur
oia solēnter acta. **U**nde hoc eo ip̄o q̄ in eruenēte
pares q̄ sunt testes iare presumuntur oia solēnter acta
In alia tamē materia dicimus q̄ ratioē testū nō pre
sumitur solēnter. vt. C. de vsuris. l. j. & de verbo. obli.
l. sciēdum. **E**go dico h̄ q̄ auctoritas domini habet v̄z
decreti pro quo presumit. vt nō. in. l. actor. ff. rē ra. ha. &
C. de fide instru. & iur̄. haste fiska. l. j. li. x. & d. l. sciēdū.
Testes. s. regulariter in causis. **I**a. Inuestitura. l.
noua. **J**aco. **A**d inime valet. Nō h̄ exp̄ssum q̄ vbi
deficit numerus vel qualitas testium ibi inuestitura est
ip̄o iure nulla: & ex ea nec naturalis nec ciuiliū orit oblig
gatio. Et hoc est verū in cōtractibus. Sed in vltima vo
luntate dicit vt plene nō. in. l. cum quis. ff. de iur̄. & facti
igno. per **P**e. **L**y. & alios **A**ldodernos. **P**ossit tamē
dici quārum ad hūc textū q̄ consuetudo h̄ statuit circa
testium qualitatem & vltra p̄cedit amulando. & iō nimī
rum si nō nascitur obligatio naturalis nec transferret do
minū secuta traditione cū iam diuiser de duplici inue
stitura & vtrāq̄z ambilet sic. in. l. j. C. de suffra. & C. de
dona. l. sancimus. Et est generale q̄ vbiq̄q̄ lex remo
uet potentiam ab actu ibi ex traditione nō transit do
m̄i. iam. vt. l. quē admodū. C. de agri. & cens. li. xj. & i. l.
ēptor

emptor. ff. de aqua plu. arcent. et in. l. j. §. si vir. ff. de acq. pos. et per bar. in. l. cu. lex. ff. de fideiuf. **S**ed alibi dicitur glo. q. pares non sunt de substantia sed solum sunt de rigore probationis: ut dicitur in conclusionibus feudorum. **S**

His premisis venio ad apparatus. et habentur vnaque solenne glo. que circa hunc articulum. i. circa materiam inuestire et huius tituli talem facit distinctionem. Quia agit de noua inuestitura pbanda: aut veteri. qua glo. quidam transcribitur de verbo ad verbum cuius epilogum hoc est. cui incubat pbatio: per quos: quando dicitur iuramentum: de testibus cogendis ad testificandum: de inuestitura clericorum et laycorum: et de quibusdam differentiis. Et maior pars glo. sumpta est ex ter. iustus. c. Per breue restatum fin quosdam non habet traditionem possessionis per instrumentum: probari: quod verum est si traditio potuit fieri loco et tempore cōfecti instrumenti: alias non habet effectum pro traditione sed pro licentia. ut arg. ff. de acqui. poss. l. pcedia. extra. de fide instrum. c. iter dilectos. §. vlti. Extra non fer casus in quibus acquiritur possessio solo animo: qui non tantum ff. de acqui. poss. l. possideri. in prin. et insti. de reru dicit. §. interdum Bal.

Sicundum dominum. Casus. Comes militem inuestiuit abusive de castro per anulum et non tradidit ei possessionem: vasallus agit contra dominum et petit fieri inuestituram propriam. i. possessionem sibi traditam: dominus negat se ullam inuestituram fecisse: queritur qualiter debeat fieri pbatio: Respondet per pares curie vel per publicum instrumentum a paribus confirmatum. Quia si veritatem dicere recusent: tunc a domino cogi debent iurare quod huius rei nesciant veritatem. et postea actor alios possit producere testes. eo autem deficiente in pbatione erit in electione domini velut iurare vel deserre. et si dominus nollit compellere testes iurare: licitum est vasallo etiam per extraneos testes pbare. eo autem tunc deficiente in pbatione electio iureiurandi deserit domino. hoc dicit. vsq. ad. §. si vero vasallus. Constituto. q. non fecerat inuestituram corporalem. Inuestitura. s. abusiva que obligat inuestitorem ad faciendam inuestituram veram. Illius domus. i. curtis. Confirmatum. i. subscriptum. Vel dicit confirmatum eo ipso quod notarius scribit eos in publico instrumento: quod iure fictive attestari videtur ipsi instrumento eo ipso quod sunt descripti in eo. ut no. C. de testi. l. j. Vel amissum sit. Nota quod licet instrumentum sit amissum: tamen testes qui interfuerunt in instrumento debent produci ad pbandum tenorem instrumenti et substantiam negocii. quod dicitur ut no. C. de fide instrum. l. siquid iniqua. et c. de ede. au. siquis in aliquo documento per Ly. Se non interuenisse. Nota habet expressum quod testis extra iudicium vel coram iudice extra figuram iudicij dicat se non interuenisse: tamen in iudicio debet cogi ad deponendam veritatem et statum eorum depositioni. Casus est hoc multum singularis. Bar. no. contrarium et male. ff. de fal. l. eos. Non reminisci. Nota quod qui non reminiscit non potest reminisci cras. et hoc verbum est multum notabile in dispositionibus testium ad excusandum eos qui in vna causa dixerunt se non recordari: et in alio deposuerunt super facto. tene menti. Domino cogente. Nota quod per iurisdictionem quam dominus habet in testibus compellit testem ad deponendam veritatem. quod est non dignum. Et hoc eleganter tradit huius glo. ordinaria. **S**ed quero habet nuncquid in corporalibus puta in feudo iurisdictionis et decimationis requiratur corporalis inuestitura. i. in ipso territorio vel fundo: Et videtur quod sic. ut ff. de usufru. l. iij. §. dare. In contrarium videtur quod plus est expressus consensus quam simplex patientia. sed per patientiam acquiritur ius in incorporalibus. ut ff. de ser. ru. predio. l. j. in fi. ergo fortius per expressum consensum. Preterea feudum comparatur donatio. ut in quibus causis feudum amittit. c. obertus. et melius j. que sit. j. ca. bene amittit. §. ite si. ver. et donatio. Sed per donatioes iurium transcurrit viles sine cessio. ut no. C. de ac.

et obli. l. j. Ja. de are. in hoc loquitur alternatiue nihil firmas sed remittens se ad quamdam questionem quam ipse disputauit quam ego non habeo. Considera quod quedam sunt corporalia que naturaliter producantur ab ipso solo ut decie. ut est de deci. c. tua Et ad hoc ut quis constituatur in iure percipiendi possessionem requiritur inductio in agrum: tamen quo ad simplicem actionem non requiritur inductio. Quedam vero sunt que oio subtrahuntur a re corporali ut iurisdictionis. Tertia. non parit iurisdictionem sed auctas superioris: et de hijs minime dubitandum est quod sola auctas superioris operatur vtilem iurisdictionem: ita quod potest vtiliter vendicari sicut per cessionem actionis iuxta no. in. l. plane. ff. fami. bere. C. de p. cu. l. qui stipendia. et C. de bere. ve. l. h. et ff. de rei ve. l. j. in magna glo. que dicit expresse quod huius vtilem in re potest agere tanquam vtiliter dominus et habet in libello suo proponere. quod est notandum. Et per hoc declaratur intentio Inno. in. c. in lris extra de reit. spo. l. j. igitur iurisdictionis debeat exerceri in solo et sic requiratur possessio: a exercitium tamen potest vendicari solum et iurisdictionis ab eo quod solum possidet iniuste. Nam si vasallus esset in possessione. ultra vendicaret: ut extra de iudi. c. h. Quero etiam qualiter verus dominus reus quam predictio possidet potest pcedere in feudum cum non possit eum corporaliter inuestire: Rideo abusiva inuestitura habet vtilitatem successione iurium: ut per hoc magis actione vtili quam de re inuestitus videatur esse ut per superioribus. ad h. n. de cōdi. tur. l. et id. Facit quod no. illi. de ver. ob. in prin. i. glo. que incipit: nam vel baculum vel stipem palee. q. glo. no. est aubi. Et ibi notatur accur. quod inuestitura significat firmitatem. **S** Tacitis sacrosanctis scripturis. Non quod iuramento testis in causa feudali debet fieri expressa mentio quod iuravit ad sancta dei euangelia copaliter tactis sacrosanctis scripturis. Et dicit Inno. quod ita debet esse in quolibet iuramento solenni. si tamen notarius asseruit iuramentum interuenisse presumat quod solenniter. ut ff. de dote prele. l. theopopos. quod acta iudicij iure fauorabiliora et presumuntur per ipsos. ut ff. de fideiuf. tuto. l. cum ostendimus. §. vl. Liceat vasallo. Nota facultatem seu apiri facultatem pbationis propter dolum aduersarij Quero vtrum post dicitur restituta admittatur pbatio testium: Et quod no. ff. de rei ve. l. officium. Ja. bel. dicit quod istud est verum si testes aliquid deposuerunt. Secus si nihil: ut quod dixerunt se nescire vel se non recordari. et habet per istum tex. quod si verum est: est non dignum. **S** Donec. n. quod in causa principali testes producti dixerunt se nescire: nam in causa appellacionis poterunt producti alij qui dicant et disponant super veritate: nec obstabit didicisse testificata nisi dicas quod Jacobus loquitur solum in materia feudorum in qua potius attenditur simplicitas veritatis quam apices iuris. Certe hoc est refugium miserorum dicere quod hoc sit spale vbi lex non dicit quod sit spale. Tamen dicitur Ja. de bel. no. placent mibi de iure canonico quod eque potest timeri subornatio in causa appellacionis sicut in principali ut in de. testibus de testibus. **N**isi testes sciens veritatem producti se subtraxerunt periculum vel odio: timore vel precio: quod tunc puto in causa appellacionis eos posse produci si alij in prima causa producti nihil deposuerunt vel dixerunt se nescire vel non recordari. ar. butus littere. Sed si aliquid deposuerunt non puto alios recipiendos nisi beneficio restitutionis in integrum. ar. ff. ad trebel. l. seruo inuito. §. cum pctor. De hoc no. plene extra de testibus. c. fraternitatis. in nouella. et per Inno. eo. ti. in. c. per tuas. Et idem vbi quod testes fuerunt male examinati quia ibi est dolum verus male examinatis qui preponderat dolo presumpso subornationis. ff. de ede. l. veluti per Guil. Lyn. Ray. et alios docto. Et nota quod vbi requiritur iudicium ex voce vel aspectu semper requiritur presentia persone. et notatur in. c. a nobis. qui ma. ac. pos. in nouella. **E**t adde quod notatur in. l. h. §. sin autem dubius in glo. no. arg. et ibi per Lyn. C. de iure delibe. Quando autem testes vnius partis sunt examinati: alij vero vel ex ordine dato a iure vel de consensu partium: tunc possunt post didi

cita testificata testes pducit. vt. ff. de rei vedit. l. officium. C. de exce. l. siquidē. et iste ē intellectus illarū legū. 3 Op. glo. de. l. nimis graue. C. de testi. Solu. ut. §. dixi. Quere- ro vtrū sit necesse q̄ breue testatū sit parib⁹ cōfirmatū? Rūdeo dic vt glo. Quere quid si dominus nolit co- gere pares? Rūde gl. q̄ pprietate priuabit. Ista gl. si di- cit verum q̄ nōdū pstat d̄ feudo. ar. ff. d̄ testō militū. l. diuis. S3 p̄tito de feu. p̄ probationes adhuc ē multuz dubitādum: verū pp istā solaz negligētiaz dñs veniat pprietate priuādus nā h3 hoc vasallo non adiudicabit feuduz sed proprietaz. q̄ est cōtra istā lram. Querit gl. si vasallus nolit pbare p extraneum cū possit s3 vult pbare p partes: an omnino ps sicut cogēdi? Rūde gl. q̄ d̄ sic: ne qd̄ fauore vasalli est iuentus in ci⁹ lesionē reuertat. vt. C. de fide instr. l. plures apocis. et l. pparationes et qd̄ notat. ff. d̄ trāfactio. l. q̄. idē Bal.

Si vero vasallus. Caus. Vasallus possidet vel q̄si possidet feudum camere vel canee quod bis vel ter recepit a dño: domin⁹ pete rez suam a vasallo: vel denegat solue scudū et negat inuestiturā: querit qualiter consulat vasallo possidēti vel quasi? Rūdeo: nō est opus sibi probatione s3 dat sibi electio vt iuret vel referat. Et hoc dicit vsqz ad. §. si vero. Duab⁹ vel tribus queris acceptationibus. Ad ter. valde notabilem q̄ possessio incorpaliuz pbat per duos vel tres actus i p̄cipiēdo cōsistētes. Et ē argu. q̄ quasi possessio electōis vel p̄sentationis requirat binū siel trinū actū. Alii dicūt q̄ sufficit unus actus solēnter cōfirmatus a superiore. et hoc ē vera. vt notat Guil. i summa. et p̄ Inno. in. c. dilectis. de capel. mona.

Rectū feudū. Ad q̄ feudū camere et canee dicit re- ctū feuduz. Item nō q̄ mera liberalitas presumit ex du- plisi prestatiōe vel triplici. p̄cor. C. de fidei. l. j. h̄ tamen non eēt verū q̄si rustic⁹ daret vni nobili vni p̄ caponū plurib⁹ anis: q̄ illud si p̄sumit obligatiū i posterū. Item mos rusticorū inspiciēdus ē qui non solent h̄ facere cā perpetue obligatiōis: sed cā cuiusdā simpliciis muneris. ff. de an. le. l. seruo. et notat p̄ Guil. et alios. ff. de offi. p̄cō sul. l. solent. §. si. vbi vide. Spe. et dicit q̄ in mulieribus et rusticis nō h3 locum. l. cū de in re verso.

Si vero inuestitui. Caus. Cōtentio erat i ter dominū et vasallum de inuestitura domino et vasallo possidēte feudū: dñs n̄ habet pares: querit qualiter fiat p̄batio? Rūde gl. q̄ va- sallus pbare p̄t per quoslibet extraneos testa vel p̄ pu- blicū instrumentū aut iopia p̄bationū emergēte: cā iur- retur decidetur. b. d. Dicit q̄ si domin⁹ dicat iteruenisse. et d̄ enis h̄ dicitur i domino: idē exaudio in vasallo si ipse pro se aliquid diceret cōtra cōem feudū ra- tionē tu inuestitura actū eēt et ideo statim sequit. Item si vasallus. Et nō q̄ irrationabilia iuris p̄sumptio abor- ret. et idē est de insolitis a domino. Item nō q̄ i libro do- mini Ja. aure. ē aliter. l. quidē dñs pb3 bñ ē suo iuri cō- sultū: eo vero nō pbante vasallo defensio per sacramē- tum ex vsu cōcedit. Nota q̄ p̄pter inopiam p̄bationū deserit iustitiam. §. de cōtentione inter dñm et vasallū d̄ inuestitura feudi. c. j. §. iopia. et C. d̄ iur. i. l. boni fidei.

Preterea. Caus. Cōuentio ē inter dominum et vasallū de pactis appositis inter eos p̄ ter cōditionē feudū vel nām: vel q̄ dñs allegat pactū in sui fauore: vel dicit feudū datū sub tali cōditione vt va- sallus associet vxorē suā ad ecclesiā festiuis diebus: do- mino incūbit p̄batio: eo autē in p̄batiōe desi. iēte. vasal- lo deserit iustitiam. Sed quid econtrario: vasallus allegat pactum factum in sui fauorem contra feudū con- suetudinē forte de filiarum successione? Certe vasallus debet pbare pactum: alioquin domino deserit iustitiam ad. b. d. Ad q̄ semp p̄sumēdū ē feudū fm p̄ptiā nām esse concessum nisi eius alteratio probetur. Jaco. de ra.

In festiuis diebus. h̄ pactū de associanda vxore in festiuis diebus extraneū ē a natura feudi: valet tamen si apponat. quod est in notabile dignū. Adempra No- ta q̄ pacta extranea non presumunt nec sup eis ē iura- mentum in defectum p̄bationis deserēduz q̄ alibi non reperitur. In gl. hoc sic i si. Nota q̄ princeps priuile- gium alicui p̄cedēdo nō intelligitur i p̄iudiciuz alterius p̄cessisse. hoc itendit ista gl. nobilis et patz. C. de emā. l. l. nec au⁹. Item uō q̄ dubium feudoz reliquit iterp- tationi p̄suetudinis fm glo. et Ja. de bel. quod tene mētē siue sit dubiū iuris siue facti. iura nōra. ff. de reg. iur. l. semp i stipulationibus. et ff. de edil. l. q̄ si nolit. §. q̄ assi- dua. et C. de fidei. l. si. Ad q̄ cōtra presumptionem p̄suetudinis nō recipitur iuramentū i supplementuz semi- plene p̄batiōis vt h̄ p̄t i secūdo exēplo d̄ successiōe te- mine. et vt. §. dixi h̄ tenēdū est cordi. Bal.

Per quos fiat inuestitura: Rica.

Inuestitura. Diuide capitulum in quinqz pres. Primo que p̄sone p̄nt inuestituraz facere. Secūdo que res p̄nt dari in feudū. Tertio que p̄sone p̄nt accipere feudū. Quarto an per alius q̄s possit facere et recipere inuestiturā. Quinto an fe- mina possit dare feudū. secūda ibi s3 et res. tertia. ibi in. §. in personā vero. quarta ibi in. §. sed vtrū. quinta ibi i. §. feminā. Caus vsqz ad. §. sed et res. Due danē re- gule in prin. huius. c. Prima ē q̄ vetus inuestitura p̄t ēt a minore et a quocūqz fieri. Sed ē nō. q̄ simplicitate fi- at inuestitura intelligit facta de iusto feudo nisi aliud dicitur sit. Secūda regula ē q̄ noua inuestitura nō p̄t fieri ab alio q̄z ab eo qui habet legitimā bonorū admi- nistratiōē. qui enim alienare prohibet sua bona nec in feudū dare potest. hoc dicit. Ad de omni. Quasi di- cat inuestitura veteris feudi nō tribuit ius in re vasallo si non habet. intelligit enim fieri siquod ius habet et i eo quod h3. et ideo a minore etiā fieri p̄t cū eius lesio non timeat ex ea. Nisi aliud. Declinea nō est in libro do- mini Symonis in text. q̄ nec rationabile videt q̄ irra- tionabiliter quis possit inuestiri. tamen cōter in alijs li- bris reperit et debet intelligi. Rominatum dicat. l. tacite nō expresse errore s3 expresse rei qua nō poterat fieri inuestitura iuste nisi in p̄iudiciū inuestitoris. Ad Nota in re aliena donationē nō presumi. de leg. j. l. fui electione. §. si. et l. si domus. §. de euictōe. h. d. 3 Ami- note. Ad q̄ nō dicit alienare sed alienatū inuenire qui veterē inuestiturā cōfirmat: quinimo etiā si in aliā per- sonā transferat inuestiturā cōfirmat hoc dicit gl. Facit ff. de aqua quo. et est. l. j. §. permittit. Et quod nō. C. de sacrosan. eccle. auē. hoc ius ponētū in vlti. glo. Ad q̄ vbi cōsuetudo cōfirmat cōtractū minor s nō requiritur decretū iudicis: multo fortius i vltima voluntate. vt. ff. de lib. le. l. aurelio. §. gaius. Sed iusta. Ad argumen- ad generalem cōfirmationē priuilegiōz q̄ nō intelligit tur cōfirmata nisi iusta priuilegia. hoc nō. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. j. Et sic cōfirmatio informationi nihil noui iuris tribuit sed touet quod inuenit de cōces. p̄bē. c. q̄ diuersitatē. de re iudic. c. cū inter de fide in- stru. c. inter dilectos. de priuileg. c. q̄ intentionis. Et nota C. de dona. inter vi. et vro. l. ex verbis Juri vero cōtra- ria nō intelligunt p̄firmata s3 obrepticie impetrata. vt no. in. l. siqua loca. C. de fun. et sal. rei. domi. li. xi. et extra de deci. c. dudū. per Inn. et etiam post eū in nouella vbi dicit qd̄ ēt si ceita priuilegia p̄firmet nō intelligit p̄fir- mari vt aliq̄ d̄ ius nouū def nisi p̄staret d̄ itēdō p̄firmā- tis ar. ad hoc. ff. de libe. leg. l. aurelius. §. testō. nisi forte papa p̄firmaret factū p̄priū. vt. ff. d̄ le. l. legata iutilit. vel nisi quedam p̄firmaret et qdam infirmaret. vt d̄ mi- li.

li. testa. l. tribimus. §. vlti. Nam refert Valerius testa-
mentum cuiusdam furiosi per senatus approbatum quod be-
ne disposuerat: ut recitat Jo. an. extra de suc. ab testa.
c. si. i. nouella. Privilegia vero surreptitia non valent ve-
ni. d. pueni. c. dudum in nouella. Et accidit de facto ta-
lis quod. Quidam puer minor septennio nobilis fuit presen-
tatus coram papa qui contulit sibi beneficiu videns et
cognoscens ipsum esse infantem: tunc in litteris pape non fie-
bat de hoc merito: fuit quod an certa scientia pape possit pro-
bati per testes: et ea probata an aliquid releuat: Quidam
dicit quod sufficiebat certa scientia pape etiam si in litteris
non fiat mentio de ipsa. arg. ff. de exco. tu. l. idem vltian.
ff. de re iudi. l. quidam consulebant. Alij dicebant pertrariu
quod littere ex quibus ius confertur deficiunt in forma. vt. C.
de diuer. offi. l. probatorias. li. iij. Similis passus tamen
per De. et Cy. ff. de offi. p. consulis. l. nec quicquam. §. vbi
decretu. ac etiam per Jo. an. i. p. mio. li. vi. in nouella. Pro
secunda opi. facit quod ois gratia pape videtur fieri hoc actio
quod inde conficiatur scriptura. vbi nisi reducat in mudu non
dicit esse perfecta. arg. C. de fide instru. l. contractus. Item
ad hoc facit quod notat. ff. quod quisque iur. l. iij. §. si is.
Dominum Old. i. consilijs facit mentionem de isto puncto
et multa allegat pro et contra: tamen quid fuerit in curia de-
cisum n. dicit. Puto gratias non valere et ad supple-
mentum litteraru apostolicaru testes non admitti per
predictam. l. probatorias. Nam quoties contra ius con aliquo
forma datur opus quod expressa mentio fiat in litteris arg.
§. ti. j. §. si. ff. de minor. l. illud. §. si. r. l. s.

NOVIUS. Iste ver. p. §. allegat. Et non habet quod ois
qui habet leg. tima bon. ius suu ad-
ministracione pot. i. feudu dare et vasallos et fideles acq-
rere. quod tene meti. Nec per feudu. Nota quod phibi-
ti alienare non possunt infundare. In glo. simile ibi. na
ecotra. Nota quod qui viciosa possessione tradi tradere
non videtur. In glo. hic habet. Nota quod feudu computat in
bonis vasalli. et ideo vasallus debet solvere vana et col-
lectas et non proprietarius qui non percipit fructus. vt. ff. de
usufruc. l. si pendentes. §. si quid cloacarij. et ff. de impens.
l. neq. In glo. hic instat. Nota in ista glo. quod si heres
est phibitus vendere feudu sibi prelegatu quod non poterit
ipsum infundare: quod phibitus vendere uo pot. alienare. et
sic nomine venditoris continetur ois alienatio rei phibite
non dico alterius rei. vt no. in. l. ij. C. de usufruc. p. emp. de
hoc alibi dixi. Item nota in ista glo. quod appellacione ge-
neris quilibet eius species continet: non ecotario. quod in-
telligit apitidine predicacionis non necessitate conclusio-
is: quod non sequitur aial currit: ergo homo currit. Vel dic quod
glo. loquitur quando genus preferit remouere. vt cu dicim
hoc non pot. alienari. Nam a quo remouet gen: remo-
uet quilibet eius species. vt no. C. de transac. l. si causa.
et hec est intentio huius glo. Item non gl. quod alienatio vi-
cif. pprie non solu si alienat pprietas. sed etiam si alienat
vtilit dominu. abusive aut contractus pignoris dicitur
alienatio: quod constituit ius in re. Sed nuquid dicitur alie-
nare qui constituit seruitutem prediale? Rn. p. ea que no.
ff. de le. ij. l. meius. §. fundo. ubi videas. Sequitur. §.

sed tres. Casus. Regula et instantia dat a regu-
la. Regula est. res cui alienatio phibet
i feudu dari non pot. Fallit regula in duobus casibus. Primo
est si vasallus vendit agnato primo qui successurus est in re
feudale: quia h. phibeat alienare sibi tunc pot. vendere. Se-
cundo quoniam vasallus re feudale qua phibet alienare dare in
feudum alij quod pot. etiam cuilibet extraneo dare nisi de-
derit in fraudem consuetudinis vel legis p. cio accepto sub
colore inuestiture: tunc reddito precio ab agnato proximi-
ore et qui accepit inuestitura poterit ab eo reuocari. b. d.
Nisi. arg. ad eum qui pmisit nulli vendere nisi tibi de
quo no. in. l. si cu. §. q. iniuriar. si quis cauti. Dic aut ista
verba apponunt sub facultate et non inducunt obligationem

Aut sup obligatione: et tunc inducunt necessitate. hoc no.
C. de transac. l. actione. per. Ly. et alios. Et adde quod si
dictio nisi apponit ad inducendam faciendi necessitate tunc
disponit. Sed si adicit ad inducendam necessitate absti-
nedit: tunc non disponit. et idem si apponat ad impediendam
aliquam habilitate. Item si nil pcedit dictione nisi: quia
nec tunc aduersarij ponit quod non est aliq. ens cui aduer-
setur. ff. de manu. testa. l. tertia. §. si. Et vide quod no. in spe.
Ipon. in prin. Et dictio nisi aliquo ponit in vim p. ditionis.
ff. de p. di. et demon. l. quibus diebus. §. quidam titio.
Quandoq. ponit in vim dispositionis. vt no. in. d. l. ac-
tione. Quandoq. ponit in vim enunciationis. faci. ff. de
cotrab. ep. l. qui hundum. la. picola. Et no. quod nisi prola-
ta a lege semp. disponit. C. quod cum eo. l. si. Item dictio
preter posita affirmatiue apliat. ff. de pig. act. l. j. in. fi.
Item dictio preter posita affirmatiue apliat. ff. de pig.
act. l. j. in. fi. 3. Et comuni parere. Et hoc p. quod fiebat
alienatio primiori agnato ad que feudum erat reuertu-
rum. hoc p. ex eo. l. q. subijcit primiori. Pro equali
precio. Inuit quod si agnatus non vult emere p. equali pre-
cio quod potest vendere alij. quod intelligit domino requisito.
ar. ff. de v. ob. l. qui rome. §. coheredes. Per feudum
Nota quod vasallus potest infundare cuilibet extraneo ni-
si faciat in fraude d. ni vel agnati. De quo glo. p. d. tria
exempla. Primo de castrato. Secundo de sterili. Tertio
de eo qui infundat in fraude agnatoru. Tunc in casibus istis
puto feudum tenere eo viuente. Vel aliter expone. vt. j.
de phi. seu. alie. per sede. c. j. §. callidis. et dic vt ibi. Ego
fui. interrogatus cu quattuor cont. fr. et vnus castrat:
vtrius possit vendere vni fratri i. p. iudiciu alioru? Et
dixi quod venditio valebat eo viuente: sed eo mortuo sine be-
rede succedunt ois agnati qui proximiores sunt gradu. ar.
huius glo. et idem dico de sterili. Et no. hoc verbu glo. quod
rone sterilitatis presumit animi fraus. Relicta dicit
glo. ipso iure seu quatenus de facto pcessit. sic in. l. j. §. j.
ff. de ferijs. Restituere simile extra de in. inte. resti. c.
constitut. In glo. et vere. Nota in ista glo. quod permittit
tur agnatis quod non pmittit alijs. Item nota istam glo.
et tene meti quod consuetudo i. p. petuu viger si non repiat esse
mutata. Querit hic glo. de aliquibus quonibus. Primo
mo vtriu alienatio fraudulosa sit ipso iure nulla. Secundo
an consuetudo que erat prerogatiua agnatis sit coniecta.
Tertio an coheredi cu quo facta est diuisio possit postea
vendi pars sua. Quarto quid de eo qui non recipit inuesti-
turam an habeat ista prerogatiua? glo. dicit se alibi
dixisse. De. de cer. dicit quod nescit vbi Jac. bel. dicit nil
referre de diuiso vel indiuiso: sed bene refert presterit
fidelitate necne. l. ille qui vult reuocare: s. non refert quo
ad alienatem: quod sicut irritu est factu eius qui fecit fide-
litate: multo fortius eius qui non fecit. arg. ff. de inoffi.
testa. l. qui de ioffioso. et ff. de noxa. l. non solum. et ff.
quod vi aut clam. l. si seruus.

perionam vero. Datur regula quod regularit
omnis persona pot. accipere
feudum nec distinguit sit liber vel seruus: nisi ignorata p-
tendat in dare. b. d. A. Extra querit si legatur cibaria
monachis: vtriu abbas et concitus possint agere pprio
noie an noie monachoru tunc? Rudeo pprio. ff. de codi. et
demon. l. filio. vbi tex. no. h. que facti sunt non transeunt ad
dominu. ff. de capi. dimi. l. legatu. et no. ad trebel. l. luti.
§. tres heredes. ff. de condi. et demon. l. qui heredi. et l.
meuius. quia sacra separationem: a persona non reci-
piunt. Item querit si in privilegio continet: concessimus
tali procuratori titij. an sit necesse producere mandatu
Rn. non. quod presumitur illud vidisse. vt. elegat. no. Ber.
in. c. nonnulli. in magna gl. Et facit. C. de p. be. et comitten.
stipulatio. l. optima. Extra no. quod no. dicitur nunciu
nisi ille qui h. mandatus: et no. ille qui nunciat a seipso sine
mandato. vt. no. ff. de p. traben. ep. l. j. Item nota quod

l. cum mulier. In contrariū videf. ff. de in ius vo. l. sed si hac. §. si liberta: r. ff. si cer. pe. l. eius qui in puincia. i. fi. Nec obstat ar. de cōpenlatiōe q; mutua d. dicta nō com pensant: q; sicut speciei ad speciem nō admittitur cō pensatio. ita fellonie ad felloniā: p̄ferim si essent diuer sarum specierū. Alibi dicitur q; fornicatio specialis r corporalis nō cōpensant ea ratione q; sunt diuersarum specierum. vt no. extra de cōuer. coniuga. c. vlti. i. nouel. Et adde qd no. ff. ne quis eū qui in ius vo. ē. l. iij. Et lz ista iuramēta nō erigant nisi vnus sit sub altero: tamen hic dīco quo ad fidelitātē vnus ē sub altero r alter sub illo. Querit enim Guil. de cu. si duo sunt domini in eodē castro r vnus cōmittit delictum aduersus alteruz utrū possit ab illo puniri: Et dēterminat q; nō nisi eo ca su quo nō recognoscūt superiore. Ego dīco idem si pe riculū sit in mora. Itē si vnus sit maior administratiōe q; alter. alias par in parez nō habet imperiū fm Guil. de cu. qui ita notat in. l. vlti. ff. de re diui. Et i oib⁹ iurisdictionibus maioritas attenditur quo ad admini strationē. vt no. in. c. deliberatione. in glo. aduerte in fi. de offi. delega. li. vj. rē. Bal.

De forma fidelitatis. Rubrica.

Epistola. Diuide capitulū i du as partes. Primo da tur forma iuramenti q; vasallus prestat domino. Secundo dominus vasallo ad eandem vicem astringit. prima vsq; ad §. dominus. scda vsq; ad finem. **Casus.** Forma iurandū prestandū a vasallo dño tradit i dēcretis: i qua ser memorie habere debet vasallus vid. licet: incolume: tutū: honestum: vtile. facile: possibile. que verba quē in tellectū sapiant exponit littera: quinimo debet etiā suo dño auxiliū r cōsilium prestare. debz r etiā dñs vasallo vice mutua sibi prestare quod r vasallus domino. b. d. Ja. bel. In memoria. Nota q; non licet obliuisci de eo quod quis tenet alij tacere p̄ferim sub vinculo iuramenti. consonat. C. de cōtrabē. r cōmic. stipula. l. ma gnam. Incollume. Ad ista pulcherrima verba. r q; ter. ea exponit ideo non est necessaria alia glo. Salu⁹ esse. Nota q; piurus nō pōt eē fallus de suo feudo. Sz an papa possit dispensare: videf q; nō. vt nō. in. c. ij. de remis. in nouella. Bal.

Dominus. Ero. Iste versiculus pro. §. allega tur q; notabilissimus ē r san ctum ius cōtinet. Dicit enim q; in quibuscūq; vasallus debet eē fidelis dominno: in eisdē domin⁹ debet fidem vasallo: alioquin dominus iudicabit malefidus. Itē vasallus eū pōt diffidare q; debet perdere proprietates feudi. r hoc est mirum. Nam tale est quale si diceremus q; p̄prietas cōsulet vsufructui. Potēt ergo valde hūc §. domini q; terribilis ē eis. Extra quer: nūquid do mini terrarū possint sine cā expellere mercatores foren ses de suis territoriis: r nō recedentibus bona auferre? Respondeo q; mundus ē oibus cōis patria. r ideo non possunt expelli nisi ex cā ex qua possent foris bāniri. Nā expellere interdicerē ē que pena sine cā non debet imponi vt. ff. de interd. r rele. l. relocatorū. Etentur autē ad patriā alienam bene pōt interdici ingressus. argu. ff. de serui. rustico. predio. l. diuus. ff. de vsufr. lega. l. heres. ff. si serui. vē. securi. §. aristo. postq; autem venerūt r in gressi sūt: sicut reliqu⁹ populus sunt: r tam p̄tra natura lem equitatem quaz cōtra bonū publicū est si expellōnt. facit i auct. de questio. coll. vj. post pri. dū dicit ciuitas no stra populosa rē. vbi est ter. singularis: q; noie popula rium cōtinentur aduene hñtes incolatū. q; alibi nō re peritur. r facit ad multa statua terraz. Itē predicta faciunt ad materiam represaliarum videlicet qd repre-

salie cōcesse cōtra perusinos cui. dam ciui pisano nō in telligant cōcesse cōtra perusinos tūc tēporis incolaruz pisas habentes q; intelliguntur d pisano populo vnde sunt de alio ouili. ar. isti. de re. diui. §. pauonū. Item q; eū participat duas qualitates inspicitur ea que pdest p̄ferit r tra represalias que sunt odiose. vt notat. ff. qd me. cā. l. extat. de iniurijs r de dño dato. c. j. li. vj. Et lz aliquādo sint p̄misse nūq; tñ fauorabiles sunt lz restringende quantuz ē possibile absq; eaz subuersiōe.

Reddere debet. Dicit Seneca in. vij. declamationū non est beneficiū a scelere abstinē. i. Alalchidus. Nota qd fides debetur bincinde: r qui fidez non prestat eam sperare nō debet. vt. ff. lo. l. quero. §. inter. Et nota si mile de abbate versus monachum. vt nō. in. c. vlti. de condi. ap. in nouella rē. Bal.

De noua forma fidelitatis. Rubrica.

Styria. Casus. Traditur noua forma iurandū fi delitatis q; p̄stat vasallus dño. plana est vide per te. De nouo. Noua forma dī q; specificat capitula sub generali forma in clusua. Et est noua quo ad ditatum: lz nō quo ad intri secum sensum r virtutem verborum. Nam q; spicam ex catit nil noui facit lz velatam rein extollit. vt. ff. de acq. re. do. l. adeo. §. cū quis. Ad quod circumstantie qñ q; appellant formā. Et qd facilius tollit forma q; sub stantia: nō. de sentē. ex. c. sup. eo. in nouella. Nū dubita tur de forma vtrum si dubiū iuris vel facti: nō. in. c. ij. de baprisimo. i. nouella. Et nō q; triplex ē forma. i. ver borū itellectualis r. l. forma. nō. eo. ti. c. fi. i. nouella. For ma nō est aliud nisi ordinata series re ad substantiam adducēs. ff. de v. ob. l. qui rome. §. flautus hermes. Bi citur nouū q; per singula est expressum qd oli erat vbis generalibus clausum. ergo specificata: iducit nouitatez vt notat Accur. in. l. j. ff. de lega. j. In omni fere curia Notā illud quod in pluribus curijs obseruatur p gene rali cōsuetudine reputandū ē. Ego titius. Nota in strumētū formari in prima persona: sed in hoc non est ius. Nam in tertia formari pōt. vt extra de cōuer. p̄u. c. duduz. r ibi est ter. singularis q; non dicit tabellio va riare nec in stillo nec in facto si vnum instrumētum scri bat in pria persona: aliud i tertia. Euangelia. Quid si iuref super veteri testamento: vt super genesi? Rñ. q; tota diuina pagina ē per euangelia approbata. Et ideo non est ius super quo textu diuie scripture iuref. p̄dōt etiā iurari super altere vel super sacrū lignū crucis vel reliquias sanctorū. vt. C. de rebus credi. l. generaliter. i. fi. Cōtra oēm boiem. Nomine hominis etiā vniuer sitates r ciuitates cōtinent excepta ppria pria. ff. quod me. cā. l. metum. §. animaduertendū. ff. de cap. l. possli minū. §. filijs. ff. de iusti. r iur. l. veluti. Nam pprie pa trie debet fidelitas. vt. §. ti. ij. c. j. §. si vero. r est prior tempore sicut natura ē posterior accidente. Sed nū quid istud iuramentū astringit cōtra fratrem r filium? dicit glo. q; sic. quod itellico verū nisi ledet et fratrē vel filium i his que sunt de iure naturali: q; naturalia sunt imutabilia. vt insti. de iure nat. §. sed naturalia quidē. Si recte. i. sane r perfecte. vt extra de spon. c. ex litte ris. r. c. ex parte. p̄fecta: in se cōtinet. Nota q; ge neralis locutio dicitur esse quid perfectū q; cōtinet oēs suas species. Ignaros. simile. C. de indu. vidui. l. si. Nota q; simplices homines nesciunt significationē vo cabulorum. r ideo rustici nō debēt interrogari quid est possessio sed debēt interrogari grosso modo r vulgari. ar gu. d. c. ex litteris. r no. de verbo. obliga. l. stipulatio ista §. bi quoz. Interpretatione. Nota q; distinguere ge nus p species vocatur interpretatio r adiectio. In cō filio

filio vel i facto. Inuit qd aliud e' cōsukre aliud e' facere. dic qd vtrunq; est facti: sed non e' eodē modo. ff. de ver. signi. l. sepe. Admēbrū aliquod. No. de mēbro. 2. dicit mēbrum qd in corpore humano gerit aliquem principialem actum corporis. Sed id quod in mēbro h3 mīnīmū officium vt digitus nō dī mēbrū. Et id si statuto cauetur qd ppter furtū alicui deberet amputari mēbrū: nō sufficeret ei amputari digitum. secus si diceret debere debilitari mēbrū. ff. de sta. ho. l. non sunt liberi p. l. y. 2. alios. Ad in antea. i. i futurū. Et nota iuramentū prestatū super futuris. 2. hoc quādo iuratur super rebus: s3 si super statutis referat ad preterita. vt extra de iurciur. c. clericus quod. c. e' no. Quā citius. h. itellige cū quod dā moderamēto tps non ad vngū. vt no. ff. de mīno. l. emilius. Nam omnis interpellatio legis vel oīs spaciūm quoddam cōtinere debet saltē tacitū. vt dicit illa glo. que non reperitur alibi super interpellatiōe exprefsa. 2. ideo tene menti. Inuit vel foruito. Nota iniuriam 2. casum foruitum equiparari. ff. pro socio. l. euz duobus. §. si. Inuabo. vide quod no. ff. de arbi. l. inter castellanū. Nota qd vasallus pōt expectare qd requiratur: qd vbi est dies incertus ex arbitrio creditoris declaratus erigitur requisitio. S3 si alias declaratur requiritur sciētia vera 2. certa. l. magnam. 2. ibi per l. y. c. de cōtrahē. 2. cōmī. stipula. Requisitus. Nota qd marie ad offendēdum nō tenet quis iniurare alium ex pmissio ne vel cōsideratione nisi fuerit requisitus. tenementū ad l. gas terrarū. Sicut potero. Nota verbū qd impotentia excusat a cōtrario sensu littere. de hoc alibi dicit. Nota qd in sacramento itelligitū possibilitas iurantis. sic. §. r. j. i. ver. possibili. Item honestas fm mores ciuitatis nostre. vt. C. de nup. l. imperialis. Item dicit Gab. Licentia. Nota qd illi qui iurant credentiam possunt eam pādere habita licētia. glo. aliter non expono quia clare sunt Bal.

Inuestitur. Caus. Dominus vasallū p annuum inuestiuit: domino prestat iuramentū: querit an dñs debeat cogi mittere vasallum i possessionem beneficii? Rñdēt qd sic: 2. si differat tenebit sibi ad omni interesse. hoc dicit. Et nō qd quidā dicūt inuestitura feudū acquiri. l. proprie sumendo inuestituram per perfectā inuestiturā scilicet possessiōe tradita. Sed dominus Jacob. de raue. in summa sua t. quot mo. seu. acqui. 2. quib' sic att. Sed certe ego puto etiā per inuestiturā vrbalē 2. baculū pōtionē que abusua inuestitura dicit vt pmissum e' feudum eē acquisitū eē ante traditionē possiōis cū inuestito dominus precise cogat tradere possiōez. vt. j. de no. for. fide. c. j. in fi. licz cñz aū traditam sibi possiōnē inuestitus ius nō habeat in re habz tamē ius ad rē. nā minus est inuestiturā facere qd eā possiōis traditione peticere extra debis que si. a ma. par. capi. c. ex ore. de dona. c. per tuas. xvj. q. ij. vif. vnde etiā minus est habere actiōnē qd rem. ff. de regal. iur. l. minus. Jaco. de ra. Dicit B. dof. in summa sub rubrica. quō acqui. feudū nouū. quod feudū acquiri per inuestiturā legitime tactā a dño in vasallū. vt in. c. j. de inuesti. seu. 2. de cognitione feudi. c. j. Siue inuestitura vero nō acquirēt feudū. vt in. c. j. qui. mo. seu. p. sti. pōt. Et id nō dico qd per solā inuestiturā habeat vasallus ius in re: sed demū secuta traditōe vt i alijs tractatib'. vt. C. d rei ven. l. quorrens. ff. de cōtrahen. ep. l. si ex stipulatiōe odio. Hoc vey regulariter fallit i pncipe si itēdit transferre ius in re ex ipso pncipio qd ex verbis ipsius pncipis liquere pōt fm And. d. isct. Quid. n. si pncipis dicit: do vel efficaciter assigno: 2. dat executores solum super facti executione: nō sup collatiōe? nam certū e' qd hoc excedit notissimā feudi naturā 2. trāsit i pncipiū qd est lex pncipis: presertim si feudū est vacans 2. pstitit i sola pncipis volūate. Nam si ex dicto 2. vltima vo-

luntate transfertur dominium: ergo fortius in pncipio. vt. ff. d. publica. l. pmissa. 2. ff. p socio. l. cū duobus. §. idem rñdit. Et id elegāter dicit dictus do. An. qd qñ pncipiū e' annexū feudo qd sola volūate pncipis transferret dñiuz. melius dic vt statiz dicā. Quod aut in vltima volūate possit feudū pstitui: patz d seu. cogi. §. sciendū. 2. d. gradi. suc. in seu. c. j. Vñ dicit Jo. fa. in summa sua sub rubrica. qui. mo. cōsti. seu. in vltima volūate pstituit qñ legatur a dño res in feudū: vel qñ qd instituit heres in bonis vt teneat ea iure feudi: vel a rege vel a comite vel a dño cui subest dñiūm rerū feudaliuz vel vt a coherede teneat iure feudi. Si dñs plures facit heredes: pōt. n. vnum grauare vt ptem hereditatis i feudū teneat a coherede. 2. si dñs feudū ad nos pncipere quo ad successiōez. vt in. c. si iēdum. de seu. cogi. 2. de gradi. suc. in seu. c. j. Jo. fa. nobilis doc. pisanus. Per testamētum at vasalli non pōt feudū successiōe acquiri vt. §. d. suc. seu. c. j. Jaco. d. are. dicit in summa sua sub rubricella qualiter acquiri feudum p inuestiturā. qd p iuramentū fidelitatis dñs cogit pncipis tradere possiōnem 2. si nō plenā quo ad iuris efficacitā: tamen talē qd vasallus sit i plena possiōne facti. Pōt 2. et vasallus agere ad intercesse dupliciter: vel vt solueretur in pecunia: vel vt daretur feudū equiuales. vt. ff. d. p. sti. pecu. l. q. ar. §. qd si ante. 2. ff. loca. l. sigs domū. in. pu. 2. de arbi. l. labeo. 2. j. r. i. c. j. vbi est exprem. Si ergo papa cōcessit tibi feudū siue proprio motu: siue ad tuā postulatiōnē 2. nō sit tibi obreptio nec vicium: quero nūqd opz qd te corporaliter inuestiat vel recōpset: videt qd sic. nam pncipis est subiectus pncipiūm feudoz tāq; sit ius naturale istius posterioris inuentionis: qd ius naturale quotidie nascit. vt. ff. de iusti. 2. iure. l. manumissiones. Id eiz qd est bonū 2. equum apud omnes p eque seruat. natura est qd cōis est. ar. ff. d. accu. l. bos accusare. §. oibus in rōne sui. Et ex quo mutua relatione dominus 2. vasallus sibi debet equalē affectionē 2. fidē. ergo vt sequat equalitas in cōtractu sicut vasallus precise obligat sic dñs. Nam claudicatio appellat iniquitas vt no. C. de iur. 2. lit expē. l. si. Sed cōtrarium dico. nā multū refert vtrum cū pncipie cōtrahat: 2. in tali cōtractu seruandū e' ius cōmune. vt v3 post fidelitatem pncipis sit obligatus ad tradendā 2. ante traditionem non acquiri dominū 2. possiō. vnde. l. omnes. 2. l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip. debet intelligi interueni ente traditione. Quare vero pncipis gratiā facit non per viam cōtractus. sed supplicationis 2. tunc ipa gratia trāsferret dominū: qd hec est natura collectionis gratiose. vt in. c. si tibi absentri. de pncip. l. vj. nō tamē e' obligatus pncipis ex hoc qd non est hec intētiō pncipis: s3 d3 ipetrās psequi grāz suā corā. executorie vel alio iudice dato a pncipie. vt i. c. duob'. de rescri. l. vj. bene tñ cōcedo qd pncipis d3 se fauorabilē exhibere: qd l3 gratiosuz: feudū tñ e' 2. id d3 pncipie se facit: n. c. id qd facile e' vel eē debz: facere difficile. vt. §. c. pncip. ibi facile 2. c. Et ppterea bene facit cōmittere cām summarie 2. de plano sola veritate. inspecta. ar. ff. mā. l. si fideiussor. §. quedā. 2. ff. de nego. ge. l. ar qui natura. §. cum me absente. Et si ipse pncipis scit veritatem nō debet ire per ambages. argu. §. pncip. in ver. sciēter. Nam quicquid pncipis facit vt deus facit. vt no. in auē de bere. 2. fal. in prin. col. j. Deus autē est ipsa veritas. vt nō. extra d testa. c. cum esses. in nouella. 2. ideo nō fallit nec fallitur. vt. l. vltima. C. de pncipato. auri. l. x. Et qd pncipis sola veritate inspecta causam decidere debeat etiā si iudicaturus ordo eēt omissus. Et tex. notabilis extra. de accus. c. ad pncipiones. Et nō qd quilibet gratia pncipis potest appellari pncipiū. vt notur in. c. olim d v sig. in nouella. Adde qd pncipia surreptita nō valent: 2. qd qñtum possunt pncipia ne alium dēdēt ad ius cōe-

redigenda sunt. de privilegijs. c. dudum in nouella. In gl. que sit circa re. gl. hoc intēdit q̄ p̄tmax i traditōne possessionis nō tenetur ad interesse q̄ descendit ex re: s̄ extrinsecus puta ex negatice. q̄ d̄ die vt plene notat in l. j. C. de sentē. que pro eo q̄ d̄ interest per Jun. de sentē. excōica. c. sacro. Item dicit ista glo. q̄ iuramentū nō est obligatoriu si iurati nō seruat fides. tene n̄ ēri. Et An emens rem alienā presumat errare vel circū? dicit q̄ p̄sumit bonam fidē habere nisi per iudicia p̄bet mala fides vt. C. de cui. l. nō ex eo. et ibi notatur. Quid n̄ vidente? Rūdeo idem ē si est in possessione facit quod nō. C. de lega. l. cū rez alienaz. et est multiplex error. vt. C. de lega. l. si fortidiana. s. substantie vel corpori in. l. in veditōne de cōtrabē. emp. finalis cāe. C. de heredi. insti. si pater. Item ē error an iustitias forme substantialis. C. de testa. l. ābiguitatē. Item error in dominio vel in iure suo vt in hoc ti. Extra nō q̄ licet qui p̄mittat cū aliquo presumatur illū credere dñm nō tamen i suis p̄iudiciū cōfiteri extra de excep. c. cum venerabilis. ar. cōtra. s. de cōtro. uer. inuesti. c. j. s. cum autē quis. q̄ videntē esse inuicēz re spectina. et q̄ cōtractus permutacionis ē bonifidei. et d. c. cū venerabilis. nō dicit cōtrariū si apparet de permutacione. Sed si inuestitura est facta de re aliena domio p̄ire et tacēt: siquidē domin⁹ ad hoc fuit adhibitus p̄iudicat sibi. Secus si fortuito interfuit licet hoc nō distingat. d. l. i. l. ricia. s. lucia. per Accur. C. si res alie. pig. da. sit. l. si probaueris per Accur.

De inuestitura de re aliena facta. Rubrica.

unde re Diuide capitulū in quinq̄ partes. Primo quo casu detur actio vasallo de euictione p̄tra dominum re feudali euicta. Secundo an possit domin⁹ re feudali a possidente vindicare et defendere si cōueniatur. Tertio an possit seruitutē imponere rei feudali. Quarto ad quem pertinet addimētum obueniēs in re feudali. Quinto an tertia vel quarta que debetur vxori in bonis viri decedente marito sibi debeatur in rebus feudilibus. sc̄da incipit ibi i. s. rei aut. tertia in. s. quid ergo. quarta in. s. ex cōtrario. quinta i. s. q̄uis. Caus vsq̄ ad. s. rei aut. Comes militem de re aliena vel alij obligata inuestiuit in feudum: res inuestita euicta ē a vasallo: queritur an hēat actionē pro euictōe cōtra dominū et in quē? Et respondet q̄ aut vasallus fuit sciens et non agit de euictione nisi sit stipulatus vel pactus. Si ignorans agere pōt vt aliud eiusdē estimatiōis sibi prestet. S̄ in domino nō distinguū seletia vel ignorantia. hoc dicit. Recre agri. Intellige si denūciat domino per modū requisitiōis. vt. ff. de procuratore. l. qui abntem. et ibi vide formā. Item scias q̄ ep̄tor ep̄tori nō pōt denūciare sine cessiōe. vt. ff. de euic. l. si res quā a titio. Itēz nō q̄ ille qui tenet de euictione nō tenet nisi sit cōdenatus: nec tenetur quādo nō fuit traditus d̄ iure. ff. de euic. l. si seruū. Et an euictione p̄dēte vasallus teneatur ad seruitia? Respondeo q̄ sic quia percipit commodū. arg. contra. ff. de excep. do. l. vl. s. ex quadrante. vbi videas. et adde. l. vlti. ff. d̄ resc. vendi. Et aliquid: Nota mirabilē tex. q̄ petitur species p̄ spē dare. dixi. s. primo. s. j. Differentia. Nota scientiā vel ignorantiam in venditore nō arēdi: sed i emptore. Bal. **REI AUTē** Caus. Queritur h̄nūquid vasallus rem feudali possit v̄dicare a possidēte vel si cōueniat possit se defendere dño etiā abntē? Rūdeo tur q̄ bene pōt. quinimo etiā seruitutes rei dubitas p̄tere potest et remittere. h. d. Quasi vindicare. Nota de quasi rei v̄dicatione. et vtili in re actione. sicut ergo ē reperire possessionē et quasi: ita est reperire proprietatem et quasi. d̄ hoc nō. ff. d̄ inedic. l. ij. s. quedam in-

ter dicta. et ibi gl. singularis vnde pōt fuluari q̄ glo. alibi dicit q̄ ille qui dicit se quasi dñm et vtilē in re iten tasse videatur. quāq̄ alij strictius hoc vocabulū accipi entes dicant q̄ significat publicianam. vt inst. de ac. s. alie. Adde q̄ significati op̄ proprietatis ē magis nuda q̄ significatio dñij. ff. d̄ usufruc. le. l. si alij. ff. de v. sig. l. recte dicimus. per Accur. vbi oīno vide. S̄ cppo. p̄. ff. usufruc. quēad. caue. l. j. in. ff. Querit gl. vtz vasallus habeat vtilē dñij: et dicendū est q̄ d̄ sic. Adde q̄ d̄ nō. C. d̄ here. v̄di. l. ep̄tor hereditatis. Et an habēs vtilē dicatur principalis p̄sona: d̄ ibi q̄ sic: et adde. ff. de p̄cu. l. si actor malit. et l. p̄curatorem in re. Et an vtilis rei vindicatio possit cōpetere sine vtili dominio: gl. dicit q̄ non i. l. j. in p̄i. ff. d̄ eden. et verum dicit q̄ cōpetit sine cessiōe. s̄ ex iure cesso p̄t p̄petere sine vtili dñio. vt nō. C. d̄ hereditate v̄. l. h. Et an vtilē dominiū possit cedi: dicit q̄ nō: siue traditione. s̄ actio vtilis bñ pōt cedi. vt. ff. ad trebel. l. ex asse. Bal.

quid ergo Caus. Vasallus dolo vel culpa vel negligentia iposuit seruitutē rei feudali: postea feudū ē reuersum ad dñm: querit an sibi p̄iudiciū generet? Rūdetur q̄ d̄ nō: s̄ lōgo tpe durauerit seruitus. h. d. Nō nocet. Nō hic q̄ vasallus nō pōt imponere seruitutē in p̄iudiciū dñi sicut nec vlufructuarū. ff. de usufr. l. s̄ sigd. s. ff. Item nō q̄ longa p̄scriptio nō currit cōtra dñm hoc casu dicit glo. et bene nec longissima si dominus nō possideat. nihil allegat gl. s̄ facit p̄ ea. j. d̄ capi. cor. s. p̄terea. et de p̄bi. seu. alie. per sede. s. j. Jaco. bel. Item nota q̄ cuius nō nocet pactio eius nō nocet cōtra selapsa p̄scriptio tene mēri.

Item nota q̄ longa tēporis mora cōsensum nō inducit. dubium erat: q̄ dñs per directū suū dñij poterat p̄scriptionē interrūpere. ergo videbat sibi obesse p̄scriptio. Et nota q̄ cū iste. s. p̄tineat ius cōmune idē dicam in p̄dio emp̄biteotico. et est tex. iste multū singularis. Et ē ratio q̄ interdicta ē alienatio i p̄iudiciū domini: et nomie alienatiōis cōrinetur libertas rei: tamen valet in p̄iudiciū vasalli. quod est notabile.

Et Extra quero vtrū vasallus dicatur cessionarius p̄sonalium actionū cōpetentiū domino? dico q̄ non: sed op̄ cedi. ff. de actio. emp. l. iul. s. si fructibus. nisi in casu. l. vlti. ff. de iur. sis. Sed nūquid exceptio cessarian actionū possit opponi per debitozē? dicit q̄ sic: si cesse sūt ri. vniuersali. ff. de trasac. l. si. ar. ff. cōmu. p̄di. l. si ei i ratione tittere. Si aut titu. singulari: dicit vt nō. ff. de p̄ctis. in. l. si cum emptor. Extra nō q̄ p̄prietatis dñis securus d̄z cē de p̄prietate. ff. de usufr. l. si cuius. Unde dñs pōt custodire castrū inuito vasallo tēpore necessitatis. de vsu. et habi. l. si ita domin⁹. et ibi Ly. et quidez simul cū vasallo. vt. ff. usufru. quēad. ca. l. pe. et sine villo malo ingenio. vt. j. de probi. seu. alie. per loth. c. quoniā

Extra quero vtrum ille qui petit rei p̄rem: totam p̄scriptionē interrūpat? dicit q̄ sic si eo nomine agat. ff. q. mo. usufruc. am̄t. l. is qui. de cēsi. c. oliz. secus si nō agit ex eadē cā. Extra nō q̄ directa et vtilis que abe sunt in rerum natura nō oriūtur ex eadē forma s̄ ex eadē potentia. Si vtilis descendit ex directa q̄ forma sit eadem ostēditur i iudicio: q̄ pōt agi vna inepre altera exite. C. de lega. l. ex legato nominis. Quod aut ex eadē potētia illa lex docet. Nam si vtilis eēt aliunde q̄ ex prima materia: quod non cōpetisset testatori non comperet legatario sine cessiōe: quia non fuisset i bonis defuncti q̄ d̄ falsum. vt. d. l. ex legato.

CONTRARIO Caus. Vasallus additamētum se cit feudo: queritur an accrescat feudo? Rūdetur q̄ aut id q̄ d̄ additū ē per se subsistere pōt vt est p̄diū et nō accrescit feudo. But nō est per se subsistens vel est seruitus: et accedit feudo. Et datur regula q̄ vasallus pōt feudi cōditionē facere meliorē nō deteriorē

riorē in alterius preiudiciū. hoc dicit. Nota istū. §. q. si
 vasallus iuxta rem feudale emit aliam ei cōiunctā talis
 res empta non censet iure feudi: q. per se stat. Nec ob.
 ff. de lega. ij. l. cū fundū. et de san. instru. l. sepe. §. tyrānus
 q. ibi erat dominiū vniforme: hic nō. tene mēti hūc ca-
 sam. Adde quod alibi dicit q. res nō pōt meliorari in-
 uito domino. de ver. signi. l. mulieres. per Accur. S. alii
 ud i vasallo q. ē quasi dominus. Et adde quod nō. ff. d.
 rei vendi. l. si i rem agat. Itē nota q. si vasallus emit
 seruitutē predio feudali q. ipso feudo accrescit q. ei iest.
 Nunquid ergo est idem si in iurisdictionē in castro sibi
 cōcesso emerit: videt q. idem q. iurisdictionē nō stat per se
 sed ipsi territorio coheret. Contrariū videt q. mania
 castri possunt esse vnus et iurisdictionē pōt eē alterius. er-
 sunt ad inuicem non solum separabilia sed etiā separa-
 ta. quod ē verū. argu. eorū que notat Inuo. extra d. ap-
 pel. c. dilecto. Itē nota q. de inseparabilibus insepa-
 rabile ē iudiciū. quod dicit. vt. ff. de dona. iter vi. et vro.
 l. si sponsus. §. generaliter. Vel eorū agnatorū. Nota
 ter. hic rotundū q. vasallus in preiudiciū agnatorū non
 pōt facere cōditionē feudi deteriorē q. d. reue mēti.]

QUAMVIS. Adiles quidā vasallus habēs feudum
 amplā decessit superstitē cōiuge inope:
 queritur an vro: tertiā vel quartā que sibi debet de iu-
 re in bonis viri premortui possit accipere de feudo: Re-
 spondeo q. non: q. feudū alienari non pōt in aliū: quini-
 mo nec pignori obligari. hoc dicit. Adde alium. Et
 sic nō h. aperte q. directum dominiū feudi spectat ad
 dominiū in re feudi. dixi. §. eo. §. rei aut. Sed que erat
 dubitatio istius. §. Rñ. q. lucrum dotis est alienatio le-
 galis. et ideo videbat habere locū in feudis. Sed cōtra-
 rium ē verum q. alienatio legis nō intelligit fieri cū pre-
 iudicio tertij nec i. ebus sui natura phibitus alienari.
 ter. ē hic valde notabilis. Et adde quod plene no. C. vñ
 vir et vro. auē. p. terea. in lec. Et princeps ē non intelli-
 gitur alij velle preiudicare imo cessat factū p. p. ium ne
 ius alterius auferat de elec. c. inouit. in nouella. Ex-
 tra q. in dote lucranda: vtrum inspiciat statutum vi-
 ri vel mulieris: doc. dicit q. statutū viri. p. l. exigē dotē
 ff. d. iud. Alij distinguūt: aut ē cōtractus celebratus i fo-
 ro mulieris et locus ille inspiciatur. Aut in foro viri et inspi-
 citur forum viri. rñ. d. c. illa. Aut in quoddam tertio lo-
 co: et inspiciatur cōsuetudo viri: q. ē caput mulieris. vt in
 c. j. de spon. in nouel. quod dictum ē paucis notū. S. cō-
 munitē tenemus q. inspiciatur domiciliū viri: q. tacite
 videt actum q. ibi dos restituatur. et sic ille ē locus con-
 tractus. vt. ff. de solu. l. q. ro. Et ita t. Archi. in. d. c. illa
 vbi videas quod mihi plus pl. nisi interuenerit error:
 quia mulier ignorabat statutū quod erat ibi et iuris cō-
 munitē fiducia simpliciter contraxit. argu. ff. de iu. et fac
 ignoran. l. regula. et l. cum de indebito. ff. de probatio.
 Alij doc. vt dixi simpliciter transeunt cum opi. prima:
 ita q. ubi est forum solutionis ibi ē forū legis municipa-
 lis nisi in his in quibus inspiciatur origo et initium p. c.
 Quarto hec iure romano debet duob. casibus vro:
 l. si maritus repellat eam sine causa vel premortui lo-
 cuples et vro: remanet inops: et hoc si h. e. t. s. liberos
 vel pauciores. alias deberet habere virilem. et hec quar-
 ta nō d. excedere cētum libras auri. vt in auē. qui. mo.
 na. effi. le. §. vt autē. col. vj. et C. de dno. l. si. et in auē. d.
 nup. §. sic itaq. col. iij. et in auē. vt lice. ma. et auē. §. quia
 vero duduz legē posuimus. col. ix. De. d. cer. Et nota
 bene hunc casum de viro expellente mulierem sine cau-
 sa: et tene mēti.

Qualiter feudum alienari poterit.

Rica.

St autem optima. ^{in quibz}

Prio in iure nouissimo phibetur ois
 alienatio. Secdo casū enumeratio: i q. b.
 pmittebatur alienatio de iure antiquo.

Tertio enumeratio quorūdam casūz q. bus de iure anti-
 quo erat phibita. Quarto que p. sone poterāt prohibe-
 re alienationem et rem alienatā redimere. Quinto quā-
 do dñs possit p. p. ietate rei feudalis alienare et. Secū-
 da incipit in. §. si vo. Tertia i. §. donare. Quarta in. §.
 poro. Quinta i. §. de illa. Casus vsq. ad. §. si vero.
 Olim ex optima p. suetudine phibebat h. nō simpliciter
 feudi alienatio diuersimode tñ secundum varietatē lo-
 corum donec iperato: lotba. omnē iterdixit alienatio-
 nem. et quidem antiquo tpe regulariter pmittebat vē-
 ditio pro parte dimidia feudi. hoc. d. p. prima. iquā-
 tum phibito: ia: q. cū feudum pcederetur ob singularē
 industriam et fidem vasalli nō debebat hoc posse i aliuz
 trāsserre. ar. ff. de offi. p. p. i. l. j. ff. d. offi. eius cui mā.
 est iur. l. j. in prin. Nam anime passionē nō possunt se-
 parari a p. p. i. et determinato subiecto sicut naturaliter
 p. z. vt. ff. de solu. l. inter. artifices. ff. d. condi. inde. l. si nō
 forem. §. libertus. Dicit gl. q. p. suetudo aliquādo dicitur
 optima et aliquando pessima. xvij. di. c. multis. In
 terdum dicit bona cōsuetudo: et illa p. sribitur spacio r.
 annorum: multo magis. xx. et xxx. q. d. dic vt nō. in. Rica
 C. q. sit lōga p. sue. Sed mala p. suetudo nō p. sribitur.
 r. et xx. annorum spacio. vt in auē. vt nulli iudi. §. j. col.
 ix. Sed an p. sribat spacio. xxx. annorum: quedā glo.
 videtur inuere q. sic. vt notat. C. de agri. et cens. l. do-
 mini prediorū. l. ij. De. de cer. Si cōsuetudo ē a iure
 cōmunitē reprobatā nūquam p. sribitur cōtra ius: quia
 cōtra auctoritatē superioris non pōt p. sribi. vt i auē.
 nauigia. C. de fur. Et ideo aut cōsuetudo est cōtra statu-
 entem: aut cōtra rem statutā a superiore. Primo cāu nō
 valet nec p. sribi pōt sicut pactū ipso iure nullū tēpo-
 re nō cōualescit. Secūdo cāu p. sribitur spacio. xxx. an-
 norum. Sed si cōsuetudo loquit de cāibus indecisīs suf-
 ficiunt. r. an. vel. xxx. vt. ff. de legi. l. de quibus. Et nō
 q. cōsuetudo que est cōtraria iuri cōmunitē respectu rei
 statute similis ē ei qui p. sribit mala fide: vel saltē nō
 bona: sicut est titubans: vnde requirunt. xxx. an. arg. C.
 de p. srib. xxx. anno. l. si quis empiōis. Super qua.
 scilicet alienatiōe feudi. De. diuersē. Nota q. in di-
 uersis ciuitatibus diuerse possunt eē cōsuetudines. Itē
 nota q. diuersitas ē cā legis promulgāde in titulo. qdā
 dicit in lombardia de beneficijs. Tu dic q. loquitur d.
 capitulo imperialis beniuolentie. j. de feudi. et beneficijs
 fm quōsdā. Accessitate. Quod hic dicitur d. statutis
 antiquis: q. p. p. t. necessitatem rei familiaris vel vic:
 talis in necessitate positus non habens forte aliquid ad
 comedendum possit vendere in scio domino dimidi-
 am partem feudi alia retenta: satis videbatur procede-
 re ex humanitatis et discretionis fonte. cum certe nec
 domino afferbat magnū preiudiciū q. poterat redi-
 mere intra ānum. vt. j. eo. c. poro. Nā nos videmus q.
 alienationes quedam p. p. t. necessitatez permittuntur
 que alias prohibētur. vt. C. de manu. testa. l. qui nō po-
 tuerunt. ff. de fideicō. l. l. cum fidei. Item propter neces-
 sitatez eris alieni pnt capi pignora et distrabi p iudicē
 vt. ff. de dā. infe. l. si finita. §. si qua sunt iura. et certū est
 q. iudex rēp. sentat p. sone p. ris. vt. C. de cui. l. si ob cāz.
 S. cōtrarium statuitur hic. in prin. Et est ratio q. feu-
 di p. p. iet as est domini et sic dominus habet superius
 dominiū. et ideo sine eius cōsensu alienari nō pōt: quia
 aliquid fieri in rebus alienis et. vt. C. de pac. l. si. in fi.
 Non ob. cōtraria q. loquitur in eo qui in iure de quo
 queritur nō habz actum superiorē. Nam vbi est supe-
 rioritas ibi d. eē auctoritas. Sed certe mirum est hoc.

Nam vasallus non intromittit se de proprietate domini sed solum de suo utili dominio. argu. ff. de rei venditio. l. necessario. §. si. Sed respondeo suum utile dominium non est francum sed suppositum servituti et obsequio domini. Et ideo ne per alienationes iura dominorum minuantur statutum est quod non possunt alienari. Hanc rationem redditur. j. de pbi. feu. alie. per lotha. c. imperialis benivolentia. ibi attenuatas et. Item in legibus perarariis ille qui alienabat habebat rectum dominium rerum non dico filij ut insti. de nora. §. si. Non ob. quod dicitur de secundo decreto quod illud sic debet intelligi quo ad commoditates non quo ad ius inseparabile.

Siuero nel in totum. Casus. Permittitur alienatio de iure antiquo si vasallus feudum vel in totum vel in partem volebat in feudum dare bona fide non in fraudem etiam domino invito vel ignorante. Si vasallus domino dissentiente vendebat vel in feudum dabat: si decebat sine herede vel feudum resutabat vel culpa sua amittebat: alienatio rescindebatur et reuertebat feudum ad dominum nisi accipiens a priori domino volebat feudum recognoscere et sibi seruire. hoc dicit. Vel in partem. Et si ultra alienabat in re medio per lotha. introducto. totum quod alienabat perdebat id est etiam quod infra dimidia erat. et hoc ratione excessus quem committebat contra dominum. illud vero quod non alienabat non perdebat. j. de vasal. qui contra costu. lotha. c. j. hodie vero perdit totum etiam si vnus celsipitem alienauerit. ut. j. de pbi. feu. alie. per Sede. c. j. in prin. et dicit quod perdebat et perdit ipso iure feudum. De. de cer. Et quaquam ita sit de rigore iuris civilis tamen de equitate canonica que seruanda est in terris ecclesie et in ecclesiasticis feudis dicimus quod non perdit id quod alienauit. ut non. in. c. ex parte. extra de feudis. in nouel. et quod hinc dico teneas. Sine fraude. Nota quod in omni permissione fraus intelligitur excepta. ff. de priuile. credi. l. si pater. ff. man. l. creditor. §. iuribus. ibi dum dicit plene quidem mandasse: sed quatenus ex fide res agenda est. et est elegans verbum seculare. Quod est ipsum hodie. Non optimus textus. quod hodie omnis alienatio sit prohibita vasallo: secus tamen in feudatione quod in habentibus symbolum facilius est transitus. Aut alia forte ratione. Nota verbum quod est ar. quod propter maximam capitis diminutionem vasallus quasi videatur decedere sine herede et feudum reuertatur ad dominum. Ego credo quod reuertatur liberis per autem bona datorum. et non existentibus liberis agnatis si est feudum paternum alias reuertit ad dominum vel dicitur de diti. §. per quos fiat inuesti. §. si. in fi. Ad irritam reuocabatur. Simile in re que subiacet restitutioni. Nam donec veniat causus restitutionis tenet alienatio: postea resoluitur ipso iure. et hoc est natura istius dictionis irritum ut in aut. et re. et ea que parit. §. quod obrem col. iij.

Et excepto. Adhuc recitat ius antiquum quo cauebatur quod si alienatio tenebatur: si erat postea facta caduca poterat is cui facta erat alienatio rem retinere si volebat eam in feudum recognoscere et domino seruire. Et non argu. quod si baro aliquis mereatur amittere feudum. quod imperator vel rex cuius erat baro non debet sibi appropriate sed alteri baroni qui eadem munera debeat successuum subire. ff. de aqua quo. et esti. l. j. §. permittitur. C. de decu. l. quidam ignaue. li. x. C. de muner. l. murileguli. li. xj. Bal.

DONARE. Casus enumerantur in quibus etiam de antiquo iure alienatio fuerat prohibita: videlicet donare: pro anima iudicare: in dotem per filia dare. locatio tamen permittebatur nisi fiat in fraudem. hoc. d. Non quod hodie pater teneat donare filiam: non tamen tenet donare eam de feudo: sed de fructibus feudi tenetur et potest cum sit ipse eorum dominus. pater autem naturalis tantum non tenet donare filiam etiam de proprio de le. iij. l.

uxorem. §. pater. Non dicitur ergo alienare rem quod fructus alienat. ar. ff. de don. l. i. edibus. §. ex rebus. Quid si dominus mortuo vasallo approbat eius testamentum: nunquid confirmatur? et videtur quod sic. Nam istud testamentum est prater legem et sic stat in eo statu in quo stant testamenta de iure gentium ut non. Ja. de are. C. de legi. l. non dubius. Secus si eent contra legem quare non posset confirmari. Opp. de aut. res que. C. comu. de leg. So. illa autem non habet locum in re feudali nec in alia que sui natura prohibet alienari. vel expressa dispositione testatoris vel contrahentis est prohibita alienari. sed solum in casu proprio illius autem. est illa auctentica seruanda et non trahenda ad consequentiam quod cum sit sibi speciale ergo in contrarium est ius commune. ut. ff. de legi. l. ius singulare. Nota hic de ver. iudicare quod est verbum commune. Item nota quod id quod relinquitur pro anima videtur relictum ad pios vsus. id est ad vsus pauperum. ut nota. ff. de lega. ij. l. si quis titio. Sed ego quero quando feudum relinquitur pro anima utrum debeat estimari? et videtur quod non. extra de testa. c. filius. Sed certe ibi non prohibet estimationem peti sed hosti. vel ibi erat legata res aliena. scilicet cuiusdam ecclesie que siue magna difficultate non potest alienari sicut predia cesaris. ut. ff. de lega. j. l. apud iulianum. §. constat sed alios. ut ibi non. in nouel. Vel dicitur: aut testator scinit vel errauit. ut. C. de legatis. l. cum aliena Tu dicitur nil deberi quod quotiens testator legat ius suum quod morte finitur inutile est legatum. ut. C. de lega. l. vxor patru. Et nota hic quod quidam antiqui doctores ut dominus Henricus archiepiscopus ebrudu. in sua summa. titu. quarto dixit. multi credebant hunc textum esse falsum. et quod imperator non poterat statuere. ut ecclesie vel in pios vsus non possint legari: quia priuilegium quod concessum est ecclesie si per imperatorem cum sit effectus ecclesiastici iuris non possit reuocari per imperatorem sibi eum. vel debet exponi quod non possit legari pro anima. scilicet layco: sed ecclesie sic sed eum quem videas si habes. et si non habes non cures super hoc punere quod recitauit tibi. Sed certe istud quod non possit alienare non est contra priuilegium ecclesie si est ipsius feudi natura: et ut ita dixerim vicium quod rem comitatur. ut C. de acquir. poss. l. vicia. unde non potest alienari plus quam ratio iuris permittat. argu. ff. de stipula. seruo. l. seruis communis meui. §. si. sicut dicimus in usufructu et alijs iuribus inseparabilibus a persona. ut. ff. de noua. si usufructus. Item istud est testari de beneficio et bonis domini non de rei propria quod est impossibile. ff. de adop. l. si arrogator. §. sed an impuberi. extra de testamentis. c. filius. et in nostro. §. Et id mirandum de dicto archiepiscopo: quod dicit quod super hoc recurrendum est ad papam qui medebit lesionem domini temporalis. forte possit saluari si intelligeretur quod existentibus liberis: ipsi liberi non ratione feudi sed ratione alterius hereditatis possent grauari in prestatioe fructuum feudi fienda pro anima. Nam per tale legatum non constituitur ius in re. ut. ff. de usufruct. l. si quis ita. ff. de contrah. ep. l. si. §. si. de usufruct. lega. l. fundi trebetiani. Hostien. dicit in summa de immunitate ecclesie. quod feudum paternum vel proprium potest ecclesie legari nisi consuetudo semper repugnet. Sed hoc dictum non videtur procedere quod consuetudo semper repugnat. Nam nulla ordinatio testamenti valet in feudis sibi consuetudinem feudorum. ut. §. de suc. feu. c. j. nisi domino consentiente: quia qui possunt prestatere consensum in contractu possunt et in vitia voluntate. ut ff. qui. mo. pig. vel. hypo. sol. l. sicut. §. venditionis. vbi est textus singularis etiam si ecclesia haberet loco filij tamen non valet testamentum domino non consentiente. Sed dubitari potest si feudum est ita consensum per te et heredibus tuis quibus cumque. Nam tunc videtur posse testari: et legari. quod legatarius in re legata quodammodo heres est. ut. ff. de vluca. l. id. et pupus. §. j. Sed contrarium videtur. scilicet quod intelligatur solum de succedentibus ab in testato. ar. C. de inoffi. testa. l. si quoniam in prin. Unde etiam vxor que venit ab intestato his verbis

princ

cōtinetur. qd nō placet qz esset in propriare feudū dupliciter. vno modo rōne heredum qui nō sunt agnatōis cōmunis. alio mō rōne femine. ar. C. d. dotis promiss. l. j. sic dicitur qbuscumq; restringit. vt. C. de sacrosan. eccl. l. j. qd nō p. Ja. de arc. in. l. j. §. itē nūciatio. ff. d. no. op. nū.

Extra nō qd ecclesia dī filius anomalus nō naturalis & legitimus d quo vide p. Elc. Ly. & alios. C. d. sa. fa. eccl. auē. si qua mulier sub verbo liberos. S3 nūquid filius p̄t dare feudum in donatione pp nuptias? Quidam dicunt quod nō. Ego dico qd sic pro se ip̄o saluo iure domini sicut p̄t filia feudum p se ip̄a dare in dotem. Nam dos & donatō p̄pter nuptias eq̄parant. vt i auē. dos data. C. d. dona. ante nup. S3 Ja. bel. dicit qd sine voluntate dñi nec pro se ip̄a p̄t in dotē dare: vt ip̄e nō. j. de inuesti. quam titius acce. a sempro. c. j. dic vt ibi.

Quero qd i emphiteo si ecclesie vtrum possit donari saluo iurē ecclesie: gl. dicit qd sic. p. l. j. C. d. fun. patri. li. xj. ita nō. in. l. j. ff. C. d. iure ep̄bi. Alij dicūt qd illa lex. j. ponit duos cāus speciales. s. in. fisco & p̄cipe: ergo in cōtrariū ē ius cōmune s̄m. De. d. cer. Hanc opinionem tenet Bart. & ita p̄suluit per. l. vn̄uersas. C. ne rei domi. vel rēplorū. s3 ibi loquit̄ quādo alienat in fraude. s̄ simpliciter saluo iure ecclesie oportet ergo qd i instrumēto dicat saluo iure ecclesie alias caderet a iure suo & ita tenco. Nam qui aliter cōtrahit ecclesie perdit: & q̄tū ē in se possessionē subuertere videt̄ iuxta nō. C. de acq. pos. l. ex liberis. Locare. Nota qd locatō nō est alienatio nisi sit perpetua. Sub vilissima p̄sōe. puta duorum denariorū quolibet anno: aliquo tamē dato a principio cum res sit digna maiori p̄sōe. vt. ff. de acquir. pos. l. si quis ante. Alij dicūt etiā nullo dato a principio. vt no. extra de loca. c. po. iur. in nouella. In fraudem esse. Nota optimum tex. qd ex p̄auitate pensionis vel p̄cij fraus argute p̄bat. Est aut̄ ar. rō rei dubie faciēs fidem & facit. ff. de transac. l. cū bi. §. in cā. & extra de emp. & v̄. c. ad nostrā. & de pigno. illo vos. In glo. in hoc i. si. ip̄a aut̄ mulier habēs feudū pro se p̄t in dotem dare dñimodo nō det estimatum nec aliquod pactū de lucrādo faciat qd apud maritum nō p̄t remanere. vt. j. de inuesti. quā titius. c. vnico. & j. de eo qui sibi & suis her. c. j. s̄m Ja. de dño ardi. i summa sub rubrica an vasallus possit feudū p filia sua i dotē dare. Bal.

Porro. Quidam antiquo iure si vasallus alienabat p̄tem feudū ēt licite sine p̄sensu domini dominus poterat recolligere ab emptore pro equali p̄tione nisi dñs sciēs renūciauerit suo iuri expresse vel tacite p̄ anū. s3 p̄scr. xxx. āno. renellē sciēs & ignorās. agnati aut̄ vasalli primiores p̄ferebant dño i p̄bādo & redimēto. b. d. p̄daua. s. alienatōis p̄mittēdo. Pro cōli p̄rio. Nō verbū & si de fraude dubitabat̄ debebat iquiri veritas. multi enim p̄ria cōfingūt i fraudē aliorū. Resu tatione. Nota qd resutat perdit ius suum hoc verum in iure suo proprio. Secus in iure vn̄uersitatis vel populi: vt extra de foro competen. c. si diligenti. Item nō tenet renunciatio si quis ex hoc perderet vitam vel statum vt ē glo. notabilis in. l. pactum inter heredem. ff. de pactis. & p̄bat̄ expresse. ff. d. app. l. nō tantum & i. l. ij. & iij. ff. de libera. causa. Annali silentio. Nō qd annale silentium b3 vim resutationis. facit. ff. ad treb. l. facta. §. si quis bonorum. & quod nō. ff. de neg. ge. l. si ego. Ex quo sciuerit. Nō tēpus ex quo inducitur tacita renūciatio nō currere ignorāti: & est ar. ad statutū perusinus de insinuationibus testamētōrū. Itē potes notare qd p̄scriptio annalis vel minoris temporis nūquam currit ignorāti. Trīginta annis. Nō hoc expresse qd iuri offerentis qd habet dñs p̄scribitur spacio. xxx. ānorum qd ignorantis currit. Adde. C. de p̄scrip. lon. tē. l. si. & in auē. qd si quis quibusdā. Quero vtr̄ ips currat pupillo: glo. hoc notabiliter sentit qd nō. vñ nō qd lic3 p̄scrip-

tio. xxx. an. iducat̄ a cōsuetudine vel statuto tñ in ea b3 locuz. l. sicut. §. fertus. C. d. p̄scrip. xxx. an. vbi continent̄ diffinitio generalis qd p̄scriptiones lōgissimi tēporis. qd sunt oio odiose non currunt pupilis. qd tene menti. & sic ratio legis. i. iuris cōmunis interpretat̄ statutū municipale & cōsuetudines locorū dūtāmē verba statuti & cōsuetudinis formaliter nō repugnet. vt nō. C. de iur. deli. be. l. si. §. i cōputatione. & extra de cōsue. c. cū dilectus. & C. de nora. l. si scrui vestri. cū similibus. Et idem dico i p̄scriptioe statutaria puta. x. ānorum surrogata loco p̄scriptionis. xxx. an. vt sicut illa currit adultis & nō pupillis: sic ista surrogata per statutū. qd est nota. Et nota qd dicūt quidam qd hodie nulla currit p̄scriptio cōtra dominū. quod itelligit dño ignorante. vt. j. de capi. cor. §. p̄terea. & de p̄robi. seu. alie. per Federi. §. j. vel ibi. loquitur quando cōtra ius alienauit: s̄ quando consuetudine permittēte. & hec vera. Proximū agnati. Nota qd in alienatione p̄hibenda & in redimēto agnati p̄feruntur domio. Sed quomodo p̄t p̄hiberi qd consuetudo permittēbat? Respondeo offerendo ante factū equale p̄titiū. Et nota qd videt̄ cāus qd facta alienatio agnati p̄feruntur domino s̄m Jac. bel. Sed ego dico qd hoc nō dicit̄ h littera qd loquitur tantum in duobus casibus. s. quādo alienatio erat facta de bona p̄suetudine. Item quādo de mala que tamē alienationē permittēbat irrequisito domino & irrequisitis agnatis.

Si aut̄ alienatio est prohibita feudū aperit̄ domino & p̄fertur agnatis. vt. j. de p̄robi. seu. alie. per Sede. c. j. in principi. & sic priuant̄ agnati cū vasallus alienando feudū cōmittat offensam i personam domini. vt. j. que fuit p̄ma causa bene amittē. c. j. §. pe. & si. dixi. s̄. de suc. feud. c. j. §. hoc quoq; s̄m De. de cer. cōsidera. Ergo poterit vasallus cū domino in secreto colludere: ita qd de collusionē nō possunt haberi testes & sic fraudare agnatos. qd ē multū in cōueniens. vt. ff. solu. ma. l. filie mee. Eld hoc ita respondeo: dominus qui ex tali delicto lucrāf habet cām lucratiuā. vt no. in simili. ff. de exce. do. i. apud celsum. §. auctoris. Unde necdum eo colludētē s3 etiam eo ignorante agnati si feudū ē paternū possunt agere reuocatoria. ar. gu. insti. de act. §. item si quis i fraudē. & ff. de lega. j. l. plane. la secūda. Hoc qd dico est nouū. Et si dī ceretur qd cōtra dominū nullū cōpeteret remediū: tene ret̄ iste qui v̄didit in p̄iudiciū agnatorum actioe de dolo & criminaliter crimine stellationis: si constaret qd fecit p̄ncipaliter vt eis obesset puta donādo extraneo S3 Jac. bel. in. inat̄ simpliciter pro agnatis & habeo h̄ talem postulā super ver. redimēdo. s. eo casu quādo alienatio erat p̄cessa vel prohibita. Dy. Ego veriorē puto opi. domini De. de cer. cum eo quod nūc addidi & alias dixi. Quero quid si per formā statuti ē permissa alienatio feudū & nō ē dictuz qd dominus vel agnati possint redimere: nunquid hoc tacite intelligit̄ cautum? Et videtur qd nō qd hoc nō dicit̄ statutū. Tu dic qd tacite videt̄ cautum qd cum hoc sit in finibus permissionis & nihil disponat i p̄iudiciū domini vel agnatorū super iure redimendi: tacite videtur sibi hoc ius siue p̄uilegium redimēdi reueruatum ex quo nō reperitur adēptū vt. C. de appel. l. precipimus in si. s̄m glo. & Ja. bel. qd ē nō. Extra querit̄ glo. vtrum valeat statutū ciuitatis vicē: quo cauetur qd si secūsus creditor distulit p̄ annum & diē ius suū p̄sequi qd postea non audiat nisi rēpus interrupperit & d̄ interruptione doceat per publicū instrumētum tabellionis bone opinionis. Et dicit glo. qd iste tex. ē arg. qd valeat statutū qd est s̄m simile cōsuetudinis hoc approbant̄ lic3 alij dicant cōtrariū. tene as qd statutū valeat & facit extra de in integrū resti. c. c. cōstitutus. quod nō. in. l. si. C. de iure do. impe. tene mēti hanc glo. Et sic nō qd per statutū p̄t abbreviari ius offerendi. Adde qd secūsus creditor p̄t offerre lit

ris estimationem priori in possessionem missa et petere eo perentia iura sibi cedi. l. creditor. §. quoniam. ff. q. poti. i. pigno. ba. fm. Alber. Bal.

de i. l. a. Casus. Queritur an dominus possit proprietate feudi alienare? Respondet quod suandus est quod statutum est per. l. coradi. h. v. Et sic non quod vnus statum remittit se ad aliud statutum. Et quando statutum remittit non dat aliam formam certam oportet videri statutum ad quod sit remissio. Sed si per se dat certam formam non oportet videri seu perscrutari aliam scripturam ut patet in omnibus. l. que faciunt mentionem de edictis que non reperiuntur. i. vbi quis glo. dicit quod non habemus. ff. ex q. cau. ma. l. ab hostibus. §. s. q. d. simpliciter. Bal.

Quis datur dux marchio comes siue capitaneus vel vasallus. Rubrica.

De a principe. Diuide i duas partes. Primo

q persone nobilitetur p feudum et declaratio gradu nobilitatis feudi. Secundo que sunt persone que non nobilitentur. Secunda in. §. ceteri.

Casus. Dux dicitur qui a principe ducatu est investitus: marchio qui de marchia. comes qui de comitatu. Qui autem est a principe vel a potestate aliqua de plebe vel de plebis parte: capitaneus appellatur. Qui autem a capitaneis est investitus antiquo iure valuasor dicitur. Qui a maioribus valuasoribus sunt investiti. valuasini. i. minores valuasores appellantur. et hoc feudum propriam non habet naturam sed hodie est ex equata causa et natura quantum ad retentionem feudi quod sine culpa a nemine potest auferri. Hodie autem qui a valuasoribus quibuscumque feudum accipiunt plebei sunt nec nobilitantur per feudum. Nam qui soldatam accipiunt non nobilitantur per hoc feudum. Ultimo declarat quid dicatur soldata. hoc dicit. Ita a principe. Nota omnes dignitates a principe proficere tanquam a fonte. vnde in eo sunt omnes dignitates. Et sicut dicitur de papa quod tanquam pater patrum cum omni prelato in iurisdictione et potestate concurrat. ut no. in. c. si eo tempore de elec. l. vj. p. Jo. mo. Ita in principate romano sunt omnes thesauri dignitatum recoditi. Nam quod pluris est vtiq; tanti est. Ideo dixit lex quod si debet appellari ad presidem et appellatur ad principem videtur ad presidem appellatum. nam et ipse princeps cuiusque provincie preses est. ut. ff. de appell. l. j. §. ij. sic papa dicitur sacerdos licet sit summus sacerdos. Comes appellatur. Nota quod proprie ille dicitur comes qui est investitus de comitatu. ergo si non comitatus non dicitur princeps comes sed abusive: sicut sunt comites sacri palatii qui creatabelliones dant tutores et alia faciunt que in eorum privilegiis continentur. ut notatur in. l. j. ff. de tu. et cu. da. ab his.

Hic plebis parte. l. quora. Sed si de re certa non dicitur capitaneus ar. C. de here. isti. l. quociens. Valuasini. nomen diminutivum est. Reuertebatur. Et hodie reuertitur quod soluto iure datus est. nisi a domino velit recognoscere. ut. §. ti. j. §. j. Ita. Eodem iure. l. ut minores valuasores dicantur habere feudum consuetudines sicut et maiores valuasores. ut sicut maioribus valuasoribus non poterat feudum auferri mortuo suo investitore sine liberis si volebat seruire primo domino sic et in minore. l. ut maiore valuasore qui investit eum sine liberis non possit ipsi minori feudum auferri si velit seruire priori domino. De. de cer. Et sic finito iure maioris valuasoris incipit ius minoris per novam recognitionem. quod est non.

Ceteri vero ad. vers. q. p. §. pot. allegari quod non est et videtur hic. §. nobilitate attribuere antiquitati ita quod omne antiquum feudum possit dici nobile. Qui autem non feudum acquirunt plebeij nichilominus sunt. De nobilitate naturali vide accur. ff. de gra-

dis. l. stemata. extra de pbe. c. venerabiles in nouella. De accidentali loquitur h. Et non quod accidentia denominantur subiectum. Et non fm. Ja. bel. quod hodie sicut nobiles sunt qui ab imperatore vel a rege feudum habent et est quod feudum accipiunt ab his qui proprie dicuntur regni capitanei. Et maiores ergo valuasores et minores sunt hodie plebeij nisi ab antiquo feudum habeant ut in hoc. c. p. i. euidetur. Ja. bel. Per istum rex. cognosce. dicitur iter feudum nobile et ut ita dixerim pedagogum. Pedagogus vulgarissime loquitur. i. nullam nobilitatem seu dignitatem acquirunt. symo. Adde quod omnes qui preest coanitioni ville vel castri dicitur habere dignitatem. argu. no. extra de preben. c. cum olim. in nouella. Iste fuit quidam antiquus doctor in materia feudorum nominatus. Feudi vsus. l. recta. Bal.

Soldata pro. §. pot. allegari. Et nota quod soldata est prestatio quedam annua et gratuita que a neutra parte transit heredes. morte enim dantis vel accipientis finitur. Sed nunquid salaria magistrorum que percipiunt de camera regis appellantur soldata? Dicit quod non quod talis prestatio non est gratuita. ut. ff. de dona. l. aquilius regulus. et. l. si pater. Quid ergo iure est de salario si vterque vel alter mortuus sit? Dicitur ut. l. no. ff. de var. et extra. cogn. l. j. §. diuus. vbi etiam nota. quid iuris est de salario potestatis. vide etiam quod no. per. Ly. et alios. ff. de offi. assel. l. diem functo. dicitur et. v. dicitur ibi quod si mortuus est potestas heredes eius non debent habere salarium nisi si per rata temporis quo potestas exercuit officium per. l. j. C. de re. mili. l. xij. hoc patet quod in quibusdam est speciale. ergo in contrarium est ius commune fm. De. Item labor et pecunia diuisione recipiunt. ut. l. seyo. in princ. de an. leg. Sed glo. dicit indistincte quod publica salaria debent pro toto illo tempore quod debebat stare in officio si annus vel anno minus non ultra. ut no. in. l. si vno. §. item cum quidam ff. loca. et probat hoc quod a fello: bus dicitur dari salarium itergrum per heredes. magistratus ergo et si debet percipere salarium itergrum. alias contrarium dicitur esse iniustum argu. ff. de codi. et dem. l. plautius. §. idem sciendū. et. ff. de codi. ob cam. si pecunia. in prin. Barto. tenet in potestate quod debeat heredibus salarium totius temporis. quod non credo: quia ut videmus hodie potestates non tam eliguntur quam condugunt. vel est contractus innominatus facio ut des. Et ideo si per casum fortuitum impeditur factum non potest agi ad mercedem. h. considera quod istud est factum quod proprie non locatur: et ideo est contractus innominatus iter comitatem et potestatem. Idem etiam aliter considerare tali exemplo posito. pone quod quolibet mense debeat salarium per rata ut dicam quod per pro mense sit puz per sequentibus vero conditionale vel ob finalem causam que habet vim conditionis. Et ideo si inchoato primo mense decedit ab illo transmittitur: si inchoato secundo idem. Sed per non inchoatis nihil debet. ar. ff. de stip. suo. l. si seruus communis meum et castrum peculij. §. vltimo. Et ideo si in ciuitate perueniret potestas durante officio pro toto eo tempore pro quo cessit et veit dies solennis ut quod debet hinc primam pagam in prin. officij pro isto tempore debeat heredi et si non fuit in officio nisi per vnum momentum. ar. ff. de le. iij. qui concubinam. §. vxori. Sed nunquid si decessit in itinere antequam incederet officio? Respondeo nil habere quod pro modo officij post administrationem incipit deberi et non ante. ut. C. de principillo. l. j. li. xij. Soldata prestatio est annua ex permissione partis Soldata vero. Non quare dicitur soldata. Et non quod non dicitur feudum soldate quod non iuratur fidelitas sed soldata que non concucit dari. et ideo nec data intelligitur nisi statibus in seruitio domini. quod non presumitur dominus suum iactare nisi contrarium sit actum. et hec inuit quod sequitur hoc de vino et anona. Bal.

De successione fratrum vel de gradibus succedendi
in feudo.

Rica.

De successione em.

Divide capitulum in
quattuor partes. Primo qualiter feudum
acquirat. Secundo de successione linee de
scendentis masculinae et feminae. Tertio
de successione linee transversalis permixta vel prohibita.
Quarto de contentione orta occasione successiois. secunda
incipit in ver. mortuo enim. tertia in. §. his vero. quar-
ta in. §. dominus. Causa usque ad. §. si enim tunc. Secu-
dum acquiratur iustitiam et successione. Nam mortuo
vasallo prima causa est liberorum masculinorum nepotum et alio-
rum descendens. sed filie nepotes et nepotes non suc-
cedunt ipse nec nati ex eis nisi feudum sit femininum vel eo
pacto acquisitum. non extantibus aut liberis succedunt
fratres primo et filii fratrum: deinde agnati ulteriores
si feudum sit paternum. hoc dicit. Prima causa. Nota
quod ordo traditus de iure romano in succedendo ab inte-
stato sola prerogativa gradus altera non dico ad qua-
litates succedentium debet servari in feudis. ita dicit iste
tex. et glo. est hic notabilis. Ceteri. i. transversales eius
qui decessit cum herede. Bal.

Ad illos. Iste ver. p. §. allegatur. Dicit proles
omnis descendens in infinitum. Nisi
eius conditionis sit feudum. i. femininum. ut. §. de nat. succ.
feu. circa prin. Ja. bel. quod sic datum a d. certum servitium.
et id potest non minus decedente prestare femina que so-
la superest quam masculus. ut. §. de quibusdam alijs capitulis
extraor. c. si cui militi per Jac. de are. sed ut alias di-
xi illa capitula sunt apostropha. Bal.

His vero. §. dixi de successione liberorum h. de suc-
cessione transversalium agnatorum. i. Pri-
mo fratres. Nota quod hec littera non facit differentiam inter
fratres ex utroque parte et consanguineos. Quia ergo
nuncquid frater ex utroque parente excludat fratrem ex
parte tantum a feudi successione: et videat quod sic in aucte. de
here. ab intesta. §. reliquum. col. ix. quod ad illius gradum refer-
tur feudum ad quem universa hereditas vasalli pertinet
ut. §. hic incipiunt consuetudines regni. §. si pingerit. i. pri-
ci. Sed ego putat quod non per istum tex. Nam in feudo non suc-
cedunt aliqui quod cognati: sed quia agnati nec proprie iure
hereditario sed beneficio domini. ar. C. de proximis sacro
scri. l. si quis. per Ja. ardi. sub rubrica de successione feudi
Et sequitur rubricella an frater ex utroque parente ex-
cludat fratrem ex parte tantum licet enim due partes
concurrant. tamen cum altera earum est impertinens
ex ea non augetur effectus. Deinde agnati ulterio-
res. Nota valde hunc casum. Nam post fratres et
fratrum filios quos pretulit ceteros agnatos vocat et
non declarat utrum in capita vel in stirpes. Querit
ergo per Jacobum de ardi. utrum nepotes ex diver-
sis fratribus succedant patrio in stirpes an in capita: di-
cit ipse quod cum inter eos sit suanda paritas quod succedunt
in capita et non in stirpes. et dicit quod est casus istius. §. ad
filias. Quando. n. cum patrio succedunt idcirco succedunt
in stirpes quod ingrediuntur gradum paternum. sed quando per
se ipsos cuilibet parte decernitur nec minus est nepos si cum
multis sit nepos. Considera textus iste non dicit aliquid
in capita vel in stirpes: et ideo debet intelligi per ius com. ut. §.
de feu. cogni. c. obertus. §. strenuus. De iure autem com.
sunt opiniones. Sed quod statutum est ut post fratrum filios ut
teriores succedat in capita tunc videat statutum ut fratrum
filii succedat in stirpes ar. ff. de iudi. l. cum pretor. et ita con-
sului ut alias dixi. tamen tex. iste est multum pungitius eo
quod cum parte disposuerit de fratre et fratris filijs simul venie-
tibus ceteros agnatos ulteriores exquare videat. Sed tamen
non est novum quod leges posteriores distinguant per priores

ut. ff. de legibus. l. sed et posteriores. Et sic tota questio
stat in iure com. supposita opinione glo. pro. vera a qua
consulendo non recedo: dixi et dico quod fratrum carnalium filii
in stirpes succedunt salva semper substantia veritatis
agnationis communis. i. ille qui intendit succedere in feudo
originem trahit ab illo vasallo cui succedere vult. alias se-
cus ut subiicit hic. si enim tunc. De. de cer. Et non
hic melius quam alibi quod feudum dicat paternum: quia
illud feudum dicitur paternum quod fuit illius parentis qui
fuit genitor agnationis communis. et est hic notabilis.
Ad agnatum. Quia ad eum nunquam pertinet feudum. Et non quod
in feudis successio sui aspiciat stirpem et non alium qui non
est stirpes agnationis communis. et est hic notabilis.

Notum dicit. Nota mirabilem tex. quod omnis perbationis
icabit ei qui novum dicit. et hoc ideo quod iudicia erant sup-
vereri. Diligenter. Nota verbum quod ad delationem iura-
menti in defectum perbationis non est procedendum ex ar-
rumpo. Sed causa cognita in tali delatione iudex debet habe-
re equitatem pro oculis quod ista delatio magis inicitur eq-
tati quam rigori. ut dicit hic glo. multum not. Idem De. de
cer. Deiciente. Subaudi quod potest intelligi per quod ha-
bet. §. de controucr. inuesti. circa principium. et. §. de co-
te. inter dominum et vasal. de inuesti. teu. c. j. circa princi-
pium. et. §. de cont. inter me et do. de port. feu. fratris mei. c.
unico. §. si de inuesti. inter dominum et vasal. us ori. c. ij. et
j. de consue. rec. feu. c. ij. §. fina. cum similibus. De. de
cer. Bal.

De duobus fratribus de nouo feudo iustit. Rubrica.

Iduo fratres.

In feudo non ha-
bet locum ius ac-
crescendi inter eos qui preterunt primam
seu primordiale inuestituram. hoc dicit
be hoc in. l. j. C. quando non petentium par-
tes per Ly. In contractibus qui contrahunt verbis non
habet locum ius accrescendi. quia verba deficient. ff. de
verbo. obliga. l. si mihi et titio. Idem in re duorum. tamen
si stipulator decederet duobus heredibus relictis bene
haberet locum inter eos ius accrescendi: si unus eorum ius
suum repudiaret. de lega. j. legatarius. In ultima volun-
tate plenius est ius accrescendi. l. i. testamētis. ff. de re. iur.
Idem in donatio causa mortis quod favorabilis est. l. j. in fi. C. de
ca. tol. Causa. Hanc regula quod frater fratri in feudo de
nouo non succedit nisi aliud actum fuerit. hoc dicit. Que-
ritur glo. quid si portio fieri non valet eo quod res conces-
sa indivisibilis est: et videat quod accrescat vasallo. ar. ff. de co-
traben. emp. l. fundus ille. et. ff. que ad. seru. ami. l. aqua
et. ff. de iur. l. quod ad servitutes. et. ff. de libe. lega. l. si is
qui duos. ff. loca. l. sed addes. §. si quis mulierem. et. C.
coia utriusque iudicij. l. possessionum. In contrarium vide-
tur quod preferat dominus ratione maioritatis. ar. C. de dona. l.
si quis argentum. vel saltem offerendo vasallo estimatioem
partis. ar. ff. de le. ij. l. cum filius in prin. et. ff. ad. l. fal. l. lege
falcidia interveniente. Sed quod erit exemplum de indivisibili
glo. dicit in servitute et statua. quod dicit in servitute dicit. f.
usus quod quando usus debet per necessitate persone non di-
viditur per se. sed certe hic non cadit ius accrescendi. ut.
ff. de usufruc. l. dominus. quod est quod taxatur a natura. Pre-
terit per gl. exemplum de statua quod potest intelligi si sit affixa
i. in certo loco posita ita quod inde non amoveatur. Nam
iste statua plerumque utilitate afferunt. ut. ff. de usufruc.
l. statua. Potest etiam poni exemplum in iure piscandi. Nam
in se est indivisibile cum non dividatur in partes certas ratione
loci et quore. Item in iure colligendi pedagia quod hoc ius
est quedam servitute. tamen si concederetur a rege vel a princi-
pe haberet locum ius accrescendi quo ad integram como-
ditate. ut. C. si locus liberali. impialis. l. j. li. x. Ad per
poni exemplum in domino qui pcedit in feudo unum de suis

perpetuis vasallis cum partibus ciuilibus. nam cum sic
 similis ascriptio censet res immobili. tñ sicut d̄ p̄suetudie
 donari potest ita et infeudari. Et alibi dicit q̄ quodli-
 bet corpus q̄d vno sp̄ritu p̄tinetur est indiuisibile. vt
 nō. in. l. iij. ff. d̄ condi. ob turpem cām. tñ illa glo. h. non
 app̄obatur q̄ nō loquimur de corruptione subiecti s̄
 respectu cōmercij. s̄ certū ē q̄ in stico ⁊ boue cadūt par-
 tes cōmerciales seu p̄mercales. Quid ergo tenendum
 ē finaliter in questione p̄posita? dico quod in diuiduis
 h̄z locum ius nō decrescēdi per dictā. l. aquam. ⁊ sic la-
 tius vteretur vasallus q̄ prius. In substantia autem sui
 omne indiuisibile integrū est nec scindi p̄t. ⁊ facit. ff. quē
 ad. serui. amitt. l. nam satis. §. si ego. ⁊. ff. p̄mo. l. si vt cer-
 to. §. si duobus v̄hiculum. dabit tñ vasallus d̄no esti-
 mationem illius cōmoditalis accrescentis vt dicta. l. cū
 filius. ⁊ in hac p̄tinatione residet Jac. bel. p̄fertur ergo
 d̄no i iure offerendi nec mirū q̄ possidet. ar. ff. qui po. i
 p̄g. ba. l. mulier ⁊c.

Si duo fratres. Diuide in duas p̄tes. Pri-
 mo frater acquisiuit feudum
 gratis redimendo vel sua pecunia. Secūdo cū equis ⁊
 armis cōmunibus domo ignorante. secūda incipit ibi
 q̄ sicut. Caus. Duo si fratres mortuo patre remanse-
 runt i domo cōmuni vel simul habitando alter ex eis ac-
 quisuit feudum postea gratis vel sua pecunia: queritur
 an mortuo acquirente sine herede sibi succedat frater?
 Respondeo q̄ non. sed si de cōmunibus bonis esset em-
 ptū tūc fructus ex feudo pueniētes cōt cōmunes. De-
 inde dicitur frater cū equis cōmunibus vel pecunia cōi
 feudū acquisiuit: queritur an frater sibi succedat eo de-
 functo sine herede? Rñdet q̄ non sed potest frater ab eo
 partē eius petere quod de cōmuni pecunia ē imp̄sum.
 hoc dicit. In cōmuni casa. Loquitur iuxta vulgare
 ita licitū. Sed nūquid capana dicitur casa sue domus?
 Respondeo recurrēdū ē ad vulgare. Nam illud q̄d cō-
 munit̄ homines dicit̄ i vulgari illud inspiciēdū ē p̄p̄ie
 tamē nō dicitur dom⁹ q̄ nō cōsistit ex parietibus ⁊ te-
 cto. vt. ff. de vsuc. l. eū qui edes. De capana nō. instituta
 de rerū diuisiōe. §. appellatōe aut. Et ē vtile scire ad sta-
 tuta que dicit̄. si quis fecit insultū ad domū. ⁊ hoc no. in
 spec. de iniurijs. vel si quis fuerit percussus in domo: ⁊ si
 erit insultat⁹ vel percussus in capana. non loquor de il-
 la q̄ ē ad vsum bestiarū quia illa sine dubio non dicitur
 dom⁹. Simul habitauerint. Nota q̄ habitare nō in-
 ducit societatez. ff. pro socio. l. cū duob⁹. §. si frater. ⁊. C.
 de decur. l. licet. l. i. Unus. Nota q̄ vnusquisq̄ fra-
 trum acquirit sibi insolidum res quas nomine suo ac-
 quisit. ⁊ iste tex. cōtinet ius cōmune in hoc. Fructus
 tamen. Nota q̄ qui viuunt ad vnum panem ⁊ vinnm
 debent inuicem communicare redditus ⁊ prouentus
 p̄p̄ios. q̄d intelligo vsq̄ ad necessitatem victus. nam
 q̄ superest dñi est. Idē dico in fructibus rex parasfer-
 nalium vxoris: q̄ siquid superest q̄d nō sit p̄sumptū cir-
 ca perse nas pertinet ad ipsam vxorem. de hoc nō. C. d̄
 iure do. l. ⁊ vbi ad huc. ⁊. C. de pac. conuen. l. si. ⁊ ita cō-
 suluit Bar. Inuitus. Nō neminē vasallum inuitū acq-
 rere. Item collige voluntatem dominorum inspiciēdam.
 Et ex hoc notabili extēdēdo illud collige ar. ad questio-
 nem. Comes subaudiē cōcessit cuidā militi omnes pos-
 sessiones quas h̄z vltra mōtes versus quodā castrum: ⁊
 cuidam alij militi concessit omnes possessiones quas h̄z
 citra montes versus tale flumen. modo ita ē q̄ montes
 sunt in medio: queritur vtruz vasalli ⁊ loca huius me-
 die regionis veniant i cōcessione: ⁊ videtur quod sic. vt
 ff. cōi diui. l. labor. ⁊ d̄ bis qui ole. vel effu. l. si vō. §. q̄ si
 ex mediano. Sed dicit̄ p̄t cōtrariū q̄ qui in montib⁹ ha-
 bitat non dicitur p̄p̄ie vltamōtani nec citramōtani.
 Item vltra ⁊ citra significant separationē. vt notat Jo.
 mona. in. c. j. de cen. ordi. lib. vj. vbi oino videas. Et

nom q̄ Jac. bel. in hoc. c. sic ait super verbo erit cōmunis
 Si de cōmunibus bonis cēt acquisitum aliter nō. vt. C.
 de bonis que lib. cū oportet. Sed mirū ē h̄ q̄ p̄pterea
 fruct⁹ debeat eē cōmunis. vt. c. cōmunia vtriusq̄ iudicij
 l. si patru⁹. ⁊. ff. pro so. l. cū duob⁹. §. pompo. nisi cēt so-
 cij omniū bonorū vel cōi nomine cēt acquisitū vt dicitis
 legibus. Sed dic vt puto q̄ cōsuetudo sic se habebat q̄
 fructus eēt cōis. alias secus vt dixi Jaco. bel. Tu dic q̄
 fructus nō sunt cōmunes ratione fraternitatis vel rōne
 cōmunis habitatiōis s̄ ratiōe cōmunis mense. Op.
 §. de bñficio fra. c. j. Solu. vt no. ibi Jaco. Et nō hic q̄
 glo. que incipit itelligo. videt̄ dicere q̄ feudū ē peculiū
 quasi castrense ⁊ pbare videt̄ ea ratiōe q̄ fructus feudi
 nō est cōmunis nisi feudū sit acquisitū de cōmunibus bo-
 nis. Sed h̄ ratio non videt̄ bona: q̄ ideo feudū debeat
 appellari quasi castrense peculiū q̄ vt dixi i littera: fru-
 ctus de iure cōi nō debet eē cōmunis ideo q̄ feudū sit ac-
 quisitū de cōi pecunia nomine acquirētis. P̄pterea ē i
 aduētijs bonis fruct⁹ nō sunt cōes. vt. d. l. cū oz. S̄z
 quero vtrū feudū sit castrense peculiū quasi castrense vel
 aduētiū? Rñdeo si domin⁹ dedit feudū militi in bello
 q̄ se gessit pbare sicut plerūq̄ sit tūc feudū ē castrense pe-
 culiū. arg. ff. de castrensi peculio. l. si castrense. ⁊. l. si forte.
 Si vero alij ⁊ nō per illā noticiā: siquidem domin⁹ habz
 districtū ⁊ iurisdictionē: ⁊ sic p̄t dici dominus publica
 persona sicut ⁊ magistrat⁹. Tūc si domin⁹ det feudū va-
 fallo p̄t dici quasi castrense cū de publico acq̄ierit va-
 fallus. arg. C. de inoffi. testa. l. si. de offi. ass. l. velut. ⁊ de
 aduo. diuerso iudi. l. fori. Si vero filius alibi ⁊ ab alia
 persona feudū acq̄iuit nō erit peculiū castrense vel q̄-
 si: sed aduētiū vt puto: pater tamen in eo nō habebit
 vsufructū cū sub ea cōditiōe videat̄ cōcessum ne ali⁹ ha-
 beat vsufructū sed ip̄e fili⁹ tantū vt possit ide feudo ser-
 uire. arg. j. in q. cau. bene amir. §. beneficiū. ⁊ in auē. vt li-
 ce. matri ⁊ auie. §. j. col. ix. ff. si cer. pe. l. cū quid. ⁊ de ser-
 ui. l. si cui. Et sic nō q̄ pater nullo modo debz habē vsu-
 fructū feudi. arg. tamē cōtra ē in hoc. c. ver. fruct⁹. Jac.
 bel. Et q̄ patri nihil acq̄rat p̄z. ff. de mino. l. iij. §. si qd
 filio. ⁊ arg. ff. de verbo. obligat. l. q̄ dicit̄ patrem. Ar-
 gumentū cōtra. C. de vsufruc. l. si. ⁊ facit. c. vltimū extra
 de iudi. li. vj. ff. de le. iij. l. his verbis i si. Et i summa pe-
 culiū ali⁹ d̄ castrense ali⁹ d̄ paganiciū. Et paganiciū ē duplex
 Aliud solēne vt q̄ddā ex laborib⁹. q̄ddā ex bñficio fortu-
 ne vt tbcasur⁹. ⁊ q̄ddā p̄fectitiū. C. de ioffi. tes. l. si. ⁊. C.
 de aduo. diuer. iudi. l. fori. ⁊ dic vt ibi nō. Et nō q̄ fi-
 lij sa. p̄t testari de equis ⁊ armis ē a p̄e p̄cessis: sed nō
 p̄t testari de reb⁹ immobilibus a patre cōcessis. vt. C. fa-
 ber. l. si filius. Item nō q̄ galli ⁊ britones p̄t testari ēē
 de aduētijs: q̄ fm legem eorum nō sunt in ea p̄tate
 patris que inuenta est de iure romano: ita q̄ iure gen-
 tuz testari p̄t. q̄d ē notandū. q̄ i italia que est eo p̄ se-
 pulchra sepe morunt̄. iusta nō. insti. de pa. po. sup. vt.
 romanorum que gl. nō ē alibi. Melcio tñ si dicit̄ vtz q̄d
 sit ita de iure francorum. Contrario i sclauis q̄ filij p̄
 seruis vtunt̄. vt nō. in dicta glo. ⁊c. Bal.

De iuestitura quā titius recipit a sep̄onio. Pica.

Titius a sep̄onio. Cās ma-

ritus nō
 succedit in beneficio vxori ea mortua sine
 herede. b. d. d̄d̄ habet vir habet ⁊ vxor
 ⁊ cōtrario nō proprie s̄ improprie. C. d̄
 fur. l. aduersus. in glo. ⁊ ita sumit̄ in illo lezaro ⁊c. dñam
 ⁊ dominatricē. In dotē. domo cōsentiente alias nō
 p̄t. vt. §. qualiter olim fue. alie. po. §. donare. ⁊ facit. §.
 an. ma. succe. vxori in bñficio. c. j. s̄z videt̄ q̄ quando se-
 ipsam dotat p̄fertiz si nō habet aliūde vnde nubat q̄
 possit q̄ dos ē propriū patrimonij eius. vt. ff. de mino.
 l. iij.

Liii. §. s. vtrū. r. C. de iure do. li reb^o qd est veri^o. vt ex tra de so. cõpe. c. ex parte. b. nisi localis cõsuetudo pbi- beat fm Jaco. de arc. arg. ad hoc. ff. ad municipa. l. lu- tius. §. pe. r. qd neta. i. l. ii. C. de mulie. r. in quo loco. li. r. Ultimo no. in isto. c. qd deficere dicunt liberi etiaz si non nascant.

De vasallo decrepitate etatis. Rubrica.

An possit renūciari in manibus nō domini puta filij sui cū pater viuit vel vxori sue? Dicit Jo. an. d. bis que fiunt a maio. par. ca. i. c. ex ore. qd nō valet renūciatio fa cta in manu nō sui iudicis in nouel. ergo a simili. Idē h qd adhuc mutua obligatio adhuc supereft cū vasallum absolueret non possit. C. de acq. posse. l. ex liberis. r. vide j. qualiter seu. olim po. alic. c. j. Et in hoc titulo de va- fallo decrepitate eta. c. j. die qd valet renūciatio si domin^o ratificat. ar. C. de pac. l. postquã liti. r. ar. C. qui admit. ad bo. po. l. j. se do rñso. r. C. de repu. here. l. sicut. r. ff. d. acq. here. in. l. plurimū per Accur. Et Arg. qd nō vale- at. ff. de acqui. poss. l. peregre. §. si. qd nuda voluntate nō perdit dominū: quod ē verius: sed possio etiam corpo- ralis perdit solo aio. nam qui dicit se tradere alteri va- cuam possionē solo verbo desinit habere verã possio- nem: a sinia sua detērio. C. de acq. pos. l. j.

Vidam vasallus Si vasal- lus decre-

pite etatis feudū refutauerit vt filij inue- stiant r inuestiti sunt postea altero filiorū decedēte post inuestituram fratre supersti- te r sine herede frater sibi succedit r n̄ reuertitur ad do- minū: qd feudum adhuc paternū dicit r non nouū. De eodem beneficio. s. tāquã de paterno r nō tāquã de no- uo. r die vt no. in vlti. glo. in solutione cõtrarij. De. de cer. Inuestiret. Vigor ist^o pacti operatur vt videat feudū paternū. r hoc patet ex verbo eodem. Nam si est idem ergo adhuc remanet paternū: qd dicitio idē adhuc eandem substantiã significat l. sicut adiecta noua qualitas.

Paternū esse. Et ideo frater fratri succedit tāquam agnatus. Oppo. j. de eo qui finem fecit agnatis. Solu. vt hic r ibi aduerbium tāquam soluit contrarium. ff. de adop. l. si pater. §. qui duos. Nam h vt tāquam de pa- terno ibi vt tāquam de nouo. Et nō simile de renūci- atione beneficiorum. qd aliud est renūciare simpliciter. ali- ud ē renūciare aio permutandi. Preterea h est virtus surrogationis. vt. ff. de dona. inter vi. r vro. l. si dona- te. §. si sponsus. r. ff. de condi. r demon. l. stlie. §. a titia. Nam surrogatus assumit sibi prestinã qualitatez. ar. ff. de le. ij. l. idem seruadū. r. ff. si quis cautio. l. si eum. §. qui iniuriaruz. r facit istud. c. ad nō. ff. de peculiol. peculiu. §. si creditor. r. ff. d. ipen. in rebns do. factis. l. qd v. fm. Ja. bel. in proprie allegat qd ibi res i eodē statu manet. h aut nō potest negari quin p renūciationē interueniat quedam alteratio. ar. ff. loca. l. euz iplures. §. l. dicta. r. ff. de preto. sup. l. valerianus. ff. iudi. sol. l. apud sempro- niū qd leges i rōe sui faciebāt dubiū i isto. c. rū pp noui- tarē inuestire: id pp nouitarē psonaz. In gl. paternū. Ad qd ista gl. renūciatio n̄ nocet agnatis. Et scias qd i qbusda; lib^{is} aris h erat tale capitulū. si aliqis feudū habuerit r aliq d puentū aut refutationem fecerit dñs aut alteri psonē: qd vel que nocere videat ei q i feuduz succedere debebat: tale puentū aut refutatio ei q in feu- duz succedere dz nō nocet. Excipimus patres qui feu- dum acquisuerat nisi in odūz filij vel nepotis fecerit. Ita habeo in libro meo: s; qd cõter nō habetur apocri- pbū est: tñ notabile ē. Bal.

De inuestitura inmarituz facta. Rics.

vasallus. Būide capitulum in tres

pres. Primo corã quibus dirimitur cõsentio orta inter maritum filie vasalli r agnatū vasalli. Secundo a quo r qualiter fieri dz pbario orta con- trouerfia inter dñm r agnatos defuncti. Tertio orta cõ- trouerfia inter vasallos coram quibus sit dirimēda. se- cūda in. §. idē plz. tertia i. §. illud. Casus vsq; ad. §. itē plz. Si cõsentio est inter maritū filie vasalli r agnatuz de beneficio an sit paternū vel nouuz quomodo dirimē- debet coram iudice ordinario vel arbitro non corã do- mino vel eius cura. hoc dicit. Casus. Ad oriente va- fallo superstite filia tantū que nō succedit in feudo r illa maritū accipiente dominus feudi inuestiuit maritū ill^o filie de feudo predicto vel parte: eius agnati proximio- res dicit inuestiturã nō tenere: maritus dicit tenere qd nouum: querit quis erit iudex? Rñdet qd ordinarius loci vel arbiter de cõmuni cõcordia partium electi r nō do- minus feudi. hoc dicit. Nō cāum. Sed videt mirum qd qd feudi debet decidi p dñm feudi tam de iure ciui. vt. j. de probi. alie. seu. per Sede. c. j. §. penul. qd de iure canonico. vt extra de iudi. c. ceterū. r. c. nouit. Solu. ibi cõstabat illos litigantes alias eē vasallos: hic nō cõsta- bat de aliquo qd eēt vasallus. sed de hoc lis erat: r ideo sub iudice eē debet: qd vbiq; dubitatur an alius pter ordinariū sit iudex: ibi ad ordinariū recurrēdum ē. vt C. de iurif. om. iudi. l. nemo. r ita tenet De. de cer. S; cõtra statim opponit. Nam citatus statim debet cõpa- rere vt summatis inquirat de iurisditōe. vt. ff. si quis i- ius vo. nō ie. l. ex quacūq;. r qd notat Inno. extra de re- scrip. c. super litteris. Glo. hic mirabiliter soluit r dicit qd illa iura debent intelligi quãdo quis citat coram or- dinario generali. Sed quãdo ē ordinari^o singularis vel iter paucos sicut ē dominus feudi vel curia dñi nō tene- tur citatus comparere nisi vere sit iurisditio citantis. r hoc dictū nō reperit alibi. Sed De. de cer. dicit qd h cõstabat de nō iurisditōe: qd erat dubium. an eēt vasal- li. r erat possibile qd neuter erat vasallus. Et nō etiã ali- quid addēdo glo. qd aut loquimur in delegato: r die vt nō. in. d. l. ex quacūq;. Aut in ordinario generali r simi- liter die vt ibi. Aut in ordinario specialu: vel in certis psonas: r tunc die vt h no. Et si nō qd est reperire iur- isditiōe ordinariã generalem r pcciales iter aliquas psonas. ergo si appellabit erit appelladū tāquam a sen- tentia lata per ordinariū. Sed nūquid in possessioe dñs feudi sit iudex ita qd de necessitate sit adēndus sicut in peritorio: die qd non si nō cõredif de feudo sed d sim- plici possioe. vt notat Ber. in. d. c. ceterū. allegatur. c. ex parte. b. de so. cõpe. r simile qd no. in. c. dispendiosã de iudi. Inde ar. cõtra. C. de iudi. l. nulli. r. C. si a nō cõ- pe. iudi. l. si de pprietate. ff. de quibus rebus ad efdem iudi. ea. l. j. S; aliud ē in feudis ppter naturã anomalã iurisditiōis feudozū que suis finibus est cõtenta. Adde dicit Inno. qd si vasallus neget feudū h qd tāquam p- iudicialis ē coram iudice terminãda. Idem ait qd si do- minus spoliavit vasallū cõueniet dñm corã parib^o. Tu dic coram ordinario iudice qd nō agit conditōe ex lege feudi: sed cõditioe ex. l. si quis in rātam. Nā vt ipse Inno. eleganter ait. quonies agitur alia via qd ex. l. seu- domum vel ad alium effectū qd simplicis feudi ordinari^o ē adēndus. vt ipse notat in. d. c. ceterū. Et ad quem ap- pellet a sinia lata i causis feudilibus: die vt ibi no. p In- no. r in nouel. Ibidem ait qd ille qui ē domin^o nō solū rōne feudi s; ratiōe iurisditiōis cognoscit tāquã iter su- os subditos sine cõter qd sine vasalli sine nō. quod vtz ē. De ppria aut cã nō cognoscit: puta an ipse dominus vim intulerit necne. vt. ff. de iurif. om. iudi. l. qui iurisdit- tioni. r. ff. de arbi. l. pe. r. C. ne quis in sua cã. l. j. nisi eēt imperator vel rex francorū qui nō recognoscit superiorē

vt. C. de his que in testō dele. l. prime. Certe et si quis re-
cognoscat superiore: tñ pōt in suis cōis cōstituerē iudicē
ordinariū. verbigratia. Statutū est in ciuitate perusie
q̄ iudex porre susanne sit iudex ordinariū in quibuscū
q̄ causis vertētibz inter cōe vel fiscū et priuatas pso-
nas. hoc dicit glo. ordi. C. de sentētijs que sine cer. quā-
ti. l. ij. per Accur. Et nō q̄ circa istam materiā iurisdic-
tionis i cāis feudorū ad solutionē multorū cōtrariorū.
Jaco. bel. sic distinguit. Aut est cōtentio inter eos q̄ p-
prie dicuntur capitanei vt duces comites et similes: et tūc
impator: ē iudex. vt. s. apud quez vel quos. c. j. vt. j. de
le. cor. c. j. Aut est cōtentio inter alios vasallos: tūc aut
cōstat verūqz vasallū eiusdē dñi fore qz ipi et domini cō-
fident: s; ē cōtentio de aliqua pte feudi vel de aliquo feu-
do sed nō de toto feudo alicuius vel ē forte de finibz feu-
di. tūc dñs ē iudex. vt. c. imperialē. §. preterea. de probi.
feu. alie. per Sede. Aut cōstat vnum esse vasallū de feu-
do aliquo de quo nō ē qd: et questio est de alio feudo: tūc
pares erunt iudices. vt. s. apud quem vel quos. c. j. se-
cūdo rñso. vt. j. de le. cor. c. j. scdo rñso. Aut dubiū ē qz
eorum sit vasallus et pcedunt ambo inuestiturā ab eo-
dem dño: tūc aut cōtētio ē inter eos quorū vterqz suū
ppriū feudū eē dicit: tūc iudex vel arbiter cognoscat. vt
j. de le. cor. c. ij. Aut iter eos quorum vterqz dicit ari-
qnum: tūc cognoscat dñs cū curia vt h. Aut cōtētio est
inter eos quorū alter dicit antiquū alter nouū et ppriū:
tūc iure antiquo iudex ordinariū vel arbiter cogno-
scat. vt h. c. in pri. bodie vero pares curie. vt. j. an apud
iudicē vel curiā. c. j. Aut cōtētio ē inter scdos qui pdu-
cūt diuersos inuestitores: tūc iudex vel arbiter cognoscat
vt. j. de le. cor. c. ij. in prin. Aut ē cōtentio iter vasallū
et alium quē cōstat nō eē vasallū: tūc iudex ordi. recogno-
scat. vt. j. de cōtrouer. iter vas. et aliu de bñ. c. j. Aut ē cō-
tentio iter vas. et dñm: tūc pares cognoscunt. vt. j. ti. j. et
hoc etiā notauit apud quē vel quos. c. j. Jaco. bel. Que-
ro qñ iurisdicō cōpetit dño: vtrum vasallū possint pro-
rogare iurisdicōne i aliū: gl. format istā questionē. j. de
probi. feu. alie. per Sede. i. c. j. §. preterea super feudo. et si
naliter dici posse si sciēter progant sicut in alijs causis.
ff. de iudi. l. j. Bar. dicit cōtrariū. ff. de no. op. nū. l. j. §.
et post opis. et h videt pbari apte quia talis iurisdicō
videt attributa fauore ipsius iudicis nō fauore publico
vel partium. ergo pres nō possunt renūciare quinimmo
certa sciētia arguit dolum Sed p glo. facit qz possunt
cōpromittere ergo progare. Tu dic domino p̄hibente
nō posse idem si ignorāte. ar. ff. d. pecu. l. filius. §. iuitus.
S; eo sciēte et tacēte valet progatio. arg. ff. de usufruc.
le. l. heres. S; hoc distinctio videtur nulla qz iurisdicō
quā h; rñs nō reddat iudicium ordinariū nullū nisi ob-
ijciatur exceptio declinatoria fori. vt extra de so. cōpe.
c. ex parte. b. ergo opi. glo. vera. dic vt dicā i. d. §. prete-
rea. Quero ad qd eliguntur arbitri cū eorum snia non
teneat. vt. C. de arb. l. j. Rñdeo credo sniaz tenere qz eli-
guntur ex dispositione cōsuetudinis. Sed pone duo do-
mini magni litigantes de quibusdaz castris posuerunt
se in manibus regis francorum sub nōie appellatiuo de-
cessit rex francorū: successor tulit sniaz: querebat an eius
snia valeret: dicebat qz sic. qz videbatur eius iurisdicō
progata. nō. ff. d. iudi. l. j. Item sub nōie appellatiuo et sic
et si eēt arbiter transibat ad successores. In p̄trarium
allegabatur qd nōt Bar. d. vul. substi. l. q libris. §. bec
verba. et Jo. an. in. c. vno delegatorū de offi. dele. i. no-
uel. Post. dicit qz presumitur potius electus vt arbitra-
tor quē sequitur Jo. an. in. c. inouit de arbi. in nouel. qz
verius credo considerata qualitate p̄sone in quā factus
fuit cōpromissū: qz nō est verisimile qz pres voluerit eū
arctare ad aliquē ordinē iudiciariū sed solū vt d plano
sola veritate inspecta faceret qd decet tātā coronam.
nec puto ad successorē transmitti qz i nomine appellati

uo nō cōsistit finalis rō cōpromissi s; in explorata eius i-
ndustria fide ac gravitate nō aliter te p̄promissuri i cū nō
si pro sapiētia ac luce dignitatis sue. vt. ff. de offi. p̄sec.
pro. l. j. §. bis cum abulis. et iō videbatur mihi cōmissionē
vorte expirasse. ar. ff. de le. ij. l. si anguste. S; hoc ab ex-
tra dubitatur si p̄promissus est i duos tāqz in arbitra-
tores et discordant: vtrum iudex debeat eligere tertiu?
Et p̄dic de facto rñsum fuit per quosdam sapiētes qz
nō: qz arbitratōres redigunt ad imitar. p̄sonatarū. vt.
ff. de arb. l. si de meis. §. recepisse. Et certū ē qd in p̄so-
neris nō est tractādū de electione rei ty: et credo eos pru-
denter dixisse et sicut p̄sonete tenent alloqui partes et
habere tractatū cū eis: sic in arbitratōribz dicēduz vi-
det. vnde l; pprie nō citent: tñ extra iudiciū se debēt cū
p̄ribz informare. et dicit Inno. qz nō solū in iudicio: s; et
etiā extra iudiciū debēt citari is cuius interest. vt refert
Joā. an. extra de appel. c. ex ratione i nouel. et de hoc no-
tat Bar. post. De. ff. de ver. obl. l. si quis arbitrato. Et
qz quidā arbitrator laudauit ex arrupto p te nō requisi-
ta nec audita in cōtradictorio iudicio. ideo fuit p̄nācia-
tum laudū esse nullū. facit. ff. de ed. l. edic. l. qz si nolit. §.
siquid ita. Inno. dicit Bart. qz ibi ē cāus. Alij dicūt qz
nō est necessaria citatio nec aliquis ordo iuxta nō per
Inno. extra de iureiur. i. c. quintauallis. Et rñ autē
cōmissarij possunt se inuicē requirere: vide qd nō. Bar.
ff. ad trebel. l. heredes mei. §. si. Examen declinare. l.
ratioe suspitiōis. sed bene pōt declinare ratioe nō iurisdic-
tionis siue iudicis i cōpetētis: sed nec h; d; facē de ho-
nestate. vt no. h. et j. de p̄bi. feu. alie. p̄ Federi. c. j. §. pre-
terea. si inter duos. et ideo refert sub qua forma decinet
qz forma suspitiōis non ē permessa: sed forma nō reddē-
de iurisdicōis i inuitū est permessa. p. s. de precedenti
respōso. Ad dic qz progare pōt iurisdicōne curie. h i-
tendit. Adde simile qz curia decurionū cognoscat an qz
desit curio. C. de decur. l. quotiēs. li. x. et in auē. de que-
sto. §. si vero forsan. col. vj. et dicitur ibi qz non pōt decli-
nari. Bal.

De cōtrouersia feudi apud pres terminanda. Rica.

Interdominum. Causa Si

preemptio
est inter dñm et vasallū de feudo partes
curtis cognoscunt. Et aut cōsentiūt do-
minus et vasallus i eligēdis p̄ribz: tūc
b; quos elegerit erūt iudices. Aut desentiūt: et tūc dñs
primo eligit vnū vel plures ex paribus quos voluerit
secundo vasallus eligere poterit s̄m numerū a dño ap-
probatū. Ultimo ē sciendū qz qui fidelitatez dño nō iu-
rauit non est eligēdus pro pari altero desentiēte. b. d.
Cōtentio. hoc. ē litigiosa dubitatio. Per pares. i. ali-
os vasallos. Illius domus. i. dñi. ia. Sermetur. sub
hoc v. totus p̄cessus icluditur. vt. c. si p̄ius vel vti. pu-
l. et si nō cognitio. Cōtrario babes. ff. d. pecu. l. qui pec-
ratorum dat. et rō est qz p̄tinentia iudicij nō debet diui-
di. vt. C. de iudi. l. nulli. Cōsentiunt. Nō qz inter cō-
sentientes nulle sunt pres iudicis i disceptando. ff. qz sa-
tis. cog. l. de die. in prin. ff. de no. op. nū. l. j. §. et post ope-
ris. ff. ta. ber. l. si. P̄drius. Nota qz ille debet p̄ius vo-
tū suū deponere qui dignior ē. vnde i ecclesiastico legif
loquē maior natu: te ergo decet primū verbū. Secū-
dum numerū. Acta de p̄p̄tione numeri. Nō iurauit
Nota optimū arg. qz scolaris qui nō vult iurare rectori
nō debet haberi p̄ scolaris. facit extra de cōsti. c. ex litte-
ris. et quod no. ff. de edēdo. l. quedā. §. nūmularios. et C.
de offi. magi. mili. l. eos. et l. penu. ff. ex qui. cau. ma. Nō
i isto. c. electionē iudicij p̄ribz cōmitti: s; dñm in eligē-
do numerū vasallo p̄ferri. qz pōt eligere vnū vel plu-
res. Oppo. ff. de iudi. l. obseruandū. So. h loquit i iu-
dicibz

dicibus taxatis a iure & habitibus ordinaria iurisdictione. ut no. s. ti. i. in vltima glo. Item non habet qualitate seruandam in numero iudicum. facit. C. de tempo. i. in re. resti. peten. de. r. C. de fruct. & litis expen. l. si. Item non quod dominus & vasallus possunt eligere iudices sibi fauorabiles & proprio similes. C. ne filius pro patre aut habita. Glo. hic r. agit tria. primo iudicem quem postulauerit aduersarius dandus non esse. secundo quod licitum est ex consensu quod alias non licet & ista est via brocardica. quedam enim sunt fauorabilia. quedam odiosa: quedam neutra. & dicitur ut no. in au. ut sine pbi. ma. debet. & credi. §. q. vero cum similibus. col. vij. Et an iuramentum valider renuncietur generaliter: que de iure communi non valet: dicitur ut no. in. c. si. de comodato in nouella. dicas quod non quod renuncietur generalis non inducit consensum. ff. de trasac. l. cum aquiliana. Tertio r. agit hic gl. vna notabile questione vtrum pares curtis possint cognoscere per viam recouentionis de causis non feudalis? & videtur quod non quod iurisdictione eorum habet fines limitatos. & de iure speciali talis iurisdictione est concessa. quod quidem non videtur probabile quod privilegia taxata non recipiunt extensionem. Sed contrarium determinat glo. per regulam generalem l. cum vapi. & au. & consequenter. C. de sen. & iterlo. o. iud. Sed super hoc dicitur quod aut recouentio continet aliquid quod dependet a feudo: & tunc non est dubium: quod ad eundem iudicem remitti debet. ut ff. de quibus rebus ad eundem iudicem. l. i. Et aliquid omnino extraneum: tunc non fit remissio ad eundem iudicem ex illo titulo de quibus rebus. de cuius tituli intel. etu ponit Anno. extra de consti. c. c. iij. Ad ferrariensem. s. ex natura conuentionis & recouentionis. Iure enim antiquo erat permessa tantum coram iudice prius qui aliquam habebat iurisdictionem: sed non tamen alcesue vel descensue. ut ff. de iurisdictione. om. iudi. l. si idem cum eodem. §. sed si mutue. Sed de iure nouissimo est ampliatum: quoniam etiam coram delegato ad vnam causam habet locum. ut extra de re scrip. c. dispendia. §. reus. li. vij. Extra quero de aliquibus: nunquid si vasallus est clericus pares erunt eius iudices? Respondeo sic propter naturam cause. Nam natura trahit ad se personam non persona naturam: & potest consuetudo generalis conferre istam iurisdictionem etiam clericis. secus effectus in consuetudine speciali. ut extra de consti. c. ecclesie sancte Marie. ad hoc facit quod non dicitur Guil. de cu. C. de epi. & cleri. l. aut clericus. ad hoc facit quod non in. c. quod clericis de foro prope. in nouel. Et probatur tali ratione quod consuetudo generalis feudorum potest disponere: & disponit de iure feudorum: ergo & de iudicio & iurisdictione. Illi dicunt contra per. c. si diligenti de fo. compe. Secundo quero: pone quod pauperibus per statutum ciuitatis sunt deputati certi iudices qui habeant cognoscere de causis ipsorum pauperum agentium: modo quero vtrum si pauperes agunt coram ipsis iudicibus possint recouentiri: & gl. ista potest iudici quod sic. nam iniquum est quod non seruaretur equalitas ut. C. de fruct. & litis expen. l. si. & C. de primis sacra. scri. l. in sacris. li. xij. Item est ista gl. i. ar. quod clericus ciuilitate agens coram iudice seculari possit ibidem recouentiri sicut contrarium laycus agens coram episcopo potest recouentiri ibidem ad idem inducitur talis ratio clericus agens coram iudice seculari contra laicum in ipsa causa conuentionis facit iudicem laicum cum iudicem suum. ergo quod potest actio potest reconuentionio. h. ratio est Jo. an. in. c. at si clerici. in nouella. Hec questio non est dubia in iure ciuili: quod est tex. i. au. de sanc. epis. §. reuerendissimi col. ix. & hoc si agatur de testamento vel contractu vel de domino alicuius rei. secus si agatur de iniuria. nam nullus privilegiatus agens de iniuria potest recouentiri coram alio nisi suo iudice. ut est tex. no. ff. de iudi. l. ij. §. si agat. Ideo si de furto vel alio maleficio ut ibi patet. In ista questione sunt varie opiniones. quas examinavi in au. & consequenter. dicitur ut ibi in lec. mea. Et adde quod recouentio habet locum solum in his que requirunt disceptationem iudicij. Sed vbi proprie non est iudicium ut cum petitur testium aperiri vel insinuari & similia

quod petitur insinuationem non dicitur agere sed intimare. ut. C. de testa. l. oium. Item vbi periculum est in mora. ut ff. de iudi. l. sed si restituarur. & facit ad id quod dicitur de insinuatione. quod non dicitur. C. q. admit. ad bo. pos. l. si. non habet locum recouentio. Item non habet locum post sententiam: quod ibi non est cognoscere sed cognitum esse. ut dicitur in. d. au. Alio extra querit de tali questione. accusauit percussorem coram potestate: auxiliatorem coram capitaneo: petit auxiliator remitti ad potestatem propter causam conuentionis vel contrario reus repetit remitti ad capitaneum ut cognoscat pariter de utraque: querit quid iuris videlicet an titulus ille de quibus causis ad eundem iudicem ea habeat locum in causa criminali quo ad remissionem personarum? Item in alio exemplo tituli alicui duo vulnera eodem loco & tempore: & in eadem rixā accusor: de vno coram potestate: de alio coram capitaneo: peto me remitti ad eundem iudicem: querit quid iuris & an sit electio rei vel actoris ad quem remittatur: an autem debeat remitti precise ad eundem iudicem qui prius incepit cognoscere: quod vltimum puto verum ne iudicium diuersitas propter iurisdictionem inducat. C. de ac. l. qui de crimine. & C. de asser. ro. l. j. in si. vel dicitur quod exceptio processus pedentis non obstat iurisdictioni: nisi vbi obstat exceptio rei iudi. ip si actio. ut ff. de excep. l. fundi. & l. fundum. & adde quod non ff. de accu. l. si cui. §. si. Et nota hanc regulam quod exceptio propter iurisdictionem impedit processum iudicium. quod non. i. c. p. hoc de heri. lib. vij. Et exceptio processus pedentis & suspensio est exceptio interim plus quam dilatoria minus peremptoria: & impedit processum cuius suspensionem inducit & facit. ff. de inoffi. testa. l. p. filium.

De eo qui sibi & heredibus suis masculis & feminis iure futuram accepit. R. ca.

ui sibi. Diuiditur in duas partes. Primo an femina succedat in feudo facta inuestitura accipiente pro se & heredibus suis masculis & feminis superstitibus masculis? Secundo an vasallus debeat cognoscere feudum per feminam masculo existente? secundum a pars incipit in. §. naz & illud. Causa. Si vasallus pro se & heredibus suis masculis & his deficientibus feminis inuestiturus accepit: femina non succedit in beneficio quoad masculus superest: quoniam nec debet vasallus qui feudum a vasallo recipit per feminam cognoscere si masculus superest. h. d. vsq. ad finem. Casus. Titius accepit feudum pro se & heredibus suis ac pro feminis in defectu masculorum decessit iste titius sine herede masculo vna femina superstitibus que nupsit seio cui h. feudum in dote dedit & ex duobus masculis preteritis obiit: demum decessit vnus istorum masculorum superstitibus ex eo duabus filiabus: alter vero decessit superstitibus vno filio masculo: querit an masculus succedat in dicto feudo exclusis istis duabus feminis: & videtur quod non quod femine ingrediuntur gradum paternum? Contrarium fuit post magnam disputationem determinatum vnica ratione: quod non potest locus femine in feudo concessione donec masculus superest ex eo qui primo fuit de hoc feudo inuestitus. h. d. vsq. ad. §. nam illud. Sibi vel heredibus. Ad quod non refert vtrum ista verba accipiantur pro se vel suis heredibus: quod dicitur vel quando ponitur iter heredem & contrahentem ponitur pro ordine iure seruato tex. est hic notabilis. adde alium causum. ff. so. ma. l. ca. §. Sed immediate oppono. Nam ratio littere videtur falsa quod titius non habet aliquem filium masculum descendentem ex se sed ex filio filie ut patet ex themate. Sed rideo siue per masculos siue per feminas nascuntur posteri dicuntur descendere ex corpore primi parentis. tex. est hic notabilis. Sed statim oppo. & fortius istud est feudum femininum quod transfusus est in feminam. arg. C. de dona. l. si auia. ergo succedit femina patri suo in feudo auie. Sed rideo nego esse maternum

q: imo e paternū licz sit alteratū p pactum. 7 iste e sub-
tilis sensus huius littere 7 sic nō curamus quo trami-
te feudū descendit. Sed quid sit primū eius principiū 7
prima radix 7 fundamentum. arg. cōtra. ff. de acqui. be-
re. l. paulus. §. si. ff. de publica. l. licitatio. §. mercatores.
C. de dona. l. si auia. C. de imponē. lucra. descrip. l. j. li.
x. 7 quod no. C. de secūdis nup. l. in quibus. ff. de le. iij.
l. parer. §. quīdecim. in quib⁹ legib⁹ probatur q: medijs
successores imutant rei qualitatē. Sed dicēdū ē q: ali-
ud est in feudis que semp respiciūt primū stipitem 7 pri-
mū cōsensum domini. **Oppo.** Ja. bel. q: ad filiam de-
beat trāsire ppter pactū appositū. vt. ff. de verbo. obli.
l. stipulatio ista. §. si quis ita. **So.** h est speciale i feudis.
secus in alijs negocijs specialibus. **Uel** dic cū pacificēs
prouidet hēdibus simpliciter: tūc transit ad omnes vt
ibi. **Sollit** regula quado aliud ē actū tacite vel expresse.
vt. ff. de verbo. signi. l. sciēdū. 7 ff. ad trebel. l. ex facto. §.
si. 7 de alie. seu. c. 7 si cliēculus. prima vera vt plene dixi
C. de opis li. l. liberti liberteqz post **Tr.** **Tamē** Ja. au-
relianus super isto. c. talē posuit postillā: qui stipulatur
feudū sibi 7 hēdibus suis. hec verba istud opātur q: be-
redes debeant habē feudū iure expresse pūtionis: 7 sic
nō dicunt habē iure successōis. h est qd probat. ff. de
verbo. obligatio. l. stipulatio ista habere licē. **Jacobus**
aurelianus. **Et** nō. q: glo. dicit q: masculus excludit ger-
manā suam 7 loquit hū vsū loquēdi lōbardorū. **Hā**
re vera germani pprie sunt fratres carnales nō conlo-
bini vel patruels s; **De** de cer. **Querit** glo. nūqd
sicut iste masculus excludit cōsobrinas suas ita excludet
amitam posito thēmate q: filia ticij habuiss; duas fili-
as 7 vna earum viueret alia cēt mortua viueret mascu-
lo? **Et** dicūt quidam qd sic pari ratiōe. s; contrariū vi-
det q: amita iam successit in feudo. vnde nō ē qd d' feu-
do acgrēdo s; de acgrēdo retinēdo. **Et** ideo dico q: reti-
net partē suam quam acgrēuit. vt. ff. de regu. iur. l. id qd
nostrum. **Qua** ppter littera videt sic intelligenda q:
primo obijt ille masculus qui reliquit masculū: postea il-
le q: reliquit feminas quas masculus excludit principio
acgrētionis. Sed ista expositio nō procedit q: ista ami-
ta fuisse exclusa p fratrem suū carnalem per rationē litte-
re. **Dicit** **Jaco.** de bel. q: ex quo semel fecit transitū ad
feminam ab eo cui iam infra ē amoueri nō debz ppter
superuentētem cām nascētis masculi ex sorore que simi-
liter erat femina. qd verū eredo: q: natura dominorū ac-
quisitorū ē q: sint pperua. vt. C. de pbatōibus. l. sue
possideris. **Et** nō. q: **Ja.** de belui. videt hic cōcordiare
cū opinio. **Jaco.** aure. sic dicēs q: si vasallus accepit p
se 7 hēdib⁹ suis descēdētib⁹ veniūt ex pacto propter he-
reditatē defuncti 7 non veniūt nisi sint hēdes per se vel
p mediam personā: ideoq: agnati non succedūt in feu-
do isto nisi per hereditariam viam. **Et** ideo ē q: ita di-
cūt verba contract⁹: vnde differentia que sit inter fili-
os 7 agnatos infra an agna. vel filij. c. j. habz locū quā-
do cōcessum ē feudū simpliciter. secus si sub hereditario
nomine: q: in eo nō su cedit citra ius 7 nomē hēdis. vt i
auct. de uō alie. §. emphiteosim. col. ij. fm **Ja.** de bel. **Ip-**
se dicēt verū si nomen heres haberet significare quali-
tatē successōis. sed i feudis significat qualitatē successō-
ris. vnde in his que hēditario iure succedē possunt: cō-
cedi pōt opi. **Jaco.** s; in alijs hēdib⁹ sanguinis quos
na successōne feudi non vocat hēditas s; natura: non
oportet q: tales successores habeant ius 7 nomen hēdi-
tatis. vt ibi dicam. arg. ff. de oper. liber. l. vt iurciur adf.
§. si liberi. **Ad** hoc facit. C. de pūilegijs eorū que in
sacro palatio militant. l. i. li. xij. ibi dū dicit ipō ordine
sanguinis peruenire. **Quod** aut heres dicat duob⁹
modis. s; heres hēditatis: 7 heres sanguinis notat **Ann.**
extra de iure patro. sub rubrica. vbi videas. **Et** nō q:
iura sanguinis attribuunt cuilibet successorī pro virili:

sed iura hēditaria pro hēditaria portione. 7 iste ē iuste
crus 7 ratio. d. §. si liberti iuxta nō. ff. de condi. indebi. l.
si non sortem. §. libertus. **Bald.**

Nam et illud. **Caus.** Quidam comes habebat
in feudū quoddam castruz a rege
francie quod ifeudauit titio: deinde decessit iste comes
duobus filijs relictis: demū decessit vnus filiorum reli-
cta filia tantū: alter vero decessit superstitē filio mascu-
lo: querit a quo iste titius debeat feudū recognoscere 7
an debeat facere fidelitatē femine? **Rūdet** q: facit fideli-
tatē masculo tantum. ita fuit iudicatum: s; alij dixerint
debere fieri fidelitatē femine tilie pro parte patris sui.
hoc dicit. **Ad** illi. s. pro se 7 suis hēdibus masculis
7 his deficiētibus feminis. **Quorū.** s. aliorū. **Ad** i-
les. s. inuentus p feudū. **By.** **Per** feminam. l. a fe-
mina. **Alij.** s. sapientes. **Jac.** dicit. s. 7 male. **By.** **Et**
nota hūc cām q: sepissime pōt accidere. Sed si morit
postea iste masculus nūquid redit ad filiā feminā? **Rū.**
alibi dicam. **Bal.**

De duobus fratrib⁹ a capitaneo inuestitis. **Rica.**

uo fratres. **Caus.** Si duo fra-
tres simul de nouo be-

Beneficio a capitaneo fuerint inuestiti vt q:
diu ipsi vel eorū hēdes masculi viuerent:
7 masculis deficiētibus femine feudū ba-

berēt: decedente postea vasallo altero si masculus vel
femina ex eo superest frater non succedit: alias succedit
hoc dicit. **Sine** neredibus. **Et** sine filia etiam 7 de-
scendentibus. 7 est argu. oprimum h q: ius accrescēdi
locum habet etiam in feudo post ius acquisitum. 7 facit
ff. de assig. lib. l. vtrum. 7 de his qui teu. da. poss. §. cum
vero conradus. 7 dic vt ibi. **Jaco.** bel. Sed queritur
nūquid inter feudatarios habz locum ius accrescēdi?
Pone rex dedit indiuisē castruz in feudū pluribus: vn⁹
illoz cōmī titi felonā 7 ungd prem illius retrabit dñs
ad se an vero accrescit feudatario? **In** qōne ista ita di-
stingue: q: aut feudū ē collatum ab imperatore vel rege:
aut ab alio. Si ab iperatore vel rege: puto quicqd alij
sentiant q: ius accrescēdi versetur inter pfeudatarios
p. l. j. C. si so. impialis libera. sine here. de ces. li. x. 7 i his
puto eē ius spāle. Si aut ab alio feudū ē collatū cōtra-
rium dico duobus rōnibus. vna ē q: in pre iam quesita
nō hz locum ius accrescēdi. alia q: ex cōtractibne habi-
tis int. r viuos nō hz locum ius accrescēdi. q: est multuz
nō. vt. ff. de ver. obli. l. si mibi 7 titio. **Ja** aure. **Et** nō
q: ius accrescēdi ē eodez iure aliquid accrescere: nec est
necessaria noua agnitio: secus in iure alterius deuoluti-
ones. vt. ff. de bo. pos. l. s; cū patruo. 7 ff. de acq. here. l.
si solus. **Calus.** **Concessuz** fuit feudū duobus fratri-
bus: puta titio 7 scio h pacto appposito q: quādiu ipsi
vel eorū beredes masculi viuerēt: masculi haberent. 7 si
deficerēt masculi: femine succederēt. decessit titius relic-
ta vna filia femina nomine berta superstitē scio. qd est d'
parte terrij: vtrum per tinear ad filiam eius an scio? **Rū**
deo q: ad filiam q: intentio cōtrahētū fuit 7 esse debu-
it q: quilibet sibi 7 heredi suo prospiceret. **Pono** si ti-
tius decessisset nullo ex se supstite masculo vel femina: fe-
to totū accresceret virtute pacti expressi 7 nō rediret ad
dominū. hoc dicit. **Pō** ter. ibi dū dicit. **Unusquisqz**
sibi 7 hēdib⁹ suis prospicere videf. quod ve. ū ē etiam
si a principio nō sperabat de liberis. ter. ē singularis. ff.
de pac. l. tale pactū. §. si. **Tenorem** inuestiture. **Nota**
egregiū ter. q: tenor inuestiture derogat omni feudoz
nature. tene menti. s; oppo. 7 imo videt q: ppter te-
nozem inuestiture vno moriēte sine hēde totū feudū ape-
riat domino. cū enim debeat habere quādiu ipsi viuat
vno mortuo nou ē verū ipsos viuere cū significatio su-
uenda

menda sit ex vniuerso. vt. ff. de re. du. l. si is qui ducenta §. vtrū. Rñ. verbū illud ipsi: et verbū illud eorū: accipiē diuisione. i. quādū vniuer: vniueret iste vt ille: vel hōdes alterius illius vel istius. vt. ff. ad trebel. l. lucio. §. caio. sic. C. de epi. aud. l. si legibus. et. C. de spō. l. vlti. Ex hoc apparet qd copula et quādo ponit distributiue resoluē in singularitatis. i. habz virtutē duarū orationū separatarū. vt. ff. de cōdi. et demon. l. falsa. §. vlti. et. l. ij. ff. de cōdi. insti. et. l. si seruus in iudicio. §. si pluriū. ff. si quis cau. Done. statutu dicit. si quis tempore mortis caruerit filio et filia: succedat frater. Adodo quidaz caret filio sed nō filia: querit vtz de vi sermonis admittatur frater? Et videt qd sic qd verū ē dicere ego careo boue et asino: si careo altero. Nam copula que negat extrema requirit neutru eē. vt. d. l. si is qui ducenta. §. cum ita. Sed cōtrariū est verū: qd verū ē dicere qd ego careo copula: s; nō ē verū dicere qd ego caream extremo copulato. vt. no. in. c. i. pleriq;. de elec. in cle. Et referē Joā. papā. xiiij. dixisse qd cum verba sunt dubia debemus recurrere ad equipollentiā. vnde hec verba: talis ecclesia caret clero et populo xpiano: equipollent huic sermoni: non habz clerū nec populū xpianum. Si ergo alterū haber: predicatio decopulara carentia ē falsa. et si falsa est ois cessat statuti dispō. vt. ff. d. i. actus p. l. iij. §. hoc iter dicto. et. ff. vi. bo. rap. l. ait p. eto: §. docere.

An remoueri debeāt testes qd pes eē desierūt. Rica.

Facto. Si inter dominū et vasallū cōtentio ē de inuestitura illi qui pares fuerunt tēpore inuestiture non remouētur postea a testimonio l; desierint esse pares. b. d. Opp. qd conditio testis d; inspicit tēpore depōnis. vt. ff. ad carbo. l. iij. §. due cause. So. dicit qd testimoniū iterdū est perfectū quo ad essentiam actus et quo ad depositionem: et tunc non est dubium qd valeat quicquid postea cōtingat et si aū aperturam notatus sit in famia. vt. nō. ff. de infra. l. furti. §. j. Interdū ē pfectū quo ad substantiā actus solēnter celebrati nō quo ad depōz: et tunc aut actus substantiā ē in. sola eētia. et idem vt. C. de testa. l. j. fm lec. que h; qd ibi fuit factū publicum instrumentū. Aut est necessariū adminiculū viue vocis testii pbantium: et tunc refert. Aut est mutata pditio testis integro statu tamen: et idem vt hic. Aut nō integro et tunc refert. Aut testis est notatus infamia facti tū et valet eius testimonium si aliquid testi suffragatur. verbigratia si testamētum fuit scriptū manu testatoris et testes subscriperūt. nam l; ista priuata scriptura nō faciat plenam fidē: tū facit adminiculum qd viua voce testium pfirmatur. vt. d. l. j. C. de testa. s; aliam lec. Aut talis testis notatus infamia facti non h; p se adminiculū: et tūc i actibus solēntibus nō admittitur. vt. nō. ff. de sena. l. cassi. s; in alijs admittit: s; adhibet ei minor fides si grauiter sit infamatus apud bonos et graues. S; si ex cā leni nō puto qd iudex debeat h mul tum ponderare. Doneo gradus sunt i infamia. vt. nō. C. de sum. trini. l. cictos populos. extra de re iudi. c. cū re. Si vero est infamis infamia iuris: tūc nulla fides adhibetur ei saluo qd in criminalibus i quibus recipitur cū tor mētis ad inquisitionē nō ad pdenationē. vt. ff. de penis l. qui vltimo. Ad qd infamia facti ē triplex. quedaz est apd ipsum vulgū sup dicto alicuius et hec non repellit testē quin examine: s; examinato minor fides adhibet. Quedā est i famia facti per sniam iudicis: vt qd pdenatus est quis suo nomine super conditione furtiua. Quedam ex genere secte qd non ē catholicus: et isti bodierepellunt ita vt nec examine si statim pōt pbari de infamia. alias recipiuntur sub pstratione. Ista tria differunt. Nam prima infamia pōt esse falsa qd potest quis eē

inocens quicquid pdicet populus. Secūda et tertia non pōt eē falsa qd patet facinus. ff. de sena. l. cassius. C. d. sū ma. tri. l. j. et dicit vt ibi dicit. Infamia vero iuris publica actibus obstat ergo et testimonio. quod dicit vt plene dicit C. de test. l. j. Ex qualibet causa. s. nō famosa. Ex supuenienti cā nō cōstituit irritū qd est legitima auctoritate cōfectum. hoc dicit.

Illud quidem. Die nō diffiteor si vasallus

maxime qui fidelitatem domino fecit vel facere debet alicuius rei se a domino nouiter institutum cōcedat etiam per alios qui non sunt pares inuestitura pbare pōt. cui rei ratio ē. Nam sicut vasallus non debet de curia exire nisi per curiam: ita i curia nō poterit intrare nisi per curiā hoc est vasallus siue pares curie. Leterum si in curia sit etiam per alios quod interdicit pbare pōt. apocriphum ē: nōbile tñ ē. et ita bñ istud. c. in quoddā antiquo libro reperi. Bal.

De cōtrouersia inter vasallū et epm. Rica.

Reo. Diuide in quatuor partes.

Primo thema est et qd. Secūdo allegatio pro parte vasalli. Tertio allegatio et rñso p pte domini. Quarto rñso ad qdēz et declaratio qd sint iudices et quod eorum sit officium. secunda in ver. opponit. tertia in ver. domino. quarta in ver. sed laudatum. Caus. Si inter episcopum et vasallum est contentio de inuestitura ab eius predecessore facta pares curie cognoscunt: pns tamen d; iuestiri de suo pprio et recto feudo qd principalis qd dirimat. hoc d. vsq; ad fi. Differatur. quātum ad feudū de quo ē cōtro. s; nō quātū ad rectū de quo inuestitur statim. Recto feudo. qd sine cōtrouersia tenet ab eodem domino. Ja. bel. Extra nō qd licet debitor per solutionem annuam nō recognoscat debitū: tamē nō intelligit dominū spoliare nisi in animo suo disponat i futurū nō solue re fm Inno. vt. nō. extra de elec. c. querellam. i. nouella. Doneo And. eps inuestiuit. b. de quodā feudo annue pstationis vel alterius rei et decessit: audree successit pe. qui molestabat vasallū dices ipm nō eē vasallum. vnde vasal. agit cōtra eum corā archi epō. Eps excipiendo opponit qd debeat cōueniri corā paribus curie cum habeat alios vasallos. B. replicando dicit qd exceptio nō pcedit: qd pbat tali ratione. Vos dñe reuernde epe dicitis qd ego nō sum vasallus: ergo dicitis quod ego nō habeo pares: ergo impossibile ē qd cognoscant pares. qrit quid iuris? Rñde qd pares pnt cognoscere. Rō pōt esse qd vasallus pro fundamēto sue interōis asseruit se vasallum. vñ nō minus d; inspicit assertio actoris ad fundādā intentionē vel exceptionē rei qd assertio rei ap fundādā agentis replicationē et istud est nō. dignū qd magis nocet assertio actoris actori qd rei reo. Et nō qd actor replicando nō pōt esse suo libello prius. qd tene mēti. S; mirabile est: nō ne isti partes sunt laici: quomodo ergo sunt iudices epi. Rñ. ecclesiastici iudices sunt l; sint seculares qd feudū nō est tres spūalis. Itē op. eps nō potest progare iurisdictionē in laicos? Rñ. ista ē pgratio iuris vel verius est ipa originalie iurisdictione. vt. nō. s. d. iustit. in mari. tacta i vlti. glo. vel dicit qd l; extra cōtractum nō posset clericus progare iurisdictionē. secus tñ in ptractu vel spāle ē in feudo qd ipsi sunt iudices reales. de nego. ge. l. qui aliena. §. si. et isti pares habēt iurisdictionē a canone in feudo ecclesie. et ideo nimirum si sint iudices cōpetentes. et hoc placet. Oppo. qd questio nō procedat super annuo redditu cui non transeat ad successorem. vt. no. s. quis dicat dur. §. si. So. ille. §. nihil facit: quia hic loquit de inuestitura perpetua: puta decimarū ibi d. sol.

data: vel dicitur quod si libellus non procederet finaliter: tamen super ineptitudine libelli non potest pronunciari nisi prius constet de iurisdictione. ita debet intelligi prima glossa in fine. quod tene menti. vel hoc est quod est ineptitudo iuris interari: tamen libellus poterat de possibili esse aptus quod etiam nota. quantum ad textum. prima solu. verior. Eius. l. episcopi per hoc apparet quod vasallus erat actor. Oppositio. hoc est dubium de iurisdictione. ergo magis debemus favere actori quam reo sic. ff. de iurisdictione. omni. i. l. cum quedam puella. Nam iurisdictione est de preparatorijs in quibus est magis favorendus actori. ut non. extra de resti. spo. c. cum ad sedem. Sed hoc libellus actoris et narratorum qualitas contra agerem concludit exceptionem declinatoriam fori esse veram. Nam cum ipse dicat se feudatarium et curia habet. i. pares. sequitur de necessitate quod pares sint iudices. Et in hoc fundat ratio huius. c. Et est non. quod reus negans intentionem actoris potest ex ea intentione se iuvare quantum ad ius fori. tene meriti. Annua. Sicut de cime que ideo inter mobilia computantur quod immobilibus adhibentur et stabile subiectum habet quod semper est actu permanentis. Adde est in alijs annuis perpetuis vel quasi que vocantur anone civiles. ut in aucten. de non alie. §. primo. versu. si vult enim in auctenti. nam civiles. Rñ. neget.

Oppositio. quod per istam responsionem sit lit. core. ut non. in c. dudum. de deci. i. novel. ergo amor non potest opponi de declinatoria fori. C. de exce. l. si. Solu. dicit quod negabat non tamen aio litē contestandi sed de plano. non tamen in figura iudicij. vel promissit protestationem: vel negabat reus et factis. s. turbando ipsum in possessione. sed hoc placet quod ista dicit rñdendo. Si dicas quod negabat excipiēdo: iste tex. probaret quod per exceptionis obiectum non sit lit. core. quod doc. concedunt in exceptionibus prejudicialibus. i. que impediunt litis processum. ff. de pdi. inde. l. eleganter. §. si quis post. quod exceptio prejudicialis ad processum que respicit non solum merita case sed merita iurisdic. litēz prestari non sinit quod oppositum eius infert. Vel dicit verbum novum quod si ante xx. dies opponatur nunquam litē prestari videtur. ut in auct. offeratur. C. de lit. pte. Dicit Ddo. in tit. qui possint et debeant de feudo cognoscere in summa sa. vbi hec verba scripta reperio: quod dominus et ille qui venit eum debent pes eligere et illi electi facient investiri vasallum de suo iusto et recto feudo Sed iuramentum fidelitatis differtur donec de da. pronuncietur et ita apparebit verum debeat iurare vel non ut in isto. c. ex. eo. Et non quod eligat. pares antequam sit investitus Et non casum vbi defertur sacramentum fidelitatis. Ddo. Tu. dicit quod in isto. c. vasallus petebat duas investituras eodem libello. vna sit realiter quod dominus non negabat. et ex hoc magis prestat quod habebat pares. Altra nullo modo fit nisi donec sciatur quod iuris. et ita teneo ego. Bal. Vel dicit quod investitura est quo ad possessionem et renouationem eius salva principali ratione dominij. ut. C. de iudi. l. nulli. de pfr. uti. c. cum dilecta. 3

De milite vasallo qui arma bellica deponit. Rñca.

Miles. Miles seculi qui factus est miles dei ex eo quod venerabilem domum intravit et feudo renunciauit: feudum amittit. b. d. Oppositio. monasterium habet loco filij ut in auct. de san. epi. §. sed hoc pñti col. fr. C. de sacrosan. eccle. auct. si qua mulier. extra de pba. c. in pñtia. Sed quedam sunt que transmitti possunt ad quemlibet filium: et sic loquitur coterariū. Quedam vero sunt que non possunt transmitti ad quemlibet filium sed ad qualificatum filium ut h. nam hic non succedit nisi prestet certum obsequium quod monasterium prestare non potest. et sic non ob. Si ergo feudum esset datum ad tale seruitium quod posset prestari per monasterium: tunc in ultima naturali monachi per monachum monasterium haberet feudum sicut dicimus in episcopio ecclesie. C. de sacrosan. eccle. ingressi. et. d. c. in pñtia. per

Inno. Non obstat istud. c. quod loquitur in beneficio quod datur obretnu militie secularis. Desinit enim esse miles seculi qui factus est miles dei. et non debet habere beneficium qui non gerit officium. Alij dicunt quod monachus adeo mutat statum mundi quod habet pro mortuo. Ad Quod impedimentum legis hoc non excusat sed alibi excuset. C. de le. l. ab administratione sed hoc ipse sibi idurit impedimentum: ibi non. ideo si hoc non potuit provideri excusat alias non. 3 Et ideo de feudo iudicat tanquam de vacante per mortem. Pro prima opinio ne. facit. ff. de iur. fil. l. status. §. concludio. Item non quod per monachatum quis desinit esse miles seculi. Ad Et hoc est casus quod beneficium vacans p. c. de multa. extra de pbe. valet per priuationem non per renunciationem cum iuvit deponat beneficium sicut hoc feudum quod est non dignum. Et non quod quidam intelligunt h. c. nisi sit facta cum quod dicit ecclesia etiam posse transferri. ut notat Hosti. in. c. si. de re. eccle. si alie. et si hoc esset verum teneret alienatio in vita ingredientis vel eo mortuo cum hñde. secus si sine hñde nisi ecclesia illud impetrasset ab imperatore. ut extra de fide instru. c. inter dilectos. Adde quod dicit glossa. quod ratio clericatus quis mutat locum. l. originis et domicilij etiam naturalis et fori. ut non. ff. de lega. j. l. nemo potest. et istud non reperit alibi. Et nota hic quod qui mutat seculum perdit feudum. hoc dicit. Quidam dicit quod donec vivit naturaliter iste monachus ecclesia habebit feudum sicut in usufructu et emphyteosi. Sed iste tex. contradicit. Nam si feudum extinguitur: ergo non transferretur. Si autem consuetudo esset per monacho bene transferretur. ut extra de fide instrumen. c. inter dilectos. Sed Hosti. dicit quod ibi loquitur in feudo franco et alienabili. et sic dicit Hosti. ibi. ad quod facit. ff. de contrahē. emp. l. qui tabernas. Feudum ergo franchum est feudum sicut quid sed non simpliciter. simile non. ff. de arbi. l. de rebus. 3 Secundo nota quod quilibet monachus potest dici miles dei. Tertio nota quod qui non gerit officium non habet beneficium. psonat. ff. de sacrosan. eccl. l. qui sub pretextu. et. l. j. C. de re mili. li. xij. Item nota quod ille qui renunciat seculo corpore intelligit profiteri totam regulam. i. vivere in obedientia in castitate et sine proprio. Vel sic potest sumari Qui deponit bitum et signum: deponit. signatum et beneficium. hoc dicit. Sed an ratione clericatus mutetur forus iam tractatum? Et dicit quod sic. ff. de lega. j. l. nemo potest. et hoc in foro contractus vel ultime voluntatis. Sed in foro delicti dicit ut non. extra de ob. ad ratioci. c. j. i. no vel. An ista sint diversa aliquē deponi vel administratione ei auferri? Dicit glossa. quod sic de adm. tu. l. et si pluribus. Est et terrius casus quando quis remouetur propter impossibilitatem subiecti: et iste vere habet per exticto ut hic. Remotus. n. habet per mortuo. ut. l. j. §. si pater. ff. de coniug. cum eman. liber. Sed quid de milibus gaudetibus? Rñdeo non perdunt statum: ideo nec feudum: sed pro honesta tem seruiet per substitutum. C. de decur. l. nullius li. x. et. l. ne minem. Pro in eis honor auctus est: sed causa iuris mutata non est. de pditio. et demō. l. falsa. §. j. Secus si causa iuris ex eorum constitutionibus esset mutata. nam disgressio ad oppositam qualitatem habet dispositus victare quod requirere eadem qualitatem durare. ff. de capi. di. l. tntelas. An sacerdos possit vel debeat reputari de vniuersitate ciuium? dicit quod sic de conditio. et demonstra. l. falsa. §. prio. de foro competen. c. dilecti. sicut et ecclesie sunt de corpore ciuitatis sicut Dldr. Adde talē regulā quod in habiles ad seruiendum: si sunt habiles ad succedendum possunt suire per substitutum. secus si ad succedendum sunt inhabiles sicut Andre. de iser. Sed Jaco. aurelianus ponit hic talem postillā: videlicet istud. c. potest intelligi quod hoc feudum datum erat militi ut retineret quousque liberos non haberet. Sed ego puto quod alia lectura sit verior: certe quod vñtatio: ut ita dicam. Jaco. aure. Renunciando. ipso ingressu. ut. C. de sacrosan. eccle. auct. ingressi. et in auct. de mo. in pñti. col. j. Ad Sed dubitatur quando iserio: mād

dat qz coram superiore cōpareat: vtrū requirat perēpro-
ria citatio? Dicit spe. qz sufficit vnū mandatū. Jo. an.
sentit cōtrariū. extra de accu. c. si. in nouella. 3 Nota
hic illū vulgari: si nōmie pūeris nec rem hēre mereris
qd ē verum si nomē significat substantiam vel qualitatez
necessariā inesse alicui subiecto. vt. ff. de fideicō. liber. l.
lurtus. ff. de pac. l. tale pactū. §. si. ff. de capi. dīmi. l. tute-
las. Secus si nomē significat solā simplicē demonstra-
tionē. vt. ff. de re. du. l. si cognatis. Quero vtrum p-
fessio sit sacramētum ecclesie? Rñ. nō. vt no. in. c. vlti. de
cōdi. appo. in nouel. 7 iō papa pōt ipam remouere.

De milite vasallo qui contumax ē. Fica.

Primo S. Diuide in duas partes.

Primo qualiter pcedatur
cōtra vasallū domino querimo nisi expo-
nēte de eo qui incidit in culpam. Secūdo
qualiter pcedat cōtra dominū vasallo di-
cente se ab eo spoliatum feudi possessione. secūda pars
incipit in. §. si vero vasallus. Caus. Si dominus con-
querat de vasallo dicēs eum in culpā incidisse per quaz
meret mittere feudū vasallus d3 ter a curia citari. vij.
aut. x. dierum spacio in vnaquaqz vocatione statuto. 7
si contumax fuerit dominus debet mitti in possessionez
feudi 7 expectabit vasallus vsqz ad annū. 7 si veniat an-
restituatur ei possessio. si non veniat perdit possessionem
7 feudū. Si vero ecōtrario vasallus cōquerit d3 domo
dicēs se spoliatū ab eo: tunc vasallus debz adire curiā
7 a curia petere cum reuerētia dominū cogi qz restituat
possessionē. 7 si cōtumax fuerit dominus: vasallus poterit
adire maiorem pātē. 7 si perseveret dominus in cōtuma-
cia vasallus poterit eundē depredari. hoc dicit. Secū-
dum amittat. Et qd dicit feudū: expone. i. feudi possio-
nem. qd dicitur ex his que sequūt. Et Jaco. aure. dicit
qz glo. hic posita falsa est: que dicit qz vasallus propter
tres cōtumacias perdit feudum. naz imo requirēt quar-
ta in qua est ānus. cōcor. j. de ca. extraor. §. si vasallus.
Simon vicētinus. Idē nō respondet. Nō qz qui non
loquitur 7 obmutescit iusticiā denegare videt. Dicit hic
Andre. de iser. qz represalie possunt cōcedi non solū p-
pter iusticiam expresse denegatā s3 etiam ppter moraz
nō exhibite iusticie de qua mora d3 legitime constare.
Andre. de iser. Adalo ordine intravit. Nota cōtra i-
grediētes possessiones nō fuato iuris ordine. C. vnde vi.
l. meminerint. 7 nō. in. l. si quis in tantā. 7. C. si per vim.
vel alio modo. l. si. C. de pactis. l. si pacto quo penā. ff. d3
re iudi. l. si cū nullam. ff. si mulier vē. no. l. j. §. necessario.
Adde qd dicit Accur. qz absolum ē: qz ppter vnā con-
tumaciā quis pdat ius cōe. vt. ff. si quis ius di. nō obrē.
l. j. in fi. Dicit Inno. qz quattuor sunt actus i quibz re-
quirit pemptoriū expresse vel tacitū. l. diffinitiva: mis-
sio in possessionem verā: absolutoria ab instantia toti iu-
dicij 7 bonorū ānotatio. vt no. post est extra de accu. c.
ad petitionē. i. nouella. Ubi idem dicit Inno. qz perso-
naliter citatus non ē citandus nisi semel. 7 hoc verum si
dixit nolo venire. vt nō. ff. de in iure. resti. l. si. per Accu.
Idem si nihil dixit. nam de cōtumaciā cōstat eo ipso qz
nō cōparuit vel nō misit pcuratorē fm Inno. 7 Jo. an.
idem ait qz cōtumax sine alia citatiōe patit interlocuto-
riam sup pcessu: quinimo sine citatiōe pōt iudex interlo-
qui se ex iusta cā dilatiōes abbreviare: qz cū arbitrariū
sit est pro iudice presumendū. Sed dubitat quādo ise-
rior mandat qz corā superiore cōpareat: vtrū regratur
pemptoriū? Dicit spe. qz sufficit vnū mandatū. Joā.
an. sentit cōtrariū extra de accu. c. si. in nouel. Adde dī-
cit Jo. an. qz si debz citari tyrānus vel alius qui sit ter-
ribilis citanti sufficit vna citatio. vt no. in. c. nō minus
de imu. eccle. i. nouel. Adde qd dicit qz impedit potest

cōstituere pcuratorē ad se excusandū. Sed ille qui non
ē impeditus debet cōstituere plenū pcuratorē: 7 cū ple-
no mandato etiā ad cās cāe. ff. de re iudic. l. quesitū. per
Dy. Beneficiū 7 possessionē. Collige qz aliud ē scu-
dum aliud feudi possio. cōsonat. ff. vti poss. l. si duo. §.
si. 7. ff. qd me cā. l. si mulier. §. qui possessionē. S3 nunqd
numerus istarū dilatiōnū a cōsuetudine prefixarūz pōt
minui: Una glo. dicit qz sic de stilo curie: nō de stilo cō-
suetudinis hic approbate. Dicit qz quādo numerus sta-
tuatur p formā nihil pōt mutari. cū nihil mutandū ē de
solēmbus. 7 ideo si statutū dicit qz quis ponat in bāno
pcedentibus duabz citatiōibz tot dierū pro qualibet
citatiōe non habz iudex pātē dandi vnā p omnibus:
qz cū ista forma sit data a statuto p forma substantiali
puentiēdi ad bānum nihil mutari pōt etiam vnus bore
momētū. ff. de reg. iur. l. 7 si nihil. Et ad hoc cōsueui al-
legare glo. hic positam que incipit hoc merito in fi. quā
nō. Adde qz cum nō possit appellari ab interlocutoria mi-
rum ē qz a primo decreto possit appellari. dicit Dy. qz
verū ē interlocutoria stante in finibus vtrū. Secus si
transeat in factum afflictionis vel ecclij: qd ideo ē cum i
facto 7 executione cōsistit. de dā. insec. l. si finita. §. iulian-
nus per Dy. Adde qz a possessorio iuris potest ap-
pellari. vt. l. j. C. de secum. tabu. per Lynū. Item in pos-
sessorio facti si iudex nō vult admittere probationes.
Tex. est nota. extra de testi. c. significauerūt. Sic igitur
a grauamine facti seculo ex interlocutoria appellat etiā
de iure ciuili: qz nō pōt repari. allegatur. ff. de capi. l. in
libello. §. facte autem cause. 3 Conqueri de domino.
Puto qz sufficiat dicere cōquero: dño meo qui me spo-
liauit tali feudo: qz ista querela habetur hic p libello. vt
nō. j. q. iij. c. qz pūlatus in glo. ordinaria. En sufficiat
factū cum gnāli cōclusionē pponere: nō. ff. de ver. sig. l.
rei 7 cause. Idē de snia. dicit glo. qz tenet in certa inia
si certitudo rei 7 cāe apparet ex alijs actis. ff. de. v. sig.
l. sepe. Item nō qd iudex nō pōt supplere si plus ē pro-
batum quā petitur. vt nō. ff. de ver. sig. l. verbum opz.
Dicit Jac. de are. qz verus ptumax est si quis ē citatus
ad domuz qui sciuit se citatur. C. de pcura. l. qui absen-
te. Ja. de are. Idem ait qz ptumax i nō respōdendo po-
test purgare cōtumaciā donec aduersarius nō sit gra-
uatus i pbādo. C. de iura. calū. l. ij. Ja. de are. Ad Idē
Bar. ff. de iureiu. l. cū qui. 3 Idem ait qz ex ptuma-
cia nō inducitur obligatio nec ex interlocutoria s3 ex diffi-
nitua. sic. C. de his qz ad ecclie. contu. l. pñti. Jac. d are.
Adde qz ex causis iustis pōt interduci alicui locus. de
ver. sig. l. pupillus. §. decuriones per accur. Citatus a
iudice incōgruo tpe 7 loco nō tenetur pparere. ff. d3 ver.
sig. l. qui neqz. per accur. dicit Ja. de are. qz pprocessus
nullus inducit interpellationē. C. in qui. cau. in ite. resti.
nō est necessaria. l. in minor. Ja. d are. Dicit Jo. an. qz
si libellus est in pre bene cōceptus: vt sigs dicit dnūcio
7 accuso: pōt super eo iudicari: totus pcessus. extra de
despon. impuberū. c. ad dissoluēduz in nouella. Ad Idē
dicit lex qz libellus accusatorius pōt procedē pro parte
7 pro parte nō: vt quādo sunt diuersa capitula. vt. C. de
his qz vt iudi. l. polla. C. de accu. l. si quis homicidij. 7 si
cōtumax ponet in bāno quatenus d3 procedi 7 non sup
alio. vt. ff. iudi. sol. l. vir bonus. Extra nota qz cōdēna-
tus ob cōtumaciā nō dicit cōfessus d3 crimine. ff. d3 iuric.
l. si ideo. 3 Dicit accur. qz ea que sine citatiōe fieri pos-
sunt si nō recte fiant ipso iure irrita sunt. ff. de bo. pos. s3
tabu. l. iij. §. cā cognita. Ad Idē est. c. contumax qz iuste
pōt psumi cōtumax: vt dicit Inno. extra d3 pcura. c.
qrelam. 3 Dicit Hostiē. qz sigs expresse dicit se nō factu-
rū: nō d3 expectari terminū. d3 officio ordi. c. irrefragabilis
i nouella. Dicit et Docto. qz qñ bora ē d3 natura vel d3
cōsuetudine actus: ex pssio dicit habeat pro expresse bo-
re. de elec. cū nobis olim. ad si. i. nouel. Dicit doc. qz ci-

tatio legis ē citatio generalis nominatorū ⁊ nō nomina-
torū. de re iudi. c. decetero. in nouella. dicit Inno. q̄ ne-
gant iurisdictionē val falsam dicēti debz audiētia de-
negari. in. c. cum ana. de elec. ⁊ dicit Inno. q̄ iudex
nō tenet citare nisi illum de quo i libello sit mētio de
ma. ⁊ obe. c. li. Curie. s. specialis vel generalis. vt nō
C. ad. l. fal. auē. s. cum testator. ⁊ Termonitus. dicit
Hosti. q̄ sicut per trinā monitionē cōuincitur cōtuma-
cia subditi: sic per tertiā requisitionē cōuincit duritia
siue pertinacia prelati postq̄ recurri pōt ad superiorē.
vt no. in. c. statumus. de supplē. negli. prela. i. nouella.
Et ē ter. hic notabilis. Sed mirū ē q̄ hic dicit q̄ cu-
ria debz ire personaliter ad dñm: ergo sufficit vna re-
quisitio q̄ personalis. vt nō. C. quomodo ⁊ quando iu-
dex. l. cessante. ⁊ p̄ Inno. de offi. dele. c. cōsultuit. ⁊ ff. de
fideicō. liber. l. cum quasi. §. si plures in tex. ⁊ glo. ⁊ p̄
te dicit q̄ hic sit speciale: vbi nō tam rigor. sa ē moni-
tio siue horratio. vt. C. de lib. cau. l. cum affirmes. sicut
alibi propter reuerētiaa domini. vel dic nō habz locū i
i feudis. ⁊ ideo quādo iserio: monet supiorē vel p̄ pa-
rē nō est proprie imperiū s̄ ordo iuris. Maiorem.
Nō sicut appellatione de minor: iudice cōuolari ad ma-
iorē. S̄ speciale ē hic: ⁊ rō est timor dñi. ⁊ Et nō h̄
q̄ crescētē contumacia dñi crescit auctoritas subditi ⁊
ecōtra. Tertium ē q̄ crescit cōtumacia subditi crescit
auctoritas prelati. ⁊ Depredat. Domino primo po-
sito in bāno propter ptumaciā s̄m glo. que dicit q̄ bā-
niti terrarum possunt a quolibet depredari. s̄ hoc fal-
sum ē. vt. ff. de mino. l. pap. exuli. ⁊ nō. i. l. ad cognitio-
nē. ff. qui. ex cau. i. possessio. ea. Itē pares nō possunt do-
minū bānīre: q̄ hoc ē meri imperij. vt. C. de sen. ⁊ iter-
lo. om. iudi. l. nulli. Dicit ergo q̄ hoc ē p̄pter. interlo-
cutionē legis: q̄ lex interloquēdo p̄nūciat dñm: de cuius
rebellionē ⁊ paterusa cōstat posse depredari. Et sic nō
q̄ statutū pōt dare depredandi licētia. S̄ nūquid id
quod capif depredando debeat reddi domio si restitu-
it feudū: puto q̄ nō q̄ iure legitimi belli factū ē depre-
datoris: sicut nos dicimus in quolibet alio bello iusto.
vt nōt Inno. i. c. sicut. de iureiurā. ⁊ ff. de cap. l. si quis i
bello. ⁊ l. i. ⁊ C. de dona. l. si quis pro redēptione: q̄ a
ctoritas legis obrinet auctoritatē iudiciorū. C. de sur.
auē. nauigia. ⁊ idē tenet etiaz i foro cōscientie dominus
Ray. de pena fori. Etos videtis q̄ hic ē vna magna gl.
que habz pres. claras ⁊ distinctas cuius materia pleni-
tradit per Moder. C. de iudi. l. p̄p̄radum §. sin autē
C. quomodo ⁊ quādo iudex. l. cōsentancū. Extra que-
ro vtrum perusinus qui p̄missit soluere mediolani pos-
sit citari mediolani? R̄ideo sic si promissit solue. e certo
tēpore: q̄ maliciose videt abesse s̄m Inno. q̄ ita notat
extra de eo qui mit. in poss. c. si aduersarius. ⁊ Per
Bar. in. l. titiū. §. tutores. de admi. tu. ⁊ Secūdo que-
ro quis sit citandus i causis: tāquam aduersarius? R̄n.
dicit Inno. q̄ ille solus. cōtra quē. dirigit petitiō. extra d̄
ma. ⁊ obe. c. humilis. Dicit Inno. q̄ h̄ aliquis trāsuert
sua adicit tātum pro suo interesse i possessorio: tamē nō
possz opponere de peritorio i possessorio. de spon. c. veni-
ens p̄ Inno. Itē dicit lex q̄ ⁊ si terra p̄sona possit ex sua
p̄sona opponere exceptionē perēptoriā: tñ secus i de-
clinatoria fori. ff. de iudi. l. veditor. C. vbi in rē actio. l.
j. Dicit Inno. q̄ d̄ missus i possessionē i personali post an-
nū pōt opponere debitori recuperare volētī possessionē
exceptionē dolo tacis. s̄ āre annū nō. vt i. c. quoniā fre-
quēter i si. vt lit. nō cōt. p̄ Inno. Alij dicit p̄trariū quia
creditor nō possidet. de acq. pos. l. iij. §. genera. ⁊ incli-
nisi res eēt hypothecata p̄ pactū q̄ tūc teneo cū Inno.
⁊ h̄ sit actū personali si iudex iuenit se deceprū i inter-
positiōe decreti p̄prio motu pōt ex mero officio reuoca-
re. de offi. dele. cōsultariōibus. i. nouel. Dicit Inno. q̄
sua lata cōtra illos qui de iure cōtradiciūt iurisdictionē

nō tenet. de prebē. c. p̄ illouū. Inno. maior: ē cōtumacia
p̄ntis q̄ absentis: q̄ p̄ns expectari nō debet s̄ absens
debet expectari. C. quomodo ⁊ quādo iudex. l. cessante.
extra de iudi. c. j. de offi. dele. c. cōsultuit. Tertio que-
ro vtrum credat nūcio qui dicit se citasse de iudicis cō-
missione? Dicit Inno. q̄ sic si ē nūcius generalis ⁊ iura-
tus. de p̄ba. c. qm̄ p̄tra falsaz. Dicit Bar. q̄ hoc verū
q̄ vbaliter citare pōt s̄ n̄ grauare i p̄sona vel reb. C. d̄
col. sum. fisea. l. palatinos. li. xj. p̄ Bar. L. v. dicit q̄ d̄ cō-
missione n̄z cōstare. c. de exhibē. re. l. nemiem. Bart. de
hoc notat. ff. de vote ple. l. theopop. Quero si appareat
aliqua s̄ua multū strigua i qua sit mētio q̄ pars sit ci-
tata vtrū presumat citatio? Dicit Inno. q̄ sic. de testi.
c. albericus. ⁊ L. v. i. auē. si quis in aliquo. C. de eden. ⁊
C. de fide. istru. l. emancipatiōe. Bar. ff. de iureiurā. ad-
monēdi. ⁊ Hosti. dicit q̄ post biēnium presumitur pro-
sentētia ⁊ processu. extra de renū. in presentia. in nouel.
Quero vtrum in denunciacione que sit venditori req-
ratur trina prestatio? dicit Inno. q̄ non sed sufficit vna
de elec. cū nobis olim. Ibidē ait q̄ h̄ in citacione nō ap-
ponatur hora: tñ intelligit q̄ hora cōsuetā. Quero vbi
quis citatur p̄ preconē seucridā in quo loco debz hoc fi-
eri? dicit Eleur. q̄ in vicinia citādī. ff. de dā. inec. l. si fi-
nita. §. si plures. in glo. magna. dicit Archidi. q̄ bānuz
p̄cōis missum per totam ciuitatem omnes ligat. xvj. di.
q̄ dicitis. Itē ait q̄ vbi citatur cautulū sufficit q̄ lit-
tere presententur maior: pri de capitulo xliij. d. c. p̄mes-
sationes. Dicit Inno. q̄ d̄ post lit. p̄t. semper sufficit citatio
ad domū. de eo qui mit. in poss. si aduersarijs p̄ Ber. ⁊
Inno. in. c. significauit de testi. Dicit Andr. de p̄sis q̄ d̄
q̄ cōstat de absentia sufficit quē citari ad domū. ff. de
lega. cundē. §. j. Si statutū dicit q̄ d̄ citatio n̄z fieri i pa-
rochia citādī ⁊ ipse sit i confinibus duarū parrochiarū.
vel si dicit q̄ d̄ citetur ad domū ⁊ ipse pariter h̄: b̄itē
duas dom: vide ar. ff. de dā. inec. l. q̄ d̄ cū clauē. ⁊ d̄ his
qui. deie. vel. effu. l. si vero. §. q̄ d̄ si ex meridiano: d̄ elec.
c. cām. in cle. de foro p̄pe. c. ex p̄t. Ber. dicit q̄ d̄ ē elec-
tio citari faciētis: vel iudicis: imo ē nūcij: q̄ nō facit h̄
per viam electionis: s̄ q̄ sufficit ita citari q̄ d̄ satis fiat
mādato legis vel iudicis. De iudice autem an sit citā-
dus vt defēdat suum p̄cessum? dicit Inno. q̄ d̄ nō i. c. dece-
tero. de transac. Alibi dicit q̄ d̄ q̄ p̄cedit p̄ inquisitōm
tanquaz aduersarius ē citādus: tñ si nō citatur nō vici-
atur p̄cessus. q̄ re ⁊ fama dicit agere ⁊ cōueniri respu.
⁊ nō ipse. de p̄cura. c. in. nostra. ar. C. de excu. tuto. l. se-
ueriter. ⁊ i. l. j. ⁊ C. de sump. recupe. li. x. De recedēte si-
ne iudicis licētia: vide q̄ d̄ nō Inno. de p̄uis. c. calūniāz
de offi. dele. c. cōsultuit extra de iud. c. j. ⁊ statim dicam.
Et nō q̄ nō pōt quis. puniri tanquaz cōtumar si citat
sub hac forma. videlz si tua credideris iteresse. naz si nō
credit tua iteresse: citatio nō ligat: q̄ p̄ditio s̄n̄b qua fuit
citates defecit. Et vide q̄ d̄ nō. C. si man. ita fue. alie. l. ea
quidem. Et de illa clausula si senseris te grauātū: vide
q̄ d̄ glo. inuit ⁊ supplēt per moder. ff. de no. op. nūc. l. de
pupillo. §. meminisse. Dicit Bar. q̄ ille qui semel p̄par-
uit si postea solēnter citatus nō cōparet p̄sumit fraudā-
tionis cā latitare. l. fulcinius. §. quid sit latitare. ff. qui.
ex cau. in poss. ea. Sed quid dices: datus est termin-
peremptor: ad p̄ponēdum quicquid vult: lapso termi-
no vult. excipe dices de nouo ad sui noticiā puenisse: an
audiet. dic vt nō. i. c. q̄ sicut. §. ii. extra de elec. in nouel.
la. vbi omnino vide. Secus si excipies tractat de vidi-
cta vel de lucro quod p̄cipit cū iniuria alicuius. vt de
prescriptiōe vel bāno: dico eum nō audiri. Si autē de
dāno vitādo ⁊ est reus. ⁊ hoc probat p̄ iudicia: dico eū
audiri. vt. ff. de iureiurā. l. admonēdi. siue dicat ad se p̄-
uenisse noticiā exceptionis siue p̄bationis. P̄ono lata
sententia talis noticia n̄l patrocinarē. ar. ff. de eden. l.
argētarius. §. cū aut. ⁊ ar. C. de tur. l. manifestissimi. §.
ij.

ij. An sufficiat qd contumacia apparet ex actis lz nihil sit super ea interlocutum: habes glo. mirabile i. l. pe. C. ad rrbel. An primū decretum possit interponi die feri ara: dicit glo. qd nō. in. l. ij. ff. de ferijs. vbi videas. Itē an ille qui ē presens i iudicio sit citandus: dico qd non si alias cōparuit t est istructus. alias pōt declinare mā datum qd sit sibi ex improviso. c. j. de iudic. in nouella.

An vniuersitas possit dponi t priuari priuilegijs ppter contumaciam: dic qd sic. vt no. in. c. granē. de sentē. excō. in nouella. De illo qui illicenciatus recedit aduersario cōparente nō eo die quia fecit impedit^o lz die sequēti: an puniat in expensis: dicit Jan. qd sic. de offi. dele. c. cōsuluit. de penis. c. calūniā. f. si sequēti die iudex iudicauit t iudicare potuit. In contrariuz facit qd no. in. l. f. §. j. de eo per que fac. erit. t. l. ex quacūqz in fi. ff. si quis i ius voc. nō te. t. l. si vitem. §. si. ff. quod vi aut clam. isti. de ver ob. §. omnis t. l. t. post. §. circūdicto. ff. de iu. qz si nullo mō pparuisset non cōdēnaret i expensis. Dicit ino. qz verbū nolo denorat expressum cōtempum. Secus si dicit nō vo. de offi. dele. prudentiā i nō uel. Credo qz senserit qz aut dicit nō veniam t istud est enūciatiū. Sur dicit nolo venire. istud ē contumacie expressiū. vt nō. ff. de tribu. l. j. §. sciam. Plura alia solē niter dicta vide per me in. d. l. cōsentancū in lec. Adde tñ qz quādo lex cōmittit aliquid arbitrio: iudicis intelligit in his que animi cōsilio regunt: nō in his que specificata sunt a lege. vt. l. j. §. calūniatoribus. ff. ad turpil. t ff. lo. l. si in lege in prin. t qd nō. in. c. cū inter vniuersitas d ele. in nouella. Et scias qz si ista arbitrarā parū ledūt ab eis nō appellatur. vt nōt inno. in. c. si. extra de ferijs. Sz si multū ledūt: vt qz iudex nimis artat terminū t cā est grauis vel mediocris lz de iure ciuili sit questio an possit appellari. vt nō. C. de dila. l. a pcedēte. tñ d iure canonico certū est qd appellari pōt. vt no. in dicto. c. ad petitionē. de accusa. Et nec tamē in ista materia omittenda ē glo. solēnis que dicit ad soluz decretū ex interlocutoria: t multomagis ex diffinitua fictā latitacionē seu fictā contumaciam. vt. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. fulcinius. §. quid sit latitare i ver. animus. Qui presumit primo si dixit aliquibus se nolle cōparere. vt ibi dicit glo. qd est cōtra glo. in. c. de causis. de officio delega. Secūdo si ab aduersario fuit premonitus. Tertio si dederat fideiussorem de iudicio sisti. Quarto si litez cōtestatus fuit.

In omnib^o casibus citatus solēniter t nō comparēs presumit latitare fm Accur. que gl. nō est alibi. Adde simile i. l. fideicommissa. §. si fideicommissum. in ver. verū de lega. iij. Adde quod dicit Jo. an. in. c. quod ad cōsultationē. de offi. dele. qz ex iusta cā interponi pōt fm decretū cōtra nūc latitantē sicut cōtra mīnorē: forte qz periculum ē in mora tene menti. Citatus a iure nō debz citari a cōmissarijs pape. dicit Archi. in. c. vlt. in fi. d ele. i. vj. vbi omnino vide. Itē qui sortitur forum ratioe contractus pōt extra territorū citari nō quo ad personale t precisam artationē lz quo ad missionē in possessionē bonoz. vt in. c. romana. §. ptabētes. de so. compe. i. vj. Si autē ē locus remissioni d3 scribi iudicis illius loci vt euz cōp:ebēdat t remittat ad locum iudicij. vt in anē. qua i puincia. C. vbi de cri. agi opz. Et adde qd glosaf. ff. de lega. j. l. nemo pōt. Si quis est bānitus qz deliquit i territorio perusino: t probat qz extra territorū pusinū siue iurisdictionē est ille locus. t alias nō ē citatus nec ē de illo foro: qz statutū nō ligat quādo constat de nō iurisdictione. vt. l. prescriptione mandatorū. t ibi per Ly. C. si cōtra ius vel vti publi. Item quādo denūciatio ē d substantia nō sufficit a quolibet sciri. lz debz ab eo sciri qui habet auctoritatē denūciandi ad hoc vt sit verus contumax. vt. C. de exbi. re. l. si. per Ly. 3 Sed pone clericus cōfessus ē de plano debitū: vnde eps mandauit sibi qz intra. x. dies solueret: t adiecit qz si nō solueris exnūc te ex-

cōmunicō: vtrum valeat excoicatio: t videt qz nō: quia ista dictio exnūc significat tēpus cōtinuū. vt. c. cupientes. §. ceterū. de elec. li. vj. t nō. in. c. cū in cūctis. de ele. i nouella. vt pater. ff. de verbo. obliga. l. huiusmodi stipulatio. Itē p3 grāmaticaliter qz est aduerbiuz presentis tēporis. de tu. t ra. dī. l. j. §. nūc tractemus. Sed impossibile est qz pena pueniat delictuz: vel excoimunicatio pueniat contumaciam cū sit ordo preposterus. de sentē. excōmu. c. sacro. Contrarium ē verum: qz hec verba exnūc excoico te: significant pūtem verbi actum: sed futurum effectū. ff. si. cer. pe. l. lecta. Plus dico qz si iudex vteret verbo tēporis preteriti: vt qz diceret exnūc excoimunicatus sis: tamē ista verba deberent itelligi sane. vt nōt Jan. extra de ap. c. preterita regisisti. vbi oino vides. Et per hoc ē p3 qualiter debeāt itelligi verba qz sepe apponuntur in scripturis: v3 exnūc. put extunc. t ex tunc. put exnūc: qz dictio nūc significat effectum verbi psumari. t sic nō est aliqua pplexitas in istis sermonib^o. Done aliquis ē citatus t cōstat cū pparere non posse: vtrum manus iudicis interiz sint ligate: dicit ino. qz sic fallit in electionibus vbi ipedimus nō expectatur. vt extra de elec. c. cū inter vniuersitas. Ego dico idē in omnibus publicis actibus ne ppter paucoz abntiam publica vacillet vtilitas. vt. C. de decur. l. ij. li. x. Quero qñ par citat parē ex legis auctoritate: vtrū ista pprie dicatur citatio: doc. dicit qz nō: lz dicitur quedē monitio siue denūciatio vt nō. extra. de elec. e. cū nobis olim i nouella. Post. dicit qz in pua vice nō mittit pemptorium sine iusta cā expressa i citatorio. vt qz citatio nō est facilis: alias possz appellari. vt nō. extra de resti. i. in te. c. ex litteris in fi. in nouella. Post. dicit qz qñ statutus ē alicui aliquis terminus a iudice ad corrigendū se: t certuz qz nō vult penitere: nō d3 terminus expectari: vt nō. extra de offi. or. c. irrefragabili. in nouella. Dicit doc. qd citatus corā diuersis tenet cōparere corā maiore. tex. est ff. d re iudi. l. cōtra pupillū. §. ad maius. extra de of. or. c. iij. in fi. i nouel. Et Sic acc. qz ille cui statutus ē terminus pōt ei renūciare quādo ex acceptatione fieret ei^o conditio melior cōtra aduersariū: vt cōtra vulgare substitutum. sed si fieret deterior: vt cōtra creditores videt adire. vt. ff. de acqu. here. l. quādiu. t hoc in his que pos sunt per suā pfectionē induci. vt. C. de repudi. here. l. si. cut. Dicit Jo. an. qz quis intelligit cōfiteri vel negare put ei nocet qz semp contumacia i facto potestatiuo d3 ē nociua contumaci. vt no. in. c. ij. i glo. pe. de cōf. li. vj. Secus autē si est quid casuale vel mixtum. C. de insti. t substi. l. si pater. Terminus idem ē qz exclusio. ff. de verbo. obliga. l. qui rome. §. augerius. Et si cōditionaliter pferat vide de fideicomis. liber. l. thays. §. intra. Qui si bi iura preclusit dicit nolle. vt no. in. l. j. C. de naturali. liberti. per glo. t butri. Vbi tractat de alicuius preiudicio semp debet precedere monitio. C. qui pe. tuto. l. admonēdi. Seruare iniam ē non solū verba seruare su percialiter lz cum iuris intellectu. vt. l. t puto. §. j. ff. fami. her. per Accur. Stare sentētie ē fines eius seruare t nō transgredi. ff. de bo. liber. l. si patronus testamēto. §. ij. per Accur. Si pmissum cōpromittere videt actum ab ipō principio qz cōpromittat in tres. vt no. in. l. j. ff. de ope. le. Si arbitro precisum ē statutū tēpus ad finē dum: tunc si actor non pbat itentionē suam vel reus exceptiōem imputat ei qz sciebat ius suū nō durare. vt. ff. de arbi. l. si de meis. §. si. t per Bar. i. l. admonēdi. ff. de iureiur. extra de ap. c. super co. secūdo p Jan. Vbi sit tēpus statutū instantiet: tunc si nil pbatum absoluitur re^o ab obseruatiōe illius iudicij. Bar. t Inno. qz vbi ē consensus partiū ibi terminus intelligit pemptorius. Qui se a pbandi possibilitate excludit videt cōtra se in causa cōclusisse fm Posti. Inno. t Jo. an. in dicto. c. super co. qd ē nō. dignū. t vide. C. de iudi. auē. iuben^o. Bar.

Non dicitur creditor satisfactus eo q; in possessionem sit
missus ex contumacia debitoris. vt. ff. de fideiuss. l. ea res
a debitor. §. q; si stipulatus. r. l. nepoti. de fun. instra.
Si ordinarius comittit aliquem articulum r assignat par
tibus terminu ad docendum coram delegato: ille termi
nus intelligit finalis r pemptorius. C. de usur. r fruct. le
ga. l. ij. Et ex actitatis coram delegato pronunciat postea
ordinarius vt ibi patet. Si actor est in mora pbatio
nis reus absoluitur ab actioe. Sed si no e in mora ab
soluitur ab instantia. ff. de arbi. l. de rebus. 3 De cita
tione infantis certu est q; no pot fieri. vt. l. j. §. sufficit. d
admini. nro. Quid ergo debet facere creditor qui vult
suum consequi? Rn. adeat iudices r faciat citari contum
ctos amicos r affines infantis. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. er
go. r curet q; sibi detur tutor. curator enim no possz da
ri ei q; no datur nisi peteri. vt. ff. de tute. l. qui habz. §. si
pupillus. Dicit Bar. q; si bona infantis essent peritu
ra vel imineret es alienu graue q; iudex ex officio possz
dare curatore liti. ff. ex qui. cau. in poss. ea. l. fulcinius. §.
vtrum. quod itell' go de consilio contumertorum pupilli r in
substitu quado no reperit turoz. Idem in furioso quado
no reperit aliquis qui velit assumere curam generalem
qd mibi equu videt. Ma ppter utilitate minoru iudex
pot sup e ex officio suo. q; d pbo tali rone. Si pot ex me
ro officio remouere ergo r decernere. ff. de magi. pu. l.
j. §. extige. vlti. rñ. Erit hic ergo casus singularis i quo
p inquisitione datur curator liti quaquam hoc sit contra
regula. insti. de curato. §. item inuiti. Itz si bonis ab
sentis dat curator ad instantia creditoru: vt. l. ab hosti
bus. ex quibus cau. ma. quare no eodem modo in ifante
quem certu e p absente haberi? Item certu e q; datur
curator vtri respectu eius qui est in vtero ergo r ifan
ti. vt. ff. de ve. i. pos. mtr. l. j. §. generaliter cu. §. sequen
tibus. Et vide. C. qui pe. tu. l. admonendi. Nulla tu lex
clare. b. d. r id doc. sup isto dubio variat i. d. §. si pupil
lus. De simpliciter tenet q; infanti no possit dari cu
rator ad lite per tex. dicit. §. si pupillus. r dicit q; reme
diu creditor e q; citent pincti r amici pupilli quos ve
risimile e ee defensores ifantem. r si defendat bene qd e:
si aut no defendat pcedat ad missionem in bonis defun
cti ad eorum veditionem. si ex contractu defuncti conueniat
pupillus. r hoc per duas. ll. ff. ex quibus cau. i. poss. ea. l.
hoc aut in princ. r. l. apud iulianu. §. si. Considera quia
si puenit ex contractu defuncti: ergo opz q; infans sit i
mixtus hereditari. vt no. in. l. si cu dote. §. transgredia
mur. ff. solu. ma. sed istud no pot esse sine tutore. vt. C. d
iure deli. l. potest. Sed ad hoc respodet quida r dicit
q; sufficit imixtio legis. xij. tabu. vt. ff. de codi. fur. l. ij. r
ibi per Ly. Sed ista so. dubia e i se r falsa in ifante ex
traneo. Sed dico q; supposito casu ifantis extranei he
reditas est iacens. r ideo dabitur curator hereditari iacen
ti. ff. de nego. gest. l. debitor. alias hereditas iacens tanq;
res inanimata no possit latitare: r sic nec pari fm decre
tu. vt. ff. de here. insti. l. siquis instituat in fi. Sed dubi
tas vtrum contra istum pcessum factuz contra curatorem
honoru: minor qui postea adijt possit integru restitui: r
videt q; no. vt. ff. de nego. gest. l. na r seruius. §. qui ne
gocia. ver. idcoq;. In ptrariu facit. ff. de mino. l. etia
r credo in integru euz restitui posse si sit ibi lesio enormis
no ex edicto de minoribus sed ex clausula generali. siq;
mibi iusta causa esse videbit r. Sz an ptra adultum
prumace possit ferri snia i spiritualib; dic q; sic. vt no.
i. c. dudum. r i. c. ad audieria. extra de ele. i. nouel. Et an
excuse q; dicit i prima ca r i ca ap. n. pcessit? dic vt. C.
de his qui. vtrindi. l. minorib;. Itz no hic tex. q; factuz
malo ordine debz reuocari. dicit lex q; eo ipso q; aliquid
sit pretermisso ordine q; sit contra ius. q; grauatuz r no
grauat r lesus r no lesus dicit ledi r pot appellari. ff. d
mun. l. cu ptoz. §. pmittit. Et ibi est tex. no. r ibi et di q;

q; pcessus appellat a pcepto d; insere cam i appella
tione q; appellat ptra coe fides. 3 Extra quero quali
ter fiat missio i iurib; negatiuis. Done quida nobilis
colligit pedagiū: transeutes agūt sibi ius no ee collige
da pedagiū: nobilis e contumax: quero quomodo mitta
tur in possessione isti agētes? quid cum si e vnus rusticus
cuius mo aliquo no intrerit nisi in. r. impialibus i ano:
nam ridiculu eet ipm intrere in possessione castri vel lo
ci vbi colligit p tam minimo interesse: r tamen non est
dubiu ipm posse agere quasi negatoria. vt per Bart.
ff. de publi. l. publicanus. §. ij. q; colligere pedagiū e in
fringere libertate transeutiū. r cuilibet r e populo co
perit actio: pferim q; est contra ius coe. vt plene legitur
r no. extra de imu. eccle. c. puenit in nouel. Rn. propter
hanc qonez r similes facta e. l. si prius. ff. de no. ope. nū.
r dic vt ibi. Et no q; actiones huius generis pnt dici
preiudiciales: q; tangūt statu libertatis. vt insti. de act.
§. p iudiciales. Itz possunt isti indebite colligentes co
ueniri actioe iniuriarū. vt. ff. de codit. r demō. l. quibus
diebus. in prin. r snia tertur verbis negatis q; pnucia
bitur eos no habere ius colligendi. demū subijct ver
ba affirmatiua. l. tibi ppetuum silētium iponētes. vt. ff.
de liber. lega. l. aurelius. §. centuz. Bal. Qterit glo.
nūquid vasallus possit agere ptra dominu no petita ve
nia? r determinat q; sic r bene: q; vasallus no est d plo
nis enumeratis i edicto ptoz. vt p; ex notatis insti. d
actio. §. penales. Et iste prohibiciones penales imo ma
gis ambages no habet locū nisi in casibus expressis in
iure. vt. ff. de i ius vo. l. questu. r. l. generaliter. r ibi no.
r eodē mo pot subditus agere contra rēpublicā vel filcū
venia no petita. tene mēri istā glo. que quotidie allegat.
Adde tributū debet rone soli pprii: sed vectigal ratiōe
soli publici. Glo. e valde no. in. l. j. ff. d publica. Et Ad
de q; aliud e pnuciare aliquē fore deponēdū: r ali d de
ponere. vt. C. de sen. l. cu iudex p But. r. C. si aduer. li
ber. p. Ly. r ex de ele. c. transmissa. in nouella in fi.

In quibus causis feuduz amittat.

Rica.

Bertus. Diuide i duas pres. Pri
mo pater scribit filio dices
q; cae amittēdi feudi non possunt sub re
gula diffiniri: r subdit qualiter vasallus
se d; habere erga dñm suū. Secūdo dif

finie seu describit dupliciter quid sit beneficiū. scda ps
icipit i. §. beneficiū. Caus. Prio pater scribit filio p
mittēs excusationē sui r dices q; cae quib; feudū amit
titur no possūt sub regula diffiniri: r addit qualiter va
sallus. erga dñm se debet habere. Postea diffinit be
nificiū dupliciter. q; d dic vt patet in littera. hoc dicit.

Rotūda. i. plena. Nota ergo q; ea que no possūt sub
certa regula tradi iudicib; comittunt qui ex varijs ca
rum figuris decernēt id q; eis equuz ee videbit. vt. ff.
de verbo. obliga. l. cōtinus. §. cu ita. ff. de effrac. r expil.
l. j. §. expilatores. Arbitrium. n. dat iudicibus trib; de
causis. Quandoq; ad exaggerationē pene. vt. ff. de pe.
l. aut facta. §. si. Unde ppter terribiles caus licitū e iu
dici leges transgredi. Dicit Inno. extra de consti. c. j. r
potius d; iudex puenire q; pueniri vbi si eet locus
remedio. vt. l. siquis exheredato circa mediuz. ff. de in
iū. testa. Quandoq; dat arbitrium iudici ad mitigatio
nem penarū. Done statutū dicit q; quitale quid fece
rit ponatur ter ad trullū vel ad berlerium. Adodo est
quida senex q; i primo trullo. moxerec pot iudex tū mu
tare genus tormenti. ff. de infam. l. quid ergo. §. pena
grauior. Quq; dat arbitriuz pp in cognitam hoiuz vo
lūtatē: vt cum dubitatur an cau vel dolo aliqs delique
rit. Nam qualitas psonarū d; attendi r iudicis arbi
trio pōderada. vt. C. ad. l. cor. de sica. l. j. ar. C. si q; i pe.
ma.

ma. l. j. S3 certe interdū dat arbitriū ppter nūmiaz negociorū varietatē vel pp̄ differēciam circumstantiarū: vt hic. et similia verba ponit glo. ff. de legi. l. neq3 leges. vbi oīo videas. P̄ono et quādoq3 dat arbitriū alicui ppter cognitā bonis fidelitatē. arg. ff. mā. l. si creditor. §. lūius. Quero qñ p̄barides partiū sūt cōtrarie: an iudex habeat arbitriū eligēdi aliā partē. no. ff. de re iud. l. duo iudices dati. et extra de elec. cā inter i nouella. Et Nam iudex ē lex animata: et id obscuro suo arbitrio cōmittitur et iudicē tūc voco. i. bonū virū et legis auctoritate suffultū: q3 bonus vir et iudex sunt cōuertibilia. ff. fami. her. l. cedere. imo iure ciuili sunt vnū et idē. Et extra dicit Accur. q3 etiā qui facit aliquē pcuratorē videt de eo multū cōfidere. ff. de admī. tuto. l. lūius. Accur. Et Idem p̄nceps p̄t facere aliquem pcuratorē vbi non est: etiam mulierem. vt de confirma. vtī vel inuti. c. cum dilecta. §.

De illa tamen. Iste ver. ē multū no. et dicit h q3 feudū nō amittit ex qualibz causa ingratiitudinis s3 ex magna ingratiitudine. tene mēti. Ex naturalibus. Nota bonā cōsuetudinē naturalem dici. Et ē rō q3 puenit ex instinctu rōalis nature q̄ inest homini tāquā p̄pria passio et p̄fectio.

In primis. In isto ver. ponit diffinitō beneficij quā exposui in p̄cipio huius operis huius auct. Dicit q3 feudū ē species bñficij. In bñficijs sicut p̄sumit gratia ita et retro gratia. Dicit Jo. an. in c. si. de cōsuetudie i nouella q3 rei p̄p̄ietas remanet ap̄ d̄m: vsufructus aut. i. vtile d̄mū trāsit in accipiētē et eius bñdes siue fuerit datū ad certū seruitiū siue i genere. et no. ver. hūc. Itē nota q3 nomē vsufructus ponit hic pro vtili d̄mō: h quidā dixerint q3 vtile d̄mūz nihil ē: sed ē quedā chymera. vsufructus aut ē ille qui aliquid ē: s3 isti nesciūt quid dicant. et vide qd no. ff. de rei ven. i rubrica. Tribuēdo. s. seruitiū d̄mō. Nō q3 directum d̄mū ē domini. s. de iuesti. de re. alie. fac. §. si. Exp̄sum. Nō q3 in feudo quādoq3 determinat seruitiū. vt h et. §. quid sit inuesti. §. pe. et si. sed cū dat ad rectū feudū nō terminat. vt. j. de capi. qui curiā v̄. e. si. Jac. de bel

Que fuit p̄ia cā bñficij amittēdi Rica.

Prima autem causa. Di

uide i tres partes. Primo enumeratō causarum quibus feudū amittit in specie Secūdo enumeratō causarū quib3 feudū amittit in genere s̄m quosdam.

Tertio ad quos feudū amissum debeat deuolui. p̄ima pars durat vsq3 ad. §. p̄dictis modis. secūda vsq3 ad §. deniq3. tertia vsq3 ad si. Caus vsq3 ad. §. et alia. Si vasallus vel heres eius a dom̄no vel eius hōde non petijt inuestiturā infra ānū et diē amittit bñficiū. b. d.

Bñficiū amittit. nisi iusta cā fuerit impeditus. vt. j. de p̄bi. seu. alie. per lorb. c. si. et. §. quo tēpore mī. inuesti. pe. de. c. j. vel nisi pupillaris eras eū excuset. vt. j. de p̄bi. seu. alie. per Sede. §. p̄terea. vel nisi iurauerit fidelitatem p̄lato et suis successoribus canonice intrantibus: vel dom̄no laico pro se et suis successoribus recipiēti. vt extra de iureiurā. c. ego enim. et c. veritatis. et. xij. q. ij. c. longinquitate. Ja. bel. Et facit ad id qd dicit de impedito. C. qui pe. tuto. l. cū a matribus. C. de appel. l. p̄ses. ff. de publi. l. cesar. ff. de loca. l. pe. §. nauem. Prima. Quātū ad alias que sequunt. De. de cer. Per ānū et diē. Fallit in milice que habz ānū et mēsem. vt. §. quo tpe miles. c. j. Itē istud tēpus currit demū a diē sciētie. vt ibi no. De. de cer. Inuestituram petendo. i. renouationem inuestiture: q3 ad petendam nouam inuestituram realem non est certū tempus statutū. Cōtra

qd videtur. j. d. p̄bi. seu. alie. per Sede. c. j. §. p̄terea. Petrus. de cer. Fidelitatem pollicendo. Nota q3 vasallus d3 petere renouationē inuestiture et fidelitatem polliceri vt hic. et. j. de capi. cor. c. j. in prin. et. §. p̄ quos fiat inuesti. c. si. in glo. nō qd ar. Itē nō qd illud q3 dicit in hoc. c. intelligit de pubere sicut dicitur in cōstitutione. Sede. j. de p̄bi. seu. alie. per Sede. c. j. §. p̄terea. Item intelligitur nisi iusta causa fuerit impeditus. vt. §. quo tēpore miles. c. j. et dic vt ibi. De. de cer. Petere inuestiturā. i. renouationē inuestiture que fuerat facta patri ipsius petētis qui fuerat vasallus et mortuus ē. De. de cer. S3 nūquid hec mora ante litē p̄testataz possit purgari: videtur q3 sic q3 ē dies et pena legalis. vel saltē poterit purgari vsq3 ad paucos dies. vt extra de loca. c. potuit. et. ff. de ver. ob. l. si ita quis. §. scio. fm Ja. de ardi. Equa opi. ē ista: tñ nō probatur p̄ aliquā legem vel cōsuetudinē feudoz: ideoq3 nō debemus eē clemētiores lege vt in auct. d. iadi. §. opz. col. vj. et sufficit q3 ita sit statutum. vt. ff. qui et a quibus. l. p̄perit. S3 quid si d̄ns postea acceptauit beneficiū vasalli: Rñ. moraz remisisse videt. vt. l. p̄ diē. ff. de leg. cōmis. Et in quibusdam libris sunt hec verba. Nisi seruiuerit domino icordia: tūc enim seruiēdo feudū retinet: s3 cōmunitē n̄ habet. Itē in libro Ja. aureliani plus ē i rex. l. Nisi sit longobardus habens feudū a p̄ncipe. P̄uilegiūz. n. longobardoz est vt nec ppter inuestiturā feudi: nec pp̄ hostē debeat ire trās alpes. qui rex. cōmunitē nō habet. sed i libro Si monis erat in gl. Bal.

est et alia. Casus. Si d̄ns a vasallo petierit fidelitatem inuestiturā pollicēdo nec legitime requisitus eā p̄stare voluerit cū beneficiūz tale sit vñ fidelitas fieri debebat tāquā ingratus feudū amittit. b. d. vsq3 ad. §. item qui d̄m. P̄one casum. Comes inuestiuit me de quodā castro verbaliter sub p̄textu fidelitatis: nūquid poterit me cogere ad iurādum fidelitatem et recipiēdū castrum: Rñ. sic causatiue q3 nisi hoc faciat infra tēpus arbitrio curie terminādum p̄uabor bñficio de quo erā inuestitus verbaliter et debetā inuestiri realiter: secus si ex pacto nō tenebar ad fidelitatem. b. d. Et sic nō q3 pares sunt iudices super causa noue realis inuestiture et super mora vasalli p̄uēda. Item nō q3 si tu teneris aliquid mibi facere et ego tibi: p̄t mibi assignari dilatio arbitrio iudicis q3 faciā q3 facere de beo: et recipiā qd recipere de beo: qua dilacione decursa iponetur mibi silētium. Et nō valde tex. cōueniēci tpe iterposito. ē minus āno fm dy. Querit Jac. bel. an iste §. intelligat de inuestitura siēda an de facta: Rñ. qd de siēda q3 si semel eēt facta inuestitura et possessio tēt tradita nō eēt opus amplius eā tradj. vt nō. C. de vsufruc. l. corruptionē. et in auct. sacramenta pubertū. C. si aduer. ven. tunc fm hoc intelligo hunc. §. si. de noua inuestitura Ja. Et Fidelitas nō sit p̄standa et. quod p̄t esse ex pacto. Item ppter feudi eriguitatem. vt. j. in ri. de capi. extraor. c. j. §. de fidelitate. vbi est rex. nota. et h3 remittat iuramentum nō tñ remittit facrum. ff. de cōdi. et demon. l. ex scriptura. 3. Queritur hic De. de cer. nūquid si eēt facta talis inuestitura et non eēt facta fidelitas nec vasallus veller. eam facere: nūquid haberet locum p̄cessus huius. §. q3 debeat moneri et perseverando in contumacia p̄uari: Dicunt quidam q3 dominus poterit eum p̄cile cogere ad faciēdum fidelitatem. i. iurādū. et si nō faciat poterit ei iudici bellū. Dicit quidā q3 ita cōtinet i longobarda. Et de ista longobarda dicit Petrus nescio. Iustum videt q3 si differt p̄ ānū et diē p̄uēt feudo. arg. p̄cedentis responsi. Ego puto arbitrium tempus sufficere. argu. huius. §. et. ff. de opt. lega. l. mancipiorum. Item facit ad p̄cedens respon. C. cōmu. de lega. l. fin. §. j. in ratione sui.

item qui dominus. Casus. Vasallus feudum
amittit si dñm nō iuuat
in prelio dñi potuit. Item si dñm non certiorauerit sci
ens sibi magnū periculum imminere qd ciuitate potuisset
Item si decubuit cum filia nuri vel sorore dñi manere i
capillo. b. d. vsqz ad. §. porro. In glo. que incipit: hic
nōbilitas. nō duo. Primo ex negligētia vasallum priuari
feudo. Secdo nō qz ingratitude patris nocet filio i vita
patris et etiā post d rigore iusticie feudoz. idē t3 De. de
cer. l3 de iure nō debeat priuari fm. Ja. bel. In ea gl. nō
qz pccit vasallo qui ideo nō denunciāuit qz nō potuit. vt.
ff. loca. item querit. §. exercitu. Querit De. d. cer. vtz
vasallus possit probare qz dominus decessit nō qz vul
nus fuit mortale sed ppter mala medicamenta: et finali
ter determinat qz sic. ad quod facit quod no. ff. so. ma. l.
ab hostibus. §. si vir vroi. In capillo. que vulgo pol
licelle appellantur. Et nota qz iuencule debent stare in
capillo et non in capite vellato et.

Porro si dominum. Casus vsqz ad. §. de
niqz. Vasallus amit
tit feudum si dñm assalierit: vel vicum in quo ē p vtz sit
ingressus: vel impias manus i eū intecert: vel alias gra
ues et inhonestas iniurias intulerit: vel vice eius insidiat
fuerit veneno: gladio vel alio modo. Item si domio suo
iusticiam facere noluerit. Item si domio suo seruitiū re
cusauerit eū potuit. Item si dominiū detulit et inde gra
uē patrimonij iacturā sibi intulit: vel si cognouit dñm
iclusum nec eum liberauit cū potuit et merito ex pdictis
causis feudū amittit: qz hoc ciuiliū et naturalis rō sua
dere videt si pccitent cause quibus filij exheredant et li
berti in seruitutem reuocant et repudia sunt et donatio
nes reuocant: et qz natura nouas deproperat edere for
mas. Iudex equitatē ante oculos habēs i similibus aut
maioribus causis si qua de nouo emerferint iudicare de
bebit feudū amitti debere. Sed ē sciēdū qz vasallus
nō amittit feudū ex omni cā ex qua eius opi. grauat sic.
C. de his qui vt indig. l. nō opz. qz inderdū deierat par
tem feudi alienādo. et tamē retinet beneficium. b. d. vsqz
ad. §. deniqz. Jaco. bel. Glo. super verbo assalierit
duo facit. primo querit an vasallus copulādo amicitia
eū inimicis domini pdat feudū. Circa qd quero quid si
fideiuber pro inimico domini: et dic vt nō in specula. de
treuga et pa. Nam si cā tangit iniuriā domini priuatur
feudo: alias nō qz nō tenet pro dño suo gratis inimici
rias procurate nec alienus fieri a cōuersatōe amiconuz.
cum enim pena istius. e. fundet in naturali equitate vt
littera elegāter dicit. Tertē istud nō ē bonum nec equū
ar. ff. de oper. li. l. libertus negociatores. Secūdo querit
glo. quid si dominus nō vendicauit: vtrū transmittat ad
heredem suū accusationē ingratitude: Et dicit glo. qz
nō transmittit. doc. intelligunt hoc vtz si potuit vindi
care et noluit: secus si mortis fuit cele itate ipeditus vel
ignorantia iusta vt qz nesciebat cum vasallū cōcubuisse
cū vxore. Dicit enim Aristo. nocte vagat adulter. Dicit
Accur. ea que sunt nocte. pbabiliter ignorāter. ff. quod
me. cau. si cum exceptio. §. hec aut actō. ppterca dñs
Eldra. euasit quēdam accusatū qui dicebat cōmisisse
maleficiū de nocte et testes deposuerūt se vidisse per cō
putum lune: et ideo non verisimiliter poterant videre
et sic fuerunt reprobati naturali ratiōe. Deinde nos ha
bemus h qz si vasallus non facit iusticiam dño pdit feu
dum. hoc debz intelligi qñ non faciat iusticiam de feudo
secus si de alia re fm glo. Deinde subdit glo. multū no
rabiliter qz si dñs nō facit iusticiā vasallo de feudo p
dit ppteratē. Quero quo iure dñs aget ptra vasal
lū: rñ. aut ē priuat^o aut priuādu. priō cā nō ē dubium
qz h3 plenum dñium et plenā rei vēdicationē. s3 se do ca
su videtur qz debz agere pditione ob cām. Quidam di
cūt qz habet vtilem rei ven. ptra quilibet possessorē. vt

C. de dona. que sub mō. l. j. Ja. de bel. dicit qd h3 direc
tam qz directum dñuz sufficit ad vendicandū. ar. ff. ad
trebel. l. si heres. nec pōt vasallus excipere de vtili dño qz
replacabitur de culpa et i modum replicationis priuabit
iure suo. ar. ff. de inof. test. l. pap. §. si filius. et ff. ex q. cau.
ma. l. nec nō. §. exēplo. Si vero agatur cōtra tertiu3 pos
sessorē certuz ē qz de vtili dño vasalli non pōt excipere
qz elisum est et qz sua nō interest. Adde qd nō. ff. d. cōdi.
indebi. l. indebiti. §. s3 si nāmi et l. ij. ff. si ager vectigalis
vel epbi. pe. et ff. qui po. i pig. ba. l. creditor. §. ij. Et do
etiam qz vasallus possit cōuentri pditione triticaria rā
quaz pdo vt. l. j. in. si. cū. l. ij. ff. de triti. Idote est etiam cō
ueniri cōditione ex moribus ad rescindendū id quod
factum est. ar. ff. de cōtraben. emp. l. s3 cessus. §. si fund^o.
ff. de ac. epri. l. ex empto. §. siqz virginē. ff. de rescin. vē
di. l. fundus qui lucij ricij. Deinde nō ter. qz qui non ob
seruat fidem cōventionis priuādu est eius emolumēto
cōcor. ff. loca. l. quero. §. inter locatorē. et ff. de rescin. vē.
l. si Adde qd cessante causa ad cautellam ordinatā
nō cessat prouidentia simpliciter ordinata. ff. de rescin.
ven. l. si. §. vltimo. Deinde nō ter. qz impotentia excu
sat. dicit ino. qz qui nō potest soluere nō est periurus ex
tra de offi. dele. c. p. et g. Nam licet si periurus quo ad
actum nō est periurus quo ad reatū. qd ē nō. Nam iopia
quādā exceptiones prestat. vt no. ff. de pcura. l. titius.
Item no. ter. qz delator indignationē dñi non curabit
ad id quod dicitur in litteris apostolicis alioquin inquit
indignationem beatorum apostolorum se nouerit i
curfuros qz ista verba cōminant priuationē beneficiorū
ecclesiasticorū. qd ē mēti tenēdū. Deinde nō ter. qz i pe
nalibus procedit de similibus ad similia et maiora: quia
potius atrēditur ratio legis vel consuetudinis qz grā
matica verborum. Et dicit Barto. qz hoc est verū vbi
cūqz statuto inest ratio naturalis vel ciuiliū. de verbo.
ob. l. eadem. §. cato. per eum. et ff. vti pos. l. j. per eundē et
C. de interd. l. j. per glo. et docto. Mora bene hunc ter.
qz non est melior ter. i iure qz in penalibus statutis et cō
suetudinibus pcedat de similibus ad similia. de hoc no.
C. de fur. l. siquis seruo. Nec tamē doctrina nō habz lo
cū quādo pene iponunt habito respectu ad priuilegium
alicuius persone: qz tunc nulla pōt fieri extensio de simi
lib^o personis ad similes nec de casibus ad cāus. Ista est
glo. ordinaria singularis insti. de actio. §. item mixta est
actio cōtra eos. que incipit si in iudicio. quā gl. tene mē
ti. In glo. magna ibi fideiussit. Mora qz ille qui fideiu
bet i causa criminali pro eo qui desert dominū tanquaz
ingratus remouet a feudo. Sit aut ista delatio multis
modis. l. accusando: denunciando: pmoūdo inquisitio
nem. sed accusator debet dare fideiussorem denunciator
nō. vt quia illud quod denunciat est ex officio publico et
necessario. sed certe imo videt idem sicut dicimus i tu
tore qui se debet inscribere et fideiussorem dare. vt. C. q
accu. nō poss. l. ij. et l. qui crimen. C. de his qui vt indig.
l. pona. ff. ad turpil. l. accusatorē. §. nūciatores. Nos ta
men videmus qz iudici qui denunciat maleficia nō sa
tis dant qz officium eorū cōsistunt solum in referendo nō
assumēdo i se necessitate probandi. De officio istoz tra
ctat Bar. ff. de cast. reo. l. diu^o. Accipio dñiciatores h3
qz accipit ius ciuile. S3 ius canonicū loqit d dñiciato
re ad aliū finē vt extra d iudi. c. nouit. et c. sup his extra
de accu. c. qualiter et qñ el. ij. extra eo. ti. de accu. In
e. glo. ibi nō coactis. ista glo. pōt allegari in ar. qd vale
at dicitū testis nō citati dñm testis alias sit idoneus. vt
no. ff. de his qui vt i dig. l. post legatū. §. bis vō qz verū
est dñm iuret ptribus presentibus vel altera abire solen
niter tamē requisita qz nullo iure cauetur qz citatio te
stis sit de substantia. et eo ipso qz iudex et ceteri ei iuramen
tum: videtur cū mouere super veritate dicēda que mo
nitio vim citationis h3 vt nō. C. quomodo et qñ iudex.
l. cessante

Leffante. Sic de hoc vt dixi. C. de epī. 7 cle. l. presbyteri
 Adodo queritur hoc glo. vtrum vasallo q̄ detulit lice-
 at penitere ante sniam? 7 dicit q̄ si iō penitet ante sniaz
 q̄ probare nō potuit cū tñ fecerit q̄quid potuit vt pro-
 baret nō p̄ctur sibi: alias si re integra destitit sibi igno-
 scitur. Dicit. Ja. de are. C. de transac. l. si quis maior q̄
 in pena legali p̄ctur: secus in cōventionali. Sed Accu.
 isti. de actio. §. item mixta ē actio cōtra eos. videt̄ di-
 cere q̄ in istis delictis que cōmittunt̄ in p̄cessibus cau-
 sarum h̄z locū pna. ter est. C. de iurisdī. om. iudī. l. i. cri-
 manī. qui videt̄ iponere penā 7 ei qui solūmodo voca-
 uit aliquem ad cām. ad idē. C. qui accu. non poss. l. pe. 7
 l. si. 7. C. de dela. l. si. li. r. Sed distingui p̄t an iustam
 cām habuit deferendi 7 tunc p̄t penitere: an nō tūc se-
 cus. vt. ff. de iudī. l. destitisse. Iustā tamē cām habē ne-
 mo videt̄ nisi qui hoc p̄bat. vt. C. de calū. l. nostris. Si
 cū tamen quidam q̄ sufficit p̄bare per vnū testem ido-
 neū de veritate nō de cōcūstantijs. S̄z Jo. an. dicit hoc
 eē arbitrarium. Et adde q̄d nō. C. de his qui. vt indig. l.
 polia per Accur. Nunc generaliter quero an admittit̄
 taf̄ penitētia? 7 hec questio diuidit̄ i duas partes. Nā
 quādoq̄ quis vult penitere ad cūrationem dāni: quā-
 doq̄ ad cōsequentiōē beneficij. exemplū de vtroq̄. di-
 cit̄ statutū q̄ p̄tētī maleficiū remittat̄ quarta pars pe-
 ne: sed negant̄ augeat̄ tertia pars pene. Adodo quidā
 cōfessus fuit. postea negauit vel ecōtra. primo negauit 7
 postea cōfessus est. querit̄ quid iuris? Sed ad cūderiaz
 p̄mittēdum est q̄ negatio triplex eē potest. s. de substan-
 tia delicti: vt q̄ negat factum. de qualitate delicti vt q̄
 negat qualitatē loci vel temporis. 7 de qualitate animi
 vt q̄ negat dolum: 7 dicit̄ se fecisse ad sui defensionem.
 Item aliquando negat in figura iudicij: aliquando ex-
 tra iudiciū: vel coram iudice nō cōtestando litem: vel si
 oblato libello. Dico ergo q̄ statutū debet̄ itelligi de ne-
 gociatiōe que fit litē cōre. quādo p̄cedit̄ per accusatio-
 nem. vel quasi cōtestando quādo p̄ceditur per inquisi-
 tiōē. argu. ff. de ver. signi. l. boue. §. hoc sermone. 7. ff.
 de condi. 7 demōstra. l. hec cōditio. in prin. Vel melius
 dicit̄ q̄ cū tractemus de pena augenda rōne negationis
 itelligimus de ea negatione in qua perseverat. Sed si
 nō perseverat i ea s̄z cōfiteretur nondum liquidato nego-
 tio per probationes restium tūc vitat̄ dānum quod ex
 negatione emergebat. vt nō. in. d. §. item mixta insti. de
 ac. 7. C. de his qui vt indig. l. alia causa. tamē per istaz
 cōfessionē nō cōfitec̄ bñficiū cōfiterentis q̄ primo negā-
 do illi beneficio tacite videt̄ renūciasse. vt. ff. de fideiuf.
 l. si dubitē. 7 facit̄ ad predicta. C. de nō nu. pec. auē. cō-
 tra qui p̄p̄iam 7 in auē. de triē. 7 se. §. penult. col. iij. 7
 C. de iure do. i. pe. l. ij. 7. C. de fideiō. l. questionem vbi
 p̄pter negationem quis perdit iuris cōmunis op̄tula-
 tionem. Sed dubitat̄ quid iuris si negans cōfessus ē
 in tormentis 7 perseverauerit in cōfessioe: respōdeo nō
 cōsequitur premiū cōfitec̄. ar. ff. ad textul. l. ij. §. si ma-
 ter. Sed certe nec incurrit̄ penam negātis q̄ i negatōe
 nō perseverauit. Sed pone q̄ cōfiteretur factū sed negat
 qualitatē? Rōdeo aut negatio qualitatē habet altera
 re plus 7 minus: tūc respectu qualitatē ip̄m habeo p̄
 negante: s̄z respectu sortis: vt ita dicā siue facti habeo p̄
 cōfiterente ita q̄ p̄portionaliter pena accedat qualitati
 7 decedat sorti: s̄z alibi ista consideratio reprobet̄. ff. de
 eo q̄ certo loco. l. si. Aut alteratio nō est fin plus 7 mi-
 nus s̄z exclusio totius pene: 7 tūc in totū habet̄ p̄ne-
 gante. ar. ff. de adul. l. denūciasse. §. quid tamē. 7. ff. vi.
 bo. rap. l. p̄or. §. docere. 7 q̄d nō. C. de p̄ba. l. ij. p̄ Ja. d.
 are. 7 Ly. 7 per Bar. ff. de iureiur. l. eū qui in prin. vbi
 oīo vide. Sērit̄ ipse i ista materia vnam cōclusionē q̄d
 vbiq̄q̄ agens inicitur responsioni aduersarij sicut as-
 sumit eam p̄ se ad p̄bandum ita d̄z assumere eam con-
 tra se ad statutū beneficiū indulgendum. ar. dicte. l. eum

qui ratione i littera. q̄d ē est satis rationabile. Et Ad
 de q̄ cum p̄fesso agitur benigne. 7 q̄ nō decet nō opz. ff.
 de le. j. l. si domus. §. q̄ cōfiteretur. Caro. n. 7 sanguis me-
 retur p̄rogatiua. 7 Quero vtrum in cā appellatiōis
 h̄z locū pna? Et tangit in. l. si cum excep. §. hec. autē
 actio. ff. q̄ me. cau. l. j. in prin. ff. de actō. emp. 7 vtroq̄q̄
 sentit̄ q̄ in causa appellatiōis possit purgari culpa vs-
 q̄ ad sententiam. Facit̄ q̄d nō. ff. de app. l. si creditor. §.
 iustus. Adulta plura alia satis bona dicunt̄ i hac glo.
 magna que bene notabis Adde. dicunt quidā quod in
 delictis inominatis locū h̄z penitētia: secus i nomina-
 tis. S̄z tu dic q̄ in delictis que p̄det̄ ex conditione po-
 testia habet locū pna antequā sint cōsumata s̄z po-
 testia nō: siue sint nominata siue inominata vt crimen ste-
 lionatus nisi cōtineant interesse. q̄ illud purgatur. vt.
 ff. de alie. iudī. l. ex hoc edicto. §. si quis alienauerit Ibi
 tñ glo. loquitur aliter q̄ dicit̄ q̄ i dilectis exor. pna h̄z
 locū si ius aduersarij nō est factum veterius. alias se-
 cus dicit̄ vt. ff. de fur. l. qui ea mente. Et Extra nō q̄d
 qui assumit in se processum non tenetur eum prosequi si
 non sua interest. vt. C. d̄ his q̄. vt indig. l. minoribus. 7
 de iq̄ Querit̄ hic si vasallus cōmiserit cām amī-
 tendi tendū ad quē debeat deuenire ad do-
 minū an ad successores vasalli? Respondeo distinguen-
 do. aut vasallus delinquit in dominū 7 tunc reuertitur
 ad dominū vt habeat hanc sue iniurie vltionem. Aut
 peccat in alium vt q̄ fratrem occidit: vel paricidium cō-
 misit tunc nō ad dominū sed ad primos pertinet. Si
 autem vasallus feudū alienauit cōtra cōstitutionē Lo-
 rtha. quia dominū cōtēnere videt̄ feudū amittit 7 ad do-
 minū reuertit̄. hoc dicit̄. Ultrionē. Nō regulā q̄ vbi-
 cūq̄ dominus principaliter offendit̄ per reatū vasalli
 ibi ad dominū feudū reuertit̄: vt habeat hanc saltē sue
 iniurie vltionē. quasi dicat hoc modo de iniuria satisfit̄
 ipsi domino. alibi appellatur satisfactio quelibet suffici-
 ens vindicta vt verberū. vt. ff. de iniurijs. l. sed si vnus
 §. si ante iudicē. Et nō. q̄ isto cāu dñs preferit̄ agnatis
 s̄z Jaco. de bel. Ego puto cōsiderandū tenorem inuesti-
 ture. Nam si feudū ē cōcessum generi ad dominū reuer-
 tur solum ius delinquentis: 7 non ius reliquorū: quod ex
 p̄p̄ia p̄sona habet̄ quodam ordine mortalitatis non p̄
 viam hereditatis. vt. ff. de interdi. 7 rele. l. iij. 7 maxime
 quādo regalia sunt cōcessa i feudum: quia absurdum est
 q̄ ea depēdeant ab hereditario corpore cū sint nobilio-
 ra 7 potiora 7 ad ea admittuntur filij 7 agnati iure geni-
 ture bñficio domini ex p̄p̄ta forma inuestiture: a cui⁹ re-
 noze non est recedendum. vt in. c. j. de duo. fra. a capi. i-
 uesti. Alij dicūt indistincte q̄ iste ē rigo: feudorum q̄ si
 marchio cōmitteret̄ delictum cōtra dominum suū: puta
 cōtra regem q̄ marchia ad regem libere reuertit̄ exclu-
 sis filijs 7 agnatis. Nā hoc tacite inest inuestiture. ergo
 pro exp̄presso d̄z haberi. vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. 7. ff. de
 edil. edic. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua. Prima pars obtine-
 ret de iure cōmuni. Secūda obtineret de iure cōsuetu-
 dinario h̄ scripto. vt. §. dixi i alia gl. Paricidū. Nō
 regulam q̄ omnis paricida ē p̄iuandus feudo. Est aut̄
 paricida siue sequita sit mors: siue tractata: 7 in tracta-
 tu perseverat̄ s̄z deo reuelate nō fuerit cōsummatū. vt. ff.
 ad. l. pom. de paricidij. l. si sciēte. Nā horribiliū reue-
 lato: est deus qui protegit genus humanū. vt dicit̄ ter.
 in auctētico s̄z nūquid. Dicitur paricidia ille qui nō p̄-
 curat mortem sed malam captiōē puta carcerē fratris
 sui: puta vasallus fecit̄ capi fratrem suū 7 poni i carcere
 tyrānico modo sicut quidā faciūt: vñ dominus vult eū
 p̄iuare feudo? Respondeo 7 si nō p̄p̄ie istud dicat̄ pari-
 cidū tamē q̄ ē de similibus ad similia procedendum. pu-
 to eum p̄iuari posse feudo maxime si capt⁹ sit vasallus:
 q̄ iniuriam atrocē facit̄ domino qui vasallū suūz detru-
 dit i carcere p̄pter quod etiā domino suo nomine com-

petit actio. ut notat Inn. extra de ap. dilecti. Et rō
hic qd si vasallus occidit fratrem ppiū: debet priuari
feudo: qd est paricida. Ille aut qui interfecit fratrem do
mini sui siquidem inter eos omnes sunt iura sanguinis:
idem. Si aut dominus omnino extraneus: dicitur quidam
qd nō priuatur feudo. qd dicitur ut no. j. de eo qui interfec.
fra. do. sui. c. j. Itē nō qd in istis casibus feudū nō re
uertit ad dñm sed ad primos agnatos. qd dicitur ut. j. si
vasa. seu. priue. cui. defe. c. vasalli. Et nō qd iste ver. r.
pcedēs aperte loquūtur in feudo paterno s̄m glo. Ja. d.
bel. De. de. cer. Et vide qd no. supra in prima rubrica
huius libri. §. cum vero conradus. Cōtēnere videtur
Nota qd ille qui alienat non requisito domino despiciat
dñm. r. id ratiōe cōtēptus perdit feudum. Sed an ipō iu
re vel per sniam? dic qd speciale in alienatiōe qd ipō iu
re. quod notat Inn. extra de feu. c. ex parte. Sed ista lit
tera cōtrarium inuit dum dicit cariturū quod futuram
penā significat. ut no. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. §.
iconomus. r. de iurisd. om. iudi. l. i. criminali. Itē no. qd
iste ter. dat materiam delinquēdi qd vasallus qui voluit
fraudare agnatos vendet feudū r. sic reuertet ad domi
nū exclusis agnatis quibuscūq; r. cuiuscūq; gradus qd
ē iniquissimū. ut. ff. de iur. r. sac. igno. l. iniquissimū. S; z
alias sup hoc ddi remediū r. nūc addo qd filij etiā agna
ti pro eorum interesse possunt se opponere ne tradatur
possessio r. super hoc etiā requirere dñm feudi qd p̄hibe
at emprore i possessionē ingredi. Itē pōt p̄hibere vasal
lum ne tradat. de cōtrahē. ep. l. si quis sciens. de rei vē.
l. si fundū. ff. de le. prestā. l. virilis. §. si adierit. ff. de le. cō
mī. l. si. ff. ad trebel. l. heres. cum alias dominus ē i do
lo. r. de dolo suo nō debet iuari s; z puniri qd peccat i si
delem suā si nō impedit. Impedita ergo traditione pos
sessionis feudū nō perdit ut legit r. notat. per Dy. r. ali
os de verbo. signi. l. alienatū. quā sepius allegauī. r. ff. d.
sta. l. i. §. deniq; r. ff. de cōdi. ob. cau. l. dedit. §. fina.
Sed pone pater ita dicit vēdo tibi castrū qd habeo
in feudū a domio principe Achave saluo iure dñi prin
cipis r. filiorū r. agnatorum meorū: r. pcedit ad traditio
nem sub hac forma: nūquid hec verba aliqd releuēt? r. ē
or. h. qd nō qd cū non sit denūciatū dño clam fieri videt
r. per cōsequēs dñs cōtēni videt. Itē qd in p̄iudicialib;
nō iuuat protestatio sed si adijcit h. verba nec aliter nec
alio modo qd tunc nihil videt actū forte nō pderet feu
dum. nā cōstet qd nō intendit alienare nisi posset cū hac
clausula saluo r. nō aliter iuxta no. i simili. C. de excep. l.
siquidē. r. ff. sa. her. l. itē habeo. §. j. r. arg. ff. de manust. l.
si quis locuuler. Et nō qd Jaco. de bel. ponit h. talē dī
stinctionē cū querit an perueniat feudū ad agnatos: aut
peccat vasallus delinquēdo: aut alienando. Primo ca
su: aut i dominū r. reuertit ad dñm omnibus alijs exclu
sis etiā agnatis. ut in. §. deniq; in p̄icipio. Aut peccat
i alium r. tūc peruenit ad agnatos nō ad filiū vel ad do
minū. ut in. §. deniq; sc̄do responso. r. j. ti. j. §. si vasal
lus. Secūdo cāu aut alienat legitime tūc peruenit ad fi
lios si supersint. vel ad agnatos si filij non supersint. ut
s̄. de succel. seu. §. j. cum si. Si vero illegitimē alienauit
tūc peruenit ad agnatos nō ad filios. r. si filij supersint
agnati etiā viuo alienante reuocant: sed nō extant
tibus filijs tūc reuocant post mortē. ut. j. si de scu. fue.
controuersia. c. titius. P̄dicta vera nisi agnati con
senserint vel anno tacuerint ut supra qualiter olim feu.
alie. poss. c. primo. §. porro. r. d. c. titius non extantibus
agnatis reuertitur ad dñs. ut in hoc. c. §. fi. Et dic etiā
ut nō. supra de suc. seu. c. j. Jaco. bel. Et nō. hanc dīstī
ctionem qd vera ē. A Extra nō qd quādo i obligatiōe
ē rez tertij dari succedit interesse i obligatiōe si ille nō
vult vēdere: scus si res ē pmissoris vel ē in obligatiōe
genus. ff. de le. iij. l. nō dubium. §.

Si d feudo vasallus ab aliquo interpellatus fuerit r
dñs cū defendere noluerit.

Exciūm tale est

Diuid: i
tres par
tes. Primo thema r. questio. Secūdo
respon:io quid iuris sit quādo certum
est vasallum victū esse d feudo. Ter
tio quid iuris sit qñ est dubium an sit victus de feudo
vel de alia re. secūda incipit ibi in v. r. super negotio.
tertia in. v. s; si dominus. Casus. Extrane^o vasallo mo
uet controuersiam d feudo: vasallus dño denūciauit qd
eum defenderet: feudum euictum est. s. dño renūcte eum
defendere: queritur an dominus teneat vasallo d euic
tione r. inquātum? Et respōdetur qd si certum est ipsum
fore euictum tūc dñs tenetur de euictione vasallo ut ali
ud sibi in feudū restituat eiusdē estimationis vel det nu
meros qui cōuertantur i specie aliqua que sit in feudo.
Aut est dubius feudū eē euictū tūc si pbat vasallus scu
dum eē qd ē euictum agit de euictione: sed si nō probat
dño desertur iusurandum. h. d. Itē qd vasallus agit
de euictione feudi nō ad duplam s; ad rārdem vel esti
mationem cōuertendā in aliam rez que pro feudo tēca
tur. Hec regula fallit in casibus in quibus de euictione
nō agitur. qd dicitur ut in glo. Idem Ja. bel. r. De. d. cer.
S; ego quero utrū vēditori sciētī sit denūciandū?
r. videtur qd non tribus rōibus. Primo qd scit cām
suam agi ergo scia sibi p̄iudicat. ut. l. sepe de re iudi. r.
C. vbi de cri. agi oport. auē. qua in prouicia. r. quod nō.
ff. de iudi. l. vēditor. P̄terea hoc p̄bo p regulā gene
ralem de acē. p. l. j. in. fi. r. p. l. que specialiter ad h. pos
sunt induci. C. que res pig. ob. pos. l. nomē. ff. de rāfac.
l. si. P̄terea hoc p̄batur per rōnem. Nam cū vēditor
p̄mittit defendere intelligitur litez mota. ut. ff. de euic.
l. si plus. §. litez mora. que dies l; a p̄ncipio sit in certa
si tñ postea certificatur interpellat pro homie argumen
to. ff. d. penu. le. l. j. r. C. d. cōtrahē. r. cōmit. sup. l. magnā
Et hoc dixerūt quidam ut nō. C. de euic. l. emptor fun
di. Sed glo. hoc sentit cōtrariū. s. qd nō sufficit scire sed
oportet denūciare. formaz aut denūciationis penit gl.
C. de euic. l. auctore. vbi dicit qd ē opus qd vēditori de
nūcietur ut defendat. ista etiā forma ponit in ter. ff. d.
procura. l. qui abntem. certe ter. est hic ibi ut cū defen
deret. Hanc opi. tenet Bar. dicens qd non sufficeret emp
tori si notificaret litem motā nisi notificaret qd defende
ret euz. Et hoc p̄batur euidenter ratiōne qd si suffic
simpliciter denūciare litem moraz: ist d poss; fieri p que
libet amicum ēt sine mādato. qd ē cōtra. d. l. qui abntē.
Item qd secūdo emptor possit denūciare primo vendi
tori sine aliqua cessiōe iuriz qd est falluz. ut. ff. de euic.
l. si res q; a ticio. hoc habemus in simili qd si promissisti
mibi decē cū petiero nō sufficit ut ego notificē tibi vel p
curatori vel hīdi tuo ipaz p̄missionē s; dz addi requisitō
ut soluat. ut nōt Ly. C. i qui. cau. i ite. resti. nō ē nec. l. i
minorū. Itē ille qui vult aliquid cōseq. ab aduersario p
prestatiōe opz qd illud prestādo petat qd prestatio re
quisitoria dz hēre cōclusionē. Ista opi. ē ruriōr r. verior
si quis vult cōsequi ut defendat. S; si nō tēdit ad aliud
nisi ut de euictione agat: re victa sufficit tōre denūcia
re litem: morā. arg. iuriz pro hac parte allegatorū. Quz
vero querit utrū sciētī sit denūciandū: dic aut denū
ciatio fit ad cōmodum nuntiantis r. ē necesse nunciare.
Aut ad simplicem istructionē aduersarij r. eius cōmo
dum r. nō est necesse qd sciētī denūcietur qd habito effec
tu sciētīe nō curamus de modo. Primo p̄batur. ff. de
adul. l. denūciasse. Scdm poss; in. l. item veniūt. §. a quo
de peti. bere. r. d. admī. tu. quidam decēdēs. §. ex quo i
notuit. r. ita dicit. Ja. de bel. in suis solutionib; cōtra
riorum. Et dicit dy. qd siquidem lex erigit denūciatiōez
nō

nō sufficit sola scientia q: denūciatio est **de substantia**: s; si nō requirit nisi solā sciētiam tūc sciēti nō est denūciā- dum: q: sufficit sola sciētia. Ita dicit Bar. r. ratio per se p3. Domino renūte. In hoc cāu protestatio dñi nō tollit prestationē vasalli: q: dominus nō habet ius prestandi. tunc autē prestatio tollit prestationē quādo tractatur de elicēdo p̄sensu alterius. vt. l. si. ff. nau. cau. sta. vel de aliquo p̄iudicio generando rōne taciturnitatis vt. ff. loca. l. cum i plures. §. locator bonci. r. ff. ad mace. l. si filius. r. l. j. §. magistrū. ff. de exerc. A In depēden- ribus autē ab animo libero multum valet prestatio. vt nō. in. l. j. C. de repud. her. sed in depēdētibz ab ani- mo necessitato a iure: vel iudicis auctoritate nil operat̄ prestatio. vt. C. de iure deli. l. cum aliquis. r. C. de bere. insti. l. cum pponas. r. d. l. j. C. de repud. bere. Itē fra- us non patrocinator prestanti. C. eo d. ti. l. ij. per Ly. 3

A domino pete. Nō hunc libellum peto cābium feu- di r. est speciale. nā alias vna species p alia nō pōt sol- ui. vt. l. ij. ff. si cer. pe. Nec tūc tēporis. Nō q: ille qui nō negat nō videt̄ p̄terea fateri. r. ideo postea negare pōt in dubius cogat̄ iūc cōtestari. ē ar. qd no. ff. de libe. bo. exbi. l. j. §. bis qui nescit. r. C. de iure delib. l. si. §. sed q: quidā. quod ē verū nō dato spacio ad deliberan- dum. vt in auē. offerat̄. C. de lite cōte. Sed eo dato si nō pōt deliberare sit contestatio per verbū non credit. de resti. spo. c. cū ad sedem. qd est no. Idem si dicit ego nō presumo q: tantū ē dicere quārum ego nō credo. vt no- rat Ber. extra de p̄sump. c. quosdā. r. ff. de lega. j. l. bu- iusmodi. r. hoc modo dicit̄ q: verbū credo inducit p̄ce- ptum. Vel nūmos in feudū dandos. Nō q: pecunia pōt dari i feudū. forte ideo est: q: succedit loco rei feuda- lis: quod nō pl3 q: cōsuetudo nō vult q: pro te mobili fi- at fidelitas. Querit glo. si alicui est data quantitas i feu- dum puta mille floreni cū non debeatur fidelitas: vtruz- dans pōt istam pecuniam repetere? r. dicit glo. q: sic p- cōditiōne sine cā. Sed quid dices si pecunia non ē data p fidelitate sed est data pro aliquo āno redditu. verbi- gratia. emo a te ānuū redditū p. qui quagita florenis i anno pro precio mille flo. quos tibi soluo: vtrū iste cō- tractus sit licitus? h est arg. q: sic. Alij dicit̄ q: iste con- tractus nō est sine scrupulo vsurarij. de hoc alibi dixi i .l. j. C. de his que pene nomine. Sed nūc addo q: appo- sito pacto q: illa mille cōuerterētur in emptiōe predicto- rum: iste cōtractus iustior eēt. r. si venditor nō vult eme- re impuret sibi. r. cōsidera super ista cautella: r. cogita ne per istas cauillatiōes ledas cōsciētiam tuam. Nūquam. Nota per iuramentū astrui p̄petuā negatiuā. Querit dicitur h in glo. q: si emptor nō cōparuit ad audiēdum sniam nō habet regressum de euictiōe. Pone ergo q: certū est q: iudex p̄pter eius cōtumaciam nō fuit motus in aliquo sed solūmodo propter veritatē r. iusticiāz p̄ba- tionū: an ergo ista abntia impediāt agi de euictiōe? Itē quid si fuit abntis ex iusta r. probabili cā? Rūdeo de eu- ctide agi posse. de hoc ē glo. singularis. i. l. ii. §. eōtrario C. de p̄rario iudi. tute. quā tene mētī. Anū scias q: ani- mus iudicis probatur per verba ab eo inserta i sentētia. Ista est glo. notabilis. ff. de iudic. l. si pretor. In glo. sci- licet absente quam glo. bene nota. A Item nota q: len- tētia iniqua potest trāsire i rem iudi. tamē cum sua cau- sa fuit q: virtijs. i. q: nūquā p hoc efficiet equa. ff. de leg. j. l. si seruus plurium §. j. Item scias q: qui minus ple- ne defendit contra se cōcludere videt̄. vt eadem. l. §. si- quis aut. An r. si trāsceat in rem iudicatā nō tñ per hoc iustificatur. Item snia iniqua trāsire potest i vigorē q: nō pōt mutari rei veritas a filijs domini. ff. de libe. r. posthu. l. filio quē pater. Adde q: non supposita iurisdic- tione s; consilio: illud p̄siliū nō est sententia. Nō extra de consuetudine. c. iij. Item nō q: nemo litigat nisi qui bz intentionem victorie. vt. ff. ad. l. fal. in ratione. §. cū

quidem r. 3

Si de feu. fuit peruersa inter dominum r. agnatum vasalli.

De feudo Si p̄tentio est iter do- minum. r. agnatos de- functi: agnati interim ante licem finitam p̄stituendi sunt i possessione: vtroq; autē improbatione deficiēte agnatis defertur ius iurandū. b. d. Querit que ē rō q: hoc magis fauetur agnatis q; domio? Rūdeo q: dñs nō negabat feudū sed equalitatē feudi: r. confitēdo feudū cōfitebatur vasallū possedisse tēpore mortis: q: per realē iuecturā feuduz p̄stituitur. Ista ergo possessione dñs iterūpere non pōt q: est quedāz p̄tinuatio naturalis inter vasallum r. agnatos. ar. ff. ex qui. cau. ma. l. cū miles in p̄cipio. Itē q: benignior est p̄sumptio ex quo cōstat q: fuit feudū. er- go debemus p̄sumere q: fuit antiquuz potius quā nouū S; Ja. bel. dicit h q: ista p̄sumptio ē rōne antiquitatis. Dicit Bar. q: multū p̄sumitur p factis antiquis. ff. de iur. iuran. l. admonēdi per eum. nec repugnat q: littera dicit nouū feudum. nam ēt si centū annis fuit possessor ab vna linea collateralī eē potest nouuz quo ad aliaz li- neam s; nō p̄sumit vt h q: est valde notabile. Intelligi- tur ergo h de feudo de cuius origine non apparet aliud quā longo tēpore possessuz. ar. ff. de vsur. l. cum in rem verso. Opp. glo. d. ancipiti p̄iurio. solue q: nō est āceps p̄iurium ex quo lex hoc p̄sumit. Querit glo. qd si dubi- tatur de statu vasalli? Rūdeo in dubio nō debemus pri- uare vasallum commodo possessionis. ar. C. d. peti. bere. l. si putas. C. d. edic. di. adri. tol. l. ij.

Inter filiam r. agnatum de beneficio filia iterim- debet esse i possessione. vtroq; autē deficiēte in p̄batiōe agnatis defert̄ ius iurandū. hoc dicit. Alodium. Al- lodium dicit̄ p̄prietas que a nullo recognoscit: r. siquis i libello dixit feudū eē libellarium r. succubuit: potuit po- stea dicere esse alodiu. nec obstat exceptio rei iudi. q: ista dominia nō sunt eiusdem speciei vt nō. C. de inge- manu. l. penni. vbi ē glo. singularis. Collocāda. Ratio est quia feudum est quam seruitus. vt. nō. ff. de vsu ru. l. si cuius in prin. P̄redia autē i dubio p̄sumuntur libera r. ideo p̄sumuntur poti⁹ alodiu q; libellariū vel feuduz iuxta no. C. de p̄ba. l. cum res. Sed ista ratō nihil valet q: iste tex. dicit in e libellario r. certū est q: libellus ē que- dam species seruitutis r. tamē p̄sumit̄ p filia. Sic er- go q: ratio ē qualitas possessionis paterne que qualis sit in patre talis p̄sumit̄ in filio. vt no. insti. de bere. ab- intcl. §. iui. Sed h̄m hoc quare in diffinitiuo calculo defert̄ iuramentum agnatis? Respondet istud debz in- telligi quādo per qualitatē aliarū p̄sumptionū fortior p̄sumptio est pro agnatis q; pro filia r. ita debet sup- pleri littera h̄m Jaco. de bel. per ius iurandū. f. cum. xij. sacramentalibus. vt. j. de controuer. inter mas. r. se. c. j. in p̄ncipio. Et nō. j. de capi. qui curiam ven. c. si con- tentio. p̄de. de cer.

Beneficio Supra erat p̄tentio inter filiā r. agna- tos hic inter dominū r. filiā libellariā. Nota h r. in superiori responsio libellariā in feminā trā- sire cōcor. in auē. de nō alie. §. emphiteosim. col. ij.

Probatio e. Cōmuniter h nō est. ver. s; ca- pitulum r. hoc intēdit si cōtentio ē inter dñm r. filiā de feudo. filia interim manere debz i possessione. vtroq; autē in p̄batione deficiēte filie datur ele- ctio iurandi. hoc dicit. Filie danda. Non ob. s. c. p̄e- cedenti. q: hic p̄sumptio erat pro filia ibi pro agnatis. P̄de. de cerueto.

Moribus Caus. Comes vel baro d' beneficio sui militis q' d' ad eū reuerti sperabat post eius mortem aliū inuestiuit militem: querit quādo sumat effectū hęc iustitū? Rōdeo q' sumit effectū cū feudū sibi vel heredi suo fuerit apertū. sed iustitū facta a prelato eodē modo nō capit effectū nisi sibi aperta fiat iustitū: iustitū nō erigit cōsensus eius de cuius feudo pcedit. hoc dicit. Non oportet. q' valet inuestitū siue fiat in diem vel sub conditione siue pure s' nō habet effectum nisi feudo aperto. pōt tamen esse vtilis cōsensus si inuestitū facta esset pure siue i diez vel sub cōditōe i prius dies vel cōditio existat q' decesserit feudū tenēs. i die vt dixi. s. qui suc. tene. Jaco. bel. Tu die q' non valet inuestitū nisi sit collata in tēpus aperture. vel nisi cōsentiente primo vasallo vt. s. qui suc. tene. c. j. i. s. de feudo. da. in vicem legis cō. l. ij. in prin. De. de cer. Et hoc. c. arguit quidāz valere pactum de futura successiōe q' d' est falsum q' h nō ē pactū de futura successiōe: s' est tale quale est. C. ad. l. fauiam. de plag. l. in fuga in fi. Et nota q' hodie valet pactum d' futura successiōe si interuenit sacramentū vt extra d' pacris. c. ij. li. vj. Bar. dicit q' pactū de nō succedendo firmitas iuramēto: sed pactū de succedendo nō firmat. Et ē ratio q' primum non inducit votum captande mortis: secundum vero sic. ff. de fideiuss. l. si quis pro eo. i. de ver. signi. l. stipulatio hoc modo per Bar. Istam distinctio nē meri canoniste nō tenerent vt puro q' ratio dicti. c. est ex eo quia istud pactū pōt seruari sine interitu salutis eterne. Et si dicatur q' inducit votū captande mortis: hoc certe nescimus quid sit in animo paciscentium. s' bñ scimus q' possunt obseruare pactum sine interitu salutis eterne. i. ideo puto q' epi cogent iuramentum ad obseruantiam talis pacti. Et pro opi. mea habeo h' expressa verba De. de cer. que talia sunt. ex hoc. c. dicit quidam valere pactū de futura successiōe etiam sine cōsensu vasalli primi. sic. ff. de here. vel ac. ven. l. ij. s. iij. i. C. de pac. l. j. i. argu. cōtra. C. de pac. l. ii. vbi nō valet pactum de futura successiōe sine cōsensu eius de cuius hereditate agitur. ff. de acquir. here. l. qui supstitis. C. de inutili stipula. l. j. C. de col. l. pactū. Ideo q' si sacramentum interueniret non valeret. vt no. in. d. l. pactū de col. s' p' decretales bonifacij pape. vij. bñ valet vt extra de pac. c. ij. li. vj. De. de cer. Et patet tali ratiōe q' pactum q' nō succedat filia per talē pactū inductum ad exclusionē filie inducit pactum q' succedat filius. vt ff. de iudi. l. cum ptoz. i. tamē illa decretalis expresse determinat iuramētū appositū eē suandū. i. ideo simplici tati canonistarum inherereas. Bal. Consensus iquiri non oportet. Ad q' vbi aliquis disponit de iure suo extranei cōsensus regrēdus nō ē. quod verū ē si disponat de iure suo libero vel in tēpus quo liberum erat: secus si in alterius preiudiciū. vt. ff. d' aqua plu. ar. l. i. cōcedēdo. i. l. i. diē. i. l. receptum. cōmunia prediorum. i. l. p' fundum. ff. d' fustu. rusti. predio. i. facit. C. d' contra hē. emp. l. dudū. i. C. d' dona. l. si auia vestra. Adde p'dictis fm Anto. d' vgodonic. q' vere h' doctor non forte ponderauit illū tex. qui loquit simpliciter q' filia dote cōtēta nō habebit regressum ad bona paterna i illud pactum iuramento firmatur vt ibi. Sed q' ibi dicitur pactum hoc appositum vt filius succedat vel alius: i. q' is qui facit pactum: cum sit necesse quod sit ille de cuius agitur hereditate iuxta. l. fina. C. de pactis. consentiat. q' pacto cōsenserit vel iuramēto firmauerit ille tex. non dicit. i. hoc pactum nō operatur successiōe omni casu. sed ab intestato iuxta tex. illius. l. fi. C. d' pac. attamen operatur fm istos doc. q' si filius cui filia hoc pacisceret q' idem filius succederet i iuramēto firmaret. q' d' est nouū i. subtile dictum An. de vgado. i. tunc nō pactum operabitur successiōe s' filie exclusionē pro-

pter iuramentum per illum tex. i. ab intestato reperiri se soluz igif succederet. s' tex. ibi i. l. fi. dicit q' bonos mores i. q' pōdera p' regulaz nō est obliga. d. re. iur. li. vj. attamē i restō pōt deuolui successiō. s'

Vasallus Caus. Si vasallus dño inficiet feudum vel feudi prem: aut eius cōditio nē: quietus postea de medacio perdit feudum i eius cōditionem hoc dicit. s' si alius vasallus hoc sciens dño non manifestauerit seu. um p'pterea nō amittit: quini- mo nec ēt si vasallus aliam rem dñi nō infeudatam celeriter feudum p'pterea nō amittit. b. d. Ex certa sciētia. Collige h' q' nō dicitur scire nisi qui certitudinaliter scit. C. de sur. l. manifestissimi. s. sin autem nescius i dubitans. Aliquādo d' q' scire per vehemētē opi. cōsonātem substantie veritatis. vt nō. ff. de acquir. here. l. cū quidam. s. q' d' dicitur. que vehemens opi. ex immediatis iudicijs nascitur. vt nōt doc. C. de dolo. l. doli ex insidijs. i. C. d' qd. l. milites. s. oportet. i. per locum a cōiter accidentibus qui locus ē multūz vtilis i iure i mā p'pationū. vt nō. C. de pba. l. neq' natales. Et q' h' dicitur de sciētia: idē intelligēduz ē d' eo qui scire debuit. vt. ff. si cer. pe. l. q' te. no. in. l. pe. C. d' peri. ru. Itē q' refugit sciētiā habet p' sciētia. vt. l. sulcini. s. quid sit latitare. ff. ex q. cau. in poss. ca. Itē nō p' hęc tex. multa iura glosari q' loquūt de pena negantis sicut patet d' eo q' negat relicta p'is locis. in. l. de actio. s. itē mixta ē actō cōtra eos. Itē in eo qui negat res remansisse i b'ditate. ff. ad. l. fal. l. b'ditarū. s. fina. Itē in eo qui negat se possidere. vt. ff. d' rei vē. l. fina. Itē in eo q' negat feudū vt hic. Nam omnia ista iura i similia d'bet intelligi q' negant p' doli vel latam culpam. Quero dicit hic q' si inficiat ē totū vel partē q' d' spoliabit feudo: q'ro vtrū pdat totū feudū? si d' parte tantū conuincit dicit q' non. vt. ff. de his q' vt indig. l. rescriptū. i. l. paulus. Nam doli i pena diuisiōz parit sicut si d'bes mibi. i. i. soluis mibi spōte quinqz i gnos p' metū. nam non punit doli nisi i eo in quo cōmissus ē. q' dolo i pena sūt proportionabilia. vt. ff. q' d' me. ca. l. extat. s' De. d' cer. hic sentit q' totū perdē d'beat non q' hoc sit ratiōab. le: i. q' ita placz cōsuetudinū. allegat simile in auē. d' nup. s. q. infirmas. col. iij. i. id q' d' dicit d' h'ide q' si vnam rē subtrahat i non ponit in inuētario q' p'uat etia in alijs reb' b'nficio falcidie. vt in auē. de hē. i. fal. s. huic nobis. col. p'ia. De. d' cer. Pro quo facit q' d' negare i subtrahē paria sūt i dicta. l. b'ditarū. s. fi. s' prima opi. verior ē quia littera dicit eo. i. d' eo vel ideo q' abnegauit. sed q' negat partem non pōt puniri i parte cōtēstata: ideo q' negauerit nam ratiō eēt falsa. Itē esto q' iste passus eēt dubius tamen cōsuetudo d' interpretari fm ius cōe quo cauet q' vbi nō ē delictū nō pōt eē pena. nec d' vt legit i nō. C. de noxa. l. si serui vfi. Et i sūma quotiēs circa rē d' visibile delinquit pena delictū nō egredit: secus si circa idiuiduū sicut cōfectio inuētarij cuius forma cōsistit in p'sumatiōe totius nec pōt diuidi. ar. ff. ad. l. fal. l. i. s' q' quadraginta. s. quedā. i. l. penales. s. iul. Et tamen dicit q' ille qui circa inuētariū delinquit i materia: quia omisit ponere aliquam rē i nō in forma: nō punit nisi i duplū. C. de iure fil. l. fi. s. illo. vj. q' viciū materie naturalis rōne nō excedit suum materiatū. s' i corpore auctētorum nō. cōtrarium i inuētario. Adde q' si vasallus occultat procoluz breuis testari q' p'dit feudū i redit ad dñm. C. de leg. l. pe. j. respōsō. s' Deinde dicit h' q' d' si vasallus negat qualitatē feudi perdit totum feudū. nō mirum q' qualitas respicit totam rem. vbi gratia: si dominus dicat feudū eē cōditionatū. i. datū ad certum seruitiū i vasallus dicat eē rectū. vt. j. de capi. qui cu. vē. s. fi. Nam feudū aliud cōditionale: aliud nō. vt nō. s. de his q' seu. da. pos. e. j. in glo. ibi tertio distinguēdu est rē. fm De. de cer. i. bene in hoc: q' vt dixi ista qualitas

Extra nō q̄ qui intentat dominū ex titulo quē pretē-
dit a domino reportat victoriam probata prescriptioe,
vt nō. extra de cēsi. c. significauit. secus si omne ius intē-
tauit. de fide instr. c. inter dilectos. 3 Sed quid econ-
tra: dicit testis vidi per. xxx. ānos Perrū nō possidere
sed maritū: vtrūq; sit iste falsus testis? dicit glo. q̄ nō i
l. i. §. i. ff. de tri. actus p̄ua. By. 7 Jaco. de are. ibi cō-
tra. Tu dic q̄ aut testis asserit negatiuam in vno 7 af-
firma. iuam i altero. tūc glo. dicit verum q̄ ex vna affir-
matua sequit̄ negatiua quoties cim suppositis princi-
piis cadentibus sub sensu testis sequit̄ aliquid q̄ nō vi-
det̄ tamē illud inuisibile per sensum p̄bat. vt notat Jo.
mo. i. c. j. de cōsel. li. vj. Aut testis simpliciter asseruit ne-
gatiuā 7 de affirmatiua cōtraria nil loquit̄: tūc talis re-
stis nō probat negatiuā sed est suspectus de falsitate. vt
extra de cā poss. 7 prop̄ie. c. cū ecclesia. 7 ita intelligit̄ vi-
etum By. 7 Ja. Quero h̄ ex qua possioe acquir̄ if feu-
dū: si tu dicis ex naturali falsum videt̄. ff. de acqui. rerū
do. l. acquir̄. §. h. 7 q̄ impossibile ē q̄ corpore semp possi-
deat. vt no. insti. de interd. §. bodic. Solu. dic q̄ ciu-
lis possio dicit̄ duobus modis. vno modo quelib; pos-
sessio inuisibilis qui cōsistit i animo. Illo modo dicit̄ ci-
uilis prout est species quasi opposita possessioe natu-
ralis. Loquēdo ergo primo modo dic q̄ prescribit̄ ex ci-
uili que ex corporali nara est. 7 sic nō ob. l. acquir̄tur q̄
ibi loquit̄ de prescriptioe p̄prietatis: sed h̄ loquit̄ de p̄-
scrip. vtilis domini i qua sufficit possio ei cōrespōdēs
vt. ff. de publica. l. cū sponsus. §. in vccrigalibus. Et nō
prescriptiones nō in penā iductas fuisse s; p̄pter liber-
tatem subditorum ne de iure suo semper dubitēt vt cle-
gāter no. in an. de tēpore nō solute pecunie. §. i. col. vij.
que glo. nō est alibi. Et feudū. Nota verbū q̄ possio
debet eē formis. i. tāquam feudalīs. sic. ff. quēad. seruit.
amit. l. si. 7 hoc modo loquit̄. l. cū de in rem verso. ff. de
vsuris. que loquit̄ de prestatioe formi. i. cā inserta. Se-
cus in informi q̄ non operatur plus prestatio q̄ stipula-
tio: que sine cā non habet effectū. vt. ff. de excep. vol. l. i.
ij. §. circa. Item legū prescriptioes nō edapranf̄ ad ea
que a. l. habent incertam formam ex gatōis. vt. ff. d̄ an.
le. l. seyo. Ad hoc facit id q̄ dicit̄ doc. solemnitate pre-
sumi circa ea que formiter acta sunt 7 non circa in forma
idest vbi nō apparet cā. vt no. per P̄de. 7 Ly. in. l. j. C. d̄
contrabē. 7 cōmit. sti. 7 hoc totū intēdit dicere. glo. ordi-
naria in dicto. §. circa. 7 ff. de ac. 7 obliga. l. obligationē
fere. §. placet. Tueri pōt. S; quero nūquid sicut va-
lalius prescribit̄ feudū ita ecōtra dominus p̄scribat ius
perendi hūitūm? 7 videtur q̄ non: quia ius agendi ac-
tione p̄sonali nō pōt prescribi cū non possideat vel q̄si
vt. l. vult. ff. quorū bonorum. Contrarium dicas q̄ ista
ē prescriptio correlatiua: 7 iō vno extremo dato aliud de
necessitate sequit̄. vt. l. si. ff. de indi. vidui. tol. 7 ff. de iu-
re iur. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. 7 §. marcellus

Extra nō q̄ ille qui prescripsit potest rem cum bona
cōscientia retinere. alias nullus possit excipere d̄ prescrip-
tione q̄ cū iudex videret eū delinquere ex officio suo re-
pelleret eum. Hoc nō. p̄ inn. extra d̄ iure pa. c. cura. 7 in.
c. j. de prescrip. 7 ibi Ber. Dicit acc. q̄ ille qui p̄scribit̄
habet veritatē iuris pro se s; nō habeat primordiū ve-
ritatis. vt. ff. de eden. l. j. in pri. in glo. magna. Ibi q̄ po-
test eē rē. quā glo. rō 7 scias q̄ prescriptio nō supponit
cōsensu aduersarij. vt. nō. ff. de dolo. l. j. i. fi. in glo. h. v.
s; quatenus. que glo. ē multū nō. tñ in p̄stationibus bñ ē
ibi cōsensus 7 i quibusdā partēijs. vt. C. d̄ peti. bere. l.
si filium. 7 nō. n. l. penul. C. cōi diui. Et nō q̄ gl. appellat
quāq; p̄scriptionē p̄suetudinē. 7 dicit q̄ talis cōsuetudo
quāq; equalit̄ veritati vt nō. C. de sui. 7 aq. l. j. i magna.
gl. v. itē q̄ dicit. Querit̄ h̄ glo. vtrū feudum possit pre-
scribi mala fide: 7 dicit q̄ sic q̄ cōsuetudo feudorū nō di-
stinguit̄ ergo nec nos: 7 erit speciale ifeudo p̄pter serui-

etia que spōre recepit dñs a vasallo. 7 iō nō ē necesse q̄ i
p̄banda p̄scriptione feudi fiat mētio bone fidei: s; secus
in alijs p̄scriptionibus. oportet enī in illis bona fidem
allegare: alias nūq; p̄sumeret̄ vt nō insti. d̄ acti. §. alie.
quonia facti ē 7 animi ideo nō presumit̄ nisi allegat̄ vt.
nō. ff. d̄ acq. re. do. l. boneti. S; Jac. de bel. tenet cōtra-
rium q̄ dicit q̄ nūq; cum mala fide p̄scribit̄ dominium
7 p̄ consequens nō prescribit̄ feudū sed sola exceptio vt
C. de p̄scrip. xxx. an. l. siq; ēptionis. 7 si aliquādo inue-
nis q̄ mala fides habēs p̄scribat: puta si sum obligatus
tibi ad dādum meum feudū p̄sidera q̄ ego nō possideo
mala fide fundū: s; sciam me teneri p̄sonali actione. vt.
ff. de vsu. cap. l. pignori. §. si. nec possideo actionē q̄ ac-
tio ē penes creditore. Unde i ista p̄scriptione n̄ requiritur
possessio 7 p̄ consequēs nec bone fidei possessio s; Bar.
qui ita nō. ff. de vsuca. l. sequitur. §. si viam. Aut igitur
p̄scriptio currit ex possessione 7 requiritur bona fides.
Aut sine possessione vt in actione p̄sonali 7 nō requiritur
bona fides s; n̄ Bar. Certe si scit debere: dolus prescri-
bit̄. i. tēpore nō p̄ualecit̄ fm canones. Sed simplicitas
canonistarū de ista subtilitate nō curaret: q̄ ille q̄ scit se
debere semp peccat nō soluēdo: prescribit̄ si dicit vel cre-
ditor interpellauit. vt. ff. m. a. l. dolus. quo casu etiā spo-
liari videtur. vt extra d̄ elec. c. que elā. scilicet denegādo
fm Inn. merito nō d; in suo delicto seueri vt extra. de
p̄sue. c. cū tāto. Tñ in foro iustitiam vera ē opi. Bar. q̄
ius cōe 7 statutū 7 cōsuetudo possunt statuere q̄ malefi.
possio p̄scribat non fauore p̄scribit̄ sed odio negligē-
tis. C. de edic. diui adri. tol. l. edicto. §. si. 7 est ista poti-
us quedā pena legalis quā prescriptio. ar. ff. ex quibus
cau. ma. s; 7 si per p̄ctores. §. s; si dū decreto. Et
ideo non exigit̄ bona fides quare nec mala fides eē pōt
vbi legis auctoritas iteruenit 7 iustificat. l. j. C. de his
qui ve. eta. ipe. Et ecōtra vbi lex cōtradicit̄ expresse ibi
bona fides adesse non potest. C. de his qui. vt indig. l.
j. 3 Sed quero nūquid statutū possit tollere naturalez
obligationem creditoris negligētis agere? dicit Bar.
q̄ sic. f. quo ad effectū. Cū ille aut tollit ipō iure. vt. l. si.
ff. rem ra. ba. Ego dico q̄ si statutū diceret q̄ creditor
q̄ nō petierit. j. tantū tempus intelligat̄ fecisse pactum
de nō potēdo. vel q̄ intelligat̄. i. solēnter per acceptila-
tionē liberasse debitore. vel q̄ intelligat̄ ei solutum i ef-
fectu q̄ tūc bene tolleret naturalē obligationē saltē in
effectu. s; si simpliciter iterdiceret q̄ ratiōe negligentie
tollat̄ obligatio naturalis: puto q̄ obligatio natura-
lis i foro statutū elidat̄: secus i foro canonico rōe pec-
cati. 7 hoc p̄bo sic. certū est q̄ si ab initio eēt sola natura-
lis nō tolleret̄ p̄ tale statutū. q̄ vbi non est actio ibi nec
p̄scriptio. Facit q̄ d̄ no. ff. de neg. ge. l. at. qui natura. 7. l.
p̄culus i vltima glo. ergo vbi ē naturalis 7 ciuilis obli-
gatio: que sunt due radices obligationū. vt nō. insti. de
obliga. in princi. remanere debet naturalis que est de iu-
re gentium que sufficit ad procedendū per viam denū-
tiationis in foro ecclesie. nec debemus dicere q̄ propter
cōsortium ciuilis naturalis obligatio if. rinet̄. vt no. ff. d̄
pac. l. si vrus. §. pactus in glo. que incipit imo videtur.
¶ Dono si statutū nō refert se ad obligationē: sed ad p̄-
sonam agentē puta quia dicit q̄ creditor non audiat̄
tunc non tolleret̄ aliqua obligatio. nā 7. l. dicit̄ excōm-
unicatum audiri nō debere: 7 tamē ex cōtractu celebra-
to ante excōmunicationē vel post d̄bito: ei naturaliter
7 ciuilit̄ obligatur licet interim petitio suspendatur.
vt. j. hic finitur lex deinde cōsuetudo regni inci. §. domi-
no guerram. quo cāu puto q̄ dictū statutum nō impedi-
at q̄ debeat audiri in curia ecclesiastica nisi iusta cau-
sa eum repellat. verbigratia dicit̄ statutum q̄ qui non
soluerit gabellam nō audiat̄. nam hoc statutū factū ē
fauore publice vtilitatis principaliter 7 secundario: 7 iō
debet faari in quolibet foro. vt extra de fo. competē. q̄
clericus

clericus. Idem dico q' si statutū dicit q' si instrumentū nō fuerit registratum i memorialibus presumit falsum. nā cū ist' d' sit pncipalit' factū ad supplādādos malosemo restatificantiū in vtroq; foro debet pariter obseruari vt no. ff. de postu. l. ex ea. Et si dices cōtrariū sequerē absurdum q' h' cōsuetudines feudorū dicant q' regantur pares curtis vel breue testatū: certe per recursus ad ecclesiam iste cōsuetudines cēt ludibrie. q' in foro eccl'astico scriptū est. i. ore deuorum etc. quod ē falsū iuxta notata i. l. i. ff. de cōstit. principum. Quero quid est quod dicit i dicto. §. si viam. vbi dicit q' de future vie dominus non repellit vicium. nam hoc est falsū ipso dicto & facto cū cōpetant restitutio iterdicta? Respondeo littera vult dicere q' nō dicitur expelli quātū ad impediam libertatem naturalē ipsius agri. h' enim naturalis status rei ē ille qui inducit facultatē p'scribendi: q' ex tali p'scriptione nihil acquirit p'scribenti: sed solū remouet obstaculū quod obstabat libertati: q' libertas habet originem boneti. q' est de iure naturali p'cediorū: & ex vi proprietatis d' esse apud dominū p'cedij. Unde dicit Guil. de cu. alibi q' ipa p'prietas habet loco tituli. vt ipse no. C. de p'scrip. xxx. an. l. si quis emprionis in ij. q. vbi etiam dicit q' dominus p'scribit titulo p' suo ponēs talem cāum. Quidā p'scripsit cōtra dominum postea cecidit a possessiōe & reuersa est possessiō ad dominū. nam dominus rōne p'prietatis p'scribet titulo pro suo: nec est necessarius alius titulus tamen in isto exemplo ego requiro bonam fidem. Et ista questio ē utilis ēt in materia feudi q' domin' possit cōtrario p'scribere ex sola p'prietate sine alterius tituli adēptiōe. nā nō p'scribit vtile dominū sed eius amotionē & cōsolidatiōez p'prietatis. vt. ff. ad treb. l. si heres. Quero vtrum si statutū abbreviet p'scriptionē. xxx. annorū. an habeat in tali statuto locus distinctio. l. si quis emprionis. C. de p'scrip. xxx. annorū: & puto q' sic: q' tempus surrogatum loco alterius temporis sapit eius naturam. Et vtro: arg. brocardo. ar. l. si eum. §. qui iniuriarū. ff. si quis cautio. & C. de tēpo. i. ite. rest. l. superuacua. Deinde q'ro p'scriptū ē cōtra sniam iudicis: vtrum hoc cāu habeat locū recursus ad ecclesiaz sicut dixi i pacto? Respondeo non quia obligatio que inducitur ex sententia non est de iure gentium: p'sertim cum sententia sit iniqua. vt notat. ff. de condi. indebi. l. iul. cum sua materia. Facit quod notat Inno. de imu. ecclesiarum. q' p' riq; & ibi vide i nouella. Postremo quero vtrū quando recurrat ad ecclesiaz p'pter defectū iusticie iudicis secularis habeat locum coram episcopo sacramentum in defectum probatiōis? Respondeo non quia sacramentum aduersarij mei non inducit cōscientie lesionē. & recursus ad ecclesiam nō ē efficax nisi manū esse apparat de cōscientia lesa vt nōt Inno. extra de iudi. c. nouit & nō. in. c. j. d. in. pat. in dēm. n. at poss' dicere se nō habē cōscientiā lesāz debite: cū p' e. & pbar. ē cū nec purgare tūc se poss' & ita intelligo q' ibi supletur p' dōst. & i nouella. l. n. nemo. sciat cor' alterius vt nō. ff. da pac. l. iuriscē riu. §. p'ctoꝝ tñ i isto cāu pro sciētia ē ipsa legis dispositio. Alitio cōcludo q' recursus ad ecclesiaz nūquā habet locum nisi quādo iuris ciuilis obseruantia habet in se peccatū: d' iure naturali & nō in penarum excoꝝiōibus vel odiosis. ff. d' mino. l. an riliuz de cōdi. ide. l. si pe ne. in. prin. Itē iste recursus nunquā habet locū si p' diffinituā iudex secularis decidat negociū vt i. c. vltimo. de except. l. vj. nisi esset causa eccl'astica: vt vsurarie p'auitatis vt ibi p'z. voco enim p'auitatem simulationez in fraudē vsurarū. Adde q' res iudicata idē ē q' d' snia s'z res transiēs in rē iudicatā ē idē cū nō posse appellari. ff. de pig. si fundus. §. si plures. Item nō q' executio dicitur effectus sentētie. C. de iudi. p'perandum. §. sin au ez reus cē. §.

Qui clericus. Si vasallus clericus vel monachus efficiatur feudū amittit. b. d.
 Clericus. i. secularis vt deserat a sequenti tex. aut votū cē. vbi loquitur de religiosis. si enī sit talis clericus qui possit habere p'prietatē vt clericus secularis: s'z si nō vt clericus regularis: tūc p'dit feudum eo ipso sine alia snia. Nā quoties ratio status incōparibilis quis p'uat: eo casu ipso iure p'uat. Tex. ē hic notabilis i vbo hoc ipso. Et nō q' si istud feudū erat neuū redit ad dñz: si p'nuz ad agnatos. vt. §. d' mil. vasal. qui arma bel. depo. c. j. De. de cer. Opp. clericus secularis pōt fuisse p' substitutū. vt nō. §. d' de. feu. c. j. & C. d' epi. & cle. l. quisq; & ff. d' ver. obli. l. p'imus. §. si ab eo. ergo si p'dit feudū. Glo. hi: tāgit & nō decernit. Tu dic distinguēdū ē genus fuitiorū. nam si feudū ē datū ad tale fuitiū q' d' possit vel soleat p' aliū explicari durat feudū: alias nō: q' nō debet statutū obligationis variari. arg. ff. d' ver. ob. l. insulā intra biēnium. & q' nō d' dñō per vasallum cōditio iniqua afferri vt. ff. de reg. iur. l. nō debz alteri. Opp. nam si vasallus videt se amitturū feudū retrahetur ab ordinū susceptione & a dei seruitio. q' d' ē absonum. vt nō. p' L. C. ad trebel. auē. nisi rogati. Itē religionis habitus nō debet nocere s'z p'desse. vt. C. d' epi. & cleri. l. deo nobis. So. rei qualitas soluit p'riuz. Quero vtrū istud. c. intelligatur i eo q' suscepit ordines minores: nam de facili agnari si hoc cēt possunt circūuenire quēdam adultū i susceptione minorū ordinū nisi dicas q' minor restituere i integrū: nō q' assūpsit clericatū s'z q' amiserit feudū. dimittēdo ergo clericatū recuperaret feudū ope restitutionis nō ipso iure. vt. §. d' bene. feu. c. j. & nō. §. eo. c. naturalis. Vel dic verū. Aut assumit ordinē sacrū & tē perdit feudū q' officij miles dei. Aut nō sacrū & tūc reuertit: aut obtinet bñficiū eccl'asticū & idē. arg. extra de relcrip. graue. i. cle. Idez si ipetrauit s'z nō dū obrinuerit. arg. ff. de diuor. l. si. Si at nec habet nec ipetrauit nō perdit feudū etiā si sit titular' ad titulū sui patrimonij q' nō ē miles dei: s'z fecerit p'paratoria. Unde Joā. falolus de p'f. an in summa sua intelligit istum tex. q' assumpsit sacerdotū vel ordinē sacrū: alias non. Itē si assumpsit sacerdotū ē i p'ate dñi. verū vellet auferre vel nō. S'z si ē fact' monachus omnino vacat feudū q' habetur pro mortuo. Similē distinc. facit Barto. ff. de cōcubi. l. in cōcubinato. Verba aut Jaco. falso. doc. p'dicti in summa sua in ti. qui. mo. feud. amit. sunt bec. Item p'dit feudū clericatū. ne. l. si vasallus factus sit sacerdos vel monachus vel canonicus regularis vel sit in sacris ordinibus. vt. §. si de feu. sue. p'trouer. c. si clericus sic etiam soluitur cōpromissum sacerdotio adueniente s'z de nouo possit in sacerdotē cōpromitti. sic ergo clerico poterit de nouo indulgeri. ff. de ar. bi. l. non diuulgum' §. sacerdotio. Adonachi vero qui sunt inhabiles ad seruitiū feudū merito perdunt illud: quia pro mortuis reputandi sunt quo ad mūdū. C. de epi. & cle. l. deo nobis. in auē. de nu. §. distrabūtur. col. iij. Et ratio ē quia cum facti sunt milites xpi deserunt esse milites seculi. vt. §. hic finitur lex. §. ex hoc illud. & amplius deo militans non implicet se negocijs secularib'. extra ne cleri. vel mo. c. j. & per totū. Quid aut si ingressus ante regressum habeat p'curiam vel libellū vt. v. usufruc. i. c. b'. alienis an durer etiaz post ingressū viuēte saltē eo? Rñ. sic arg. C. de epi. & cleri. l. si quis p'ctbyter. & e. leg. ij. l. peto. §. j. de dona inter. vi. & vxo. l. si mors primo. a. n. Ratio ē q' in talibus nō exigit fuitiū p'sonale s'z reale. quo ad monasteriū. poterat eque solui. arg. isti. de acqui. per erro. §. si. S'z videt q' si dbeat monachus vel sacerdos ingressus fuitiū personale p'itare q' illud possit p'istare per aliū sibi similem substitutū. arg. C. de regē. in rebus l. si. l. xij. C. de epi. & cleri. l. quisq; ff. de coiti. peat. l. q' aut. §. pe. & ed si velis banc opi. sequi cōsidera in substi-

nato ea que no. i summa. §. qui. po. dare i seu. §. item da
bit in feudum. Jo. fafo. Et adde quod no. ff. de mino. l.
et ca. §. papinianus.

Et si vasallus §. Vasallus feudū non amittit et
am si omni āno domino se non

pñter. hoc dicit. Et est ratio qz lex hoc nō dicit. ergo nec
nos dicere debemus. ff. de acqui. here. l. si suū. §. nō d
xit. r. ff. si quis a pa. sue. manu. l. penulti. Contra quod
lex dicit r nos dicere debem. vt. ff. de alea. l. j. §. qd ar.

Omnes filij §. Caus. Vasallo mortuo filijs plu
ribus superstitib⁹ oēs fidelitates

facere debēt domio si feudū indiuisum tenēt. sed si feu
dū ex diuisione ad vnū peruenit ille solus tenet fideli
tatem facē. hoc dicit. Nota istud capitulū. r ratio p^o i
mi dicit est qz omnes habētur quasi vnus: et eo qz in lo
cū vnū succedunt. vt. ff. de condi. r demon. l. cui fundus
ff. de excusa. tutorū. in. l. ij. §. quocūqz. r qz fidelitas est
qd indiuisū. Et ē ratio qz omne quod nō ē corp⁹ here
ditariū actu vel actu reputat indiuisū. vt. ff. de iure
patro. l. carmelia pia. r. l. qdam mulier. fami. herci. r qd
nō. in. l. ij. C. de liber. r eorū lib. r ad idem. ff. de no. ope.
nā. l. de pupillo. §. si plurius res. r. §. si plurium d^o mino
rum. r. ff. de cōdi. r demō. l. cui fundus. Tamē licz plu
res censentur vt vn⁹ non intelligas qz sint vniuersitas
qz quotiēs ius aliquod ex aliquo sumit nō ex vniuerso:
id vniuersitatis eē impossibile ē. vt. ff. de sui. rusti. p^o dō
rū. l. per sūdū. Iste ergo prim⁹ passus est quando plura
litas emergit ex parte debitoris. nam cāus in plonā ei⁹
cōtingēs qualitatē obligatiōis imutare nō pōt vt. ff. de
verbo. obliga. l. ij. r. ex bis. Sed querit quid contra
rio si cāus pluralitatis accidit in plona creditoris: cāus
enim i persona creditoris cōtingēs bñ pōt nocere hōi
bus ei⁹. vt plene l. r no. ff. loc. l. si vno. §. item cum qdaz
r. ff. d^o var. r extraor. cog. l. j. §. d^o. Querit ergo si do
min⁹ decessit relicto hōi bñ multis vtrum omnibus sit
fienda fidelitas: an nulli ratōne incertitudinis: an vero
vasallus possit gratificari vni iuxta id quod dicitur in
alia mā. ff. ad fil. l. sigs i graui. §. si cū oēs. d^o le. ij. l. si suū
§. si iter. C. d^o secu. nup. l. semine i si. Ista qd fuit di⁹ puta
ta p^o d^o solēnit allegauit r iter cetera assignat tres
rōnes. Prima qz nō ē recedēdū a tenore contractus. ff. d^o
fidei. l. fideiussores magistratuū. §. primo. r. l. stipulatio
eius: r nōt accur. C. ad trebel. auē. nisi rogari. Secūda qz
nō debet durius obligari reus ppter casuz cōtingētē
i persona creditoris. Tertia qz specialis r limitata ob
ligatio nō d^o extēdi. Ecōtrario ad partē affirmatiuam
qz tacite videt actum de heredibus: r qz obligatio ista ē
trāsmittibilis: r qz transmittit tanqz indiuisū. ergo ad
oēs. r qz cōtractus debet plene interpretari. ff. loca. l. q
ro. r nō. ff. d^o eo. qz cer. lo. l. centū capue. S³ qconid scrip
seri pileus: bec questio videt terminari p. c. iperialē. §.
preterca ducatus. vbi dicit qz rōe vnius feudū nō debz
fieri fidelitas nisi vni. r i hoc resider glo. Idē tenet p^o d^o
d^o cer. r Ja. bel. Et adde qd nō. ff. cōmu. diu. i. l. cōmu
ni diuidundo. i p^o d^o. Ad vnū. Mō. qz feudū p^o diuisione
nē bonoz pōt ad vnuz isoliduz deuenire. idē. nō. C. fa
mil. herci. l. si familie rē.

Adoptiuus §. Dat regulā qd filius factus per
adoptionē nō succedit i feudo. hoc

dicit. De hoc dic vt i summa. Quid ergo de filio arro
rogato? p^o d^o. de cer. ambigue loquit. S³ tu dic idem qz
ipossibile ē qz fictio naturalē veritatē iducat i aliquo su
biecto. vt. ff. de libe. r posthu. l. filio quez pater. r. C. de
iure do. l. in rebus. §. si. Por^o feuda ad naturā respici
unt nisi auctoritate principis esset arr. gatus ea lege vt
succederet in feudo. argu. eorū que dicitur. j. c. natura
les. r. l. qd p^o d^o p^o d^o. ff. de aqua plu. ar. A Nec cēt faci
unt cōditionem illam verificari si sine liberis decesserit
de cōditio. r demon. l. fideicomissum. ff. de lega. ij. si ita

quis. §. si. r sub arg. iste ter. r similia qz sicui concedat. r
quid in emphyteosim pro se r liberis non comprehen
dantur adoptiu. 3

Mulier §. Mulier feudum habēs decessit supersti
tibus filijs ex primo r secundo matrimo
nio: queritur quid succedant in feudo? Rñ. qz filij primi

matrimonij. hoc dicit. p^o d^o intelligo quādo p^o d^o su
per hoc vigeret specialem consuetudinem loci. Nam iu
ra consuetudinaria possunt disponere de successiōibus.
vt extra de testa. c. raynurius. hac ratione valet consue
tudo qz succedat primogenitus: vt dixi. C. de sum. tri. i
l. cunctos. Sed si non apparet de speciali consuetudine
loci filij equaliter succedunt. vt. §. de gradi. suc. in feu. c.
primo. r quod no. ff. de reg. iur. l. iura sanguinis. vbi ele
ganter no. qz successio ab intestato ē de iure sanguinis:
quod sine dubio verum ē in liberis. vt. l. j. §. si. de his q
ante aper. tab. A Et adde quod habet. j. de si. na. ex
matrimonio ad mor. contract. i. c. j. Sed Jaco. aur. in
telligit hoc. c. de feudo acquisito cōtemplatiōe primi ma
trimonij r ideo primi filij tantum succedunt. argu. ff. d^o
vula. sub. l. sed si plures. §. in arrogato. r. ff. de colla. bo.
l. prima. §. id quod. r eodem modo expone quod dicit
de certis bonis acquisitis. i. cōtemplatione primi ma
trimonij. Alij intelligunt hic qz istud. c. non est suandū
qz ē iniquissimum. p^o d^o prima opi. mihi placz. Adde qz dif
ferentia ē vtrum aliquid concedatur tibi pro me an p^o p^o
me. vt. ff. de peculio lega. l. dñs sicbo. per Accur.

Naturales §. Regula datur qz naturales filij etiā
legitimati non succedūt in feudo. hoc

dicit A Naturales enim stantibus legitimis r natura
libus prope admodum turpes sunt. vt argu. probat iu
sti. de inoffi. testa. in. §. sorore. r ideo in feudo de his sim
pliciter cogitatum non videt. j. eo. de spurijs. fortius di
xi qz sunt infames. 3 Queritur quid si legitimati sunt
per principem co adiecto qz succedāt in feudis? Rñ. tūc
succedūt cum legitimis propter supremam principis po
testatem fm glo. ibidem Jaco. de bel. r p^o d^o. de cer. r vt
dicunt ista questio fuit de facto mutine quam. q. latius
psequitur domini cano. in. e. per venerabile. qui ti. sint
legi. dixi in. l. eā quā. in repe. C. de fideicom. r ibi d^o his
que sequitur r alijs in materia. Sed ego quero nūquid
in tali legitimatione sit necesse qz exprimat qualitas il
legitimitatis: dic qz nō sufficit eniz si ē spiritus qz expi
mat spurietas lz nō exprimat qualitas spurietatis pu
ta qz non dicit qd natus sit ex monicha vel adultera.
fm Jo. an. qz ita. nōt. r d^o si. p^o d^o. c. si. i. nouel. A Mō eiz
oportet ipetrati exprimere specificā qualitatē defectus
lz sufficit qz exprimat defectum. S³ quid si legitimans
exp^o sit i sui legitimatione: qz dixit cōfero tāle feudū
filie talis montalis: an valeat: videt qz nō qz iste sermo
ē odiosus. vt nō. in. l. pe. C. quēad. testa. aperi. S³ ibi lo
quitur i vltis volūtatibus. vt. ff. de le. j. l. turpia. Idem
i cōtractu si fieret ob tur. cām. ff. de act. r ob. l. si. Dicit
Inno. qz legitimatio ē res fauorabilis extra d^o resti. spo.
c. ex pte p^o Jan. Quid de eo qui natus ē ex turpi ma
trimonio cōtracto a filio pter volūtatē patris? Rñ. ma
trimoniū ē. ff. de contra tabu. l. iij. §. si emancipatue. ma
trimonium eniz verbis r ex consensu cōtrahitur. vt. C.
de prescrip. xxx. āno. cum notissimi. no. An at valeat
dispelatio suppressa qualitate qua expressa fuisset faci
lius dispelatum: dic qz sic. vt no. in. d. c. si. de filijs pre
sby. i. nouel. Sed quid quando aliquis impetrat a p^o
cipe id quod princeps non consuevit facere: puta arro
gare libertū vel legitimare natum ex forto an debeat i
libellum p^o d^o exprimere cām: puta ppter carentiā li
berorum: d^o vt no. C. de adop. l. cum cā. quam. l. no. 3
Sed ergo quero nunquid sit necesse qz princeps tunc ap
ponat clausulam nō obstante? Rñ. non quādo princeps
releuabit specialiter r ex certa sciētia. r hoc verbū ex cer

ra scientia in litteris sit expressum. Secus si daret alicui generalem auctoritatem legitimandi: quia plus operatur species certa quam dispositio generalis. ut dicitur in l. j. C. de fur. et ibi no. Et ita intelligitur in auct. qui. mo. natu. effi. sui. §. si. col. vij. Facit quod no. in. c. primo. de cōsti. li. vj. i. no. uel. Alij dicunt quod requiritur clausula derogatoria qua uero adiecta princeps videtur potius per importunitatem induisse quam ex deliberatione iuxta no. C. de natu. li. l. j. et C. si nuptie ex rescri. pe. l. j. et ff. quod quisque iur. l. iij. §. si is pro quo. cum multis similibus. Tamen pia opus defendi potest de iure per. l. qua in prouincia. §. diuus. ff. de ritu nup. ubi etiam incestuosus princeps ex certa scientia legitimos facit. et non solum proprio motu sed etiam ad supplicationem. quod est no. Et Item quod dispensatio circa effectum non dispensat circa causam producentem: ut ibi §. 3. Et unde et si imperator legitimet prolem tamen matrimonium legitimare non potest. quia et si per legitimationem tollatur pena impossibile tamen videtur quod tollat deformitatem culpe. arg. in hoc de generali abolitione indulgentiarum que non tollit factum. ff. de cap. et postli. re. l. in bello. §. facere. Tu dic quod generalis clausula non obstante: sufficit nisi rescriptum contra se specialem. l. derogatoriam habeat. ut. l. si quis in principi. testamenti. de lega. iij. per Dy. quod est semper verum quando contra publicam utilitatem agit. Nota quod ille dicitur naturalis qui est natus ex illis qui inter se possunt contrahere matrimonium. Item spurcius est ille qui est natus ex eo vel ea cum qua non potest contrahi matrimonium. Item spurcius dicitur turpis persona. et infami equiparatur. ut instituitur de inoffi. testam. §. lotoz. ut no. l. 30. i. summa. C. ex qui. cau. fa. irro. et ideo in feudo non videtur cogitatum de ipso. Quero utrum de exceptione ista tu es spurcius: et ideo non succedis: debeat ante litem contestatam cognosci? Rñ. non quia respicit merita cause principalis: et licet opponat illi persone in qua debet fundari iudicium: tamen quia iudicium potest fundari non impedit processum. ut no. in l. ij. C. de edic. diui adri. tol. Secus si non posset fundari iudicium vel articulus. ut. C. de adul. l. quoniam alexandru simile si nego aliquem procuratorem. Nam aut nego procuratorem iudicij et obstat ne procedatur. Aut nego procuratorem contractus ex quo agit et tunc debet lis contestari et postea de mandato cognosci §. 3. Bar. in cōsilia. 3. Quero quid de legitimatis per matrimonium? Rñ. fm Ja. de bel. bi. in feudo succedunt. Facit quod no. Ber. extra de elec. c. innotuit Et vide de hoc late. per Jo. an. in. c. lator. extra qui filij sint legi. Sed tu in hoc considera et respice formam inuestiture. nam si diceret per te et filijs tuis ex te legitime descendentes non continetur legitimati: quia talia verba aspiciunt principium geniture. et non est nostrum extendere rescripturas. C. de fide instru. l.actus. Idem principium intelligitur deceptio vel natiuitatis prout expedit filijs. C. de natu. libe. l. nuper. ar. ff. de isa. l. quid ergo. §. peaa i ratiōe sui. Si autem dicit simpliciter tunc legitimitati succedunt in definita equipollet vnuerfali. An. de iter. dicit quod matrimonium non legitimat filios ad feuda propter vicium originale presertim supstitibus legitime perceptis. Alij dicunt quod si legitimet illegitimum: tamen remanet illegitimus. no. in. c. quando de trāssa. cpi. i. nouel. Et An autem mutus vel surdus vel alias ipsectus legitimet per matrimonium? dic quod sic. v. tl. pe. C. de postli. ber. isti. Ego vero non dico quod infunditer per matrimonium: sed quod legitimet. Et non quod naturales tamen testamentum patrum et paterne linee non possunt ex causa preteritionis rumpe ut no. in. l. j. §. j. ff. de contrahabu. Et non quod consuetudo magnarum et nobilium non mouit bastardos: et hoc propter bonos mores custodiendos. imo bastardi non succedunt in patrimonio eorum nisi in quadam particula que eis conceditur misericordis et alimenteria causa. ut. C. de natu. libe. auct. l. 3. ergo nec in feudo. Item no. quod boni mores et honestas in matrimonijs attenduntur

plusquam iuris subtilitas. ff. de ritu nup. l. liberinum. et l. adoptio. §. j. et l. semper in coniunctionibus. Et an bastardi sint de domo magnarum? dic quod no: quia habent iura sanguinis. ut in. §. vulgo. insti. de cogna. succel. l. ex hac parte. et l. spurcius. ff. unde cogna. de verbo. signi. pñu. ciatio. §. familie. de hoc per Bar. in. l. fi. C. de verbo. signi. Et non quod per instrumenta antiqua probatur antiqua consanguinitas et genus. ut no. Ber. de testi. i. c. series. 3. Extra non quod si instituto te heredem sub conditione si pater hereditatis spurio meo dederis vel sub alio onere extrinsecus: non possunt hoc facere quia est traus legis. de dona. cau. mo. l. quod conditionis per glo. et Dy. Et Item cum filijs legitimis hereditas acquisita est iure nature non videtur quod sequens legitimatio spurij possit eis hoc auferre nisi dicas quod hic videatur subesse causa. s. ipsa natura: quia alie non morbo laborant. ut no. in penio. florū. et si per legitimationem tollatur pena: tamen impossibile est quod tollat deformitatem culpe. ut dixi. §. Et adde tamen quod est dubitatio: utrum relicto filio debeat confiscari: glo. enim de lega. j. l. latus. §. in testamento. et in. l. j. C. de here. insti. tenet quod no. Sed in l. hereditas de his qui. ut indig dicit quod desertur quibusdam personis quibus non vendicantibus venit fiscus per. l. j. C. de natura. libe. Bar. tenet istam regulam ut no. C. de fideiō. l. eam quam fm Barro. Et tunc tamen non quod illi duo menses qui apponuntur. C. de natura. libe. i. d. l. j. ad retractandum relicta vel donata spurij alias ut fiscus auferat opponuntur si fiscus agat: alie perpetuo veniunt venientes ab intesta. arg. ptra famul. ber. in. l. his consequenter. §. j. fm Barro. i. cōsilia suis. 3. Extra non an per instrumentum dicitur tacite contrahatur vel probetur matrimonium? dicit Dy. quod no. ff. de dona. l. donationes in concubinam. Dy. quando princeps legitimat ad feuda. Ista tamen non est gratia cois: sed exuberans. et ideo exuberans solennitas requiritur ut dicat in ea non obstante c. naturalis. Sed ubi est gratia comunis sufficit dicere non obstante aliqua lege. ut no. ff. de regu. iur. l. femine. Sed quid si conceditur feudum cuiusdam existit in sacris recipiendi pro se et heredibus suis? Rñ. intelligitur de agnatis quoniam filios habere non potest. ar. ff. ad trebel. l. hereditibus. §. fi. Quero an natus ex clerico in minoribus constituto legitimet per sequens matrimonium? Ricar. malub. dixit quod no: quia est natus ex damnato coitu. ut. ff. de sta. bo. paulus. Tu dic contra quod contrahere matrimonium erat ab initio in patris potestate. et ideo legitimatio trahitur retro. ut extra qui h. sine leg. c. tanta. et ita et Jo. an. Et Item matrimonium sine doctore non tenet fm quosdam canonistas vel est suspectum fm alios vel presumitur non esse matrimonium ubi non est dos. ij. q. v. §. quod aut indecorum. l. 3. substantia habet. Item matrimonium probatur tribus modis ubi concubinitas non precessit videlicet per verborum expressionem: per iudicia et per iuris presumpcionem. C. de nup. l. neq. l. 3. alias iter vxorem et concubinam par distet. ff. de lega. ij. vxor. 3. Quero quid de eo qui capit concubinam in articulo mortis sciens se euadere non posse? Rñ. deo tenet matrimonium. nam hic est bonum plus ex eo: quod legitimat proles quod legitimus habet loco posthumi. ut no. in regula sine culpa in mercuria. Et adde dicit canoniste quod quantum ad suas irregularitates maior est defectus qui contrahit ex origine quam qui ex crimine: no. in. c. j. de filijs presby. li. vj. in glo. orana. Et si semina legitimat filium suum per rescriptum principis: non tamen ipsum habebit in prete. quia non plus operabitur legitimitas quam legitime nati. ut. C. de adop. l. mulier. 3. In glo. non generale. Some ex ista glo. et ex alijs dictis hyperi quod regula et baronias non legitimat nisi imperator. Item legitimat et matrimonium: debet tamen interuenire scriptura et etiam dos vera et non ficta. ut no. insti. de nup. §. si. col. iij. Et adde quod no. Accur. C. de nup. impialis. et auct. maximis. et hoc de iure civili. Simpliciter canonistam

nō curat de ista solēnitate s; tantū de virtute matrimo-
nij. vt i dicto c. tanta. extra qui si. sint leg. Sed an con-
tra instrumētū matrimonij possit opponi exceptio simu-
lationis? dic q sic. vt no. C. de nup. l. neq; p Accur.
Done q nō tenet matrimonij ppter impedimētum iu-
sticie publice honestatis: tamē cōtrahētes credebāt ip̄s
tenere errantes in facto: an filij succedant i feudo? dic q
sic: quia sūt legitimi a natura. vt no. C. de incest. nup. l.
qui cōtra per Accur. Et nō videt q aliqua legitima-
tio valeat i feudo ab ārecessoribus acquisito i preiudi-
cū veterū agnatorū: q sepultus nouus heres nō nascit
vnde nemo est agnatus. Adde vt no. C. de inoffi. testa.
l. si quis filium. nisi dicas hoc esse vtz ex persona sua: s;
et persona patris sic. et rursus pater ex persona aut: et sic
de ceteris q heres hōdis rē. arg. C. de legi. l. i. analibus.
eū simi. Itē est quidā discursus: scilicet nō ē proprie agna-
tio. Sed pone q papa dispēsauit cum aliquo q pos-
set accipere consanguineam i vrozem donec haberet li-
beros qui regerēt regnū. vtrū valeat dispēsatio? Cer-
te est questio ista disputata per Joā an. i. c. actus legiti-
mi. de reg. iur. l. i. in mercu. vbi vide. Quero vtruz
pater occidens filium spurium teneat pena. l. pomp. de pa-
rici. d. c. terminant q sic: q natura cōmunis est. vt ff. d.
accusa. l. hos accusare. §. omnibus. et fuit cōbusta quedā
monialis que filium suum necauerat. Vide quod no. in
c. j. de homicidio i dēmē. Item si spurius occiditur re-
spu. offendit cuius interest et spurios ciues habere. vt no.
ff. solu. matri. l. primo. i. ti. per Accur. Item ciuitas mi-
nor ē mūdo: de quo isti sunt naturaliter seu materialiter
procreari: quia sūt de materia primi seminis humani.
Nā, semē hoīs nō ligat potētā diuinā: s; rudes et idocti
hoies sint etiā quādoq; summi et virtuosī. vt i decre. na-
scūtur de adulterio fm Hieronymuz. lvi. di. nasci in fi.
A Ideo indigni nō sunt scilicet miseratione et dispēsatiōe
qui alieno laborant vicio. vt. C. de natu. l. i. legem ana-
stasij. Sed fm iuris rīgorem sunt indigni: adeo q nec pre-
scribere possunt. vt nota. in glo. ff. pro lega. l. nemo. vbi
ē glo. singularis. Extra nō q lex. rīj. tabu. nihil dispo-
nit. circa naturales vel spurios. vt no. in. l. vlti. ff. d. reg.
eato. 3. Ultimo scias q per matrimonij ex dispōe pa-
pe cōtractū nō legitimanē incestuosi: sed oportet q fiat
mētio de ip̄s. vt ff. d. sta. ho. l. paulus. et ibi p. l. v. vbi
dicat q ista qō fuit de facto in quodam et vbalūnis vbi
oio videas. Extra nō q si esset cōcessum cōmitti qd
posset legitimare cerrū genus spurioꝝ: alios qui labo-
rāt maiori spuritate legitimare nō poss; nā nā specici nō
ē p modū generis specificare. vt. ff. d. le. iij. l. hīs me. §.
due statue. Itē q i rīsticilioꝝ p̄iceps reddit se diffici-
liorē: vñtalia nō vidēt pmissa. vt nōt io. mo. i. c. j. d. fi. p̄f.
li. vj. vbi oio vide. Ibidē ait q statutū de spurij nō p
mouēdis s; cōfirmatū sit p sedē apostolicā: tñ eodē mō
tollit quo ius cōe q nō ē nouuz statutū s; iuris cōmu-
nis executiuū. qd est nō dignū. A Legitimabant etiā
q in vtero sunt. vt ff. d. lib. et postb. l. sed est questum. et
nascunt legitimi licet duz i vtero sunt nō sint i parētum
suoz p̄tate. 3. Bal.

Si minor. Si minor. rīij. annis detur feudum
nō cogitur facere fidelitatē et nibilo-
minus feudū tener. h. d. S; an tenetur iteriz seruire
p substitutū: s; iurare nō debeat? dicūt qdā q non qui
seruiciū et fidelitas sunt cōnera et simul habēt pcedere.
ar. ff. d. lib. et postb. l. si ita. §. regula. Alij dicūt q d; ser-
uire p substitutū q puto verū quāraz ad cōpulsionē sed
nō quo ad punitionē amissionis feudi. et istud. c. loq; de
pupillo fm gl. Idē Ja. de bel. et De. d. cer. vel dic vt. j.
c. pri. Bal.

Si quis decesserit. Si fili⁹ ipubes successit va-
sallo nō cogit facere fidelita-
tem: nec psonale seruitūz p̄tate: tñ si aliq;

pro sponte secerit admittit. h. d. Extra quero nūq;
illud qd fit per aliū fiat p̄prie vel ip̄prie: vel nullo mō
dicat fieri? So. aut ē dictū qd pro se tñ faciat: et tñ nul-
lo mō. dicat facere. vt. ff. d. ma. te. l. si ita fuerit. Aut nō
ē dictū quod p se: et tñ aut tu cōsideras actū put proce-
dit ab aliquo et nō fit p̄prie s; per interpretationē. vt nō.
i. l. j. §. quotiēs. d. vi et vi. ar. Aut p̄sideras actūz passiuē
put fit in aliquē. et tunc fit p̄prie. vt extra de sen. excō. c.
mulieres. dūramen nō requirat actū intrinsecū. Intrin-
trīsecum dico. l. co:poris p̄prij: vt adulterinū. vt. ff. de
adultr. i. rubrica. vt nō i. d. §. quotiēs. et. C. de cadu. tol.
§. ne autē. Similia verba habes. ff. d. fur. l. itaq; sullo. i.
glo. facit. ff. de iureiurā. l. non solū. §. si mandato. et. l. aut
qui aliter. §. si. qd vi aut clam. Et querit hic an vasal-
lus possit hāire p substitutū: dic vt in glo. et. C. de epi. et
cle. l. q; quis p. l. v. et alios. Adde q officia solēnia sicut
ē officium potestarie vel capitaneatus p alius nō possūt
explicari nisi in casu necessitatis. vt i auē. de colla. §. p-
hibemus colla. ix. et. l. j. §. but. rei. ff. d. offi. eius cui man.
ē iurisditio et de iure iui. moꝝ: et mēbri mutilatō nō p̄t
cōmitti vicarijs. Sec⁹ de iure canonico. vt extra de rap.
in archiepiscopatu. Bal.

Si titius filios. Titius. Titius quidā nō ha-
bens filios partem feudū ven-
didit scio extraneo et partem agnato suo remotiori gra-
du: sempromius proximioris gradus vult partem reuo-
care ab agnato: querit an possit et qualiter? Rñ. q mor-
tuo vasallo potest reuocare ab agnato nullo dato precio
sed vasallo viuo potest partem reuocare si filios habet
reddito precio. s; si filios nō habet a sensu contrario lit-
tere p̄t etiā sine precio. In duobus tñ casibus repellit
agnatis proximior. Primum est si consensit alienationi
expresse. Sec⁹ si tacite: q sciuit et tacuit per annum. hoc
dicit. Scio agnato. sed in remotiori gradu cōstituto.
vt. j. p. 3. Ja. de bel. et De. de cer. Cōcessit. precio nō
gratis. vt. j. sequitur Ja. Et nō q p verbū pcedo: p̄ce-
dēte titulo transfertur ius. Secus si deficiat titulus ex-
pressus et tacitus. vt. ff. de dona. l. iulius. et no. eo. tit. l.
penul. Partē illius quam possidenti agnato cōcessit
nam de parte extranei nō est dubium. vt in. §. p̄o. q̄li-
ter olim feudum alie. Jac. bel. Nota q primo fuit alie-
nata p̄ extraneo q olim poterat fieri etiā in perpetu-
um. et ideo hoc iure non reuocat: sed hodie secus q per-
deret ip̄o iure totū feudū vel saltem illam partem et re-
uerteret ad dominū et nō ad filium nec agnatos. vt. s. q
fuit prima cau. bñ amit. c. j. §. deniq; et. §. si. Post ali-
nationē ergo dimidie que hoc iure poterat fieri: aliam
dimidiam cōcessit agnato. vltiori quod etiā potuit
cum quadam distinctione. Nā aut nō habet filiū: et tñc
reuocat vasallo mortuo sine herede per primiorē agna-
tum nullo precio restituto. Aut habet filium et tunc pri-
mior agnatus statim reuocare p̄t: tamē teneat restituere
precium. Sed cur taz varie? dicit glo. soluat appollo.
Sed certe p̄t quedam rō equitatis assignari. nāz quā-
do nō reuocat statim habz possor fructus medij tempo-
ris: et ideo compenlet cum precio. Et si tu dicis quid si nō
vixit nisi vna die? Rñ. q si vixit ceterum ānis nō propte-
rea dubium hoc tolleret. ar. C. de dona. l. sancimus. §.
si. sed ista ratio nō respicit nisi precium. Sed ego qro
quare i vno cāu statim reuocat: et i a tero demū mortuo
vasallo? Respōdeo. filius. et si non p̄sit tibi: nocet tamen
agnatis remotioribus. ideo reuocare possunt. sic. C. de
natu. libe. auē. l. 3. Nota hic de cōsentu. Item nota d
p̄scriptiōe annali. et tene bñ menti q agnatus primior
qui habet potestatem reuocandi ab agnato remotio-
re perdit ius suum nisi illud prosequatur intra annum.
oportet ergo agnatos esse multū amissos ne patiātur
labi rēpus āni: alioquin silentio cōfirmatur contractus.
sic. C. de his qui a nō domio. l. si. Oppo. q filius p̄te-
ratur

ratur agnatis. vt. s. de gra. succ. i. seu. c. j. Soln. ibi per mortem hic per alienatione. et dic vt plene distingi. s. q. fue. prima cau. bene amir. c. j. i. si. fm. Jaco. bel. et verba ibi posita per cum approbatur etiam hic p. de. de. cer. Querit hic glo. an trāscursus ani noceat agnatis quādo alienatur extraneo: et glo. sentit q. no. quam nō. S. quare ānus rē. Rñ. q. ifra ānum habet petere iuestituram a domino feudi. Bal.

Si facta. Facta a domino de feudo abusua iuestitura. i. que pollicetur realem et effectiuam possessionem cogitur dominus vasallum mittere in possessionem nec liberat interesse prestando. hoc dicit. Nota post receptum sacramentum fidelitatis a vasallo dominum precise teneri ad mittendum vasallum in vacuam possessionem feudi. et idem in donatio. vt nota. ff. de dona. l. in edibus. s. si. et est bonum simile: q. bñ. i. ciuz. sapit quādam liberalitatem. Idem in venditione si venditor habet facultate rei tradende. vt no. isti. de emp. et vedit. s. j. et si nō tradat cum p̄cise teneat iurabitur contra eū in litem ne dolus suus remaneat ipunitus. Ter. est no. ff. de rei. vedit. l. qui restituere. et no. per Bar. ff. re. amo. l. si cum dos. s. j. vbi dicit q. ille qui āre suam nō offert interesse cōdēnatus cogetur precise. quod est notādū p. pter auctoritate rei iudica. l. si quis ab alio. s. ff. de re iudica. per Accur. et ideo dicit Jo. mo. q. bñficiū p̄ferēs cogitur precise ad ipsum tradendum de concess. preben. c. detestāda lib. vj. Et nota q. ego loquor in proprietario vendente. sed feudatarium vendes ideo non tenetur tradere possessionem precise quia nō potest de iure. tenetur tamē ad interesse ratioe rei nō tradite. idq. contingit ratioe culpe. Sed quid si veditidisset cū cōsensu domini? dico q. tūc emptor succedit i feudo ex persona domini. et iō teneat tūc vedito precise tradere. Qd ergo ē remediū si nō vult tradere? Glo. hic posita. videt ponere hāc cautelā q. vedit et tradat alteri. Sed caue tibi quia glo. loquit in proprietario vendente: s. vasallus nō posset veditere se dō loco: s. dñs prestaret ei se dōm cōsensu arg. ff. de lega. j. l. nō quocūq. s. qui casuz. Auctoritas. n. et cōsensu expirat p. primū validū actuz. ar. ff. q. et a q. l. matrimonij. sicut vicinus in matrimonij executioe sui natura vel facto hois. vt extra d. of. dele. in l. is. p. Inn. et ff. d. pcul. l. si is qui sibi. S. Secundus ergo emptor cum primū i possessione inductus erit potior i feudo. Tamē dico q. si prior emptor soluerit precium vel obtulerit: iste qui vendit duobus icidit in crimē falsi. vt ff. d. fal. l. qui duobus. Secus si nec soluerat nec obtulerat. arg. ff. de here. vē. l. vedito ex hereditate. et ibi p. Soffr. Reuertēdo ergo ad gl. i. proprietario vendente cōsenteo q. d. prior in possessione: s. sit secundus i titulo h. iura potiora. Nec vnus omīto q. d. nō dignū. q. d. si vterq. pbauit de traditione. et nō cōstat de tpe p̄sumit res tradita prius prior amptori tanq. iustiori. vt not. Ja. de are. et Ly. i. d. l. quof. de rei. vē. q. d. vcrū ē q. vterq. pbat de numeratione precij. S. si vnus pbauerit de numeratione alter nō: tūc ei p̄sumo prius tradita q. precium numerauit. vt insti. de re diui. s. vedito. et i ista mā p̄dic de scō. plulū et alias dixi i qdē mea accusatus de vi turbatiua. Extra quero: pone dñs iuestiuit d. vacua possioe vasallum sicut tenetur vt h. deide vasallus cecidit a possioe et puenit possessio ad dñs: nūquid teneat dñs iterū inuestire ex dispōe huius. c. et v. quod nō: s. debeat cōueniri a vasallo tanq. quilibz possessor. vt ff. d. re iudica. l. nēsenius. s. fundū. In contrariū videt p. l. inter casilianā. ff. de arbi. et ff. d. iureiur. l. s. si possessor i prin. Dic q. a principio dñs teneat ad duo. s. ad traditione et ad patiētiā cū vt sepe dixi feudū habeat instar seruitutis. nō ergo liberatus ē quin possit cōueniri q. patiat feudatarium possidere iurta nō. C. de vsu. l. corrupcionē. Idē d. terminauit Dy. in alio casu. Donec vedito

tibi rem quā cōstituo tuo noie possidere donec possessio nē intraueris corporales: tu possessione intras. tamē existente in possessione ego possessionem ingredior. dixit Dy. q. tuo nomine video possidere et nō prescribo. ar. ff. de an. lega. l. legatū fm. Dy. q. ista cōfessio confiteor pro te possidere nō respicit actū momentancū sed pmanentem et futurū fm. Dy. Unde nō ex actu p̄ntis possessionis sed ex actu pmanēti ipius possessionis. arg. ff. d. iure codicil. l. plociana. Extra quero pone papa cōcessit mibi feudū et dedit mibi executores: ego ppter abntiā executorum accessi ad ordinariū loci et feci me inuestiri: querit vtrum teneat inuestitura: et videt q. nō q. quod ē vni cōmissum alter tacere nō debz. vt no. in. l. pria. C. de appa. p. ese. an. li. xij. Item q. quādo papa cōmittit eam videt ad se sine ad suum cōmissariū eā reuocare: et nullus aliū pōt se intromittere. vt no. extra de cōsti. c. eū. Ald. ferrariē. Item q. acta que fiunt iudice nō cōpetēti debent la. cerari. vt in. c. cū cām. cl. iij. de testi. per Ber. In contrarium videt per. l. si longiua. i. prin. ff. d. iudi. Solu. aut istis executoribus ē cōmissa iuris collatio: et tunc sine dubio ordinarius nō potest se intromittere q. littere nō derigunt sibi. iurta nō extra de p̄scrip. cū re. Aut cōmittit mera facti executio: et tūc aut queris an ep̄s possit ex vi mādati: et dico q. nō. Aut ex vi ordinariē iurisdiccionis et tūc possit persuaderi q. sic. q. cum gratia sit p̄fecta nō debz ipediti eius effectus ppter abntentiā executoris: q. cū executor. sit dat. fauore ipe trantis nō debet i eius odium retrahere. ar. ad hoc. ff. de offi. p̄cou. l. j. C. de sportu. l. j. nec est noum q. d. iste cōmissiones aliquādo fiāt sine iurisdictione. vt nō in. l. j. et. ij. ff. de iurisdic. om. iudi. tamē mibi idestincte videtur quod ordinarius se intromittere nō debeat. q. nō pōt facere expirare officium executoris quod certe expiraret executi re: et impossibile est ideo executores puenire. ff. de acqui. poss. qui abnti. A Quando autē executor est datus loco forme obseruand: habes. ff. de lega. primo. l. qui testamēto. s. qui scriptus. per Jaco. de are. S. Bal. l. doc.

Solutio. Si nobilis cum ignobili contraxit matrimonium ea cōditione q. filij ex ea nati patri i feudū nō succedant q. sepe in regno contingit queritur an mortuo patre succedant i feudū: Rñ. dico n. hoc dicit. Improbetur. Nota q. licet ista pactio iurisdictione improbat: tamē consuetudine tollerā. S. nūquid ista cōsuetudo pōt habere aliquod motiū equitatis? Rñ. sic ppter fauorem et honore matrimonij. nāz sub tali pacto nobiles inueniunt nobiliores: per quos nobilitas crescit. verbigratia si marchio qui tenet feudum ab imperatore accepit in vxorem quādam filia regis q. ei nō nuberet nisi hoc pacto q. filij sui succedat in marchionatu et nō alij de alio matrimonio. Item ego video i alia materia mag. ias incōueniētiās. Donec accepi i vxorem quādam nobilem que dedit mibi. x. milia floze nos i dotez sperās filios suos successuros mibi: et aliter mibi non fuisset nuptura. suscepi ex ea vnum filium: ex quadam meretrice habui plures spurios quos feci legitimi ab imperatore ita q. succederet pro vii illi cū legitimo: nōne hec ē magna iniquitas et magna circūuentio nōbērtum? nō pōt negari quin imp. rator hoc possit. vt plene no. in. l. gallus. de libe. et p̄mbu. per Aldoder. tamē imperator qui hoc facit videt vnus peccat: nec habz p̄oculis iusticiā publice honestatis nec considerat q. p solas nuptias conseruat elegans genus humanuz. vt in auē. de nup. in principio. col. iij. vbi t̄x. dicit q. nuptie immortalitatem prestant humano generi. p̄cor. l. j. ff. iolu. matri. Et nota q. nostrum. c. nō habet locum in ambiteosi nec in alijs bonis proprijs. Non ob. s. co. c. mulier vbi ibi dixi. Et nota q. t̄x. qui dicit in. d. ai. ē. de nup. q. omnes legitimi natebant. nō dicit verum nisi in illo

in di seculo quoniam matrimonia nec erant nominata nec cognoscebantur. sed statim q̄ fuerūt cognita duplex bo-
minum genus esse cepit. s. legitimorum et nō legitimorum. po-
stea tertium genus esse cepit. s. legitimorum. Est eim ter-
tia species que et ppter ingratitudinē i pristinā qualita-
tem redire pōt. vt. ff. de iusti. et iure. l. manumissioes. Et
Quod pbat̄ ad instar libertatis a qua ingratus liber-
tus erga dominū reuocat̄ i seruiturē ab eodem. l. diuus
i fi. et l. ingratus de inrepatro. q̄ ista equiparant̄. vt in
§. licet in auē. qui. mo. nati. effi. legi. col. vj. 5

Licet. Si vasallus domino suo seruitium nō obru-
lit aliquo tēpore: sed petēti non recusauit pre-
stare seruitium: querit̄ an perdat feudū? Rñ. q̄ nō. si ta-
men sciat domino aliquod magnū periculū imminere de-
bet sponte absq̄ denūciatione sibi auxiliū impartiri.

Inde querit̄ quid si dominus iurauerit dare pecuniā
alicui infra diem nec soluere potest et incurrit periculum
an vasallus tenebitur eū a periurio sua pecunia libera-
re? Rñ. q̄ non. hoc dicit. Non offerat. Mō q̄ ei qui nō
vult aliquid cōsequi sed ius questur̄ conseruare nō im-
pet eius offerendū: quod intellige nisi sit appositā dies
quia ne i penā incidat debet offerri. vt. ff. de cōsti. pecu.
l. item ista. et j. an ille qui inter fratrem do. c. ij. et j. p-
priores. j. hic finem. l. Et si aut̄ vult aliquid cōsequi ad
quod consequendum oblatio ē necessaria tunc debet offer-
re. vt. C. de distr. pig. l. si residuū. nec sufficit offerre ver-
bo sed debet offerre rebus ipsis et factis. vt. C. de vsur.
l. acceptam. nisi esset talis res que non posset offerri nisi
verbo vt res immobilis que non potest offerri realiter
nisi in re ipsa et non in iudicio. facit de no. oper. nuncia.
pretor. §. si quis paratus. Quātocunq̄ tempore. Mo-
ta q̄ vasallus qui est paratus prestare seruitia (quod
presumitur nisi interpellatus negauerit) nunquā pre-
scribit̄ contra dominum suum quia per eius effectum
dñs videtur eē in quasi p̄tina possessione seruitiorū.
ar. ff. de vsufruc. l. arboribus. §. idē tractat. q̄ d̄ est nō.

Sciat. Mora morā sine sciētā non cōmittit. ff. si cer.
pe. l. q̄ d̄ re. Sed hic quero nūquid hereditas iacens
pōt cōstitui i mora? Rñ. non ex facto ipsius hereditatis
sed ex facto defūcti sic: quia personam defūcti represen-
tat. Item q̄ facto legis cōtrahit̄ mora irregularitatis.
Hec p̄bantur de diuer. et temp. p̄secr. l. si seruus. ff. de
ver. obl. l. ad diem. ff. de nego. ge. l. debito: et q̄ d̄ nō. C.
de tempo. i integ. resti. l. ea que. §. cum enim et ff. ex qui.
cau. ma. l. iul. d̄ nau. te. l. labeo. et d̄ in diē ad. ec. l. si p̄dio
p̄deriurū. Mō q̄ ille qui nō potest soluere ppter pau-
peratē incidit i periuriū: q̄ d̄ verum ē si ei imputari possit
culpa. Secus si culpa nō possit imputari: vt q̄ casu fortui-
to lapsus ē facultatibus. ar. ff. d̄ nego. ge. l. diuortio. C.
de tuto. et cu. qui satis nō dederūt. l. ij. vbi dicit̄ q̄ ino-
pia nō infamat. ē ergo periurus sed nō infamis. et vide q̄ d̄
nōr. Alcu. i. l. cū quidā. ff. de cōdi. inser. Illud scias q̄ si
a principio sciebat̄ se esse nō soluendo ē in culpa v. ff. de
p̄tuit. credi. l. creditores. et ff. de iure do. l. pe. Et nō s̄m
Ja. de bel. q̄ vasallus nō cogit̄ se offerre nisi sciat dño
magnū periculū imminere: et nisi a dño fuerit denūciatur̄
nam tūc ē iusta causa amittendi feudū. facit. §. que sue.
pri. cau. bñ. amit. c. sed d̄ lato: et j. hic finit̄ lex. §. ad bec
et d̄c vt ibi. Item nō q̄ vasallus nō amittit̄ feudū ex om-
ni causa p̄ quā accepti bñficii videatur ingratus. vt hic i
fi. et j. in qui. cau. seu. amit. ver. de illa tamen. et de alie-
natione feudū. p̄mo. §. fi. et. que sūt pri. cau. bene. amit.
§. illud. Bal.

si vasallus. Si vasallas culpā cōmittit per quā
meretur perdere beneficiū. descen-
dentes sibi nō succedūt sed agnati sui qui i gradu quar-
to sunt. b. d. Simile. C. de d̄cur. l. p̄uilegio. li. x. tñ i co.
ri. l. fi. dicit̄ q̄ iam natis nō nocet: s̄ alio casu loquitur.
s. in p̄uilegio stat. Descendētes. Mō ppter delictū

parentis oibus descendētibz p̄iudicari et etiam qui-
busdam transuersalibus quod specialissimo iure in feo-
dis ē inductum ad terrorem delinquentium: q̄ viciū pa-
ternum frenādum eē estimauerunt. C. de natura. liber. l.
fi. Ad quod facit illud maiorum tuorū exempla p̄iudi-
cant. vt. C. de coar. l. coartales. li. xij. ibi in odio eorum
qui innocentes sunt. et ideo istud capitulū nō habet locū
i alia materia q̄ feudorum. vt. l. adoptiuū. §. fin. et de in-
ius vo. ff. de bo. poss. contrata. l. nō. tantum. §. si eman-
cipatus. et C. de inoffic. testa. l. si quis in suo. §. legis. Et
nō. q̄ licet transuersales non veniant tāquam heredes
delinquentis. tamē i quibusdam trāsue. salibus generat̄
p̄iudiciū: quod videt̄ eē cōtra naturalem rationē et ci-
uilem: et ideo quidam et male restringūt hoc de transuer-
salibus ad nouū feudū. Et considera q̄ ipsi nō intelligunt
de nouo feudo simpliciter cōcesso: q̄ tunc non venirent
agnati qui quarto gradu sunt: sed debet intelligi quā-
do a principio vnus ex fratribz fuit inuestitus: et hoc no-
minatim fuit dictum vt eo vel eius herede deluncto si-
ne legitimo herede alter et eius descendentes succederēt.
Unde intelligitur nouū feudum. i. agnatorū p̄uilegio. nā
cum hoc ius consequatur alieno beneficio et nō ex p̄pria
natura feudi debile ius habet. arg. ff. de fideicō. liber. l.
si filius. §. erit rubiano. ff. de cap. l. si quis in bello. et ff.
de lega. ij. l. si auguste. Sed tūc adhuc restat q̄ quare
admittunt̄ remotiores agnati et proximiores repellunt̄?
Ad quod pōt responderi q̄ quāto proximiores tāto isectio-
res: q̄ magis p̄sumunt̄ isecti eadem macula. ar. C. de
excu. tuto. l. humanitatis. et extra de accu. c. cū. p. māco-
nella. et ff. de iniur. l. lex cornelia. i. princ. Ista rō nō ē ne-
cessaria nec oio p̄babilis s̄ tātiter qualiter p̄icturalis
et verisimilis. Super hoc. c. Jac. bel. sic ait. Mora hic q̄
descendentes et agnati vsq̄ ad certum gradū puniūtur
ppter delictum alterius parentis vel agnati. argu. p̄tra
ff. de decur. l. iij. §. pe. et inter. de rele. l. iij. de in ius vo.
l. adoptiuū. §. si. Solu. s̄m quosdam hic feudū fuit nouū
secus si eēt paternū vt ibi. Hec solu. non placet. dic ergo
specialem in feudo sicut in crimine lese maiestatis et he-
resis: et in feudatario ecclesie. vt no. C. ad. l. iul. ma. l. q̄-
quis. C. de heret. l. cognouimus. et in auē. gazaros. et ex-
tra de pen. c. in quibusdam. vbi de hoc. Hec opi. appro-
batur i summa Jaco. qui. mo. seu. amit. §. item sciēdum
et de su. seu. §. item si vasallus cōmittit culpā. et intelli-
ge. c. in antiquo etiam feudo: quādo cōmittit culpā i do-
minum vasallus vt habeat dominus hanc sue iniurie vl-
tione. Vel dic et melius q̄ hoc intelligi debet quando
vasallus cōmisit in alium et nō i dominū. Nam si i dñm
tūc omnes qui sunt agnati indifferēter excluderētur vt
hic. vt no. §. q̄ e sue. pri. cau. bene. amit. §. dñiq̄. vbi d̄
hoc. et ibi aperte probatur q̄ debeat intelligi de aliquo
quia loquitur ibi de agnatis qui sunt in quarto gradu.
et facit ad. e. extra de pe. c. in quibusdam. Et pōt eē ratō
quare descendentes in infinitum et agnati vsq̄ ad quar-
tum gradum excludūtur propter suspicionem: quia sepe
solet esse similitudo et audacia eadem in talibus con-
iunctis. arg. C. ad. l. iul. ma. l. quisquis. et in auē. de rete-
ren. §. fi. col. ij. de edi. edic. q̄ finit̄. §. si emancipia. Ja-
co. bel. Natura nāq̄ itumescit quādo offensus videt̄ iu-
xta se rāz proximas personas offensori. Usq̄ igitur ad
quartum gradum exclusiue p̄sumuntur inimicitie du-
rare ppter quas p̄iudicatur in beneficio. argu. ff. de
adi. le. l. iij. in fi. Natura enim feudorū multū respicit ad
honorem dominorū. vt in. c. primo. de seu. da. inuicem
legis cōmissionē et in eorum deuotionē. vt. j. in qui. cau.
seu. amit. c. primo. §. penul. et nō vult q̄ inter dominū et
vasallum sit materia indignationis: imo quia in curia bo-
neste stare nō possit sine rubore domini. nam bec se la rō
tio est hic quare repelluntur agnati qui alias essent po-
tiores. vnde si possunt i curia stare quod cōtingit i qui-
busdā

busdam alijs culpīs puta qz nō dēficiat dōmīno infidias & abstīnuit a malo. tamē nō fecit quod bonū ē: tunc ppi' quiores & imēdiatī agnati essent potiores. vt. j. de eo qui interfecit fratrem dōmīni sui. c. j. l. Jaco. de bel. sibi intelligat illum tex. ad agnatus proximiorē: s; post tertiu gradū. Porro illi qui sunt in quarto gradu agnati eius qui fratrem dōmīni interfecit potius ex misericordia q̄ ex iusticia tollerant. arg. C. ad turpil. l. si femina. r. l. j. C. si quacūq; predictus potestate.

In generali. Ad illos vasallus generaliter alienauit omnia bona sua: queritur an i generali alienatione cōtineat feudum? Rūdeo qz nō nisi nominatim sit dictum. hoc dicit. Feudū. i. quod tenz i feudo. vel dic qz alij dedit in feudū. r. facit. j. d. capi. q. cur. vendi. c. primo. vbi de hoc Ja. Oppo. iste simpli ceter vendidit ergo nihil intelligit exceptum. quid enim iter fines clauditur hic videt cōtineri sub verbo generali. vt. C. de emic. l. fines agri. ff. de cēsi. l. forma. ff. de conerabē. emp. i. modicis. alias posset dicere veditor: se non veditisse nisi vnū cespitē terre. Solu. quedam sunt que emptor verisimiliter nō eēt emprurus si sciuisse vt feudum quod alienari nō pōt: r. ista nō cōtinerentur vt hic.

Quedam sunt que fuisse emprurus si sciuisse quando feudū pōt alienari. verbī gratia cū curia cōsenserit r. tūc feudum bñ cōtinetur. vt. j. de capi. qui cu. v. c. primo. r. dic vt ibi. r. ff. de p̄rabē. emp. l. qui tabernas. Quero vtrū rex trācie posset alienare vnā de ciuitatibus regni iuitis ciuibus? Rūdeo nō fm Hostiē. qui ita notat extra de ma. r. obe. c. dilecti filij. r. ibi vide in nouella. Et ideo. Constantinus quando donauit vrbem beato Siluestro fecit cum consensu populi vt patet i palea cōstārina. lxxxvj. disti. cōstantinus. r. facit. ff. de fideicomiss. liber. l. iuitus. r. extra d. iureiur. c. intellecto. Et qd per Inno. i. c. auditis. de prescrip. qz ita iterest subditorum nō mutare dñm: sicut ecōtrario inter dñorū subditos nō mutare. r. idē Inno. i. c. in nostra. de iniurijs r. dam. dato. 3 Extra quero quidā detinet debitorem meuz r. p hoc nō pōt mibi satisficere qz de operibus suis posset acquirere r. mibi soluere: nūquid possuz repetere ab eo istuz debitorē? Dicit inno. qz nō nisi habeaz i eo ius reale sicut habeo in vasallo r. ascriptio r. i omni bus qui tenentur ad munera. Ita nōt ino. extra de app. delictis. vbi videas. vt. C. de ope. li. l. si. Est tñ ali d re mediū. l. qz agā actis. iniuriarū cōtra eū: vel de dolo si sciens detinet eum i p̄iudiciū meū. vt. ff. de dolo. l. cū quis fm ino. Illud ēr cōstat qz possū agere iterdicto. de libe. ho. exhi. i quo alijs p̄feror: p̄pter singulare iterest se. vt. ff. de p̄ca. l. l. in popularibus. Quero nūquid appellacione castri contineant vasalli? r. videt qz nō. qz castrum sunt ipsi muri r. habitaciones. homo aut nobilior est. vt. ff. de edi. ecic. l. iustissime. So. d. 3 aut intelligi sicut suadet dignitas cōcedētis. r. eius cui cōcedit. vt. ff. vsu. r. ha. l. plenū. §. equititij. r. de lega. iij. l. item i legato. §. parui. In dubio aut dic vt dicā in. c. j. de capi. qui cu. ven. Sed quid ecōtrario. Done i quodaz castro omnes hoies erāt mei vasalli: r. ego cōcedo tibi oēs vasallos meos talis castri: vtrum videar cōcedere oēs habitaciones meas quas hēo i eo castro r. ipm fortilitiuz? r. dico quod non: qz vasalli sunt pars r. non totum. Unde non videntur concessum quod est separatum a corpore r. significacione.

Si vasallus. Si vasallus feudū ignorans alienauit nō amittit feudū s; sibi restituendū ē r. non dño: tñ tenebitur ad iteresse emptori ignorati. b. d. Ad qz si vasallus feudū ignorans alienauit nō punit. secus si sciēs. vt. §. e. r. i. §. si ritius. Op. r. vt detur qz ignorantia faciat alienationē valere. vt. l. si. §. pe. ff. de le. ij. So. ibi alienator tēpore alienationis poterat alienare: hic nō. Itē ibi res erat d sui natura alie-

nabilis: hic nō. r. adde qd nōt Ly. C. cō. de le. auē. res qz Op. qz quis nō possit venire cōtra factū suum etiaz si de iure nō teneat. vt. C. de reuo. de na. l. cū p̄tearis. So. ibi allegabat suum dolū: hic ignorāriam. Opp. que d cuicque tenet actio: eundē agentē repellit exceptio. vt. ff. de cui. l. veditaorē. So. ibi loquit qz rei iterre at excipere: s; hic nō interest excipere qz alienatio erat impossibilis. Extra quero vtrum possit rem retinere quā diu sibi soluat interesse: Rū. sic quo ad agentē. vt. ff. de condi. inde. l. si nō solem. §. si cētum. arg. ff. d. do. ex cep. l. pater. §. ex quadrante. Extra nō ex isto. c. qz si be res emphiteoricū qz nō cadit a iure suo. vñ dñs reuocare volēs b; p̄bare sciēriam. qz ē nō dignū.

Vasallus. Casus. Si vasallus dño feudū sciens inficiatus ē feudū amittit. ignorans aut nō. sed si dubitat vasallus cōuētus a domino pōt dubitantur respōdere. hoc dicit. Ad qz ignorati subuenit Et ē ratio qz ad iducētum delictū requiritur sciētia. vt ff. de decre. ab or. fa. l. si. r. facit. C. de sur. l. manifestissimū §. sin aut dubius. Adde quod dicit Inno. qz ille qui dubitat negare videt qz pro eodem ē quādo cāe dubitatis sunt tales quibus quis possit mouere ad negandū extra de ma. r. obe. c. iter quattuor in si. vbi omnino videas. 3 Cōsidera qz aut per ignorāriam curatur delictum: r. tūc ipso iure excusat vt h. Aut ratiōe ignorācie cōceditur reparatiū remedium r. tunc refert. Aut sine auxilio p̄toris r. datur exceptus. Aut cū decreto p̄toris. r. datur i ireg. rest. Ista ē doctrina gl. ff. de no. ope. nū. l. de pupillo. §. hoc aut. r. illū glo. multū notabat p̄mus doctor: meus Joā. pogliarēsis. Alius enim doctor meus qui rerum singularium habebat memoriā sicut dōminus Frāsciscus tigrī. de p̄sis. Sed ille qui multū contulit meo ingenio fuit Bar. de saxoferrato: quos lōgo tēpore audiui r. delcēdi studio raro me ab eis sepauit. Dicebat aut mibi Barto. qz illud quod suū fabricabat ingenium erat lectura Ly. Dubitāter respōdere debz habitur sibi tamē termin' ad liberandū. vt. ff. re. ano. l. marcellus. Nota ergo qz ille qui dicit dubito nō habet pro cōfesso nisi dato sibi termino ad deliberate respōdēdum qd dic vt in. c. si post prestitū. de cōtes. li. vj. Dicit Jo. mo. ibi qz ille qui nō respondet positioni habet pro cōfesso non ipso iure s; p̄ Iniam. Idē dicit Bar. ff. de iure sis. l. eius qui delatorem. r. addit qz hec p̄tuma cia non nocet heredi. Considera dū dicit qz nō ipso iure sed per Iniam verū dicit qz quoties aliquid cōmittitur motui iudicantis ibi requiritur eius iud. declaratio: sed hec cōmittitur motui iudicantis: qz tex. dicit absqz rationabili cā: ergo requiritur iudicis declaratio. vnde si iudex nō declarat nō habetur pro cōfesso. Et ideo sis cautus qz si tu es aduocatus eius qui nō respondet r. cā cōmitta. ut cōsulendū a: facias qz cōmittatur sola diffinitua r. non interlocutoria qz cū nō sit interlocutū diffinitua nō pōt fundari ratiōe cōtumacie. sed altera pars sit cauta qz faciat cōmitti que sint partes iudicis. Idē at qd Barto. dicit de vita cōtumacia qz nō afficit herede bñ est verū i cāu. d. l. eius qui delatorē. sed nō ē verū in casibus i quibus nō obicit crimē i quibus factū delincti p̄iudicat heredi. qz in iudicijs quali cōtrabit. vt. l. ij. ff. de p̄to. stipula. Et ideo cōtra hñc ex facto delincti posset iurare i litē vbi talis ē natur' cāe: qz si his non purgat moram cū posset ei nocere. alias de dolo delincti nō tenent nisi dicas teneri qz lis est cōte. vt. C. de i. lit. i. l. alio iure. Et nō illā. Lan bñdibus v̄torum cred' ē qui dicit se nō habere codices rationū: r. cred' eis nisi lis eēt agitata cū delinctio vt est lex valde notabilis ad hoc: qz nō est dubiū qz iudiciū rāseat ad hñdez cum sua ratiōe r. qualitate: r. i erdū cū maiori efficacia. vt. ff. de isa. l. seruus. Et adde no. m. l. j. §. dēficiat. de vē. inspi. Ja. de arc. qui dicit qz ille cōtumacie habet i-

publicant & mobilia permittant hñdibus iuramento p-
 itito ab eis q̄ in de nullum emolumentum prebent sibi
 Sed si postea p̄rafererint p̄uabunt hñditate & fisco ap-
 plicabunt. Si vero. j. pacis edictus aliquis hominē vul-
 nerauerit manus eius amputabit nisi p̄bet per duellus
 q̄ ad defensionē sui hoc fecerit: & in eius bonis procedet
 simili modo sicut superius est dictū. Sin autē aliquis si-
 ne sanguinis effusione percusserit vel absq̄ percussione ali-
 quez iuauerit pena pecuniaria puniet. hoc dicit vsq̄ ad
 §. si clericus. Littere iste perueniunt. Nota q̄ impe-
 rator n̄ vult arctare per litteras suas nisi illos ad quos
 littere puenerit. nō tamē intelligas q̄ sit necesse singulorū
 auribus inuicari sed sufficit tātuz per edicta. vt extra
 de postu. p̄cla. c. j. Et pacem de ista pace quā impera-
 tor hic vult seruari videt loqui hoc. c. sed dicit. Dy. q̄ i
 paucis locis seu terris lombardie hoc videt habere locuz
 cum omnibus sit guerra. Dy. Tu dic hoc. c. generaliter
 loq̄ siue impator idicat pacē siue ciuitates iter se faciant
 pacē: siue singulares plone. S; nūqd v̄ rāpere pacē il-
 le q̄ pp̄ nouā discordiā offēdit alterz: hoc. cōiter tenet q̄
 nō q̄ de hoc videt nō cogitatum fuisse. Ad hoc facit q̄ d̄
 no. fm̄ hosti. & Joan. an. extra de iur. eccle. c. fin. i. no-
 uella. Signū est. Nō p̄lebra verba: dignū est vt cuius
 precellimus munere illi oio pareamus in operaz. Item
 nota q̄ d̄ precellentia impatoris. dicit vegetius secundo
 de militari disciplina. cū ip̄ator augusti nomē accepit
 tāquā presentē & corporali dō fidelis ē ei prestāda deuo-
 tio & ip̄dendus peruigil famulatus. deo. n. vel p̄uuar^o
 vel militās seruit cū fideliter cū diligit qui regnat deo
 auctore. vñ nō q̄ impator h; ip̄erium a deo. Itē q̄ d; d; d;
 deo parere. Volumus. Nō verbū q̄ ius suū quibus
 libet p̄sonis cōseruare debemus cōcor. ff. de his q̄ sunt
 sui vel alie. iuris. l. ij. Desideratam. Nō pacē eē deside-
 ratam & necessariuz bonū. Declarabit. Nō p̄mū per-
 ter. declarari. Idacez. i. tempe pacis. dy. Quero ecō-
 tra q̄ dicatur factū tempore guerre videt quod icludat
 imediate ante & imediate post. vt nō. in. l. j. C. de op-
 liber. & in. l. diuortio in p̄i. ff. so. ma. Capitales. Et
 homicidia q̄ fecit semper expectet. vt. C. de epi. audi. l.
 iij. Id̄er duellū. Nō q̄ d̄ quis purgat innocentia suaz per
 duellū. putat enim milites & nobles q̄ deus sit auxilia-
 tor iustorū: tamen lombarda dicit vidimus multos sub
 iusto clipeo perire. hoc no. ff. ad. l. acq̄. l. qua actione.
 §. si quis i colluctatione. Dicit Aristo. nō est verisimile
 habere deum curā malorū vel p̄uozum. Nō manifestuz.
 Nō q̄ vbi facinus ē manifestum nō habet locum pugna
 Et sic. Nota q̄ vbi est clara probatio non habet locuz
 pugne declaratio. Ja. bel. q̄ si patet expresse nō p̄t ne-
 gare prodesse. Et adde q̄ quis simul p̄t negare & ex-
 cipere q̄ p̄t negare simpliciter & p̄ponere exceptionez
 conditionaliter. 3 Quod nō necessario. Nō negatiuz
 facit posse eē notoriā. vt extra de testi. cogē. c. super eo.
 Itē nota notoriū cadere in facto instāaneo quod cōtra
 Ja. burri. ē. Sed volūtario. quod in dubio presumitur
 facit quod nō. C. de excep. siquidem. Nec alio modo.
 Nota q̄ iudex nō debet admittere frivolas p̄bationes
 homicide nec morari super ambagibus. Sugerit. q̄ d̄
 ē eo ip̄o q̄ citatus nō cōparet in populo. Id̄publicetur.
 Nota bona cōfiscari ciuitati. sed de iure cōmuni ciuita-
 tes nō habent fiscum. vt. l. j. C. de bonis vaca. li. r. sed h̄
 forte loquitur habito respectu ad pacēz cōstantie que qui-
 busdam ciuitatibus lombardie fisci p̄cessit. vt in auc. d̄
 defen. ciui. §. nulla. col. iij. Itē nota q̄ bona mobilia
 cōsentur eē de eius territorio vbi reperiant: q̄ populo
 seu fisco illius loci cōfiscantur. ē h̄ singularis. Dere-
 des & hereditatem. Adirum est q̄ h̄ heres & hereditas
 dicitur viuētis q̄ h̄ditas nō dicitur viuētis s; h̄ habebat
 tur pro mortuo q̄ in locum eius successerat alter. vt no.
 ff. pro so. l. actione. §. publicatione. Tali conditione.

Nō h̄ q̄ in sua p̄te opponi modus & q̄ ille debet serua-
 ri sicut cōditio. cōcor. C. de sen. l. cum corū. & l. cū iudex.
 & l. item labeo. famil. hercis. Spondeant. Nota q̄ fili-
 us nō p̄t alimere patre bñitum vel hostem. & si cō-
 trarium facit punit in amissione bonorum que erant si-
 bi cōcessa sub iureiurādo ne patrem aleret. & sic nō p̄tem
 p̄pter bñituz p̄uuar iure nature. Assignet. Nota d̄ ver-
 bo assignet. tacit extra de cōcess. p̄bē. c. p̄posuit in fi. in
 ver. assignetis. & d̄ p̄bē. c. pro illorum in n. i. verbo assi-
 gnare. & vide quod ibi no. per Inno. & in nouella. Et
 C. de impub. & alijs substi. l. fi. C. de nece. ser. l. quidā. C.
 de lega. l. penul. i. fi. extra vt li. pen. c. ecclesia. in fi. & in. l.
 cum pater. §. pater pluribus. ff. de lega. ij. vbi nec domi-
 niū transfert nec possessionē merā sed cōcessionē facit. 3
 Vitam suaz defendēdo. Nota q̄ nec defendere nec vul-
 nerare quis aliquem impune potest nisi vitam suā defē-
 dendo. Et nō offēnsorem nō quem presumi defēnsorē nī
 si probetur. Itē qui excedit modum punit de excessu. &
 sic mitius punitur: vt de peni. & remi. c. significasti in no-
 uella. Amputetur. Nota p̄ vulnere manum amputa-
 ri. Rigore iusticie. Nota in maleficijs puniendis s; r-
 uari rigorem iusticie. Barbam expulauerit. Nota de
 barba & nō q̄ d̄ in omnib; istis modis violatur pax: vt
 apparet cōiungendo nigrū cum rubro. Id̄o tali exces-
 su: Nō omne delictū excessuz appellari. Et p̄sidera sup
 isto ter. q̄ quādo decapitat quis vel manus ap̄utatur
 littera nullā facit mētionē de cōfiscatione bonorū: s; q̄
 bñitur pp̄ p̄tmaciā dicit q̄ bona mobilia cōfiscantur
 sed mobilia reseruātur descēdentib; q̄ forte d; intelligi
 fm̄ ant. bona dñatorum. C. d̄ bo. p̄scrip. vt. ff. de legi.
 s; & posteriore. Quero ergo d̄ intellectu illius auc. Tex.
 n. in auc. vt nulli iudi. col. viij. dicit q̄ si aliqui cōdēnt
 p̄ aliquo maleficio ad mortem vel in exiliū q̄ bona re-
 bēt cōfiscari sed descēdentibus reseruari nūqd ergo bo-
 die pro vllō maleficio bona cōfiscantur: nā iure. §. gene-
 raliter loquit ergo generalit̄ debet intelligi vt. ff. d̄ offi.
 p̄si. l. iij. ff. de alia. l. j. §. q̄d̄ autē. ff. de le. p̄stā. l. j. §. &
 generaliter. ff. de sta. mil. l. in frau. i. fi. Itē magis debet
 successio parentū filijs quam ecōtrario. ff. d̄ inoffi. testa.
 nam & si parentibus. ff. de sal. l. sigs legatum. §. vltimo.
 S; propter d̄ictū filij nō p̄uuar pater bonis filij: ergo
 eē. C. de bonis p̄scrip. l. si filius. Itē bona parentum
 sunt d̄bita filijs ēt viuente patre. ff. vnde li. l. scripto. er-
 go propter delictū patris nō debet ea amittere. vt. ff. d̄
 peni. l. crimen. C. de peni. l. sancimus. Itēz forte ius
 habet filius quā patris. q̄d̄ patet q̄ superat patronū.
 Sed p̄pter delictūz liberti patronus nō p̄dit bona vt.
 ff. de bonis libe. l. si libertū. ergo nec filius. Itēz esset ab-
 surdum q̄ p̄pter delictū patris filij mendicarent. vt in
 auc. de trien. & simi. §. phibemus. col. iij. Item filie p̄e-
 tēdit causaz lucratiuā. S; filius p̄tēdit deuitū iur̄ na-
 ture vt. ff. de bo. libe. l. cū ratio. Item pro hoc facit tex.
 in ratione sui. C. de fecūdis nup. l. j. Quādam d̄iūt q̄ d̄
 aut lex loquitur de parte bonorū publicanda & illa de-
 bet publicari vt. C. ad. l. iij. de vi pu. l. ij. Aut de omni-
 bus bonis & tūc tecus. Alij dicūt q̄ vbi sit cōfiscatio ad
 consequentiam pene & tūc vetera iura sunt cōnecta.
 per. d̄. auc. bona damna. Aut nō sit cōfiscatio ad conse-
 quentiam pene tūc vetera iura non sunt cōnecta. vt
 ad. l. iij. d̄ vi. l. ij. Tūc autē bonorum cōfiscatio venit i
 consequentiā pene quādo damnatus perdit ciuitatē vt
 q̄ deportatur. vt. l. iij. C. si pe. ap. mor. inter. Itē si
 bñitur ex tali causa ex qua de iure p̄mum debet de-
 portari. vt no. isti. q. mo. ius pa. po. sol. §. relegari. Alij
 dicūt q̄ bñita nō trabūtur ad cōsequentiā. Et d̄uerse si
 aliquis est bñitus ad mortem nō facta mētiōe de bo-
 nis: bona nō debēt publicari etiam si nō habeat liberos
 vel parentes vsq̄ ad quartum gradū: q̄ cū statutuz d̄
 tali bñito disponēs sit odiosum d; restringi & nō āplia-

ri. vt in. c. odia. de regulis iuris in vj. et argu. eius quod legif. et no. ff. de codi. inde. l. si. §. vlti. Et dicit dominus Ly. i. l. i. C. de here. insti. q. banum in suis terminis est seruandum et no. vltra prorogandum: tunc vero no. fit i consequentiam pene quando est preambulum pene vt quia fit vt quis tedio affectus veniat et responsurus. et huius generis e. sola anotatio bonorum: que fit in omnibus bonis sola legitima filiorum et parentum vsq. ad quartum gradum excepta. vt ff. de bonis da. l. cu. ratio. **A** Sed si aliquis banitus succedit i hereditate parentis. dicit gl. q. si scus autere ei hereditate tanquam indigno. vt. C. de here. insti. vt. l. i. ver. Accur. dic vt dixi in lectura mea. **3** Tertij dicit q. aut aliquis condemnatur ad mortem et tunc no. fit confiscatio. Et ro. e. q. talis condemnatus efficitur seruus pene. sed per seruum pene non acquiritur fisco. vt. ff. de his qui vt indig. l. si in metallum. Aut est ergo talis condemnatio per quam no. efficit seruus pene et q. deponatur: et tunc bona confiscantur: q. cum bona deponatur habere possit ex reservatione vel ex noua acquisitione. vt ff. man. l. si tibi mandauero. §. is cui bona. et no. ff. ex q. cau. ma. l. si qua militi. et p. de leg. iij. l. si deponatur seruo. §. primo. ergo no. habet pro mortuo: et ideo no. habet herede s. fisco acquif. vt. ff. de iure fil. l. statius. §. cornelio. sed media opi. mihi placet et est communis opi. s. illud e. certum q. bona confiscant i crimine lese maiestatis commisso contra principem vel contra republicam: que vere sit re publica. no. eim habet p. re publica quando maior pars iniuste expellit minorem et tyrannice dominat. ar. ff. de ca. pri. l. si quis i genua. §. i. ciuilibus. et quod no. Jo. an. i. c. j. de cle. no. residet. in nouella. Item publicantur bona i crimine heresis. vt. C. de here. au. gazaros. Item publicantur bona fugitiui. s. anorata et consignata in fisco. na. hoc no. venit in consequentiam alterius pene: s. per se ratione contumacie. vt. ff. de require. reis. l. i. et ij. C. eo. l. si. Item publicantur bona ipso facto. ff. de publica. l. commissa. Adde et ame. quod no. i. au. de ince. nup. in prin. Item publicantur quando lex no. loquit de tota s. de quora vel de certa quantitate et specie. vt. d. l. ij. C. ad. l. iul. de vi. et C. de ince. nup. l. cu. acillia. Sed pone iudex expresse dixit in sciencia q. confiscabat bona a qua snia filij vel parentes no. appellauerunt: nuquid talis snia transit in rem iudicam? Rndeo no. ter. est in dicta au. bona et est ratio q. iudex hoc no. pot. facere cu. in hoc sit adempta sibi iurisdicatio a. l. Item in preiudicium filiorum et parentum q. no. deliquerunt et in iudicio no. fuerunt: nihil decerni potuit. vt. ff. de adop. l. naz. tra. diuus. et ff. de inf. l. iulius. Item no. q. iste ter. ad reservationem bonorum que fit li beris addit vnu. quod alibi no. reperit. s. de condonato ex ipsis bonis no. alendo et de eis confiscandis si contrariar. Et adde quod no. C. de iure fisci. l. si. libro. x. **A** Item tras uersa persona que no. fuit citata no. obest nec ei imponit filerium res iudicata extra de testi. c. venies. Quero an debeat quis baniri si detinet in carcere ita q. coparere no. pot. Rndeo no. vt no. i. c. si iudex laycus. extra de sen. excom. i. vj. i glo. ordinaria. **3** S. hic quero an rari de generalis arbitrij iudices possunt oia bona publicare: et videt q. sic. nam possunt quod e. plus scilicet condemnare ad mortem vt singulariter no. insti. de iniur. §. pena. Et hoc e. quod dicimus q. puniunt in aere vel aere et in persona. vt no. in au. de armis colla. vj. Sed i contrarium videtur casus. C. ne sine iussu principis certi iudi. bona lite publi. l. i. l. i. r. dic vt ibi. Sed oppo. s. id quod dixi de anotatione bonorum q. hic expresse dicitur contrarium. s. q. de na. re. e. nan. filijs. Solu. hoc id q. ratio de contumacie condemnatur de crimine principali. S. fm ius comune q. d. are. hanc. l. vigeat no. condemnabatur quis de crimine principali. vt. ff. de penis. l. abnate. Et ideo si per statuta terrarum contumax ponitur in bano quod respicit terminum pene et sic e. pena delicti: dic q.

tunc bona confiscanda no. sunt s. reseruanda filijs p. huc notabile ter. Caue tibi q. no. video q. iste. §. dicat q. debeat ad condemnari ad p. penam delicti. nec etia. in hoc fm ter. fit metio de bano: et ideo tutius est dicere vt dicit Ja. bel. q. nouissimo iure istius legis bona no. debent hodie annotari nisi bona mobilia. sed filijs reseruari q. d. e. nota dignu. Sed de bano fit metio. §. in ti. hic finitur lex: deinde p. suctu. regni incipiunt. c. domio guerra post pri. et etiam de consuetudine e. q. banus datur p. p. contumaciam. vt. l. i. §. qd. ergo d. ve. ispi. et. l. i. §. si p. p. rero. §. q. si duz decreto. ex q. cau. ma. et no. i. l. i. C. qui bo. cedet pos. et. l. ad cognitionem. ff. qui. cau. i. possessione. ea. et isti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. relegati. et ibi no. et. C. de sacro san. ec. au. casta et irrita. Et nota q. banire est extra comitatum ciuitatis ponere. vt no. in. l. i. C. de natu. libe. p. Ly. Deinde habes hoc de duello et glo. ponit certos casus in quibus habet locum duellum in quo reus victus punitur eade. pena ac si esset confessus. certe glo. dicit quod mirus agitur cu. eo q. cu. confesso: q. e. conuictus ex presumptione. et sic no. q. mirus agitur cu. eo q. est victus ex presumptione qua. ex confessione. Et no. istam gl. et adde alios casus et pugna quos pot. Rofre. i. tractatu. d. pugna. Et no. q. d. de iure canonico ista pugna est omnino prohibita vt plene no. per Ray. de pena fori in tractatu. suo de duello siue monomachia q. d. id e. dicitur et ibi videas. Et q. d. dixi q. de iure canonico duellum est prohibitum: verus e. nisi fiat pro defensione proprie salutis vt hic in ter. ff. ad. l. a. quil. scienciam. §. qui cum aliter. et. C. vnde vi. l. prima. et C. ad. l. iul. de vi. is qui aggressorem. et extra de homicid. sicut dignum. et. c. significasti. et. e. ti. c. j. in de. et vide. C. qn. lice. se sine iudi. vindi. l. i. et. ij. **3** Idem si p. defensione patrie. arg. ff. de posthu. l. i. §. bestias. **A** Et ff. de iusticia et iure. l. veluti. et sortitus. ff. de religi. in. l. minime. **3** Id e. si p. defensione filiorum vel vxoris vel aliorum quoru. iuriam tenetur quis propulsare. Sed pro defensione cuiusda. extranei n. puto q. quis possit inire duellu. nisi sit eius capio. **A** Adde quod adde q. no. in. l. cu. fundu. ff. de vi. et vi. arma. Sed caue per. c. dilecto in v. et quid e. liceat d. snia excomuni. li. vj. dum dicit cuilibet suo vel primo. et habui semp. illuz. ter. p. valde no. i. ista materia. **Bal. 3** Et hoc fiat auctoritate superioris. vt. C. vt armoru. vsus incio p. cipe. l. i. l. i. xj. Dicit et gl. q. d. pot. iniri duellum p. defensione iusticie et circa reo. quod dic vt i. l. i. C. vñ vi. ff. de iusti. et iure. l. vt vim. d. homicid. c. significasti. et q. d. no. de regu. iuris. l. culpa. et ff. q. metus causa. l. mentu. §. i. et habes no. ff. de si. ar. in. l. qui furem. et vide qn. liceat se sine iudi. vin. i. l. i. et. ij. Dicit quida. q. d. pro defensione bonorum sui s. inire duellu. q. crudelis e. q. ne glig. et famaz. sua: et ideo si rusticus insultat nobilem non debet nobilis fugere s. fugere posset q. fuga reddit quez vilior e. Ita dicit Ly. ff. ad. l. aquil. l. ex plagis. tabernarius. et in. l. sciencia. §. qui cum aliter in additionibus suis. **A** Et est pro eo. l. in eade. ff. ex qui cau. maio. **3** Sed istud no. est p. p. duellu. q. no. e. in iudicium s. est potius quedam rixa seu ipetus armoru. **3** Porro duellu. proprie e. singularis pugna inter aliquos ad p. bationem veritatis fm p. statum fratru. Ray. de pena fori. **3** Nu. quid ille q. prouocat aliquem ad bellu. vel duellu. impiget ei crimina teneatur probare per idicia vel coniecturas? Rndeo sic q. pugna comparatur torture q. no. dz fieri nullis iudicijs pcedentib. vt no. C. de fui. fugi. l. quicumq. ff. d. questio. l. maritus. et C. ad. l. iul. ma. l. siquis. Quia licet ante iudicia sufficiant: e. in arbitrio eius q. publicam auctoritate h. sup. hoc. vt. ff. d. questio. l. milites. §. opz et ff. eo. l. de minore. §. tormento. Alioquin quilibet desperatus alium ad pugnam sine ca. prouocaret: quod e. absurdum. ar. ff. de iure fil. l. senatus. Quero nuquid ille qui moritur in pugna moriatur huius pene? Respondeo iste e.

iste est similis illi qui moritur i tormentis nodum condennatus & ideo non moritur seruus pene & suu testamentu non rumpitur. & hoc pbatur qd illi qui occidunt i bello non moriunt serui pene nec hominis. secus si capiatur & seruatur. vt. ff. de sta. ho. l. libertas. Quero an postquam sunt in capto positi de comuni consensu possint penitere? Respondeo non nisi abolitio pcedat a superiore. An ex quo couenerit iter eos pugnare necesse est qd publice utilitatis est peccata nocetum apparere. vt. ff. de iniur. l. eum qui nocetum i pici. Et no. qd duellu de iure romano regulariter est pbibitum. Aliquando tamen pmittitur. vt no. insti. de here. ab intesta. §. per cotrarius. Sed h3 legem lombardoru que olim multuz vigit i lombardia & ruscia longobardoru: & adhuc hodie multe eius consuetudines seruant i regno scicilie licet pro regula daretur qd duellu non eet licitu tamen i pluribus casibus erat permissum. vnde h i libro meo habeo tale postilla sup verbo. per duellu. Nota plene caus in quibus sit pugna de crimine malefictatis. Sit pugna inter actoru & reuz vt i lombarda de malefictis & publicis cri. l. vlti. Et de consilio mortis in vno casu sit pugna. s. quando mulier dicit consiliari de morte mariti vt i lombar. de consilio mortis. l. vltima. Et de opproprio corubitationis vt in lombarda de conuictis. l. prima. Et de homicidio facto iter treugam vel post pacis osculum vt in lombar. de homi. l. j.

Et de morte furtiua sit pugna. vt eo. ti. l. vlt. Et de paricidio facto propter cupiditate rerum sit pugna. vt j. de parici. l. vi. De improperio fornicationis aduersus libera mulierem: que in alterius mudo est. vt ti. de iniuria mulie. l. ij. Et de furto facto a seruo in fuga constituto sit pugna contra dominu si velit negare seruu fecisse furum. vt i lombar. de fur. §. si seruus in fuga. De fornicatione facta cu vxore alterius sit pugna. vt in lombar. d. adul. l. iij. Et de re interciata sit pugna iter emptorez & venditorez. vt ti. de rebus interciatis. l. si res interciata.

Et d malo ordie possessionis quinquenalis sit pugna vt in lombar. qualiter quis se defen. dbeat. Et d debito paterno sit pugna vt i lombarda. d. testa. l. si quis tamen altero. Et inter cotrarios testes sit pugna: i lombar. d. testi. si quis cum altero. Et de periuro scienter facto sit pugna. vt i ti. qualiter quis se defen. l. de furto. Et de charta predioru appellata falsa sit pugna. vt in lombarda. de predijs. eo. ti. Et de inuestitu. predij sit pugna eodem titulo. si de inuesti. Et de deposito negato si est. xx. sol. sit pugna. vt eodem ti. si quis per ipum. Et de furto & scalcho si est ultra sex sol. sit pugna. vt eo. ti. l. de furto.

Et de instrumeto predioru per vim facto sit pugna. vt eo. ritu. si quis dixerit. Et de libertate petita a seruo sit pugna si placeat domino. vt eo. ti. si seruus ppter appetitu. Et de incendio vt eo. ritu. si quis aste. Et de iniuria delicate sit pugna militaribus armis. vt in l. quicumqz eiusdem tituli. Et de rebus emphiteoticis sit pugna. vt eodem ti. l. vlti. Et est sciendum qd pugna semp est i arbitrio actoris. vt in lombar. qualiter quis defen. dbe. l. si quis a domino. & l. de predijs. & l. si quis alium asto. Et etiam hoc notat Accur. & alibi non debet fieri pugna qd vbi iudicatum est. vt eo. ti. l. nullus psumat homines mittere ad iudiciu nisi vbi iudicatu est. Quero si die assignata duelli vnus aliu superare non potuit vtrum tã diu sit belladum donec vnus victor: & alter victus appareat? Respondeo: is qui se probaturum factauit nisi die assignata pber: non est vltorius audiendus arg. insti. de ac. §. omnis. & quod vi aut clam. l. si vitez. §. si. S3 opp. qd est impeditus facto aduersarij: ergo debz dari noua dilatio. vt. ff. d. eo per que factu erit. l. si. §. sed si stipulatoz & ff. de fer. l. oratioe. & ff. de in. inte. resti. l. diuue. §. nec i tra has. Respondeo illa regula non habet locu i pugna i qua vnus habet suppimere alium. vt no. ff. de ver. ob. l. executionib. §. finali. Et no. qd super ista materia im-

perator Federicus fecit qualdã constituciones locales i regno Sicilie tñ qd nihil videt qd habeant in se naturales rōez que generalis est. Subijcio verbo ter. cuiusdã constitutionis q incipit. eius monachia que duellu vulgariter dicit: vbi prio dispensat qd duellu non est licitu: qd non tã vera pbatio qd quedam diuinitio dicitur. Excipit eum beneficij & furtiue mortis vel proditorie: & subdit i quibus etiam a pugne iudicio non permittitur inchoari pro probatōes ordinaris si supsint aliq pcedi prio iudice debem: deinde offi curie prius subtili iquiride pmiffa. si p pbatioes aliquas vel p iquiridez plene non poterit facu. pbatio: tunc demu ad pugne iudiciu idicij pcedentibus descendat. hic ter. qd iure coi consonat qd superius pbati. In alia autem federici consti. sub rubrica de prestando iuramento a campionibus cauetur qd postquam captiones circulu pugnatoruz fuerunt prout est mortis ingressi corporalia subeant sacramenta: iuxta pbabilem credulitatem eoruz credat dños pro quibus pugnam intrauerint veritate seruere & secum omni studio pugnatoros pro dñis suis: nec possunt pacisci quod non dimicabu. tã tali & tali modo: puta dentibus: sed an confusione alterius alter ex toto posse conetur. Et in sequenti capitulo ponitur de pena falsi campionis: & qd dñs victus per pugna falsi campionis pot in integrum restitui: sicut si esset victus per falsos testes. Item qd falso campio: niqui scienter dicitauerit debz mutilari manus. Scias quod de iure coi falsus testis punitur eadem pena qua puniretur reus de crimine intentato: puta pena capitis vel furcarum. ter. est no. ff. ad. l. co. de sic. l. j. post picipiuz. Unum tñ non omitto quod federicus i alia subsequenti constitutione que incipit consuetudinez: dicit qd si miles fuerit is q ad pugna ipctitur & eques se voluerit defendere: aduersarius eius quavis miles non sit eques simpliciter eu impugnet & conuersio. si pedes fuerit qui se defendere nititur i3 is qui pugnaz obtulerit fuerit miles non vt miles: sed vt quilibet pugil alius incusatu ipugnet. Et no ter. qd squiretur defendetis. nã qd d3 ee electio qualiter melius se defendere valeat ab alio ipeditus. consonat in rōne sui. C. de tēpo. i. inte. resti. l. pcedē. & regula iuris non d3 actori licere qd reo licitum non existit. Ibidem ait qd si habens duos oculos pccat ad duellum habentem vnum oculu tantum debz vnus pculus ei claudi & subdit similiter i digitis & i membris alijs. hoc volumus obtinere iuxta proboru vironu consilium & discretionē. Ibidem ait quod ille qui terigit sexagesimu annu: vel est minor. xxv. annis pro se pugna re minime teneatur sed in defensione sua posset ponere campione. Hec sunt statuta localia sed tamen qd habeat in se discretionē & naturalē egratē ideo ea retuli ad quada3 instructionē mentis non tãquam ius scriptu & hec de duello & capionibus. dicta sufficiat reseruatōis alijs tam consuetudini quã moribus: & pitoribus i hac arte belladi qd vnusquisqz prior in arte sua vt. l. semel. C. de re. mili. l. xij. Juxta illud tranctat fabula fabri. primo ethicorum. & experientia facit artes. primo metaphisice & i ethicis. experti singulis recte sapiunt. Vegetinus de militari disciplina. & non parua aut non leuis ars videtur armoru p qua est si bene gerat par mundo propriat. Sed ptra insti. in probemio & in auē. de here. & sal. col. j. in pri. ff. d. mili. testa. l. j. C. de offi. pice. pro. i. nomine domini. Extra quero dicitur hic qd res mobiles consistant: & res immobiles heredibus reseruatō: quero quomodo intelligitur istud verbu heredes: niquid large pro quolibet herede? Respondeo non s3 fm determinationē auē. bona dātoru. videlicet p filijs & ascendētib. vsqz ad quartu gradum. vt. ff. de legibus. l. sed & posteriores. & ff. qui satis. cogā. l. sciendū. Quero quid d fructibus? Respondeo si sunt pcedentes idem de eis qd de fundo? Si vero sunt separati licet nondū sint de spica excuss

vel de viuis nondū sit expressus vinum idē qd de mobi-
libus qd ex natura sua apparet i hoc autē īspicio tēpus
delicti. vt. ff. qui in frau. credi. l. si. §. penul. ff. d. admī. tu.
l. cyrographus. 7. ff. locati. l. si merces. §. vis maior per
Barro. Quid d pētionibus? Respondeo equipo eas
fructibus separatis a solo si cessit dies pētionis soluen-
de. Sed si nōdū cessit equipo fructib⁹ pēdēribus. si pro
parte tēporis cessit 7 pro parte nō iudicio de eis pro ra-
ta temporis. vt. ff. de acti. em. l. iulianus. §. si fructibus.
l. si. ff. de iure fil. 7 arg. ff. de regulis iuris. l. qui actione.

Quero quid de nominibus delictorū? Respondeo su-
me de tertio genere i sui substātia qz nō sunt mobilia nec
imobilia. tamē i similitudine dicuntur mobilia si debeēt
quid mobile. si autē imobile cēsentur imobilia. l. momē-
tum. ff. de verbo. signi. ff. de peculio quā tiberonis. §. in
peculio. anue autē prestatiōe ad longū tempus indistin-
cte iter imobilia pputāt i auē. d nō alie. §. j. col. ij. C. de
sacrofan. eccle. l. subemus Bal.

Si clericus. Caus. Clericus si pacem violauit
vel pacis violatorē receptauerit: si-
quidem cōparet in iudicio pena pecuniaria punitur. Si
vero est inobediēs pena maiorī puniendus ē. Nō hic
pacis violatorē 7 receptatorē violatoris cōli pena puni-
ri. 7 dicit receptare p cohabitationē seu cōubernium.

Secūdo nō distinctiōem. nā aut clericus accusatus cō-
paret: 7 tūc coram iēpo ē tēda probatio. Aut nō cōmpa-
ret: 7 tūc sine alia probatiōe beneficio ecclesiastico ē pri-
uādu: 7 bona eius propria dēt i publicū anotarī. Nō
ergo qd imperator pōt legem statuere cōtra clericos de-
linquētes 7 pōt eos de suo territorio forbanire: qz debet
purgare puīciā malis hoibus. vt. ff. de offic. presi. l. iij.
7. l. cōgruit. nec debet eis patrocinarī priuilegiū ad per-
petratiōes scelerū. C. de testi. nullū. Nam sicut boni cle-
rici sūt sub pectiōe imperatoris ita mali debēt esse sub
terrore. C. de desen. ciui. l. per oēs. 7 i auctē. de mā. pri.
§. festinabis. col. iij. 7 i. l. ij. C. de priui. scholarū. lib. xij.
7. C. de ferijs. l. puīciarū. Et statuta ciuitatū hoc sepe
disponūt qd clerici delinquētes sint extra pectiōes cōmu-
nis qz pōt ciuitas bñficiū suū eis nō cōcedere. nimirū qz
reatus oēm honores excludit. vt. C. vbi sena. vel cla. l. i.
nec pōt dicere qd de iure libertas eorū offendaēt qz eam
delinquēdo perdidērūt. vt. C. de sentē. pas. l. si. Et auctē
bi qz licz ista sint pulchra verba tamē i canonibus statu-
tū est cōtrariū qz clerici sūt de alio foro pncipali videli-
cet de foro ecclesiastico: 7 tūc dlinquēdo nec prorogādo
pōt tali foro derogare extra de iudicijs. c. ar si clerici. 7
de foro compe. si diligēti. i cāu tamē potest extra d sen.
excōmu. c. perpēdimus. 7 dicit vt ibi. Et idem facit illud
verbū diuine scripture: nolite rāgere christos meos. vt
nō. i auē. de nō alie. post pncipiū colla. ij. Item certe nō
possūt dici clerici cōtumaces si citātur a iudice laico qz
citatio facta a iudice icōpentī 7 nedū in icōmpetēti sed
phibitio. vnde quicquid fiet in cōsequētiā talis cita-
tionis ipso iure nō valet. nā ipso iure ē nulluz si legitime
citatio facta nō fuerit quicquid sequitur ē ex ea. vt no. C.
d accusato. l. si accusatoribus in vltima glo. quā no. Sz
de hac materia vide quod plene scripsi post Jacobum
butri. C. de episcopis 7 clericis. auē. statuimus statuta
canonū. Nota qd clerici delinquētes duplici penā pati-
unt. vnam i foro ciuili fm legū statuta. 7 hoc nō est tāqz
pena: sed tāquā indignatio. vel est pena sz nō cōpleta. arg.
C. de spoz. l. ij. Etiam. f. in foro canonico fm statuta ca-
nonum vt dicit tex. Sed vt dixi canones cōtradictū qz
preualēt legibus. nā leges nō dedignātur sacros cano-
nes imitari 7 qz clerici de iure diuino sūt exēpti a legib⁹
seculi tēporalib⁹ de cōsti. ecclesia. sz huic imperatori pri-
uilegiata maleficia displicēt qz.

Si iudex. Caus. Domin⁹ castri si violatorē pacis
receptauerit aut eū representet cū omnib⁹

suia bonis mobilibus vel adduci sub iuramēto pmitterē
aut si hoc nō faciat puniet. b. d. Nō qz qd i suo castro
nō pōt ptegere malefactores vel eorū bona sz tenet eos
7 ea iudici presentare vel remittere ad eum. Secure.
Nota hoc verbum. i. de eius manibus non fugat. Sed
quero cuius expensis remittet euz? Respondeo si aliquis
priuatus p suo interesse hoc petat expēsis petētis. vt. l.
cū sepe. C. de erro. mili. an. li. x. Si at iudex ex officio h
petat expēsis publicis illius terre ad quam fit remissio.
ar. ff. de capti. l. mulier i opus salinarum. Et nō. i isto.
§. qz sz i sequi malefactorē in fragranti crimine quocun-
qz vadat. cōcor. ff. de adul. l. qz ait lex. Item nō h qz si
malefactor nō vult parere: dñs castri nō tenet ipsuz po-
nere i manibus iudicis: sz tū debet ipsū expellere de ca-
stro suo. Et nō i isto. §. talē distinctiōes. Aut violator
pacis erat pntensus incola habens continuā habitatio-
nem illius castri aut nō. Item aut cōfidit de inocētia aut
nō. Siqdem cōfidit de inocētia cōpareat. vt. l. ij. §. j. ff.
si ex nora. cā. aga. nisi timeat de violentia in p̄sua. vt. i.
c. pastoralis de re iudica. in clemen. 7 de violentia irra-
tionabili. Et dicit qd nō. inspe. d sponal. Si vero d ca nō
cōfidit 7 erat de illo castro dñs nō d3 eum tradere iudi-
ci qz nō d3 esse beccarius subditi sui quē tāquā pater d3
fouere sz debet eū postquā p̄scriptū est ab iperatore ex-
pellere. Si autē non erat mansionarius castri tūc preci-
se tenetur cū exhibere 7 potest esse tō in mansionario qz
nō est profugus sz reuerius ad domū suā qz dñs nō de-
bet inuitū de domo sua extrahere: 7 et ipse domin⁹ inui-
tus nō tenetur dare alteri hominē suuz. A Quia nō
tenet rem suā pdere 7 qz liber homo nō debet dari pro
nora in p̄iudiciuz dantis vt insitu. d nora. §. si. Item
nō bannitos de ciuitatibus expellēdos. adde. l. nō dubi-
to. ff. de cap. vbi dicit qd sed rati nō debēt tueri sz pu-
niri bannitos. 3 Sed quare nō debet dñs castri eum
punire cū possit rōne domicilij vt. C. vbi de crimine agi
oportet. l. j. Rñdeo qz nō petebatur puniri sz petebatur
eum remitti ad locuz delicti vt. ff. d accusatis. l. si cui. §.
si. Vel dicit quod nemo corā dño ipuz accusabat: 7 iō nō
poterat vel nolebat. nō eiz cogit ingreere d maleficio cū
iurisdictionē castri pmissio. vel dicit qz potuisset si voluisset.
Prima placet. Bal.

Si duo. Si cōtentio ē inter duos d eodē beneficio
quorū vnus pducit inuestituraz alter nō illi⁹
qui dicitur inuestit⁹ prius artestat: ones recipiatur. 7 si
ille qui pducit inuestiturā pbare poterit idoneis testi-
bus d iure suo sine cōtrouersiā possidebit. 7 si de rapī-
na cōuictus fuerit alteruter eorū puniet in dupliz: 7 be-
neficio carebit. b. d. A Vel sic qz inter cōpetiores ē
questio de platione: is est portio qz verū dñum feudū p
dño feudo p dño inuestitore t3: sec⁹ si ab eo vi possideat.
b. d. Nota istud. c. contra viciose ingressos 7 per vim
inclusos i feudis. 3 Nota cāuz i quo pro rapina iponit⁹
pena dupli. 7 hic est rapina de re immobili. i. de feudo.

Contēdit. f. ptra tertiū possessore. Dy. Et dicit quod
notat Inn. extra de testi. c. veniēs. quādo vnus petitor
insingit competitorē obijciēdo se sibi p neutro pōt terri-
tia nisi iure vt iusqz discussio. secus si inter se litigarent
sed solū cōtra tertiū possessore. d rei vē. is a quo qd nō.

Producit. quē dicit se cognoscere i dominū. 7 sic al-
legat titulū a certa psona. Primo recipiat. Primo
dictū qz recipiat pbatōes alterius. Secus si ad pbatio-
nem inuestire nō inducat suū inuestitorē. De. de cer.
Absqz rapina. i. violentia. De. qd semp psumit. Dy.
vt. C. de proba. l. ad pbatōnem. Rapina enim requirit
raptozem 7 rem rapā. dicit Accur. de verbo. significa.
marcellus. An robaria possit fieri abnti: babes. ff. d
fur. l. si quis ex domo. Cōuictus fuerit. f. per aduertariū
sic iaco. de bel. postillat tex. Producit. i. in figura iudi-
cij. vel dicit ad informationem iudicis: 7 nō i forma iudi-
cij

bant q̄ p̄sumptionem et si sint multi numero: q̄ ē cōtra
bar. in. l. j. ff. si cer. pe. et facit. l. j. §. j. ff. de flu. Item nō
in glo. illud vulgare. beatus qui tenebit. sup verbo req̄
rar. Jaco. bel. ponit talē postillā. s. ex officio suo iquirē
do veritatē et si aperte testes nō sint p̄ducti. et ē specia
le sic. C. d̄ bonis vacā. l. si quādo. li. x. Vel dic q̄ debēt
aperte produci. Jaco. bel. Est enī duplex iquisitio. l. cō
munis. et iquisitio exuberās. S; prima vera q̄ iudex si
pōt supplere de facto. Item q̄ in casibus ciuilibus non
habet locū iquisitio nisi i crimine vsuraz. vt no. Inno.
extra de iureiurā. c. ad nostrā. et nisi in causa suspecti. vt
C. de p̄cura. l. eū. et ff. de susp̄c. tu. l. iij. §. p̄terea. et l.
j. eo. ti. vbi dicit Accur. q̄ iquisitio nō est libellus nisi
vbi persone vnus fauor vel ipsa pietas iudicem ad ci
uilem iquisitioē adducit. vt no. C. v. C. quod cū eo. l.
quod seruit. nescio tamē si Bar. vult ibi allegare C.
quod dicit nō ē alibi i iure ciuili. Oppo. q̄ domin⁹
habeat cognoscere in causa feudi. Solut. h non cōstabat
de domo quia litigātes producebāt diuersos iuestito
res s̄m Jaco. bel. et Baldus.

si rusticus. Casus. Si rusticus militem de pace
violata pulsauit et verum eē iurauit:
eerte miles manu militari se expugnare obebūt. Si iū
milites ecōtrario rusticū de pace violata pulsauerit et iu
rauerit verum eē: rusticus aut diuino aut humano iudi
cio innocentiam suam purgabit vel duodecim testibus
idoneis. Si vero miles pro pace violata aut aliqua ca
pitali cā militem aliū pulsauerit per duellū probare nō
pōterit nisi probet se militem natidē. hoc dicit. Non
volūtariē. idest nō per calūniam. De. de cer. Sed de
necessitate. qui nō potest aliter iusticiam p̄sequi nisi per
duellum. Manu militari. idest corporali sacramento.
Vel dic idest campidē pro se dato. De. de cer. S; nū
quid rusticus pōt clamare militem ad duellū: dic q̄ nō
nisi sit natus ex nobili genere. et tūc expone rusticus. i. ru
ralis q̄ habitat i rure: tamē est nobilis genere sicut sūt
multi in italia s̄m De. de cer. Probare possit. Nō
Expressum q̄ qui nobilitatē allegat eā probare debet
et sic vna irūdo nō facit ver. ita nō intelligit de genere
militari nisi ille qui probet q̄ antiquus sui maiores fue
runt legitimi milites. Et facit quod no. ff. de gradi. l. si
gmata. Et adde d̄ pugna quod no. §. eo. §. si quis bomi
nem. Et an principales persone debeāt facere pugna p̄
se vel per alium? dicitur hic in gl. per iudiciū. Et cū quo
debeat quis pugnare: dicit h in glo. Et an quolibet cri
mine capitali possit imponi pugna? no. h i glo. Sic ergo
nō q̄ de fellonia seu de infidelitate nō fit pugna. no. j. de
alie. seu. pa. c. nō est cōsuetudo i glo. que incipit i lōbar.
Et an vasallus p̄ra dominū infidelē possit pugna impo
nere? nō ibidem. Item an dominus requirēs pugna debe
at per se pugnare? nō ibidē. Item de iudicijs diuini ser
ri cādentiē et aque calide: nō h i glo. per iudiciū. Item an
minor possit compeli per se pugnare? no. j. de pa. iura.
fir. c. j. in glo. Et ita habes nō. h i glo. Mater de genere
militari iudicijs in corpore puniēdoe q̄z plebeies. Sed i
p̄cunia sunt magis puniēdi ne biles q̄z igne bites. tene
mētī glo. et irellige glo. h i penīs at bitrarijs tantum. Et
vtrū magis delinquat qui ē i maiori gradu q̄z paruis
miles? dicit tex. q̄ sic in delicto militari. ff. de re. mili. l.
ij. Et no. q̄ de cōsuetudine milites nō suspendunt etiaz
p̄ delicto pro quo plebeius suspēderet. vt no. ff. d̄ re. mili.
l. desertorē. §. pena militū et Baldus.

Postnatale. Casus. Precepit imperator cōm
nitatibus q̄ post natale sancte ma
rie prouideant quod sit rerum vbertas, et statuitur pe
na non seruantibus eorum deliberationes et statuta. b.
d. Nō non seruantes bona et equa statuta puniri debēt.

si quis rusticus. Casus. Precepit imperator
q̄ rusticus arma non portet

nec mercator q̄ negociandi cā per puñciam transit: nec
miles ad palacium cōitatis. Precepit etiam q̄d nullus
reria seu laqueos tendat ad capiēdas venationes nisi
aduersus apros et lupos. et statuitur pena cōtrafaciēti
bus. hoc dicit vsq̄ ad. §. publici latrones. Nō glo.
q̄ ille q̄ portat arma d̄z perdere arma. Item nō glo. q̄d
ille qui portat arma p̄sumit habere animū malū nisi por
tet ea ligata et ista glo. est i. §. sequēti. Item nō q̄ licitū est
portare arma vt q̄s d̄tendat se a latrone. Item nō q̄d ad
palatiū cōis florentie quod est iu italia magne excellētie
nemo potest portare arma sicut vt nec ad palatium cō
mitis et.

publici latrones. Casus. Publici latrones
antiqua danatur snia. Et

bis nō p̄dest appellatio vel reclamatio sicut nec ceteris
qui appellare nō possunt vt nō. in. l. edicto. §. sin aūt. C.
de edic. di. adri. collē. per Accur. et de cffi. p̄si. l. obseruā
dum q̄z lachryme nō prosunt miseris et c. Deinde di
citur q̄ si miles aduocatiā suā vel beneficiū suū male
tractauit: et a dño requisit⁹ se nō emēdauerit: postea pri
uatus est p̄ sniam iure suo: tandē si aulā temerario ad
uocatiā vel bñficiū inuasit pro violatore pacis ha
berur. hoc dicit. Aduocatiā. i. p̄bēdam que datur
aduocatis dominor. Facit. l. j. C. de āno. ciuilibus. li. x.

Tractauerit. i. destruxerit vel neglexerit. Et no. disse
rētiam q̄ quādo quis cōmittit deli. tū cōmissionis non
requirit⁹ monitio. sed quādo quis cōmittit culpam omis
sionis tūc requirit⁹ monitio. vt notat Inno. extra de pre
bē. extirpāde. Et ex hoc. c. sume argumētum q̄ si habēs
castruz i feudu male tractat burgēses castri q̄ dominus
pōt cum monere quod eos tractet modo debito et p̄sue
to alias curia domini pōt sibi castrū auferre quod ē mē
ti tenēdum. Et ē ratio q̄ male vti substantia domini.
argu. ff. solu. matr. l. si cum dotē. §. si vero dotem disti
per. et ff. ad trebel. l. imperator. et extra de accusa. c. fi. et
C. de sen. pas. l. fina. C. de sacrosan. eccle. auctē. qui res
iam dictas. Et istituta de his qui sunt sui i. §. domi
norum. vbi cōsonat tex. iste. et Nota de pena publici la
tronis: et dic vt dixi. C. de seruis fugi. auctē. nouo iure.

Item nō q̄ ille qui male vtitur feudo deteriorādo rē
feudales perdit i. l. sic. C. de sacrosan. eccle. auctē. q̄ res
iam dictas. Item nō verbū ausu temerario. quod ver
bus ponit in litteris apostolicis. Item nō super ve. bo
ordine iudiciario terrū notabilē q̄ nō est quis priuādu
seudo nisi ordine iudiciario scrutato: et sentētia subsequē
ta vide et tene mētī. Et Nemo enim inauditus priuan
dus est. vt. ff. de re. mili. l. iij. §. si ad diem. et ij. q. j. i. pri
mis. et malo ordine facti de bone ordine i irritū reuocaf
vt nō. ff. de cui. l. minor. i. princ. et ff. si mulier. ven. nomf
ne. l. j. §. primo. et l. meminerint. C. vnde vi. et l. si quis in
tantam in glo. magna. et Baldus.

Si quis quinque solidos. Si q̄s aliqd
furat⁹ ē valo
ris q̄z solidorū vel apli laqueo suspēdi d̄z: si vō min⁹
tuc l̄copis et seopice excoriet et tondeat. Deinde dicit⁹
q̄ si ministrales alicui⁹ dñi: iter se guerram habēt iudex
eos ad pacē et p̄cordiā reducere d̄z. Subsequēter dicit⁹
quicūq̄ tacitū trāsitum cū equo per terrā aliquā pōt equ
um suū laturare iuxta viā: et pōt etiā vti herba et viridi
silua sine vastatione et damno alicuius. hoc dicit. Quin
q̄z solidos. i. quinque aureos. De. d̄ cer. Alij exponunt
iuxta vulgare et s̄m Jacobum d̄ ardizione loquit⁹ d̄ qua
dam moneta: et de qua quinque solidi faciēbāt triginta sol.
vtrōens. monetē. et vt ipse nōt in summa de treuga et pa
ce in vltima columna. et nō seruat istud capitulū i italia
secundum Jacobū de beuifio. Si ministrales. i. familia
res et notos p̄cipis vel alterius dñi esse sūt iurisdicōe
iudicis ordinarij. Prosequat. scilicet pacē ortando
sic. C. de libe. causa. l. cū affirmes. et etiā cogendo āte fac
tum

cauet qd nō licet propulsare legitimū aggressores. vt. C. de his qui ad eccle. cōsu. si seruus. Item hoc ē cōtra iniusticiam qd nō tribuit ius suū vniciqz. Item nec iuris diffinitio cōperit qd nō ē ars boni et equi. Item sceleratis prestare patrocinū defensōis ē legibus et ipi nature cōtrarium. vt. C. ne sacrū bap. l. si. in fi. et C. de defen. ciu. l. per oēs. Unde videt qd Ober. de orto et Serar. gagapisti fuerūt duo pecora: siue cōsideremus ius ciuile siue ius gērium siue ius diuinū. Bella enī iusta sūt quedam latrocinia. vt nō. ff. de iusti et iure. l. ex hoc iure et si dicat qd cōsuetudo feudorum hoc vult. Nec eim pōt alia ratio assignari vt sic dicamus qd hz dominus iniuste se defendat tamē vasallus iuste eū defendit qd hoc facit de mandato cōsuetudinis et per hoc nō reputat ei ad culpam. ar. ff. de actio. et obliga. l. seruus vero i cōmibus. Et hoc sumptū est ex. l. si si vnus. §. nec i oia sunt ff. de iniur. 3. Rñ. qd abominabiles cōsuetudines nō sunt seruāde. certe et si naturā feudorū cōsiderem⁹ adhuc absurdum ē qd si sum vasallus minoris valualoris et ipse re bellat se cōmitti iniuste qd ego possum eum adiuuare in rebellione cū prestem auxiliū meū ei et fauorē ad delinquēdū: et propterea de oibus dānis restituēdis dōbeo teneri quatenus deliqui. vt no. in. l. ii. §. si quis nō hoies. ff. vi. bo. rap. et per Inno. i. c. si. extra quod me. cā. et extra de iniur. c. in nostra. Sed quicquid dixerim oportet per ter. iherere ppter securitatē feudorū in fauorē defensionis ipsorū. ff. qui et a quibus. l. prosperit. Et pōt suaderi hac ratione qd vsus armorum ē phibitus offensori infcto pncipe. vt. C. vt armorum vsus. li. xj. et id ppter eius odiositatē facilius ē defensio pmittenda. Vel dic et clarius qd hz iniusticia prima facie eēt: tamē ideo ē quia dñi nō eēt domini si nolēt sibi obediri. Volūt ergo domini suis beneficijs nō obstantibus quibuscūqz signētis et cauillationibus protegi et in dominos recognosci. et ciuile ē qd vasalli sunt quasi stipendiarij dominorū. Et qd turella nō est pprie maleficiū etiā si iniusta sit defensio. vt. l. j. ff. de bo. eorū qui mortē sibi cōsci. Et econtra sic debent tractare vasallos vt per hoc sint magis turti ab impressionibus. Et cōsuetudo hec in se ē bona licet quādoqz occasio sit mala. Itē ad vnguem discernē causas bellorū que occulte aliquando sunt: difficile ē et loc⁹ et tempus nō paritur. Sed tūc ego quero quomodo pōt ista offensio fieri sine re offensa? nam si vna die vnus equit: alia die equitat: vt maxime i bellis accidit qd omne agēs agēdo reparit intrincataqz sint facta bellorū. et vt David ait: nūc hūc nūc illū occidit gladi⁹. Rñdeo hoc totū eē naturaliter verū vt patet experientia: tamē ius nō cōsiderat id qd sit cōsecutiuē: s; qd sit principaliter. Tertius ē notabilis i. l. si. ff. qd quisqz iuris i alterū statu sit. et habetur in. l. pater. §. fundum. de lega. tertio p bar. et in. l. ambiciofa. ff. de decre. ab ordi. fa. et est tex. notabilis. in. l. prima. in principio. ff. de aucto. tuto. ubi pna enim ratio auctoritatis. 3. Adodo venio ad glo. notabilissimam hic positam. Dicitur hic qd si dominus est bannitus: vasallus est a sacramento fidelitatis solut⁹. Disputat ergo glo. nunquid poterit vēdere feudū? tunc et arguit qd sic qd liberatus ē a domino ergo potest vtile dominū qd habet vēdere. nō. n. dicitur dñm ptenere qd nō hz dñm. Et quēadmodū ille qui hz tabernac. censuratus potest vēdere ius suū vt. ff. de contraben. empt. l. q tabernac. et ff. de lega. j. l. si domus. §. si. ita iste vasallus quondam nūc vero francus de suo vtili dominio poterit et cōtrahēdo et testando disponere p suo libito volūtaris. Propterea vt dixi: iste interim nō ē vasallus: sed ist d vbi interim debet poni p semper qd bannum perpetuum esse solz vt. C. de penis. l. seruus. Licet. n. est impossibile sit qd princeps in integrū restituat: tū hoc nō d; cōsiderari immo impossibile reputatur qd soli principi referat. argu. ff. de lega. j. l. apud iulianum. §. si. et est tex. no

tabilis ff. de fideicomis. liber. l. ergo. §. si is qui. et de verbo. obligat. l. continuus. §. cū quis. vbi tex. cū glo. et per Dy. c. semel. d. reg. in. li. vj. Et ad idē facit qd lege cauetur qd si pater fuit deponatus et p hoc filius fuit effect⁹ sui iuris qd interim filius habet plenā potestātē alienandi et alienationes eius valēt iure perpetuo. vt. C. d. sen. pas. l. si. et ed glo. determinat qd interim nō pōt vēdere qd nō est extincta fidelitas sed suspēsa donec dñs restituatur. Est enim longa differētia an aliquid suspendat an totaliter obumpat. vt nō. ff. de verbo. obligat. l. iij. §. ex his et. l. inter stipu. §. sacram. quibus verbis videt tex. in. l. illa institutio. ff. d. heredi insti. vbi per glo. Cōsidera qd glo. ē falsa: si bannum habet vna diffinitioe p rōnes pmo allegatas. sed qd bannū dicitur iterlocutoria qd patet qd ter ante lit. contest. et iterlocutoria potest cōtrario iperio reuocari. vt. ff. de re iudi. quod iussit. ideo gl. vera. et hoc in bannito. s; in excōmunicatio nō ē dubiuz qd excōmunicatio nō liberat debitores a dōbito s; suspēdit organa agentis in iudicio. vt. in. c. si. de heredi. et in. c. veritatis de dolo et contu. Et ideo aliud est vasallum esse liberatum aliud dñz esse excōmunicatum. Itaz excōmunicatio exceptio dilatoria ē non pceptoria: vt notatur in. c. pia. d. exceptio. li. vj. id glo. in excōmunicatio est vera. Quo casu nota allegatio nō valere: tū excōmunicatū de hoc torqueri nō posse durate excōmunicatioe. Simile nō. extra de excep. cū ecclesia. et ff. de ma. test. l. qui. habebat i vltima glo. satis notabili. Sed quare fur nō pōt furto excōmunicari nisi moneat? Rñ. qd excōmunicatio nō est pprie pena delicti furti qd apparet qd delictum per eam non purgat. Itē si bannitus nō audiat excipiēdo p statutū loci an audiat opponēdo exceptionē facti vel solutiois? Et videt qd nō p glo. in. l. nemo ex his de reg. iur. tamē licet bannitus non debeat audiri si offendatur pōt per iudicem inquiri fm Ricar. et adde quod no. i. l. j. c. si tu. nō ge. 3. Et qd h tractatur de banno: quero quis ē effectus banni si iudex simpliciter dixit ita bannitus titium: tūc dicit hic notabiliter glo. qd dum ē bannitus posset dānum impune dari in bonis eius alias nihil noceret ei bannum. Ista glo. nō ē alibi sed trusa ē: nisi forte in banno imperiali: quod ē vifidatio quedam. vt in auct. cassi et irrita. C. de sacrosan. eccle. qd enim bona bannitorū possint deuastari a quolibet nec lege nec equitate cautum ē. Et si iudex vellet in snia ho: declarare expresse non posset qd dicit tex. alibi bona nō deliquerūt. vt i auctē. vt nulli iudi. §. et qd col. ir. 3. Et qd etiam bannito debet iudex reddi de bonis. vt ff. de mino. l. papinianus exuli. sed fallit in feudo. et quia reatus oēm bonoz excludit. vt. l. j. c. vbi sena. vel da. Et adde quod no. i. c. j. §. de mili. vasal. et qd dixi. §. ti. j. §. si quis hoiem. Itē nō vasalli bona nō cōfiscari ppter delictū domini imo feuda eius cōcessa firma remanere. et eos fieri fracos. Tex. videt hic singularis immo debet se recognoscere si est superior a quo sit peculiuz et pe. uliū filio reseruat. ff. de mino. l. iij. §. s; vtrū. et C. qd bonis cede. poss. l. pe. i glo. Et vide insti. de noza. in fi. et. l. si finita in. §. si de vectigalibus. de dam. infec. per Bar. 3. Demū querit glo. vtrū potestates terrarū possint aliquem for bannire? et dicit glo. qd sic: et qd bannū eorū habet idē operari qd bannum regis: s; rex sit maior quolibet potestate: ita dicit glo. Sed Recur. dicit qd bannuz operat fm qualitatē delicti. vt no. insti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. relegati. que gl. debet intelligi qn per cōsuetudinem vel statutum loci bannum succedit loco diffinitiuē per interlocutoria enim stantē in sua natura nūquā inducitur maxima capitis diminutio. vt. ff. de infra. l. qd ergo. §. quesitum. Et vtrū valeat statutū qd banni possint diffinitiuē dānari: dic qd sic. vt no. in. c. veritatis. in fi. extra de do. et contu. i nouella. et i. l. amissioe. §. qui delictunt. de capi. di. vbi habes qd statuz pōt disponere qd bannitus

bannitus ipso iure et facto sit dānatus. Est autē sciendū qd do. Jac. de bel. hic disputat questionē de restituto p principē vtrū recuperat bona alienata. Done enim qd bona erant cōfiscata et fiscus alij vendiderat: demū ciuitas vel princeps qui illa bona sibi cōfiscauerat restituit i integrū cōfiscatū: nāquid talia bona restituitus recuperet? Finaliter tenet qd nō. qd quedam sunt que ducuntur i alium immediate p ipam cōfiscationē vt ē exemplū i auctē. bona dānatorū. et ad illa intelligit facta restituto. quedā sunt que venerūt mediate per aliū cōtractū: et in illis secus ē. ar. C. ne fiscus rem quā ven. eniz. l. j. li. x. et i c. quāuis. de rescrip. li. vj. Et nos dicimus sic in legitimo post mortem patris: qd aut legitimat post aditaz hereditatez p legitimos et nō auferret eis bona. Aut autē et tūc sic vt notat Aldoderni. ff. de libe. et posthu. l. gal. l. i. §. et quid si tātum. quod videt cōtra predicta. Nam et si hōditas adita sit ab agnatis tātū: ista acquisitio pcedit per immediatā cām deficiētis huiusmodi legitimati: tūc effectu sui hōditas: ergo eo ad suit atem restituto rescindit acquisito quasi natiuitate posthumi. quod possz esse verā quādo ipse princeps restitueret natalibus. Sz secus i restitutiōe quam faciūt isti comites qd nō videt princeps sensisse qd auferat ius questum alteri. vt. C. d. preci. impe. offe. l. quotiēs. et C. de emā. l. i. nec auus. qd inciperet valde iniquū principis priuilegium fieri. arg. ff. de vul. sub. l. ex facto. et qd legitimatio appellet priuilegium potius qd ius cōmune p. C. de natu. libe. auctē. item si quis. ibi dū dicit principis et legis dono. p quod verbū significat quedam liberalitas et priuilegiū principis. et facit extra de aucto. et vsu pal. c. ex tuarū. et C. de bo. vacā. l. si quādo. li. x. et ff. de verbo. significa. princeps bona. Et Ex his itaqz habes qd nō videt differētia an princeps vtraf vocabulo restitutionis nataliū: an vocabulo legitimatiōis qd in idem ista reincident. vt in auctē. qui. mo. natu. effi. sui. §. p. m. nāqz parētibz. et §. sicut enim. sed inter principem et comitē vt sic exuberāter sit legitimatio facta p principē qd per eius comitem qd nō. et facit de prebē. c. bi qui auctoritate. li. vj. Adde etiā qd si princeps legitimat per vocabulū legitimatiōis nō videt in dubio derogare iuri tertij. de quo i dicit. §. et qd si tātū i. d. l. galus. p. Ly. et Bar. vt ibi dixi. et vide. j. p. xi. qōne sequētī. Aliud vbi si vtraf verbo restōis nataliūz lz p. l. ex facto de vul. et pupil. et l. nec auus. et C. de emā. li. dubium sit. Sz ego quero posito qd legitimatus restituať ad bona vtrū agnati qui medio tpe possederunt teneantur ad restitutiōē fructuū perceptuorum vel dānorū datorum in rebus hereditarijs? Respondeo nō et hoc per tex. notabilez. C. de heredi. auctē. de nestorianis. Restitutus. Nota qd absolutio ab excomunicacione dicit in integrū restitutiō. cōcor. extra de rescrip. c. ex litteris. et qd nō. insti. de capi. dimi. §. minor. Et nō qd dicitur in glo. qd potestates terrarū possūt alios for. bānre: qd habēt meruz iperūz. C. de sa. san. eccl. l. nulli et hoc de cōsuetudine generali. Alij dicūt per pacē constantie: sz male dicūt qd per formā illius pacis requirit qd rectores terrarū cōfirmentur ab iperatore: qd de facto nō seruatur. et id sola cōsuetudo patrocinať ciuitatibus huiusmodi. Et nō vtrū bānum potestatis noceat in feudo impiali: secūda glo. tangit hic. sz in glo. sunt opi. tū sentit qd sic. qd affecta persona et priuilegia sūt affecta. Sz ar. cōtra extra de re iudi. c. pastoralis in cle. sz ibi papa fuit fauorabilis poti⁹ quā iustus fm quosdaz. Et veruz est qd realitas banni nō afficet res positas extra territorij: sz in habitatio subiecti. ff. de postula. l. ex ea per Alcur. Et adde qd dicit glo. qd potestates terrarum egparantur epis: sz p̄sides egparant archiep̄is. vt. in. c. j. de offi. ordi. in. vj. vbi i nouella. Itē qd p̄sides nihil potestatibus mādare possunt in diminutione proprie iurisdictionis. facit qd not Alcur. ff. de postu. l. ex ea

et iudex cōpetens maior ē rege incōpetenti extra de ap. pel. c. cum parati. et Done res francoz cōdēnauit aliquem ad mortē et dum duceret ad patibulū quorūdaz rogatu ppercit ei ipm i integrum restituendo: queritur vtrum feudū qd tenebat a rege vel ab alio recuperet rebus in eodē statu permanētibus? et videtur qd sic: vt. ff. de manu. testa. l. aristo. Et qd restitutiō i integrū egparatur postliminio. vt. ff. d. iniusto testa. l. siqz filio. §. pe. Et qd cōtratoruz eadē est virtus. Tū qd cōdēnatio abstulit plena miseratio in integrū restitutionis restituit vt. C. de sentē. pas. l. si. et eo. ti. l. j. ibi. vt autē sciat et. ff. d. minori. l. qd si minor. §. restitutiō et. In contrariū videt qd iste sit effectus seruus pene et statim. sit in habitatus vnde p⁹ restitutionē videt nouus homo: et ideo gratiaz non recuperat vt. ff. de adimē. lega. l. si seruus. ff. d. act. et ob. l. seruus effect⁹. ff. de cōdi. et demō. l. intercidit. arg. ff. de capri. et postu. l. nō vt a patre. et l. mulier. et ff. d. mi. no. l. si ex causa. §. papi. So. si istud feudū erat apertum regi recuperat illud secus si erat apertū alij. nam restitutiō regia nihil operat in p̄iudiciū tertij. ar. C. loca. l. si cū hermes. Ad. l. intercedit rñ. qd ibi legatus vbi defice re a principio qd p̄dente cōditiōe superuenit ipossibilitas lz qd nostra loquitur de iure tertio questio: et facit aliquā repať qd in nouā essentiā et educat. vt. ff. de pacris. l. si vnus ex argētarijs. §. sed si pactum cōuentum. et facit. C. qui nō possunt ad liber. perue. l. j. et qd nō. ff. de isa. l. qd ergo. §. pena grauior. et.

Ab hoc. Datur regula: et instātia a regula: et regule declaratio. Regula est. Vassallus nō cogitur domino offerre seruitiū: et quātocūqz tempore steterit qd seruitiū nō prestiterit feudū nō amittit. Fallit regula in tribus cāibus qui sequunt. Primus si recusat facere seruitiū quod debet ad diē ex pacto. Secundus si sibi a dño est dñūciatum. Tertius si sciuerit dñz obsideri vel ei mortē iminere: et cuj potuit nō inuit eum. Regule declaratio ē qd arbitrio iudicis hoc reseruaf qui varijs ex causis et personis diffinit. hoc dicit multum no. Ja. bel. Et nō qd tēpus suo naturali cursu nō interpellat: sed requiritur interpellatio hominis vel statui vel legis: et vtrobiqz requiritur sciētia. vt. ff. de po. l. si quis infictatus diu stetit. Nota qd potest interpellationem requirit cōgruū tempus arbitrio iudicis vt hic. et ff. de mino. l. emilius. Et iste rex. ē valde no. ad cōtract⁹ qui tota die fiunt iter ciuitates que iuce p̄mittūt auxiliū. Et nō qd si quis p̄mitteret facere et curare: tūc non requirit interpellatio sed sola sciētia sufficeret imo in spe stare debere. arg. l. i. C. de priua. carce. et ff. loca. l. locatiōis. et facit. ff. de verbo. oblig. l. i. si ita stipulat⁹ esse abs te. de pac. l. nō ipossibile. et nō in spe. d. loca. §. j. v. sed nunqd is qui iurauit et. et doc. in. c. breui. de iureiu. Remotum esse. facit. C. de anno. et treb. l. p. locis et l. mediterrane. li. x. et C. d. ap. l. cum post sniam discussoris.

Extra quero si p̄mittitur factum p̄tra die in qua ipossibile ē fieri: vtrū p̄missio sit nulla? Verbi gratia promisit qdam dño comiti virtutū facere castrū in. xxx. diebus sub pena: et ddit ei hēdēiufores: qd breuitate tēporis ipossibile ē fieri: nunqd icidit in penam et tenebūtur fideiufiores eius? et videt qd sic qd sibi ipuret qd artauit se vt. l. ij. ff. si quis cautis. In cōtrariū videt qd ipossibilitū nulla est obligatio siue loquamur de legali vt hic siue d cōventionali. vt insti. de ver. ob. l. loca. So. hic videtur distinguendū aut loquimur i contractu bonē fi. aut stricte iuris: aut simul i vtroqz puta qd ē contractus lecatio nis operaruz cū stipulatione. Primo casu valet sublatā die de medio tanqz de ipossibili et accidenti die ta cita legali que nō ipediat purgationē morte. vt. ff. loca. l. insulam. §. j. Secūdo cāu distingo: aut dies ē apposita i alio pacto: aut i eodēz. si in alio pacto nō viciat. si i eodē viciat. similis distinctio ē. ff. de vsu et babi. l. p. fusi.

Tertio casu non puto quod per inutile stipulationem fiat neuat-
tio. et ideo sequitur quod valeat iure contractus bonifidei etc.
Bal. Proportiones. Regula que hic traditur in finia tra-
ditur etiam in probationibus. nam favorabiliores sumus
in recipiendis probationibus et etiam in receptis ad abolitio-
nem quam ad probationem. Et si repiat quod de regula fallit in
finia eodem modo fallit in probationibus. ter. e. singularis. ff.
de manu. l. lege iulia. et papi. Vel non. Nota quod si domi-
nus non denunciat vasallo non tenet offerre vasallus. hoc
est verum quando est rectum feudum ut per Jac. bel. hic. et di-
xi. s. si de feu. su. contro. l. iter do. et agna. i. c. licet. Si est ad
certum servitium: tunc refert. aut est tempus expressum et in-
terpellat dies pro homine: et tunc non datur aliquid plus et
tempore quod potuit providere. Aut non est expressum certum
tempus sed tacitum: et tunc post illud expressum datur congruum
tempus arbitrio iudicis quod non potuit providere. verbi-
gratia si sit actus quod deberet dominum iuvare mota guer-
ra et hic in ver. ut cum potuerit. qui ter. e. valde no. et vide
l. j. ff. de pen. lega. et ff. quando di. le. ce. l. nec. semel. s. si in
habitatione. Si autem non est tempus appositum requiritur in-
terpellatio: et cum fiat super facto requiritur aliquod spatium re-
potis arbitrio iudicantis. Idem si sit appositum tempus cum petie-
ro vel cum regisvero. Nam quod iure cavet idem si pacto expri-
mat iuris dispo- si non mutat. ut. C. de fideius. l. si recte. et ff.
ma. l. q. mutua. s. non id. Bal.

Si vasallus. Si vasallus edificia fecit in feudo
et ipsa sua pecunia melioraverit mor-
tuus est sine herede: queritur quid iuris? Rñ. aut dominus
partem edificium tollit: aut huius vasalli solvat precium melio-
rationis. Idem est si vasallus sua pecunia feudo servitute ac-
quisivit. hoc dicit. Et non quod iste. s. loquitur quando feudum
revertitur ad dominum per generationem finitam etc. si rever-
tat culpa vasalli quod tunc perdit meliorationes quas fecit.
Nam cum perdat principale perdit et accessorium. ut. l. ij.
C. de iure empbi. Sed videtur quod habeat locum reten-
tio propter expensas. ut. ff. de excep. do. l. paulus. ff. de co-
di. inde. l. qui exceptionem. s. si pars. et l. si in area. ff. de rei
ve. l. sumptus. ff. de le. j. l. domos. et l. si domos. ff. de pe-
ti. here. l. plane. et ff. de nego. ge. si ex duobus. So. i. feu-
do et emphiteosi ideo est secus quod in penam sui delicti ca-
dit a iure suo. Item emphiteosi est alia ratio quia emphi-
teosis videtur concessa ad meliorandum. Sed quid erit
in tali casu? Ecclesia vendidit mihi domum iure proprio
et aream iure libellario: finita est emphiteosis tempore:
queritur utrum ecclesia debeat unum de duobus facere: vel
pati quod edificium tollat vel restituere mihi omnes expensas quas
utiliter feci in edificando? Et videtur quod sit in electione
ecclesie ut hic. In contrarium videtur quod sit in electione mea
qui utiliter gessi negocia tua in postea sed a principio ges-
seris negocium meum. Nam pro rapto debet haberi quod utiliter
gestum est. ut. ff. de nego. ge. l. pomp. scribit. Item cum scias
rem ad ecclesiam post certum tempus reverturam video ha-
buisse aius ecclesiam obligandi. Sed videtur dicens quod si eccle-
sia mihi offert quantum ex ruina edifi- cii est percepturus
quod ecclesia non teneat in plus quod non interest mea in plus.
ut. ff. de rei vendi. l. in fundo. Idem dicitur quod si expensa est uti-
lis teneat mihi ad expensas. Sed si non est utilis teneat mi-
hi ad valorem ruderum. arg. de nego. ges. sed an vitio. s. j.
Vel dicitur precise observari istum tex. quod ecclesia eligat al-
terum de duobus in emphiteosi sicut hic dicitur in feudo.
Nam cum ecclesia debet esse cultrix iusticie. ut. s. de alie. feu.
c. j. non debet locupletari cum aliena iactura. Et ita fuit
consuetudo: aut ergo solvat: ut edificium elevari permittat.
Non ob. d. l. in fundo: quod ibi possessores non habebat cau-
sam ab agente. nec vlla ratione iusta motus fecit expen-
sam: hic vero sic. et ita credo per istum tex. l. alias debue-
rim. de hoc dicit. s. si controuer. sue. et investitu. c. j. s. sigs
et manso. Bal.

His consequenter. Casus. Vasallus de-
functus est sine filio relic-
to extraneo herede: et sic leuduz revertit ad dominum: queritur
de fructibus eius anni quo revertit? Rñ. distinguitur.
Aut vasallus decessit ante maritum et tunc fructus omnes eius
anni pertinent ad dominum. Aut ante augustum et tunc fructus
pertinent ad heredem vasalli. Aut post augustum et tunc omnes
fructus anni percipiet dominus. Quidam tamen dixerunt indistincte
omnes fructus pendentes ad dominum pertinere. b. d. Ad quod
iste. s. habet in senullas rationes. Si. n. dimississet fructus pro-
portionaliter per ratam anni potuisset rationabiliter hoc di-
ci quod totius anni unus fructus est pro rata anni dividen-
dus. ut. ff. solu. ma. l. divorzio. s. quod in sementem. Item si
dixisset quod fructus pendentes tempore mortis vasalli perti-
nerent ad dominum sicut fructus predij emphiteotici habuisset
in se rationem pro coherentiis soli. ut. ff. que in frau. cred. l.
si. s. pe. ff. de usufru. l. defuncta. ff. de ac. ep. l. iul. s. si fructus.
ff. de iu. fisci. l. valeri. ff. q. mo. usufruc. amit. l. si usufruc-
tuarius messum. ff. de usufruc. si fur decerpserit. Sed dicitur
quod maritus vel augustus habeat dividere fructus nulla est ra-
tio nisi ratio beneplaciti. et forte ideo quia post maritum va-
salli debet se preparare ad plium quia de causa merec-
itum. vel dicitur quod annus incipit a martio quo ad viresces fru-
ctus: sicut mundus incipit de mense martij et tunc primus
terra producit herbam virescentem. Et intelligo quod omnes fructus
qui percipiunt usque ad calendas augusti vel percipi debent
etiam si casu aliquo non potuerunt percipi: sed sint in agris:
pertineant ad vasallum. Hic acceptis reliqui mortuo
vasallo sine hede pertineant ad dominum. Ad Quid si esse-
mus in casu in quo non reverteret sed ad fratres decessit:
an dicitur fructus dividantur sed formam huius legis: an sed
formam. d. l. divorzio. ff. solu. matri. Videtur quod secundum formam
d. l. divorzio. 3 Quid de pensionibus si feudatarius loca-
verit feudum? Rñ. idem quod de fructibus: quod loco fructuum suc-
cedat. ut. l. defuncta. de usufruc. fm Jaco. bel. qui dicit
quod hic est casus secundum scdam leg. sua. et vide. l. prima. de an-
nonis civilibus l. ij. et j. an agna. vel filii. c. primo. ubi
videas. et de materia in. c. si propter tua. in ver. primum
de rescrip. in. vj. Bal.

Contra omnes. Casus. Queritur est pro quos
vasallus debet dominum adiu-
vare? Respon. quod contra omnem hominem: quinimo et con-
tra patrem et filium et fratrem sed non contra dominum an-
tiquiore. b. d. Ad. quod non habet rationem affectionis cum vasal-
lus teneat iuvare dominum contra patrem et filium et fratrem: sic
et alibi talis ratio non considerat. ut no. ff. de pac. l. fideius
sores. Item nota duos casus quibus vasallus non te-
netur iuvare dominum. primo contra imperatores. item contra pri-
orem dominum. Nam ius regis tempore videtur exceptum. extra de iu-
re iur. c. venientes. imo debet semper specialiter excipi. ut. j.
de phi. seu. alie. c. imperiali. s. j. Item videtur exceptum ius
prioris domini ut hic sed quo ad hunc effectum ut non teneat se-
cundum dominum contra primum iurare. Tamen si secundum dominum cela-
verit tenetur ei ad iteresse. ut. ff. de act. emp. l. j. in. ff. ff.
de pig. act. l. j. s. ff. Et ideo vasallus cum iurat fidelitate
debet nominatum excipere ius prioris domini vel saltem
adiuvare salvo iure alterius domini cui esset obligatus
arg. ff. de ma. te. l. si quis locuples. Et hec maxime vera
sunt in feudo legitimo quod videtur asserere se nullum alium
dominum habere ut dixi in evidentialibus huius operis su-
per rubrica ubi videas. Querit glo. nunquid vasallus
teneat iurare contra seipsum ex vi iuramenti fidelitatis? et vi-
detur quod sic. ut. ff. de codi. inde. l. frater a fratre in ti. i. prin.
In contrarium videtur quod in generali sermone non contine-
tur persona loquentis. ut. C. de solu. l. inquisitio verita-
tis. Et quod quilibet res naturaliter appetit conservatio-
nem sui esse. ut no. ff. de verbo. signi. l. liberorum. Finali-
ter glo. determinat quod non teneat iuvare contra seipsum.
Et ratio est non solum illa de qua loquitur l. inquisitio veri-
tatis

tatis. sed etiam q: dominus eodratio nō tenet. iurare contra seipos nulla eēt obligatio. vt. ff. de lega. primo. l. ab hostibus. §. si a titio. Querit glo. nūquid dominus teneat iurare vasallū cōtra omnē hominē? dicit q: sic etiā cōtra patrē domini & filiū eius ex natura paritatis fidei bincinde debite. Et ista glo. quotidie allegatur & nō cam bñ. Sed Jac. aliter dicit q: teneat contra fratrem & filium s; nō cōtra patrem nō obstāte ista littera q: loquitur in vasallo sed questio nostra loquitur cōtra. s. in domino. Sed glo. ista verius dicit q: conelationum & mutue obligationis eadem ē natura. C. de indic. vidu. l. si. Et bñ facit quod nota. in. l. qui se patris. & C. vnde libe. i. gl. ij. magna. & vide. §. de iur. fidelita. c. i. Facit & iste tex. q: si vasallus h; duos dños pugnantes adiuvicē cui teneat auxiliū prestare: dixi. C. de cadu. tol. in. §. ne aut. 3. Bal.

De filijs natis ex mrimonio ad morganicā pto.

Quidam. An cōsuetudo possit dispo-
nere de substantia matrimo-
nii: Dic vt extra de spon. c. j. super dote
vero & successioe pōt vt hic habes. Et vi-
de quod no. in. c. statutū. el. j. de here. lib.
vj. in novella. Caus. Quidam nobilis ex nobili mulie-
re suscepit filios: ea mortua nō valens p̄nuere accepit
minus nobilem ea cōditione q: nec ipsa nec filij ex ea na-
ti de bonis eius aliquid habeāt: decessit postea supersti-
tibus filijs vtriusq; matrimonij: filij nati ex hoc matri-
monio nō succedūt patri in bonis proprijs extantibus
filijs primū matrimonij: alias bene succedūt eis nō extā-
tibus sed in feudo nullo cāu succedere possunt. hoc dicit.
Nō q: istud. c. cōtinet magnā iniquitatē. vt i auctē.
de nup. §. illud quoq; col. iij. Jaco. bel. & licet istud. c.
loquat de nobilibus loquitur gratia exempli. Virtus eiz
istius. c. stat in cōsuetudine generali. vt patet in fi. c.
Et Quod etiam nō pro statutis excludentibus filias fe-
minas extantibus agnatis q: valida de iure: licz iniqua
tem sapere videant per Ly. in. l. i. que sit lon. cōsu. & §.
episcopū vel abba. & per Jo. an. in addi. ad spec. de suc.
ab intesta. 3. Itē nō stat in eo q: littera innuit q: secundū
vxoem prius habuerat pro cōcubina q: prout dixi alia
ratio pactū reformar. De bonis fratris. Nō etiāz fe-
da his verbis cōtineri etiā alijs nō extantibus. argu.
q: semel exclusus ab alio etiā illo mortuo perseveret ex-
clusus de quo in aucten. sed siquis. C. de nuprijs. dixit
Ly. i. l. sancim. C. de nup. Itē ar. ad successioz regni sic-
lie qd ex pacto defert primogenito q: scds genitus nō
succedat et primo mortuo sine herede q: de primogeni-
to loquitur pactū nō de scdogenito. vt. C. ad trebel. l. iube-
m. §. si. & i. p̄ia p̄stitutione. ff. de. & sic ad papaz libē re-
deat dispositio regni &c. Bal.

De beneficio femine i feudo tradito. Rica.

3 femina. Diuide in duas partes
Primo de successione fe-
mine in feudo femineo. Secundo de suc-
cessioe clerici. scda ibi in. §. ex hoc. Ca-
sus. Filie mri in feudo femineo succedūt
masculis nō extantibus s; ober. & gerar. s; s; m alios nō
succedūt nisi per pactum sit actus: hinc q: ē clericus nec
succedit in feudo paterno et si postea habitus deposue-
rit. Idem in monachis q: feudū añ questū perdūt. b. d.
Nō qd in feudo m̄no deficientibus masculis succedunt
femine. Et nō dicitur hoc feudū paternū s; maternū eis-
dem regulis: s; mutato vocabulo trāsmittat: q: i habē-
tibus simbolis facilius ē transitus. Itē q: a primordio
tituli posterior formatur euentus vt. C. de ipo. lucta. d

scriptis. l. j. l. r. Item q: initium ē spectandū. ff. d. dona.
l. qui id qd. ff. de fideius. tutor. Item q: qualitas que ce-
pit inesse pdurat. ff. de le. iij. l. parer. §. quindocij. nec vi-
det alterari qd in originali qualitati in habitu retinet.
vt. l. si. ff. si ex nora. cau. aga. & hoc de equitate. s; secus
s; m naturā originis ex cōsue. feudis; m gl. s; de ista origi-
ne non est curādum. ff. de iusti. & iure. l. manuūssiones.
Et snia tantū presumit quātum ex iudice constat.
Naturalis. n. rō est cōsuetudinis interps legitima
ff. d. ex. tu. l. scif oz. §. sufficit. 3. Postposuerit. Nō
q: qui tacite & ipso iure renūciat iuri suo postea penite-
re nō pōt. C. de re. cre. l. siquis iusturandum. ff. de mi-
no. l. si filius. ff. de edi. edic. l. querit. §. si venditor. C. de
pac. l. postquā liti. C. de iur. & tac. igno. l. si emancipata.
C. de si. instru. si aduersarius. & in. c. gratie. de rescrip. in
clemē. Querit hic glo. vtrū per susceptionē minorū oz
dinū quis videatur renūciare feudo vel ad ipm feudū
reddatur: inabilis: & glo. notabiliter determinat q: nō.
Et istud sequit An. de iser. i. §. preterea. in ti. de p-
bi. feu. alie. per sede. vbi vult q: inhabilitas vnius succe-
dendi suppleatur per aliū habilem. Idem Jaco. de ar-
di. in sua sūma. si feu. ad plures dese. Idē dicitur i mar-
garita: & Docti. in summa feudoz: & Do. & Jo. iaso. d
pif. & Do. in summa de loca. p hoc facit. c. ex multa ex-
tra de voto. & l. quisquis. & l. q: ad similitudinem. C. de
epi. & cle. Kay. de solli. i. l. continuus. §. ab eo. de verbo.
obliga. 3. Et hoc cāu seruiet per substitutus. Si vero p-
motus ē ad sacerdotiū posset subdistingui. Aut erat feu-
dum sibi apertū & videt renūciare & ideo per substitutū
nō poterit seruire. Aut non erat apertū: verbigratia q:
primogenitus possidebat feudū: & erant tres vel quatu-
or fratres & vltimus est factus cardinalis. deinde oēs fra-
tres decesserunt sine hīde: vnde d isto vltimo nō pōt vi-
ci q: habuerint intētionē renūciandi nec etiam facultate-
tem. Videet ergo q: d equitate admittat ad feudū & pos-
sit seruire per substitutū: licz secus sit de furis rigore ni-
si eēt tale seruitiū certū q: sui natura poss; p quēlibz ex-
plicari: q: tunc ēt iuris rigore feudū nō perdit. ar. ff. de
ver. obli. l. continuus. §. si ab eo. De hoc dixi. §. si d feu.
fue. cōtro. c. si clericus. & §. de mili. vasal. qui ar. bel. de-
po. c. j. Sed Ide. de cer. simpliciter dānat istam gl. & vi-
dit clericum in sacris constitutum nullo modo succedere
Et multi alij hoc dicunt inherentes textui magis q; gl.
licet tex. videat iudicis & cōtra tex. in. c. inter dilectos.
de fide instrumen. Bal.

Si vasallus feudo priuet cui defera. Rica.

Vasalli. Filius nō succedit patri i feu-
dum nec agnati vsq; ad tertū
um gradum. quādoq; nec descēdentes i
infinitum: si vasallus feudo priuetur p-
pter suum delictū nisi filius conquirit do-
mīno gratiam sibi faciēte nō extantib; agnatis. hoc dicit.
Et dum tex. loquit de agnatis vsq; ad quartū gra-
dum: ad eius intellectum aduerte q: feuda laycorum trā-
scunt in infinitum i oēs de scēdētes masculos hīdes. vt
i. c. j. §. hic aut sciēdū qui feu. da. poss. Sed si nō sint he-
redes eius qui vltimo possedit feudū: sed sunt agnati nō
succedūt nisi vsq; ad. vij. gradum. sed alij dicit q: p infi-
nitum per. c. j. si vas. feu. pri. cui dese. qd. c. in se nullam
hab; rationē nec equitatē. & ideo nō est seruandum nisi
i proprijs terminis: sed stari debet tex. quia in feudo nō
eunte per saltum sed suo ordine taxat ē septim; gradus
vt in. c. j. §. hoc quoq; de suc. feu. licet aliqua sit differē-
tia q: post quartū gradū nō vocat paternū sed antiquū
3. Nō nō extantib; agnatis dominū nō posse facē gratiā
filio i p̄iudiciū agnatorū. Item nō q: delictū magis
nocet proximioribus q; remotioribus. Itē nō q: b. c

cōfundit ordo successorij edicti: qz successio incipit a posterioriore: quod ē irregulare et cōtra oēs iuris ciuiliū regulas: et ideo nō ē trahendum ad emphiteosim nec ad libellum. vt. ff. de legi. l. qd̄ vero cōtra rationē. Hic tangitur illud breuardū: an delictus patris noccat filio. et loquor quādo pater deliquit extra tractū. et dic in vno verbo qd̄ nō nocet nisi in casibus expressis i iure. Sed Jaco. de bel. super hoc more suo multū insistit. et dicit i effectu qd̄ aliquādo sic: aliquādo nō. Illud nota qd̄ interdū maiorum tuorum exēpla tibi p̄iudicāt. vt. l. si coartalis. C. de coar. l. xij. Bar. Et qz materia ista quādo feudū amittit ad quos reuertat ē vtilis et quotidiana: ideo diuidō istam materiam i duas partes. Primo quando vasallus cadit a feudo ppter ingratitudinē delicti. Secundo qñ vasallus cadit a feudo ppter ingratitudinē vt ita dixeris tracto. Quero ergo ad quos feudū reuertit quādo ppter ingratitudinē delicti amittitur? Rñ. dicit Jaco. de arc. qd̄ aut vasallus cuius erat feudū deliquit i d. minū et tūc reuertit ad dominū exclusis descendētibz et agnatis quibuscūqz. Aut deliquit in aliū tūc ad agnatos. vt in. §. deniqz. questum. qui. mo. feu. amit. et in. c. lex conradī. §. si quis interfecerit. Et ē hic cāus vbi filij l3 primio res repellūt et vltiores agnati admittunt. vt in. c. si vasallus culpam. §. si de feu. sue. p̄ro. Et est ratio qz vasallus delinquēdo p̄iudicat sibi et liberis suis qz pater et filius cēsent eadem persona et viuo patre cēsent dominū. Et viuo patre rege filius rex dicit. xxxiij. di. i summa per glo. nō. 3. Unde et viuo patre p̄iuari potuit. sed secus ē in agnatis qui viuo delinquēte nō erant dominū: et ideo nec p̄iuant iure quod nō habebant. argu. ad h. de bo. l. l. iij. §. si capitis. et l. cōmuni liberto. et l. iul. ff. de oper. l. l. vlti. ff. si quis aliquē testa. p̄bi. l. iij. Et nūquid expectabitur mors delinquētis vt veniāt agnati? dicit ibidem Jaco. qd̄ non sed veniēt statim tāquam eo mortuo. Sed i p̄rariū videf tex. dicere qd̄ vbi culpa vasalli auferf ei feudū siue delinquat p̄tra dominū siue cōtra aliū qd̄ viuēte domino vasallo delinquēte et eius filijs masculis ad quos alias deberet p̄incere ad dominū debet peruenire: et coheredibus nō p̄iudicat nisi ad tempus dū delinquēs et ei filij supersint. allegat de feudo extrao. §. bñficiū paternum. et §. quod dam. et satis bñ hic arguit. Sed do. Joā. de bron. in summa sua sub rubricella. an fellonia a patre cōmissa noceat filio quominus succedat. sic distinguit. Aut feudum incipit a patre meo: qz res aliq̄ fuit nouiter data p̄i meo in feudū et fellonia nocet mihi: qz i tali feudo nō possuz succedē nisi ex p̄sona p̄is mei. vñ sicut p felloniā quā cōmissit pater meo ipse repelleret ita et ego repellat: qz h̄dis succedētis in alterius vicium par ē habēda fortuna. vt. C. d̄ frue. et lit. ex pen. l. iij. et facit. C. de bo. l. l. j. vbi filij p̄ delictus patris amittūt iura libertorū paternorū. Aut feudū incipit ab auo meo: et tunc aut ego viuente auo meo non sui animatus puta qz ipso viuente nō sui cōceptus: tūc fellonia patris mei mihi nocet qz ex persona aui nihil vēdicare possuz et ex p̄sona patris mei me fundare nō possū. Primo p̄ qz inter me et aulū meū nulla iura cōsanguinitatis fuerunt. vt. ff. de iniusto res. si quis filio exheredato. ver. certum. et ff. vñ cogna. l. j. §. siqz proximio. Aut viuente auo fuit cōceptus: et tūc aut pater meus cōmissit felloniā viuente auo meo et nō nocet mihi qz ex persona patris mei nollo admitti ad feudū sed ex persona aui. vnde in hoc casu perinde erit acsi pater meus nō esset i medio. ar. ff. de iu. patro. l. diui fratres et l. iura. Aut pater meus deliquit post mortē aui et tunc. mihi bene p̄iudicat qz tpe mortis aui mei pater meus bene erat capax feudi. vñ ex p̄sona aui nō possuz admitti i feudum qz pater meus me precedebat. insti. de here. qua. et d̄ff. §. sui. Et hoc est verum si pater meus adiuisset hereditatē aui mei: alias si repudiasset vel nō adiuisset tūc possz

ego succedere auo et ex persona aui habere feudū. ar. C. vnde. l. l. qui se patris. Jo. de bro. S3 Henricus ebridis. i summa sua ti. q. mo. seu. ca. seu. a. sic ait. Propter felloniam autem seu culpā alterius et non suam amittit feudum puta si vasallus delinquat siue culpā cōmittat ppter quā feuduz amittere debeat quoniam tūc filij eius et alij descendētes similit̄ amittūt. vt i. c. vasalli feudū et. d. c. si vasallas culpā. imo etiā agnati amittunt l3 siue rit paternū si fellonia dñm respiciat vt dñs habeat siue iniurie vltionē. vt in. §. deniqz. §. que su. pri. cau. bene. ami. l3 quidam dicāt qd̄ illud. c. loquitur d̄ feudo nouo et nō de paterno. Henricus. Ed. do. in summa sua sub rubricella ad quos seu reuertat qñ amittit. sic ait. Aut vasallus peccauit in dñm: et ad eū reuertitur et nō ad heredes vt hēat dñs siue iniurie vltionem. Si vero delinquit in dñm l3 aliud graue quid fecerit ppter qd̄ feudū amittere d3 tūc reuertit ad coh̄des si feudū paternū ē. vt i. d. §. deniqz. que su. pri. cau. bene. amit. et j. qui testes sint a dño inuesti. c. si quis interfecerit. Et potest poni exēpluz qñ in dñz deliquit: puta si nō petijt inuestiturā infra tps legitimus: vel iacuit tū vxore dñi vel similit̄ vel i p̄lio dimisit cū vel nō iuit cū iperatore ad inspiciēduz coronam. Exēplū vero quādo deliquit l3 nō in dñm vnde reuertitur ad coheredē: puta qz tradidit homines ita qd̄ in curia esse non pōt. vt dicto. c. si quis interfecerit. Ad quādo est factus monach⁹. nam tūc coheredi aperit. vt in. c. miles. de inuestitura quam titius. Et idem crederē in omnib⁹ causis vbi nō sunt culpe: puta dcessit vasallus sine filiis vel feudum vel h̄ditatem repudiat filius. nam in his casib⁹ aperit feudū in coheredē. de vasal. qui contra consti. lorba. c. si cōtigerit. Idem puta in qbusdā culpis puta si interfecit aliquem de parētibz q̄ appellatione p̄cidij appellat̄ vel cōtinēt. vt in. c. deniqz. q̄ su. pri. cau. bñ. amit. et i dicto. c. si quis iterfecerit. et j. qui tes. sint neces. ad no inuesti. Ed. do. Sic ergo vides quib⁹ sermonib⁹ vtrū istī illustres docto. Ego aut in materia delictorū per se p̄sidero descendētes et per se agnatos. Circa descendētes tria cōsidero. Primo formam inuestiture. Donec dicit domin⁹ cōcedo castrū in feudū ticio et suis heredib⁹ de vno in alterū reuertēdo vel dicit cōcedo oib⁹ p̄cipaliter. vel dicit cū extēt filij et nepotes. vel dicit attentis meritis singulorū. tūc non puro qd̄ culpa vni⁹ alteri noceat: quia vnusquisque p se cēsent et tanq̄ idēpēdēs ab alio. Dicit. d. Jac. de ra. i summa sua ti. q. mo. seu. amit. qd̄ est aliqñ tale feu. qd̄ nulla ex cā vel ingratitudine est amissibile: vt qz datū sit eo qd̄ a morte dante liberauit: vel ab hostibus vel latrūculis eripuerat. vt. ff. de don. l. si pater. §. j. et sic magnitudo meritorū cū demeritis cōpensant̄. ar. tñ qd̄ demerita vltima magis pōderant̄ q̄ precedentia: qz vltima culpa nocet. ff. d̄ ac. em. l. si per improbes. et vide. j. an mutus vel alter imperfectus. c. j. ver. q si tale ē feudū. Secūdo d3 p̄siderari status persone delinquētis. j an mutus vel alter imperfectus. §. j. ver. qui si tale sit feudū. Nam si patri erat radicatū feudū pōt delictū eius nocere filio suo qui deliq̄t circa feudū. l3 si nō est radicatū tūc nō est quo ad se feudū: vñ nō deliquit cōtra nāz feudi: iō nō nocet filio suo. Et ista est cōsiderationē fundant̄ oia mēbra Jo. de bro nelto. Tertio ē considerādus vtrū filij sint noiati tamq̄ extranei an tāq̄ heredes: an dubitatur. Nam si tanquā extranei qz meruerūt a patre suo sic nominari nō nocet eis delictū patris. Si vero vt heredes vel simpliciter tunc sic. Et rō differētē p̄ qz nō veniunt ex vi paterne inuestiture quādo tāquā extranei sed mero beneficio domini. Sciendū est tamē qd̄ do. Ed. do. in summa sua ti. qui possunt succedere in feudū. sic ait. Sed quero nūqd̄ pat̄ctū valet inter fratres de successione feudi: puta inuestitū: ita vt succedat i bo: feudo si decedat siue liberis quidam extraneus: nūquid succedat extraneus? et videt qd̄

q. sic: q. pacta apposita in feudo debet seruari. Sed contrarium credo. Nam si statuit hoc speciale i fratribus: ego in alijs contrarium. vt. ff. de iudi. cu. p. reor. Item hoc pactum est contrariu comune q. alter alteri no pot pacisci vt. ff. de verbo. obliga. l. stipulatio ista. §. alteri. Odof. Similiter e veru si verba non sunt apte cocepta: q. nemo recepit pro illo extraneo. sed si aliquis recepit pro ipso videtur q. inuestitura teneat. vt no. in. l. huiusmodi. i. p. re. de lega. 1. §. ff. de verbo. obliga. l. stipulatio ista. §. si quis iuliam. l. prima. ff. de stipu. seruo. Ette probatur etiam per. l. i. c. de dona. que sub modo. §. ff. de posi. l. publica. et in aucte. de no. alie. §. empbireosim. col. ij. et de fellonia delicti dicta sunt hec. Sed quero quid de fellonia contrarius? Et diuidit in duas partes. Primo an p. iudicet de delictentibus. Secundo an p. iudicet coheredibus id est agnatis super hoc. l. de ingratitude contractu. §. dicit Alecur. vbi. §. et q. videt q. feudum ad dominum redeat. vide. §. in qui. cau. teu. amit. §. ultimo. et in. c. imperiali. §. calidis. Sed pul. ibi distinguit q. aut vasallus habet filios aut no. Item alias aut consenserit alienationi agnati aut non. Item alias aut voluit offerre p. cium aut non. de quibus die vt meli per Jaco. bel. §. de fue. seu. c. primo. §. hoc quoq. Joan. falolus in summa sua sub rubricella an alienatione feudi perdat feudum sic ait. Item perdit feudum alienatione facta in cau no permisso. §. de vasallo q. contra costi. l. otha. c. si vasallus. et tunc ad dominum reuertit vt dicto. c. imperiali. §. calidis Item si alia lege alienat qua ipse habet ipso iure feudum perdit fm Gerardu. sed hoc cau h3 obertu acquirat domi no qm masculus non extaret. vt in. c. si inter duos. §. perfecto. §. q. testes sint neces. ad proban. no. inuesti. Innuat ergo fm Ober. q. predicto cau extante masculo h3 de feudu ad ipm masculu deuoluat. Sed none contradicit omnibus que supra dicta sunt de alienatione que aperit viam inuestitori q. a principio videt facta ea lege ne alieat. Et inde qcunq. sententia formam et originem ducit: vt dicit rex. in simili. ff. ad. l. falci. l. in ratiode sui. §. si filio. Rn. vtrunq. veru ee q. aut delinquat i substantia alienationis aut i modo seu qlitate. vt. §. d. l. coradi. §. pfecto. pro cau reuertit ad dnm. secudo cau ad masculu h3 de: q. multu refert vtz substantia corrupat an ei qlitas. qd e no dignu Et e exreplu si pmissa e alienatio ex psuetudie vel pacto paribus et vt fiat alienatio alijs dntam sine dolo. Item si pmissa e i feudatario pib et iteudat eis quos dno expedit no habere: tñ q. istud delictu non e in toto sed in tali reuertitur ad filios fm Jo. fa. q. satis videt no dignum. S3 Odof. re. ti. ad quos seu. reuertatur. et in summa sua. S3 ait. S3 quero quid si vasallus alienat feudum contra natura feudi: nuquid aperiat in dnm vel i coheredes? videtur q. libere reuertatur a dnm vt dicit constitutio §. c. i. que su. prima cau. §. bn. amit. c. fi. d. vas. qui contra p. sti. l. otha. c. j. qui. mo. seu. amit. c. itez si dno. Ma alienado videt dnm cotenere vt ibi dicit: sic in vsu fructuario. ff. de in. do. l. si vsufruc. Sed contra videt. l. q. in coherede aperiat feudum. §. de succes. seu. in pri. §. d. feudo vasal. ricius arg. extra d. seu. c. fi. So. sapieres distinguit quando vasallus alienat feudum vtz dno vel alijs? Siquidem dno aperit feudum in coheredem. Si vero alijs aut dni voluntate aut no. si dni voluntate aperit feudum in coherede. si non dni voluntate aperit feudum domino. Odof. re. S3 in codicibus antiquis feudoz sub ti. de inuesti. in maritu fa. reperiebat talis rex. que h3o in libro meo subreus scriptuz. Si aliquis feudum huerit et alijs coventionem aut refutationem fecerit dno aut alicui p. sone q. vel que nocere videat ei qui in feudum succedere debet at. talis conuetio aut refutatio ei q. succedere i feudum no non nocet. Excipimus patre qui feudum acquisiuit nisi in odium filij vel nepotis fecerit. Et sicut alias dixi istud. c. videt apocripbus et nescit auctoz: et per consequens no

h3 auctoritate ab auctore h3 in se ex equitate multuz de medulla ronis. H3 videmus q. pater no pot fraudare filiu legitima et extra de testa. Ray. Nec libertus patronuz: vt. l. j. ff. si quid i fra. patro. Nec arrogator filiu arrogatu. vt. ff. si quid in frau. patro. l. fi. Nec diuortuz alios quoru iterest. vt. ff. lo. ma. filie mee. Nec renuntatio vt. in. c. j. de renun. li. vj. et in summa fraus et dolus vnus alteri nocere no dz. Et si tn dicas quod ideo nocet q. h3 caz a delinquere: Rn. qd illud est veruz qm a delinquere habeat totalis causa: S3 in feudo pater no no habetur totalis ca a parte h3 a gener: ergo re. S3 hoc reficere cet multotiens dicta repetere et ideo subsisto re. Bal.

Qui testes sint necesarij ad pbada3 noua inuestitura3.

inuedicenis

Diuide i duas partes. Primo qualiter verus. scda scipit in. §. de veteri. La sue. Noua inuestitura pbatur prestes pares curris: aut breuetestatum a paribus confirmatu: siue de minus sit layc siue clericus: nec aliter facta valet etiam si dominus coficet facta et a ij contra testem. Et dicitur noua inuestitura quando feuduz de nouo acqui. it. Clericus autem inuestitura probari pot t. isti bus quibuscuq. paribus vel no paribus masculis tñ et no feminis. hoc dicit. Siue clericus. Quando facta i inuestitura de re propria. Ad solenitate. Nota verbum nec a paribus. Nec opi. non videt mihi rationabilis q. istud non eiset probare per breue testatu: sed simul p breue testatu et per pares. argu. ff. si cer. pe. l. certi condit. §. quoniam. Et sic die q. potuerit haberi pares debet esse confirmatu a paribus. sed si no potuerunt haberi sufficit instrumentum publicu testibus roboratu p ci auctoritate. Tunc opi. e dese: iure textui q. inter sint pares ad solenitate instrumeti h3 Ja. b. l. et Odof. i summa sua i ti quo pbe3 iue. S3 ad qd le itromittit iparoz de factis clericorum? Respon. ratione contractus non ratione psonarum. Et nota q. propter absentiam testiu instrumentaliu aliquado alij idonei admittuntur. vt. C. queadmo. testa. aper. l. ij. §. Sed super hac materia Ja. de bel. §. in ti. quid sit inuestit. ponit talem distinctione cum queritur que test. sint neces. i iue. et per quos pbe3 et qualiter: et cui onus probatiōis incumbat. Distingue aut querit de inuestitura veteri aut de noua. Si de veteri: regula est q. iufficiunt pares et extranei indistincte. vt hoc. c. Si de noua tunc aut de clericorum inuestitura aut laycorum. Primo cau regula est q. pariter admittuntur pares et extranei. vt. §. si de inuesti. iter do. et val. lis ou. §. fi. Et est ratio vt ibi patet in littera. hoc veru si ex rebus ecclesie fiat inuestitura. sed si de proprijs. idē tunc seruaf qd in layco. vt. §. de cle. qui inuesti. fecit. c. j. Si laycoru et tunc aut queritur de inuestitura tepore quo fit aut post tempus quo facta est. Si queratur de noua inuesti. tepore quo fit siquidem dominus habet pares dz fieri inuestitura coram eis salte3 duobus vel tribus vel breui testato iterueniente a paribus confirmato: licet medio lanen. aliter seruent. vt hoc. c. et. §. quid sit inuesti. §. j. alias inuesti. facta no valet etiam si sint absentes pares q. expectandi sunt. vt. §. de cosue. rec. seu. c. j. §. fi. No ob. §. si de inuesti. iter do. et vasal. c. primo. vt ibi no. Si vero non habeas pares tunc adhibeat dominus quos meliores pot liberos. came vt. §. quid sit inuesti. c. j. §. si vero inuestitura. et. §. de veteri seu. §. quod vel p instrumetu publicu. Si vero queris de inuestitura noua post tempus quo facta e: aut contentio e inter dominuz et vasal. vel deputatu ad guardiam: aut iter dominuz et credito rem: aut inter dominuz et emptore: aut iter dominum et eu qui sibi pcedit ad feudum camere vel tendu canue:

aut inter dominū & vasal. qui dicit se inuestitū de noua inuestitura: aut iter dñm & agnatū qui dicit se successisse vasallo: aut iter dominū & filiū vasalli: aut ē cōtentio iter agnatos & filiam: aut ē cōtētio iter vasallū & alium quem cōstat nō ēē vasallū. Si quidem cōtētio ē iter dominū & castaldū vel deputatū ad guardiam: dicit vt dixi s. de feu. guardie. c. i. & de cōtro. inuesti. c. i. §. itē si vasal. & de cōtē. iter dominū & vasal. de inuesti. §. ceterū. Si vero cōtē. ē iter do. & cre. dicit vt. s. de cōtro. inuesti. c. primo. §. similiter. & de feu. da. inuicem. l. cōmī. c. i. & c. si. Si vero cōtētio ē iter dominū & empro: tūc dicit vt. j. de cōtrouer. inter dominū & vasal. c. i. §. si. & de cōtē. iter do. & ep̄orē feu. c. i. Si vero est p̄tētio iter do. & cū qui sibi p̄tēdit feudū camere vel canue. dicit vt. j. in. c. j. §. si vero vasallus. Si vero est cōtētio iter dominū & vasal. qui dicit se inuestitū de noua inuesti. hoc mēbrūz plequif glo. Sed dicit clari: aut est cōtētio de inuesti. quā dominū negat esse factam: an ecōtrario de cōtētio quā dominū affirmat & vasallus negat: aut de incremento feudi: aut de pactis initis inter eos p̄ter feudi nau ram: aut est cōtētio de ingratitudine vasalli. Si quē ē cōtētio de inuestitura quam dominū negat interuenisse: tūc aut dominū possidet aut vasallus. si dominū tūc probare debet vasallus per pes curtis vel breue testatū a parib⁹ cōfirmatum. vt in. c. i. §. i. quid sit inuesti. & s. d. p̄ten. iter do. & vasal. de inuesti. c. i. in princī. & si de inuesti. iter do. & vasal. l. s. ori. c. j. licet s; mediolanen. aliter seruet vt dixi hoc est verum si testes nō recuset dicere veritatem alias cogendū sunt a parib⁹ vel a domo. vt s. quid sit inuesti. c. i. & supra de no. for. c. i. §. notandū & si dominū non compellat licet vasallo probare per extraneos. vt. c. i. quid sit inuesti. Potest etiā cogi petere testes a comite vel a populo vel ab imperatore. vt supra si de feu. inter dominū & vasal. l. s. ori. c. i. siue testes sint pares siue extranei vt ibi patet littera. Nec vera si dominus habet pares: alias admittuntur indistincte etiaz extranei. vt. c. primo quid sit inuestitura Si vero vasallus non potest probare per testes vel per breue testatum regulariter domino possidenti datur iusurandum vt iuret vel referat. vt supra quid sit inuesti. §. i. s. de cōtro. inuesti. c. i. circa prin. d. cōtē. iter do. & vasal. de inuesti. circa prin. In cātib⁹ tamē remittit dño iuramentū vt supra de controuer. inuesti. c. i. §. si vero feudum. & de cōten. iter do. & vasalluz. c. j. §. ceterum. Sin aut possideret vasallus dño incubit p̄tatio q; actor ē. vt. C. de p̄tatio. l. actor. & de eden. l. q. accusa. & s. quid sit inuesti. §. si vero. Eo aut deficere i probatōne aut vasallus possedit anno dño sciente & seruitiū sponte recipiente & desertur vasallo iur. amētuz vt solus iuret. vt. s. si d. inuesti. inter do. & vasal. l. s. ori. c. j. §. si. Vel dicit q; ibi cōstabat feudum esse: dubitabat tamē an ess; paternū vel collaterare alias forte nō iuraret solus vt. j. de consue. re. feu. c. j. Si aut possedit minus anno vel dño ignorante: tunc iurat dominus vt ibi. Si aut vasallus p̄scripsit rem iure feudi. xxx. ānis: tūc obrinet sine sacramēto. s. si de feu. h. cōtro. c. siquis p. xxx. Aut possedit maiori tpe anni dño ignorate non tñ p̄scripsit: tūc iurat cū. xij. sacramentalibus vt. s. d. contentis. inter do. & vasal. d. inuesti. c. j. circa prin. & si de inuesti. inter do. & vasal. l. s. ori. c. j. circ. prin. Sed ē notandum q; iuramentuz nō semp desertur possidenti s; iudicis arbitrio cōmittitur cui sit deferendū q; inueneri d; s; facti qualitatē & personarū condicionē & causē nām vt. j. de consue. rec. feu. c. j. & C. de iurciur. in bonofidei. & plene dixi. s. de cōtro. inuesti. c. j. circa prin. Qualiter aut iurare debeat dñs & vasallus & eius heredes dicit vt. s. de conten. inter. do. & va. d. inuest. feu. c. j. circa prin. & si de inuest. inter do. & vasal. l. s. ori. c. j. circa prin. & j. d. cōsue. rec. feu. c. j. §. j. & d. no. feu. c. j. §. si. Item ē scienduz q; nō obstante cōtrouerfia

d; vasallus inuestiri d suo & alio recto feudo qd habet ab eodē dño sine controuerfia vt. s. de controuer. inter me & do. d. por. feud. fratris mei. c. j. §. si. & j. de alie. feu. pa. c. ij. Si aut ecōtrario ē cōtrouerfia d inuestitura q; dñs affirmat & vasallus negat: dicit vt. s. si de feu. sue. cōtro. c. vasallus de lege cor. c. si. Si vero est cōtētio de incremento feudi: dicit vt. s. de cōtro. inuesti. c. j. §. siquis d manso. & de inuest. de re. alie. fac. c. j. §. si. & s. hic finitur lex. c. j. §. si vasallus & §. sequenti. Si autē est cōtētio inter dñz & vasal. de pactis appositis inter eos dicit vt. s. quid sit inuesti. §. si. Si autē est cōtētio de ingratitudine vasalli: dicit vt. j. qui testes sint neces. ad p̄bandum ingratitudinē. c. j. Si autē est cōtētio inter dñz & agnatos vasalli: dicit vt. s. de cōtrouer. inuesti. §. cū aut d cōtē. inter me & do. de por. fra. mei. c. i. de gra. succ. i feu. c. si. & de inuest. in mari. fa. ra. c. i. §. item placet. & si de feu. sue. cōtro. c. i. Si autē cōtētio ē inter dominū & filiaz vasalli: dicit vt supra si de feu. sue. cōtro. c. inter filiam. & de cōtē. iter maf. & femi. c. i. Si autē cōtētio ē inter agnatū & filiam: dicit vt supra si de feu. sue. cōtrouer. c. ij. & de gra. suc. in feu. c. si. de capi. qui. cu. ven. c. si cōtētio Si autē ē cōtētio iter vasallos: dicit vt supra de pa. te. c. si duo. & §. si tres. & de lege coradi. c. ij. Si autē est cōtētio iter vasallū & alium quē cōstat non esse vasallum: dicit vt. j. de cōtrouer. iter vasallum & aliū de bene. c. i. Jac. de bel. Sed ista distinctio licet sit bona & perfecta tamē pōt abbreviari. Dico ergo q; aut queritur de cōtractu aut de probatōne. Si de cōtractu: aut ē noua inuestitura aut antiqua. Primo requiritur alterum de duob⁹ vel q; interfuerit pares curtis si dominū habebat pares vel breue testatum. Et q; alternatiue lex loquit nō requiro q; breue testatū habuit p̄sentiam partū: statatur enim i dubio p̄pter publicam fidem. vel dicit vt. s. dixi apostillando ter. Si aut dñs nō habebat pares sufficiūt extranei dūtamenē sint viri probati & omni exceptiōe maiores. Si vero loquimur de veteri inuestitura q; formētū antiquitatis habet sufficiūt. testes extranei dūtamenē p̄bate & optime opinionis: & hoc in inuestitura laycorū. Sed i inuestitura clericorum de rebus ecclesiarū: siue sit noua siue vetus: sufficiunt testes idonei extranei vt hic p̄batur i c. nostro. vt supra que sit inuesti. quā titius. c. i. & si de inuesti. inter do. & vasal. l. s. ori. c. j. Dico autē de cōtractu quo ad valētiā cōtractus que consistit in duob⁹. i. in substantia & solēnitate: Nam omne qd ē debet aliquod principium sui eē. vt. l. i. ff. de reg. carō. Hinc sequit scdm mēbrū principale de probatōne. Et ad intelligentiam huius p̄mitto q; ista sunt diuersa: esse & p̄habito esse. vt. ff. de testa. tu. l. duo sunt ti. ij. Potest enī accidere q; inuestitura sit solēniter facta: tamen breue testatum nō reperitur vel pares curtis decesserunt. Et id videndum ē quid iuris si non reperitur breue testatum vtrum p̄tract⁹ vel cāus possit p̄bati per alios q; p̄ partes curtis: & est ar. q; sic. C. de fide instru. l. sicut iniquū. Nam de cāus fortuitus rescindere ea que legitime facta sunt sicut videmus in sentētia: que licet sit lata in scriptis tamen p̄dita scriptura cāu fortuito pōt probari ei⁹ tenor: & amissio per testes. vt. l. quoniā. C. de h̄ri. Idez videm⁹ in priuilegijs dūmodo testes litterati & solēnes extra de cōsi. c. cū olim. Si vero nō interuenit instrumentū & testes substantiales sūt mortui non superest vasallo facultas probandi. debuit enīz facere testes recipi ad eternam rei memoriā ne fortuitis casibus p̄bationis copia subtraheret ei. vt. C. de vsur. pupil. l. si. ff. ad. l. acquil. l. i. lege aquila. si deietū. C. de test. l. publicari. extra de testi. c. significauit. & c. albericus. Ad dōdo reuocat i dubiū vtrū per cōfessionē domini probeat inuestitura? Et dicit aut loquit de p̄iudicio tertij & nō sufficit cōfessio domni. vt. ff. de iur. iuran. l. sed & si possessori. §. si. cū l. sequē. Aut loquimur de p̄iudicio ipsi cōsistētis: & tūc aut

aut confiteat rem vere et sollemniter actam: et tunc statim confessio. vt. l. i. de cōtes. et quod no. C. de li. cau. l. i. ubi em. et. l. cum precium. et. C. de omni agro descr. l. rura. ij. lib. Aut dominus confiteat veritatem sed negat sollemniter: et tunc aut a principio et dominus debet audiri quod pro non facto habet quod non legitime factum est. Aut primo negat et postea delatio ei sacramento confiteat veritatem et negat sollemniter: et tunc nihil patrocinaat ei negatio. vt. C. de fideiō. l. questionē. et insti. de fideiō. here. §. si. et h. et sic propter mandatū inducitur quedam cōualefcentia et ciuilibis obligatio que est vbiq; agi potest sine nra ciuitatis iura. vel melius: ideo est quia propter primū mandatū sup veritate et sic fingunt omnia sollemniter acta. vt. C. de nō su. peen. auctē. cōtra qui propriā iuxta illud qui sic sepe mētiri soles quod si quādo dicere verū velis nō adhibeo si dē. arg. ff. de accu. l. sicui. §. i. ff. de re mili. l. nō omnes. §. a barbaris. Alius cāus est quādo quis cōfiteat sollemniter et negat veritatem vt quod intērat feudū rectū et dominus dicit verū quod interuenerunt pares curtis sed tamen non est feudū rectū sed guardie vel simile et tunc dicit vt no. supra de seu. guar. c. i. et supra de cōtrouer. inuesti. c. i. §. similiter cū similibus. Nota inuestitura. Nota hic cāus expressum que dicatur inuestitura noua. Proter feminas. Nota in feudis feminarum testimonium non admitti. Baldus.

De consuetudine recti feudi. Rubrica.

Sicut non licet ignorare generales leges ita nō licet ignorare generales cōsuetudines dicit Jaco. de are. C. de summa trinitate. l. cūctos populos.

ciendum. Diuide i duas partes.

Primo quibus modis acquiritur feudum. Secundo qualiter probetur noua inuestitura. scda incipit i. §. quod autem dicitur est. Causa. Feudum acquiritur: inuestitura: successione vel eo quod habetur pro inuestitura. Et si dominus dixerit coram curia vasallo: vade i possessionē feudi et iuit acquiris sibi feudum ac si eēt ppria sacra inuestitura: quinimo et si vasallus p animum renuit beneficiū domo sciētie et nō contradicente et seruitur ei quasi a vasallo recipiēdo: si vasallus hoc pbet per testes vel per iuramentum vasallus obrinebit: nisi a dño cōtrariū pbet. et hoc in prima pte. In secūda dicit nouam inuestiturā probari per pares curtis si hz pares: vel admittunt etiam extranei. sed si dominus pares habz expectandi sunt. h. d. Successione. Dicit specu. in ti. de seu. §. quoniam. v. xvj. qd dixerunt quidam quod sicut est duplex bonoz possessio scilz edictalis et decretalis: que sunt idem in substantia: ita est duplex successio. l. edictalis. qz filius succedit in feudo: et decretalis qz d; infra certum tps dñm agnoscere: et fidelit. et ei p̄tare. Et sicut bonorum possessio decretalis nihil operatur sine edictali et edictalis āno finitur sine decretali: ita statutus est filio annus et dies. Sed si tu pōderas istū rex. in inuestitura que fit de filio nō est verū quod sit decretalis s; est quedā executio prime que pprie dicit inuestitura paterna. hec vero que fit filio se recognoscēte in vasallū nō est proprie inuestitura sed successio. Tex. ē hic quod apparet casu: cōuerso si vasallus viuit et dñs mortuus est quod inuestitura quā faciūt heredes dñi nō tribuit ius nouum s; est quidā ordo quod d; finari p cōseruationē iuris questi quod haberetur pro inuestitura. Et nō hic quod nō est omnino idē quod haberetur pro eodē. vt nō. ff. de verbo. sig. l. mercis. Et dē et teneas. Nō quod secūto effecta istoz verborum quod apprehēsa est possessio corporalis: et ista verba fuerūt prolata corā paribus curie vel per breue testatū quod istud est factū: feudum et recta inuestitura ac si dñs tradidisset per se corporalē possessionē. Nam tribus mo-

dis vera possessio traditur. s. proprio corpore tradētis. Item cum ille qui est in possessione discedit et alius ingreditur. vt. ff. de cōtraben. emp. fistulas. §. fundū. et. ff. de acqui. poss. l. permisceri. §. species. Item quasi datur licentia et sequitur ingresso: nimirum quod iste est nūcius in re suā et fungitur officio nūcij et iure vasalli vt. nō. ff. de re iudi. l. miles. §. qui iudicari. et facit. ff. de acqui. poss. l. q abfenti. S; si ista verba nō fuissent prolata coram paribus curie vel in breue testato licet de abusua inuestitura constaret per pares curtis vel per breue testatū vel confessio nem domini istud nō cōseret iure recti feudi. Sed hoc de cōfessione nō credo verū: quod cōfessio est pbatio a lege pbatata. vt in auctē. de equal. de. §. illud col. vij. tunc istud feudum nō cōseret iure recti feudi: nec trāsmittet ad hōdem. Et ideo est quod non est vndiq; sua sollemnitate vasallatum. vt. §. qui. mo. seu. cōsti. pōr. c. i. Sed querit quid i iurisdictione vel decima seu iure decimationis vel alijs rebus incorporalibus: Rñdeo sine possēssione dari possunt in feudū quod non possidentur. Alij dicūt quod debet interuenire cessio: que idem operat i incorporalibus quod operat traditio in rebus corporalibus. vt no. ff. de dona. l. ad eū. et. C. quādo fiscus vel priua. l. si. Alij dicūt quod sufficit si dominus parit vasallū vt. ff. de iure do. l. si sponsalibus. §. i. ff. si sui vendi. si a re. C. de usufruc. l. corruptio. ff. de sui. l. quotiens. ff. de s. rusti. predio. l. si edes. in fi. Alij dicūt quod si datū est castrū cū iurisdictione possessio iurisdictionis si acquirat sine possessione: siue apprehensione territorij. Et sic est necesse quod prius de ipso castro et territorio fiat inuestitura corporalis tāq; de principaliori: et tāq; de fundamento iurisdictionis. vt. C. vbi et apud quos. l. si. Considera quod castro nulla est attributa iurisdictione actiue quod nullū est ei deputatū territorij quod d; a teredo. vt nōr Inn. de re sti. spo. cū ad sedē. Passua aut iurisdictione bñ ict. vt. C. de epi. et cle. l. nulla. §. qz si iuito. et no. i auct. q. mo. na. effi. sui. §. sigs ar. ex quibet col. vij. et p rāto imperiū merum vel mixtū et ipa iurisdictione nō est qd accessoriū castri imo est quid maius eo. Tamen considera quod quedā quasi possessio cōsistit in habitu: et hec in istis corporalibus acquiritur potestatis collatione vt extra de elec. c. transmissa. Quedam cōsistit in actu et executione: et hec acquiritur operis affectu. Pro dno qui nihil agit nihil possidet. nō. ff. de serui. ru. predio. l. seruitutes que in superficie. Aliquo tempore. nō minus anno. Joā. bel. Domino presente. ff. de procu. presentis. et. l. murus. §. is qui curatores. vel in eodē foro existēte. vt. C. de prescrip. lon. rem. l. si. v. de hoc. Expectadi. Nō absentes expectandos quod verum est si cōmode possunt expectari vt plene legitur et nō. ff. de vaca. mu. l. p̄tor. §. si post cāz. et expectabunt p duos menses et non vltra. vt. ff. de iure fil. l. aufer. §. q compensatione et ff. qui sine manu. ad liber. perue. l. latinus. et argu. extra. de loca. c. potuit. vel iudex diffinet tēpus ex quo nō est a iure diffinitū. vt. l. j. ff. de iure deli. et nō in simili. ff. de procu. l. oium et ar. C. de inge. et man. l. diffamari et ff. de here. insti. l. si quis instituat. et. l. de die in prin. q satisfda. cog. et. l. si finis de bonis auct. iudi. pos. Et nō hic quod nō valet factum nō expectatis expectandis nisi requisiti adesse noluerint. ar. eorum que nō. ff. de in inte. resti. l. si. Et hoc verum quod talis est contrabēs quod habeat administrationē. Secus si propter abntiam nō habeat administrationē. vt adultus abntē curatore. nā tūc abntia impedit actum geri. vt. ff. de aucto. tu. l. i. in fin. Et tunc est ar. ad questionē statuti dicētis quod mulieres nō possint p̄rabere sine p̄sentia p̄pinquorum. nam cū auferat eis administrationē posito quod propinqui nollēt interesse tamē nō valet contractus nisi p̄pinqui hoc facerent deolo malo. Nā tūc iudex potest eorum p̄ntiam supplere decernēdo se ratū habiturū id quod gestū erit corā calūniosa abntia nō obstāte. ar. ff. qd cū sal. no. l. i. §. ij. nā tūc et remouere potest eos vt suspectos. vt. C. de p̄cura.

I. cū quires agit hīdū. Deinde no. valde glo. hic pos-
tam qz nos dicimus qz ppter abntiam magistratus po-
test interdū quis sibi ius dicere. Nam certe imo dz ma-
gistratus expectari. Ita dicit glo. hic nō. Sed si expecta-
tio cēt frustra nō puto expectādū. vt. ff. d. sta. ho. l. arcu-
sa. r. extra de lortile. c. ij. Facit. ff. de ritu. nup. l. si ita pa-
ter. Bal. de perusia.

Sacramentum. Diuide in quinqz partes.
Primo cui dabit sacramē-
tum. Secūdo qualiter r. cū quib⁹ iurē in cā feudi. Ter-
tio an iurē de calūnia in cāis feudalib⁹. Quarto an lice-
at vasallo dominū accusare vel cōtra eum testimonium
reddere. Quinto qualiter sit dirimēda cōtrōuersia i-
ter dominū r. vasal. Secūda incipit in. §. si aut iudice.
Tertia i. §. quibusdam. Quarta in. §. similiter. Quinta
i. §. item si inter dominū. Caus. Quēstū est cui iusiu-
randū debeat de ferri in causis feudalibus an actori vel
reo? Respōdet qz nō pōt regula dari s; relinquī arbi-
trio iudicis qui interdū deferat actori: interdū reo: inter-
dū neutri. Et tūc demū de ferri si presūptio ē pro reo cui
dat r. iudicem moueat. si nulla ē presūptio pro actorē:
tūc de ferri reo possidētī: vel absolūt sine iuramēto. De-
inde dicit qz aut iuramētū de ferri a parte: aut a iudice.
Si a parte: aut iurare debet cū duodecim sacramenta-
libus: aut refer. e. Si a iudice de ferri vasallo: tūc iurare
debet cū duodecim sacramentalibus sex parib⁹ r. alij sex
extraneis si vult r. iurare debet semp sine mētionē con-
sciētiē. Si vero de ferri domino a iudice iurare dz cum
xij. sacramentalib⁹ vel pib⁹ vel extraneis vel pmixtis. Et
aut iurat de facto suo: r. iurare dz sine mētionē cōsciētiē.
Aut de facto alteri: r. iurat fm psciētiā. Quidā tūc dixe-
runt nūqz iurare dz fm psciētiā. b. d. vsqz ad. §. i quib-
dam. A. Et scias qz psciētia animi motus trāsmitti nō
pōt: r. ideo heres denuo tenetur iurare de maliciā.
ar. ff. d. dā. ifecto. l. qui bona. §. si quis stipulatus. 3. De-
tentī. idest actori. Neutri. quia cū officio iudicis de ferri
cum interrogatorie vel iuratorie actiones recesserūt ab
aula. vt. ff. de interrogato. act. l. i. r. l. vbi cūqz. eodez tī.
nisi aliqua cā iuri cōsona dz cē que iudicē moueat ad su-
um officiū ipartiendū: qz sine causa neminē audit pctor:
vt. ff. de transac. cum hī. §. cā cognita r. C. de edic. diul.
adri. rol. l. edicto. r. ff. ad carbo. l. iij. §. cāe. r. §. tūc cāe.
r. extra de proba. c. ij. Iudicem moueat. Adde qz iudex
dz moueri nō soluz ex allegationibus partiū sed ex pro-
prijis moribus r. rōnibus vt nōt Ber. extra de cōcel. p-
ben. c. ex parte. Hostien. Nihil est. quō pōt esse quod nihil
sit qz faciat pro reo vel actorē cūz actorē nō pbāte ius cōe-
faciat pro reo vt. C. de eden. l. qui accusare? Rūdeo hic
nō loquit de probationibus iuris sed de pbatonibus
facti. Nō autē qz probationū tria sunt genera. s. vera r.
plena r. hec nō indiget patrociniō iuramentī sed nec cō-
tra eam iurari pōt. Verisimilis r. nou est plena: r. iu-
uatur patrociniō iuramentī dūntamen alic circumstan-
tie moueant iudicem. Est r. alia que neqz verisimilis
neqz plena ē r. ista p nulla habet in causis i quibus agi-
tur de magno p̄iudicio. r. dicit vt. §. d. cōtrou. r. inuesti.
circa p̄iudiciū. Que autē sint illa que iducunt verisimi-
lem r. legibus cōsonātem cōiecturā? Bl. in. l. admonēdi
ff. de iur. iuran. dicit qz sunt plura. Inter cetera ponit qz
ē vn⁹ testis de veritate. dicit Jo. an. seu Nicolaus furio-
sus i apparatus suo: quem fecit ante apparatū Accursij
ad. l. admonēdi qz tūc vnus testis testimoniu facit indi-
cium quādo ē pbate vite r. bone opinionis nec pōt habe-
ri suspectus familiaritatis vel alia de cā que verba no-
tabilia sunt r. vera. Expone rex. duz dicit vel alia de cā
iudicis arbitrio cōmittēda vt hic: r. si iste testis cēt infa-
mis ifamia facti que habet debilitare eius fidem nō cēt
integer testis ad de ferri iuramētū. vt no. ff. de sena. l.
cassius. r. C. de sum. tri. l. prima. Et vnum scias qz re-

lis non legitime examinatus nō facit iudiciū ad iura-
mēti delationem. vt. ff. r. e. questio. l. marit⁹. Et dico nō
legitime ē si testis sit legitim⁹. tamē modus examinādi
fuit nō congruus: vt qz nō sit interrogatus de cā sciētiē.
Nam licet duo testes nō interrogati faciant plenā pro-
bationē: puto tamē qd vnus nō faciāt semiplenā: r. idē
si vn⁹ testis non dixit plene factū. vt no. ff. de infa. l. luti⁹
qz talis examinatio nō caret qualiquā boni viri suspi-
tione cū iudex nō laborauerit ad veritatē inquirendā.
vnde modicus defectus impedit semiplenam pbatōez
vnus testis. nimirū qz satis exorbitat fides vnus testis
a iure cōmuni. vt extra de testi. c. inouit. pro hoc quod
no. in. l. ij. C. qui r. aduersarius quos. Sed illud est semp
memorie retinēdum qz quādo cūqz vnus testis deponit
super eo quod remotū est a natura cōtractus tūc ex vno
teste nūqz de ferri sacramētū: qz eius testimoniu non cō-
sonat nature negocij: nec iuri qd naturāz imitat. vt. §.
quid sit inuesti. §. item si vasallus. qz contra naturā ne-
gocij nulla presūptio surgit. r. vide quod no. ff. pro so-
cio. l. si margarita. Alia vero que de iure cōmuni in ista
materia possunt dici plenissime examināui in dicta. l.
admonēdi. r. C. de rebus creditis. l. in bone fidei. Re-
uertamur ergo prop̄ie ad materiam feudorum. Quero
itaqz probationibus deficiētibus quid debeat fieri in
causis feudorū? Dicit Odof. in summa sua sub dicta ru-
bricella qz circa hoc iura sunt valde obscura in vsib⁹ feu-
dorum. Unde ad hoc vt possis coram iura aperte habe-
re: scias qz de iure cōmuni si nulla partium quicquā p-
bat in cā semper aut possidet debz absolui. vt. C. d. edē.
l. qui accusa. de probatio. l. si. Tamē i feudis si videt iu-
dici poterit de ferri sacramētū possidētī idest sacramē-
tū defensionis vt hic cū multis similib⁹ de quo sacramen-
to in iur. ciuili non sic reperit. nisi in quodā loco vt i autē.
vt litigā. iurent. §. si quis autēz col. viij. Sed rex. §. si de
inuesti. inter dominum r. vasallūz his or. c. ij. sic ait. Si
vasallus sit in possessione feudi solus iurabit si p vnum
annum sciente dño r. nō cōtradiciente in possessione feu-
di permanserit. Item rex. §. qd sit inuestitū. c. j. §. si ve-
ro vasallus sic ait. Si vasallus possideat vel qsi posside-
at puta feudū camē vel canue duabus vel tribus quie-
tis acceptationibus non est opus probatione s; aut iuret
aut referat. Ali⁹ rex. §. de gradi. luc. i feu. §. si vero dñs.
sic dicit. Bonus ar iudex cā cognita diligētē inuebit
cuius potius iurē iurādo sit dirimēda hec questio. Tex.
videt dicere qz quādo iuramentū datur ita demū dat
si alij iud. p eo sit qz iudicē moueat. Vbi cōsidera d ista
dictōe aliquid qz nos dicimus qz vbi cūqz significatio
oratiōis sumitur ex aliquo sufficit qz pars sit va ad veri-
tatem oratiōis. vt. ff. de re. du. l. si is qui ducēta. §. vtrū
Et ideo si aliquid p eo ē vt probatio vnus testis tūc ei
de ferri sacramētū vt hic. Et ita notabiliter dicit glo.

Sed nūquid hec cōsonat de iur. ciuili regulis? Ai-
detur qz nō quia quorū ad solēnitatem actū requirit
testiū pluralitatis ibi si deest vnus testis non supplet p
iuramentū. vt. C. de testa. l. si vnus. A Sed istud est
verum quādo certus numerus ē statut⁹ ad solēnitandū
actum. 3 Sed in feudis requirūtur saltem duo pes ad
solēnitatem inuestiture noue. vt. §. qui rel. sint necess. c.
j. ergo deficiēte numero inuestitura ipō iure non valet.
Sed dices hic nō deficit numerus inuestiture tempore li-
cet deficiat tēpore probationis. Sed tunc ego quero
quomodo sciam qz deficit numerus nūquid vnus testis
pōt probare semiplene solēniter factā inuestituram co-
ram duob⁹ testib⁹ puta corāz se r. alio ipari? Istā dispu-
tationē habemus in testamētis. ff. de testa. l. bides pa-
lam. i prin. r. no. in. l. ij. C. de bo. po. fm tabulas. Epor-
ter ergo qz iste testis deponat d veritate inuestiture r. ei⁹
solēnitatem r. vtrūqz semiplene pbabit: alias sequeretur
qz inuestitura cēt ipō iure nulla: r. sic iusurandū nō pa-
trocinarē

trocinare q̄ eēt iuramētū super facto ab omni iure re-
morō: nō super iure. vt. l. ff. de iureiurā. Sed mirūz
ē s̄m d̄of. q̄ i aliquo cāu d̄f sacramētū vasallo possi-
denti. Nam dū confiteer q̄ tenet a domino i feudū ergo
cōfiteri videt q̄ alodūz sit domini: sic super directa
rei vendicardē d̄z cōdēnari ex vi cōfessionis. vt. C. d̄. p̄-
ba. l. siue possideris. Sed ego r̄ideo q̄ ista cōfessio nō ē
simplex: sed habet cōtradictionē āncram. ita q̄ vnū ab
alio separari nō p̄t. Secus enīz si possent separari. vt
ff. de iube. le. laureti. §. idem quesit. C. de transac. l. siq̄
dem. ff. si cer. pe. l. quidam estimauerit. ff. de le. ij. l. q̄ so-
lidū i p̄m. C. de dona. ante nup. l. ij. C. de excep. l. liqui-
dem. Et sic q̄ iste cāus ē similis ei qui cōfiteatur pro-
missionē sed allegat pactū de nō petēdo q̄d probat per
vnū testem. Nā si iudici videt p̄t deferri super hoc pa-
cto de nō petēdo sacramētū i defectum p̄batiōis nec
enim sunt ista cōtraria imo sūt comparabilia: sic plena
p̄batio non derogat semiplene. vt dixi in dicta. l. in bo-
nesidei. Sed qualis debet eē iste vnus testis i feudo?
r̄ideo debet eē permissus non prohibitus. Et sic d̄stin-
guendū ē inter nouam inuestiturā et veterē. vt. s̄. ti. j. c.
j. Nam testis inualidus nō facit semiplenā probationēz
nec iudiciū maxime semiplene idest q̄ nō adimiculaf
p̄bationibus. nam quedā sunt iudicia motiua nō admi-
niculatiua que min⁹ sunt q̄ semiplena p̄batio. vt no.
ff. de probatio. l. cū p̄batio. et l. etiam matris. S̄z ego
quero cū vt dictū ē superius requiraf possessio annalis
nāquid per vnū testem ista possessio semiplene probef
ita q̄ super ea deferaf sacramētū in defectū p̄batio-
nis? R̄ideo nō q̄ cū ista possessio debeat probari tāq̄z
iudiciū ad deferendū iuramentū i cā principali oportet
q̄ probef plene q̄ vnus testis super iudicio nō facit i-
udiciū. vt no. in. l. ff. C. fami. herci. Deinde ex his que le-
gantur hic. et. s̄. de cōtrouer. inuesti. c. i. et de cōten. inter-
do. et vasal. de inuestitura. c. i. colligif ibi quedam d̄stin-
ctio per Jaco. de bel. que talis ē: q̄ aut iuramentū de-
ferat a parte parti et tūc debet iuramentū prestari vel re-
ferri. vt hoc. §. manifeste enim turpitudinis ē nolle iura-
re vel iuramentū referre. vt. l. manifeste. ff. de iureiurā.
Et sic aliter de iure cōmuni vt ibi. Aut deferaf a iudice
et tūc aut actor plene probat et reus cōdēnāf. ff. d̄ rei
v̄. l. i. l. officii. Aut nullo modo probat et tūc reus absol-
uit de iure romano vt in p̄trarijs. et. C. de his qui ad ec-
ele. consu. l. p̄fici. §. sicubi. S̄z in feudo p̄t iudex deferre
si sibi videbit expedire. vt hoc. §. Aut actor semiplene
probat vt per vnū testem: vel priu ita m̄ cripturā. vel p̄
p̄parationē litterarū: et tūc aut vnus t̄rū nouit veritatē
et sibi deferaf iuramentū. ff. de iureiuran. l. iurandū ad
pecanias. §. i. Aut vterq̄z nouit veritatē et tūc honestio-
ri deferaf. Si aut sint partes tūc aut feudū ē modicū et tūc
actori deferaf. Aut magnū et tūc reo vel conterf in arbi-
trū iudicis. vt hoc. §. in dubio vero magis deferaf possi-
denti. Magnū enim ē cōmodum possessionis. vt insti.
de interdī. §. cōmodū. et potius reo. vt no. C. de re. cre.
l. in bonesidei. Jaco. d̄ bel. In hac ergo cōclusionē re-
maneamus videlicet q̄ aut domin⁹ possidet et vasallus
nullo modo probat: et tūc absolut⁹ domin⁹ nullo prestā-
to sacramento. Aut possidet vasallus et domin⁹ nihil p̄-
bat et tūc si vasalli possessio ē antiqua: et cō sacramento
questio diffinit⁹ et absolut⁹. Aut noua et cōmittit tūc sa-
cramento domini nisi aliud p̄ possidente faciat. Aut p̄-
batio per agētem dominū vel vasallum sit semiplena et
tūc cui sit sacramētū deferendū p̄mittit iudicantis ar-
bitrio. qui quādoq̄z actori: quādoq̄z reo: quādoq̄z neu-
tri deferaf. et vt hic dicif. et in. c. si. de iurciuran. nō. et ita
intelligif et limitaf. s̄. de controuer. inuesti. i. p̄m. et. s̄.
si de inuesti. iter do. et vasal. l. i. c. i. vbi nō erit d̄scribitur
probationib⁹ res decidit sacramento possidētis q̄d ē ve-
rum si possidēt iudex crediderit sacramētum eē deferaf

am. Adde quod iuramētū nō dicif proprie probatio
s̄z quasi probatio. vt no. s̄. de seu. cogni. c. l. cōdū. Item
sciēdūz ē q̄d duplex ē feudū corporale et incorporale pu-
ta iurisdictionis et decime ecclesiarū. igitur feudū eēt iur-
isdictionis. Et ita ergo feudū iurisdictionis q̄d vtrū ac-
quiratur quasi possessio per procellum tactū cōtra peni-
tus contumacē: Et dicendū est q̄ nō. dicit eiz. Inno. q̄
ex hoc iudex n. n. possidet nisi labia sua. vt ip̄e nō. extra
de restitu. spolia. c. cū olim. Et potest ergo q̄ aliqua cre-
ditio sit ita pura per capturā pignora vel descriptionē
bonorum et diuisimodi. Et ē rō q̄ iurisdictionis requirit ex-
tremūz in quo aliquid realiter agat et nō abusiue. Sed
occurrit q̄dam dubitatio. nā ego dixi sup̄ius in. c. j. §. si
vero vasallus. §. quid sit iacti. d̄ q̄ vasallus per duas
vel tres acceptationes p̄mittit i quasi possidē et si sub-
trahētur sibi p̄batiōes deferaf sibi iuramentū. Nāz primo
v̄ q̄d tamēz spoliatus p̄bet q̄ eo ip̄o p̄bat q̄ spoliat⁹
ē. vt. C. de p̄scrip. xxx. anozū. l. siq̄z ēptioms. §. l. hic
sup̄ illis. S̄z ibi loquitur in vera spoliatione hic i ficta. ar-
guē. ff. de v̄sac. l. legē. §. si viā. Item ibi erit cōtēntio
logissime possessionis vt ita et p̄ Inno. i. c. bone de op̄tu-
la. p̄ela. Conscientia. Quia de cōscientia sit hic metio:
quero si ecclia ē d̄na et pius h̄z p̄ciētā cōtrariā cō-
scientie cōuenit. qualiter iurabit? R̄ideo s̄m cōscienti-
am cōuenit. iurabit i anima cōuenit q̄ ip̄a nō ē maior
pars capituli imo nec h̄z mediā vocē s̄z ad ratū capituli
lum cōierat. Et p̄p̄z magistratus q̄ ierponit auctori-
tatem in creatione iudicis vel magistri societatis. nemo
enīz dixerit magistratus societatis habere dimidiāz i tas-
tis collegij q̄ iusticeret sibi adberētia vnus i facto co-
legij q̄ eēt falsus. Et eēt exēplū hic nōbile: vt nō. Jo. mo-
nachus in. c. p̄sentū de testi. l. vj. in glo. sua que icipit
et ita abbas. De cōscientia. nō. in. l. j. C. de bo. pos. secū-
ta. et adde q̄ nō. de elec. cū in veteri i nouella. vbi ē ep̄s
d̄z iudicare s̄z allegata et probata nō s̄m suā p̄p̄iaz cō-
scientiaz. vt i. c. venerabili de cēi. per Inno. in nouella.
Et scias q̄ tribus modis cadit cōscientia in boie.
in. c. ij. extra de offi. ordi. i noue. Et an sup̄ cōscientia pos-
sit referri questio? Sic q̄d nō in his que modici sunt p̄-
iudicij. vt nō. in. §. assessorē in. c. statutū de rescrip. i vj.
Sed i his q̄ sunt magni p̄iudicij bene p̄t q̄rela p̄poni
cora superiore. s̄z nō appellari. Ita dic̄ glo. v̄mca in cle. j.
de iure p̄a. §. Bal.

In quibusdam. Caus. Cōtēntio ē iter d̄nz
et vasallū de feudo: queritur
an vasallus poterit a domino exigere iuramentū calā-
nte? R̄ndet q̄ nō q̄ imperator hoc prohibet sed nec do-
minus exigere p̄t a vasallo. Alioquin si exegerit et ip̄e
etiam coget iurare q̄ q̄ quisq̄z iuris ē. et hoc dicit.
Quero si dominus vult prestare iuramentū calānte
vtrū possit et ipe exigere a vasallo? Quidam dicunt sic q̄
vt ē iure cōmuni. Item q̄ priuilegiū sibi datum nō de-
bet retorqueri cōtra eū. vt. ff. de iuno. l. si iudex circūuē-
to. In cōtrariū videt q̄ istud priuilegiū ē cōsumat⁹ et
ex eo pericete ius questū vasallo ergo domin⁹ id reuo-
care nō p̄t. vt. ff. q̄ quisq̄z iuris. l. iij. in p̄nci. Itē non
debet cōferri in potestate aduersarij mei. vt. ff. de iuris.
omni. iudi. l. si talem cū codē. §. quod si mutue. Itē quia
licet beneficiū habeam ex quadam cōsequētia tamen
possum eo vri principāliter p̄pter se et in aduersario
meo nolēte. vt. ff. de cōtra. ra. l. si post mortem. §. si. et no.
per hoc. C. de tēpo. in iure. reit. l. p̄cedē. Simile habet
enim de impetrante appellatōe remota: que clausula nō
extendif ad cām recouentionis vt extra de mut. peti. c.
prudenciam. Nam licet impetrans renūciat clausule nō
tamen nocet aduersario. Itē habebamus in spoliatis.
C. de frue. et lit. expē. l. si. Et hoc credo verius. S̄z quo-
modo respondetis ad. l. si iudex? R̄ideo ibi licet i cor-
relatiuis. argumē. ff. de accepti. l. si. Et vt ius ibi solus

minor habet privilegium, sed adversarius venit de iure communi, ut C. de repu. que sunt, i. iudicio, l. i. et ideo prius legatus est portio. **De novo op. nā littera ista videtur falsa.** Si enim tu consideras naturam illius tituli quod quod iuris, duo requirunt scilicet quod ad impetrationem et quo ad ius commune iniquum sit concessum. Si neutrum horum est hic. Nam nec constat hic dominus impetrauerit nec est ius iniquum cum dominus ceteris loco parentis vel patroni cui remittit iurandum calunie, ut l. iurandum et ad pecunias, §. hoc iurandum. Sed dicamus quod hoc sit speciale in iudiciis in quibus debet seruari paritas, si statim ego opponam quod sit patronus non iurat de calunia tamen libertus iurat. **Dico ergo quod ille titulus quod quis quod iuris habet hic locum per excessum non per inuentionem, et facit, ff. de dān. insec. l. si quis mihi bona, §. si quis quod.** **Et sic queritur.** An ubi non iurat de calunia re possit i factio proprio allegare contraria in origine: ut fallus et inofficiosum quod quando factum et cludit factum illa sunt contradictoria: et videtur quod non quod qui de inofficioso excipit: agere videtur, ff. de inoffi. testa. l. papini, n. §. si filius, sed in mera exceptio videtur quod sic quod non caluniam qui facit hoc iure permittente nisi sit contradictio iuris sibi ipsi i factio proprio, ut in c. nullas pluribus de re iur. in. vi. per Dy. et alibi de hoc notauit. **Dono iudex non fundat se iuramento calunie sed in calunia quod etiam sine illo iuramento caluniam repellit et licet non contestat.** Et sic nondum iurat de calunia, ut no. Inn. i. c. i. de offi. vica. **Incipit quod si actor non vult edere actionem vel reus non vult edere exceptionem audiendam suam denegat.** C. de trasac. l. vbi. **Extra nota quod veritas et inocentia deficiunt que a calunia, ut C. de iniurijs, l. si non contumacia, C. de his quibus ut indig. l. sorore. Item non quod non solum, l. prouidet contra partem caluniam sed contra futuram, C. de vsur. pupil. l. pupillus. Extra nota quod petitio simulata non iuuat simulantem, ff. de trasac. l. cum hi, §. si cum his, et C. de lega. l. si i fraudem, §. Baldus.**

Similiter. Vasallus non potest dominum accusare vel contra eum testimonium ferre i causa civili vel criminali. Et si contrafecerit amittit feudum, hoc dicit licet quidam aliter dixerunt, hoc dicit. Si contrafecerit, l. sponte, nam ille qui cogit non dicitur contra facere quod ius pretoris ceteris est ius diuinum quod excusat, ut ff. de dā. insec. l. fluminum, §. si seruus, et ff. de publica, l. cesar, et ff. de re iur. l. non videtur, §. qui iussu, et ff. de istam i. l. furris, §. qui iussu, et quod non, in regula quod quis mandato per Dyn. et hoc non adiicitur rex, causa cognita se penale iudicium daturum tamen hoc semper subintelligitur, ut ff. de iniuris voca. l. quauis, et Et quando testimonium contra dominum dicitur: adde supra que fuerit prima causa bene amittit, §. et qui latis, ibi in glo. et specu. de testa, §. i. ver. nungd vasallus, §. Bal.

Item inter dominum. Causa. Si presentio est de beneficio inter dominum et vasallum domino possidente vasallo autem in prebatione deficere absoluit dominus sine iuramento. Sed vasallo possidente domino i prebatione deficere si longa est possessio vasalli sibi deferunt sacramentum. Sed si noua non deferunt sibi sed domino nisi presumptio sit pro vasallo, hoc dicit. Longa. Nota quod longa possessio dicitur in eo quando in ea stetit per annum et est valde impropria locutio, C. de vsu. trasac. l. i. in principio, vbi non solum annus sed biennium vocatur tempus angustum id est breuissimum quo tempore miseri domini a iure suo non deberent excludi. Sed speciale est i feudis propter seruitia que domini recipiunt a vasallis. Noua possessio, id est minus anno, ff. de cer. nisi aliud id est alia qua idonea presumptio cum duodecim sacramentalibus ff. de cer. Bal. et.

Ex corradi. Diuide in duas pres-

Primo tenor legis Corradi. Secundo quedam distinctio secundum consuetudinem mediolanensem. Secunda incipit in ver. sed talis. Causa. Si inter capitaneos regis est questio coram rege debet diffiniri per l. corradi. Si vero iter valatores coram paribus curie. Sed **Mediolanensis non seruiatur dicta lex: et distinguit.** **Sunt contentio est inter duos quicumque fuerint de beneficio regali tunc coram rege decidit: certe vero cause coram paribus curie, hoc dicit.** Quero que distinctio sit rationabilior? **Et videtur quod distinctio corradi quia omne ius quo utimur primo pertinet ad personas deinde ad res vel actiones.** Est ergo persona tanquam dignior inspicenda, ut l. querit, ff. de ita, bo. sic insti. de iure naturali, §. si. In contrarium videtur inspicenda causa potius quam persona maxime quia ius in ea positum est, ut ff. ad l. aquil. l. si ex plagis, §. i. cluuo capitolino, so. distinctio corradi rationabilior est et tenenda quia est lex imperialis. Nam per personam in dignitate positam non nulla privilegia iuenit veteris iuris auctas, ut C. vbi sena, vel cia. l. quorites, C. de iniurijs, l. si, C. de pecu. l. pe, C. de digni. l. quorites, li. xii. cum infinitis similibus. **Primo mediolanensis consuetudine facit quod solummodo de beneficiis principis ad eum pertinet iudicare et ipse est qui potest et hoc determinare de eorum liba et qualitate: et que modum beneficii sui esse malit, ut ff. de reg. iur. l. nerarius, et ex de iudi. cum venisset.** Nam beneficium principis similitudine est legi ab eo condite quam ipse solus hoc interpretari, ut C. de legi. si ipsialis maiestas. In casibus autem ei non resuatis ita magnos iudex debet iudicare ut puos absque personarum discretio, ut C. de iudi. l. re non noua, Bal.

inter partes. Diuide in tres partes. **Primo coram quo sit dirimenda contentio orta inter partes.** Secundo an dominus possit feudum alienare: et quo casu. Tertio an vasallus possit feudum alienare vel alij dare et quo casu. **Secunda incipit i. §. ex eadem, l. Tertio in §. similiter.** Causa si contentio est inter duos vasallos quorum uterque dicit feudum proprium esse siue producat eundem investitorum tunc diuersum: causa diffinitur iudice vel arbitro. **Veritatem si ambo producat unum et eundem investitorum si domino possidente sine fraude variare voluerit ille obtinebit nisi adversarius contrarium probauerit, b. d. Inter partes duos, id est inter duos quod dicit se pares sed tamen non constat: alias dominus esset cognitio, ut j. de probi. seu. alie per Sede. c. j. §. preterea si inter. Et dicit ut ibi plene non. ff. de cer. coram iudice, l. ordinario. ff. de. **Quarere est vulgare vulcorum qui appellat instrumentum guarerigie, i. firmitatis et pacis cui est oio standum.** **Hec est intentio littere quod ceteris paribus quam uterque allegat dominum: dominus potest alteri affirmare feudum, ar. ff. de te. ij. l. si seruus, §. si, inter duos.** Sed queritur quid si inter duos agatur non de iure rei sed de iure possessionis: pura quis ad quem venerit possidentem, ut C. de app. l. j. l. j. uterque vasallus sit: et hoc contestatur? **Ridet ebredumensis i summa sua quod quod violentie non contractabit coram domino feudi, ut extra de fo. cōp. ex parte fm B. ff. et non, extra de iudi. ceterum, fm Ber. et dixi ibi de pbi. seu. alie, per Sede. i. §. preterea dicit tamen ebredumensis quod de consuetudine in multis locis tempore cognoscit dominus in hoc casu siue de possessione siue de proprietate queratur. Ita ponit ipse in summa in vltima carta. Ego alias dixi quod si istud possessio: respicit administriculum petitorum quod pertinet cognitio ad dominum, ar. C. de iudi. l. nulli. Si autem nullum prestat administriculum: agitur ad aliam penam quam priuationis feudi: et altera l. q. l. feodorum talis cognitio non pertinet a dominum sed ad ordinarium loci. Et est ratio quod non pertinet ad naturam feudi: quod due****

rini cause spectant ad nãz feudã. s. ipsius feudã cõstitutio
 vel cõseruatio. Itẽ eius priuatio que fm cõstitutiones
 feudales descendit. De alijs. n. penis nõ cognoscit iudex
 feudã: s. ordinarius loci. vt nõ in. d. c. ceterũ per ino. 7 id
 siue criminaliter ageretur siue ciuilitate actione iniuri: 2
 ad vindictã: siue actione. Laglie vel interdico q. vi aut
 clam: iudicis ordinarij eẽt cognitio vt i. d. c. ceterũ. S. 3
 q. sit mẽtio hoc de arbitris: ideo scias q. dñs Jacobus
 de ardizone in summa sua quesuit vtruz quis possit cõ
 promittere in aduersariuz? Et dixit q. nõ. vt. l. penul. ff.
 de arbi. q. cõpromissuz requirit duo extrema que non
 sunt hic q. nõ sunt hic q. nõ est nisi vnus cõpromittens
 vt. l. ij. ff. de stip. seruo. Sed licet istud non teneat tanq̃
 cõpromissuz in arbitrium nõqd tenebit tanq̃ quodam
 pactuz? ar. q. sic. ff. pro so. l. si margaritã. ff. de p̃scrip. v.
 l. ifulaz. In cõtrariũ q. ad obligãdũ si nõ valet q. ago
 vt ago nõ valet vt valere põt vt. l. j. §. j. d. p̃sti. pec. De
 hoc dic q. aut tanq̃ in arbitriũ 7 non valet: aut tanq̃ in
 bonuz virũ: 7 siquidẽ cõpromittit de re familiari valet:
 Idẽ dico si cõpromittit de aliquo beneficio sup quo li
 ceat pacisci. vt nõ Inno. c. sane extra d. renun. Aut de
 vidicta 7 tũc aut ciuilitate 7 valet. Aut criminalitẽ 7 nõ
 valet. vt. ff. d. arbitri. l. si distigem. §. d. liberali. argu.
 cõtra. ff. de p̃di. ob cau. l. pe. 7 ff. de iur. l. iterdũ. §. q. iurẽ
 Sed ibi nõ fuit cõpromissuz: 7 fuit processũ de facto 7 nõ
 de iure. vt no. C. quãdo ciuilitate actio i rubrica. Aut ẽ du
 bium vtrũ tanquã in arbitriũ vel arbitratorẽ 7 p̃sumo
 q. tanquã i arbitratorẽ: vt res magis valeat q̃ pereat
 Et q. nõ presumit ille velle litigare qui se ponit in mani
 bus aduersarij. 7 ideo non presumit eũ eligere tanquã
 disceptatorẽ s. tanquã amicũ. arg. ff. mã. l. creditor. §. j.
 Item quia habet facti propriũ noticiã. vt extra de re
 scrip. c. ab excõmunicato. Item facit q. d. no. d. stien. ex
 tra de arbi. in notuit. 7 ibi in nouella. Quẽt idẽ Jac.
 quãdo cõpromittit in offensum: vtrum offensus possit
 mandare offendenti q. de ciuitate create? Et dicit q. nõ
 nisi in cõpromisso fuerit hoc actum. nec per hoc dicitur
 infringi libertas vt legitur 7 no. in. c. quinquaginta de iu
 rcurando. 7 in. l. ff. de p̃cto. stipu. per Barto. sed quo
 dãm. lo. de iniuria satiffieri. ff. de iniurijs. l. si vnus. §.
 si autem. Caue tamẽ tibi q. istud preceptũ nõ habetur
 loco relegationis vel interdictionis publice. Ita q. si nõ
 fuerit debet tanquã violator interdi. tẽ criminaliter pu
 niri. Non enim hec auctoritas p̃petere põt his qui nõ
 habent merum imperiũ. C. de sen. 7 interlo. omni. iudic.
 l. nulli. Nec enim retuli quia ista 7 plura alia predictus
 dominus Jaco. de domino ardizo. posuit i summa sua
 huius operis in vltima 7 penultima charta vbi ip̃s. vi
 dere poteris si summa eius habes. S. 3 hic quero si est
 data arbitratori potestas q. possit iudicare alte 7 basse
 put sibi placuerit quid operantur ista verba? So. dicit
 Joãnes andree in. c. humilis. de ma. 7 obe. q. põt face
 re quicquid sibi videbitur. sed pondera vbi bñm vide
 bitur q. si est in dolo nõ facit q. d. sibi videbitur s. eius cõ
 trarium q. cũ appareat de mẽte sua id q. d. est fiendum
 7 facit oppositum tũc dicit esse in dolo. ff. mandati. l. cre
 ditor. §. iurius. A De natura istorum verborũ si tibi
 videbitur si existimaueris si arbitratus fueris si tibi pla
 cuerit 7 similiũ important arbitriũ boni viri 7 nõ volũ
 tatem propriã. pbatur in. l. fideicomissa. §. quãquam
 ff. de lega. iij. 7 in. l. thais. §. sororem. ff. de fideicõ. liber.
 vbi ter. de verbo placet. 7 ter. cum glo. in. c. ij. de corpo
 re vi. 7 glo. in. c. abbate. de verbo. signi. 7 per Barto. in
 extrauagãri ad reprimendã. 7 in. l. alio. de alimen. 7 ci.
 lega. Et hoc dicit glo. in. c. vt debitus de app. q. iudex
 põt iudicare fm quod sibi videtur. Et vide etiam glo. in
 c. iudicet. iij. q. vij. 7 vide Inno. in. c. cum speciali. de ap
 pel. qui dicit quẽlibet iudicem posse ita interpretari de
 causis vertẽtibz coram eo. 3 Et nõ q. si arbitrator ex

certa sciẽtia de alieno largit ideo nõ valet: q. nõ ẽ per
 missum donare de alieno. vt. ff. quod vi aut clam. l. p̃bi
 b. tur. §. plane. imo est quandoq. species furti de alieno
 largiri. A Nisi hoc sit modici p̃iudicij. vt. l. si de me
 is. §. recepisse. ff. de arbi. vel facit pro bono pacis. vt ex
 tra de p̃bed. c. nisi essent. 7 dicta. l. creditor. §. j. ff. man.

S. 3 h. quero quãdo dicatur factũ p bono pacis? Re
 spondeo quãdo res est dubia: vt notat Ber. extra d. ele.
 in. c. cũ inter. R. vbi omnino vide. 3 Sed hic imediate
 queritur quãto tẽpore daret compromissio que fit in ar
 bitratorem? Rõdeo per annum 7 id nõ valet preceptũ fa
 crum post annum a tẽpore cõpromissi. arg. C. cõmunia. d.
 lega. l. si. §. sed 7 siquis. Ita dicit Jaco. predictus. Sed
 Bar. dicit q. si cõpromittitur in ip̃m cõtrahẽtem super
 resoluẽdis substantialibus contractus debet declarare
 infra. lr. dies. vt. ff. de edil. edic. l. quod si nolit. §. siq. ita
 Vbi dicitur q. si res sit vẽdita vt si displicerit redbi
 beat nec sit diffinitũ tẽpus ad redbibendum: q. infra
 lr. dies põt redbiberi 7 nõ vltra. Et est arg. q. si in com
 promisso apponit tẽpus hoc acto q. sint dies viles: q.
 si nõ põt haberi copia partũ non currit dilatio. dicas
 q. d. i. §. siquid illud ẽ de natura penitentie que fit i alte
 rius p̃iudicij: s. h. ẽ q. d. intimeretur aduersario alias ni
 hil operatur. vt. C. de satisf. l. j. ff. de procura. l. si p̃cura
 torem absentẽ. 3 i at sup aliquo extrinseco cõpromitta
 tur in quẽdam tertium tunc durat p annum. Ita notat ip̃e
 in. l. siq. arbitratu de ver. oblig. S. 3 illa. l. q. si nolit. sal
 ua reuerẽtia sua nihil facit q. ibi erat tollatũ arbitriuz
 sup resolutione contractus: 7 non tanq̃ in bonũ virũ sed
 tanq̃ in voluntariũ cuius arbitriũ nõ p. s̃t reduci ad
 arbitrium boni viri. Item nec dicta. l. ff. C. cõia de le.
 hoc probat: q. ibi est caus specialis vbi p̃figit annus q.
 speratur electio cõueri in aduersariũ. Et ideo dico q. d.
 debet statui terminus a iudice. vt. C. de iure deli. l. si tu
 ratoris iuxta i. d. in simili. ff. de procu. l. oiu. Sed certe
 7 sine termino statuendo a iudice: sicut eim ẽ cõmissa: ei
 quidditas negocij tanq̃ bono viro 7 ip̃a substantia totius
 litis ita 7 tẽpus. Et ideo debet laudare iuxta tẽp̃
 equuz arbitrio boni viri: 7 fm q. d. vi. let expedire vtri
 q. parti. argu. ff. de solu. l. cũ sticus. 7 ff. siq. cautio. l. j.
 Lerte 7 illud q. dicit de año satis videt equuz tamẽ nõ
 cõputabo añũ a die cõpromissi: s. a die quo potuit co
 gnoscere p̃ntibus partibus nõ q. mora añũ faciat euane
 scere cõpromissuz s. eo q. q. tanto tpe ẽ in mora nõ ẽ bonũ
 vir vel die q. d. aut p̃promittit sup lite aut sup negotio.
 Primo casu arbitrator succedit loco arbitri 7 dat triẽ
 niuz. Secũdo casu vel assignabit tps arbitrio iudicis d.
 quo aptius loquit Jo. an. in additio. spec. in titulo d. ar
 bi. i. §. differt. A Et hoc cõprobatur argumento eorũ
 que norant. C. de his quibus vt indig. l. j. p. Accur. Et
 hec vera: vt no. in spec. de arbi. §. differre ad fi. Done
 eim q. debeo recipere de em a petro q. cõpromitto nõ
 ne ex mora minuit ac. io mea? Lerte sic isti. d. acti. §. idẽ
 iuris. Et hac rone videretur q. d. liquidata cã deberet
 saltẽ intra quatuor menses iudicari. Et ista ẽ noua cõsi
 deratio tũ nõ vrget q. nõ loquit debuit facere ante: cr
 go nõ valet factũ postea. Et adde q. ab extra notauit. S.
 de cõtrouer. per par. termi. Ista ergo est noua ratio q.
 nimis progando minuit substantiam debiti. que ratio
 habet locum si debitu erat liquidũ alias nõ. Et est simi
 le de año extra de offi. dele. c. querenti. 3 Vel per lapsuz
 anni induceretur tacita renũciatio cõpromissi taz partũ
 q̃ ip̃as arbitratoris argumen. ff. de arbi. l. itez si vnus
 §. si multo post. Et est simile de año extra. de offi. dele.
 c. cõquerenti. Sed pone cõpromissum fuit factũ ad men
 sem postea prorogatu sine repilogatione alterius p̃pro
 missi: an sit idẽ cõpromissum q. duo termini respiciũt
 vnum 7 idẽ determinabile: idest vnum cõpromissum?
 Rõdeo iuris fictione ẽ vnũ sed re vera sunt duo s. 3 Cy.

Jo. mo. Extra querit nūquid notarius infamis possit
cōficere instrumentum de cōpromissis et laudis: et videt
q̄ nō si cōpromissum ē iudiciale. secus si extrajudiciale
p̄ ea que notat Bart. ff. ad. l. iul. repe. l. eadem lege. et C.
de here. l. quoniā. Tu dic q̄ si ē infamis infamia iuris p̄
sentētiā irrogata nō pōt. sed donec sit p̄dēnatus pōt.
vt. ff. de infā. l. ij. §. miles. et in spe. de instru. edī. §. instru-
mentum ergo. ver. itē opp. q̄ tabellio. et per Inno. de ac-
tu. qualiter. Recuro verum ex crimine falsi vel alio sa-
moso sit damnatus. In hoc tamē ē differentia: q̄ si ab
alio officio in quo erat ē remotus nō tamen criminaliter
cōdemnatus nō deponit officij tabellionatus. S; si
si q̄ falsitatem cōmissit remotus ē ab aliquo officio: pu-
ta cācellarie nō valent amodo sua instrumenta. l. si ali-
quid. C. de suscep. archa. li. r. De notario autē exco-
municato cōficere instrumentū de partium cōsensu an
valeat? Sic vt no. de sen. excō. decernimus. li. vi. i glo.
et de excep. c. pia. i nouella. Si eēt notarius auctoritate
ecclesie nō posset cōficere instrumenta. Et no. q̄ licet
testimoniū sit publicū officij tamē testis ē priuata p̄so-
na. tabellio similiter in testificando. sed in cōficiēdo in-
strumenta ē publica persona. C. qui testa. sa. po. l. si. et de
electione nihil per Inno. Sunt etiam quidam testes q̄
vocant synodales ad similitudinem venerorum: et si sūt
ifames q̄ creatur nō repellit eorū dilatio. S; si postea
fiūt ifames sic extra de testi. cogē. c. preterea. Et ē ar. q̄
idē i tabellione dici debeat.

Et eadem lege. Diuide i duas partes. P̄rio
recitatur cōmunis et generalis
consuetudo. Secūdo consuetudo specialis mediolan.
Secūda incipit i ver. p̄ mediolan. Caus. Datur regu-
la s̄m generalem cōsuetudinem que talis est. Domin^o
sine volūate vasalli feudū alienare nō pōt. sed hec regu-
la nō seruat mediolani sed distinguit. Aut domin^o alie-
nat feudū totū sine curia maior: aut equali et pōt. Aut
inferiori et nō licet sine vasalli volūate. Aut alienat par-
tē feudi et nō pōt sine volūate. Aut alienat feudū totū
ē curia etiā inferiori: et tunc licet etiā sine volūate va-
salli. aliter alij dixerūt. hoc dicit. Non pōt. No. s̄m
hoc q̄ dominus nō pōt alienare vasallo inito: quod ve-
rum est per viam delegationis. C. de noua. l. j. et ibi per
Ly. sed p̄ modum cessionis pōt: si alienat cum curia q̄
cū vniuersitate licet q̄ alias nō liceret. vt. ff. de acqui-
re. domi. l. quedam. et j. de vasal. qui curiā ven. c. j. Alij
dixerunt q̄ etiā sine curia licitū est dūmodo totam p̄-
prietatem dominus alienet. nimirū videt licere domi-
no de sua proprietate disponere cū proprietates affecta non
sit. sicut etiam licet alienare cū predio ascripticis et cē-
sitos etiam inuitos. vt. l. quēadmodum. C. de agrī. et cē.
li. xi. quāquā ip̄i igeni sint. vt no. institu. de iure perso.
Et quod dicit licitū esse intelligunt quādo domin^o alie-
nat maior: vel pari: secus si minor: q̄ vasallus nō debz
descēdere: q̄ dē ē si forte domin^o alienaret pprietates
suas cuidā rustico. Sed si pprietates est quid vniuersale
puta plebs castrum vel vila etiam rustico pōt alienari.
Et est notandū q̄ rusticus pōt emere dignitates et iuris-
ditiones que sunt pprium patrimonij venditoris tene-
mentis. Sed de iure cōmuni iurisdictiones nō possunt vē-
di q̄ publici iuris sunt et estimatiōem nō recipiūt et ma-
xime merum imperium quod exercet in personas qua-
rum nulla ē estimatiō. vt. ff. ad. l. aquil. l. liber homo. S; per
cōsuetudinē vsurpatum ē et quotidiē videmus ca-
stra et villas emi et vendi cū mero et mixto imperio et om-
nimoda iurisdictione que cōsuetudo vincit legem. vt. s. v̄
feu. togn. c. obertus. et adde quod no. ff. v̄ fideicō. liber.
l. in iure. et alibi de hoc dixi. Et nō q̄ hic tangit glo.
duo bocardas. P̄imum est q̄ licitū ē insolidum quod
p̄ parte non licet: quod est verū quādo non est eadē ra-
tio partis quo ad partem que est totius quo ad totum.

Item verum ē istud in indiuiduis. Aliud b; ocardus ē
q̄ quedam trāseunt cum vniuersitate. que per se nō trā-
seunt. hoc verū in his de quibus vniuersaliter predicat
et ab ea depēdēt. Sed quomodo cognoscā que sint ista?
Respondeo illa que per se non sunt in cōmercio nostro.
vt. sacra: religiosa: liber homo: ascripticij: censiti et huius
modi: de quibus in lege ē expressum q̄ per se nō alienā-
vnde cōtra vim et auctoritatē legum cōmercium nulluz
ē. ff. de lega. l. si quis inquilinos. §. si. Item quecūq; p̄
se possideri nō possunt: vt patet in superioribus exem-
plis. Ad aliorū. Nota mirabile cāuz i quo alienatio
pōt fieri i potētorū et nō inferiorū. Nec l; partē. scilicet vt
per hoc emptor ius aliquod cōsequat i vasallo. Et ē ra-
tio q̄ non cogit habere duos dños l; sufficit p̄m^o cu-
ius remanet vasallus insolidum. Tex. ē hic multum nota-
bilis dominij tamē prediorum bene credo q̄ sit transla-
tū in emptorē s; nō trahit ad se fidelitatē. In pluribus
locis. Nota q̄ licet plura sint loca vnum tamen ē feudū
sicut vna inuestitura vt hic. et ff. v̄ verbo. ob. l. scire de-
bemus. Item vnitatis dicit respectu actus disponētis l;
plures sint res de quibus disponit. Nam si legant^{ur} mibi
alimenta vnuz ē legatū pro toto tēpore: et vna prescrip-
tio inchoans a p̄icipio. secus si forma legadi fuisse hoc
modo. lego alimenta singulis annis: q̄ non cureret vna
prescriptio p̄ omnibus annis. vt. C. de prescrip. x. r. an
no. cū notissimū. §. in his de prescriptio. lon. tēp. l. si. naz
vltus qui cōsistit in necessitatibus alimentorum tñ recepit
vnā et eandē prescripōnē p̄ toto tēpore: secus si expri-
meret: lego tibi vsum singulis annis. q̄ tūc nō est vnuz
legatū. quod nō. Extra q̄ro quid si vnā medietatē ven-
dit dñs vni et alterā medietatē vendit alteri a quo reco-
gnoscat se vasallus? Vel dic qd si vasallus medietatez
emit ab vno et medietatem ab alio a quo recognoscat se
vasallus? Et videt q̄ a neutro nisi inter se cōueniant a q̄
vasallus debeat se recognoscere: q̄ regilla est q̄ p̄ vno
fendo nō tenet recognoscere plures dños. Cōcordet er-
go si volunt alias sibi ip̄tenti. argu. ff. de vsufruc. l. quo-
tiens. Bal.

Similiter. Casus regula et exceptio a regula et
exceptionis declaratio. Regula est q̄
regulariter nō pōt vasallus feudū sine dñi volūate alie-
nare. Exceptio ē nisi det alij in feudū. Exceptionis de-
claratio ē si dat equali p̄sone sibi: vt si miles ē det simili-
ter militi. et cuiuslibet vasallo licet alij dare in feudū vsq;
in finitum. In quibusdā tñ curijs obseruat q̄ si perue-
niat ad quartā personā feudū amittat et reuertit ad do-
minum. Profecto quidē qui alij dat in feudū suū feudū
dare d; ea lege qua ipse h; et si alterius alicui dederit
alia lege feudū amittit. Alij aliter dixerūt. b. v. Super
ver. p̄fecto hēo talē apostillam i libro meo. Quid ergo
si vasallus libere feudū in alij transferat in feudando ea
lege et cōditio qua ipse h; postea vero tractu tēporis fi-
delitatez et alia seruitia vere remittat? Rñdeo valet. nec
per hoc amittit feudum argu. ff. de iure do. l. in. q̄ pac-
tum sui cōceptione equuz nō d; viciari ex postfacto. vt.
l. si socius p̄ filia. ff. pro so. Seruire. argu. est hic q̄ va-
sallus vasalli cogi d; dño dñi seruire. vt. j. v̄ pace iura.
fir. §. si. S; hoc est falsuz vt h; dicit in glo. argu. ff. vsu-
fruc. quēadmo. caue. l. vsufructus mibi legatus. De hoc
dic vt no. s. de cōtrouer. inuesti. §. si. et dicto. §. si. de pa-
ce iura. fir. Jac. Sui masculi. arg. ē hic et videt quasi ca-
sus q̄ si cōsuetudo est ecclesie dare in feuduz res ecclesie
accipiēti p̄ se et successorib^o masculis tñ q̄ prelatus nō
possit dare in feudū accipiēti p̄ se et successoribus ma-
sculis et feminis. De hoc dic vt no. s. de his qui seu. da.
pos. c. j. i p̄m. Ja. bel. q̄ cōcessio in quibusdā inducit ta-
citam p̄hibitionē in reliquis. vt. C. de prou. l. maritus
et C. de pac. cōuen. l. si. et istud operat natura termini re-
strictiui vt in. c. exiuit. de versig. in. de. Quert gl. po-
n iij

no q̄ tertia p̄sona alienauit in quarta vel quarta alie-
 nauit in quarta quis agit p̄tra possessore vtrū p̄prietari⁹
 an feudatari⁹? Vel pone sic: cōcesse sunt due infeudatio-
 nes per pactū: secundus cui facta ē infeudatio alienare
 quero quis v̄dicabit vtrū p̄prietarius an feudatari⁹
 primus? Et videt̄ q̄ feudatarius q̄ vtilis p̄t̄r̄t̄ dīre
 te. vt. ff. d̄ p̄cura. l. p̄curatore in rē suā dato. Cōtrariū
 ē verū q̄ primus feudatarius qui secūdo infeudauit vti-
 le dominiū trāstulit vt. ff. ad trebel. l. ex asse. et sic non h̄z
 ius v̄dicandi. Alius autē qui illicitē alienauit ipso fac-
 to cecidit a iure suo vt. s̄. que su. p̄ri. cau. be. amir. c. j. §. fi.
 Et nō rōnem q̄ dominus id est p̄prietariū cōtem-
 p̄sit ergo ad eū redit vt. dī. to. c. j. §. fi. Nec occurrit hic
 ille articulus que actio p̄ferat vtrū vtilis vel directa: q̄
 illud tūc loq̄r q̄ vni cōpetit vtilis: alij directa. Sed hic
 vtilis nulli cōpetit. vnde sequitur q̄ directe h̄z vim dī-
 re te et vtilis vt. ff. ad trebel. l. si heres. Super arti-
 colo autem vtilis et directe dīc̄ q̄ aut sunt compatibles
 et exequibiles ab̄e puta p̄prietarius agit rōe possessio-
 nis cū illis per aliū det̄re: feudatarius agit rōe natura-
 lis occupate: tūc quilibz audis i suo iure exēplo p̄prietarij
 et usufructuarij. ar. ff. de usufr. l. cuius eū. §. si fundus
 Aut nō sunt cōparibiles nec exequibiles: tūc aut vtra
 q̄ ē int̄rata et p̄t̄r̄t̄ vtilis. vt. C. de p̄scrip. xxx. ano.
 l. si quis emptionis. Item si sit int̄rata vtilis tantum.
 vt. ff. de rei vendi. l. si culpa. Sed si directa tantum ter-
 tius tunc possessor non p̄t̄r̄t̄ excipere de iure nō suo sicut
 nec agere. vt. no. ff. de cōditio. inde. l. indebiti. §. si. et q̄
 ibi bar. i. l. ij. ff. de creep. rei iuri. Bal.

si iucrit. Si p̄sentio ē inter dominū et vasallū d̄ be-
 neficio: aut vasallus feudū iustit̄at: et domi-
 nus cōtra eū p̄bat et tūc amittit feudū. Aut dubitanter
 responderet et nō amittit feudū: sed s̄m alios si fraudulen-
 ter negauit perdit et nō aliter. hoc dicit. Nescio Nota
 q̄ qui dicit nescio dubit̄at̄ r̄ndet. dicit Jo. mo. q̄ ista
 nō est bona respōsio: et ideo debet dari terminus ad de-
 liber. ad dūm: et si maliciose sic respōdet positioni habetur
 pro cōfess̄. to q̄ edere nō videt̄ qui maliciose dicit. Et p̄
 verbum nescio nulla soluit̄ questio. Vide Joā. mo. in. c.
 p̄ntium. de resti. li. vj. sup. ver. credi. Adde q̄ no. i. l. de
 statu. ff. de testa. c. Bal.

De clerico qui inuestiturā facit. Ricca.

Clerico. Diuide capitulū i quatuor
 pres. Primo de inuestitura
 facta a clerico de rebus proprijs. Secū-
 do de inuestitura facta a clerico de rebus
 ecclesie q̄s et inuestitor. Tertio d̄ inuestitura
 facta a clerico de rebus eccl̄ie q̄s et alius in feudū. Quar-
 to de inuestitura facta ab archi. p̄o et ep̄o et alijs clericis
 de rebus ecclesie que a nemine det̄nēt̄ur. Secūda pars
 incipit i. §. quicūq̄. Tertia i. §. vbi vero. Quarta in. §. et
 ideo. Causa. Si clericus facit inuestiturā de suis pro-
 prijs bonis eius successor cogitur eam r̄at̄z habere. Si
 vero de rebus ecclesie siquidem possessio rei per benefi-
 cium inuestiture ē apud eum qui inuestire debet: inuestitor
 et eius successor cogitur eam adimplere. hec omnia ob-
 tinēt etiam i layco inuestitore. Si autē clericus de benefi-
 cio sui militis aliū inuestiuit aut pure et non valer: aut in
 die vel sub cōditione tūc valer etiam sine voluntate va-
 falli. tamē si prius decefferit inuestitor q̄ feudū retinēs
 successor eius nō cogitur r̄at̄z habere. sed si se viuente
 feudū sibi aperiat ip̄e cogit̄ adimplere. Insuper scien-
 dum ē q̄ si archiep̄s mediolan̄. qui tēpore sui introitus
 inuenit i dominico possessionem mensē luc etiam bicui non
 p̄t̄r̄t̄ dare in feudū: sed si feudū postea aperiat bene p̄t̄r̄t̄
 postea in feudū dare. Ep̄i autē et alij clerici qui in domi-
 nico inuenerūt et feuda postea aperta et olim et bodie in

feudū dare possunt. hoc dicit. Nota bonā distinctio-
 nem q̄ aut tractat̄ de rebus clericorū: aut de rebus lay-
 corū: aut de rebus ecclesiarū. Primus duob⁹ casib⁹ be-
 res inuestitores tenet̄ inuestituram implere. Tertio casu
 distinguit̄ vt hic. et. s̄. qui suc. te. c. j. Nō q̄ archiep̄s
 mediolan̄. id quod inuenit in dominico tēpore sui introi-
 tus puta castrū reuersum ad archiep̄atū q̄ d̄ su⁹ p̄de-
 cessor: cui erat apertum nō infeudauerat infeudare non
 potest. et ē speciale priuilegiū sancte mediolan̄. ecclesie.
 argu. d̄ sacrosan. eccle. l. iubem⁹. Sed ceteri alij ep̄i et p̄-
 lati possunt idem q̄d potuit p̄decessor licz inuenerint
 possessus i d̄nico. q̄ rōe breuis possessionis rei qualitas
 nō est mutata. Adde tamē q̄ si ira inuenerit in domini-
 co q̄ esset factum de mensa per statutū p̄lati vel capi-
 tuli vel p̄ antiquam possessionē q̄ successor non potest
 reinfeudare sine licentia summi pontificis: cū oēs ep̄i et
 p̄lati exempti iurēt non alienare Romano pontifice
 inconsulto. q̄d dicit vt i. c. vt super de re. eccle. nō ali. in no-
 uel. et adde quod dicit. s̄. qui scu. da. pol. c. j. in p̄ri. i. auē.
 hoc ius porrectum. C. de sacrosan. eccle. in ver. quid in
 abbatibus exemptis. et q̄d nō Bar. in. l. si vacantia. C.
 de bo. vacā. li. x. Et nō q̄d in libro d̄ni Symonis et Ja.
 de arc. hic est quoddā. c. q̄ cōiter nō habet̄ quo sic caue-
 tur. archiep̄s mediolan̄. nō tūc feudū q̄d apitur ei s̄z q̄
 tempore introitus sui in d̄nico loco reperit̄ infeudare p̄t̄r̄t̄
 s̄m modernorū rectū et rationabilē usum et q̄d i feudum
 d̄derit stabile permanet. Ultimo nō q̄ ep̄o q̄ ecclesia
 reperitur i possessione feudū ideo p̄sumit̄ incorporatus
 esse nisi hoc p̄bet̄. Et tene menti et vide q̄d nōt̄ Bar. in.
 l. vltima. C. de bo. vacan. li. x. et q̄d nōt̄ Jo. an. in. c. j. de
 resti. in ele. et inquit̄ glo. nō. in ele. frequens d̄ resti. spo.
 q̄ illa bona i quibus plures habz directū d̄niuz et alius
 vtile vt sunt bona feudalia et similia nō cōsent̄ esse d̄ mē-
 sa p̄lati. q̄ nō per archi. in. c. ij. de re. eccle. nō alie. in. vj.

Extra quero nūquid vnus ep̄s sit maior altero? Rū-
 deo sic s̄m ecclesie sue dignitatē. vnde nō omnes ep̄isco-
 pi sunt pares vt nō in. c. si forte. in fine. de elec. in vj. per
 Jo. mo. Quero nūquid deficere p̄lato regulari i dio-
 cesanus possit supplere ei⁹ vicēs? Rūdeo. dicit vt notatur
 i. c. ij. d̄ sentē. excom. i. nouella. Quero qd i dubio si nō
 p̄stat cuius sint res infeudate vtrū p̄latus clericus vel ec-
 clesie? Dicit vt diffuse nō. per Inno. extra de testa. c. i. in
 officijs. S̄z hosti. ibi breuiter se expedit̄ dicens q̄ si non
 apparet cuius res sint p̄sumunt̄ eccl̄e. Ad hoc. s̄. d̄ fu-
 do march. c. j. Nā similit̄ videm⁹ i fisco vt. nō in. l. facul-
 tas de iure fil. li. x. l. multi d̄ant̄ illā glo. et d̄ p̄suetudie
 nō seruat̄r̄ ita indistincte vt loquit̄. Et adde q̄ notat̄ i
 c. vlti. d̄ p̄cur. i. de. A Nisi facta sit inuēntariū legitime
 de rebus ecclesie. nāz tūc stamus inuēntario. Item si ec-
 clesia habet̄ estimum stamus estimus. ff. de probat. l. cum
 de lege. 3. c.

An mutus vel imperfectus feudum retineat. Ricca

Ista dicitio imperfectus significat totalitatez imperfectio-
 nis sicut mutus totalitatez mutitatis: et surdus totalita-
 tē surditatis: q̄ nō ē totaliter imperfectus ille qui com-
 paratione p̄fectionis ē imperfectus: s̄z qui nihil potest
 vel ita parum quod ē prope nihil. quia ista duo sunt pa-
 ria nihil et minimū: sicut nihil et vtilissimum. A Idem
 quādo est talis imperfectio q̄ homo nō habet naturalē
 requisitionē ipsius rei casualis vel causate a natura. si-
 cut nauis nō dicit̄ nauis que non est apta ad nauigan-
 dum vel ad nauigationis usum. etiam oculus nō dicit̄
 oculus nisi equiuoce si non videt̄ s̄m Auertoriz. ff. d̄ ver-
 bo. significat. l. edificia. §. si. 3 Et nō. in isto. c. q̄ si mutus
 vel aliter imperfectus habet̄ filium q̄ nō aufertur ei scu-
 dum. C. qui admir. in bo. poss. l. i. per L. vn. A Et nō. q̄
 priuilegia p̄sertim libertatis nō minuit̄ morbo labo-
 rantibus

rantibus. C. de pri. arg. in rebus. l. ex agerib. libro. xij. et ibi p. Bart. Sed aliud est morbo laborare: aliud a perpetuo usu rei cadere et inhabilem fieri. quod naturale est a nullo subiecto abesse presumitur. C. de codicillis. l. nec codicillos. et ideo nemo presumitur imperfectus a natura sui generis. et sic quod naturale esse debet singulis generis esse presumitur. Et sic non quod nunquam presumitur esse separata a suo naturato. Baldus.

Ult. §. Caus. Miles feudum habens decessit suo superstiti qui est mutus vel aliter imperfectus: queritur an sibi succedat in feudum? Et videtur quod sic. Et iterum et Serar. et plures alios. Sed alij contradixerunt quod feudo seruire non potest sicut nec clericus vel femina. Super materia ista Jac. de arc. sic ait. Ad id vero vel aliter imperfectus succedit et hoc utilitate suadente receptum est ne languor animi dānū in bonis afferat. arg. ff. de vsuca. l. iusto. §. cū qui. Vel dicit quod non succedit: sed ad sustentationem sui ipsi ipse retinet si aliunde non habet ut. §. epim vel abbatē. §. mutus. et arg. ff. de vē. in po. mī. §. extraneo. et in aut. de incest. nup. §. i. col. iij. Et talis excusat si domino non seruiat. arg. ff. ad fil. l. si quis in graui. §. subuenit. et §. ignoscit. Ita dicit ipse in summa sua titu. de succe. feu. sub rubricella mutus. Sed do. Jaco. de ra. in summa sua. titu. q. mo. feu. amit. sic ait. Causa inducit feudi amissionem si vasallus efficiat mutus: cecus: surdus: furiosus: claudus: vel aliter imperfectus finem quod tradit supra epim. vel abba. c. i. §. mutus. Alij contradicunt ut totum retineat. ut in ti. an mu. sur. ce. vel aliter imperfectus. c. mutus. Ad quorum secundas contrarietates quod dicitur quod primum capitulum per vltimum corrigat. quod denotat glossa antiq. quod dicit vacat istud capitulum propter inferri. c. mutus. Alij dicunt quod novum feudum eo casu superveniente amittitur. veritatem si feudum magnum fuerit et aliunde non valeat sustentare relinquere ei ad sustentationem. ut dicto. §. mutus. verus autem retinet in totum. ut dicto. c. mutus. Sed ego dico quod opinio est in ipso re. quod etiam in veteri feudo. ut dicto. §. mutus. Et ergo non decipiatur creatum in mutis superveniente non sunt varie opiniones i. c. i. sed in mutis a natiuitate sic. De mutis autem vel aliter imperfectis casualiter queramus. Ad id vero verior et equior videtur eorum sententia quod mutus furiosus vel aliter ex accidenti imperfectus feudo non privant novo vel paterno. arg. ff. de vsuca. l. nunquam. §. si fu. et §. si vi aut clam. et l. iusto. §. eū. ff. de acq. re. poss. l. si is qui. et l. si id quod. §. i. arg. ff. de offic. presid. l. diu. ff. ad l. pompo. de partic. l. diu. et in decre. l. o. di. c. satis peruersum. xvi. q. vij. inuentum. §. de benefi. feu. c. quibus. §. i. in fi. Et facit ad hoc arg. quod notant. §. qui feu. poss. accipere. §. item surdus. et §. an ille qui interse. fra. domini sui. c. i. §. quod ira. Si autem textualia teneas. et quod communiter notat ut novum feudum amittat: vetus vero retineat: non autem hoc in cuiuslibet feudi specie dicitur intelligas. Quid enim si feudum datum sit ad certum futurum et tale cui adimplendo non obstat cecitas superveniens aut loquela amissio surditas vel alia quibuslibet corporis imperfectio seu debilitas? Aut quid si feudum sit sine fidelitate et pro eo nullum futurum debeatur: dicemus ne feudum novum amittere eum? Certe minime. ut. §. de quibusdam alijs capitulis extraor. c. si cui militi. in prin. ff. de cap. l. postliminium. §. vltimo in fin. ff. de vacat. et execu. tui. l. ij. §. munus. et §. corporis. ff. de decu. l. honores. §. i. ff. de postu. l. i. §. causam. ff. de iudi. l. etiam cecus. ff. de statu homi. l. qui furem. argu. C. de vere. in. enu. l. i. i. fine. ff. de rei vendi. l. ceterum. et ff. de peri. et cō. rei ven. l. si vna. arg. in decre. vij. q. i. pontifices. Aut quid si tale sit feudum quod nulla ex causa vel ingratitude sit amissibile: ut quod datum sit eum quod a morte dantez liberaverat vel ab hostibus vel a latronibus eriperat. ut. ff. de dona. l. si pater. §. j. His enim casibus cessat legis ratio si-

ne consuetudinis que feudi amissionem inducit. unde et ipsa lex siue consuetudo cessat in casibus. ut. ff. de pac. l. quod dicitur. ff. de re iudi. l. milites agrum. primo in no. Jac. de ra. do. i. summa sua. titu. qui. mo. feu. amit. ver. x. vi. nihil si mandado sic ait. xvij. ca. cit si vasallus efficiat mutus ita quod nullo modo loquatur. ut. §. qui. mo. feu. amit. c. vi. Si vero loquat tunc non nocet ei. arg. ff. de actio. et obui. l. i. §. si i. si. qui. mo. no. e. pmul. ta. et §. item iustus. et de iuri. stipu. §. mutus. Tamen si ita est magnum et mutus non potest aliter se exhibere sine coartac de eo tantum relinquenda est ei quod se exhibere possit. ut in ti. qui. mo. feu. amit. c. vlti. Et in lombarda de vincio. l. si quis. perdit ergo mutus feudum. Sed contra videtur quod mutus: surdus: cecus: claudus: vel aliter imperfectus si sit ita natus retinebit feudum patrum alij dicit quod totum perdit. alij dicunt quod totum retinet. ut in ti. qui. mo. feu. amit. c. mutus. nam et femine et clerici et perdit. Sed ut ibi do. ff. Jac. bel. hic sic ait. Queritur hic que opinio sit verior? et videtur quod secunda: quod feudum datur propter servitium. et feudo deseruire non potest quod cecus mutus vel surdus aut aliter imperfectus: cum servitium existat in locutione. ut. §. de forma fidelitatis. et de nova fidelit. l. i. c. j. et in auditu consistat ut possit audire credentiam domini et denunciationem sibi facta pro servitio et ex alijs casibus et e. re. ut in preal. ti. et s. qui. mo. feu. amit. et s. hic sunt lex: deinceps consuetudine regni. inci. §. ad hoc. et regulariter qui feudo seruire non potest non succedit in eo sicut et femina et clericus. Preterea quotiens causa reducitur ad non casum etiam secuta solutione: quod datum est repetitur. ut. ff. de condi. sine cau. l. j. et l. nihil. sed causa datur feudum est servitium. ut. §. i. qui. cau. feu. amit. §. beneficii. ergo si successio est inhabilis deficit causa ergo non succedit. Preterea cessante causa cessat effectus. ff. de dona. l. iij. §. si ergo. Preterea certum est quod feudum perditur et perire potest propter imbecillitatem supervenientem in principali acquirente. ut. §. epim vel abba. §. si. ergo multo magis in successore de perire quod propria potestas est validior quam pro alio alterius. arg. ff. de compē. l. si cum militi. et arg. in ti. de ver. ob. §. et conditionali. C. de cadu. tol. l. unica. §. in ar. sub conditione. et hec opinio approbat in summa. Sed gl. non videtur aliquam opinionem approbare nec hic nec. §. in ti. epim vel abba. Vel dicit aut futurum est tale quod potest per futurum adimpleri: tunc prima opinio est verior. Aut non potest per alium adimpleri et tunc secunda opinio sit vera et continet satis equitatem. Vel dicit ut notavi. §. si de feu. sue. controuer. c. si quis decesserit. Et hoc est no. i. d. titu. epim vel abba. §. si. Jac. de bel. de. d. cer. sic ait: feudo paterno succedit mutus factus de accidenti sed non mutus natus ut hic in tex. ibi quidam dicunt et. Sed novum questum pro eum si postea efficiat mutus an retinere possit? Et quod non sed si fuerit adeo magnum quo obiato se exhibere non possit: dimittitur ei tantum quod se exhibere possit. ut. §. in ti. epi. vel abba. c. i. §. mutus et dicit ut ibi dixi. De. de cer. demum sic ait. Et sic no. d. i. ferentiam inter vicium naturale et accidentale. quod dicit ut no. C. de execu. tuto. l. i. et ff. de execu. tu. l. spadonem. Item queritur an post possit huius per substitutum? et videtur quod sic sicut clericus. ut. §. de bñ. te. c. i. §. h. cui equiparatur ille mutus vel aliter imperfectus. ut. b. In contrarium videtur quia ille mutus equiparatur femine: et femina non succedit ergo nec iste. dicit. C. de suis et le. bñ. c. i. l. si. Ad id ergo quero que est melior similitudo utrum clericus vel femine ut sic a maiori similitudine arguam? Respondeo si est mutus et accidenti magis equiparatur clerico quod nullus nascitur clericus. Sed si est mutus a natura magis equiparatur mulieri: quod nunquam fuit validus ad beneficium obtinendum. Videtur ergo quod varie et ambiguitate doctro. loquuntur in ista materia: et ideo non est absurdum si in ea procedamus per puncta rationis. Arguo ergo quod nullus mutus possit feudum retinere quod non est aliqua iustior

cā beneficij amittēdi: q̄ nō facere q̄ d̄ debet fieri. vt. s. q̄ fuit prima cau. bñf. amit. c. i. §. sed nec est alia. Nam ta cita cōditio videt̄ inesse si vasallus fuiens paruerit. vt ff. loca. l. quero. §. inter locatorem. Et cāus contingēs in personam debitoris dicit̄ esse difficultas nō impossibi litas. vt. ff. de verbo. obliga. l. cōtinu. §. illud. et si remo uet̄ officiū remouet̄ beneficiū. vt. c. i. de re iudica. l. vj. p̄ Joan. mo. imo et si suspendat̄ fm eū cū quadaz disti nctiōe. Item si legata ē alicui militia cursoris et ipse effi ciat̄ claudus: certū est q̄ militia prestanda nō est licz in terdū prestet̄ eius estimatio. vt. ff. de lega. iij. l. fiduciō missa. §. si fuo. et plene notat̄. ff. de lega. j. sed si res. In contrariū facit̄ q̄ remittit̄ onus propter superueniētē cāum. vt. ff. ad. l. rodi. de fac. l. si vebēda. §. idem iuris. ergo et hīc remittit̄ seruitiū. Et per hoc soluit̄ cōtra ria q̄ id q̄ d̄ remittit̄ prestari non debz. vt. ff. de pactis l. si cōuenerit. et ff. de usufru. l. q̄ d̄ quotiens. §. si colono. Equiparo enīz remissionē legis et hominis. vt. s. d̄ pa te. c. federicus. et ff. quarū re act. non dat̄. l. j. §. que ho norande. Item hoc videt̄ probari viua ratiōe. nam iu ramento fidelitatis vasalli expresse cōtinet̄ clausula de possibilī vt. s. de for. fideli. c. i. et j. ti. i. §. fin. et de noua forma fideli. c. j. ergo non fuit nec esse debuit de inten tione cōtrahētū q̄ vasallus vel ei⁹ beres teneant̄ ad i- possibile. Sol. Sic distingo. Aut impedimētū ē tem porale et nō euanescit feudum. Aut est perpetuū et tunc aut culpa vasalli et euanescit feudū. sicut dicit̄ de iba bilitato ad militiam p̄pter suā culpam. vt. no. d. l. s. si res. de lega. j. et incapace propter suū delictū. vt. no. C. de his qui. vt. ind. l. hereditas. Aut sine culpa sua et tūc refert̄. Aut impedimētū est q̄ d̄ minuit qualitātē fuitij et q̄ non ita bñ audit̄ sicut prius: aut nō ita bene ambu lat et per hoc non perdit̄ feudū: q̄ p̄t̄ finire i pugna vel cōsulēdo. vt. ff. de cap. et postli. re. l. postliminiuz si nulli alias si. Aut ad nullū istorum ē sufficiens: q̄ neqz cōsilio regis. vt. C. de sponsa. l. penul. Nec armorum vsu de coratus ē. vt. C. de re mil. l. cū supra virētis. et perditur feudū. Aut qualitas seruitij in totū obrupit̄ ita q̄ nullo modo prestari p̄t̄: et tunc aut est feudū nouū et nō durat s̄z bicinde soluet̄ obligatio sicut dissoluit̄ societas. Aut ē feudū antiquū et tūc distigue. Primo circa qualitātē seruitiorū. Nam aut est tale fuitiū q̄ d̄ potest eqpollēter per aliū prestari et fuit̄ per substitutū: sicut clericus qui mandato superioris puta pape qui p̄t̄ precipere vel p̄ pter eius nimiam reuerentiā trāsisset de minoribus or dinib⁹ ad maiores. Et pro hoc facit̄ illud generale: nō re fert quid ex eqpollētib⁹ fiat. Item aliud generale nō re fert a quo fiat dūmodo fiat. vt. ff. de verbo. obliga. l. cū fuis. et l. quesitū. ff. quēadmoduz fui. amit. Aut quali tas fuitiorū non recipit substitutū: et tunc si est imperfec tus a natura nō succedit̄ q̄ aliud sine iniuria creditoris statuit̄ nō posset. arg. ff. de verbo. obliga. l. in executioni bus. et l. ij. §. ex his. et l. insulā intra biēniū. co. ti. Mā cō tractus qui deuenit ad cāum a quo in suo statu conser uari nō p̄t̄ viciat̄. vt. ff. de fideiu. l. generaliter. et l. vrā nius eo. ti. Aut ē mut⁹ ex accidenti: et tūc retinet̄ feuduz q̄ habuit originē fundamētū i persona patris et deinde i propria persona. Unde quasi in duab⁹ radicib⁹ funda mentū fortius ē. Nam due rationes potētiores sunt q̄ vna. vt in auctē. de rōsa. et vte. fra. §. i. et in auct. itaqz. C. cōmunia. de successio. et tūc puto q̄ debeat p̄mutari ser uitiū sicut quādo preceptū testatoris nō potest seruari iuxta testatoris votuz tamē seruat̄ in simili voto. vt. ff. de usufru. lega. l. legatuz ciuitati. et l. legatum de admi. re. ad ciui. p. ti. et quod no. in. c. i. de reli. dō. in clemē. vn de quasi euictus fuitijs sic p̄cedet̄ in interesse: sed equi ualentū fuitiorū prestet̄ q̄ d̄ est subtile et notabile. Ego cogitabam in suo herede vtrū patre viuo possit dici feu datari⁹ q̄ est eadem persona cū patre: et est argu. q̄ sic.

ff. de li. lega l. si is qui duos. Et morte igit̄ patris nō dicit̄ succedere seu acquirere sed retinere. vt. insti. d̄ here. que ab int̄. dese. §. sui. ff. de lib. et posthu. l. i suis. Quia igit̄ habuit aliq̄ d̄ principū et feudū ē paternū iste casus erit similis filio emancipato q̄ postq̄z successit̄ i feudo pa terno factus ē mut⁹ qui non perdit̄ feudū iam adeptuz. Et si tu dicis q̄ cessat̄ fuitiū: Rūdeo: due sunt radices feudi scilicet amor honor. vt. s. de feudo dato inuicem legis cōmissorie. c. i. §. item fuitia. et hec considerantur dupliciter. l. retro facta et futura. vt. dicto. §. s̄z nec ē alia. Ergo si cessat̄ vna ratio vident̄ tamē alie remanē. Itēz vt dixi q̄ d̄ nō p̄t̄ prestari i eodē recōpēsabilē i equipol lenti. vt. s. de inuesti. de re. alie. facta. c. j. Sed arg. cōtra. ff. de lega. j. l. s̄z et si certos. vbi dicitur obligatio se mel formata p̄mutationez nō recipit. Idior ergo rō nō placet. arg. ff. de an. lega. l. seio. nā i habētibus successi onē rēporis diuidit̄ emolumētū sicut diuiditur p̄statio iniūcti muneris. Finaliter igit̄ quantū priner ad p̄p̄iū intellectu illius capituli: teneo op̄inōne illorū q̄ magis adberēt rōni et forme iuestiture: q̄ cā finalis substantia appellat̄. ff. de pactis. l. iur. gen. §. quod fere. per accu sum. Alibi vocatur forma. vt. plene nō. insti. de actio. §. item si quis postulante. Et saluis alijs membris meis in penultimo et vltimo membro distinctionis mee. Et ali as dicitur quod maior est defectus originis quaz defec tus criminis. vt. nō. glo. in. c. j. de filiis presbyteroz. lib. vj. et sic cum Petro de cerueto. et Jacobus. de belui. Bal. ll. doc.

An ille qui interfecit fratrem dñi sui feudum amittat.

Siquis interfecerit. Si uide

capitulū in tres partes. Primo vasal lus interficit frēm dñi sui nō tñ p̄ditiona liter. Sec̄do interfecit fratrem suū p̄ditio naliter: vel aliā felloniā cōmissit. Tertio peccauit in do minū. Secūda incipit i ver. s̄z si frēm. Tertia in ver. cuz aūt. Casus. Si vasallus fratrem dñi sui interfecit certe nō amittit feudum. S̄z si fratrem suū occiderit p̄ditionaliter vel aliā felloniā cōmissit vt sine verecūdia i curia esse nō possit feudū amittit et trāsit ad agnatos. Sin at̄ pec cauit in dñm feudum reuertit̄ ad dñm. hoc dicit. Sup materia istius capituli dñs Jaco. de ardiso. sic ait. Si fratrem suū p̄p̄iū vel filiuz fratris occiderit vasallus feudū amittit: aliud si fratrem dñi occiderit q̄ tūc feuduz nō amittit. Ja. Et eiz interficiēs p̄p̄iū fratrem plus pec cat in lege nature et in lege feudi q̄z peccat si occidat fra trem dñi sui. Item scias q̄ isamis nō d̄z videre faciē p̄cipis. C. de dignata. l. ij. li. xij. Sed ist̄ d̄ v̄z irrōdabile q̄ magis offēdit dñm qui interficit frēm dñi q̄z qui occi dit illum qui nō ē de sanguine domini: s̄z de sanguine oc cidentis. quod paret per accusationē iniuriar. Nam de homicidio fratris sui p̄t̄ dñs criminaliter accusare: sed nō de homicidio fratris vasalli nisi tamq̄z cuiuslibet d̄ po polo. vt. C. qui accu. nō pos. l. negāda. Dicit̄ Joā. safo. q̄ qui fratrem suū occiderit vel nepotē idest filium fratris ad hoc vt totū feudum vel hereditatē habeat feudo p̄i uatur. et iste nō dicit plusq̄z dicat rex. S̄z rō rex hec ē q̄ ille q̄ occidit frēz suū vt habeat totū feuduz delinqt res pectu feudi. Sed illud q̄ occidit frēm dñi nō d̄lingt res pectu feudi q̄ a fratre dñi nihil recognoscit. Itē q̄ natu raliter plus peccat qui p̄p̄iū sanguinē occidit: q̄ teneť l. p̄po. de pari. et q̄ tanq̄z latro eum itremit neqz est a p̄ditione remotū tale crimen. vt. ff. ad. l. p̄po. de pari. l. vtrum et ista qualitas proditiōnis aggrauat oē crimē: et proditor qui hoc vocat̄ traditor est alien⁹ ab omni ta cie dominorū et principū: et nō p̄t̄ stare in curia p̄ncipi pis. vt. ff. de excu. tu. l. sed et miles. §. sed ignomine missi. Ed

partē. partē probare debet. **P**one q̄ domin⁹ concessit mibi in feudū quēdam fundū & pars tantū pertinet ad eum: alienatū partē ad eū nō pertinetem: nūqd illa pars reuertit ad dominū? **R**espōdeo sic. vt. ff. d. do na. cau. mo. l. qui alienam. & l. si alienam. Sed quid fm **P**e. de cer. & alio: qui tenet q̄ hodie de rigore legis imperialis totū perdat? **E**t videt q̄ nō perdat q̄ re vera sola pars domini erat feudū & in ipsa non est facta alienatio ar. ff. de rebus eorum. l. magis puto. §. si feudū. **C**ōtrariū dico q̄ vnus cōtractus ē. ar. eorū que notantur. ff. de rei ven. l. marcellus. circa quem nisi in solidū peccari nō potur propter indiuiduū eius cōtractū. ff. de ver. oblig. l. eadem. §. cato. & l. i. §. ff. de penu. lega. **S**olu. i ista materia sic distingue. aut vasallus alienat i cōtempitū domini & tūc totū perdit q̄ totū offendit i relatōe facta ad personā domini. **A**ut nō in cōtempitū domini sed ex necessitate reū fami. i. iuris domino abūte & tūc p̄dit partē tantū quā alienauit vt hic. **I**dem si ē talis persona cui liceat ius ignorare vt miles & mulier. **M**az tūc nō perdit nisi partē r̄rum quā alienat in qua proprie ē delictū alienatiōis. **N**ō eim licet eis ignorare iura cōtractus cui alienādo sp̄re pp̄ia renūciauerūt. vt isti. d. vsufru. §. finitar. **S**ed aliaz partē nō perdūt q̄ licet eis ignorare iuris seueritatē. **S**ed de equitate canonica vt alias dicit istud capitulū ē approbatū simpliciter iō sola pars alienata perditur. vt no. extra de feu. c. l. i. nouella. **A**d dñm reuertit. **D**e hoc alias dictū est: vtum reuertat ad dominū an ad agnatos. **E**t distiguit. **A**ut i cōcessiōe dictum est q̄ de vno ad alterū reuertat: & tūc reuertit ad agnatos ex pacto. **A**ut nihil est dictū & tūc aut alienauit cum cōsensu domini & reuertit ad agnatos. **A**ut sine p̄sensu & tūc i eferat: aut alienauit dolo malo vt iterret p̄iudiciū agnatis: & tūc aut loquit̄ in vita alienantis & liberorū suorū & p̄iudicat agnatis q̄ interim respectu agnatorū nulla trans est. **C**. cōmunia. de le. l. si. §. si aut ob auaritiā. & ff. que i frau. cre. l. ait p̄tor. §. si cōditionalis. & facit q̄ d. no. j. ti. j. c. j. **A**ut postquā decessit sine herede & nō p̄iudicat agnatis. **S**i aut fecit alienatiōez nō vt fraudaret agnatos sed propter necessitatem rei familiaris tūc feudū est perpetuo ap̄tum domino nūq̄ ad agnatos reuertit nisi agnati redimant fm formā. c. j. §. qualiter oliz sue. alie. po. & adde q̄ plene dicit. §. si vasa. seu. priuc. c. j. **A**dde q̄ tex. & glo. videtur varie. **M**ā dicit tex. §. qui. mo. seu. amit. §. itez si fuerit. q̄ si vn⁹ frat̄rū iuestiurā accepit pro se & iratre deinde cū fratre diuisit: deinde plus parte dimidia ei⁹ quod pro diuiso habere debebat obuēnit ei vendidit & sine herede legitimo decesserit feudū reuertit ad dominū & nō ad fr̄em. **S**ed ibi ideo q̄ in parte venditoris alter frater nullū ius habebit. vnde dicit p̄t q̄ sint duo feuda separata. vt. ff. de duo. reis. l. reos. §. cuz in tabulis. & ff. de lega. j. l. plare. §. si cōiuncti. & gl. appellat istū feudū nouum tamē re vera sunt duo feuda separata i ter que nō habet locum ius acc̄. e. sc̄d. vt. §. qui seu. da. poss. c. j. §. si autē. **Q**uare aut dicit ibi sine herede? **D**ic vt ibi no. **S**ed ir. §. h. c. quoq̄. §. de suce. seu. dicit q̄ si frater me⁹ alienauit p̄em suā feudi & morit sine herede masculino feudū reuertit ad me: sed quon. d. reuertit ad me imo reuertit ad dominū. **S**ed glo. ibi soluit q̄ ibi alienauit p̄ libellum & licite fm illa tempora. vnde finito iure alienatiōis reuertit ad agnatum morte non tollentia q̄ ibi nulla fuit culpa. **S**ed in. c. si vasallus que fuit p̄ima cau. benefi. amit. tex. dicit q̄ si vasa. cōtra cōstitutionē lotba. feudum alienat ad dominū beneficiū p̄inet: & reddit rationē: q̄ dominū cōtēnere videt: ex quo sequit̄ q̄ dominus debet habere sue iniurie vltiōz eo. ti. §. deniq̄. **A**duerte q̄ glo. quāde q̄ dicit q̄ illud. c. sue. §. si vasallus. debet intelligi in beneficio no. quod nō respicit agnatos sed descēdētes quibus p̄-

iudicat delictū patris. **S**ecus est in feudo paterno. nā tunc alienatio nō p̄iudicat agnatis. **H**oc t̄z gl. p̄cile firmando in dīco. c. hoc quoq̄. **S**ed **P**e. de cer. ibi tenet indistincte q̄ feudū paternū contra consti. **L**erbarij & **S**ede. alienatum reuertat ad dñm & non ad agnatos. **S**ed **J**a. de bel. i. d. §. item si fuerit. tenet q̄ feudū paternū reuertat ad agnatos. & q̄ ipsi agnati p̄iudicantur domino: ergo dñs nō h̄z tunc iniurie vltiōne. q̄ d. ē p̄ rōnez littere. **P**ro **J**a. de bel. facit. §. quali. er. olim seu. pote. alie. c. j. §. si. vbi exp̄sse dicit q̄ agnati p̄feruntur domino. **D**ic vt ibi dicit. **I**te facit pro eo. §. si de feud. sue. cōi. d. c. r̄ius. vbi dicitur q̄ agnatus reuocat partem alienatam & q̄ reuocaret p̄t statiz si alienas h̄z liberos: s̄z si nō h̄z nō p̄t reuocare nisi eo mortuo. **S**olu. pondera verbū cōtēnere: q̄ d. ē i textu dicit. §. si vasallus. q̄ illud verbū tollit **C**trariū: nā alienatio que fit agnato h̄z remotioni nūq̄ videt fieri in cōtempitū dñi uno quo ad dñz licite fit. vt. **C**. de fideicomis. l. volūtas. sed quo ad agnatos p̄miores fit illicite q̄ ipsi p̄miores agnati reuocāt suata distinctione illius. c. die vt ibi. & ex his ē satisfactū circa intellectū textū. **E**x his apparet quā tuz p̄at̄ & cui applicet. **Q**uia & vasallus. **N**ō q̄ vasallus p̄t renūciare feudum rectū & simplex iusto dño. **E**t nō ē: q̄ dñus ē reale q̄ d. cōsuetudie iudicis nō personale. **I**te q̄ vasallus nō obligatur p̄cise s̄z causatiue. l. si vult retinere feudū nō p̄cise. **I**tem seruitia sunt onera p̄sonalia pp̄ re nō simpliciter. **S**z si feudū nō ē simplex s̄z datū ad certū seruitiū tūc p̄pter formā iuestiture oio cogeret vasallus seruire. **C**. d. acti. & obli. l. sicut s̄z **J**a. de bel. **S**z quid si ē apposita stipulatio: v̄ q̄ nūq̄ habeat locū penitētia. **C**. de rerū p̄mutata. l. ex placito. **I**n cōtrariū videt q̄ istū nō est vi p̄nic s̄z vi ei mortue. i. feudi annihilati. **A** **I**n obligationib⁹ aut q̄ reco trabunt nō habz locū penitētia q̄ nō est res itegra: vt dicit alibi bur. et si interueniat icōtenti. vt. **C**. d. p̄rabē. emp. l. nō id circo. vbi vni tm̄ penitere nō h̄z. & vide. ff. d. ver. obli. l. a. r̄icia. §. si. **E**t nō q̄ vasallus feudatus p̄t renūciare vasallagio. **S**ecus in vasallo non feudato qui nō est hō dñi sui ex origine. vt. ff. ad muni. l. assumptio. & l. si. & **C**. de agri. & cen. l. si coloni. & l. j. **C**. si curialis relic. ciui. lib. x. **B**al.

De alienatione feudi paterni. **R**ica.

A **N**ō alienat q̄ dūtaxat administrationē p̄cedit vt. l. i suis de li. & possib. **I**te i h̄ribus simboluz & i recōiūctis facilis ē r̄aslatio. vt hic. ff. d. heredi. insti. l. ex facto et iaz agitur. **B**al.

Alienatio. **D**iuide i tres partes.

Primo p̄hibet vasallus feudum alienare et voluntate domini agnatis nō cōsentientibus. **S**ecundo p̄hibet iuestitura fieri in filiā agnatis nō cōsentientibus. **T**ertio p̄mittit alienatio iter agnatos. **S**ecūda incipit i. §. nec in filiam. **T**ertia in. §. & licz. **L**asus. **V**asallus feudū paternum etiam domini voluntate alienare nō p̄t agnatis. nō cōsentientibus. **N**ec etiaz potest vasallus filiam suā iuestiri facere a domino agnatis nō cōsentientibus nec rari habētib⁹. **S**ed agnatis h̄z alienare: & ad libellū dare: nec dicit libellus sed quasi re futatio erit. **H**oc dicit. facit q̄ d. no. extra de p̄rbē. c. extrapande. i. nouel. **E**tia voluntate domini. **N**ota q̄ voluntas domini nō p̄iudicat agnatis nisi ipsi agnati cōsentiant. **R**euerfurū. **N**ota q̄ consensus agnatorū vltimorum nō p̄iudicat prioribus. requirit ergo cōsensus agnatorum qui sunt proximiores q̄ illi habēt ius renouandi. **N**ec in filiam. **N**ota hic exp̄ssum quicquid dicit alibi q̄ domin⁹ in p̄iudiciū agnatorū nō p̄t face

re gratiam semine i feudi successioe. Ratum. Pō q̄ ra-
tū habitio cōfirmat id q̄ d̄ ip̄o facto nullū fuit. Dicit Ar-
chi. q̄ si auctoritas epi que dicit inesse statuto per capi-
tulum facto a principio defuerit q̄ epi ratificando sta-
tutū capituli illud nō cōfirmat. de verbo. signi. cōstitutō
neal. li. vj. q̄ est indiuiduū oē quod requirit ad solēnita-
tem. Jurisditio est indiuidua q̄ est tota i toto ter-
ritorio ⁊ tota in qualibet ei parte cū etiā in āgulo possit
tota exerceri. ⁊ idem tenet Bar. in cōsilijs q̄ siue iuris-
ditio cōcedat i personis sine in territorio sit indiuidua.
Sed vbi cōcedit personis nō transit cū territorio q̄ ei nō
coheret. Si autē cōcedit in rem vt i ciuitatibus ⁊ castris
tūc transit cū eo si castruz alienat nō si vna domus nō est
quid vniuersale. Pōno etiā personalis pōt alienari in
cōsorte q̄ substantia iurisditōnis est vna ⁊ eadem licet
ampliātū sit exercitiū per cessionē. l. j. C. si socii i perial.
liber. Item q̄ si caducū accrescit ergo eidem pōt edi fm
Bar. ⁊ patet in. c. nostro. ⁊ Agnatos tantum. Ita q̄
iter agnatos. s. inter seip̄os ē licitū quod inter extrane-
os nō sic liceret. C. de fideicomis. l. voluntas. Intellige
tamē q̄ agnatus vltiori agnato nō pōt alienare i pre-
iudiciū agnati proximioris. tamē si alienat non reuoca-
tur nisi alienate mortuo sine herede vel restituto p̄cio.
vt. s. si de seu. sue. p̄rouer. titius. ⁊ plenissime d̄ illa ma-
teria notant. s. de alie. seu. c. ⁊ si clientulus. s. penult.

Extra nō q̄ si res cōcedit mibi castrum nec mie ⁊ iure
antiqui feudi possidendū q̄ lz sit nouū fe. dū assumit q̄-
litate feudi paterni. arg. C. de omni agro. deser. l. quicū
q̄ defectū. li. xj. ⁊ sic poterit alienari i proximos agna-
tos: q̄ dicit vnum ⁊ idē. ff. de ius vocan. l. ij. ⁊ no. i. l.
ij. C. qui tra. li. x. q̄ d̄ est no. Et si libellū. puta forte in-
ter eos eduenit q̄ vnus eorū teneret feudū in se b̄desq̄
suos sine aliorū cōtradictione ānuatim certū quid alijs
dando. Sed quasi refutatio. vnde mortuo eo sine li-
beris deuoluit ad agnatos ⁊ non ad dominū j. de eo q̄
si. fe. ag. c. tres erant agnati. ⁊. s. au. viuētis vas seu. c. ri-
tius. alias ē sub ti. si de seu. sue. cōtrouer. Adde colligit
hic Jaco. de bel. duo notabilia. s. tractata videlicet no.
i prin. c. q̄ non licet vasallo alienare feudū etiā cōlen-
tente domio agnatis nō cōsentientibus. vt. s. qui. mo.
seu. amit. s. preterea. ⁊ de alie. seu. c. ⁊ si clientulus. Nota
etiā q̄ nō pōt vasallus filiaz facere inuestiri nō cōlen-
tētib⁹ agnatis. vt dicto ti. de seu. sue. s. hoc quoq̄. Ja.
bel. Quero hic vbi vasallus refutauit feudū domino
ad quos redeat feudū? R̄deō ad agnatos vel ad fr̄es: ⁊
nō ad dominū. vt in. s. si vero contigerit i ti. hic finit. l.
deinde incipiūt cōsti. regni. Non ergo p̄iudicat agna-
tis nisi viuente vasallo ⁊ eius liberis. vt. j. de capi. extra
or. s. beneficium paternū fm Jac. de ardiso. in summa.

Enō mirabile q̄ si vasallus alteri i feudauit pōt seu-
dum refutare in p̄iudiciū eorū quibus feudū dederat.
vt. s. qui. mo. seu. amit. s. rursus. fm Odeff. qui ita no-
tat in ti. qui. mo. seu. amit. ver. vndecima cā est. S̄z quō
intelligit ista littera in eo q̄ dicit de refutatioe? R̄deō
q̄ refutat in manibus ⁊ omni. Sed si refutat in manib⁹
alterius q̄z domini a quo tenebat: ⁊ domino ignote nō
nocet nisi sibi. vt no. Hosti. extra de cōsti. c. in ecclesiarū
i si. Adde q̄ Ja. d̄ bel. sic dicit. Querit quid si vasallus
refutauit feudū domio an agnati possint statim reuoca-
re? Glo. respōdet q̄ nō eo viuo. ar. s. si de seu. sue. cōtro-
uer. c. titius. ⁊. s. qualiter feudū olīm potē. alie. s. pōno.
s. per quos fiat inuesti. s. sed si res. Credo q̄ statim pos-
sit reuocare q̄ cum vasallus feudū renunciat perdit cē-
sus suū ⁊ nulle reliquie feudi remanēt apud eū ergo pue-
nire debet ad primorē agnatum. arg. s. de vas. qui i-
terse. fr̄em domini sui. c. j. cū cōcor. facit. ff. de assig. lib. l.
idem erit. s. si. Ja. bel. Pe. de cer. format eandem que-
stionē ⁊ ait. Sed quid si ille qui habebat feudū paternū
refutauit ip̄o domino nūquid poterit domin⁹ retinere

sibi? Glo. antiqua dicit q̄ sic licet agnati non consense-
rint. vt. s. de sue. seu. c. primo. s. hoc quoq̄. Sed quo-
modo factuz refutatis poterit p̄iudicare agnatis qui
nō cōsenserūt saltem post morte refutatis. arg. dicti. s.
hoc quoq̄. ⁊. j. de eo qui finem le. agna. c. i. Ubi dicit q̄
iste qui omnino refutauit solum repellitur. Pe. de cer.
Tu dic q̄ glo. est vera viuente refutante ⁊ eius delectē-
tibus q̄ refutatio habet i se cōsensum q̄ ille cui refutaf
habeat illa p̄moda que possit habere ipe cōdēs. sicut di-
turus de habente libellum vel p̄caria qui ingreditur re-
ligionē vel alium locū ad quē plene se traiecit ⁊ se dedi-
cat. vt nō. C. de sacrosan. eccle. auē. ingressi. xxvij. q. j. c.
vt lex cōtinēt. Et Extra nō q̄ reintans nis sibi que-
situm videt ip̄m cedere. scus in iure querendo: q̄ tunc
videt nolle acquirere. si t̄m p̄cius recipit p̄ refutatio-
ne possidere videt. vt. l. si pecuniā. s. si. ff. si quis i missa
cau. testa. ⁊ Pōno i feudo cū decedunt sine herede
agnati veniūt tali rōne q̄ tollit refutatio licita ē: ⁊ ideo
donec dura ret ius refutatoris durat ius acceptatoris.
ff. de le. ij. peto. v. p̄dium ff. de pigno. l. lex vccigali. Et
lud cōstat q̄ quis nō pōt renūciare i p̄iudiciū tertij.
vt. ff. quē admodū s. rni. amit. l. si partem. ⁊. ff. de donis
lib. l. liberto octogita. Quero hic: pone q̄ tres sunt fra-
tres vnus donat alteri partē feudi: tādē donas mo-
nachas: querit an solus donatarius h̄at feudū ingressi
an vterq̄: r̄deō videt q̄ solus donatarius p̄ tex. isti-
us. c. In cōtrariū videt. P̄mo p̄ regulā resolutio
iure datoris ⁊. Secdo q̄ ius sp̄ei alius alij tollere non
pōt. Tertio q̄ sicut se b̄ remotio: ita ⁊ ille in parte q̄
alium tangit: sed alienatio facta remotio: i expiraret er-
go ⁊ nūc extirat. Nam nisi cesset portio: successio non
pōt ius tertij fieri deteri. ff. de aq̄ plu. ar. l. si aut. s. plu-
res. ff. de seruitu. rusti. p̄dium. l. per fūdum. Nam quod
omnes tangit ⁊. C. de auē. p̄stian. l. si. Item ista dona-
tio videt fieri in fraudē fratris p̄teriti ⁊ sic ei nō p̄i-
udicat. ff. siquid in frau. parro. l. minus. Sed cum tūc nō
esset alias donatarius nisi q̄ destinauerat seculo renū-
ciare manifesta fraus est: ⁊ iō rescindit. Item p̄ mona-
chatum aperitur oibus edictū: ergo simile est q̄ p̄ter-
tione oibus edictum aperit ⁊ ēt inuito p̄terito. ff. de cō-
tra. ta. l. si post morte. s. si. ff. si tabule teita. nulle ex. l. j. i
si. ff. de li. ⁊ posthu. l. si. Item q̄ cogitatio p̄uenit actum
videt in fraudē tactum. ff. so. ma. l. illic m. c. ff. de manu.
l. qui pere. ff. qui ⁊ a quibus. l. que sitū. Item ⁊ cōtra mē-
tem primi parētis: q̄nī sibi ⁊ suis heredibus pari itenti-
one prosperit. nec fuit de intētione eius quod vnus sup
plantaret alius. vt. s. de duobus fratribus a capitaneo
intesti. c. j. Item rex. ē. s. de eo qui arma bel. depo. c. j.
vbi dicit q̄ dñs. s. in seu. nouo: vel agnatus. s. in p̄no. ⁊
ista dicitio agnat⁹ ē indefinita ergo equipollet vniuersa
li: q̄ par est ratio ⁊ cōditio cōrentoz. Adde q̄ d̄ d̄xi de
aliena. seu. c. j. s. ⁊ res pro ista. q. ⁊ p̄ quos fiat inuestitu-
ra. s. ⁊.

Inter dominum. Si inter dñm ⁊ vasalluz
ē cōrentio de beneficio co-
ram paribus debet diffiniri. Verūtū si vasallus perit
⁊ dñs prius de suo recto feudo q̄ ab eo b̄z sine cōtro-
uersia debere inuestiri audiēdus est. s̄z si nihil b̄z ab eo
pro feudo de quo nō sit p̄trouersia v̄z primo teta cā dif-
finiri corā paribus. hoc dicit. Nota ergo hic q̄ quoties
ē cōtrouersia iter dñm ⁊ vasallū de feudo: siquidem di-
cit se vasallū de eo feudo de quo ē cōtrouersia nō debet
inestiri nisi cā sit finita. Si vero dicit se vasallū etiā de
alijs feud. s: aut de his de quibus de min⁹ nō refert cō-
trouersiam tunc de eis debet statim inuestiri scilicet de
quibus nō fecit cōtrouersia. Aut etiā de alijs fecit con-
trouersiam tūc de nullo debet inestiri nisi ois causa sit fi-
nita. vt hic. Vel dicit q̄ alia ē intētio istius. c. l. q̄ inestit
tura verbalis debeat oio fieri. sed inuestitura realis non

debeat fieri lite pēdere super eo feudo de quo lis pēdet, nimirū q: lite pēdere nō debet reus cogi ad tradēdum, vt. C. de excep. rei iudi. l. nimis pperere. r. ff. de re iudi. l. si cū nulla. Sed iustitua verbalis ideo fit q: per eā pa res cōstituatur in quasi possessiōe iurisdictiōis cui aliter nō appareat q: dominus habeat pares nisi per hęc signa verbalis iustitue. Et si pūciatē se eē iudices nihil cōstito de paritate sua nō valeret. Nō enim sunt sicut alii ordinarij: q: pro alijs ordinarijs psumit. Sed isti la sint ordinarij tñ nō habēt territorij ideo rediguntur ad istar aliorū delatorū qui nō possunt pūciare se eē iudices nisi cōstito prius de iurisdictiōe eorū. Nam iurisdictiō est de fundamētis, vt no. extra de eo qui. sur. ordi. susce. e. olim. De hoc dixi de controuer. iter val. r. episcopoz. c. primo. De iurisdictiōe autem dixi supra de iusti. in mā fa. r. a. c. h. Bal. rē.

Non est consuetudo Casus. De fellonia aut de infidelitate hz cōsuetudinē mediolanā. nō sit pugna. sed fm legem lombar. sic. hoc dicit. Glo. hic circa pgnaz rāgit tria pūcta supposita cōsuetudine lombardozū. Primo vtrū fieri debeat per principales personas? Et dicit q: sic nisi ex eā fiat per cāpiones: r. ego dixi alias q: pugna ē adistar eorum ideo glo. vera. Secūdo quibus armis debeat fieri pugna? Et dicit q: armis militaribus nō fuisse vel lapide. Tertio an vasallus possit puocare dñz ad pugna su per infidelitate: r. dicit q: sic. r. dicit vt plenissime nōdū s. de pa. re. s. siquis boies.

Si a morte Si vasallus nō liberauit dominum a morte cū potuit feudū amittit. Sz si cum a peritūo liberare potuit: r. nō fecit nō perdit feudum. hoc dicit. Nō q: peritūū nō cōtinet appellatio ne mortis. Nō q: vasallus nō debet soluē debita domini. Quero: an ille qui nō pōt soluere i termino quo iurauit peccet? Tex. cū glo. videt hic q: sic. Sed dicit q: hic loquitur quo ad legem foris: quo ad legem poli. Vel dicit vt. s. si de feudo fuerit cōtrouer. c. l3 val. r. facit. l. penul. ff. de iure dotium.

De capitulis conadi. Rica.

ec sunt capitula. Diuide in quatuor partes. Primo quo tempore vasallus vel eius heres debeant perere veterē iustitiaz. Secūdo prohibet feudi alienatio. Tertio quantum vasallus debeat dare domo i adiutorij si non vadat euz eo i exercitū. Quarto an ecclesia priuē feudo ppter culpam prelati. Scda pars incipit in. s. pterea. Tertia in. s. similiter. Quarta in. s. iterum. Caus. Si vasallus vel eius hīs infra ānuz r. diē veterē nō petierit iustitiaz a domino vel eius hīde amittit feudū. s3 mediolanā non sua. hoc dicit vsq: ad. s. pterea. Oppo. s. quo tēpore miles. c. j. So. ibi speciale in mente. Et r. d. q: consuetudine mediolanā: non obstantis. l. conadi sua ē r. fuari d3 mediolanā. r. ratio colligit p no. ff. d. lega. j. l. de quibus in fine. Extra quero nūquid si cōsuetudo scripta tollit p legē supueniēte pssit iterato prescribi? Respondeo aut illa cōsuetudo cōtinebat olim ius cōmune r. pōt tūc prescribi tāquam ius municipale: Aut cōtinebat ius municipale r. tunc secus. vt. ff. de sepul. vi. l. iij. s. diuus. r. l. fi. C. de testa. Et ratio diuersitatis ē: q: i pto cāu erat potius obseruantia iuris cōmunitis tūc vī gentis q: cōsuetudo: vt eleganter no. i. c. i. de censur. l. i. vj. Quero nūquid in dubio feudū simpliciter cōcessus pūmat concessum vt fiat fidelitas: r. videt q: non quia quod simpliciter dico nullo addito dico. vt. ff. de public. ci. l. de precio. Contrariū dicit glo. r. hñ. sem. p. enim pūm mēdum ē feudū eē fm suā pūā naturā nisi eius altera

tio ptes. vt. s. quid sit inuesti. c. j. s. ff. Quero quid ē fides: r. nō fm Tullij i libro de officijs. Fides ē dictio cōuentozūq: cōstantia r. veritas. Idem i libro de amicitia. Nihil stabile ē q: infidū ē. Qd certe maxima pars mē feudozū cōstit: q: ppter infidelitate amittit feudū si dño plz. s3 si dño nō placz nō amittit. ar. ff. de le. j. l. si finis plurium. s. siqs aū. Sic. r. violente creditore pena cōmittitur r. nō eo inuito. vt nō. ff. de transa. l. qui fidē. Eius heredem. Adde q: filius psumit heres i recipiēdo: sed nō in pstando. vt nō. ff. solu. ma. si cum dotem. s. trasgrediamur. Quero igit vtrū filio vasalli currat annus anteq: se imisceat hereditari: r. videt q: nō q: superior lra dicit eius heres. qd verbū q̄tum ad enera hereditaria: significat imixtionē. vt. C. si vt se ab here. ab. l. j. Ergo ille qui diē. filij priuandū per lapsuz anni r. di ei d3 p̄bare imixtionē p̄cessisse vel q: maliciose distulit imiscere. vt. C. ad fill. l. penul. Itē debz p̄bare scientiam q: in facto alieno psumit ignorātia. vt. ff. si cer. pe. l. eius qui in puincia in si. r. in. l. vltima. ff. p. suo. Scientiam dico feudi. Item scientiā paterne mortis. vt. C. d. capri. l. nec nos. l3 eim fillus etiā ignorās sit suus heres r. necessarius de iure ciuili quo ad ipaz simplicē iustitā nō tñ quo ad hereditaria onera. vt. ff. de le. j. l. naz neq: emācipatus. Bal.

pret. re. Si vasallus feudum alienauit dominus poterit reuocare feudū nulla p̄scriptiōe obstāte. b. d. In isto. s. sunt due glose multū notabiles. Prima glo. disputat vtrū feudatarius possit iteudare? Et finaliter determinat q: sic: r. bene dūmodo ifeudet bona fide sine fraude r. equali vel meliori: r. gl. ē clara iō nō trascribo eā: r. hoc ifeudo seculari. sed i feudo ee elestastico forte nō pōt iteudari per primū feudatarium nisi de consensu plari fauore ecclesiaz. r. q: qd oēs rāgit rē. C. de aucto. p̄tan. l. si. d. aqua plu. ar. l. in cōcedendo vt ois āputerur occasio malignādi. l. impialem. s. calidus. vbi vide. j. de pbi. seu. alie. per Sede. r. vide p hoc nereci dom. vel templ. l. vniuersitas. Tu indistincte tene glo. q: diuersa sunt dñia. vt nō. in. l. ij. C. vbi i rem actio ff. de cōtraben. emp. l. qui tabernas. In ista ē gl. disputatur vtrum feudatarius beat vtile dñium: r. pro firma p̄clusionē tenēdum ē q: sic. Et i libello pōt dicere rē ad se iure dñij pertinere r. hoc pbat vrgēs disputatio. Nā si nō hz vtile dñium nō haberet rei ven. s3 cōcessoriam que pro seruitute vsufructuaris dat qd ē falsum r. ab oibus reprobatur. vt. s. de inuesti. d. re. alie. fac. c. j. s. j. Ad hoc ēr facit qd nō. in. l. j. i prin. ff. de eden. in gl. magna. vbi dicit q: rei v̄dicatio sine dñio nō ē nisi qñ age i erur ex iure cesso. vt nō. in. l. vlt. C. de here. v̄di. r. per Dy. in. c. possessor de re. iur. l. vj. Quero si ē apposituz pactum exp̄pressuz de nō alienādo an habeat locū glo. q: dicit ifeudari posse? Respondeo non vt pactū aliqd ope retur. vt nō. ff. siquis caut. l. l3 r. siquis. s. q̄strū in si. glo. Item qñ p̄hibitio noua adijcit p̄hibitioni veteri r. habeat āpliare sicut dicimus econt. ario in p̄missione: vt notant doc. ff. d. no. op. nū. l. j. s. itē nūciatio. r. in auct. d. aliena. r. empbi. s. sanctissimas. col. ix. Alia gl. disputat vtrum ista verba. nulla p̄scriptiōe obstāte ipedi ant cursū p̄scriptiōis longissime: r. breuiter gl. concludit. q: non p regulas generales q: habent. C. de p̄scrip. xxx. an. l. sicut r. l. oēs. A Dixi. C. de sacrosan. eccle. i ar. ē. quas actiones. r. seq̄ hanc glo. Jo. an. in ri. d. seu. in. ij. columna. in v. r. vj. Quero ergo si h̄ vba p̄feruntur a statuto ciuitatis. verbigratia dicit statutuz q: iustrum publicū mādet exequutiōi nō obstāte aliqua p̄scriptiōe? Rñdeo istud statutū nō pōt intelligi q: remoueat p̄scriptiōne lōgi tēporis: que nō habet locū i actionibus personalibus nisi i vno cāu. vt. C. de vsufr. l. cor. ruptionē. ergo vt aliquid op̄retē debeat intelligi q: remoueat p̄scriptiōne lōgissimi tēporis. l. xxx. vel. l. an. r. vide

et vide qd no. C. uerbi dom. vel tep. l. vniuersitas. et C. de decu. l. si quis decurio. li. x. et de metal. l. si. et de fun. li. mi. l. si. cu3 multis si. ibi allegatis. li. xj. Quid si ista verba pferunt a contrahentibus vel a testatore qui iussit solui nulla prescriptioe obstare: videt qd indefinitum extendat. l. qd si nolit. §. siquid ira. S3 Bar. dicit qd huic exceptioi cu3 sit mere odiosa no pot renuciari. Ita not ipse. ff. de vluca. l. j. et de lega. j. l. nemo pot. S3 quid si ista verba ponentur i rescripto vel privilegio: Dic vt no. C. de sa. san. eccle. au. quas actiones.

Similiter. Casus. Miles vasallus no iuit romam cu rege: vel ad hostes: querit quod auxiliu dno prestare debeat qd no vadit cu domio: Rndet qd in Lombardia de modio solue debeat denarios. xij. in Alamania vero tertia parte fructus eiusde3 ani. hoc videt. Ad iudiciu. Nota qd adiutoriū et quale debeat: et face vasalli dominis suis: et ad aliud charitatiu subsidium no tenent eis puta quado maritat filiam vel ducit vrom nisi super hoc eet specialis psuetudo. nam quod de vno dicit de alijs prohibet. arg. l. vlti. C. de pac. couen. Itz no. pro varietate locor aliqui variari qd lex sic disponit expresse. Itz sume hic argu. qd lombardi plus abundant i pecunia qd theotonicis. Soluio ei3 ani. ar. qd no possit imponi collecta roe fructuu nisi daturat respectu fructuu illi3 ani. ff. de vusu. l. pedetes. §. siquid cloacar. Opp. de. l. impial. §. finif. j. de probi. feu. alie. p. Sede. Solu. vt in glo.

Et iterum. Casus. Ecclesia feudū bz a rege plat ecclesie culpa comisit ptra dominū per qua debz admittre feudū: querit an ecclesia perdat feudū: rndet qd sic eo plato viuere s3 post eius morte reuertit ad successorē. hoc dicit. Istud ē mirabile. e. naz regulariter nos dicimus qd aut delictum plati est in faciendo et no p iudicat ecclesie. Aut in omittendo et tūc p iudicat sicut videmus in quolibet alio administratore. vt no. C. de vusu. l. aduersus. Hic aut indistincte dicit qd ecclesia patitur danum ppter delictum plati. So. hic ē tradita a iure certa forma circa pene impositionē. vnde iuris regule hic silent. vt in. c. delictus persone. de regu. iur. li. vj. Et ratio specialitatis pot esse regis privilegiū publice utilitatis fauore et ppter naturam feudi. Nam rē gore iuris ppter naturam feudi ecclesia deberet priuari feudo simpliciter. Sed fauore ecclesie est introductus qd recuperet mortuo prelato qui comisit felloniā. Que rit glo. quid si ecclesia no habet in feudū regalia sed alia a minorū domio: nūquid erit idem quod hic statuit? Et dicit qd sic. Itz quid in alio plato qui no ē eps vel abbas? Rndeo idem: quia et in ipis officijs arguit de simili ad simile. ff. de nego. gest. l. ex facto. S3 nūquid ecclesia amittit proprietatē ppter delictū prelati i vltima prelati quando ē proprietaria sicut amittit feudū quando ē feudataria: videt qd no: qd non est par ratio amittere proprietatē et amittere feudū. nec hoc est iure cautū: ergo stamus regule dicti capituli delictū p sone. Et hec ē veritas: vt extra de excep. cū venerabilis. Nam cū hic casus no sit in libello feudozū cōprehensus debemus vri. l. scripta. vt. §. de feu. cog. c. obertus. §. si. De. de cer. Itz qd regula iuris est qd quado delictum est oino ab administratiōis officio separatū no nocet domino. C. de sr. fugi. l. quicūq3. secus si sit adeo cōnexū qd no pot comitti nisi administratiōis noie. vt in. l. polla. C. de bis quibus vt indig. Et Ibi enim ex quo lex permittit agere vel accusare pmittit hoc en3 sua cā hui3q3 vicij. Extra qd prelatus criminaliter no punif nisi dolo. C. de admittu. l. liberr. S3 Ja. de bel. r3 qd viuere prelato ecclesia proprietate priuat. s3 falsus dicit p id qd plene legitur et no. C. vnde vi. siquis in tantā. et l. meminerint. et ff. si quis omif. cā test. siquis dolo. Non ob. l. libem nullam nauē. C. de sacrosan. eccle. qd ibi ē speciale pp publicā vti

litarē et principis auctoritatē. Itz non ob. qd no. in auē. hoc ius potestum. co. rī. qd ibi probabilif contrahēdo: hic improbabilitē dlinquēdo. Quero quid siquis tpe delicti no erat prelatus ecclesie sed post cepit eē: an ecclesia tbeat priuari ppter eius delictū? Dic qd no p. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. et per. l. apud antiquos. C. de fur. Et ē ratio patēs: qd dol3 comissus ante mādatur no nocet dno: vt legit et no. ff. de excep. do. li. l. si peccator agit. et ff. quozū legato. l. j. §. quod ait p. tor. Bal. rē.

De cōtentione iter masculū et feminā de beneficio.

item sciendum. Diuide i tres partes. Pri-

mo qualiter decidat questio seu cōtentione orta iter agnatū et feminam de beneficio. Secūdo qualiter decidat cōtentione orta iter dominū et feminā. Tertio qualiter iter dñm et emptorem. secūda icipit i. §. s3 si inter dñm. tertia i. §. itē si sit. Casus. Si cōtentione orta ē inter agnatū et filiam dominū agnato dicere feudum ad se primere et filia negare: deficiente filia a pbacione agnato cū. xij. sacramentalib3 de tertur insurandū. si vero cōtentione ē inter et filia dno dicente feudū ad se pertinere: filia vero negare: deficiētib3 pbantibus filie defertur iusuraduz dno. si vero pte cōtentione ē inter dominū et agnatū emptore feudi dno dicente feudum ad se primere emptore negare: dno deficiente in pbacione emptori defert sacramētuz. Quidā tñ distinguere voluerūt. Aut magna ps eozū que vasallus tenz in loco vbi res ē que veditur ē feudū: tūc psumptō ē p dno cōtra emptore: alias p emptore et non pro dno. b. d. Done casuz quatuor modis i principio huus. c. Pri mo dicit qd cū ageret iter eos ad diuisionem d bonis et hereditate pna filius petebat secūdo sibi adiudicari quoddā predictū pñū qd filia negabat: et fm bc e hic erat cōtentione iter fratres. Vel dic secūdo qd hic erat cōtentione inter agnatū et filia: vt dixi i cā et agnatus agebat cōtra filia ad predictū dicere feudū ad se pertinere qd filia negabat. Vel dic tertio qd agnatus possidebat predictū: et filia petebat dicens allodiu3. Vel dic quarto qd neuter eozū possidebat. filia tñ debet poni i possessione: et postea agnatus petere d3. vt. §. si d seu. sue. cōtrouer. c. inter filiam. Jaco. Quero si possessio vacat: vt gl. ponit fm vnā itellectū quo iure filia ponat primo i possessione: nā si dicimus qd ponat primo i possessione p. l. ledi cro. C. de edi. diu. ad r. col. istud ē fallum quia sumus ab itestato. vt. §. d sue. feu. c. j. Rndeo officio iudicis ponif filius in possessione vacante qd si filius ē: ergo hēs rē. vñ idē opat exstētia suis hōdis qd opantur tabule testamēti. quod ē nota dignū. qd filius magis venit ad possessionē continuatiue qd ad oino noue possessionis adeptionē vel peritionē. vt no. insti. d sue. ab itest. §. sui. et ff. d acqui. poss. l. cū hēdes. Non dico tamē qd in iur stātia possessionis no sit noua possessio: s3 qd ē eiusde3 qualitatis p se cū possessione paternā non fingit noua. vt. C. de vluca. pbibere. l. nihil. Hoc dicit ter. ff. quibus ex cau. ma. l. cū miles. Et adde quod notat Inno. extra d pba. c. in presentia. Quero quare imponit onus probandi femine et non agnato? Rndeo imo et agnatus qui firmat astruitur ad certam probationis spem pbanda. l. cū. xij. sacramentalibus. Quero qualiter iurabūt et deponent isti. xij. sacramentales? Rndeo negatiue. l. feudū non esse fm glo. quod Ja. de bel. reprobat qd no crederet eis sic negatibus. Sed mode deponēdi debz eē affirmatiuus videlicet qd opinio eozum et cōsciētia ē qd no sit feudum. Nam opinio ē quidam sensus anime et affirmatiuus qd ē ene. s3 negatio entis no ē ens et ideo glo. loquit iproprie. vt. §. si de inuesti. inter do. et vas. lis ori. c. j. i prin.

Considera: duplex est negatiua. scilicet scietie et alterius rei. Negans scietiam non probat nisi negationi adiungat conscietiam quod ubi sufficit conscietia ibi est iuramentum purgationis non sensus ut hic. In negatiua vero alterius rei an debeat probari et qualiter plene dixi. C. de proba. l. actor. glo. tamen nostram sustineas p. no. i. l. j. §. j. ff. de iuri ne. actusque priua. et in. c. fin. de rescrip. i. ele. Item non regulam Alueroys quod experimentum sermonum verorum est ut concordet rebus sensatis. Quero que est ratio quod agnatus est fauorabilior quam semita et quam dominus? Rñdeo anti que possessionis qualitas. facit quod non. ff. de condi. insti. l. penu. vel alia adminicula. ut. C. de rei vendi. l. iudicia.

Quero an sit necessaria et vera distinctio hic posita per quosdam de maiori parte quidam dicunt quod sic. ut. §. de cōtrouer. inuesti. §. cu autē. Et quod cum res non debeat diuerso iure ceteri cōiectura de sumi ab eo quod plurimum potest arg. de cōtrabē. emp. l. domi. Dicit Ja. bel. quod ista distinctio est bona quantum ad prescriptio. Vel dicit aut est unum integrale sicut unus mansus: et tunc isti verum dicit. arg. ff. de vsuc. l. cu qui edes. et quod non. ff. de lega. iij. l. v. et ff. de fun. instruc. l. seye. §. tyrane. ff. de lega. iij. §. dijs. §. pe. et si. Aut sunt diuersa predia in pluribus locis: et tunc qui possidet unum locum non propterea habet presumptionem in alio loco quem non possidet. ar. §. de lege cor. c. j. §. ex eadem lege. Bal.

De cōtrouerfia iter dominum et emptorem feudum. Rica.

Quod primo dicitur in duas partes. Primo dicitur ponit. Secundo eius declaratio. Secunda incipit in ver. quo restituro. Casus. Vasallus vendit feudum alicui dominus vendicat ab emptore emptor denunciat vasallo. siquidem vasallus iurare potest quod ignoranter vendidit feudum credens propriam rem: tunc est in electione emptoris an velit domino credere feudum an velit restituere vasallo. et si restituerit vasallo retinebit in feudum. Deinde responderi tacite obiectioni que posset fieri. nonne alienatione facta feudum domino reperit quomodo hic procedit: rñd; illud procedi quando sciens feudum vendit. Ultimo dicit quod dicitur est in venditione locum habet in qualibet alienatione. hoc dicit.

Nota quod dominus agit contra emptorem qui emit a vasallo vendente bona fide. Sed quero quo iure agat? Rñdeo rei vendi. directa. Nam semper sibi eam retinet. ut. §. de inuesti. de re. alie. facta. c. j. §. si vero. in quo considera hic glo. fm Ja. de bel. et quod dixi. §. in ti. de feu. sine cul. non amittit. c. ij. ubi oimino et per glo. j. de probi. feu. alie. per Sede. in. c. imperialē. §. calidus i glo. ipo iure. Sed quid si cōcedens in feudum non erat dominus? certe succubet in rei vendicatione: ut. C. de proba. l. cu res.

Sed nunquid succubet in publiciana? videtur quod sic: quod emptor habet titulum. Sed cōtradico quod habet per non titulum. Item quod pretendit eam ab eo qui non poterat referre questionem quasi dominij. ut. C. locati. l. siquis conductoris. et. C. unde vi. l. non ab re. Vel dicit fm glo. quod emptor cōuenit actione personalis. Sed contra hoc op. quod actio personalis non sequitur fundum: ut. l. j. C. de condi. inde. et. l. fi. ff. de cōtrabē. emp. C. de actio. et oblig. l. eu. ff. ad trebel. l. j. §. si heres. Solu. illud est verum in actione mere personalis. sed ista est in rem scripta ex dispositione consuetudinis. Vel dicit quod. l. cōtrarie loquitur in actione personalis que datur ratione obligatiōis. sed hic loquimur in actione personalis que datur ratione possessiōis quod. l. habet facultatem rei restituende. ut. ff. pmo. l. iij. §. heres. et. ff. ad. l. fal. l. qui fundum. §. si tu ex parte. Vel dicit dicit glo. quod dabitur conditio ex lege ex libris sabintani. C. de acqui. poss. l. fi. sed certe illa loquitur quando agitur de pretensione spoliatiōis. ut. C. de agri. et censu. l. si coloni. lib. xij. vñ de. de cetero. reprobat in hoc

glo. quod feudatarius tradendo suam naturalem possessionem non spoliat dominum quod diuersa genera possessionum sunt iter ipsos. allegat glo. ordinariam in. l. j. in. fi. ff. de vsu. qñead. ca. Ego puto glo. vera. Ad eiz ex sola actu traditiōis possessio domini iteruertitur ut ipse dicit. Et in hoc bene cum per rebellionem possessoris eius possessio turbatur: et hoc in est violentia. Item in modo possidendi quod ille quod non recognoscit se ab eo. ut. ff. qui mo. vsu. amir. l. pōpo. Secundo non istas que dicit quod vasallus iurare poterit et. Et opponit: vasallus iurare potest quod ad actum verbi vel non verbi nemo potest cogi per viam ablatam. ut non. c. qd metua. cau. c. sacris in nouella. So. littera ista non intelligitur de simplici loquella: sed vult hoc quod non intelligatur posse quod non potest sine calūnia vel temeritate et tō si iudex videt eum velle deterrere vel aliquam temeritatem committere non deserat ei iuramentum. et iste sensus huius lre. Ad tertio de mirabili electione que datur reo quod si dominus agit potest restituere possessionem auctori suo. Et rō est quod per hoc curat omne quod non. ff. de pac. l. si cu fundus. et de alie iudi. l. cu miles Et tene meti istum casum quod habes directum dominipreueniat in agendo tñ potest res restitui haberi vtile dominum pretendenti eam ab agente. arg. ad hoc. ff. de excep. do. li. si opera. et. ff. de pecu. l. pcuratore in rem sua dato. sed magis est mirabile quod habes directum cum sciat ius alteri cessum preferatur huius vtile. ut. ff. de transac. l. fi. §. ibi loquitur in debitore obligato. §. ille qui rei vendi. tenet non est obligatus. ut. l. i. de act. §. oim. et. ff. de procura. l. pōpo. §. sed et bis. et. ff. de excep. rei iudi. l. si iter me et re ubi ter. vel verius ibi cessio assorbere vtilitatem cedentis: hic non. vel ibi directa non erat efficaciter sic contra possessorem. prima verba et non reperit alibi: Et Item scias quod habens iura vtilia potest em tentare de dñi voluntate perpetua et cōmutabili vtilis actiones trāsferre non possunt reuocari. sed si sint mandata huius loci. l. iij. C. de nouato. et sic plus iporat trāsferre quam commissio. §. Querit glo. utruq; si restituit domino possit agere de euictione contra venditorem. et quicquid glo. dicat dicit quod si vasallus recuperat a domino agere potest alias non. Ad enim de habere vasallus rem et pcurator: ut. ff. de act. emp. l. bona fides. Ad quarto h. ter. valde singularē quod in oibus alienationibus in quibus alienas cadit a iure suo quod et intelligi in sciēte. secus ignorante rei qualitate. similis distinctio fit. ff. de le. ij. l. fi. §. si. Querit glo. quod in iuris ignorancia: et dicit eam nocere. Fallit in muliere et milite quod mihi non videtur verum quod non licet eis ignorare iura cōtractus. ut. C. de iur. et fac. i. g. o. l. fi. et. l. fi. C. de iure delibe. Quito et vltimo nota quod verbo venditionis cōtinet ois alienatio. Circa quod dicit Barto. Aut alienatio prohibetur ratione rei et tunc emnis contractus prohibetur ut hic. Aut ratione persone et idem ut non. in. l. j. C. de vsuc. pro emp. Aut ratione modi et forme et tunc secus. ut legitur et non in. l. vlt. C. de pcedijs curia. li. x.

De cōtrouerfia iter vasallum et alium de basi. Rica

Item causa Casus. Vasallus agere et cōuenit potest per feudo et parte feudum domino absente et quasi pro re propria et trāsige potest bona fide. et si cōtra eum iudicatum est vel ab eo trāsactum dominus cogitur postea ratum habere etiam feudo sibi aperto. b. d. Ad quod vasallus in agendo et defendendo obtinet principalem locum et quod dominus tenet ratificare iudicium et transactionem eius cessante fraude et simulatiōe. hoc est verum tamen abente quam presente domino. Intelligo si dominus sciuit vel fuit citatus. ut. ff. de re iudi. l. sepe. §. sed sciētib; Nam si vasallus non fecerit dominum ignorantem citari plures in dolo. ut. C. de distra. pig. l. si creditor. Et vide ibi per Cy. vel dicit quod ille qui facit aliquem pcuratorem

rem in rem suam videt ei dare oimodam licentiam experi
undinec requirit amodo licentiam concessoris. unde cum
vasallus sit pcurator in rem sua dummodo alias cesset ca
lanta non habet plus requirere dominum nisi velit referre
re sibi ius agendi de ejectione contra ipsum. et iste intellectus
probatur expressis. s. si de feu. sue. controuersia. c. si vasallus
de suo. Et dicitur ut ibi. Et facit iste textus. an possit fieri
commissum de feu. p. vasallum? de quo. spe. in ri. de ar
bi. §. pot. ver. sed nuquid vasallus. Sed nuquid do
minus potest proprietate? dicitur quod non sed utile dominium
quod preterit proprietate possidente victore et si possessio ve
niet ad tertium dominum tunc ea poterit vendicare. vt. C.
de prescrip. xxx. an. l. si quis emptiois. et miror quod alij do
ctores de hoc nihil dicant. Item quod dicitur de transac. intel
lige si transigit bona fide ut littera dicit. Nunquid autem
presumat bona fides in transigere? dico id esse iudicandum
secundum statutum case. Nam si dubius erat euentus litis presumit
bona fides alias secus. vt. ff. de transac. l. cum hi. §. cum lis
et. C. eo. l. preses. Tertium est enim quod etiam in transactione
potest committi fraus. vt. ff. si quis in frau. patro. l. j. §. vtru.
in si. ibi transigit in fraude patroni. Sed mirum est ponamus
enim quod ex ea transactionis cessit possessione feudi
aliquo recepto: cum postea decessit sine herede. ergo reso
luto iure transigens resoluet ius accipientis: cuius con
trarium hic dicitur quare male? Ratione hic est ideo quod res
iudicata et transactio pariunt exceptionem rei finite et sic
sunt alterius nature quam simplicis contractus quod est no.

Sed nuquid hoc est verum in emphiteota et suplicia
rio transigentibus? Videtur quod non. vt. ff. de pigno. l. lex vecti
galis. quapropter hoc non potest aliud dici quam quod sit specia
le in feudo. vel dicitur in domino sciēte et patiete. ar. ff. ad
mace. l. si filius. Iuxta illud non improbare raritudo
hoc consensui par est. vt. no. in. l. quo enis. §. j. ff. re. ra. ba.
Et licet contrarium Inno. in. c. auditis. de prescrip. sen
tēte videatur. Super hoc. c. habeo talem apostillam.
Potest ergo vasallus de feudo transigere dummodo fraus
non interueniat vt hic. et. s. si de feu. sue. controuer. c. si va
sallus. Sed videtur huic obstare quia cum possit alienare.
vt. j. de pbi. seu. alie. per sede. c. imperialem. non videtur
feudo posse transigere. vt. C. de predictis mino. l. non solus
Jaco. aur. Tu dicit quod olim poterat: sed hodie distinguitur
Aut transigit dimittendo feudum apud possessorem: aut tra
dendo. Primo casu non videtur alienare. Secundo sic. iste est
casus vnicus in iure. C. de transac. l. si pro fundo. quod non
facit conditionem domini deteriorē cum feudatarius iste prius non
possidebat. Et no. quod in omnibus alijs contractibus ille
qui dimittit transfert et alienat. vt. ff. de rei vendi. l. que
dam mulier. et. ff. de iure do. l. si sponsalibus. §. j. et in se
cus est in actu transactiois. quod est no. digna.

Quid iuris sit si p alienator vasallus feudum recuperet.

Non potest penitentia vbi culpa est exequa secus si res
est integra vel incorrupta purge culpa. ff. de i. re. rest. l. dñi.
Et alibi dicitur. Redi ad marinum tuum. C. de isti. et
substi. l. rep. ebededa. §. Bal.

Reterca. Diuide in tres pres. Pri
mo recitatio iuris antiqui.

Secundo iuris noui quando vasallus post
alienationem feudi factam domino ignora
te feudum recuperat. Tertio quando do
mini voluntate vendidit et postea recuperat: vel no. Se
cunda pars incipit in ver. hodie. Tertia in. §. profecto.
Actus retro similis non inducit restorationem deper
diti. hoc dicit. Salte vbiq; desinit interesse quia ibi
desinit actio competere. ff. de alie. iudi. l. ex hoc edicto.
§. penul. vel sic. Culpa que non transiit in perpetuum prima
tionem non potest purgari. Hoc dicit iste titulus: si dominus
remittit penas vasallo an dicatur vera donatio? Dicit quod

magis dicitur indulgentia: et ideo non requirit insinuatio. ff.
de dona. l. modestinus. et. l. in edibus. §. j. Casus Olim
ante constitutionem Lotharij licitum erat vasallo feudum in
toto vel pro parte alienare. et si feudum alienabat et po
stea ipse recuperabat reuertebatur in eam feudum: sed hodie non
est alienare sine vendere per aliquam partem. et si vendiderit do
mino igno:are licet post recuperet non retinebit in feudum
sine autem domini voluntate vendiderit per libellum vel aliter alie
nauerit et id postea recuperat non retinebit per feudo sed
iure proprio si eo modo recuperauerit. si vero ad libellum
vedit domini voluntate ad huc retinebit feudum si vero postea
vasallus recuperat per libellum non retinebit pro bene
ficio. sed si dominus feudum resurauerit retinebit libellum. b.
d. Ja. bel. Tu magis disticte per notabilia casus intelli
ge quod absurdum est non reuincit. ff. de acri. et obli. l. seruus
effectus. et. l. si. ff. de suc. edic. et ff. de codi. et dem. l. inter
cidit. §. ar. contra. ff. de ma. test. l. aristo. sed ibi loquitur in
seruo cuius persona non inspicitur nisi tpe acquisitionis. ff.
de lega. ij. l. debitor. §. se. no. Et ideo primo quod per actum re
tro simile olim feudum ut ita dixerit renascebatur quod non erat
per prius apertum domino et res de facili reuertit ad sua na
turam. vt. ff. de pac. l. si vnus. §. pactus. v. qd et in specm
def. et. ff. so. ma. l. pe. §. inter eos. et. l. si seruus dotalis. §. j.
nouo iure quod alienatio est prohibita et statim feudum est apertum
domino ipso facto ideo non potest culpa purgari que traxit secum
executionem per translationem domini. vt. ff. de ver. ob. l. si ser
uum. §. sequitur per Dy. Et ideo non quod quando actus ceditur a
sua substantia perpetuo non reintegratur. vt. C. de remiss.
pigno. l. solita puidetia. que. l. e. ad hoc non. secus si vici
um rei sit purgabile. ff. de vsuca. l. sequit. §. idem labeo.
l. ex hoc edicto. §. penul. de alie. iudi. Secundo non in §. p
fecto. quod indifferens consensu domini circa alienationem assu
mit differentiam secundum qualitate alienationis: id est secundum vsus
illius licentie Et ideo si vasallus alienat iure proprio intelligi
tur concessum iure proprio. si iure libellario intelligitur libel
lario. et sic talis intelligitur fuisse licentia qualem possessione
posterior declarat euentus quod est no. Tertio no.
quod quando vasallus de voluntate domini alienat per libel
lum puta. vt. singulis annis debeat habere quinq; sol.
Istud ius percipiendi. v. sol. annuatim tenebitur nomine
feudi. et si vasallus committeret feloniam istud ius aperiri
tur domino quod est no. unde reliquit feudum iure feudi conse
ri vident. Quarto no. quod si vasallus redemit hunc li
bellum a libellario possessore tunc intelligitur tenere tanquam
libellum a domino et non tanquam feudum. Illud autem ius. v. sol.
est consumptum quo ad inter vasallum et cum cui alienauit per
libellum: sed ipse vasallus tenebit domino ad istos. v. sol.
annuatim. Idem si feudum retulisset et postea per libellum
redemisset. Non ergo taliter reuertit qualiter redimit. vel
est sensus littere quod si vasallus refutat feudum quod potest et in
uito domino et dominus concedat illud sibi ad libellam
quod tenebit iure libelli secundum Petrum de cer. Ultimo non
est vario genere contrahendi varios effectus proueni
re. Baldus et.

En agnatus vel filius desineri repudiata hereditate
possit feudum retinere. Rubrica

Nota quod omnis patruus est agnatus. vt. no. in. l. pia.
C. de sic. edic. Nota quod nouus heres quandoque po
nitur pro partu supposito ratione dubitantis. l. fina.
C. de carbo. edic.

Contigerit. Diuide in duas par
tes. Primo an agna
tus possit hereditatem agnati repudia
re: et feudum retinere? Secundo an filius va
salli possit hereditatem repudiare et feudum
retinere. Secunda pars incipit in ver. si vero. Casus. Si
agnatus succedit agnato vasallo in feudo. et in hereditate

eius potest eius hereditatem refutare et feudum retinere nec cogitur debitum hereditarium solvere nisi de fructibus eius anni quo vasallus decessit secundum premissam distinctionem. Si vero filius succedit vasallo patri in feudo et hereditate non potest hereditatem repudiare et feudum retinere: sed omnimode cogendus est debitum paternum solvere nisi utrumque repudiet. Meretur tamen si agnatis consentientibus filius sit in feudo a domino quasi de nouo beneficio investitus tunc poterit hereditatem paternam repudiare et feudum retinere nec debitum hereditarium solvere compellitur. hoc dicit. Ja. bel. et est ratio de hereditate inter unum causam et reliquam quod ultimo casu filius debet oriri a patre sed agnatus non oritur ab agnato. C. de hereditate. insti. l. nec apud. Et vel dicit quod quando due qualitates requiruntur eidem subiecto inesse ut filius et heres non sufficit alterum. hoc dicit iste titulus. Item qualitas interrata ad cautelam non inducit arrationem: helli ut dicit. Et quando filius huiusmodi vulgarem substitutum tunc huiusmodi tacite et am licentiam abstinet sine fraude. tamen ut no. in. l. i. C. si quis omis. ca. rest. per Acc. et ff. como. l. j. §. si prope nator. 3. Extra no. quod quando pater stipulatur aliter sibi: et aliter filio nunquam videtur stipulatus ei ut heredi. ff. de dona. ca. mortis. l. seya. vbi est tex. et glo. no. Et non quod si nil in contrarium appareat filius presumitur huiusmodi. ut no. in aut. ut hi qui oblig. §. ut aut. col. vi. in glo. or. ut dicitur in C. de suis et legi. apud hostes. Sed quid si pater consentit domini prelegavit filio feudum an illud habebit si ad coheredes extraneos pervenit hereditas? Vide de exce. do. l. i. apud celsum. §. si quis ex vicia. et dicit quod sic quod redactus est ad instar agnati. Nota hic causam in quo forte factus abstinet de iure civili. scilicet quando hereditatem est concessum feudum. nam consuetudo est de iure civili. ut insti. de iure na. §. ex non scripto. que dicit et dare potest suo licentiam abstinet de iure. et hic et non alibi. De iure vero communi existetia sui hereditatis si concessa est iuri sanguinis quod nec repudiari nec absolveri tempore potest. ut no. C. quando non per partes. l. vna in prima glo. et ff. de regu. iuris. l. iura sanguinis. et l. iij. de vul. et pupil. et de inoffi. testamento. l. papi. §. si nec im pubertis. et in aut. de here. l. tale. i. §. si quis aut non implet col. j. de quibus oibus per Bar. ff. de liberis et postu. in. l. i. si filius huiusmodi. Item no. quod dominus et agnati possunt facere gratiam filio quod repudiet hereditatem et retineat feudum. Et est ratio quod veniunt diverso iure. ut ff. de bo. poss. cum patrono. et regulariter in preiudicium alterius nemo potest alteri facere gratiam. ut no. C. de contraria. l. post humo per Ly. Premitte ad autem ad quod feudum dicitur successio iure ex duplici capite. scilicet liberorum. iteque et agnatorum. ex primo capite succedit emancipatus: et est filius eius licet post emancipationem conceptus sit: et si non sit agnatus avo. C. de legi. here. meminimus. §. cum autem. C. unde libe. l. qui se patris per Accur. nam de liberis est. ut ff. unde lib. si quis. §. pe. Sed pater non succederet et in feudo paterno quia non sunt inter eos agnaticis iure relicto stricte de agna. propter capitis diminutionem emancipationis: sed forte in feudis sufficit discessio per virile serum ex eo quod fuit primus agnaticis communis. Item glo. l. qui se patris habet glo. contrariae. ff. unde cog. l. legitime ff. de adop. l. quem filius. et dicit quod iura agnatorum habet qui quid sit de rigore nominis agnatus. Item puto quod iste titulus habeat locum etiam in liberis quos pater solus agnoscat de quibus loquitur. d. l. qui se patris. Item non quod iste tex. non operatur ubi habet locum etiam in huiusmodi hereditatis: sed de realitate successiois sic. ff. ad tertul. l. ij. §. si sint. et C. de legi. here. l. defunctis. Item premitto quod ois filius est agnatus sed non pater. ff. vbi lib. l. scripto. Sed in materia feudorum agnati dicuntur etiam filii per masculos nati. Donec exemptum. Titulus acquisivit feudum decessit relicto duobus filiis scilicet Petro et Joane: deinde decessit Joanes relicto filio suo Caio qui Caius vult succedere in feudo et repudiare partem hereditatem. metu cre-

ditonum: querit nunquid possit? Et videtur quod sic quod ista sunt duo patrimonium separata. nam et agnatus nec possit. sed hic determinat contrarium quod agnatus potest et non filius. vbi in predicto exemplo Caius non potest ista patrimonium dividere. scilicet acceptare feudum et repudiare hereditatem: sed aut utrumque retineat aut repudiet. et si utrumque repudiat certum est quod petro est delata hereditas fraterna. tamen si non vult eam acceptare sed feudum habere potest hoc facere. Et sic non quod intentio consuetudinis est filius non fauere et in hoc agnati sunt melioris conditionis quam alij. Et Quorundam eum duo iura in unius persona concurrunt siquidem. l. statuit quod non possit repudiari unum sine altero loquitur bec. C. de iure deli. l. quidam eulogio. et hoc quo ad ipsum ius. sed quantum ad possessionem etiam am ex invalida renunciatione patitur possessio si animus est renuncians possessioni. ut ff. de acqui. pos. l. j. §. si vir uxoris. alias non perdit possessionem: etiam si teneat renunciationem proprietatis respectu. ut ff. qui sa. co. l. sciendum. Si vero ius non disponit hoc tunc potest unum iuri renuncians et aliud in suo esse servari. ut ff. de bo. li. l. filius. 3. Sed quero quare rationem huiusmodi consuetudo? Ratione non habet aliam rationem nisi quod filius est eandem persona cum patre: et quod interest patris huiusmodi hereditatem. ut l. ij. ff. de inter ro. ac. Unde quaedam iuriaz filius fecit patri abstinet ab hereditate paterna. Item et creditonibus. Et for. e. in hac consideratione: et rone huiusmodi iudicata lex. xij. ra. §. est alia ratio quod totum videtur unum patrimonium. sed bec ratio concluderet idem in agnato. quod est falsum. Feudum ergo remanet in bonis hereditariis si vasallus moritur cum herede. sed si absque herede moritur non est in bonis suis hereditariis. Et quo sequitur et melior ratio est quod filij veniunt ex persona patris sed non agnati. Ja. bel. Item filij veniunt eodem iure cum patre: sed agnati diverso et ex transuero capite. ar. ff. de bo. pos. l. j. cum patrono. Item inter patres et filium non est disgressio sed egressio: sed inter transueros est disgressio. Item feudum ad liberos cum sua causa suisque vicis transmittitur sed ad agnatos simpliciter devolvitur. Credo tamen quod nepos qui se patris negat hereditate eo casu quo succedit avo. ut dicitur. l. qui se patris. succedat etiam in feudo antiquo. Item est quedam subtilitas in iure de filio in potestate abstineret. An nepos ex eo succedat avo de iure civili: et tunc dicit quod non in. l. i. §. sciendum. de suis et le. ergo anno elapso excludit nepos ab hereditate aut per consequens a feudo. Sed Accur. dicit contrarium in. d. l. qui se patris. et est de apicibus iuris. Bar. dicit istam glo. veram: alij contra: sed hoc ibi lubriter examinavi et perfunde. Et adde quod statim dicitur. Et Extra quero quid si extraneus est institutus ea intentione ut sit custos bonorum nomine filij: an filius tunc institutus? Ratione sic: ideo et tunc non detrahatur trebellianica. ff. de usu. l. in fideicommi. §. cum polidus per Ly. et non est alibi. 3. Sed nunquid beclittera ita est intelligenda simpliciter? Quero etiam nunquid filius vasalli poterit hereditatem recipere et dimittit feudum cum littera dicat quod utrumque accipiat vel dimittat: sed Doff. dicit quod sic quod vasallus potest repudiare feudum invito domino. ut ff. de vasal. qui contra. constitutio. l. orba. c. j. Nec ob. quod utrumque dicitur repudiare vel habere. Nam illud est verum si incipiat a feudo ipsum acceptando. secus si ipsum repudiando secundum Doff. qui ita notat in sua rubricella utrumque quis possit hereditatem vasalli repudiare et eius feudum accipere vel contrario. Rubricella est in fine summa sue §. Jaco. falso. in summa sua tit. quibus mo. et caus. seu. amitt. sub rubricella qualiter alienatione patitur feudum. qui dicit quod filius non est deterioris conditionis quam agnatus in feudo paterno quia potest feudum acceptare et hereditatem repudiare et contrario. sed in feudo non in quo non succedat agnati sed filius oportet quod filius utrumque receperit vel utrumque repudiet. sed ista distinctio non est vera quod §. vbi vero. qui est hic etiam loquitur in feudo primo ut expresse patet in littera. unde non fit hic distinctio feudorum sed successorum quod pater plus potest in filios quam in coheredes et coequales

les suos. Jac. de domino ardiso. i. summa sua i. ti. v. luc. seu. dicit sic. Jre querit nūquid repudiādo hereditatem possit habere feudū? Rñdeo si ē filius nō pōt: nisi i. acq. sitione feudi adiunctum sit sibi et liberis. ar. ff. de operis lib. l. cū patronus. §. cū libertis. Ja. ardi. Ex quo collige tres casus. Nam aut quis recipit feudū simpliciter nulla facta mēione de filiis vel hereditibus. Aut p se et hēdibus. Aut pro se et liberis seu filiis. Primo et secundo cā loquitur rex. noster. in. §. vbi vero. Et est ratio. §. de duobus fratri. a capi. iustitias. c. j. ff. de proba. l. si pactā. et per Jo. an. in. ti. de seu. §. qui et alios cano. i. e. si de feudis. et qd in. l. ij. C. de libertis et eorū liberis. Tertio cā possunt filij et quicūqz descendētes vna bona accipere: et alia repudiare. ar. in. auē. de exbi. reit. §. optimū. col. v. ff. de operis liber. l. vt iusiurandū. §. si liberi. ff. de adop. l. si arrogato. §. sed an impulerit. et ff. de vul. et pupil. substit. l. si filius qui patri ff. de acqui. hēdi. l. quesitum. et l. iul. ff. de bo. poss. l. sed cū patrono. et l. quicūqz. §. si quis ita. ff. de verbo. obliga. Ja. aut de bel. sic distinguit. Aut filius pōt hēditatez patris habē tāquam hēs: et tūc nō potest alterūz velle alterum nolle vt hic. Et nō pōt hēditatez hēre: qz ē institutus in re certa vel in sola legitima tūc pōt hēre feudū absqz hēditate paterna: nec tenebit solū debita. vt no. ff. ad trebel. si quis priore. Jaco. bel. et sic ius feudi nō cōcernit hēditatem distributiuē: sed solam hēdis qualitatez respicit denominatiue. ff. de le. pstan. l. filium. in. princi. et vide i specu. de testi. §. j. ad fi. et quod no. ff. de transac. l. cōtrouerfia. Sed quid si filius viuo patre renūciat hēditate paterne cū iuramento: vtrū p̄iudicabit sibi in feudo? Rñdeo nō qz iste rex. nō obligat filiu ad impossibile et ista ē bona cautela ad euitanda onera creditorum a nullo alio doc. imaginata. Quid si filius a patre p̄terit sit nūquid habebit necesse dicē testamētū nullū si vult succedere in feudo? Rñdeo nō puto. vt. ff. de iniusto testa. l. filio. Nam ius dicēdū nullū ratione p̄tericionis ē quoddā quasi priuilegiū quo filius nō tenet vti iure. ar. ff. de minori. l. si iudex. ff. de cōtra ta. si post mortem. §. si. et no. eo. ti. l. nō tamē. ver. plane in glo. i. apperiat. ff. si tabu. testa. nulle ex. l. j. in. fi. ff. de. l. p̄stā. l. si duo. et no. C. de p̄tra tab. l. posthumo. Quid si p̄teritus ē posthumus et nat⁹ ē institutus quid erit interim de feudo cū p̄teritorio suspendat interim ius ad eundē. ff. de acqui. hēdi. l. ventre. et l. illud. §. si. de p̄tra ta. ff. de libe. et postbu. l. si fili⁹ hēs. Rñdeo nō propterea differit inuestitura iam nat⁹. ar. ff. de hē. isti. l. nō ideo minus. §. j. que i oēm cāum stenda est arg. ff. de acqui. hē. l. qz si dubiter. Et Quia certū p̄pter incertū nō deserit. vt in. c. ex eo. d. cōtro. inter ep̄. et vasal. 3. Donec filius habz substitutū vulgarē sibi datum in testamento patris nūquid p hoc potestatez habeat repudiādi hēditatez et acceptandi feudum? Rñdeo nō qz hanc p̄tatem nō pōt ei cōferre pater sed dñs vel agnat⁹. vt hic patet in. tex. et glo. Et Inimmo si pater et hēdat filium tūc si iure legari ei multa relinquat tūc iniuriā ei fecisse cōscit. C. de lega. l. cū quidam filium. que. l. non est alibi. 5. Sed nūquid feudum veniat in petitione hēditatis? Respondeo nō quādo agnatus ē hēs qz non capit vt heres: sed si filius sit heres sic: nō qz feudū sit libere corpus hēditarium tamē ē quoddā ius annexū quod in hereditate reperitur. hoc no. ff. de peti. hēre. itez viciēdū. §. si. verbi videas. Quid d se mina que ex pacto succedit i feudū: que iur. Lōbardo ad mittit i quota nō in tota hereditate: vt pleue nō. §. qui feu. da. pos. c. j. §. hoc at notādum. Rñdeo admittit ad totum feudū qz nemo facit sibi partē. et pactū euz insolidum vocat deficientē masculo. ar. eorū que nō. ff. de ioffi. testa. l. si is qui et l. p̄ filiu p̄ Acc. Item nō qz ius accretōdū excludit edictū successorū. vt. l. j. C. qn nō petē. partes. Et id quādū de ordine seu de capite libertorum

aliquis extat nūquā veniūt transuertes sales. vt. ff. vnde le gi. l. ij. idem i feudis qz feuda imitant ius cōe inquitiam p̄nt salua feudati natura. Quero an filius qz reperitur i possessione vel quasi feudi p̄nt cū tñ alia boua possideantur per alios fratres suos p̄sumat imiscuisse se hereditati paterne? Et videt qz sic qz cōtra sunt hēditas et feudū vt hic. et qz acceptat vnū videt acceptare aliud et anexam cum diuidi nō possit. C. de iure deli. l. quidā eulogio. In cōtrariū videt. C. vnde legi. l. non hoc. So. possessio nō cōstituit ipm herede sed animus qz probat ex qualitate possessionis p̄cipue qn possidet maiore vel meliorem partē hereditatis. ff. de acqui. hēre. l. p̄ hēde. et l. si is qui bonis. C. de repu. hēre. l. ij. Si tñ fieret positio qz filius possidet: et nō diceret qz tāqz heres licet filius confiteretur positionē nō tamē confiteret p̄ herede gestione: qz positio ē indiscreta. et nō cōcludens de necessitate cū oporteat positiones et articulos specificos et formaliter cōcludē vt ibi p̄ Bar. et me. et Jo. an. in. c. lras de p̄sumptio. et dixi. C. de probatio. in. l. siue possideris. Illud est certum qz per possessoriū facti possessorum iuris. i. decretalis vel iudicialis honorū possessio nō probat nec p̄sumitur. vt ibi per Ja. de are. et Ly. nisi sit lōga possessio: qz ex lōga possessione p̄sumunt oia solēnter acta. vt nō. C. qui admit. ad bo. pos. l. j. per Accur. et Ly. Quero nūquā bonoz possessio carboniana habz locū in feudis? vide. l. j. C. de carbo. edic. Et quid d bonorū possessio nomine ventris. Et videt qz sic. ar. ff. ad l. fal. l. j. §. lex i ratioe sui. Sed pone qz filius agnoscit bonorū possessionē post annum qd nō pōt: nūquid tūc vī debetur adire? Rñdeo sic qz pōt. C. de iur. deli. l. puberē et istud intēdit in summa illa lex. Et Quero nunquid edictū diui adriani habeat locum in feudis? Respondeo qz sic qz in illo iudicio veniūt etiā res de quib⁹ nō potuit testari vt res depositae et cōmodate. vt no. in. d. l. edicto de edic. diui adri. i gl. magna. sufficit eim in his detentatio tempore mortis defuncti. i illo tñ edicto debet ordinatio testamēti in scriptis apparere. ea aut que testamento non potuit in scripturam redigere vt mores cōditiones et rerum possessio: ista possunt probari p̄ testes. vt no. in glo. p̄dicta. et eo. ti. in. l. j. et si quis ageret etiam alieno nomine posset mādatur etiam per testes p̄bare. 3. Alterius nō hic qz qui cōsentit sua iura p̄dit. Querit hic gl. multū notabiliter quid i filio emphiteote? Donec titius possidebat bona cuiusdam ecclesie vel alterius persone iure emphiteotico et decessit relicto filio: filius vult repudiare hēditatez patris et retinere solūmodo emphiteotica bona: querit nunquid possit? Et rñder glo. qz nō. idem ergo iure ē in emphiteoticis et feudalibus. Quā gl. tene mēti. imo tāto plus nō dici quātomagis transit tale ius emphiteoticū ad ipm filiū tāquā ad hēdem adeo qz emphiteotica i eo disponē et alteri relinquere pōt quod nō est in vasallo. vt. §. de succ. feu. c. j. et ff. de verbo. signi. l. in cōuentionibus. et dixi in c. j. §. sed qz. qui feu. da. poss. et latius i. c. imperialem in prin. de probi. seu. alie. p̄ Sede. De. de cer. Ja. de bel. hic dicit qz istud. c. non procedit de iure cōmuni. Dicit glo. qz etiam de cōsuetudinario iure nō procedit i feudo ab antecessoribus acquisitio sed i paterno tātū. vt. §. d̄ sine. feu. c. j. §. hoc quoqz in gl. que icipit quid ergo i ep̄bteosi. vbi nō sumus de iure cōsuetudinario s3 i iure p̄muni: secus eēt qz in feudo. Sed gl. in. auē. de nō alie. §. emphiteosim col. ix. dicit qz ep̄bteosis ē ius hēditariū qd etiaz ad extraneos heredes trāsit regularit̄ nisi sit ep̄bteosis ecclesie qz tūc nōt̄ ansit ad quēlibet herede s3 ad liberos: ita demū si sint heredes siue d̄scendant p̄ masculum siue per femina. Que verba satis cōsonāt cū ista gl. Nam si requirit qz sint heredes nō p̄nt p̄ parte eē bonorum heredes et p̄ parte nō. vt. ff. de acqui. hēre. l. j. et l. j. C. de iure delibe. l. quidā eulogio. quiūmo vnū tra-

bit ad se reliquū etiā, ex virtute cuiusdam vnionis. ar. ff. de acqui heredi. l. qui patri. Sed caue tibi qz si ista eq- peratio de feudo ad emphyteosim cetera bona sequeretur qz si ceteris recipit emphyteosim p se et liberis suis et decessit relictis duobus filiis quorum vnus partē suā emphyteosim resurauit in manu alterius: et tunc ille cui facta ē resur- eatio decessit intestatus: qz ille qui resurauit. emphyteo- sim possit acceptare emphyteosim et hēditatē fratris repu- diare. vel probat ex cōiunctōe duorum. s. si de feu. sue. cō- tro. c. titius. et hic i prin. cū cōcor. j. de capi. qui cur. vē- di. c. si filius. Sed hoc ē falsum qz cum iure hēdita- tio deserat hēditatis iuris regulas impossibilis est se- paratio bonorum. vt. ff. de hē. insti. l. j. §. si ex fundo. et l. si ita quis instituit fuerit excepto fundo quod no. C. de te- sta. mili. l. j. et ff. eo. l. si certarum. Dic ergo similitudi- nem feudi ex emphyteosi pcedere hēditatē et non simplici- ter. Item querit. pone nepos vult repudiare hēdita- tem ex persona patris et ex persona aui sue. edere in feudo antiquo: nūquid possit? Sup hoc pūcto dicit Doff. i summa sua qz nō qz generaliter debet intelligi qz si fili- us repudiat hēditatē patris nō pōt retinere feudū s; ape- rit coheredibus: ergo loquit in feudo paterno. Doff. Aduerte qz aut filius decessit in tali statu in quo potest habere hēditatē: aut nō. Primo cāu subdistigue: aut erat ei feudū questitū et tūc nepos nō pōt admitti ex persona aui s; oportet qz veniat rāquā hēditatis. vt. C. de here. insti. l. si. Aut non erat ei questitū et tūc cū nepos nō acceptat ex persona patris tale feudū respectu patris nepotis est caducum. Unde sequit qz nepos possit admitti ex per- sona aui. Secūdo vero cāu quādo pater nepotis deces- sit i tali statu qz nō possit habere hēditatē: dico eoiפו seu- dū ab hēditate separatū esse et ideo ex persona aui obti- nere posse. Dicit Jo. de bronosco sicut alias retuli qz si nepos nō ē conceptus in vita aui nō pōt venire ex perso- na aui iuxta no. C. vnde li. l. qui se patris. qz nō placet qz cū liberi admittant i infinitū et agnati saltem vsqz ad septimū gradum impossibile est qz isti eēt concepti tpe mortis qui fuit agnatiōis cōmuni caput: et ista impossi- bilitas apparet p rerum naturā: vnde nō tāget legū p- batiōe. vt. ff. de verbo. obliga. vbi aut non apparet. ver- illud dubitationē. Ibi dū dicit ipa. natura manifestū ē. Nec ob. ii. distinguētes tempus cōceptionis. vt no. C. de ioffi. test. l. si quis filium in prin. qz pprie loquēdo feudū non deserit iure civili vel pretorio cōmuni sed ex benefi- cio coradi. vt. s. qui feud. da. poss. c. j. §. cum vero cora- dus. Ibi et moribus tandem lab. equitibus et bñt. cū cor- radi ampliantibus. Vel dic inspicere tenorem inuestiture vtrū dicat pro se et successoribus: an pro se et suis descē- dētibus. vt. s. dixi. Demū querit glo. de. ij. questio- nibus. dicit hic qz si agnatis cōsentientibus vasallus re- sultat feudū in manibus dñi verba sunt tex. s. de vas. decrep. eta. c. j. qz dñs pōt eum quasi de nouo beneficio inuestire. Done ergo qz iste inuestitus decedat sine herede: querit vtrū dicit agnati qui cōsentiat possunt admitti tanqz ad feudū ita qz preferant dño? Et sentit istos cōsentientes oīno exclusos. Sed tu cōsidera dictio- nez quasi que ē littera. Nō eim dicit nouū s; quasi nouū qz remanēt reliquie veteris feudū: nec est in totū abolutū nomē principale feudi. Itē consensus prestitus ad vnū effectum nō d; operari aliū effectū. vt. s. si de feu. sue. cōtrouer. c. titius cū sempromio. et C. ad vel. l. iubemus. Sed glo. allegat pro se. j. de eo qui fidem fecit agnato. c. primo. Ad idem. s. qui. mo. feu. amit. c. primo. §. pte- rea. et s. de alie. feu. paterni. c. j. a cōtrario sensu. et C. de filiissami. quēadmodū pater p bis tene. l. j. et ij. l. x. fm De. de cer. Dñs ergo preferit agnatis q noue inuestitu- re cōsentiedo ius inuestiture veteris perdidit. ar. ff. de acqui. pos. l. si quis ante. et C. de pac. l. pacta nouissima. ff. loca. cū in plures. §. lege dicta. ff. de ver. obli. l. cū sti-

pulatus sim mihi a puulo. ff. de pro. stipul. l. valerianus. Sic eim plena nouario a cōtractibus q sunt opposite ra- tionis et qualitatē. Dubiū mihi videt stare in hoc qz iste cōsensus nō fuit interpositus fauore dñi s; soluz fauore ipsius filij. Sed ad hoc rñdet qz imo qz per tales cōsensus fuit apertū ius dño feudari filijs qd prius non habebat qz tenebat cōfirmare ipsius agnatis. Vñ ist d. e. d; intelligi qz agnati cōsentientes erant tales quibus erat apertū feudū. Secus si eēt vteriores apud quos nō esset cōsentiēdi ius. Quid dicem? finaliter? Rñdeo: aut dñs inuestit filiū tāqz de nouo beneficio et ē vera. opi. gl. Idem si simpliciter qz noua cā facit feudū nouū. Et dicitur fuit in. e. j. §. insup de pbi. feu. alie. p. Se- dericū. §. Aut tanqz de veteri et tunc ius agnatorum reseruatur puto ex vi sermonis qui seruandus ē vt. C. de bo. li. l. si. Querit gl. de alia questioe vtrū iuris agna- tis possit dñs grām facere filio qz tale feudū possideat absqz hereditate paterna? et gl. inclināt qz sic sicut dicit de filia. vt. s. quēad. feud. ad si. perti. c. si quis sine. Ista cpi non ē vera qz cum per resuratiōē feudū sit apertū agnatis nil pōt dominus facere in eoiu p iudiciū. quia facere gratia et alieno est quedā species furti. Itē hoc suadet civilis et naturalis ratio qz nō debet alteri per al- terum iniura cōditio afferri. et ideo dicitur qz dominus talem gratiā facere nō pōt. ar. ff. de ptra. ta. l. si post mor- tem. §. si. et ff. de pac. l. si. et C. loca. l. si cū hermes. et hoc tenet De. de cer. Quero nūquid agnati possint rati- ficare? et videt qz nō nisi primo renūciēt feudū eis aper- tum in manibus domini qz nuda voluntate non desinit quis esse dominus. vt. ff. de acqui. pos. l. si quis vi. §. dif- ferentia. Glo. determinat cōtrariū et bñ. Nam in ipō cō- sensu quedam tacita resignatiō includit que cum sit ta- cite nō requiritur pntia alterius. C. de pac. l. si post diui- sionem per Ly. ar. ff. de acqui. here. l. illud. ff. si cer. pe. l. singularia. et ff. de pig. l. si fundus. §. j. dū tamen ratifi- catio non sit erronea. vt plene no. C. et rei vendi. l. ma- ter. Extra quero dicit statutū qz agnati filias dñm excludant a successioe: nūquid filius sororis excludat filiam? et dicitur qz non qz non est agnatus. nam licet habeat iura civilia et fauorabilia agnatorū tamē nō ha- bet iura extraordinaria mai. ime odiosa statutorū: quia statuta debent intelligi pprie fm diffinitionē propriāz vocabuli et nō improprie. Sed si filius sororis fm diffi- nitionem agnatiōis nō est agnatus. sed per Justinianū redactus ad paritatē agnatorū et nullū simile est idem. l. qz nerua. ff. de positi. ergo et. vt. C. de te. here. l. lege. xij. tabularum. Non enim voco hūc agnatum re et noie nec re tantum: sed simile ei de quo statutū nō loquit. qz ar. de similibus ad similia nō procedit maxime quādo idu- ceret exclusionem cōtra ius naturale. et ita fuit determi- natum Bononie disputādo p dominū Aldar. Que- ritur nūquid feudū obliget pro debitis vasalli? Rñdeo nō qz nō pōt obligari. Item nō tenet quis ex contractu vel delicto alterius nisi sit eius successor vniversalis. ff. de pecu. lega. l. si peculiū. in pri. per Acc. C. de sa. san. ec. auē. ingressi. et i auē. si q mulier per Acc. Sed an fructus pendētes possint obligari? Rñdeo aut loqueris de illis qui mortuo vasallo sine herede masculo pertinerent ad extrancū hēdem et illi possunt obligari. Aut de illis qui pertinerent ad dominū vel ad agnatos et illi nō possunt obligari. ista distinctio probat per tex. nostruz satis no- tabilem. Adde quod dicit Doff i summa sua i pe. ru- bicella quod verū ē qz dans feudū videt dare cōiobus fructibus extantibus. ff. de usufruc. l. si pendentes. ff. de ac. emp. l. iul. §. si fructibus. Doff. Facit. ff. que. in frau. credi. l. si. §. pe. Contra de verbo. obliga. l. si filius. §. si. Sed ibi loquit in preceptis. Ddo. vel nōdum satis. ar. ff. de vsur. si stipulatus fuero. Extra nō qz licet tenea- tur stare colono nō tamē agit ad pensionē sine cessione.

vt no. i. l. dicitur in prin. so. ma. in glo. magna Sed dicit pōt qd quādo fructus adiudicatur p sniam legis vel q: lex dicit nō est cessio hoīs necessaria q: sententia legis habet vim secūdi decreti quod habet vim cessionis ve. l. j. C. de p̄cto. p̄igno. Item vt circuitus euitet. ff. de condi. indebi. l. domini testamento. sed nō si quando vasallus moritur et feudū debz ad dominū puenire. Nō enim semp redit cū fructibus s; distinguitur ebalēde a ebalēdis. Qdo. Apparet ergo qd feudū nō obligat pro debitis nec fruges ipsius nisi s̄m distinctionē predictā.

Sed quid in p̄sōde? r̄ideo tota pertinet ad locatorem et eius h̄ides. d. s. si fructibus. r. ff. de usufruc. l. defūct. Verum ē quo ad actionē ex cōtractu tñ qd si eriget per tiri vel restitui debet s̄m predictā distinctionē. vt no. d. s. r. si nolit agere h̄is cōueniet vt agat. ff. loca. l. cu; i plures. s. messes. ff. ad. l. rodiam de iactu. l. ij. in fi. ff. cō mo. l. unde querit. ff. de iur. l. si res q̄. Querit Qdo. et nō soluit quid si feudū alio modo amittat q̄ morte? Ego respōdeo qd fructus pendentes ad euz pertinebūt ad quem p̄dica: q: ita ē de iure cōmuni: nec inuenit aliud statutū in feudis cum iste sit cāus omissus. Querō quid si vasallus decedit post ebalēdas augusti? Respondeo dicit vt dicit. s. in ti. hie finit lex. s. si vasallus:

Extra quero ecōtra. Si vasallus dū vadit ad seruitia domini d̄obatur i itinere an dominus teneatur sibi in aliquo emendādo? Respondeo nō qd in hoc cōtractu nō venit cāus fortuitus. sed discretus dominus benefaceret compatiēdo sibi iuuaret eum saltem i remittēdo. ff. mā. l. inter cās. s. nō oīa. ff. de iur. l. si seruus. s. qd vero. Et vide i. l. j. C. de legi. p̄ Qdo. r. in. c. sicut de iur. reuran. p̄ Inno sic enim si lucraret. vide i. c. statutū. s. j. de rescrip. i. sexto in glo. Bal.

An apud iudicem vel curiam domini questio feudi debeat determinari. Rica.

Judices dicunt qui rōe domicilij vel originis pprie vel p̄ne vel rōe cōtractus vel p̄ogate iurisdictionis vel ex alijs causis nominatis i iur h̄nt iurisdictionē. ff. ad municip. l. assumptio. C. de iur. om. iu. l. ij. p̄ Ly. de iudi. l. beres absens.

Reo. Diuide in tres partes. P̄mo thema. Secūdo questio. Tertio r̄nsio. Secūda ps incipit i v. q̄ritū. Tertia ps incipit i v. est r̄nsio. Cāus. Vasallus decedit sine filio: miles quidā petijt a domino de eius seu. inuestiri: post inuestiturā sibi factam agnati ab eo feudū vendicant quasi paternū: ipse dicit feudum nouū esse: querit corā quo causa debeat diffiniri? R̄nderur qd corā paribus curie non coram dño qz cā quodāmodo ad dñm spectare videt. Et licet aliter per se nō possit alterū trahere ad curie iudiciū curia tñ eos vocante nemini s; curie iudiciū declinare. hoc dicit. Curie debet honor et reuerētia de cōsilio iudicis. v̄ de c̄ de iudi. c. j. per doe. Nō qd qñ cā ē p̄iudicialis domio ex eo qd ex sua snia iminet ei fauor vel p̄iudicium nō cognoscit ip̄e dñs nec eius curia. s. cōplexiue vel cōp̄siue. S; pares debēt eligi in quibus. si oīs suspitio cesset. et ip̄i sic electi iudicabūt et perperā citatus nō teneatur cōparere. Dicit Accur. ff. de ver. sig. l. qui neq; acc.

Opp. naz si cā ē quasi ppria dñi nō debēt cognoscere pares s; iudex vel arbiter. vt. s. de lege cor. c. si inter. So. dicit quidam qd istud. c. corrigat illud: qd lex posterior corrigat priorē. Terre nos videm hoc nō solū i legalibus s; etiā i op̄nsonibus ḡofariū. qd v̄tina op̄i. corrigat primam correptione p̄abili nō dico necessaria. vt nōe p̄de. C. de sum. ar. l. cūctos populos. s; Ly. ibi deridet glo. Accur. s; dicit enī qd semp vltima op̄i. intelligitur cē op̄inio iuriscōsultri vel doctoris. vt nō. ff. ad trebe.

Opp. naz si cā ē quasi ppria dñi nō debēt cognoscere pares s; iudex vel arbiter. vt. s. de lege cor. c. si inter. So. dicit quidam qd istud. c. corrigat illud: qd lex posterior corrigat priorē. Terre nos videm hoc nō solū i legalibus s; etiā i op̄nsonibus ḡofariū. qd v̄tina op̄i. corrigat primam correptione p̄abili nō dico necessaria. vt nōe p̄de. C. de sum. ar. l. cūctos populos. s; Ly. ibi deridet glo. Accur. s; dicit enī qd semp vltima op̄i. intelligitur cē op̄inio iuriscōsultri vel doctoris. vt nō. ff. ad trebe.

l. qui filium. s. sabinus. Alij dicūt qd i. l. cōtraria vt erq̄ p̄ndebat feudū ppriū. i. nouū. Dic vero vnus p̄ndebat nouū alter antiquū. Sed que ē rō diuersitatis non assignant eam. Sed forte bec pōt cē rō qd dñs factū suū vult teneri. ar. in. c. vlti. de testi. li. vj. Et iō p̄sumuntur eē fauorabilior p̄ eo qui p̄ndit feudū ab ip̄o iuxta nōta in simili. ff. de iure iur. l. deterre. s. idē decreuerūt. Ita rō cōcludit qd nō cognoscet dñs. Itē qd nō cognoscet curia sua tota simul qd p̄sumit eē nimis fauorabilis dño: s; tñ nō soluit cōtrariū qd hic pares: in cōtrariis iudices loci cognoscebant. Dicit. n. hic qd vbi dño iminet p̄iculū euitationis cognoscūt pes. Ibi dicit qd cognoscit ordinariū loci vel arbiter. Dic ergo qd aut declinat iurisdictione parium p̄pter aliquā rationabilē suspitionē quā sufficit allegare dūmodo sit verisimilis. vt nō. C. de iudi. l. apertissimi r̄ tūc cognoscit ordinarius. Aut non allegatur aliqua suspicio vel cā r̄ tunc cognoscūt pares: vnde in feudis ordinarius iudex ē subsidiarius iudex in defectū parium. Alij aliter dicūt. Oppo. qd iste dominus cognoscat. vt. j. de p̄bi. seu. alie. p̄ Sede. c. j. s. p̄te rea si de feudo. Sol. aut r̄ questio tangēs p̄iudiciū domini r̄ nō cognoscit de ip̄a. Aut nō r̄agit p̄iudiciū domini r̄ tūc cognoscit de ip̄a. r̄ ita intelligit. l. p̄traria. ad hoc facit. ff. ad municipa. l. de iure. r̄ qd ibi no. Naz iudex repellitur nō solū propter interesse ipsius totale: sed et propter interesse p̄riculariter bursale ipsius iudicis. vt no. ibi. Caue tibi tamē qd ita loquitur quādo vubam ē de iurisdictione. Sed quādo ē certū nō repellitur ordinarius p̄pter cōmoda iurisdictionis s; bñ repelleret p̄pter cōmoda vel incōmoda contractus vel delicti. vt ff. de iur. om. iudi. l. qui iurisdictioni. sed quando ē dubium de iurisdictione nō pōt i cāu dubij p̄nūciare se iudicem. Et ita intelligitur illa notabilis glo. Querō qd ē dictū quodāmodo cā r̄? R̄ideo quādo imediate pertinet ad aliquod p̄iculū tūc ē proprie sua. sed quādo mediate tūc nō ē pprie cā sua: sed quodāmodo sua. vt. ff. fin. regum. l. eos. r̄ insti. de testa. s. legataris. Jo. an. dicit qd aut ē questio de iurisdictione aut respectu alterius cāe. P̄mo cāu nemo iudicat suam eē iurisdictionē simpliciter. Secūdo cāu sic qd sufficit eē dubiū de ip̄a. sed i p̄io cāu oportet ip̄am probari vt in. c. statutū. s. lancinus. i glo. que incipit pro aduocatis de rescrip. in sexto. r̄ nō il lam glo. Et nota qd quattuor sunt curie i feudis scilz: curia ipsius domini. i. coram persona ipsius: curia oīm parium complexiue: curia parium electorum: curia iudicis ordinarij: arbiter vero nō habz curiā. Extra nō qd si tu negas me iudicem cū sum qd possum tibi tanquā rebeli r̄ cōtinaci denegare audientia r̄ iurisdictione. vt rō. i. c. eumana. de electione. per Inno. r̄ in. l. sed r̄ si per pretozem. s. sed si dum decreto. ff. de q. cau. ma. r̄ de do. s. p̄u. eū qui. li. vj.

Qualiter domini a proprietate feudi p̄iue. Rica.

Facto. Caus. Queritur: an dominus p̄pter feloniam p̄missam in vasallū feudi proprietate p̄iue sicut ecōtrario vasallus feudo? Respondeo sic. Sed aliter dicit. hoc dicit. Alperaz feloniam. Nō hic op̄imū ter. qd licet evidens et notoria sit culpa tamē requirit sententia p̄iatiua. Et sic nō qd vbi requirit ministeriū iudicis i p̄iando notoriū p̄iatiua nō habet. Quidam dicūt qd vbi culpa ē notoria etiā iudex ordinarius pōt cognoscere et denūciare p̄iatiua: qd s̄m eos nō requirit p̄iatiua. Nam decretalis dicit qd si haberes feudū ab ecclesia faciūt statutū contra libertatem ecclesie qd iudex delegatus ab ordinario eos p̄iatiuos se se denūciat qd p̄iatiua statuta erat delictū corū notoriū. vt in. c. grauem in fi. de sen. cred. s; ibi

erat p̄uatio iuris & de iure id est ipso facto: & iudex qui mandabat erat papa qui etiā in ratiōe feudi ē iudex super feudis oīum ecclesiarū. Item q̄ crimē erat canonicū seu mixtum: vt. C. de sacrosan. eccle. l. placet i sine. & quē. cassa & irrita eodem titulo. In quo crimine cumulat̄ forū foro. Et etiā dici p̄t q̄ executio sententię late a iur̄ videat̄ cōmissa ē ordinarijs locorū: imo ordinarijs carum & in subsidiū ordinarijs locorū. Et om̄nī. f. que cadat in dolum & cōtra legē feudi: & sume hic argumentū. Donec emphyteota promisit domino nomine census duos denarios i anno sub pena cētum librarum: demū dominus venit cōtra pacta: vtrū teneat̄ ad similem penam? & est h̄ arg. q̄ sic. & C. de indi. vidui. l. si. In contrarium q̄ istud pactū ex vna parte tantū ē penale nō ex altera. vt. ff. de arbi. l. sed & si interpellat̄. §. si ex altera. & hec vera nō obstat ista littera: q̄ hic loquit̄ i pena legali. arg. in. l. j. C. de cupressis ex lucro dā. libro. x. Secus in cōuentionali: q̄ nō ē nostrum cōuentionē extēdere. vt. ff. de fideiuss. l. fideiussores. magistratū. §. pro aurelio. Sicut enim nō extēdit̄ de tempore ad tempus. vt. ff. de pac. l. epistola. §. si. C. loca. l. si cum bermes. Ita nec de re ad rem: nec de persona ad personā. arg. ff. de testa. mili. l. miles ita h̄ dicit̄. §. & q̄ diximus. S̄z posset dubitari vtrum adiectio istius pene valerit? & videatur q̄ nō q̄ videat̄ adiecta in fraudē vsurarū. Item pena circa vinculū stipulationis nō debetur. vt. ff. de ser. expor. l. sius. In cōtrarium videat̄. ff. de transac. l. q̄ fidem. & l. pacto cōuento. ff. de cōtrab. emp. Sic valeat. Nam ista adiectio pene respicit aliū effectū videlicet q̄ nō possit expelli: vnde videat̄ adiecta loco expulsōis & sic loco facti. ar. C. de pac. cōuen. l. si. & no. in. l. ij. C. d̄ iure emphy. Sed pone q̄ dixit si nō solueris simplū solnam duplum vel triplū. R̄ideo quando per nomia multiplicatiua pena apponit̄: ista non peritur vt pena sed vt augmentatio p̄sionis. arg. ff. de vsur. l. pecunie fenēbris. §. si. si res erat digna tanta mercede. Ex hoc itero q̄ si rem valētem centum vendo tibi p̄ quinquaginta pacto apposito q̄ si non solueris ad talem diem solues centum vel iustū precium. q̄ ista nō est vsura s̄z augmentatio p̄sionis. q̄ tene mēti. Donec q̄ res que valebat cētum vēdita fuit p̄ decē eo pacto vt si i paschate nō soluerent̄ adimpleat̄ iustū p̄cū an h̄eat locū. l. ij. C. d̄ re scin. vēdi. R̄ideo n̄: q̄ iusticio prouisio p̄trabētum.

Quid si renūciat̄ emptor illi legi: vtrū videat̄ renūciare vēditōri? R̄ideo nō. C. ad velle. l. i. vobis. de pac. si vnus. §. i. summa. Donec q̄ p̄elatus ecclesie cū toto capitulo facit felloniā p̄tra vasallū ecclesie. Vel pone q̄ papa q̄ est oīa: vtrū ecclesia p̄uabit̄ iurisdictione sua? & v̄ q̄ sic ne maleficiū remaneat̄ ipunitū. C. d̄ sacrosan. eccle. l. vobis nulla. R̄ideo i papa q̄ quicquid vult legis habeat̄ vigore & ideo ecclesia nō perdit̄ iura sua. S̄z i alijs p̄latis dic vt nō. i. d. l. vobis. & adde q̄ d̄ nō. i. l. si dolo. ff. si quis om̄nī. cā testa. per Accur. P̄uare f. l. cuiusq̄ applicaret̄: t̄n pena d̄ni applicat̄ vasallo: aliter a future future nō possit liberari. P̄ono d̄ni q̄ abutit̄ d̄no idignū se facit d̄nari. vt. l. ij. ff. de his q̄ sūt sui vel alieni iuris. Vel nō. P̄o q̄ si vasallus nō tenet̄ fidelitatem iurare & iō nō iurat̄ eam d̄no: t̄n nō iō minus d̄ns ē obligat̄ vasallo ad fidei cōfirmatē. l. ad nō cōmittēdam felloniā. S̄z si vasallus v̄buisset iurare fidelitatem & requisitus a d̄no nō iurasset̄: t̄n d̄ns nō icideret̄ i penā. q̄ q̄ nō facit̄ q̄ d̄z: nō recipit̄ quod oportet. Ita eī natura ē penarū siue legalium: siue cōuentionalium q̄ nisi perēs penarū p̄bet̄ ex sua p̄re debet̄ iplēmetur p̄tractus a pene peritōe repellit̄: q̄ ligda debet̄ esse cā vt pena perat̄. vt. ff. loca. l. quero. §. iter locatorē. & nō. ff. d̄ iur reurādo. l. & si nō fuerit. & i. l. j. C. de his que pene noie. P̄ono i p̄dictis ligdissima debet̄ cē p̄batio. vt. ff. d̄ cōdi. & demō. l. i. testamēto el p̄rio. Et si nō cōstat de p̄ci-

pali: nec etiā de penali & alterato p̄cipali r̄d̄ cōmittit̄ pena. Tertius ē ibi singularis dicit̄ Jac. bel. Per sacrum vel nō sacrum. Si p̄ pactū ibi remissū ē sacramētū: alias secus putare si d̄ns fecit̄ vel paratus ē facē iuestituram & ip̄e recusat̄ facere fidelitatem vt: §. p̄ quos fiat iuest. c. nulla. & que sunt p̄ia cā benefi. amit. §. est & alia. Et caus tibi q̄ glo. male iudicet̄ istaz litterā. Jaco. bel. imo bene dicit̄: q̄ sine iuramēto vasallus iudicare nō debz. C. de iudi. l. rem nō nouā. t̄n fidē d̄z sibi q̄ debet̄. Sic de nō facit̄ differētiā int̄ simplicē loquelā & iuramētū. & tamen quādoq̄ requiritur iuramētum ad solēnitatem act̄ vt i tertio. Nam de nō vult esse testis ad terrore ne quis falsus iuret vel iudicet̄ contra iusticiam: cū taz testis q̄ iudex loquantur vt deus: si loquantur prout loqui debet̄ quoniam veritas est ip̄e deus. vt in. c. cum eterni de re iudi. li. vj. & nō. in. c. cum esses d̄ testa. in nouella. Unde deus in istis non solum cogitationibus sed actibus vult inuisibiliter interesse. vt. C. de iudi. l. p̄operandum. §. si autem reus. Bal.

De feudo nō habere p̄p̄iam feudi naturā R̄ica.

¶ Quis miles. Si miles accepta

castrum i feudū a duce vt ip̄e & sui heredes quibus dederit illud habeant: querit̄ an hoc feudū habeat p̄p̄iam naturā feudi? R̄ideo nō quia alienare p̄t feudū vasallus indistincte: & ille in quē alienauerit n̄ tamē retinebit̄ pro feudo. Sciēdū tamē est q̄ vasallus ex eisdē causis amittit̄ feudū ex quibus feudū amittit̄. hoc dicit̄. Bederic. Nō q̄ istud verbum simpliciter positū p̄t significare quomodocūq̄ dederit.

Unde p̄t vendere: donare: permutare: in dotē dare. & de eo testari. Et sic nota verbū ampliatiuū restrictionē nō recipere. Datum a vasallo. Ubi sic vult dicere q̄ ille cui & al̄ in feudū h̄bit̄ in feudū. & ille cui datur ad libellū h̄bit̄ ad libellū. & ille cui dat̄ ad p̄p̄iū habeat ad p̄p̄iū. Et sic nō q̄ taliter opat̄ potētia qualis actus ē subsequit̄. Amittas. Nō q̄ l̄z possit alienari p̄p̄ietas nō t̄n est p̄p̄ietas franca a culpis delicti: s̄z p̄to q̄ sit franca a culpis cōtractus: sit l̄z nō fiat seruitia que debent̄ ex cōtractu nō perdat̄ feudū: sed si cōmittat̄ur maleficia feudū amittitur. Alij dicunt indistincte q̄ siue sit fellonia delicti siue cōtractus quā vasallus cōmittat̄ feudū emptor amittat̄. Et sic ē rep̄re p̄p̄ietatē anoz malā habentē feudi naturā. Alij dicunt postq̄ p̄p̄ietatis ē attenata nūq̄ culpa vasallinocet̄ emptor q̄ emptor nō tam h̄et̄ cāz a vasallo q̄ a d̄no qui dedit̄ cī h̄ac p̄tatem q̄ d̄ patet̄ q̄ trāsserit̄ p̄p̄ietatis & possessio naturalis & civilis s̄m Jaco. bel. Ubi ergo. Nō. q̄ pactū apliatiuum d̄z extēsiōne operari. Itē nō q̄ p̄ pactum recedit̄ a p̄p̄ia natura: sic pactū vicit̄ naturam. Dicit̄ Dy. q̄ p̄p̄ia nā feudi ē vt alienari nō possit a qua natura siue substituta p̄t p̄ pactū recedi: vt a cōtractu. ff. de pac. l. pacisci. Quero nūquid illa qui emit̄ iur̄ p̄prio teneatur tacere aliquā recognitionē d̄no? R̄ideo nō obligationem sed assertoriā q̄ p̄t̄ domini interesse. arg. eorum notanē. ff. solu. matri. l. ij. in glo. que incipit̄ d̄ri quādo. & C. de li. cā. l. sicut datam. Querit̄ glo. quid prodicit̄ hic emtre iure p̄prio? R̄ideo q̄ poterit̄ alienare similiter iure p̄prio sine requisitione alicuius. Item q̄ h̄z directum dominiū. Itē q̄ habz naturalem & civile possessionem quāquā glo. dubitet̄ s̄m Jaco. bel. Quero vtrū sit differentia dicere vendo tibi rē & dicere vēdō tibi ius q̄ d̄ habeo? R̄ideo sic q̄ in primo cāu videat̄ vēdita ipsa p̄p̄ietas: in sc̄do cāu videat̄ venditū ip̄am feudū cū potestate alienādi p̄p̄ietatē. Sic ergo ista potestas poterit̄ alteri concedi. vt no. Bar. in. l. ij. ff. de no. ope. nunc.

Sed nūquid emptor poterit̄ appropriare sibi ipsi d̄cōdo

cendo ego volo eē ille proprietarius: est arg. q̄ nō. ff. mā. l. si tibi mādaucro. §. si tibi cētum. Querit glo. veruz ille qui ignorās emit a feudatario possit p̄scribere: et gl. non soluit. Ita. de bel. dicit q̄ si tertius est dominus p̄cedit p̄scriptio: s̄ cōtra in feudantē. Sed si vasallus a p̄cipio acquisiuit vtile dñum nō pōt p̄scribere: q̄ per p̄scriptionē acquirat vtile. sed illud iam habz ergo illud nō p̄scribit. vt. ff. de vsuca. l. sequit. §. sana. Tu dic q̄ ista dominia non sunt eiusdem qualitatis. nam vtile q̄d habet ex licita alienatiōe iure feudi subalternat directo et perdit ex multis cāis. Sed ius q̄d hz ex p̄scriptiōe vincit directum vt nō perdat ex illis causis: et ideo p̄scribere pōt cum p̄ p̄scriptionem augeat effectus. vt. ff. d. capti. l. in bella. §. si quis seruū. nō dico q̄ hic p̄scribat firmitas dominiū p̄cedētis q̄ nō est eiusdē speciei sed p̄scribit plenius dominiū q̄d euacuat minus plēnū. ar. ff. ad. l. falci. l. in fundo. r. ff. de here. istī. l. iij. §. qui fidei- cōmissa. r. l. si ita scriptum fuerit titius. Item nō cōcur- runt in idē tēpus. ista duo vtilia dominia q̄ superueniēte se dō p̄mū anihilat. Quero nūquid p̄cedit quod recipit vasallus debeat teneri nomine feudi? Rñdeo nō q̄ feudi nō cōsistit in pecunia s̄z debeat forte conuerti i emptionem similis rei que teneat loco feudi ad hoc vt si vasallus delinquat dominus sit securior. arg. §. de iue- stitu. de re. al. e. fac. circa p̄nci. r. sic de feu. vasa. c. j. ver. r. super negocio. q̄d mihi nō placet q̄ recessum ē a sim- plicitate feudi per formam de nouo datam. arg. ff. d. fi- deiuss. l. stipulatus es opus. Item pro hoc. ff. de leg. iij. l. pater. §. quindecim. r. C. de remis. pig. l. si. Itē nec suc- cedit p̄cedē loco rei q̄ cā nō ē lucratiua. vt. C. de rei vē di. l. mater. r. ff. si cer. pe. l. si eum suū. Ita. de bel. dicit q̄ p̄cedēs opinio equior est. S̄z tu dic q̄ sc̄da verior q̄ p̄- mū feudi non est omnino extra naturā feudi r. dñs p̄ vno feudo nō debet habere duo feuda.

De eo qui finē fecit agnato de feudo paterno. Rubrica.

reserant. Tres erant agnati vnus eorum habebat feudu pa- ternum: alter eorū fecit finem r. refutatio- nem sibi r. suis heredibus: r. cui id dderit moritur postea qui feudum hz: agnatus qui nō refutauit petit totū: alter vero qui refutauit petit totū vel partem: eo pacto quod fecit non obstante: queri- tur an obest exceptō pacti? Rñdetur q̄d nō obstat dicitū pactum: q̄ personale fuit. sed si pactū esset reale vel si re- futauerit vt dominus eū quasi de nouo beneficio inue- stiret tūc pactum obstat nec succederet in feudum. hoc dicit. Anus eorum. Hoc potuit esse ex diuisione vel alio modo. ar. j. r. i. c. j. ibi dñmodo rē. De. de cer. Itē. s. tenēs feudi cui facta erat finis r. refutatio. Dy. Pacto non obstat. i. ad hunc cāuz se nō extēdente: tamen licet hoc allegaret poterat dubitari: vtum i dubio finis r. re- futatio cōfereat i rem vel in psonam. vt. ff. de pac. l. iure- gentiam. §. pactorū. r. q̄ nō refutauit i manib⁹ dñi sed in manibus agnati tenētis videt feuduz p̄sumi pactuz i personā. i. quo ad recipiētem ad suos hīdes: nō quo ad alium agnatū cui de mero iure pacisci non poterat. Et q̄ videat in dubio personalis ē de mēte glo. i. c. i. impe- rato: Lotharius per An. de ilcr. i. c. j. de dcre. era. Ver- ba enim dubia ad merum ius referri debēt. ar. ff. d. vsu. l. si stipulatus. r. ff. de lega. j. l. huiusmodi. in p̄nci. ff. ad- trebel. l. debitor. §. si. Sed in contrarium faciunt illa ver- ba r. cui dederit. nam illa verba sunt extensius r. realia. Sed ad hoc respondeat q̄ licet fuerit data hec potestas: tamē vasallus non fuit hac potestate vsue. ar. ff. de arb. l. non distinguemas. §. si cum dies rē. Ennimo deo. Supple r. i manibus dñi. Pōt eis i ium p̄iudiciū in- tuantibus dñi ex toto renūciare que renūciatio bēt vim

pacti. r. iō valet super iure de futuro. vt. C. de pac. l. d. ditionis icertū. per quā renūciationem accretit alteri agnato. ar. ff. de ioffi. testa. l. qui repudiāris. q̄ qui nō admittit ad partē nō facit partē. ff. d. cōrab. emp. l. fū- dus ille. Alij hnt i ista dñō refutauit. De nouo. q̄ potu- it fieri nouū i p̄iudiciū refutāris r. iō refutās nō succedit fratri. Et nō illa verba tertus finē r. refutationē q̄ quo- tidie apponūtur i instrumētis. Item facit iste rex. ad no- tata per docto. ff. de verbo. obligatō. l. qui rome. §. duo fratres. Itēz nō q̄ pactū quod recipit dñs p̄dest agna- to absenti. Ad hoc facit quod notat. ff. de li. le. l. nō sclū §. si liberationis verba. sed i p̄riuz facit q̄d nōtur. ff. de pac. l. idē i duob⁹. S̄z tu dicas q̄ hic r. i. §. si liberatio- nis verba. erat refutatio vel quasi. s̄z in. l. idē i d. iobus. erat pactū d nō perēdo. Ita ego dicit q̄ iuri d futuro nō pōt renūciari simpliciter: s̄z oportet q̄ transeat i pactuz saltem tacitum. Die q̄ hic p̄dest alij agnato p quan- dam p̄ntiam: q̄ refutās eximif d medio. Certe quomō ille glo. cōtrarie debeāt cōcordari diuerse sunt opinio- nes. Itā Bar. tenet gl. que ē in d. l. idē i duob⁹. qdā alij tenēt al. Itēz per. l. postq̄z liri. C. de pac. r. plene nōtur per l. v. C. d nō nu. pecu. l. generaliter: r. tāgif per. Qui. ff. de nego. gest. l. pōponūse scribit. Certe capitulū nīm nō tāgit materiaz illaz glosarū q̄ ibi erat absens debi- tor: hic creditor cui nō p̄iudicat per renūciatiōem: sed potius auget effectus iure abntis per p̄currentis p̄sone exclusiōez rē. Bal.

De natura successiōis feudi. Rubrica.

Successiōis. Diuide in duas pres. P̄mo dicitur nāf clare que p̄sone succedē debeāt i feu- dū. Sc̄do ponit qdam questio dubitabi- lis circa ius succedēdi i feudi. sc̄da icipit in. §. dñmodo scias. Casus Ascēdētes nō succedūt i feu- dum: s̄z descēdētes masculi succedūt i infinitū. filia autē nō succedit nisi ex pacto: vel nisi feudi sit semineum. Et dicit paternū feudum q̄d a super iorib⁹ ē acquisitū. Ca- sus Adiles quidā habēs beneficiū decessit superstitib⁹ quatuor filijs: r. ex diuisione eorū ad vnū puenit feuduz decessit ēt iste superstitibus duobus vel tribus filijs ex quorū diuisione puenit ad vnū feudi. Itēz morif r. iste superstitib⁹ duob⁹: r. ad vnū peruenit ex diuisione feu- dum p̄satum nūc morif iste. vltimus siue libertis: queri- tur quis succedere debeat? Rñdet q̄ oēs q̄ ex linea sunt ex qua iste fuit qui vltimo morif succedunt in feudi. Et si nulli super sint tūc oēs alie linee equaliter vocant. h. d. Nota q̄ ascēdens non successit i feudo descēden- tis. r. ratio est virtus verborū expressoz vel subintelle- ctorum. nam aut exprimif heres: aut tacite subintelligi- tur. heres aut ponit pro filio. i. pro descēdēte s̄m ordinē gradus. Et nō. q̄ ille qui vult iuenire gradum debet iuenire stipitem. vt nō. C. de suc. edic. l. si autē frater.

Item nō. q̄ vna persona absolute posita non facit gradū: sed relative posita facit gradum s̄m Jaco. burri. ibidem. Et hoc facit ad questioē. Dixit testator. Si fi- lius meus sine herede decesserit quod intelligitur. i. sine liberis: si b̄stituo titium r. eius hīdes. Itāz istud verbū hīdes non cōprehēdit patrem titij r. multominus extra- neum. nam talia sunt subiecta qualia predicata demon- strant. vt. ff. de interro. acti. l. si defensor. Item q̄ nō p̄- sumit testator fatuus r. sine ratiōe intellectus. Itēz autē stultus si excluderet extraneos hīdes filij r. maxime con- sūctos p̄pter extraneos heredes substituiri. argu. ff. de cōdi. r. demō. l. publicus. §. j. Et ideo spec. dicit q̄ nomē hīdis i vltima voluntate appositū i substitutiōe nō signi- ficat alios q̄ descēdentes. vt in spe. de test. §. in p̄mis ver. ff. r. in ti. de locato. §. nunc aliqua. ver. ff. ideo. licet i

contractibus et in legibus regulariter significet oem di-
recto succedentem in vniuersum ius qd defunctus ha-
bit. vt. C. de hidi. institue. l. si. c. ff. de codi. et demon. l.
sub diuersis. §. i. et ff. de ede. l. quedam. §. bis aut Secu-
da nota qd quando plures linee veniunt ad succedendum
i locum alicuius vasalli: oes linee dntamen sint in pari
gradu pariter succedunt. ex quo apparet qd cu nomen li-
nee sit nome coprehensiu qd succedunt in stirpes et non in
capita. Quod intelligo verum sine dubio quado ne-
potes succedunt cu patris qd oportet tuc qd veniat igre-
diendo locum paternu. Sed quado oebentibus patris
veniant per se et iure suo: dicit J. de bel. qd isti fratres
patruales eorum patruo. sine h. te de sancto succedunt in
capita: siue pro numero personaru. et tamen si sunt tres
persone ponamus duo ex vno fratre et vnus ex altero et
deficeret vnus ex illis tribus accresceret propiis fratri-
bus et non fratri patrueli per huc ter. Sed alij dicunt
qd patruales succedunt in stirpes sed abinde. s. succedunt i
capita tenentes opinionem Accursij qui hoc ponit i allo-
dialibus dicentis qd idem sit i feudaliibus: cu i consuetu-
dine feudorum no reperiat expressum. Ista questio vt
alias dixi est dubia ppter diuersas opiniones doctoru.
Antiqui doctores qui fuerunt ante Accursiu omnes
tenebant qd i capita: sequentes opinionem Azonis. s. se-
quentes opinionem Accur. habuerunt de ista questione di-
cere qd i stirpes: et ego i dubijs opinionibus i consu-
lendo multu sequor glosam ordinaria: qd no possu ad-
herere meliori. Cetera per te vide i glo. hic posita que
clara est. Baldus.

**De capitaneo qui curiam vendidit an intelligatur
vendidisse beneficium. Rubrica.**

Dicitur e. s. in titu. de lege conuati. c. j. §. ex eade lege.
qd dñs pot alienare feudu cu curia. Vtru qd dubitat an
simpliciter vendendo curia videat vendere feudu: vt sic ta-
cite corineat sub ipsa venditione. ideo subdit hanc rubri-
cam. De. de cer. Bal.

Uidam capitaneus. Casus

Capitaneus quidam in curte sua beneficiu militi
dedit: postea vendidit curtez simpliciter
no habita mentio de beneficio: queritur
an beneficium cedat i venditione? Rndetur qd no nisi de eo
nominatum actum sit. hoc dicit. Vedita vniuersitate n
videtur vendita ea que prius alij sunt concessa et ab ipso
vniuersitatis corpore sepata. hoc dicit. Et hoc nisi tota
curia vel maior pars alteri eet i feudata: qd non debet
venditio exinaniri. ar. ff. de fun. istruc. l. fundus qui loca-
tus. ff. de cotrab. emp. l. domu. Et natura nominu col-
lectiuoru et vniuersalium e oia icludere que no iueniuntur
exclusa. ff. de peti. here. l. et no tantum. et ff. de rei vdi. l.
marcellus. Nos aliter dicimus qd bonoru possessio in-
cludit iura directa que competunt defuncto: i ipsa suc-
cessio que e ius hedis et non fuit in bonis defuncti sit vi-
lis. vt no. ff. de bo. poss. hditatis peti. ioe. l. ij. p. Dy. i-
sti. de acti. §. sed iste. et in. l. j. C. vñ legi. per Lyn. et adde
qd no. ff. ad trebel. l. qd proinde. Capitaneus. Quis
dicat capitaneus. dic vt. s. qui seu. da. post. cu ca. pun.
et s. quis dicat dur mar. qmcs. c. j. Curte. quam te-
net i feudu ab imperatore vel rege vel marchione duce
vel comite: vt dicitis titulis apparet. Vedita consen-
su domini alias no valet. vt. j. de probi. seu. alie. p. Se-
dericum. c. j. et reuertit ad domnu vt ibi patet. No
hic qd i generali alienatione no coruicet feudu: facit. s. si
de seu. sue. cotrouer. c. j. Nota qd vendita curia no intelli-
guntur vendita feuda que intra curiam alijs erant con-
cessa nec ipsum ius vasalloz. Sed contra hoc apponit
qd vendita curia videt vendita cu suis iuribus et perti-

netijs quibuscuqz. vt. C. de bo. van. l. si quado. libro. x.
et ff. de actio. emp. l. creditor. in prin. et §. si. qd curia e no-
me vniuersale. Et quicquid de mure itra curiam tenet
et iure anertu e noicent u significat qd i vniuersali fmo-
ne cia veniunt nisi specialiter excipiatur. vt. ff. de ver. ob. l.
quod astrigede. p. no. r. C. de r. et j. m. l. si. p. de
rea telt. seu ta pars curie sunt et solo cedunt. vt. ff. de o-
et aben. ep. l. in modicis. Preterea beneficium videtur
esse curia tanquam pars in toto: ergo curia vendita et
tradita et beneficium videt ee venditum et traditum: alias no
videret curia tradita pte retenta. vt. ff. de dolo. l. lega-
ter. §. no solui. et ff. de ver. obli. l. qui usufruc. i. prin. et i
exequutionibus. §. atepmuitimo. eo. ti. et ff. de excep. rei
iudi. l. siquis cum totu. Tre no est aliquid pfectu nisi ex
omnibus suis partib collet. vt. ff. d origine iur. l. j. Trez
qd de toto hnt cogitatu: vnde nihil detrahi pot: aliogn
ad nihilum redigeret venditio. ar. ff. de cotrab. emp. l.
in lege. In cotratu n videat casus expressus i hoc capi-
tulo. Sz aduerte qd quedam sunt que coluenerunt vediti. et
ista icludunt i venditione generali: nec cim dz eadez res
diuerso iure ceteri. vt. ff. de vsuca. l. cum edes. Quedaz
sunt que no coluenerunt vediti: n cu vniuersitate trasse. n
tur ex parte qua hz vedito: iure p. no. vt. ff. d cotrab. emp. l. i
modicis. Queda sunt i quibus opz qd vedito:z
habeat licentiam a supio: i dno specialit: et ista no icluduntur
quatu ad alienationis effectum: vt hic. n si vedito:z
fuit sciens tenet empto: i quato minoris esset epturus. ff.
de acti. emp. l. iulianus. Ad oco. hic querit de tali que-
stione. imperator pcessit mibi aliquid castru hoc modo
cedo Baldo tale castru cu suis pnetijs modo que-
rit vtru videat mibi concessisse molendina dicti castru. Rñ
deo aut mibi concessit sola iurisdictione et n veniunt molendi-
na. Na hz castru sit sub ipatore: n molendina no sut ipa-
toris. vt. ff. d cotrab. ep. l. s. et cellus. et no d molendinis
comunis Bon. ff. de verbo. signi. inter publica per Ac-
cur. Aut concessit mibi castru cu pertinetijs suis: et iurib^o
ad ipm castru pertinentibus: et tuc molendina veniunt ac-
cessione nisi essent molendina priuararu plonararu. argu. ff.
de preca. l. si adoptauro. Et hoc satis euidenter notat i
glo. ordinaria notabiliter hic posita: qz tene meti. Por-
ro i pessione generali vel indefinita in ti. lucratio no qz
venit nisi ius quod habet concessor. ff. de condi. et demon.
l. publicus. §. j. Et est sciendu qd domin^o Jaco. butri. di-
sputauit istam questionem no reuocando i dubium pote-
tia concessentis. Comune. Adurim. per iudicu legiti-
me ordinatum concessit et transfuit ciuitate mutinensem
cuidam marchioni: queritur an per hoc traleat molendina
ciuitatis prefate in dominiu marchionis? Et arguit ad
partem affirmatiua qd sic: qd qui profert totu pferit singu-
las eius partes: siue sit totum vniuersale siue integrale:
sed molendina sunt pars ciuitatis qd inter cetera edificia
sunt: ergo sub appellatione. ciuitatis cedunt. vt. ff. de leg.
j. l. si tibi homo. §. cu fundus. et l. cum fundus. de lega. ij.
ff. de lega. iij. l. pcedijs. §. pe. et ff. de fun. instru. l. seye. §.
ty. ane. Secudo qd si molendina no eent ciuitatis pars
tamen sunt sub potestate et domino ciuitatis: ergo tran-
scunt. Item molendina sunt pars pertinetiaz. vt extra d
excep. c. cum venerabilis. §. pono. ergo transire debent
p quandam consequentiam. vt isti. de acquir. p arro. et ff. de
adop. l. si arrogator. et l. bis verbis. Tertio qd molendi-
na respiciunt ciuitate sicut accessoru respicit principale.
vt. ff. de cotra. e. emp. l. si aqueductus. ff. de actio. emp.
l. in venditione. Quarto qd noie ciuitatis continet terri-
toriu. vt. l. i. §. cu vrb. de officio p. cti. vrbis. Sed mo-
lendina sunt de territorio ergo et. Quinto qd curias est
nome collectiuu et vniuersale vnde molendina ciuitatis
appellatione debet icludi. Sexto qd cu sunt duo quo-
taz vnu comode no pot esse sine altero. maiori concessio
videt concessus id quod minus e. vt. ff. loca. l. s. adde. §.
luz

si quis mulierem. Septimo qz civitas significat quoddam structum et instructum ex pluribus ad eodem vivendi necessitate: sed molendina sunt quoddam instrumentum ad necessitatem vivendi ergo cedunt in legato. Octavo qz qui concedit locum cum suis finibus videtur concedere quicquid infra fines continetur. ff. de cōtrabē. emp. l. qui fundum. §. si fundus ff. de actio. emp. l. fundi nihil. Nono videtur casus in isto. c. de capitaneo qui curiam vendidit cum glo. sua. In contrarium arguitur sic: molendina non sunt civitas nec pars civitatis nec aliquid habet commune cum civitate: maxime in patrimonio substantie: ergo non continentur sub civitate. vt. ff. de penu. lega. l. nam quod liquide. §. l. ij. ff. de ver. significat. Secundo qz supposito qz civitas possit habere proprium tamen tale est ac si quis adoptaret aliquem hodie cuius bona non transferuntur in dominium adoptantis. vt. C. de adoptio. l. cum iam in adoptivis. Nec obstat argumentum de arrogato. qz ille mutat transferendo in plenam potestatem arrogatoris: sed ista civitas non sic mutat status quia possit habere proprium. vt. ff. quod cuiusque universitatis nomine. l. civitates. Tertio qz aliud est civitas aliud fiscus: sive dominus. nec enim sunt unum et idem. vt. l. j. C. de bo. vacan. l. x. et per Bar. i. l. i. C. de iure fisci. et Basilicū de cuncto in l. iam pridem. C. communia de vltima. Quarto qz concessio seruo non intelligitur concessio peculium. vt. ff. de peculio. l. summa cum ratio. §. emptor. Quinto qz appellatio civitatis ambigua est quando ponitur localiter et respicit territorium: ergo in ambiguo fit interpretatio contra eum qui nuncitur ad acquirendum. vt. ff. de pac. l. veteribus. Sexto qz civitas potest habere proprium unde si transferat in tutelam alterius non ideo perdit suarum rerum dominium: sicut nec ecclesia que transit in tutelam prelati. vt. ff. p. empto. l. qui fundum. §. si tutor. Septimo qz separata sunt significata et voces significantes: ergo unum non cedit alteri. vt. ff. de serui. vba. p. d. l. si domus. Item qz separata corpora sunt: ergo de uno ad aliud non inferuntur. vt. ff. de excep. l. sed si ante. et ff. de pac. l. si unus. §. in summa. et C. de dona. inter virum et uxorem. l. si maritus. Soluendo dixit Jacobus Butri. qz translata civitate in iurisdictione et dominio marchionis molendina que sunt peculium civitatis apud ipsam civitatem remanent: et non videntur esse translata. sed iurisdictiones que pertinebant ad ipsum concedentem videntur esse translatae. Ego idem in molendinis dico qz in iurisdictione si molendina erant in dominio concedentis sicut ipsa civitas. secus si ad ipsam civitatem pertinebant iure privato. vt. p. gl. l. inter publica. ff. de verbo. signi. Et hoc si verba concessio nis patiuntur. nam si de sola civitate facta est mentio: molendina que erant extra civitatem non veniunt in concessione vt. d. l. nam quod liquide. §. cuiusque rome. et in. c. si civitas. d. sen. excō. li. xi. Item scias qz dominus Alder. format questionem verum in generali donatione alicuius castri vel loci quam facit princeps alicui merum imperium transferat? Et post diversas allegationes pro et contra determinat qz sic qz beneficium principis debet largissime interpretari vt. C. de prin. agē. i. rebus. l. hac saluberrima. li. xij. Item qz merum et mixtum imperium videntur adhibere administrationi quam quis ratione territorij habet. vt. C. vbi et apud quos in inte. resti. pos. l. h. C. de fun. limit. l. quicūque. lib. xj. Et pote ei adiacēs sive coherēs. vt. ff. de actionibus emp. l. creditor. §. vlti. de lega. iij. l. p. d. ijs. §. balneas. et §. qui domū. et §. si. de fun. instruc. l. seye. §. tyrāne. et hoc ad similitudinem eorum que debentur ad rem: vel que debentur rei que ipsam rem comitantur quocūque alienentur. vt. ff. de serui. rusti. p. d. l. via constitui. §. quicūque. et ff. de vltima. l. si aliena. §. i. qz princeps in concedendo castrum et territorium videtur concedere quoddam universitatem prediorum intra fines positorum. vt. ff. de verbo. signi. l. pupillus. §. territorium. Cum autem universitas conceditur oia etiam incorporalia veniunt. vt. ff. de verbo. signi. l. princeps. Et ideo dicit Innocentius. qz villa et castrum sunt quedam nomina

universitatem quoddam designata: que in se continent iurisdictionem honorem et districtum et ius patronatus. extra de iur. patro. c. ex litteris et ibi notat per eum. unde etiam in specie non transmissibilia cum ista universitate transferuntur. vt. ff. de cōtrabē. emptio. in modicis. et de acqui. re. domi. l. quedam. et extra de re iudi. c. cu. bertoldus. Ultimo hoc probat p. l. j. §. cum vrbem. ff. de offic. p. elec. vi. et l. xij. di. ego Ludovicus. et c. tibi domino. et l. xxvj. di. in. cōstantinus. extra qui filij sint legitimi per venerabile. Et in hac opinione sunt Host. i. summa de iure paterna. et in summa de offi. et pote. iudi. de. §. que delegari circa finem. Alder. de lau. item querit an recognoscens se castrum retinere in feudum ab aliquo videatur recognoscere territorium et iurisdictionem territorij? Et arguit primo qz sic qz castrum et territorium quoddam unum continent iter certos fines positum. vt. ff. de verbo. signi. l. pupillus. §. territorium. Non ergo debet hoc totum diversis iure ceteri. ff. de vltima. l. cum qui edes. ne huius totius pars libera alteri subancillari videatur. vt. ff. de libe. ca. l. duobus. et ff. de excep. rei iudi. l. iudicare. Secundo qz territorium castri subiacet castro. vt. ff. de adop. l. si pater et argumentum. C. de peculio eius qz libertatem meruit. l. j. Tertio qz accessorium sequitur principale. vt. ff. edmo. l. si vt certus. §. vlti. adco. ff. de iur. i. l. cuiusque. §. penul. ff. m. l. l. de i. §. papinianus. §. territorium h. ad se castrum quemadmodum accessorium ad principale quod apparet qz qui p. d. i. vni et alteri. vj. q. iij. si quis ep. i. aliquibus. Quarto qz constat territorium castri immediate ipsi castro communitum. nam vbi in medio non est aliquid quod eorum unitatem impediat totum eadem domino fuit. argumentum. ff. de serui. rusti. l. q. sella. §. vlti. sic ergo recognoscit principale vt castrum: et cōterum siue cōiunctum vt territorium recognoscit esse videtur vt. ff. de ac. emp. l. creditor. §. vlti. et l. si mercedem. §. j. de le. iij. i. p. d. i. §. balneas cum. §. sc. facit gl. xij. q. ij. §. si. et gl. in. l. olympico. ff. de seruitu. vt. p. d. et per Inn. in. c. ex litteris de iure pa. Quinto hoc idem apparet Imperator commisit sic vrbem p. d. i. vrbis: de territorio quod apparet nihil dicere et tamen lex arguit qz territorium p. d. i. vrbis vbi esse commissum. vt. ff. de off. p. elec. vt. l. j. §. i. initio. Item et ep. d. i. esse civitatis ep. et tamen ep. diocesis vt ex de religiosis domibus. c. de senodochijs. Sexto vbi casus. ff. si seruitus videtur. l. si testatrix. §. j. Septimo qz oia id quod respicit vel includit principale respicit et includit omne id quod dependet ab illo. vt. C. de edic. l. j. §. iurisdictione in territorio dependet ex iurisdictione in castro quasi a capite sicut aqua que ex castello ducit: ex castello dependet. vt. ff. de aqua quotidiana et estiva. l. j. §. si p. d. i. et §. qd ex castello. Octavo qz iurisdictione castri et territorij in se una est et incorporalis: et per consequens indivisibilis. vt. ff. de ver. oblig. l. stipulationes non dividuntur in principio. de seruitibus rusticorum p. d. i. vna est via. Ergo recognoscit castrum et concessio iurisdictionis non est circa partem: sed potius circa ipsam totam tam in castro quam in territorio. vt. ff. quemadmodum serui. amittat. l. si stilicidij. §. vlti. si serui. v. d. i. et l. si eo loco. §. si. Nono qz appellatio castri apta est cōtrahere iurisdictionem vt notat Inn. extra de iure pa. c. ex litteris. ergo qui effulo s. mone castrum recognoscit etiam iurisdictionem recognoscere vbi. vt. C. de dotis p. miss. l. si. de i. terro. actio. l. si sine. §. qui interrogatus. ff. de vino. lega. l. quiddam Decimo qz recognoscit actus p. d. i. vrbis interruptio inducens. vt. C. de prescrip. xxx. annor. l. cum notissimi. §. l. j. et sigs. Sed actus interruptor inducens non solum afficit id circa quod interruptio inducit: sed oia quod dependet ab illo. vt. C. de an. ex. l. vlti. Et est casus in. d. §. sed et si quis vbi ter. de recognitione loquitur: sed iurisdictione territorij pendet a castro ergo et. Ultimo videtur casus in. d. §. i. initio et d. capti. et post li. reuer. l. postliminij. ibi are qz in p. d. i. deducat. Sed in contrarium arguit. l. qz recognoscendo castrum non potest hoc recognoscit territorium. Dicitur

secum perduravit: alias secus. vt. ff. ad. l. cor. de fal. l. qui falsum. r. no. s. qui. mo. seu. amit. in prin. Probatu fuit sic. f. p. r. quinq. testes. vt. j. quot. testes sint ne. ad. pban. no. i. gra. c. j. Ja. bel. Nota q. motus animi no. perueniens ad actum iniurie no. puniuntur pena privationis feudum. secus si perueniat ad actum iniurie vt ad insidias. Et ratio differencie est quia actus no. procedentes ad iniuriam sunt quodammodo pars primorum motuum qui no. sunt in potestate nostra. vt. C. de epi. r. de. l. si quis non dicam rapere. Et dic vt sibi plenarie dixi. r. no. in. c. perpetue. de elec. li. vj. in nouella.

similit. r. Caus. Scudum trāsit ad feminam licet p pactum sit actum si masculus superest. Alii contrā dixerūt. hoc dicit. Nota q. cōsuetudo interpretat pactū. Unde in dubio femina in feudis videt opposita in defectu masculi: quia quod potissimū ē i generariōe r. p̄stācissimū i sūiciorū p̄latiōe illud i succedēdo ārefert naturali rōe. Adde supra qui sibi vel heredi suo. c. primo. Bal.

Filius. Filius no. p̄t hereditatem patris repudiare r. paternū feudū retinere: agnatis autem p̄t. hoc dicit. Et dic vt. s. an. agna. vel filius. c. j. Nota q. filius no. debet habere honorem paternum r. honera hereditatis repudiare quia censetur vna persona. vt. l. si. C. qui. era. li. x. Bal.

si contentio. Si p̄tēto ē inter vasallū r. ep̄tozē de feudo vasallo deficiente in probatione electio iurifurandi dat̄ emptori. b. d. facit. s. d. cōtro. inter mas. r. se. s. fi.

Et similiter. Scudū no. p̄t constitui sub pacto legis commissorie. hoc dicit. vt. s. de sen. da. in vicem. l. commissio. c. primo. quia lex commissoria est odiosa r. displicens. ff. de mino. l. emilius largianus. Baldu.

similiter. Scudū dari p̄t ad certum r. determinatum fuitum. hoc dicit. Disputat h̄ glo. verum feudū datū renūciari possit iurto domino? r. breuiter distinguit q. si feudū datum est ad certū seruitium no. p̄t renūciari: q. ad idem ē astrictus vasallus p̄ actionē ex stipulatu vel prescriptis verbis. nā istud pactum ē vestitū. Secus aut si no. interueniat pactū: vel interueniat sed sup iceto seruitio re r. genere: q. quod malum ē. vel omnino icertū no. p̄t dici vestitū. vnde nulla tūc suppetit ciuilis obligatio sed sola naturalis fm simplicem naturā seu. que ē vt si domino no. seruiret fm q. ex natura feudorū debuerat ipm seu. amittat. Unde ab illa naturali liberatus ē postquā resitauit. Ista sūt verba gl. Et loquit multū irelectualiter q. d. dic vt. s. d. vasal. qui cōtra cōsti. Lotba. c. j. in fi. r. tetigi i proemio huius operis. Quidam canoniste dicūt q. de equitate canonica p̄pter bonā fidem seruandā no. p̄t renūciari iurto domino. Doctener Her. extra de cōsti. que i celestiarum. Nam apud eos no. curat solēnitas pacti vestiti dāmodo subsit substant. al. r. s. i. cā. vt. extra d. pac. c. j. r. no. extra de ele. c. cū inter. R. per ber. Curat ergo vel committit obligatio ad interesse. ff. loca. l. si in lege. s. colonus. Bal.

De prohibita feudū alienatiōe per lotba. Rubrica.

Imperialis. Diuide in quattuor partes. Primo imperator exordit. Secundo prob. bet alienationē. Tertio penā imponit cōtrabētib. Quarto notario scribētū. Secunda pars incipit in ver. per multas enim. Tertia in ver. si quis at. Quarta in ver. notarium. Caus. Imperator roborat r. inuigilat cōmodis subiectoz: r. ideo habita diligētī de liberatiōe cum sapientibus prohibet generaliter feudū

alienari a vasallie sine voluntate dominorum suorum. Et si vasallus contrafecerit p̄cio r. beneficio carebit. notarius vero qui scribit instrumentum officio suo p̄t uabitur r. sit infamis. hoc dicit. Nota vasallo esse interdicitum omne commercium super re feudali absq. p̄missu domini sui vel dominorū suoz si plures sūt. b. d. Q. nemo plus sua p̄te cōsensuz iterponere p̄t. ar. ff. d. acqui. hered. l. duo fratres. r. C. si. regum. l. si cōstituerit. Est autē hoc nomē cōmmerciuz generale vocabulum. vt. ff. de iusti. r. iu. l. ex hoc iure. r. per Ly. i. l. qui filios. C. si res alie. p̄i. data sit cū similibus. Nota q. puniunt vasallū qui fraudē cogitat cōtra domini sui voluntatē. Circa q. dicit q. aut excogitat p̄ viā contractus aut p̄ viā delicti. Sed per viā cōtractus puniunt vasallus h̄ actus no. valeat: q. h̄ no. habetur respectus ad dānum h̄ ad delictuz. C. de sacrosanc. eccle. l. iubemus. s. sane. el. j. r. i. auē. de n̄ alie. s. q. vero verisimile. col. ij. Si vero cogitauit p̄ modum delicti dic vt no. s. ti. j. s. si voluerit vasallus. Et i quod dicit i cōtractu dicit in cōtractu cōsumato no. i prolocuto r. no. perfecto: q. ille no. dicit cōtractus sed sunt quedā verba. vt. ff. d. edil. edic. l. liciēduz. s. dictū. r. nota in. l. elegāter circa p̄i. ff. de cōdi. inde. r. ar. l. is qui. ff. de testa. r. in. l. fideicommissa. s. j. de le. iij. vbi tex. r. glo. r. facit. l. cōtractus. C. de fide iustu. r. isti. de p̄ben. ep̄. i. p̄i. Ad h̄c p̄ vna fellonia plures penas imponi. Et ē rō q. imponunt cōnere per eādē. l. sic. C. de sacrosan. eccle. l. placet. Itē no. h̄c viā fraudibus p̄cludēdaz si. ff. d. trāsa. l. cū h̄i. s. si cū lis. del. diuoz. l. diuoz. r. no. ē. ff. so. ma. l. si lie mee. C. de legi. l. no. dubiū. ff. de iu. patro. l. si libertus minorē. ff. de legi. fraus cū materia sua. Quero nunquid patiētia dñi sine contradictione habeat p̄ licētia? Glo. hic sentit q. sic. C. de oi agro deser. l. qui agros. li. ij. q. in p̄ate dñi ē factum impedire nisi iterueniat error q. qui errat no. cōsentit nec ratificat. vt no. C. de rei v̄. l. mas. ff. de iur. om. iud. l. si per errorē. Ad hoc de tacito cōsensu facit. C. ad vellei. l. si sine. Alij contradicūt q. scit ius suū eē sibi fuitū a lege: r. iō sine vlla p̄estatione p̄uidētia legis ei sufficit. Quid si patior te de re mea testari: an videar cōsentire? Dic q. no. C. de inoffi. re. l. si quādo. s. fi. q. patiētia no. p̄stat auctoritatē extra iure dispositionē. Sigs patit auctoritate sua p̄tensa fieri v̄ cōsentire. h̄ si auctoritate faciētis secus. Et ē rō q. vbi accommodat nomē suū: accommodat cōsensuz. Secus si no. nominat i efficiēdo acto q. no. ē ibi titulus sui nominis. ff. de pig. ac. l. catus. Quero unquid notarias hodie maiorī pena puniat? R̄ideo sic q. amittit manū ac si secus falsam chartā. vt no. C. de ser. su. auē. nouo iure. Et hoc est verū si notarius erat legitime etatis: que intelligitur. xxv. an. p̄pleta vel vltra. C. de his qui era. ve. imper. r. l. ij. C. si aduers. delic. alias no. apurat ei manus: q. istud instrumentū re vera no. ē falsuz sed temerariū. ar. C. si ad uer. delic. d. l. ij. r. no. in. d. s. q. vero simile quod no. p̄o limit. l. auxiliū. s. in delict. de mino. r. l. si arrogati. ff. de tutel. S; nūquid per istā nouā penā tollant alie pene? R̄ideo no. q. ip̄a sola apuratio manus iducit privationem officij r. i amia q. ē tam famosa infamia iuducta per lege imperiale. A Extra no. an ille qui partē suam alienauit si postea trater ē mortuus sine herede possit p̄tē partē fratris? Et videt q. no. q. expresse per. l. p̄bitus est alienare. Secus si tacite. vt no. ff. de le. ij. l. cuz pater. s. liber. in p̄i. p̄ Ac. Ibidem dicit glo. q. alienatio facta pendēte conditione fideicommissi tenet interim nisi testator exp̄sse p̄buerit quo casu etiā h̄ r. no. ē alibi. s.

Corradus. Quidaz habet hoc. c. corradus. Alij habet. In nomine sancte r. indiuidue trinitatis corradus. r. allegat sepe per Jo. de adri. Alij no. habent istud. c. nec est glo. Et in isto. c. habes de feuda sine culpa non amittēdo. Itē habes de ablatio q. d. est dictum nepos vel filio quo vocabulo v̄tutur papie. Itē.

Item habes te feudo nō alienādo per viā cābii p̄arti r libelli r ultra hoc imponit pena cētū librarū auri. Elij dicunt qd istud. c. nō habet p̄tex. qz nō d̄z esse in ista. r. colla. feudorum.

Satis bene. Diuide in tres partes. Primo thema. Secūdo questio. Tertio respōsio. Secūda incipit ibi defuncti. Tertia in ver. quas ampuantes. Causa. A duobus dominis miles diuersis temporibus bina quesuit beneficia: decessit relictis duobus filiis: filij postea diuiserūt beneficia inter se r ad vnū ex diuisione peruenit bñficiū prius a patre acquisitum r ad alterum peruenit quesitum posterius r quilibet suo domino iurauit fidelitatez simpliciter nullo anteposito excepto imperatore alamanico. deinde morit̄ frater ad quem peruenit beneficium posterius r frater superstes sibi succedit i beneficio: dominus eius beneficij petit ab eo sibi fidelitatem prestari simpliciter nullo anteposito sicut frater defunctus fecerat: querit̄ an sit audiendus? Et respondet qz non: quia semper sit iuramento debet quis p̄ferre dominū suū antiquiorem. r hoc habz lo cum etiam si bñficiū i sc̄dam tertiam vel quartā generationē peruenierit vel in infinitū. hoc dicit. Causa. Quidam miles puta dominus petit bina bñficia: puta virtuti r castri sancti martini a duobus dominis: s̄z successiue: puta a domino Joāne castrū virtuti: r hoc prius a domino Philippo castrum sancti Martini: r hoc posterius: r ideo domino Philippo tenebat iurare fidelitate: excepto priori domino. i. domino Joāne. qui dominus Petrus duos filios puta titiū r seyū habebat. qui. s. e. eius r seyus diuidentes hoc modo qz titio obuenit castrū virtuti r seyo castrum sancti Martini: que diuisio valuit de iure. Alter eorum. s. titius nullo anteposito domino suo iurauit: e est istud proprie iuramentū fidelitatis vasallagij. vel dic. i. nullo nominatim excepto. Alter vero. s. seyus ad quem peruenit castrū sancti Martini sicut p̄z qz iurauerat fidelitate simpliciter decessit seyus cui successit titius frater. Querit̄ utrū iste titius succedēs i teudo sey debeat iurare fidelitatem pro castro sancti martini domino dicit̄ castri nullo anteposito: an vero anteposito priori domino patris sui vt prius littera truncata patet que dicit̄ deuenit in vnā personā finaliter r̄c. Respondet qz sicut fuit vna persona primordialiter que habebat vnū ex dictis dominis antepositu. ita huic supstiri i hoc successio obesse nō debet. vnde iurabit fidelitatem domino castri sancti Martini priore domio anteposito r excepto. hoc dicit. Habere videbant. r ita erat re vera. Posteriori fratre. Subaudi qui posterior dicit̄: ideo qz post aliū fratrem fidelitate fecit domino suo. De. de cer. vel dic qz ad eū peruenerat posterius feudū. In querimonia. i. i dubiū venit. utrū titius debeat iurare fidelitatem pro castro sancti Martini nullo anteposito an vero anteposito priori domio patris sui vt prius persona littera truncata que dicit̄ deuenit i vnā personam finaliter sicut fuerat vna p̄sona primordialiter supstiri obesse: vnde iurabit fidelitate domino castro sancti martini priori domio anteposito r excepto. Et nota qz feudū reuertit̄ cum suo ordine formali r n̄ alterat̄ ex facto morietis sine herede. Si hoc actum ergo a cōtrario sensu si n̄ esset actum qz i infinitum deueniret n̄ infinitate sed vsqz ad septimū qz dū subsisteret. vt. s. qui ten. da. pos. c. i. s. hoc autem sciendum. Unde iura que loquūt̄ de infinitate quo ad trāuersales debēt intelligi si hoc actū ē: alias secus. nam i linea recta habet locū infinitas qz naturalis ē descēssio sed n̄ est reflecta seu trāuersa quia esset eo reuertit̄ vnde separatū fuit r retro aspiciere. arg. C. de dona. l. si auia vestra. Sed De. de cer. dicit̄ subaudi h̄ maxime quia idem r si nō fuerit actum. vt. s. de na. suc. seu. c. i. s. dūmodo. De. de cer. Sed J. bel. dicit̄ qz semper actū videt̄ i descēssibus: s̄z i collateralibus solū

vsqz ad septimū graduz. Sed alibi dicit qz feudū p̄nā ex oi linea descēdere vadit i infinitū siue recto cur su siue retrogrado. r ideo dic vt. s. de feud. marchie. c. primo. s. si capitanei.

Quoniam. Si vasallus intra annuz r die delese non perierit iustitiam a amittit feudum. Si vō iurra cā ipedit nō fecit nō perdit feudū. b. d. Nota qz iusta cā interuenire volus videt̄ abesse. p̄c de cer. Nō qz vbiqz lex notat culpā annus nō carit̄ nisi a die sciēte. vt nō. extra de ser. nō ordi. c. de seruatorum. in nouella. Nota qz prescriptio annalis nō currit probabili ignorati neqz senestris. s̄ edil. edic. cū ser mēca. Extra nora qz est reperire quartū possessoriuz: s̄z cōfirmante possessionis. C. de ear. edic. l. j. per Edo. A S̄z satis p̄dici cōprehendi sub possessio retinende: r vt sic legislator videat̄ p̄fecte tradidisse. insti. de iterdic. s. sequens. 3 Extra nō simile qz iudici cui nō est presentatū rescriptuz in quo hndat̄ eius iurisditio non currit tempus qn̄ est apposita pena. extra de app. c. super eo. Item nō qz terminus iuris nūqz est preemprozius si legitimuz p̄betur impedimētuz. Consonat cū p̄dictis. C. qui petant tuto. l. cum a matribus. C. de ap. p̄ces. ff. de re mili. l. iij. s. si ad diem. ff. de abige. l. j. in. si. C. ad l. sta. de plagij. ff. de re iudi. l. quesitum. A Et in. l. genero. ff. de his qui no. in. r in. l. j. de tempo. in. inte. resti. petende. C. r facit quod nōt̄ Ly. in. l. j. C. de anna. except. 3.

De pace iuramento firmāda r seruanda. Pica.

Ac edicta. Diuide i quoz partes. P̄rio precipit̄ imperator pacē iuramento firmatā ab oibus seruari. Secūdo statuit penā non seruanti bus. Tertio p̄hibet p̄uenticulas receptio nes r illicitas exactiones. Quarto cōfirmat sacramenta puberum licita r cassat illicita. Quinto redit ad materiam feudozū. Secūda pars incipit ibi sigs vero temerario. tertia in. s. in p̄uenticulas. quarta in. s. itē sacramēta puberū. quinta i. s. ad bec. Prima r secūda pars vsqz ad. s. cōuenticulas. subdiuidit̄ in sex partes. Primo precipit̄ pacē ab oibus seruari r determinat qz iurare de beat̄ pacem: Secūdo cōsultat̄ p̄ quē modū seruare debeant pacē. Tertio punit priuatos si n̄ seruēt pacē. Quarto punit crimina cōmissa p̄ eos qz nō seruāt pacē. Quinto punit iudices negligētes suare r suari facē pacē. Sexto punit iopes nō valētes solue penā statūtā. sc̄da incipit in. s. si quis vero aliquē tertia i. s. sigs vero temerario. quarta in. s. iniuria. quinta in. s. iudices. sexta i. s. si vō Calus vsqz ad. s. p̄uenticulas. Primo impator precipit̄ p̄ ab oibus obseruari r statuit qz oēs iurare debeāt. a. r. vii. āno vsqz ad. lxx. pacem suare r in fine vniuersi susqz quinquē oia sacramēta renouari. Eide cōsultat̄ oibus qz si ius aliquid eis cōperit cōtra aliquē adire de beant iudicē r legitimū postulare p̄sidū. Statuit insup penā nō obseruanti bus p̄ces maioribus mediocribus r minoribus quini vō p̄ iniuria turto r homicidiis legitima pena etiā puniri. Imponit etiā penam iudicibus negligētibz seruare predicta: r si ad dictam penā soluedam aliquis dignoscāt̄ inopia laborare: soluat̄ i corpore. hoc dicit. Subiectis. Quero de qua subiectione hic loquit̄. nam si oēs sunt subiecti imperio frustra p̄cni tur hoc verbū. Si vero nō oēs: ergo imperator non est dominus mundi. Respondeo oēs sunt subiecti de iure r merito. sed nō omnes sunt subiecti de consuetudine r peccant sicut si sciēte r multi olij reges. Unde hoc verbū subiectis significat plenitudinez subiectionis ne. l. sanerio sig. iudicio posita. vt. C. de sum. tri. l. j. A Et ita tenet glo. nō. vj. di. adriam. Dicit̄ tamē glo. i. rex. qz

rex hispanorum non recognoscit superiorem intellige de sa-
cro sicut Inno. et Hosti. ut extra quod in legibus sunt legi. c. p. ve-
nerabile. quod idem dicitur de rege francie. sicut in Spe-
ci. de appel. §. videndum per quo. C. de officio prefetti af-
fri. ubi imperator disponit de principibus francie. Impera-
tor enim est dominus totius mundi. et ad. l. ro. de iactu.
l. deprecario. et omnes provincie sub eo sunt. d. e. adrianus
et omnes nationes sub sunt ei. rj. q. j. §. si quis hoc. vel. volu-
mus. et omnes principes. vij. q. i. i. apibus. et omnia sunt sub
eius potestate. vij. di. quo tunc rj. q. i. futuram. et. C. de
quad. p. l. bene a zenone etc. Et. §. de probi. seu. elie.
per Sede. in. e. imperialem. §. si. de rege francoru. 3
Uel dicitur quod dicto Subiectione ponitur demonstratio non
artatur: quod quotiens in d. finita refertur ad causas: quod omnes
possunt de iure comprehendere equipollent universali. ut no-
tat Dymus in Rubrica de regul. iur. lib. vj. et no. glo. b. e.
posita que dicitur quod rex francoru est super imperio roma-
norum et arguitur quod semel fuit error: quod semel verum sem-
per verum. Sed ista ratio non concludit quod distinguit tem-
pora et concordabis scripturas. ut. C. de iur. l. apud antea
quos. alias sequeret quod romanum imperium non haberet bo-
stes sed eos tantum qui subtraherent se imperio: quod est
falsum. ut. ff. de capti. l. hostes. et licet regnum francoru non
sit de romano imperio: tamen non sequitur ergo imperium
non est universale. Nam aliud est dicere universale: aliud
integrum. ut no. ff. de verb. signi. l. i. recte dicitur. xvij.
ano. Nota hoc de etate. xvij. anorum. ista etas appel-
latur plena pubertas. et die ut no. in. l. i. §. initium. ff. de
post. et. ff. ad. l. fal. l. hereditarium. ut. C. de his qui ut. et.
ipe. l. ij. et plerumque statuta civitatum ponderant hanc etatem.
ut no. in. l. ij. ff. de eo quod certo loco. nec tamen ulla ratio red-
dit potest nisi quod ita visum est legislatori. Querit ergo glo.
numquid sit minor. xvij. annis parum facit et iurat non conve-
niente obliget per iuramentum? Et videtur quod non ut hic. Ta-
men contrarium videtur glo. Dicitur Jaco. de are. quod facit pa-
cem vtilem et veram etiam ad minores pertinet. ut no. C. de
in. iure. resti. mi. l. i. per Jaco. de are. et. l. y. B. Pro quo
facit conclusio quam ponit Docto. i. l. pactum curatois.
C. de pac. concludentes tutorem posse remittere iniurias
datam pupillo pro bono suo. ubi. §. est periculosa et in spe-
culo de homicidio. §. j. facti: quod no. C. de transac. in. l. pre-
ses. 3. Facit extra de spon. impuberu. c. ij. ubi pro bo-
no pacis minores puberes possunt obligari quod alias non
esset. Demum glo. colligit hic unum notabile quod minor. xvij.
annis non cogitur ad pugnam. quod non potest iurare et iuramen-
tum requiritur in pugna: et videtur quod bene dicat quod personas
naturaliter rationales. Sed Jaco. de bel. dicit quod si ponit se in
necessitate imputet sibi: quod in delictis non datur adultis
venta. ut. ff. de mino. l. auxilium. §. in delictis etc. No-
tabile in tex. quod pax debet esse vera et perpetua. nam pax
qua latente insidit non est pax sed volus dicitur beatus Au-
gustinus in li. de civitate dei quod quando cum vicinis
signat vera pax non est.

Si quis vero. Nota hic quod non debet quis sua
auctoritate sibi ius dicere sed ad
re iudicem competentem: idcirco est vigor iudiciorum etc. C.
de iudicis. l. nullus. et hoc est regulare ut ibi. et quod metus causa
l. exat. fallit regula in casibus. ut. C. quando liceat uni-
cuique sine iudice. vij. l. i. et. ij. C. de pig. l. iij. ff. quorum legatio
l. j. §. j. de iusti. et iur. l. ut vim. ad. l. aquil. l. scienciam. §. q.
cum aliter. et. l. quemadmodum. §. j. C. unde vi. l. j. C. de iur.
re empbi. l. j. C. de meta. et epidecia. l. de uxor. li. rj. ff.
que in frau. ere. l. ate preor. §. si debitorum. de de. urio. l.
generalis. li. r. ubi quis decurio vel cohar. lib. l. j. et. ff. de
adul. in. l. si adulterium cum incestu. §. idem pollenti. et in. e.
elim. de resti. spo. l. a. per. l. y. in. l. i. C. unde vi. ubi
dicit. Item si delictum intendit ad iniuriam rei publice
cuiuslibet licetum est illam propulsare sicut iniuriam patrie
et matris. de iusti. et iure. l. veluti. Dicit vegetius in pro-

benio quarti de re mili. quod nomen rei publice proprie est
munis utilitas cui vnaquisque sua. ff. de velle i. poss.
mit. l. j. §. et generaliter. ff. de cap. et possi. re. l. postlimi-
nium. §. filius. Quero numquid si possum mea auctori-
tate per vim etiam armatam ingredi possessionem numquid
et possum vendere hanc rem et cedere ius emproi quod sua
auctoritate occupet? Dicitur Jo. no. nam licet marito oc-
cidere adulterum tamen non est licitum occidere ei cui vir commi-
sit. ut. ff. ad fil. l. si quis in gravi. led. Accur. notat contrarium
ff. de vi et vi arma. l. cum fundum duramem civili modo in-
gredias sine atrocitate facti. de regu. iur. l. non est singu-
lis. B. Et vide tex. i. l. §. si. ubi §. per aratorum nomine.
ubi Bar. ff. de no. op. nu. et. p. b. a. ff. de minoribus i.
l. quod si minor in si. etc. quod sic. 3. Et hoc facit ad questionem
de facto. dicit statum quod offenso licet facere suam vin-
dictam: numquid hoc potest alij demandare? dicitur quod non
sicut op. Jo. quare credo veram in causa dicitur statum quia
persone demonstratio personalis est. ut. ff. de statu. l. i. l. su-
si heredi post prin. ubi dicitur persone duraxat eius quod
demonstratus est adberet. Querit glo. utrum debitor fugitivus
ius possit capere et res sibi auferri? Rpondeo quod aut res ca-
pientis et potest ei auferri. ut. l. ate preor. §. si debitorum. ff. que
in frau. credi. Aut non est capientis: sed ei debita obligatio
personalis: tunc potest capi ipse et res depita tamen dicitur consignari
magistratui. l. ipse persona et res ar. C. de malef. et ma-
the. l. si. si autem aufugit sine re capi potest et debet iudici presen-
tari. ut. ff. de furtis. l. interdum. §. qui fures. et ibi non quod fur-
tus est privatum delictum etiam si sit pena mortis sicut Accu.

Quero an debitor qui est recessurus teneat satisfacere?
Rpondeo sic. ut no. l. y. de operis l. l. pe. Quero numquid
malefactor possit a quolibet capi. et videtur quod non quod specia-
le est in maleficiis et si. ut. C. de malef. et mathe. l. si. Inco-
trarium est ius commune. Sed. dicitur quod in ipso actu delinquendi
vel immediate potest per quilibet cum capere et iudici presentari
et. ff. de adulter. l. capite quito. Sed quid si iste delinques
est clericus? Rpondeo et clericus capi possunt ut presententur
episcopo. ut no. per Inno. et per Jo. an. in nouella etc. de sen. ex.
c. ut sanz. Sed ex intervallo nemo potest cum capere nisi ex
comissione episcopi. ut no. extra de iudicis. c. cum non ab ho-
mine. Querit si quis potest sibi ius dicere propria auctori-
tate et vadit ad iudicem plicetia: utrum per tali licetia obri-
nenda regrat libellus? et glo. sentit quod non insi. de liber. §.
multis. B. Et tradit in. l. iij. C. de pig. et. C. de iure episcopi.
l. ij. l. contra videtur quod non Inno. de elec. in. c. quod propter i. glo.
in ver. illud. Et quod requiratur prius citatio facti. C. unde vi.
l. meminerit. et per Jo. an. de libelli coce. §. vincendum. vi.
et no. specu. an requiratur libellus. 3. Quero si mortuus
est ille cui est data licetia per pactum utrum transeat ad here-
de? Rpondeo sic quod istud pactum non est prius legium: sed ius co-
mune. facit. ff. de pig. ac. l. qui rationario. Extra non quod
excessus defensionis in rixa non puniunt pro toto sed pro tanto
ut no. in. c. significavit de penite. et remissi. Inno. ibidem
ait quod et contra principem potest quis sua libertate defendere
et naturali iusticia. Jo. an. sicut Hosti. licet deliberandi plium
tollit rixas et metus insidie periculi et nimis de lo. C. de
adul. l. graccus. hoc est itenlo dolore per mortem non est in ple-
nitudine intellectus. Bal.

Si quis uero te nerario. Quinquaginta
libras. Nota hic
quod maiori pena puniuntur nobilitas quam ignobilitas. et potest esse ra-
tio quia quanto quis maior est vel in maiori dignitate ta-
to magis dicitur peccare et contemere videtur. ut. C. de epi. et
ele. l. presby. ad si. Dicit ergo quod si ex nobilitate augetur de-
lictum magis puniuntur nobilitas: sic et familiares principis ma-
gis puniuntur ex transgressione mandati quam a li. ut. C. de co-
ducto. et proci. domus aug. l. i. l. rj. Aut ex dignitate non
augetur qualitas delicti: et tunc pena pecuniaria magis pu-
niuntur nobilitas sed in corpore magis puniuntur ignobilitas. de hoc
per l. y. C. de summa tri. l. nemo clerici. us dicitur ut ibi. vel
die

dic q̄ quando cōtēnētur mādatuz principis semp magis d̄z puniri nobilis q̄ ignobilis. Sec̄o i alijs dicitis. vel p̄uge has duas distincōdes simul. Bal.

Iniuria puniatur. Quero nūquid iniuria q̄ non cadit in speciale no-

men delicti tamen cadit in atrocitatem facti ut si quis dat vnam alapam potestati alicuius terre propter singularē inimicitiam quam habet cum eo possit capitaliter puniri? R̄spondeo sic. Nam pene arbitrarie extenduntur vsq; ad mortem inclusivē p̄pter excessum facinoris. ista ē glo. ordinaria insti. de iniur. §. in summa. r̄ dicit Inn. q̄ p̄pter emergētes cāus licitum est legē transgredi. ut ip̄e notat extra de cōsti. c. i. Quero an propter leuem iniuriam dānatus efficiat infamis. R̄spondeo nō. ut notat Inno. extra de re iud. cū te. A Licet cōtra. ff. de publi. li. iud. l. infamen. dicit ut ibi. 3 Quero an populus possit restituere infamē? R̄spondeo nō per viam in iulgerie: s; eo q̄ sit dānatus iniuste bene p̄t in inte. resti. ut. ff. de postu. l. j. §. de qua. r̄ b̄ c̄ verum quādo magis r̄atus illius populi habet auctoritatē a populo ex cōsuetudine vel privilegio. Secus si a principe illā magistratū confirmante: q̄ tūc populus nō p̄t restituere in integrum cū ab ip̄o populo nō videat emanare cōdēnatio s; ab ip̄o principe per interpositā personā magistratus municipalis. unde factū maiori auctoritate nō p̄t infringi a minori potestate. materiam vero actōnis iniuriarū explicat Ly. C. de iniur. l. domū. r̄ dicit ut ibi per Ly. r̄ in l. si nō cōiucij. Quero utrum quādo iniuriam nō habet titulum criminis specialem: an accessorio iniuriarū sit publica? R̄spondeo glo. q̄ nō. ff. de priua. delict. l. si. Sed Bart. dicit q̄ aut venit imponēda pena pecuniaria r̄ quilibet p̄t accusare. allegat id quod nota. ff. de popu. act. in rubrica. nam hic vertit publica utilitas. sed si venire imponēda pena corporalis: secus eēt q̄ hic vertit publica severitas. Quid ergo si pena arbitraria ita q̄ iudex p̄t imponere personālē vel pecuniariū put ei videbit? Quare dicas nō esse publicū crimē: q̄ non est l. cautū. ff. de preuaricato. l. iij. in fi. Non ob illā glo. de popularibus actio. q̄ ibi loquit quādo delictū purgat per popularem actiōnē que est civilis: hic quando p̄ criminalem accusatiōnē que ē odiosa. Quero si iniuria sit vasallis meis an possim agere actione iniuriarū? Respondeo ex hoc facto duplex iniuria orit̄. s. que sit vasallis. nam si cōcernit bursale eorū. comodum r̄ istā intētare nō possum q̄ nō sum eorū pcurator: nec habeo mandatum a lege q̄ nulla lex. hoc dicit. Alia ē iniuria q̄ cōcernit me r̄ interesse meū applicandū bursale mee: r̄ istā possum intētare. hoc notat Inn. extra de appel. c. dilectus. Quero utrum i actione iniuriarū cōcludat libellus ad interessē: r̄ an stet sacramento? R̄spondeo dicit d̄ hoc ut nō. ff. de iniur. l. p̄tor. edixit. §. quid ergo. r̄ l. iniuriarum estimatio. Quero an si dānum sit iniuriōse datum possit criminaliter quis accusari? Glo. notabiliter dicit q̄ sic in. d. l. vlti. ff. de priua. delict. quod ē intelligēdum quādo est dānum datum dolo vel lata culpa vel forte leui: secus si leuissima. nam pro leuissima culpa nō orit̄ actio criminalis in aliquo delicto mūdi ut elegāter notat Ly. de epi. r̄ cle. l. si quis nō dicā rapere. Quero si partiales sibi inuicem inferunt iniurias r̄ dāna nūquid teneat ad resartionē dānorum r̄ ad estimatiōnem iniuriarū? R̄spondeo sic. l. illa pars que iniuste regit. ut extra de iniur. c. in nostra. r̄ no. i. c. vlti. quod me. cau. p̄ Inn.

Quero an iniuriam factā civitati possunt remittere antiani illius civitatis? R̄spondeo nō q̄ non possunt denare: sed requirit cōsiliū civitatis. ut. ff. quod vi aut clā l. prohibere. §. plane. Quero utrum iniuria remissa i foro penitēntiali possit intētari i foro iudiciali? Respondeo ut no. insti. de iniur. §. fin. Vel dicit q̄ aut est facta plena remissa: aut solius rācoris: aut dubitat. Primo cāu nō

p̄t agi q̄ per sacerdotē tāquā per publicā personā p̄t acquiri absentē. ut. l. i. §. ius publicum. de iusti. r̄ iure. extra de sepul. c. parochiano. Secūdo cāu p̄t agi. Tertio cāu idem q̄ non p̄sumit donare estimatiōnē iniurie: sed dimittere maliuolentiā animi. p̄ quo facit. re. d. c. si quis cōtristatus. xxiij. q. iij. c. cū in. l. marb. c. v. lu. ce. c. vi. q̄ teneat remittere maliuolentiā sed non actiōnem. Vel distingue i dubio inter personam r̄ personā. nā perfecti intelliguntur velle seruare euāgelium quo cauet q̄ debemus dimittere debita debitorib; nostris. ut no. ff. de inta. l. furti. §. pactus. De ista questione notat Guil. de cu. ff. de pac. l. si tibi. r̄. Quero nunquid actio iniuriarum possit cedi? R̄spondeo dicit ut no. in. l. fina. C. de here. vel ac ven. Quero utruq; actio iniuriarū dicatur eē i bonis nostris? R̄spondeo dicit ut nō. ff. de colla. bo. noui. n. l. cū emancipati. §. emancipatis filijs. A Et in. l. si cui. de verb. sig. vbi per Be. r̄ in. l. iuriarū. ff. de iniurijs. r̄ nō. in. l. penales. ad. l. tal. 3 Et nō q̄ quedā habe mus que tū i bonis nostris nō sunt ut ius adeūdi. ut. ff. ad. l. fal. precia reruz r̄ legif r̄ nō in. l. gallus. §. r̄ quid si tantū. i glo. nō soluit nisi glo. r̄ in. l. si quis ita heredit. d̄ cōdit. inuestit. seu furtum. Dic quero an de iure cōmuni quo utimur circūscripta. l. loderici p̄ vno furto enormi possit fur nō famosus furcis suspendi? R̄spondeo sic ut nō. per Ly. C. de ser. tu. auē. sed nouo iure. r̄ adde quod nō. in. l. pe. ff. de cōdi. ob cām. per Be. vbi dicit glo. q̄ furtum etiā capitalē ē priuatū delictū. Dicit Dy. q̄ p̄pter publicā utilitatē r̄ in priuatis p̄t extranei accusare. ff. de publica. l. licitatio. §. quod illicite. per Dy. Dicit Acc. q̄ iura fiscalia p̄t intentare i subsidū qlib; idoneus. ff. d̄ bono. pos. l. iij. §. a municibus. Itē famosi latrones furca suspendunt. Itē pyrathē r̄ similes ut. d. auē. s; nouo iure. suspendunt. versus eū locū vbi furati sunt. ut. ff. de penis. l. capitaliū. §. famulos. Itē sacrilegi ut. ff. ad. l. iul. pecu. l. vj. §. j. Itē trāsfige ad hostes. Itē renūciātes cōsilia principis. Itē auctor: leditio nis vel tumultus. ut. ff. de re mili. l. iij. §. is qui. ff. de penis. l. si quis aliud. §. j. r̄ ij. Itē huius regis q̄ mortē intulerit alicui d̄z suspēdi supra fossas ipsius mortui. ut in lombard. der culpīs ser. l. j. r̄ de homicidia liberi hominis. l. si seruus regis. Itē principes populū adorātes falsos deos suspendunt in patibulis cōtra solcm. Et ita potest dici q̄ reges r̄ principes hostiū si deprehēdunt q̄ debeat suspēdi i patibulis. sed vltra eādē diem non debēt morari. numeri. c. xvj. r̄ de utero nomij. c. r. 3 Iohue. c. viij. Ja. de dño ardizo. in fi. summe sue. r̄ hoc apparet q̄ scismatici qui adorāt falsas ecclesiā si in bello capiunt debēt furca suspendi. Quero quā satisfactionem de rapinis suis r̄ male ablatiis p̄nt tacere p̄dones r̄ raptores qui i pestiferis societariis p̄uersant? R̄spondeo: sicut r̄ ay mundus d̄ p̄na forti ponit hoc in sc̄do libro sui operis sub ti. de forma restitutionū r̄ dicit q̄ talia cōsignāda sunt ep̄is locorū vbi fuit sacra rapina: r̄ illi debēt fideliter distribuere in redēptionē captiuorū: vel in alimēta pauperū. ad q̄ vide in auē. oēs peregrini. C. cōmuniā de succes. r̄ in. l. id quod pauperibus. C. de epi. r̄ cle. Dicit etiā q̄ si filii talium delinquentiūz cēt pauperes possit ei ep̄s aliqua; partē cōcedere amore dei: r̄ forte totum s̄m Ray. Ista ergo incerta r̄ male ablata favore anime pertinet ad distributionē ep̄oz. ut extra de iudicis. c. cū sit. sed de iure civili nō sunt dimittēda filijs nec ep̄is s; applicat fisco: q̄ scelere quesita sunt fisci. ut ff. de calū. l. in heredē. ff. d̄ iure fisci. l. lutiū. Quero an falsus pcurator facit furtū manifestū r̄ v̄ q̄ sic q̄ inter presentes. cōtrariūz ē verum q̄ dñs rei ignorat: r̄ iō in furto cū apprehēdere nō videt. nā nec ēt ibi ē acclamatio. rex. ē. C. de fur. l. falsus. in fi. r̄ vide ff. de fur. l. si quis i seruitute. vbi bon; rex. Quero de famulis scholarium q̄ faciūt eis quedā furtela: an ex hoc dicant fures: r̄ nūquid

per multis paruis possit qd tam famosus furba suspen-
di: dic vt nō. per glo. & extra. C. d fur. l. apud antiquos
§. ff. Et in. l. j. §. sepius. ff. d abigēis & in. l. omnes
iudi. per glo. C. de latro. l. r. 3 Quero vtrū furtūz dī-
caī pprie spoliatio? Dic vt nō. ff. de fur. l. itaq; fallo. in
pūnc. ff. de acquir. pos. l. rem que nobis. & l. si rem mobi-
lem. C. de agri. & cēsi. coloni. l. r. & ff. d statu lib. l. sticho
libertus. Quero an cōmittat furtū ille qui recipit fru-
ctus beneficii qui priuatus est de iure? Respondeo sic. vt
ff. de condi. inde. l. si vrbana. de elec. dudum. el. ij. de p-
ben. c. de multa. Sed opponas qd furtum debet fieri ali-
cui qui possideat: alias non est furtum. vt ff. de vsuca. si
homo. & ff. si quis res. liber. esse iust. iur. l. j. §. scruola. &
no. C. de tur. si abducta. Sed respondeo qd hic bene-
ficii possessori: ecclesie fiet. de hoc per Inno. i. d. c. dudū.
& in. d. c. de multa. & de iureiuran. sicut ad quod. & vide
no. in. c. l. ep̄s de preben. in. vj. & in. c. inter quattuor. de
maio. & obe. Quero an res amisse p furtum pbentur
p solum iuramentum? Rūdeo dic vt notat Inno. extra qd
me. cā. c. ff. & quod no. insti. de verbo. obliga. §. penulti. &
C. vnde vi. l. si quādo. & i. l. i. §. ista dpositi. Quero an
actio furti nō manifesti fuerit introducta per. l. xii. tabu.
Rūdeo sic. vt no. ff. de admi. tuto. l. tres tutores. Item
glo. dicit ibi qd administratio nistigat delictum. concor.
ff. de publi. l. si multi. Quero aliquis cum armis fecit
rapinam Perusie postea cum re rapta capē est Med-
diolani: vtrum debeat puniri tāquam latro & tāquā sim-
plex fur cū ibi nō fecerit rapinam: an nullo modo. Dicit
Bar. qd debet puniri Mediolani quia contractat sub
novo dominio. nā dominiū nō solum ē corporeū sed iu-
r. dīrionis. vt ip̄e notat. ff. de fur. l. si dominiū. argu. l. q
furem. ff. de statu. ho. Sed per hoc nō apparet an debe-
at puniri tāquam latro: an tāquam simplex fur. nā i me-
diolano representat simplex cōtractio & nō vis armorū
que est inseparabilis a suo loco. In cōtrarium facit qd me-
diolani capis vt profugus: & ideo aut debet remitti ad
locum delicti aut puniri sū statuta illius loci. vt i auē.
vt nulli iudi. §. si quis vero cōprehēssori. col. vi. Alij di-
cunt qd nō pōt puniri mediolani: qd cōtractio que fit ibi
ē cōtinuata nō inchoata delicti. Est enim furtū delictū
actu permanēs & non actu trāsēs donec vitium sit pur-
gatum & hoc qd vna est res & animus cōtinuatus. vt no.
ff. de actio. & oblig. l. pe. & ff. de fur. l. inficiando. §. ifans.
S; hec opinio nō videt vera. argu. C. de prescri. lō.
tempo. l. si. & qd saltim ex generali arbitrio quod habēt
iudices p. l. cōgruit. ff. de offi. presid. magistratus debet
etiam purgare puinctam malis hominibus vnde cūq;
sint. vt. l. iij. ff. eo. ritu. & qd a iure cōmuni dat eis hec iu-
risdīrio & attribuit eis hoc officiu; videt qd debeat sū
ius cōmune puniri qd delictū ē cōmissum in romano so-
lo. vt. l. ij. C. vbi senatus vel cla. & l. ij. C. de eunuchis. &
pcedit non per viam statuti: sed ex generali potestate. l.
cōgruit. vel dic vt plenius examinavi in. l. cūctos popu-
los. C. de sum. trini. Sed nunquid iudex vbi habet ius
cōmune & statutū loci possit seruare qd velit? Respondeo
si iurat seruare statuta nō pōt seruare ius cōmune sta-
tutis cōtrarium. vt no. in spe. de pena temere litigatiū.
§. ff. qd statuta sunt precisi iuris. Quesiuit. Jaco. bu-
tri. si statuto cauet qd iudex maleficiorū inquirat in loco
maleficii & vnus in aliquo territorio ē captus in altero
territorio est dīspoliatus quis dicat locus maleficii? In
quo puncto ego dico qd eatenus quatenus in suo terri-
torio est cōmissum poterit cognoscere. nam delictū habz
plures partes diuisibiles. Item iurisdīrio & pena diuisi-
onē recipiūt. ff. de stip. seruo. l. si seruus p̄vnis meus
& castrensis peculij. §. vlti. & C. de fur. l. apud antiquos
& idem hoc cāu dico de insultu & ferita si insultus ē ic-
tus i vno territorio: & cōtinuato insultu vel fuga facta
ē ferita: vel homicidiū i alio territorio. nam hic nō con-

fundit insultus propter diuersitatē territorij. & adde qd
notat Moderu. ff. d adul. l. qd ait lex. Quero vtrū
valeat statutum qd cōtinuar ex sola cōtumacia nō pstan-
do aliter de crimine possit condēnari ad mortem? dicit
Spe. qd sic i. de fidelit. Idē dicit Jo. an. in. c. verita-
tis in fi. de dolo & contumacia in nouella. & ita seruatur
put ibi i. l. diuus. ff. de custo. reorū p Bart. Querūt
doc. an dicat percussus i ecclesia qui p mārellū qd e p̄
pēdebat tract⁹ ē extra ecclesiā & percussus. Jo. an. d i-
mi. eccle. in. c. fi. in nouella dicit qd nō qd aliud ē trahere
aliud ē pcutere. & discrepant adinucē nā & effectu vt. l.
neq; de fur. ff. ne quis eū. l. s; crimēdi. Ad eiz qd qn
actus nō terminat ad vnū terminū nec ad vnā spēz de
licri ibi ē pluralitas ē pena. S; qn terminat ad vnū
finē ibi sunt duo ppter vnū iō vtrōq; tantū vnū.
Quero qualiter d; puniri ille qui abscēdit alicui mē-
brum? Rūdeo. l. cor. de sic. qd parte hominis occidit. facit
quod nō. ff. de fur. l. vulgaris i p̄i. nam isti qui habent
animūz occidēti cum actu tam grandi vltore ferro puni-
endū sunt. vt isti. de publi. iudi. §. item lex cornelia. Sed
in diuina scriptura dicit qd tātūz d; puniri p tāto & nō
totum p tāto. dicit eim oculū p oculo dētē p dētē. h dī
cebat lex. xij. ta. vt p; insti. de iniur. §. pena. & hoc si con-
stat de dolo: & persone sunt equales: alias pena est arbi-
traria. vt ibi nō. qd i his que nō habēt certā quantitatez
vel naturā sicut ē actio iniuriarū ex. l. cor. opus est arbi-
trio equitatis. ff. de iniurijs. l. iniuriarum estimatio. ad
hoc facit gl. puula. ff. de iuris. om. iu. in. l. impium. Et si
nō inuenit mēbrūz simile pmutabit pena & seruabit iu-
dex equalitate iquātum pōt. S; si nō pōt puniet magis
grauis quā remissius. vt. l. ij. C. vt intra certum tēpus
questio criminalis terminē. Et ē rō qd offensus mēbrū p
didit innocenter: iste aut puniet culpabiliter: & iō magis qd
inter innocentia & dolum nulla ē pportio. In ista mā que-
rit vtrū si accusat quis de homicidio tāq; notorio vale-
ant pbationes facto ordinario tramitte omisso? & dic qd
nō valēt qd nō ē notoriū actus pmanētis. Idē in inq-
sitione si bz pnotorē. naz & ibi līa debz cōtestari. vt ple-
ne nō. in. c. vlti. d foro cōpe. i nouella. Et nō qd cognosce-
re iure ordine nō fuato ē ius alterius auferre. vt nō. in.
c. statutū de here. li. vj. in glo. Et in cle. sepe. de ver-
bo. signi. & in spec. de leg. §. subest. 3 Tres quesit Jo.
mo. de quodā ep̄o qui cōfessus ē promississe Petro cen-
tum vt cum de morte patris sui non accasaret: vtrū ex
ista cōfessione ep̄s sit deponēdus? & videt qd sic. p. l. qm.
ff. de intam. & l. furti. §. pactus eodē ti. & ff. de iure. si. l.
eius qui delatorē. ip̄e tñ terminat cōtrariū sit talis pro-
missio tuit acta nōdum instituta accusatiōe qd videt po-
tius hoc fecisse causa redimende luc veraticnis. vt ip̄e
notat extra de accusa. c. i. l. vi. & ibi per Jo. an. in nouel-
la. Et Bart. in. l. quonā de his qui no. inta. & p gā-
di. i. ti. an si trāsīgat habeat pro cōfesso. & dixi de his q
no. inta. i. l. furti. §. si quis. & adde qd si trāsīgat data
pecunia cū voluntate & tractatu pretoris qd tūc videntur
tātum cōfiteri ratiōe dubij euentus & ex bona. fide. ff. de
isa. d. l. furti. §. si qui iussu. & ita videt sentire glo. eo. ti. i
l. quid ergo. §. pena grauior super verb. de estimatione
i vltima so. cōtrarij vel sine volūtate pretoris facta vi-
det cōfiteri fateri delictū. vt notat Ly. elegāter i suis cō-
silijs. Et icipit illud cōsiliū ex facto proponit rē. 3 Sed
nūquid ex tali cōfessione pōt poni ad tormentā? & siquidē
laborat infamia puto qd si. nam vehemēs infamia cum
aliquo alio idicio sufficit ad tormentā. imo dicit moder-
nūq; vehemēs fama etiam sine aliquo idicio. vt no. ex-
tra de purga. ca. c. si quis i nouella. ad hoc. ff. de pba. l.
cum prebario. & ff. de edil. edic. l. ouero. §. si. dicit Inno.
qd i cā iquisitiōis admittuntur testes etiam viles contra-
minus diffamatum de re iudi. cū. 3. & A. & tradidi i. l.
si quis ex argētarijs. §. j. ff. de edē. Done qd inuenit
aliquis

aliquis occisus & nescit a quo unde iudex inquirendo generatim inuenit Titium occidisse nūquid ex testibus receptis super inquisitione generali possit cū cōdēnare? Respondeo q̄ nō q̄ istud nō ē iudiciū cū nō sit fundatū p̄tra aliquem: ideo sublequi d̄z inquisitione specialis s̄m Alaco. de mata. & Barro. ar. in. l. ij. §. si publico de adul. d̄ hoc no. extra de offi. ordi. c. j. i nouella. & de elec. c. bone. p̄ Inno. & vide Archi. l. di. miroz. §. si. & adde q̄ debet iudex testes repeti vel alij recipi. Item nō q̄ sola fama nō inducit sciētiam. vt extra de accu. c. inquisitione. §. que suistis. sed inducit cōsciētiam. & si est fama perseverans que quotidie auget iducit opinādi vehementiam. ff. de acqui. her. l. cū quidam. §. quod dicit. & est glo. in. l. in bone fidei. C. de rebus cre. i glo. magna. ver. sed quid si interfeci. Item an snia lata super inquisitione pareat excep. rei iudi. dicit Inno. q̄ sic i. c. vlti. de colluf. Et ibi dicit in fi. q̄ nō ē pluries inquirendū de eodem crimine sicut nec pluries quis est accusandus de eodem crimine. de accu. de bis. 3 Item an ciuilit̄ possit inquireri: ar. quod nō extra de iudic. c. exhibita. fallit odio feneratorum de iureiurā. ad nostrā. per Inno. Item fauore fisci. C. de bo. vacā. l. i. l. fi. p̄ Barro. Item fauore miserabiliū personarū. C. si mā. ita sue. alic. l. mulierem per Ly. Quero vtrum semel tortus cōfiteō dicatur in cōfessione perseverare? Dicit Boc. q̄ perseverare tunc dicit quādo nō territus tormentis & extra tormentorum loca illa nō vidēs perseverat: alias nō videt̄ perseverare sponte sed metu. sed ista nō videt̄ proprie perseverantia. de hac materia plene no. extra de reg. iur. c. cū in cōtemplatōe. in nouella. ibi etiam dicit q̄ semel vel bis sufficēter tortus: & i negādo perseverans pōt iterum torqueri ex indicij superuenientibus. Hec materia examinat̄ per Ly. C. de questio. l. fi. & per Bar. ff. eo. titu. l. de mi. §. tormenta. tamē in hoc opere ideo sepe allegat̄ & allego canonistas vt nō solum scias quid processit a fonte iuris ciuile: sed etiam quid cōtineat au. torturas canonistarum: & q̄ istud opus debet legi in curijs regū i quibus ius nostrum ciuile nō allegat̄ pro auctoritate sed solum p̄ ratiōe. Dicit Jo. an. q̄ vultus potētis terribilis inducit instrumētum. de elec. q̄ propter i penul. colū. i nouella. qui vultus terribilis debet ostēdi contra delinquentes. vt i auct. de mā. prin. §. talem vero. col. iij. & tūc ē licitus metus: sed cōtra innocētes licitus nisi ad precludia inquirendi veritatē. C. ad sil. l. fi. Quero si t̄tius mādauit seys q̄ occideret gayum & interfectus ē gayus tamē sey⁹ dicit q̄ nō fecit hoc exequēdo mādatū t̄tij: sed motu proprio quia erat suus principalis & capitalis inimicus vtrū ei credat̄ i excusatōe mādatōris? Adultr̄ Boc. mouēt hanc questionē extra de homi. ad audiētiam & nō dare r̄ndēt. Tu dic q̄ ē recurrendū ad cōiecturas. & i dubio presumit̄ cōtra mandantes. vt l. sepe. de verbo. signi. nec ē bonū testimoniū delinquentis. vt. C. de accu. l. fi. Glo. tamē dicit i simili cāu q̄ si quis deprehēdat̄ cū aliqua & ambo constitūt̄ q̄ prius cōtraxerāt matrimoniū q̄ inuicē se excusant. C. de fide iuss. l. pe. §. i hoc credo q̄ inspiciantur cōiecture: & q̄ licet i matrimoniū pretēso nō excuset. ar. ff. de dona. l. donationes i cōcubina. i prin. Si impunitas homicidij p̄det extrinsecus: puta dicit q̄ occisus erat bānitus an exceptio bāni possit opponi per p̄curatōrē? R̄ndeo non q̄ preemptoria est. unde debet primo comparere reus & litem cōtestari: ac etiam i vinculis cām dicere s̄m Jaco. bel. i. q. renagēse. Sed si ex forma statuti impediret̄ on⁹ litis cōtestatōe admitteret̄ procurator ad opponēdū nisi exceptio requirat̄ altiorē indaginē iuxta regulam traditam i. l. nam & postea. i prin. de iureiuran. & hoc per Ly. nū. C. de accu. l. reos. & extra de accu. ueniēs i nouella: alias etiam hoc dixi. Quero vtrū fallum sit instrumētum notarij qui dixit talis fuit volūtariē cōfessus cuius il-

le cēt coram tormentis? Respondeo. distingue: aut dixit ipōte cōfessus: & tūc falluz sit instrumētū. Aut dixit volūtariē cōfessus: & tūc verū sit q̄ p̄ hoc nō p̄bat̄ q̄ sponte fuerit cōfessus. & hoc p̄ ea q̄ nō. ff. d̄ reg. iur. l. velle si cre dit. & istud ē nouū dictum. Quero nūquid possit q̄s puniri de homicidio statim q̄ certum est vulneratum euadere nō posse? Respondeo nō si statutum dicit si quis occiderit. vt nō. ff. de dam. infec. l. damni in. §. sabini. p̄ Bar. nā donec anima ē in corpore nō est quis mortuus: s̄ sit mortifere vulneratus. vt. l. in hac. ff. de tritica. Idē si dicat homicidia puniāt. nā nō est certū debitum iri cuius possit interim p̄maturus ab alio occidi. vt. ff. ad. l. aq̄. l. huic scripture. Done ergo q̄ iste percussor adhuc viuētē percusso cōfessus est se occidisse: nūquid morte secuta p̄t ex ista cōfessione cōdēnari de homicidio? gl. in. l. si is qui sti. u. ff. de cōsel. dicit inesse fictionē in ista cōfessione. Done p̄ homicidio imponit̄ pena mille librarū: Titius cōmissit homicidij: & q̄ fuit cōmuni fuerit annotata oia eius bona cōparet iste post annū & vult soluere mille libras & recuperare bona: an p̄t? Dixit An. d̄ p̄ser q̄ sic allegat. ff. de peculio. l. eo. rpe. r. l. j. §. si. ff. de bis qui mor. sibi cōsci. q̄ si venisset nō potuisset in plus cōueniri: vñ nec laritare censet̄ in eo i quo cōuenire non poterat s̄m eum quod ē notandū. Sed quid si q̄s occidit aliquē manu vacua: an teneat sicut si gladio? Dicit q̄ sic d̄ramē cū dolo. ff. ad. l. aq̄. qua actōe. §. j. s̄m. Ja. butri. S̄z pone quidā potēs tibi mādauit q̄ occida Titium alias interficiet me: nunquid excuset cū alia a vitā meā saluare non possuz? Dicit Pe. q̄ sic ad. l. aq̄. l. sciētias. §. q̄ cū aliter. & ibi per Ly. Et ad hoc vide glo. si. in. l. si familia cōis in gl. q̄ semp in fi. si fa. fur. se. di. & que dixi. C. vñ vi. in. l. j. & hoc quo ad euitatōne pene. quo ad irregularitatē dic vt nō. in cle. j. de homicidio r̄. 3 Quero duo sunt titij vnus interficit Se yun: iudex per errorē decapitauit alteruz an verus homicida sit liberatus? dic q̄ nō. vt. ff. de interro. acti. l. q̄ seruū. Item nō q̄ questio homicidij ē maior oī questione vulnerū. vt. C. qui accu. nō pos. l. j. Item q̄ crimen homicidij inceperit a pastoribus. vt nō. C. d̄ accu. l. si q̄s homicidij. Done acculo te q̄ me de possessiōe cecici sti: probō q̄ cisci fecisti: an sufficit? dicit Inno. q̄ nō q̄d verū est. Si dico q̄ per te fecisti: secus si simpliciter s̄m Jo. mo. qui ita notat i. c. qui per alium extra de reg. iur. l. vi. vbi oīno vide. Si statutū dicit. si quis fuerit cōdēnatus ex homicidio r̄. nō p̄rincē mādans. ff. de peculio l. eo tempore. §. si. q̄ dicitio ex. significat cām imediatā. Quero statuto cautē q̄ occidēs bānitus p̄p̄is manibus puniāt r̄atum i. r. quid de mādatore? Respondeo mādas puniet̄ s̄m ius cōmune: q̄ de eo nō loquit̄ statutum s̄m Jaco. bel. qui disputat. Dicit Archi. q̄ nō valet statutū quod imponit̄ pena cōreptibiles pro homicidio. r̄. r̄. q̄. iij. duo ista per Archi. verū dicit si causa nō subsistat quare sic statuat. vt per Joā. an. i. c. i. de i. r̄. eccle. i nouella statutū dicit si quis fuerit cōdēnatus ex homicidio r̄. nō cōrincē mādans. ff. de pecu. l. eo dem tēpore. §. si. Quero nūquid fallus testis i cā homicidij puniatur tanquam homicida? Respondeo sic si deponitur contra innocentem dolo malo. vt. ff. ad. l. cor. de sic. l. prima post princ. ibi qui ve. la. sum r̄. vbi ē rex. singularis. Bal. Nota q̄ iudices & magistratus debent ab imperatore cōfirmari alias nō habēt mezz imperiū. quod ē verū de iure. Secus de cōsuetudine obseruat̄ i regijs ciuitatibus. vt no. §. de p̄scrip. l. o. r̄. m. l. fi. Quidam dicit q̄ hoc i lombardia obrinet p̄ pacem cōstantē s̄z nō dicit̄ verum: q̄ per illā pacem legitur q̄ ab imperatore cōfirmēt̄ vel de eius licētia cōgant. vt ibi patz. Nota hīc q̄ iudices nō puniūt̄ pena talionis s̄z pecuniaria. Quero qd ē dicitū q̄ si iudex iur-

finis iurisdictionis nisi in summatibus litis. et sic de primo ad ultimum concludendo nunquam iudex faceret litem suam et hec vera sunt. Acc ob. q. ille qui non appellat videtur consentire sententiae, et forme eius ex iuris fictione q. hoc verum est inter partes non quo ad iudicem: et q. non videtur consentire q. sententia sit iusta. vt. C. ar. tu. l. cu interdic. et ff. de nego. ges. l. p. p. p. scribit. Sed pone primus iudex tulit sententiam a qua fuit appellatus: et sententia confirmata ab ista secunda sententia non fuit appellatus: quero quod faciat litem suam utrum primus vel secundus? R.ideo q. secundus: q. sententia secunda est illa que transit in res iudicatas. Prima fuit enim nouata per secundam: et in ipsam transfusa vt. S. dictum est. Quid erit ergo appellatio pen. ad quid conueniet tunc iudex? Ista questio fuit disputata per Bar. et videtur q. p. deat ex futuro euentu. ff. ad. l. aquil. l. in. l. a. q. l. si delatum. et ar. ff. de excu. tu. l. diximus. Et Sed i. l. q. etia. S. ex quibus. ff. de ali. iu. mu. ca. sac. dicit q. iudex tenent potestatem agi ad sumptus quod vi mirum. In iudicio enim sufficit si ex actis probabiliter iudicabit. nam q. non apparet ex actis non dicit rem in dubio dimittere. vt no. in. c. in penis de re. iur. li. vj. per Jo. mo. R. quia id q. apparet ex actis dicitur notorium. vt in. c. per tuas. de resti. i. in. p. Inno. Item ex omnibus causis etiam nouis ex quibus appellatis potest iustificare sententiam ex eisdem. et iudex suam sententiam defendere. ff. q. cum eo. l. titianus. C. de sep. app. p. hanc. Nec obstat iudici didicisse resistere. S. testi. cum clamor. et q. inter alios res agitur. Item et si non posset iudex potest pars pro suo interesse assumere defensionem iudicis et opponere et proponere iura sua ad iudicis defensionem. ff. man. l. idem. S. et generaliter. ff. de appel. l. si plusor. et l. a. inia. ff. rem ra. ba. l. procurator ad exhi. S. j. Interest enim victoris saltem apud bonos et graues sententiam pro se latam non diffamari. rubor enim in iniquas sententiam vincit facit. S. condi. ide. l. iul. Pono si appellas de quo superius dixi renunciet expresse appellacioni videtur fatere se malam causam habere. C. de fide instrum. l. iij. et ideo etiam iudex liberat. secus in renouatione tacita que non inducit hanc tacitam confessionem. C. de iudi. p. perandum. et vide quod no. ff. de inoffic. testa. l. papinianus S. meminisse. et no. q. p. desertionem appellacionis purgat iniusticia p. nunciacionis facte iter pres. S. non future inf. pre. et iudicem. et vt no. i. l. j. S. q. magistratu. ff. q. q. q. iur. et p. Inno. i. c. sepe. de appe. et Bar. i. dicta sua disputacione a sententia iudicis. Bal.

Conuenticulas. Diuidit in quinque partes vt q. ad. S. itez sacramenta. Primo prohibet et punit conuenticulas. Secundo prohibet episcopos ad penam ponendam. Tertio prohibet et punit receptores. Quarto punit recusantem iurare pacem. Quinto prohibet et punit illicitas exactiones. Secunda i. S. episcopos. Tertia in. S. receptoribus. Quarta in. S. preterea. Quinta in. S. illicitas. Causa. Prohibet imperator omnibus ne faciant conuenticulas vel coniurationes aliqua de causa: et cuiuslibet conuicatorum imponit penam vniuersalis libere auri. hoc primo. Secundo prohibet episcopos q. violatores istius legis punire debeant censura ecclesiastica. Tertio prohibet oibus ne receptor violatores huius. l. alioquin pari pena punietur. Quarto dicit q. si quis noluerit iurare pacem bona eius publicentur: et domus eius destruat. Quinto prohibet fieri exactiones illicitas marime ab ecclesiis: et statuit contrafacientibus penam in duplum hoc dicit. Nota q. conuenticula et coniurationes sunt prohibite. Dicit Inno. q. si aliquando conspiratio sit laudabilis tamen conspirator repellitur a testimonio extra de re iudi. cum. ff. et. A. A. Quero tamen limita vt per glo. in. c. veniens. el. prio. de testi. et habet i. c. fi. de testi. cog. de quibus conspiratoribus qui sint heretici. q. i. coniurationum. cum quattuor capitulis sequentibus: vbi apparet q. omnis conuenticula multorum ad actum illicitum potest dici sp.

ratio. et vide gl. ij. in. l. quisq. C. ad. l. iul. maie. 3. Secundo nota ibi da dicit inter ciuitatem et ciuitatem et iter personam et q. nomine persone vniuersitas et ciuitas non p. nectur cu. hic ponatur vt diuersa. vt. C. de erroga. mili. ano. l. fi. li. rj. Tertio non ibi. Singulis conuicatorum. q. singuli debent puniri delicto conspiracionis. Quarto non q. imperator monet episcopos et dat eis auctoritatem disciplinandi congregaciones illicitas. S. si bene aduertis modum auctoritatis non dat ipse q. nec habet. S. per via censure de verbo. sign. querenti. dicit Gregorius. li. iij. de disciplina militari. nuq. enim ad contumaciam parti consensu multitudo p. n. p. it: S. icitat a paucis qui vitioum scelerumq. per ipunitatem sperant peccat cu plurimis. Dicit aristoteles. comunitas custodia regni et ciuitatis est non sinere vlla crescere preter comensurationem. Quinto non q. receptores puniunt. Non tamen q. non tenet quis tradere vasallum suum inimico suo etiam si fecerit mille delicta quia tenet eum esse iuste defendere. Item dicit gl. q. fallit i. conuictis personis? Tu dic q. nec est conuictis personis S. receptare: violatores pacis nisi excusentur propter ignorantiam. ff. de recepta. l. j. et ij. qua p. habent per iuramentum: nisi sit notorium et non per gl. hic positam. Non pena destructionis domorum eorum qui faciunt conuenticulas et conspiraciones. Extra non q. pro mala statuta etiam licita collegium debeat cassari. ff. de va. et c. or. cri. l. sub preterito p. Bar. in. l. fi. de colle. illicitis. ff. et ideo cogunt sua statuta edere preterito et episcopo. Et ipsi contra malas conuenticulas habent iurisdictionem a iure civili. vt hic q. est nota dignum. Item nota q. ille qui non iurat pacem non habet beneficium pacis. Item nota q. illicite exactiones prohibentur. Ultimo no. q. ligo que sunt iter ciuitatem et ciuitatem sunt prohibite quod non sua in italia fm glo. A.

Et per Barto. in. l. fi. de colle. illi. ff. 3. Item nota q. omnia collegia illicita appellantur conuenticula: et videtur q. non possit alicui de talibus collegiis legari quia sunt danata collegia et collegiari. vt no. C. de sacrosan. eccle. l. i. quod non credo verum q. ista constitutio hanc penam non imponit: et contenti esse debemus penite lege comprehensis. vt. ff. de verbo. obliga. l. si ita stipulatio facta sit. A. In aut. de no. eli. scdo nube. i. ver. cum non est lex tale quid dices. 3. Illud confiteor q. iste congregaciones non habet iura collegij: quia cum iura collegij sint publici iure oportet q. cedant a superiore. et no. extra de of. si. ordi. c. cum ecclesiarum p. Inno. et i. nouel. Ultimo nota illicitas exactiones debere reddi dupli: et istud dicit ista constitutio q. intelligit de regalibus quod dicit vt dicam. j. que sunt regalia. c. i. Sed istud est valde no. q. colligentes pedagia debent tenere itenera tuta. vnde si sit aliqua robaria in eorum curia: territorio seu districtu ab eis possessio vbi erigunt a transeuntibus pedagia tenentur ea restituere vel malefactorem exhibere. ff. de i. cen. ru. nau. l. ne quid fm Archid. qui ita notat. xxiij. q. v. si quis peregrinos q. d. no. A. Et dixi. S. qui feudum da. poss. et. j. que sunt regalia c. j. vbi dixi q. soluens pedagia non potest capi pro repretalijs. 3. Pone q. dominus territorij promisit quibusdam mercatoribus in suo territorio depredate soluere omnem quantitatem que probabit ab ipsis robarionibus sub pena dupli: modo probat q. robaria fuit facta de certis rebus: sed earum estimatio non probat aliter q. per iuramentum et inde secuta est condonatio contra dominum ponamus in certum quam condonacionem dominus non soluit querit an dominus teneatur ad penam dupli fm formam pacti? et videtur q. sic. nam certum est q. hic precessit crimen et dolus delinquentium. sed lege cautus q. vbiq. constat de crimine tunc interesse vel danum p. bar per iuramentum. l. ij. et. l. in actionibus vbi plene. ff. de in lit. iura. et hoc propter difficultatem probationis. vt no. in. l. semper. S. in hoc interdicto. ff. q. d. vi aut clam. et insti. de verbo. obliga. S. penul. et. C. vnde vi. l. si quando. et per Inno. extra q. metus ca. c. fi. Secun-

do probat sic eū super aliqua obligatione antecedente
iterponit noua puentio. ista noua cōuentio iformatur a
cā prima et eius naturam sapit. vt. ff. de verbo. obliga. l.
stipulationē. §. cōuentionales. et l. triticū. eo. ti. Est enim
talis cōfenda cōuētio qualis est materia super qua iter
ponit vt. no. ff. de actio. emp. l. emptio. §. qui aut. et ff.
de vsuris. l. si stipulatus. Et no. i. l. stipulo habe-
re l. in prin. et in. l. si quis cū aliter. de verbo. obliga. per
glo. 5 Et Bar. sed ista stipulatio fuit interposita sup
materia criminis de cuius natura ē vt licet. actus ipse n̄
pberur per iuramentū tamē ad probandum dānū et i-
teresse sufficit iuramentū cū igit ista promissio habeat
originem a materia per iuramentū pbabili: ergo et i ip-
sa sufficit iuramentum. Tertio probat quia vbi aliquid
ineft alicui actioni respiciēs illius cām nō solum inest il-
li que directe et immediate causatur ab illa verum etiam
occasionaliter procedenti ab eadem cā. vt. ff. de dona.
qui id quod. et ff. de fideiuss. l. tutor. Sed facultas pbā-
di inest actioni respiciēti cām ergo inest actioni respici-
enti cām. et vbi penalī stipulatio iterponitur sub p-
cedēti oblatioe intelligitur iterposita fm naturam illi⁹
vt. ff. de verbo. obliga. l. quidā cū filium nec mirum qz
ad illam sit relatio. vt. ff. de iureiur. l. sed et si possessori.
§. sed si rerum. pretere a noie pbariōis cōtinet nō soluz
pbariō visus sed probatio cōiecturalis dūmodo lex ha-
beat cōiecturam pro veritate. vt. ff. de cōdi. et demō. l.
lutius. Sed hic apparet ex cōiecturis legum referendo
nos ad obligationem. put cōcernit ipm rōboratorē: er-
go talis intelligitur facta promissio qualis demonstratur
ex cā precedēte. In cōtrarium videtur. nam ista promi-
sio habet in se cōditionē si probabitur. vt. ff. de verbo.
oblig. qui rome. §. augeri⁹. Sed ista probatio per iura-
mentum nō est proprie probatio sed est suppletio: Quis
ē releuatio ab onere probandi. vt. ff. de iureiurā. l. eū q.
i. pici. et si posset dici probatio est summaria et non ple-
na. vt. ff. ad exhi. l. thesaurus. que non sufficit. vbi agit
de pleno et graui p̄iudicio vel vbi forma ptractus vel
vltime voluntatis requirit probationē veram fieri. vt
ff. de cōdi. et demō. l. lutius. facit quod no. i. l. i. §. si ea. d.
ven. in po. mit. ff. ad car. l. iij. §. cām. iuramentū eiz ē pa-
trocinium sūmarie cognitionis. et vide quod no. C. d. iu-
re delib. l. si. §. in cōputatōe per Ly. ergo non ē impleta
conditio sub qua promissa ē pena. Natura enim cōdi-
tionum hec est qz debēt formaliter et indubitaliter de
iure cōmuni ad vnguem adimpleri. vt. ff. de conditio. et
demon. l. meusus. et l. qui heredi. in prin. et d. l. qui rome.
§. augerius. et quod no. i. l. iij. C. de insti. et substi. Pretere
rea iste dominus intelligitur pmisisse illud ad quod de
iure teneat. ff. de probatio. cū de indebito. ff. de solu. l. si
is cui. §. flauius. Sed dominus territorij non teneat
nisi cōtra eum liquide probet de rebus. vt no. ff. quādo
ex facto tu. l. i. per Dy. et d. l. si quando. C. vnde vi. per
Lyn. Item nō videt promittere nisi quod suo nomine
debet. argu. ff. de solu. l. et magis. Item verba ambigua
debent intelligi fm id qd ē verisimile. vt notatur. ff. de
pac. l. veteribus. et ff. de reg. iur. l. semp in stipulationi-
bus. Item iuramentum ē quedam probatio fiera de qua
nō debet intelligi verbum probationis simpliciter pla-
tum: qz ex hoc sequeret incōueniēs. l. qz quis obligaret
se ad indebitum: et sic eēt obligatio sine cā et posset elidi
per exceptionē doli: et maxie quando ē obligatio sine cā
et obligatio esset penalī et odiosa. vt. ff. de except. dc. l.
ij. §. circa. Pretere vbi cūqz est noua materia insurgit
actio et retinet suam propriam naturam: nec recipit ali-
quod extrinsecus ratione alicuius preamble obligatō-
nis. vt. ff. de noua. l. aliam. ff. de re iudica. l. iij. §. si ex
conuentione. Sed ista est noua obligatio exorbitans
a forma obligatiōnis legalis propter penam insertam:
ergo debet iudicari sua propria natura inspecta s3 quā

iteresse ē pbādū nō iurādū. vt. C. de sen. que p eo. l. j. §.
in alijs. Pretere cōmuniter dicimus qz vna actio non
solet sortiri naturam alterius odiosa: s3 loco illius sur-
rogat. vt. ff. de pe. here. l. item veniūt. §. cūz p̄diximus
et nō. in. l. certi cōditio i prin. ff. si cer. pe. Item qz credat
iuramēto: et introductū odio deliquētis qui teneat ex de-
licto: et is cōtra eū nō probat. S3 dominus qz teneat cu-
stodire territorium suū ex quasi delicto teneat: et is p̄tra-
eum nō pbat interesse per iuramētum: qz nō est dolus.
et cōfirmo sic determinata cā. l. doli in delinquēte deter-
minatum. h3 effectuz. vt. ff. de iureiurā. l. admonēdi. C.
si ex sal. instru. l. iij. ff. de le. ij. l. cū pater. §. dulcissimis. ff.
de acquiren. pos. l. si is qui aio. ff. de calum. l. hec actio.
Pretere snia de qua pponit nō fuit rationalis:
ergo nec d3 ierre p̄iudiciū super pena de qua nō fuit
iudicatū. ff. de ver. obli. qui rome. §. duos frēs. Itē snia
nō solet maioris efficacie esse qz sint ipse pbariōnes a q-
bus depēdet cū ex ipsis pbariōibus sumant effectum.
vt. ff. de iureiurā. l. s3 et si possessori. §. si. cū. l. se. Itē par-
tem teneo: qz de pena nihil fuit cognitū nec iudicatū. vt.
ff. de cōdi. l. debi. l. si. §. si. cireba quā rōem potissime vide
in. d. l. qui rome. §. duo frēs. et i. l. ex diuerso. ff. d. rei vē.
vbi per Bar. Quid ergo erit i fideiussore de iudica-
to soluēdo vel alio sp̄taneo fideiubere: puto etiam sine
dubio penaz cōmitti et sniam debere dici iuridicā. vide
ff. iudi. solui. l. ex clausula et l. cū querebat. Nec obstat qz
i plus videat facta fideiussio per nō. in. l. sicut reus. ff. d.
fideiussoribus. et per Bar. in. l. cētuz capue. ff. de eo qd
certo loco. Alteri⁹ quero d tali questione. quidā villa
habebat ab iperatore imunitatē cōcessā ex certa sciētia
qz nō teneat soluere collectā aliquā per ciuitatē suā ipo-
nedam excepta ea que imponeret cā aqueductus qui ē
p̄iuegiatus. vt. l. si. ff. de riuis. accidit qz ciuitas im-
puit collectam pro stipēdiarijs tādcm statuit illam colle-
ctam cōuerti in aqueductuz: querit an villa teneatur?
Et videt qz sic quia licitum fuit ciuitati maxime nō in-
digēti stipēdiarijs mutare cōsiliū et cōuerti i aliuz
vsum. vt. l. legatum de admini. rerum ad ciui. perti. Itē
in p̄testate ciuiū erat mutare cōditionē et modum. ff. d.
adi. le. l. iij. §. cōditio. et l. alūno. §. seya. et §. qui filias.
Item quoties vnum dispositum habet se consequatiue
ad aliud remotio antecedens destruit cōsequentiā. et
titu. l. alteri. et l. a filio. §. matri sue. Item recessum ē ab
ordinaōne priorī et est factus transitus ad posteriorem
alterius qualitaris et ideo p̄ia p̄uidētia ē sublata qua-
dam penitētia nō aut transiua proprie loquēdo. Al-
tima ergo spectemus quia abolutuz ē principium. ff. de
mili. re. l. tribunus. §. vlti. Statutū enim p aliud sta-
tutū tollit ipō iure. ff. de legi. l. sed et posteriores et ex legi-
bus abrogatis nō est arguendum. C. de latina lib. tol. l.
prima i princ. Pretere nos dicimus qz ea que non
durant in substantia nō durant in qualitate: vt patet i
peculio castrēsi quod non durat in substantia filio emā-
cipato: qz nō dicit peculium et ex hoc non durat p̄iue-
giū testamēti. C. de inoffi. testa. l. si. S3 in substantia. i. in
causa non durat iudicio prima s3 trāsiuit in nouā et op-
positam speciem et figurā: ergo nō debemus intueri p̄i-
mum dispositum s3 vltimū effectū a quo villa nō reperi-
tur exēpta. Item digressio de vsu ad vsum tacit aliam
rem ceteri. vt in. c. qz cōtingit de re. do. i. cle. Quan-
do enim vtēdi qualitas ē p̄fixa loco forme vel finalis
cause tūc ea mutata nō ē illud idem s3 aliud et aliter. ff.
de cōdi. et demon. l. meusus. ff. de vsufruc. l. item si fun-
di. §. si. Item nō inspicimus initiū sed effectum i quē
ē facta digressio. vt. ff. de iure do. cū in feudo. §. si fun-
dus. Item non ē hic vnum initiū sed duo diuerso tē-
pore cedētia. vt isti. qui. mo. testa. insir. §. posteriore. igit
tur villa tenebit cōtribuere ad munus aqueductuz ad
qd munus collecta regacta ē. facit quod notat Ly. C.
de

de sacrosan. eccle. l. placet. In contrarium videt rōe p̄ime forme 7 rōne imunitatis exequite ratiōe cōuer-
sionis determinate. Considero enim q̄ multum re-
fert verum illud q̄ originaliter est ordinatū ad aliq̄e
finem vel accidētāliter cōuertant̄ in alium vsū: an ve-
ro procedēte noua dispōe sequatur nou⁹ effect⁹? P̄mo
cāu taliter est i cōuersione qualiter ē in origine de do.
iter vi. 7 vro. l. si donatis. §. si sponsus. de pac. l. iure gē
ritum. §. adeo. Secūdo cāu inspiciat̄ noua dispositio. ff. d
cōtrabē. emp. l. pacta cōuēta. §. paulus. Tūc hic ergo nō
fuit de nouo facta iposita siue collecta. sed fuit ordina-
tum q̄ aliqua quantitas i alium vsū cōuertēret̄ 7 ad
illam quātitatē nō fuerit per p̄ius villa obligata nec
verba se habeāt ad obligandum de nouo: 7 sic non ha-
bent se ad nouam dispōitionē sed solū ad rem disposi-
tam nō tenet villa que reperit̄ sortita iam exemptionis
effectū: imo verius nō inclusa idictiōe ex qua p̄det obli-
gatio. Est ergo hic origo 7 perleuerantia eiusdem imu-
nitatis. Sol. cōsidera verba: aut est nouus sed non no-
ua obligatio tūc imunitas persuerat. Aut noua obliga-
tio 7 nou⁹ modus 7 tūc secus: q̄ si noua indictio ē inspici-
tur tūc vltima dispositio. ff. loca. l. cum in plures. §. lege
dicta. Non ob. illud generale omne surrogatū 7c. quia
hoc secūdo cāu nō est surrogatio: sed differens oīno di-
spōitio cui nihil inest de qualitatibus p̄imis: 7 sic non
obstat. Baldus.

Item sacramenta. Diuide in duas partes.
P̄mo impator cōfirmat
sacramēta puberū licita. Secūdo cassat illicita. Secunda
pars incipit ibi per vim autes. Cāus Imperator cō-
firmat sacramēta puberum spōte facta super cōtractib⁹
rerum suarū: 7 ea precipit̄ inuolabiliter custodiri. Dein
de cassat iuramētum p̄ vim 7 metum extortum etiam a
maioribus: maxime ne querimonū faciāt malefactorū
7 nullus momētū eē vult. hoc dicit. Jaco. bel. No. q̄
cōtract⁹ adulti firmatus iuramento beneficio restitutio-
nis in integrū nō rescindit̄. Nota q̄ iuramentū p̄ me-
rum interpositū ē ipō iure nullū: etiā si cōtractus p̄nci-
paliter nō eēt ipō iure nullus: sed veniret rescindendus
p̄ actionem q̄ metus cā. Et de metu credulitatis vide
de sen. excō. c. quod de his. per Inno. Et q̄ questio me-
tus dirimat̄ arbitrio iudicis vide extra q̄ me. cā. c. cum
dilectus. per Inno. Admetus aut̄ probatur ex indicijs 7
inimicitijs p̄cedētibus. de elec. bone. de appella. bone
per Inno. de re iudica. pastoralis. in clemē. de foro cō-
pe. c. j. eadem cōpilatiōe. Est 7 triplex metus. l. cōcul-
siuus vt qui per minas potētis inferit̄. Item impressi⁹
vt qui per carcerē vel verba actu interueniētia inferit̄.
Est 7 metus suspicionis nō temerarie sed violētie. l. no-
uissime. ff. quod fal. tu. aucto. 7 vide quod no. ff. q̄ me.
cā. l. metum. §. volētī. ff. de no. ope. nūci. l. de pupillo. §.
hec autē per Accur. Et cōclude q̄ iuramentū adulti
dat soliditatē cōtractui cessante dolo 7 metu. 7 hoc in-
tēdit iste. §. cōcor. de iureiuran. cū cōtingat. 7 c. j. de pa-
ctis in. vj. Adodo super singulis verbis istius. §. gl.
7 doc. formāt diuersas questiones: tā hic q̄ in auct. sa-
cramenta puberū. C. si aduer. vendi. sed hic est solēnior
glo. q̄ alibi: 7 ideo eam bene studeas 7 tamen quedam
addam que negligētia nō sunt: 7 p̄mitto ad euidētā
q̄ due sunt species iuramētū. nā aliud est assertoriū ali-
ud promissoriū. Assertoriū est de p̄nti vel de p̄teriti-
to. de quo plene no. ff. de infa. l. luri⁹. Promissoriū autē
ē duplex: vnū q̄ stat per se vt quādo quis iurādo pol-
licet̄: vt si iuro me daturū tibi. r. ex quo iuramento nō
orif̄ fm ius ciuile actio q̄ ē quoddā vorū respectu di-
uini numis 7 respectu hoīs cui iuraf̄. Iuramētū ē que-
dam pollicitatio: nō at̄ ē p̄p̄ie p̄tract⁹ nomiat⁹ vel ino-
minat⁹. q̄ ē bicinde par. fallit i opis. libertorū quo cāu
ex tali iuramēto orif̄ actio i factū. vt no. in. l. i. C. d ope

ris li. Sed de iure canonico compellit̄ iurās officio iu-
dicis per cēsuram ecclesiasticā tale iuramētū obfuarē.
vnde dicit Innocen. q̄ ex iuramento vel nudo pacto
non orif̄ ciuile vel canonica sed officium iudicis. vt ip̄e
nōt extra de iudicij. c. notuit i gl. ij. ver itez dicimus q̄
iste modus. Aliud ē iuramētū q̄ adheret cōtractui vel
distractui 7 venit ad cōfirmationē 7 soliditatē ei⁹ 7 tūc
aut nō ē iprobata substātia cōtract⁹ s̄ forma. i. solēni-
tas extrinseca dicit̄: 7 iō cōtractus non valebat vt ex
defectu solus etatis in alienatione rei minoris facta si-
ne decreto: 7 tūc loquit̄ ista auct. que dicit q̄ iuramētū
h̄z inducere soliditate in ipō cōtractu. Aut erat iproba-
ta substātia cōtractus rōe doli vel metus vel alia rōe i-
mutabili qua h̄z in se perpetuā cāz p̄hibitionis: 7 tūc lo-
quit̄ iste v. in. §. per viz aūt. Cōsidera et̄m q̄ i prin-
cipio. §. nō sit alienatio cōtra legē s̄ sit s̄ formā legis:
nō eim p̄hibet̄ p̄diū minoris vēdi s̄ p̄hibet̄ ne sine for-
ma vendat̄. i. sine decreto quod ob es alienū iterponit̄.
vt. C. de p̄dictis mi. l. ob es. Et iō sacramēto iterposito
validat̄ alienatio fm symonē vicētiū 7 alios. S̄z i se-
cūdo respōso huius. §. ibi per vim aūt 7c. cōtractus qui
celebrat̄ per metū vel viz vel doli erat iprobat⁹ p̄pter
malos mores. quāmo dicit Inno. q̄ vbi ē metus ibi nō
valeat actus d iure naturali. vt ip̄e nōt extra de elec. q̄
p̄pter. q̄ ē cōtra liberi arbitrij sup̄emā thesaurū boni-
tatis a deo datum. ff. de fideicō. l. l. paulus. Legisse tūc nō
farētur hoc i p̄tractibus q̄ coacta volūtas: volūtas est
vñ orif̄ naturalis obligatio s̄z i efficac. vt nō. ff. de reg.
iur. l. velle nō credit̄ 7. ff. q̄ metus cā. l. si eum exceptōe.
§. in hac. Secūdo p̄mitte qd ē iuramētū: nāz iuramē-
tum est dictum assertū vel p̄missum sacre rei attestatōe
firmatum fm fratre Ray. de p̄na fori. 7 vt ita dixerit̄
ē factum apud acta dei viuētis ar. C. de testa. l. oīuz q̄
d̄z esse verum iustū. 7 ex animi deliberatione seu certa
scia p̄cedens. Unde erronea iuramēta sunt iualida. ar.
ff. fami. herc. l. si filia i pu. 7. C. plus valere quod agitur.
l. si. 7. C. de nō nu. pecu. l. si. A P̄mo hoc facit rex. hic
dū dicit spōte 7 c. j. 7 c. cū cōtingat de iureiuran. 3.
Tertio p̄mitte q̄ ille qui nō obedit legi v̄ tacere cō-
tra bonos mores: 7 iō nō valet iuramētū: rēdens ad cō-
templū humane legis. fallit i his que sunt de iure spe-
ciali: q̄ ista iura spātia facilius tollunt̄ nisi sint talia q̄-
bus maior nō poss̄z renūciare vt in macedoniano. ita dī-
cūt glo. 7 doc. vbiq̄. 7 nō. in. c. non est obligatorū de re.
iur. li. vj. per Jo. mo. Cōsidera an iuramētum dica-
tur p̄ncipale an accessorium cōtractus. Dic q̄ si i actu
substātiando ē necessarium v̄ p̄ncipale. Sed si in actu
p̄gēdo ne rumpat̄ v̄ accessoriū. de hoc nō. in co. c. p̄
Jo. mo. verba similia habēs. ff. de transac. l. controuer.
Querit̄ verum iuramētū regrat tactū sacrarū scrip-
turarū: 7 dicit Inno. q̄ in oī iuramēto solēni requirit̄
tactus euangeliorē. facit. c. vt circa de elec. li. vj. vide ad
hoc bo. rex. in cle. j. §. porro d iureiurā. sed sup altari iu-
rari pōt. est eim sacrū in sacro. vt. C. de rebus cred. l. ge-
neraliter in fi. Si aut̄ nuda voce iuraf̄ istud nō appella-
tur p̄p̄ie sacramētū s̄z v̄bū. vt no. i auct. de mā. pu. §.
s̄z neq̄ hec col. iij. que dicit̄ v̄ba de p̄suetudie. in sufficē
q̄ iuraf̄ sup qualibet scriptura in q̄ de⁹ nomine vel ali-
quid de euāgelio cōtinuat̄ s̄z Ja. butri. i auct. sacramen-
ta. ergo 7 sufficēt iurare sup q̄dam tabula picta vbi cēs
maiestas dei vel scōrū. Tu dic q̄ debet seruari cōsuetu-
do. q̄ cōsuetudo q̄ dat formā aliq̄ ē suāda aliter nō va-
let q̄ d̄ sit. vt no. i spe. d̄ istru. edic. §. breuit̄ paz p̄ p̄i.
Secūdo querit̄ qd de iuramēto ipubertis plene capa-
cis doli: Rūdent qdā q̄ doli rep̄ntat̄ cū maiorem. sed
hoc nulla lege cauet̄. nam 7 si malitia rep̄ntaret̄ eū acul-
tus non tū rep̄ntat̄ eum esse etatis perfecte: 7 iō dato q̄
cōtraheret̄ reatu per iurij: nō non solidat̄ act⁹. Item q̄
lex diffinit etatem 7 nō est n̄m aliqd addere vel detra-

bere diffinitio legis. vt. ff. de iur. iuran. l. qui iurasse in
prin. Porro pupilli i oibus rebus i firmu iudiciu e. ff. de
manu. vindic. l. si. C. de testa. mili. l. vlti. Et licet bar.
videat sentie cotrarium de iure canonico. ff. de iure iu.
qui iurasse acuz. pro opinione qua teneo mibi videtur
ter. i. c. in pntia. de proba. vbi oino videas. 3 Tertio
quero quid in adulto curatorem habete qui equiparat
pupillo: qui abire et ignorante curatore vendit prediu
suu et iurat: nuquid valet iuramentu cessante metu et do
lo aduersarij? Communiter Doc. dicunt q sic. et est ratio
q iuramentu repntat eu maiorem: ergo fingit ipm non
habere curatorem. Quarto quero q duplex est metus
s. metus expressiu mortis vel cruciatus corpis. Item me
tus tacitus. s. parentis vel domini cui no audet p tradi
cere. vt no. ff. quaru reru actio no def. l. i. §. que oneran
de. et est ter. no. i. l. penul. ff. de iur. Quomodo pbabi
tur iste metus velatus et i corde retentus? Rndeo ex quali
tate personaru iuxta no. per Bar. i simili. ff. de no. ope.
nuc. l. de pupillo. §. si quis ipi pretori. Item certe presumi
tur dolus ptra minoru commissus ex enormi iporu lesioe.
vt qz faciut venditione de omnib iporu bonis: vel re
nuciant hereditatib sibi debitis. C. de colla. l. pactum.
na ex enormitate facti presumit osiliu animi. facit quod
notat Bar. in. l. vlti. ff. de preto. stip. vbi ipe dicit q ar
bitrator presumit ee in dolo si enormiter lesit parte. Et
idem i. l. si societate. §. arbitro. ff. pro socio. Bart.
inquit 3 Ita dica in pposito ad hoc. ff. de trasac. l. cu
bi. §. in ca. cu sequentibus. §. tamē nos vidimus de p sue
tudine suari cotrariu qz minores faciut refutatione co
ra tutoribus et procuratoribus eoru: et tales refutationes
suant. vt no. in. l. iij. §. contra. ff. de cotrario iudi. tut. ta
me glo. ibi mutare loquit: qz dicit q tuc valet refutatio
qz no interuenerit fraus. et boni presides talia iurame
ta et illicitas extorsiones p captura persone faciut rela
xari et cassari. l. illicitas. de offi. presi. et ego multoties vi
di fieri: et hec vera sunt siue iuramentum interueniat sup
pmissione siue liberatiōe siue super cōessione. na si dica
tur interuenisse fraus rescindit iuramentum pbata frau
de. et hec cognitio ratiōe iuramenti prinet ad epm si iu
rans viuit propter vinculu sacramenti. Sed si e mortu
pōt de hoc cognoscere etiam iudex secularis. Et dic q
aut e dubium de validitate iuramenti: et cognoscit eps
etiam mortuo iurate qz heres sortit solum defecti. ff. de
iudi. l. heres abis. et in. c. iij. de pac. li. vi. Aut e dubiu
de obseruantia iuramenti: et tuc etiam iudex secularis
pōt cognoscere an sit seruandum vel non siue agat siue
receptat. C. de transac. si quis maior. Ita debet intelligi
quod no. in. c. vltimo. de foro cōpe. lib. vj. i nouella. et qd
no. Inno. et Hostie. extra de iure iura. c. veritate. et i. c.
ij. de pac. in. vj. et in oibus istis locis no. q iuramentu no
extēdit ad heredem iurantis respectu epalis officij et iu
risdictionis personalis que respicit celuram et reatu ibere
te periurio l3 Abbas cotra per. c. vlti. de sepul. vbi vi
deas in nou. lla. et in. d. c. veritatis. Quero nuqd ista
auc. sit fauorabilis vel odiosa? Quidam dicunt q est fa
uorabilis qz cotinet fau ve animaz. Alij dicunt q e odio
sa qz perniciofa per qua adulti multis periculis subijci
unt et tacitis fraudib exponunt qz fraudes sūt difficilis
pbatōnis. vñ dicit Ly. q ista auc. multos misit ad infe
ros: et q non pōt tacere contra iniquitatem hui aucte.
cui iniquitati adherent etiam canonice. Ultra etiam
statuēdo q idem sit iu muliere iurante super alienatiōe
rei dotalis: et sic remanet miserabiliter indotata. vñ de
ter. dicit: infelix mulier idotata. et hoc est etiam contra
publicam vtilitatē. vt. ff. solu. ma. l. j. et contra oēs natu
rales rōes que ponunt in. l. affiduis. C. q po. in pig. ba.
Et ideo matru cōsiliu ex dictamine naturali requiritur
vbi legib renūciatur vt in filio iurante super heredi
tate futura et ipsius renūciatiōe qd e peius fm Ly. cu

tedat cōtra naturalem pietatē et cōtra suscipiū et contra
ius sanguinis. vt. ff. de reg. iur. et de pac. l. ius agnatio
nis. qz sanguis e ipsa agnatio et ius pfluens a sanguine
et est ipsa successio. adde ad idem in rōe sui. ff. so. ma. l.
alia. §. elegāter: et quod no. ff. de re. iudi. l. si cōuenerit. iō
ius ciuile habuit meliora motiua. i. magis cōformia na
ture nature. S; ius canonicu respicit bonu animarū
et ipsius dei reuerētia et timorē: et ideo no hēret locuz in
sacramēto iudeoz hereticorum vel excoicatoruz inter
se: qz vincula sacramentalia actiue vel passiue no cadunt
in ipsis q no sunt de sacro omili. Et dic contra qz ar
erat eos impator. vt hic ar. e de heret. l. qm. §. inter se.

Quid ergo nuquid pnt statuta terraru huic auc. ob
uiare? Rndeo sic pbibēdo iuramentum tā prestari qz re
cipi. nam statutū ex ca pōt anibilare iuramentum. qz lex viz
apostolici habet. vt no. in. l. adigere. §. ff. de iure patro.
ff. et ar. ff. de le. j. l. si quis iquilinos. §. si. ff. de pac iuregē.
et §. generaliter. C. de le. l. n dubiu. et ibi plene noui. Item
statutu pōt tollere hāc fictione q est q adultus iurādo
singat maior. Et tradidi i. d. auc. sacramenta pu
berum et i rubi. de iure iura. 3 Item pōt introducere
nouā formā. puta qz debeāt itereffe cōsanguinei vel ami
ci quozū pntia suspitiōem fraudis amouet. vt no. C. de
his quib vt indig. l. polla. C. de trasac. l. trasactionem.
ff. de honoru. pos. l. tutor aut. Et de natura vide
per dominos cano. in. c. cu cōtingat et in. c. venientes de
iure iura. et no. in. d. l. si quis inquilinos. §. si. 3 Do
ne adultus cōcessit feudū euz iuramento non adbitis
partib nuqd istud iuramentu est suadū? et vi q sic. vt
in ista auc. Sed ca pares debeāt esse testes et sic hoc e d
solēnitare probatiōis no credo q de isto iuramento cō
stet legitime. Item esto q iuramentu suppleret defectuz
eratis no tamē supplet alios defectus. et adde qd notat
Bar. ff. de fideiuss. l. si quis pro eo. i princ. et adde quod
no. §. si de feu. sūt cotro. iter dñm et agna. i. c. si quis. p
xxx. Quero vtru iuramentu prelati det aliquod ro
bur contractui cu ecclesia celebrato? Respondeo no vt
extra de deposito. c. grauis i nouella. Quid si prelat
iurat vna cum capitulo? vide. §. in preliudis circa. iij.
diuis. scudorum et de iuramento prelati dixi. C. de reb
ere. in. l. generaliter. et C. de pactis. i. l. i. Quero nu
quid i vltima voluntate sit necesse q adultus iuret? Re
spondeo non si est mera vltima voluntas. Secas forte
si eet promissio ca mortis. vt. ff. de lib. lega. l. aurelio. §.
gatus. adde. ff. de do. ca. mor. in. l. vbi donat. Querit
tur si facies testamētum iur. at non reuocare vtrum vale
at si reuocet? Antiqua questio e tamē vitas e q valet
e ratio quia iter testatorem et heredem nulla e obliga
tio que possit tali iuramento vnde ex quo no surgit ius
aliquod per tale iuramentu vt diximus in simili. C. d ar
bi. auc. decernimus. l3 Jaco. butri. dicat q forte de iu
ramento e aliud: tamen male dicit per. l. stipulatio hoc
modo de verbo. oblig. ff. nam no potest iuras facere q
ll. no habeāt locum i sua dispōe. ff. de lega. l. l. nemo pōt
ff. de pac. l. ius publi. hoc tenet Ly. i. l. i. C. de sacrosan.
eccle. Et huius opinionis e Ly. ibi licet Jo. and.
in regula quod semel teneat q si periurus cotrauenies
l3 in Bar. nec pōt dici periurus. per. c. no est obligato
riu et per. l. stipulatio hoc modo cōcepta. et dicit q ideo
dicit An. de pis. et Ly. Barto. i. l. si quis in prin. testa
mēti de le. iij. 3 Que sūt de facto i rege aragonum
qui habebat duos filios vni assignauit regnū aragonie
alij regnū maioricarū: et iurauerūt ipi fratres dictā di
uisionē ppetuo raram tenere auctoritate et cōsensu di
cti regis interueniēte. postea idem dominus rex fecit in
ter filios quosdā substituōes querebat quid iuris? Bi
ci Eldra. q querēdū e qualiter ac uis iste cognominet
Et primo videt dicēdū q voce ordinatio facta a pa
tre suppremi iudicij dispositionē preueniēs et inde na
tura

turam mutabilem assumens vsq; ad supreme vite cri-
tum. vt de inoffi. testa. l. nam et si pareribus. ff. fami. her-
ci. l. si filia. §. papinianus. et C. de pac. l. si. et sic domio re-
ge murante voluntatem iuramentum quod fecerunt inter se
fratres vbi ibus vacua vel moderat prout domino re-
gi placuerit. nam tacita conditione habere videtur iura-
mentum prelibatum sicut diximus alias. C. de no. nu. pec.
l. si. In contrariis facit q; dicti fratres iurauerunt sub
certa forma a qua non videtur q; aliquis eorum possit rece-
dere altero iniusto. vt in isto. §. item sacramenta. Sed
h. verumtamen alia dubia: vtum dominus rex poterit dicta
diuisione facere? et dicendum est q; sic de voluntate filiorum

Secundo verum rex possit donare filiis suis non emanci-
patis? et dicendum est q; sic propter auctoritatem regiam. et C.
dona. inter vi. et vxor. l. penul. tamē i questione nostra non
est donatio inter viuos de qua loquitur. C. de cella. l. vt
liberis. §. si. et l. illud. §. si. et glo. tangit i. l. si donacione.
et disputat i auct. ex testamento. eo. ti. et C. de inoffi. test.
i auct. vnde si parens. Sed si rex vult q; donatio sua
valeat auctoritate regia. debet illud exprimere. i. se fa-
cere auctoritate regia. arg. C. qui admit. ad bo. poss. pos-
sunt. l. bonorum. Sed est vt dixi quedam ordinatio. su-
premi iudicij ordinatione preueniens. arg. ff. de pac. l. ta-
le pactum. §. si. in qua cadit substitutio. vt. ff. de leg. ij.
vt hereditibus. et q; licitum fuit regi murare voluntatem. vt
l. iij. vt. ff. de adi. leg. et sic onus iuramenti soluit. ar. ff. de
lega. iij. cum quis decedens. in prin. et ad hoc optime fa-
cit glo. hic posita. bene facit. l. si. in verbo perseverauerit.
C. de pactis. Adodo quo quid in iudicij? Do-
ne q; iudex vult torquere minorem propter delictum: di-
cit minor ego non possum confiteri sine curatore: curator
aut non vult consentire: queritur quid iuris? Dicit Ja-
co. butri. i auct. sacramenta. C. si aduer. vendi. q; non te-
net talis confessio q; iurauerit dicere veritatem et non
venire contra. Sed tu dic contra: q; quedam sunt que req-
runt presentiam curatoris: et tunc verum diceret Jac. Queda
que non requirunt eius presentiam: vt tortura et confessio facta
legitime et vtredo iure communi: sed precederibus tormen-
tis: et ista bene valent. Item q; presentia iudicis supplet hic
defectum curatoris. hoc notat Ly. C. de auct. prestan.
l. clay. Querit insuper dominus Jaco. butri. verum no-
tarius actoris possit recipere has confessiones et iurame-
ta in absentia iudicis tanquam publica persona? et determi-
nat q; non. q; hoc non pertinet ad eius officium nisi demum
dato iudicis. et hoc notat glo. C. de libe. ca. l. iubemus.
Nam acta iudice absente sic: i non possunt etiam p modum
voluntarie iurisdictioni. vt notat Ly. C. vnde legi. l. certis
in fi. Quero quare iuramentum decisorum parit actio-
nem et non iuramentum promissorium? Rideo q; iuramentum decisori-
um habet vim rei iudi. sed promissorium pollicitationis
seu voti: et si adijcitur pacto nudo non habet vestire pactum
nudum: q; nudum non vestit nudus: et hoc quando vnus
tantum iurat. non: C. de ope. lib. in. l. j. Sed quando par-
tes mutuo iurant tunc forte oritur actio prescrip. verbis.
q; resultat contractus inominatus uno vt iures. ar. ff. de
prescrip. verbis. l. naturalis. Ad Educte: quid ergo si
quis paciscatur cum alio nudo pacto: et ille alter huic etiam
nudo pacto et promittat nunquam poterit prescrip. ver-
bis agi. vide. ff. de dolo. i. l. eleganter. §. scimus pactiois
et quod sibi dixi. 3. Venuo quero quare stipulatio ta-
cta per meritum valet merito iure: et iuramentum factum per me-
ritum est ipso iure nullum? Respondit glo. no. et dicit q; ra-
tio est q; debilius est iuramentum quam stipulatio. Tu dic melius
q; ratio est natura iuramenti: q; est istius nature q; non de-
bet esse vinculum iniquitatis: eo q; deus qui est ibi presens
non assistit sed resistit peccato. Quero nunquid pre-
ca coactio possit cadere in actu verbi seu iuramento? et
dicit canoniste q; non. vt no. extra q; metus ca. c. sacris.
Quero verum si iudex dat securitatem bannito in perso-

na et rebus vel i altero tantum et iurat eam seruare: nunquid
istud iuramentum aliquid operetur? Respondeo non nisi faciat
iure permittente. vt no in auct. de man. princ. §. sed
neq; bec. col. iij. que dicunt verba etc. Deinde non ter.
q; si aliquis promittit se non denunciatum ma'eticium et
iuret q; non valet iuramentum. vide qd no. de iur. iur. ad
miam per Inn. q; non debet aperiri via iniquitatis ad delin-
quendum nec ad ipunitatem delicti. Hec est regula generalis q;
tene meri. et vide h. quod no. in. c. q; pleriq; de off. ordi.
in nouella. li. vi. Et non q; iuramentum quod vergit i ma-
lum erit non est seruandum: etiam si veniale solum peccatum idu-
eat. vt not. Arch. in. c. ij. de pac. li. vi. Et dixi. C.
de rebus cre. in. l. si ad excludendam. 3. Licet contra iuram-
entum videat q; non vergit i detrimentum salutis eterne obser-
uantia talis iuramenti: s; q; habet in se aliqualem offensam
diuini numinis non ligat: quod est non dignum: et que hic de
sunt vide p me. C. de legi. l. non dubium et i auct. sacramenta
puberum et C. de rescin. ven. l. ij. et aliqd per Bar. ff. de iu-
re iur. l. na. postea. §. si minor: Quero vtrum iudex possit i-
terdicere adulto sicut interdicit. p. d.igo ne contrahat sine
curatore: vt sic non valeat iuramentum? et ar. q; sic. ff. de co-
trahen. cmp. l. si quis sciens. ar. contra. ff. de tutel. l. q; bz.
Dicit q; duplex est causa interdictionis. i. interior. i. etas: et exteri-
or. et ista quinq; est ex malis moribus iuuenis: quinq; ex istis
contrahentibus intrinsecus. Dicit ergo q; occasione etas etatis
simpliciter et extrinsece non potest interdici nisi quatenus lex i-
terdicat. S; occasione etas extrinsece sic qd est non. Quid i pa-
tre sic interdici? dicit vt i. l. si. ff. de cur. furio. cum in co sic
scripsit praequam in iudice Quero vtrum sit necesse q; mi-
nor certior sit de beneficio restitutionis i integrum? Ly.
ponit in l. ij. C. de rescin. ven. et dicit q; est necesse eum cer-
tiorari s; m. By. sed Bar. in. d. §. si minor. dicit q; iura-
mentum repugnat eum maioris: ideo non est necessaria certio-
ratio q; iuris error non potest maioribus quam ad retrac-
tandum contractus celebratos eum ipsis. vt. C. de iuris et
fac. igno. l. si. dicit vt dixi i dicta. l. ij. A Et per Bar.
ff. de verbo. obliga. i. l. sciendum. et Joan. and. in. c. pen.
de emptio. et ven. et in. c. primo. de pac. li. vi. Consilium
est q; facias fieri certionem propter opinionum diuersi-
tatem euitandam. 3. Cetera que glo. ponit hic vide p
te et no. Bal.

De hoc. Diuide in tres partes vsq;
ad finem tituli. Primo pro-

biber subdito vendenti rem propriam ne
vendat iurisdictione imperatoris. Secun-
do dicit q; vasallus amittit feudum si do-
minus rem infeudatam trasset i ecclesiam. Tertio dicit
q; vasallus amittit feudum si non iuerit cum domino i expe-
ditione romana. Aut non soluerit stipendia pro quantita-
te feudi. Secunda pars incipit in. §. si vero. Tertia incipit i
§. vt aut. Causa vsq; ad finem tituli. Primo statuit impe-
rator q; si aliquis vendit rem propriam q; non vendat iur-
isdictionem imperatoris. et si contrafecerit non valebit.

Secundo dicit q; si dominus rem infeudatam contulit ec-
clesie per aliquem modum vasallus amittit feudum nisi p
gratiam ecclesie apud eum dimiserit. Tertio dicit q; si
vasallus legitime vocatus non iuerit cum domino i expedi-
tione romana: aut stipendia pro quantitate feudi non sol-
uerit feudum amittit. b. d. Allodium. i. id quod est. eius
proprium et a nemine alio recognoscit nisi a deo et facit
j. primo. §. et. §. si de sen. sue. contro. c. ij. et. iij. et de allodio
tangit. ff. de reli. et sumpt. hunc l. at si quis. §. interdum.
et C. de iuge. ma. l. pen. Jaco. Allodium allodij dicitur
hereditas quam vendere vel donare possumus: et ita est mea
propria s; m. hugurione. na. nome hereditatis ponit large
pro omni iurisdictione. Iurisdictione. Nota hic q; omnis
iurisdictionis est imperatoris. na. ipse est qui iurisdictionem tri-
buit magistratus creando vel committendo vel prestando
auctoritatem creando vel confirmandi. vt. §. eo. §. iudices.

no. ff. de offi. prefec. vt. l. i. §. cum vibem. et i. aucte. d. de-
ten. ciui. §. interm. col. iij. Ita q. etia minima iurisditio
no pot. conferri nisi auctoritate principis mediatam vel ime-
diata. vt no. ff. de iurif. om. iudi. l. i. et q. et. C. eo. ti. l. pri-
uatoru. et per Inn. de offi. ordi. cu. ab ecclesiaru. No.
hic q. iurisditio no pot. vendi cu. sit imperatoris. S. cui
dubiu. e. de hoc: na. oes iurisdictiones sunt publici iuris
vt. ff. de iusti. et iure. l. i. §. publici ius. et sicut patria po-
testas iestimabilis est. vt no. C. de colla. l. filie. ita pote-
stas et magistratus. Item cui dubium q. nemo pot. ven-
dere rem que in suo patrimonio non e. nec in re priuati
esse pot. vt. ff. de verbo. obliga. l. inter stipulante. §. sa-
cram. et ff. de lega. i. l. apud iul. i. ff. Item et ante hanc
constitucionem erat prohibitum vendere iurisdictiones ppter
baratarias que inde sequebant. vt i. aucte. vt iudi. sine
quoquo suffragio. §. i. col. iij. Ad quid ergo fuit utile
vel necessarium quod hic statuit? Rndeo q. forte inoleue-
rat consuetudo contraria qua imperator tollit prohibendo
iurta no. i. c. i. de costi. in. vj. et in. l. iij. §. diuis. ff. de se-
pul. vio. et in. l. ii. C. de test. Item q. pena arbitraria
punit ille qui contrahit. vt no. C. de sacrosan. eccle. l. ne
mo martyres. Item q. venditio illicito emptori no. te-
netur de euictione etiam si stipulatus sit. vt. C. de agri.
et censu. l. que admodum. li. xi. et per Ly. C. de euictio. in
l. si fundum. et in. l. cum vir prediu. ff. de vsuca. Ado-
do quero q. iurisditio sit in territorio et i. quo et quomodo
sit i. magistratu? Rndeo diuersimode. na. i. territorio est
taquam i. re inanimata sicut seruus in fundo seruitute
vel dnante. Sed i. magistratu est taquam i. subiecto aiato
sine quo per se iurisditio nihil agit. vt. ff. de orig. iur. l. iij.
§. post originem. Et sicut ecclesia dicitur curata habitu et
actu: ita iurisditio quandoq. est in habitu: quandoq. i. ac-
tu. na. in habitu est p. potetiam: i. actu per exercitiu. dixi
ff. de offi. prefec. vb. in. l. i. §. j. p. Barro. ff. de iurif. om.
iudi. l. j. Est autem iurisditio put. e. i. sua substantia que
habitus vocat. plecedi decernedi et ius dicendi potestas
iure publico propter bonum publicu. principaliter et se-
cundario propter utilitatem priuatoru. introducta. S. p.
put. inest ipsi magistratu. e. regeris officiu. magistratus
qd. in habitu actuq. consistit iuxta no. p. Adocnos in
l. i. et. l. imperiu. ff. de iurif. om. iu. Semp. enim debz. pre-
cedere iurisditio officiu. ius dicentis. vt no. Jo. mo. in. c.
statutum. de rescrip. li. vj. q. prius nascit. q. exercitetur
ad actu: vt patet. C. q. p. sua iurif. l. j. et no. in. l. istar. C.
de iure fil. li. x. Ado. quiditates iurisdictionis magis
possunt intellectu percipi et diffinitiu. intelligi q. ad oca-
lum demonstrari excepto q. loc. supposit. describit eas
circumscrip. vt. i. c. vt aiati. de p. sti. li. vj. Et in.
l. extra territoriu. de iurif. om. iudi. p. Ly. et alios. et i.
l. cu. vnus. §. j. ff. de bo. auc. iudi. possi. vbi per glo. 3
Adde si consuetudo puidet specialiter in aliquo loco
de aliquo iudice q. apud illu. locu. esse esse priu. iurif. di-
tio et no. apud superioru. vt notat Archi. et Joa. mo. in.
c. cu. eps. de of. or. li. vj. et ibi i. nouella. dicit Joa. mo. q.
iurisditio ordinaria no. dz. impediri per occupationem ali-
cuius. extra d. hereticis accusatus. in glo. imo no. ob. ff.
de iudi. l. vbi acceptu. q. ibi loquit. respectu partiu. non
en. p. iudicaf. iudicib. vt ibi dicit. i. aha glo. quod no. val-
de Quando q. e. hereticus et vsurarius ppter heresiz
pot. ei iudici restitutio vsuraru. quasi conexa fm. Jo. mo.
in. d. c. accusatus. de here. li. vj. in glo. sua que icipit: sed
quo. nam ex heresi psumit lapsus i. crimen vsuraru. et i.
iurisditio iquisitoru. heretice prauitatis extendit ad cri-
men vsuraz. h. Jo. mo. q. iquisitores habet valde gra-
tum. Ado. si queram. in quo territorio est iurisditio
nis caput? Rndeo in territorio puencie vel ciuitatis re-
dacte ad instar puencie. In vno enim castro p. se vel in
vna villa pprie et per se no. est iurisditio. Et concessio tali
castro non intelligitur concessa iurisditio: vt notat In-

no. de iurepatro. ex litteris. nisi concedens illi castro
tribuat iurisdictionem et eam ei det: et si talis qui eam
dare possit: vt princeps. vel nisi talis iurisditio sit ibidem
p. scripta: et exerceat ibidem rone territorij et no. rone per-
sone: tunc enim concessio castro bene intelligeret. concessa iur-
isditio. vt dixi. s. de capi. qui curia vendidit. c. j. Et etia
am ita determinat Jo. blaesus marsiliensis i. summa sua
titulo qui. mo. seu. acquir. i. penultima et antepenultima co-
la. et est expressum in. c. statutus ciuitatis. de hereticis.
li. vj. Itē ibi dicit Joa. mo. illi qui no. possunt facere statu-
tum super perēprozia iurisdictione no. pnt. facere statu-
tum super dilatoria eius. Imaginetis etia q. iurisditio
sit super territoriu: sicut nebula sup. paludē q. generat p.
actiuā potetiam solis. Querit etia dicitur blaesus an
concesso capite castri intelligat totu. caput castri eē. pces-
sum: et sic adhereat capiti taq. digniori sicut accessoriuz
adheret principali: et arguit p. et contra: et finaliter nihil de-
terminat tñ dicit p. q. concessa pte no. intelligit totu. co-
cessum h. ps. concessa sit dignior: q. omisa. sicut qui legat
partē fudi no. intelligit totuz legare et qui h. plura iura
legado vnum aliud sibi reseruasse vt. qd. ab isto e. sepe-
tum. Similiter et i. obligatōe bonoz q. qui obligat rem
vnā no. intelligit aliaz obligare. vt. l. si. C. de pac. couen.
et. C. de pcura. l. maritus. et ff. de leg. j. l. serui electione.
§. cu. fundus. ff. de serui. vt. predio. l. olympico. na. pars
no. predicat de toto: q. aliud e. totum: aliud tñ. ff. de le.
ij. l. qui soliduz in prin. d. rei ven. l. si i. rem i. sine. nisi vbi
h. locum ius accrescedi de parte ad totu. vt no. i. l. j. C.
de testa. mili. et vide qd. no. in. c. cu. quid. pbibet. de reg.
iur. li. vj. per Jo. mo. vbi ecōtrario dicit vtuz exclusus
a toto intelligat exclusus a tato. i. a qualibz. pte totius: et
dicit q. sic si loquimur de parte cōsequēte et cōsequenti-
ue respiciēte totu. et veniēte ab eodē. ff. de excep. rei iu-
di. l. siquis cu. totuz. ff. de pac. l. si vnus. §. si cu. x. et. §. se.
Ad. Quid i. acquisitione possessionis iurisdictionis vel
quasi possessionis: vtrū sufficiat per patiētiā actum ali-
quem principale exercuisse vel fecisse seu partem ali-
q. principalem puta castri apphēdisse: dic. vt per In.
de elec. in. c. querelā. et in. c. cu. dilectus de capel. mona.
et. in. c. cu. cāz. extra de eo qui mit. in. pos. cā. rei seruan. p.
Bar. de acqui. pos. l. iij. 3 Ado. circa p. dicta quelibet
dispositio suis terminis e. cōteta. ff. de ver. obli. l. q. qd.
astringēde. et locus aliud e. aliud fundus. ff. de ver. sign.
l. locus. et l. questio e. Et discretio rerū discretionē cri-
git actionū. ff. de fōte. l. j. §. hoc iterdictū. ar. cōtra. ff. de
relig. cu. in diuersis. Sed ibi id. q. corpus hominis reti-
net vestigiū hominis viuētis qui vno spū. p. tinet. d. vsu-
ca. l. rerum mixtura. qui per excellētiā tribuit capiti in
quo e. fons rōis et intellect. Sic aristoteles q. cerebrum
e. mēbrum diuinū i. quo e. sensus et intellectus: vñ loc. ab
aucte hominis e. i. capite. Et no. q. i. re aiata caput subia-
cet oculis corporis. S. quid dicem. in re i. animata: Rndeo
caput idē e. q. principium. itē idem e. q. potissimum: vñ
verlus. Principiu. caput est pars corporis et dnatis. et
facit. l. j. ff. de offi. prefec. aug. Querit nūquid p. sit pro-
bari gratia facta sup. iurisdictione sine sacris apicib. Rndeo
no. vt. l. j. C. de mā. prin. et. C. d. diuer. offi. l. pbato-
rias li. xij. et no. in. p. mio sexti libri i. nouella. Querit
vtrū apud fiscum sit iurisditio: Rndeo fiscus e. duplex. l.
vniuersalis et singularis seu particularis vt fiscus papi-
ensis vel perusinus: tamē apud nullū fiscum e. iurisditio
q. fiscus idem e. q. custos sacrista. l. animat. ac armat.
Et no. q. sacristia seu repositoriū publici thesauri h. pri-
uilegia et p. prios iudices et vice publice p. sone fungit: et
ei legari et donari pot. h. pcuratorē qui agit et coueni-
tur noie fisci. et e. fiscus sine cōsciētia qui ibur sat male q-
sita. ff. de calū. l. i. herede. d. off. test. l. papi. §. meministe.
pprie tñ fiscus no. e. nisi ipij et pape. vt. l. j. C. de bo. va-
can. li. x. ff. ad municipa. l. simile. ita dicit. l. imperialis.
Sed

Sed quicquid caret lex potest dici illud verbum Virgilij. s. q. lex communis loquebat ibi. Nam soluebat vitres. s. fortitudo aliorum principum et populorum. et consuetudo generalis que nunquam mundum dimittit sine auxilio infrenuit enim. s. deplorauit populos miseria et necessitas per se uentum a tauris. Careres enim principe dicere possunt. De seruit me fortitudo mea: et lumen oculorum meorum et ipse non est mecum. Cum igitur populi non habeant lumen nec suffragium imperatoris: oportet quod ipsi sibi ipsi sint lumen et remissius regant nauem. ut no. C. de iudi. l. nullus. et lex imperialis non potest separare naturales prudentias a proprio subiecto qui non habet ducem necesse est quod ipse sibi ipse sit dux: et qui non habet legem necesse est ut ipse sibi sit lex. Dicit apostolus. Qui naturaliter ea que legis sunt faciunt ipsi sibi sunt lex. Ex premissis ergo apparet iurisdictionis esse apud cesarem tanquam apud fontes a quo fluunt et refluent sicut flumina ad mare fluunt. Itaque ab eo per concessiones et commissiones et confirmationes fluunt. sed ad eum refluent per appellationes nullitates et querelas de quibus cum princeps incipit cognoscere omnibus alijs est impositum iudicium. ut notat Innocentius de consuetudine. s. ferrerensis. Et si alteri delegat ordinarius se intrinsece non potest et si ille delegatus fert sententiam nullam non redit iurisdictionem ad ordinarium sed ad papam vel imperatorem ad quem pertinet persecutio sue commissionis s. Archiepiscopi. Alij vero inferiores et si vnus sit maior altero dummodo non sit superior in eadem iurisdictione non possunt reuocare nec inhibere. xi. q. i. de persona per Archiepiscopi nisi cum ea est apud superiorem per appellationem deuoluta. nam appellationis materia est deuoluere et vetare et auferre iurisdictionem inferioris que licet rescindat pronuntiatum respectu partium tamen respectu pronuntiantis suspendit et claudit ei os interim non potest ad eum reuerti executio. ff. de pac. l. tale pactum. s. qui prouocauit. Donec capitaneus perusinus deputat iudicem insinuationum ex necessitate sibi imposita per statutum et sic iudex insinuationum est ordinarius et specialiter deputatus. Item ponit quod costringat hunc iudicem vacare vel abesse: an capitaneus poterit per tribunali sedere ad bancum. i. ad tribunal insinuationum et supplere vicem absentis? Rpondeo non: quia iurisdictionis forma debet seruari. et licet capitaneus videatur esse iudicis deputator tamen non est iurisdictionis executor nec actor principalis sicut deputatus ad eligendum officialem debet eligere non autem omissa via debita sibi aliquid usurpare. ff. man. l. si mandauero. s. si tibi. quia diuersa officia sunt. ff. de lega. i. l. vnum ex familia. Isti enim non sunt ad idem deputati: licet vnus ut ita dixerim nascatur sub alio: non tamen ab alio. ff. de iniur. voca. l. sed si in hac. s. prostituta. ff. de testat. l. tutores non ab herede. et sic non ob. ff. de iudicis. l. iudicium soluit. Sed contrarium videtur. ff. de tu. et cura. ab his. l. ubi absentibus Sed ibi loquitur patribus ciuitatis qui generali presentibus prouincie: et habent iurisdictionem vniuersalem qui bene possent super hoc. Quid ergo si quis grauaretur ab isto iudice insinuationum? Rpondeo appellaret ad ipsum deputatum: non tanquam ad delegatum sed tanquam ad superiorem ordinarium. Iste enim iudex insinuationum non habet meritum et mixtum imperium: sed capitaneus: sic ergo apparet maior et etiam quod iste non est vicarius: quia vicarius dicitur qui eidem tribunali et iurisdictioni presidet ut capitaneo. Sed iste alteri preest tribunali et diuersa lege et non est subalternus: licet subordinetur ab eo. Item non est delegatus quia habet iurisdictionem a lege sed eligatur ab homine. Et no. ex predictis quod vnus plus iurisdictionis non continet in diuersis subiectis quam in eodem subiecto. sic simile dicimus in plurali dignitate de regu. iur. cum licet lib. vi. per Joann. mona. et l. falsa. s. idem de cond. et dem. An autem episcopus in sua diocesi sit maior archiepiscopo suo ita quod per statutum eius archiepiscopus ibi delinquens ligetur non. de sen. exco. a nobis. per Joann. facit. ff. de manum. l.

apud eum in glo. Et vide doc. in. c. cum inferior d. maior. et obe. et in. c. de illis de raptoribus. 3 Item an quod ratio iurisdictionis sit maior seipso simplici ita quod ligetur per proprium statutum. no. in. c. ut aiazum de costi. li. vi. inouella. Arch. tenet quod sic. Item et de. et l. v. C. de sacrosan. eccle. au. quibuscumque modis ad hoc. l. j. s. j. ff. quod quod iure. et. C. de legi. l. digna vox. s. illa lex loquitur de statu eo in quo ligatur statuet non ut statuti: sed iuris ceteris obferuatur. Sed quando statutum est equum idem videtur. ut. ff. de pac. l. cum in eo. Sed Jo. an. dicit ipsum suo statuto seu canone non ligari quod sibi ipsi impari non potest. ff. de arbi. l. penult. dicit ut i. c. cuius de re. iur. i. mercuriaribus. Item non intelligitur legem ponere contra seipsum. ff. de pecu. le. l. si peculium. s. sicut. ff. de fideicom. l. iustus. s. si. Sed illa probat episcopus non ligari ex sua intentione sed certe sepe extra id quod agit tacita oritur obligatio. An dicit Archiepiscopi quod non ligatur cum intentione sua priuata sed publica et iuris regula et non persona simplex sed eius qualitas. i. iurisdictionis i abstracto ligatur sicut album non ledit oculum sed albedo quia album non venit ad oculum sed eius qualitas. Donec quod episcopus statuit quod nemo faciat furtum alioquin excoicatur eum: modo tunc scilicet turtum et sic est excoimunicatus deinde post episcopus illud furtum recepat participando cum excoimunicato et sic comunicat excoicato in consecutiuis delicti unde excoicatio nascitur. Certe episcopus tunc per indirectum incidit in excoimunicatiōem. arg. l. i. j. ff. de au. tu. Item iste episcopus venit considerandus dupliciter et tanquam diuersus a seipso et hoc probat argu. de tanquam sim de. Sepe enim est vnus velut duorū: habet in se imaginem seu idolum quo representat alium. ut. l. ossa. s. si. ff. de religio. et de his quibus ut idig. l. tutor. Aliquando sunt oēs velut vnus propter argu. de tanquam. ff. de colla. l. si nepotes. ff. de condi. et dem. cui fundus. s. si. Considerandum est an ea prima et generalis agat hic mediante ea secunda in episcopo an per se: certum est quod non per se: sed mediante episcopi prouidentia: ergo quos episcopi prouidentia non includit generale legis statutum non ligatur certe ideo secunda causa magis attenditur: quia per attributionem forme res deducitur inesse et in rerum natura primum facit apparere de acqui. re. do. adeo s. cum quis. nam etiam naturalibus productionibus videtur quod producta magis assimilantur immediate producenti. Unde prunus in quo inseritur pomum producit poma: et non pruna. Item oēs quod mouetur ab alio: mouetur etiam a non seipso ar. de costi. c. si. ergo episcopus non potest excoimunicare seipsum quod verum est. s. recta via sed inflexa sic non valeat. s. ipso iure quod quoties lex remouet potestiam a contractu ibi contractus est ipso iure nullus. ut. ff. de ritu. nup. l. a diuo. et. ff. de fide ius. l. cum lex. et. C. de longi. et costi. l. non dubium. Si vero. Nota hic causam mirabilem quod vasallus priuatur feudo propter factum domini sine culpa sua. sed regulariter contra. ut. s. de feu. sine culpa non amittit. c. j. sic et alias. quis sine culpa sua propter factum alterius amittit feudum. ut s. quibus modis feudum amittit. s. denique. et si de feu. sue. cetero. c. si vasallus. Ecclesia tamen cultrix et altaris iusticie que non patitur contra iniusticiam aliquid fieri in se vel in alterum a vasallo auferre non debet. ut arg. s. de alie. feu. s. inde potest. Nota etiam hic causam in quo ecclesia potest feudare regalia que habet a rege vel a principe. Item nota hic quod vasallus et dominus discrepat: quia dominus potest per animam iudicare in preiudicium vasalli: sed vasallus non potest relinquere ipsum feudum nec de eo testari. ut. s. de succ. feu. c. i. in principi. et ratio differentie est quia apud dominum residet plurimum iuris. Sed an erit idem in alio contractu quod dominus rem emphiteoticam possit legare et emphiteote vel usufructuario preiudicare? Rpondeo non. ut. ff. de reg. iur. l. id quod nostrum. et. ff. de iuris et fac. igno. l. iniquissimum. et ideo iste. s. non continet ius commune sed ius singulare in feudis. ut. ff. de testa. mili. l. cum filius. et. ff. de admini. tuto. l. impuberi filio. ff. de adop. l. si arrogator. s. s. an. ff. de vul. subst. l. coheredi. s. cum filie. verfi. nec fi-

deicō. nam species mēdaciū et furti ē de alieno largiri. ex
tra de testa. c. filius. Quero an i hoc casu dñs teneat
ad interesse: vel ad aliud feudū equale i bonitate et qua-
litate? Rñdit glo. notabiliter: et dicit qd sic. et ē ar. qd si pā
pa cōtulit mibi aliq d beneficiū: deide d plenitudie pote-
statis illud ddit aliteri qd mibi tenebit poudē d alio
simili. quod ē nō dignū. Item nota ex ista glo. qd ēt ali-
quid fieri pōt iuris aucte: amen ille qui facit tenet ad in-
teresse et ē ar. qd si cōmune pderusie vēdidit fructus lac^o
p quinquēnio et postea d plenitudie potestatis auferit em-
ptoribus: qd ēt emptores cōtra cōe possunt agē ad inter-
esse. tene mēri hac gl. Nō hic i tex. dū dicit per gratiam
ecclēsie qd qdam quis dī facere faciēdo id ad quod quis
naturali rōe tenet sic. ff. de obsequijs. l. ritius dñi. s. in
preludijs. Nō in v. tāqz de nouo qd feudū quo resurgit
a mortuis dī ē nouū feudū ar. s. ff. de peculio. l. pecu-
lium. s. si ere. sed hic est mutatio psonarū. Non equitas.
Nō hoc diffinitionē equitatis dī. n. equitas rerū cōue-
niētia que i paribus causis paria iura desiderat et bona
oia equiparat. et dī equitas. i. equalitas de qua dicit vt i
summa de iudi. et iur. s. equitas. et facit. C. de cōsti. pecu.
l. si. nam iō vasallus recipit bñficiū vt ide tribuat sui
tium. vt. s. in quibus cau. seu. amit. s. beneficiū ideo sus-
detur hie vasallo qd suiat dño vel equalitatē prestet ser-
uiciorum. equalitatis. n. et iusticie sumus auctores vt in
auct. de nō eli. scdo nu. s. si. col. j. Sed ia. bel. dicit qd
equitas dī pluribus modis. Vno mō put sumis p ini-
quitatem et dolum. vt. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. ff.
depositi. l. bona fides. Secundo mō dī equitas put
distinguit p rigores et iuris ciuilibus regulas. vt. C. de fur.
l. si quis seruum. ff. de ver. ob. l. si seruū. s. sequit. Ter-
tio modo dicit equitas ipa mēs et ratō legis. vt. ff. d ex-
cu. r. ro. l. scire oportet. s. si maxime. Quarto dicitur
equitas ipm ius et iusticia. vt. ff. de iusti. et iure. l. j. i prin.
c. si. de transac. et ibi Joan. an. Quinto dicit equitas
temperātia siue equalitas. vt. C. de colla. l. vt liberis. et
l. illam cū auctē. ibi posita. et l. illud. s. fina. eo. r. i. et. C. de
fruc. et lit. expen. l. fina. et dicit vt ibi. et dicit Archi. qd equi-
tas est dulcior misericordia tpata. Item nota qd argu-
mentū a simili desiderat egratē qd similes cāus tangit.
vnde statuta omnia extensiuaz interpretationē recipien-
tia debent fūdari in egrate. arg. hui^o notabilis littere.
Indicra. l. ab imperatore. vel dicit vt. s. de capi. cor. s. si-
militer. Jaco. bel. et no. de indictione. vt. ff. ad muncip. l.
incola. Impij coronam. Nota qd imperator alamanus
debet ire Romam ad suscipiendū coronam nec possit ei
mitti alibi. i. in alamaniam per papaz. et hoc debet fieri
in veteri roma nō in cōstantinopoli. Itēz imperator ire
non mittere. Eūdo. Nota qd eūdo cū aliquo dāt ei au-
xilium. Conuinci. Nota qd q dicit aliquem monitū vel
reqsritū debet ill d probare et sic nemo presumit citat^o nē
si probet tex. est hic notabilis. et nota qd vbi monitio est
de substantia sola scientia nō sufficit. Et est glo. ord.
i. c. cām. de elec. in cle. i. si. glo. in verbo casib^o vbi non so-
lū iurmare sed etiam reqrere debz ad qd facit qd habet
per Barto. in. l. denūciasse. i. princi. de adul. 3 Et ē arg.
hic qd vasallus ad requisitionē domini cogit parare au-
xilium domino domini sui. Sed cōtra no. s. de. l. cor. c. ij.
s. similiter. et. s. de cōtrouer. investi. s. si. Sed dicit qd hic
ē speciale in vasallo regis. Vel dicit qd est speciale quan-
do vadit pro suscipienda corona. Jaco. bel. Vel dicit qd ideo
ē qd vasallus qui vadit cū rege dī tre sociatus a vasallo
suo. et sic hoc ptingit p indirectū siue p qz dā seqlā. ar. ff.
d v. ob. l. stipulat^o tuero p re et no. ff. de iud. l. nō alias.
C. de epi. et cle. l. j. ff. de vsu et ha. l. ceterū. C. ne filius pro
patre auctoritate habira. ff. de fundo istruc. l. questrum.
s. i. rē lanificas d agri. et cen. l. diffinim^o in fi. l. ij. Pro
soluōe huius dicit dicit qd erit i electione vasalli vt pura
vz vel tre vel soluere qd debitor ē ar. ff. de iure do. l. ple

rumqz. s. si. maxime si redditus feudi ad eūdez nō suffi-
ciūt. ar. ff. de annuis lega. l. meua. s. si. Vel dicit qd aut
eundo pōt dño suo magnū auxiliū et cōmodū p̄stare in
teruetu sue persone et tūc dīz personaliter tre ar. s. q̄ fuit
pria cā be. amit. s. et si vasallus et. s. s. et si dlatoz. vt. j.
fac. s. si d̄ for. fide. et ri. d no. for. si. Si at̄ iteruetu sue p̄so-
ne nō possit dño magnū auxiliū et cōmodū ip̄edere tunc
dīz ēē in eius electione verū velit tre vel soluere. vt dicit
Jac. bel. qd in alternatiua p̄stationis ē electio debitoris.
Fallit ppter fauorē vltime voluntatis vt nō. ff. de lega.
ij. l. latio. Sed i alternatiua petitiōis ē electio agētis. vt
ff. de tribu. l. qd i heredē. s. eligere. Idē i alternatiua iu-
dicis aditōis et ip̄ozate iurisdictionis. Fallit rōne priuī
legij puta scholastici vt i auct. habita. C. ne filius p pa-
tre. et quedā alternatiua. An quis excipiat vel agat et
cui^o ē electio? dicit vt. ff. de pac. l. rescriptū. s. si pacto. In
terdum cadit electio iter obsequia et tūc ē electio ius dī
cētis. vt. ff. de op. lib. l. cū patronus. Interdū ē electio
iter obsequium et aliquā pecuniariā persecutionē: et tunc
ē electio debitoris. Fallit ppter necessitatē dñi. vt le. et
nō. in. l. j. C. de oper. liber. vbi dicit qd loco facti ppter
inopiā pōt dñs eligere interesse legitima. Quero que
sit vocatio legitima? Rñdeo qñ dñs i propria p̄sona vo-
cat vel p procuratorē vel per nūtiū mittit lras confec-
tas coram paribus curtis qd si indubiū reuocet an sint
littere domini vel an fuerit cōstitutus procurator vel nū-
cius ad interpellādū pbabit parium testimonio. et hoc ē
nota dignū qd littere et mādara ex quibus pōt sequi pri-
uatio feudi: si eis nō obreperabit debet ēē munire et ro-
borate solēni testimonio parium. et hoc si habet pares. s. j.
si nō habet pares admittent atij testes idonei et omni ex-
ceptione maiores. arg. C. de cōtrab. et cōmittē. stipula-
tione. l. optimā in fine. S. nūquid requiret trina mo-
nitio? glo. hic innit qd sic. ff. de verbo. obliga. l. qui rome
s. coheredes. sed videt qd sufficiat vna interpellatio: qd
hic vasallus non vocat ad iudiciū sed ad obsequiū. vt
ff. de vsu. l. mora. et presctim si domin^o monet vasallū
in propria persona. i. facie ad facie qd maior est cōrept^o
p̄ntis qz abntis. vt. C. quomodo et quādo iudex. l. ces-
sante. et si domin^o monet ipē i propria p̄sona debz habe-
re secū duos vel tres pares curtis qui possint testificari
fm glo. ex quo dicas per illud opaf monitio in p̄sonam
qd opaf trina citatio. quod declara. vt. s. de mili. vas.
qui cōtumax ē. Ego puto qd sufficiat mitti^o proclama-
generale per terras et loca ipius domini requirētis. vt
C. de remis. pig. et eo tempore. et in. c. humilis. de maio.
et obe. per Inno. Perdat. Nota hic nouā ingratitudi-
nem per quā vasallus perdit feudū. sunt alie. s. que fuit
prima cā tñ amit. per totum. Quero hic an habeat
locū qd vasallus perdat feudū siue sit feudū paternū si-
ue nouū et siue supersint agnati siue nō? Quidam dicunt
qd habet locū tā in feudo nouo qz antiquo si nō supsunt
agnati. arg. s. si vasal. feudo priuē. c. j. et si de feudo fue-
rit cōtrouer. c. si vasallus. Tu dicit qd habet locū tā in pa-
terno qz i nouo. qd hec littera loquit generaliter. P̄de-
terea hec iniuria respicit dñm gnimo et totū impium et
reipublice vtilitatem qd per hoc minuet: et iō reuertitur
ad dñm. vt. s. que fuit prima cā bñ. amit. s. deniqz. et. j.
ti. j. s. firmiter. Querit an dñs ppria aucte possit feu-
dum auferre vasallo? ar. ē qd nō. s. eo. s. si quis vero ali-
quem. et. j. r. ij. c. i. Sed arg. contra. C. de iur. ep̄bi. l. ij.
C. d̄ merba. l. duotū. l. ij. Tu dicit qd nō pōt qd hec lra
dicit puici. et facit. s. d̄ val. mili. qd p̄mar. c. j. et d̄ teu.
sine cul. nō amit. c. i. s. Jaco. bel. dicit qd aut iobediencia
ē notoria et dñs bz iurisdictionē: et tunc sicut si seruitium
deberet alteri ppter cōtumaciā possit ille m̄tri in posses-
sionē saltez ex primo decreto: ita poterit mitti in posses-
sionem fiscū. vt. ff. de publi. l. cōmissa. et. ff. pro so. l. cum
duob^o. s. idē rñdi. Si aut̄ sit talis dñs qui nō beat iur-
isdictionē

risditione tunc oportet quod querela proponatur in possessione se mitti petat. ar. ff. de re iudi. l. si cum nulla. r. C. de ex. rei iudi. l. j. C. de acti. r. obli. l. negates. C. de pac. l. si pae to qui p. e. a. In emphyteosi etiam dico quod si non esset ligda culpa: et episcopus aliqua iuridicum allegaret quod non possit de facto expelli de possessione sicut Spec. in ti. de locato. §. nunc aliqua vel. xl. vij. r. vide quod non. Bar. i. repetit. l. iij. C. de pigno. r. si dubitat vasallus ne expellat de facto addeat preterea quod prohibeat viz fieri donec cognoscat de iure partium quod iudex mandabit hoc modo: ne vis fiat possidenti iustificando preceptum suum quod si senserit se gravatum veniat recepturus iusticie complementum. l. si. ff. de offi. pro cur. ce. r. l. de pupillo. §. meminisse. ff. de noui. ope. nuci. ff. de offi. presi. l. illicitas. §. ne potiores. r. ff. de usufruc. l. equissimum. extra de pba. c. in pntia. p. Inm. r. in. c. j. de imu. eccle. per Inm. r. in nouella. na. offi. iudicis pot peti. ne iniuria committat: sicut postquam est commissa oportet actionibus r. ordinariis remedijs experiri: alias forme agendi frustra essent institute. Liberam facultatem. Nec verba intel liguntur constituto de culpa: quod §. dixit quincius quod est notandum. quod licet verbum liberam significare videatur precisam libertatem: tamen intelligitur seruato ordine iuris. A. Ne tollat defensio sicut quod inquit Bar. in. l. alio. de alimen. r. eiba. lega. Accedit quod no. gl. de sepul. i. c. dudum. i. gl. liberare. licet contra. probari videatur in tex. in. c. que i ec clesiarum de consti. §.

De prohibita feudi alienatione p federicuz. Rubrica.

Hec rubrica potest sic continuari ad precedentia. §. dictum est de feudi multiplici modo: verum quia sepe vasalli prosiliunt ad feudi alienationem in preiudicium domino: r. quod per federicum est inouatum iuri antiquo: ideo sequitur hec rubrica.

Operialem. Binide i octo partez.

Primo prohibet generaliter omnem alienationem r. penam imponit. Secundo prohibet fieri fraudem legi. Tertia precipit inuestitura a quolibet maiore. r. iij. annis peti. j. annum r. diem. Quarto iubet vasallo ire cum domino vel mittere vel congrue satisfacere. Quinto prohibet diuisionem ducatus r. committat r. permittit diuisionem aliorum feudorum. Sexto prohibet ne filius vel domesticus vel vasallus vasalli dominum domini offendat obbeat. Septimo determinat quis debeat esse iudex inter dominos r. vasallos vel inter dominum r. vasallum. Octauo precipit quod in omni sacramento fidelitatis nominatum excipi debeat persona imperatoris. Secunda pars incipit in §. callidis. Tertia in §. preterea si quis. Quarta in §. firmiter. Quinta in §. preterea ducatus. Sexta in §. i. super. Septima in §. si inter. Octaua in §. illud quoque. Principium autem usque ad §. preterea si quis. subdiuidit in tres partes. Primo imperator exordit. Secundo prohibet generaliter omnem alienationem in futurum r. cassat factam r. penam imponit contrafacientibus. Tertio prohibet fraudem legi fieri r. statuit penam. Secunda incipit ibi hac edictali. Tertia in §. callidis. Causa. Imperator primo exordit dicens quod semper studet subditorum comoda inuestigare: r. addit quod multi vasalli ante hanc legem feudum alienabant per quod utilitates domorum r. ipsorum valde diminute erant: ideo de consilio procerum generaliter prohibet omnem alienationem feudi fieri in futurum: r. cassat alienationes factas in preteritum nulla prescriptione obstante r. qui contrafecerit feudum amittit r. episcopi bone fidei vides cogit reddere precium. prohibet et fraudem fieri huic legi vix quod vasalli sub colore inuestiture precio accepto non debeant vendere feudum: alioquin emptor r. venditor beneficium r. precium carebunt: r. tabelio qui scripserit instrumentum suum officio r. erit itamis r. manus amittet. hoc dicit. Nota

quod vasallus non potest feudum pignori dare quod verum est quantum ad ius reale constitutum in pignore. retigit Bar. in. l. q. habebat. ff. de le. iij. A. Utrum quantum ad hoc ut possit tradere in pignus nisi forte animo luendi absque traditione tunc alienatum de verbo. sig. ut dixi. C. communia de lega. in. l. ij. r. an requiratur realis traditio ut in feudo possit constitui pignus in casibus in quibus potest pignori dari: quod non ut possit agi hypothecaria nulla realitas potest acquiri in feudo sine corporali inuestitura. ut in. c. j. §. quod sit inuestitura quod non. dixi. C. ut in posse. l. iij. §. Sed nunquid si contrahat cum aliquo r. obliget omnia bona sua cadat a feudo? r. respondeo quod non quod non includit feudum in tali obligatione ut. ff. de pigno. l. obligatio generali §. Bar. r. l. in codicil. §. instituto de lega. ij. facit. l. j. r. quod ibi non. C. que res pigno. obli. pnt. Sed si specialiter obligat distinguitur. Que procedit ad actum facti seu traditionis: aut stat in finibus verbi. Primo casu a feudo cadit. Secundo casu non cadit quod iniuria nullum habet effectum. ar. ff. de verb. signi. l. alienum r. ff. quod quisque iure. l. j. §. hec verba. r. quod pignori proprie dicitur ille qui tradit non ille qui non tradit. ut isti. de acti. §. itez fuitana. Sed quod si vasallus dat pignori ipsi domino nunquid cadat a feudo? Respondeo non quod cum eius consentiat nulla iniuria fit ipsi domino. ut extra de seu. c. j. Sed quod si sint plures domini r. pignori vni alijs non consentientibus? Respondeo siquidem est feudum diuiduam videtur quod possit si autem est indiuiduum videtur quod non possit pro parte aliorum dominorum. ar. ff. de leg. ij. cum filius in prin. Quando autem sit feudum indiuiduum r. quando diuiduam no. §. de tra. de no uo bene. inuesti. §. j. in glo. que incipit quid ergo circa finem. Vel dicitur quod licet sit indiuiduum cadet ab ipso feudo: r. redeat ad dominos non consentientes. arg. ff. de leg. ij. l. cum pater. §. libertas. ff. de ser. vrb. predio. l. per fundum. ff. communia predio. l. est receptum. facit quod no. i. l. ij. C. de liber. r. eorum liber. ff. de aqua plu. ar. l. in concedendo cum. ll. se. ar. ff. de nego. ges. l. si ex duobus §. pro prima opinio ne facit de le. iij. l. pater. §. quideciz. r. §. libertas. Que ro quid ex contrario nunquid dominus possit obligare suam proprietatem sine consensu vasalli? dicitur glo. quod non quod tria sunt que prohibentur domino. scilicet casibus precaria r. libellus De pignore autem lex non loquitur: ergo quod non prohibetur permitti videtur. arg. ff. ex quibus cau. ma. l. necnon. §. quod eis. r. ita tenet glo. quare ergo sic limito vix nisi res esset obligata pro tanto ita quod non esset spes luitionis. ut. l. qui habebat in prin. ff. de lega. iij. A. Et dixi. §. quando. d. possit alienare proprietatem sine consensu vasalli. d. le ge cor. i. c. j. §. ex eadem lege. quibus adde i simili specu. in titu. de loca. §. nunc aliqua. ver. xciij. Jo. an. de seu. §. quoniam sup. ver. xxx. r. que. j. eo. i. §. preterea ducatus. §. Quero quid si vasallus alienauit. deinde redemit antequam dominus diceret iudicium contra eum nunquid penam amissionis feudi euitet? r. videtur quod sic quod in extraordinarijs dicitur habeat locum penitentia que rem reducit ad statum prioris. ut. ff. de aliena. iudi. l. ex hoc edicto. §. si quis. Contrarium determinat glo. quod in ipso momento quo alienauit res ad dominum redijt: r. ideo redimendo nihil recuperare potuit non consentiente domino. ut. §. si post alie. seu. vasal. id redere. c. i. r. arg. §. de seu. fe. §. ex hoc. nam per hoc facta est executio per legem: r. ideo mora purgari non potest. ut. l. si is qui de leg. ij. r. per Dy. i. l. si seruus §. sequitur. ff. de verbo. obli. r. Bar. in. l. insulam. eo. ti. Secus est si feudum deberet reuerti ad dominum per sniam quod ante sniam possit culpa purgari iuxta no. isti. de acti. §. item mixta est actio contra eos. Quero quid si vasallus feudum pro suis extraneo legauit vel huiusmodi extraneum de feudo instituit r. decessit nunquid filius vel agnatus erit priuatus feudo? Respondeo certum est quod vasallus super feudo testari: legare sine aliquid aliud ordinarie non potest per quod aliquid ius in ipso feudo constituat. ut. §. de suc. seu. i. pnti. c. r. §. qualiter olim seu. alie. po. §. donare. r. hic in glo.

que incipit: si autem et de hoc non est questio secundum glo. s. questio querit de priuatione feudi. et si bene consideramus glo. inuit quod nudus dicit quod reuertit ad dominum nullis agnatis vel descendentes relictis. ergo a petitorio sensu sentit quod si essent relictis agnatis vel descendentes non reuertentur ad dominum. Quero nunquid ergo dominus teneat inuestire legatariis de feudo? Rpondeo non: ut dicit glo. presertim si esset legatum ecclesie: quod etiam non desinit esse huiusmodi. ut in. c. j. circa mediu. s. de alie. seu. et sic fieret deterior conditio domini. nam duraret apud ecclesiam in infinitum: quapropter ecclesia in hoc est deterioris conditionis. ut no. ff. de verbo. oblig. l. si ita quis. s. ea lege. Quero an vasallus possit dare feudum in dote pro filia sua cum forte non habeat alii unde unde dote eam? et videtur quod sic fauore dotis. ut. C. communis de le. au. res que. Causa tamen expressus est quod non potest sine voluntate domini. s. qualiter olim feud. alie. poss. s. donare. Non ob. au. res que. quod hic erat prohibita alienatio non ratione persone sed ratione rei: quod non erat in pleno dominio dotantis. unde pater non potest dotare filiam alieno. Et si tu dicas saltem emponemata sunt sua: Respondeo quod non stant per se. Quero nunquid vasallus possit concedere in emphyteosim pro uia vel ad longum tempus? Rpondeo non: quod hoc non parum ab alienatione distat. ut in au. de non aliena. aut permuta. s. alienationes. col. ij. et si fiat pactum quod utile dominum non trahat per tale contractum. nam hoc videtur factum in fraude iuxta no. p. de. i. l. codicillis. s. instituto. ff. de lega. ij. et dixi supra qui feud. dare poss. et de capitulis contra. c. j. s. preterea. p. Jaco. bel. glo. et me. Quero an inter agnatos permittat alienatio feudi paterni? Respondeo sic ut in. c. j. s. si clientulus. s. de alie. seu. in glo. subaudi. et de alie. seu. pater. c. j. in glo. merito. et per quos fiat inuesti. et per quos rei. s. sed et res. Et est ratio quod non dicitur alienatio. ut ibi no. in glo. que incipit: et vere. Dicitur Jaco. de bel. quod hoc est verum si alienatio sit proximiori qui successurus est in feudum post eum. Secus si remotiori quod non valet nisi de consensu domini et agnatorum. Ibi videtur quod valeat donec alienatus uiuat. sed si decedit sine huiusmodi reuertat ad agnatos proximios: ut notauit in. d. c. j. de alie. seu. paterni. nam qualitas persone non est prohibita si premature est ei res alienata. arg. ff. de sal. tu. auc. l. an etiam in partem. Quero an saltem usque ad medietatem feudum possit pignori obligari? Dicitur ut no. supra de alie. seu. c. j. in glo. sic ergo. et s. q. mo. seu. amit. s. rursus. Quero an vnus ex huiusmodi possit alteri coheredu partem suam vendere et locare? Dicitur ut dixi: et vide ibi. et no. s. per quos fit inuesti. c. i. in glo. et vere. et in glo. nam et alios. Quero nunquid vasallus poterit feudum nouum vendere suo conuallo non agnato? Respondeo non: quod inter eos nulla est coniunctio. ut ff. de trasac. l. cum hi. s. sed si pluribus. et s. qui seu. da. poss. s. cum vero corradus. nisi forte esset feudum eis concessum ab imperatore: quod inter eos quedam coniunctio iuris esset. ut. C. si socius liber. impe. l. j. li. x. Quero nunquid si ex consuetudine est permissum quod feuda detur insolutum pro debitis vasallorum an valeat talis consuetudo? Respondeo sic si est consuetudo clericorum laycorum: ut sic fiat saluo. iure ecclesie. Si vero laycorum tamen est consuetudo et non preiudicat ecclesie sed valet quo ad laycos. Ita intelligitur quod no. s. qualiter olim seu. alie. po. c. j. s. p. no. in glo. sed nunquid. et dicitur ut dixi. s. c. primo an agna. vel filius. et quidem ius feudi morte finitur. ut no. in. c. primo s. donare. qualiter olim seu. alie poterat. In emphyteosim autem videtur quod cum dicta alienatio sit necessaria quod possit fieri in iuribus ipsius emphyteote. l. p. iudicem saluo iur. ca nonis. ut plene no. ff. de da. infec. l. si finita. s. siqua sunt iura. et in. s. sed si de vectigalibus. facit quod no. C. de cond. et pecu. domus auguste. l. j. li. xj. Quidam etiam dicitur ut dicitur de y. quod idem est in feudo quod in emphyteosi. ar. ff. fami. her. l. alienationes quod non placet. l. quod iudex pos-

sit utile dominum alteri adjudicare secundum eius comoda. sic. ar. ff. de re iudi. l. comodum. ne aptatur via ad alienationes feudorum. ar. ff. de trasac. l. cum hi. s. si cum lis. Puto tamen quod licet datio insolutum ipsius feudi non ualeat tamen vasallus non perdit feudum quod non consentit cum indicium reddat in iuribus. ut ff. de ver. obli. l. inter stipulantes. s. sticum. Idem puto si coactus a iudice vendidit: nisi interueniat fictio compulsionis. Dicit enim Archiepiscopus quod qui simulat metum intelligitur plerumque. xxvij. di. c. quod iterrogasti per Archiepiscopus. et facit quod no. per eundem. xxj. di. s. nunc autem. Quero an vasallus possit feudum cum alio diuidere? et videtur quod non: quod diuisio est alienatio que non potest fieri domino non consentiente. Vel distingue: aut vasallus puocat aut puocatur. Primo casu non possit. Secundo sic ar. C. comuni di. ui. l. si. et ff. de codi. fur. l. et ideo. Tu dicit quod ista quod non est dubia inter conuallos eiusdem domini: quod possunt inter se diuidere. ter. e. s. qui. mo. seu. amit. s. item si duo fuerunt fratres. et s. si de seu. fuerit contro. c. oes filij. et co. ti. s. preterea marchia. s. tunc ista quod est dubia quod vnus est pro parte vasallus vnus domini: et pro alia parte est vasallus alterius domini vel quod vnus habet ponam medietatem vnus castri iure proprio: alius huiusmodi a fratre illius in feudum. Videtur tamen posse dici quod cum diuisio surgat ex ipsa comunione que ex persona domini nascitur: et iste statim implicatus est ipsi comunio quod vasallus possit ad diuisionem non solum prouocari sed et prouocare. ar. ff. de fidei. co. li. l. cum fidei. et ff. si ex. nora. ca. aga. l. si. i. rone sui. et ff. de act. emp. l. iulianus. s. idem celsus. et quod no. C. fami. her. l. familie. p. Accur. h. tenet Jaco. ardi. in summa sua sub rubricella: an diuisio sit prohibita. Quero an consuetudo que disponit quod vnus lucet tertia parte honorum uxoris habeat locum in feudis? Rpondeo non. ut no. s. de iuest. de re alie. tac. s. vlti. in glo. de hac quarta. et in alia glo. de hac tertia. Quero pone quod dominus concessit vasallo licentiam vendendi cuilibet amico: quero verum poterit vendere inimico? Rndit glo. hic notabiliter et dicit quod non per glo. facit C. de pac. iter ep. l. si. Tu dicit quod autem est inimicus domini et verum dicit glo. Aut inimicus vasalli: et tunc potest quia ei vendendo videtur eum prius reconciliafle sibi: deinde et vendidisse. ut ff. man. l. creditor. s. j. Quero de qua amicitia intelligitur istud? Rpondeo non requiro exactam amicitiam sed mediocrem. ut ff. de vsur. l. sciendum. Et nota quod ex conuersione amicitia nascitur: et nata auget. ut. C. de castren. pecu. l. cum allegas. li. xj. Dicitur Aristoteles quod amici sunt in duobus corporibus anima vna. et alibi dicitur: quod amicus amico vult bona. tamen si diligo te non debeo omittere me. ff. si quis ob ea te. l. iulianus. Quero verum pater possit assignare feudum vni filiorum? Respondeo quidam dicit quod sic si pater sua probitate quesuit feudum secus si id adquisierunt antecessores patris. ut ff. de iurepatro. diui fratres. et ff. de assignandis lib. l. liberi patroni. Alij dicit quod benemerito potest assignare. arg. ff. si quid in frau. patro. l. vnus. C. de testa. mili. l. si rufinus. Tu dicas quod non nisi de fratrum voluntate vel ratificatione: quod lex feudorum dicit quod ad oes filios equaliter pertineat. ut s. qui seu. da. poss. s. sed cum hoc. et legitur et no. s. de suc. seu. et in. l. liberi liberteq. C. de ope. liber. et in. l. item videndum. s. si. ff. de peti. here. et ideo nec in testamento potest hoc facere nisi filij approbet testamentum paternum. ff. qui. mo. pi. vel hipo. sol. l. sicut. s. venditiois nam quo ad oes pertineat est inductum fauore filiorum: et si sit contra non valet. tamen non reuertit ad dominum. quod non est hoc statutum fauore domini. arg. C. de lega. l. si. et l. vlti. ff. de litig. B. Posset etiam distingui quod aut feudum est hereditarium: ut quando recipitur pro se huiusmodi seu filijs huiusmodi iuxta dicta. s. an agna. vel filius. c. j. et tunc possit disponere: ut de re hereditaria. Aut non est hereditarium. ut quia recepit per se et filijs et liberis iuxta no. p. Bar. et alios in dicta. l. item videndum. s. si. tunc ius quod ab her

habet vasallus: qz finitur morte nō pōt illud per suā dī
 spositionem vltimē volūtatis i alium transferre. c. nup.
 de dona. inter virum & vro. C. per quas personas. l. j. i
 fi. vbi terigit facit. l. vro: patru. de lega. & quod notat
 Archi. de iure patro. li. vj. & An. de ilernia. s. de alicna.
 feu. paterni. c. j. vbi cōcludit qz vasallus feudū nouū cū
 cōsensu domini pōt alienare in p̄iudiciū filiorū ea
 dem ratiōe d̄z posse cū cōsensu domini relinquē vni ex
 filiis. 3. Quero vtrū pater possit feuda seu castra seu
 dalia diuidere iter filios p̄sertim pupillos qui nō p̄nt
 sibiip̄s cōsulare? & videt qz sic qz debet regi consilio pa
 terno. vt qd̄ n̄ pōt tras possit paterna pietas. ff. d̄ cur.
 fur. l. si furioso puberū. & licet hoc non valēt iure testamē
 ti tamen valet iure p̄uidentie paterne & auctoritatis
 sue quā inter liberos p̄stare pōt cū sit legitimus admī
 nistratoz & quidem p̄cipuus vltra oēs alios. C. de bo
 nis mater. l. j. Solu. nō pōt nec iure potestatis nec offi
 cio pietatis. Sed si filius est eius heres nisi seruet volū
 tatem patris tenet p̄stare interesse. ff. de lega. ij. l. vnū
 ex familia. §. si rem. neqz enim i feudiā prohibitum ē cō
 mertiū sed modus. i. vt fiat alienatio sine volūtate do
 mini. obligatio aut nō est prohibita quātum ē inter eos
 qui se obligant: quod dicit vt statim dicaz. Quero an
 vasallus possit transigere de questiōe feudū ilcio domio
 & videt qz sic in p̄iudiciū suū: sed nō i p̄iudiciū domi
 ni & sic transactio erit personalis nō realis. arg. extra d̄
 p̄bē. c. nisi cōt. Sol. dicit vt in. c. si vasallus. de suo. si de
 feu. tue. cōtro. inter do. & agna. vbi dicit qz tenet trāsa
 ctio facta bona fide cessante fictione & calūnia & in re ve
 ra dubia & lite incertā. ff. de pac. l. tutoris. l. cōtra iuris i
 fi. C. de transac. l. p̄ses. nam si res posset de facili liqui
 dari inesset transactiōi tūc quedam tacita donatio. ff. si
 quid i frau. patro. l. j. §. qd̄ si voluerit obtinē. & §. si trā
 segit. & ideo transactio eēt nulla & res reuertet ad do
 minum: & ideo trāsigēs cū vasallo cogitet quid sibi cue
 nire pōt. vt in. d. c. sic etiā intelligit i. c. j. de controuet. i
 ter vasal. & alium de b̄ficio. Et nō. qz transactō dicitur
 euentus litis. ff. mā. l. si. n. Caueat tamē vasallus i trā
 sactioe ne se obliget de feudū euictione ei cū quo transi
 git: ita qz trāsigat aliquid recipiēdo & possessionē dimi
 tēdo nō aut feudū p̄mittēdo vel alienādo aliter. qui. n.
 liti cedit nihil promittēdo nō dicit alienare cū nec tenea
 tur de euictione qz cōtrahit super lite nō super re. vt. C.
 de transac. si pro fundo. vt d̄xi. §. de cōtrouer. iter va
 sal. & alium de beneficio. c. j. in fi. & licet i alijs cōtractib⁹
 inominatis venit cūctio. vt. l. i. ff. de rerum permuta. ta
 mē in trālatiōe distinguit. vt in. d. l. pro fundo. Rō dif
 ferentiē colligit ex p̄dictis. & facit. ff. d̄ offi. pro cu. cesa.
 l. j. §. idēqz. Quero si vasallo concessum ē a domio qz
 possit donare feudum: an poterit donare. cā mortis? Re
 spon. non. ff. de dona. filius s̄m Jaco. de ardiso. qz non
 ē proprie donatio. l. j. §. i. ff. de dona. Et nota qz aut no
 mē donationis ponit permissiue & non includit donatō
 cā mortis: sed si prohibitiue sic. vnde si statutuz dicit qz
 mulieres non possunt donare intelligit qz etiā cā mor
 tis non possunt donare qz a quo remouetur genus & q̄
 liber eius species remota intelligitur. vt. d. l. si filius. v.
 pari ratiōe. qd̄ est no. Deinde videt qz vasallus ē
 nō pōt pro aia iudicare. & ē rō: qz aut decedit sine here
 de & reuertit a d̄m vel ad agnatos si feudum ē pater
 num. Aut cū filiis & vadit ad filios nec p̄nt filij p̄sentire
 in isto legato qz fiat extraneo lz fiat p̄ anima vt hic qz
 perderet feudū. Sz quid si cōcessum ē feudū mibi recipi
 entī pro me & successoribus meis qbuscūqz? Rūdeo bec
 verba nō solum tria genera heredū includūt vt insti. de
 here. quali. & diffi. lz etiā legatarias. ff. de edē. l. qdaz.
 §. is aut. qz legatarius in re legata quodāmodo heres ē
 ff. de vlticapi. l. id tēpus. §. j. & facit quod dixi. §. quali
 ter olim seu. po. c. j. §. donare. Deinde nō qz d̄ p̄mis

su d̄m pōt qz testari d̄ re ipsi⁹. cōcor. l. sicut. §. veditōis.
 ff. quib⁹ modis pi. vel b̄po. sol. Nō qz id qd̄ nō valet
 nō cōualefcit. Nō qz id quod nō valet qz p̄bitum:
 p̄scriptiōe t̄pis nō firmat. Nō qz p̄ius opaf d̄sipo
 sitio negatiua seu prohibitiua i prohibēdo vel negādo
 qz affirmatiua seu p̄cessiua i affirmādo vel p̄mittēdo. cō
 cor. ff. de verb. sign. l. alienatū. §. donare. in gl. notabili.
 Rō ē qz negatio generis secū trahit & icludit oēs sp̄s p̄
 quas perueniri p̄stet ad prohibitiū: & illas remouet. qz
 nō sic iert affirmatio vel positio generis ad quod. C. d̄
 transa. l. nec intentio. & ff. d̄ leg. iij. l. siquid eaz. §. iterēp
 tum. & quod ibi nō. & in. l. penes d̄ ver. sig. & qd̄ nōt. Ly.
 in. l. cōuentualaz. C. de epis. & cle. Nō qz qn̄ lex noua
 cōcernit factū lege veteri d̄natū dat formā suā rescisso
 riam ēt p̄teritis negocijs. Nō qz tractus temporis
 nō firmat impossibilia: & ē rō qz durat cā semp impediēs
 & resistens cōualefcēte actus. Sz si cā ipediēs eēt amo
 ta: aut supuenit cā cōfirmās ex bois vel legis d̄spositiōe
 & tūc quod ab initio ē inualiduz sumit effectū. vt. C. de
 bis quia nō d̄no manu. l. si. & ff. de fideiussio. l. siquis pro
 eo. §. si nūmos. Aut nō supernit cā cōfirmans: tunc solo
 tractu tēporis nō firmat. vt. ff. de leg. iij. l. j. §. si filius. &
 l. i. ff. de re catho. qz tēpus nō ponit iter cās iducēdi vel
 perimēdi obligatiōes. vt. ff. de actio. & obliga. l. obliga
 tiōnū fere. §. placet. & facit. ff. de ser. ex por. l. si minor. de
 rescrip. c. si eo tempore. lib. vj. & ff. de infra. l. quid ergo in
 prin. & per Dy. in regula non firmat de reg. iur. li. vj. q
 hanc doctrinam dedit. Deinde nota hic qz solus bene
 fidei emptoz repetit p̄cium. Sed quero cū emptoz
 malefidei nō repetat cui applicabit? Rūdet glo. qz appli
 eabit t̄isco tāquam scelere questum. Nāz t̄iscus ē succes
 sor: male acquiritorū. vt. ff. de iure tis. l. lutiū. & ita dicit
 glo. sed videt qz debeat remanere p̄cium penes vendi
 torem cui ē solutum. Nam ille qui soluit sciēter soluit i
 debitum sicut dicimus de eo qui sciēter soluit falso pro
 curatori. vt no. ff. de condi. ob cām. l. si procuratori falso
 & ff. pro emp. l. qui fundum. §. seruis meus. & ff. de p̄di.
 inde. l. nō fortem. §. qui filio. licet cōtrarium notet. ff. de
 sol. l. disp̄tatore. Cum ergo videat donasse & donatio
 nō sit turpis ergo remanet p̄cium apud eum cui solu
 tum ē. Quert glo. si emptoz stipulatus ē de euictiōe:
 an possit agere? dicit glo. qz non. & pōt esse ratō qz ip̄a sti
 pulatio ē accessoria vnde si principale ē contra legem &
 stipulatio similiter. vt. C. de legi. & cōsti. l. nō dubiuz. C.
 de litig. l. si. & de agri. & cēsi. l. quēadmodum. li. xi. & ff. ad
 l. f. l. i. ius. & augerius. & quod no. ff. de verbo. obliga. l.
 stipulatio ista. §. alteri. & ff. d̄ ritu nup. l. a diuo pio. Nō
 ob. l. si fundus. C. de euic. qz ibi cōtractus nō erat cōtra
 legē licet eēt super re aliena: lz ēt i cōtrarium videatur
 glo. i. l. quēadmodum. C. de agri. & cēsi. lib. xi. Quert
 glo. qd̄ si benefidei ēptoz non vult repetere p̄ciū lz vult
 agere ad itereffe nūquid pōt? & rūdit qz sic t̄n i p̄terarium
 mouet vnā rōnez qz cōtract⁹ ē nullus & ex nullo contra
 ctu nō orit actio. vnde verū ē p̄ciū repeti p̄ conditionem
 sine cā: sed ad itereffe nō agit qz p̄tractus ē nullus & hoc
 probatur tali ratiōe si posset peri itereffe tale itereffe
 succederet loco rei & sic ex contractu nullo ageret ad euz
 iplendū. Sz rūde qz cōtractus ē nullus q̄tuz ad rei tra
 ditionē aliquis t̄n ē in p̄iudiciū videntis. vt ex eo bo
 neti. ēptoz nascat actio p̄sonalis. vt. ff. d̄ p̄beu. emp. l. &
 liberi boie. & tacit qd̄ nō. C. p̄muia d̄ leg. l. si. §. vlt. & C.
 nō licere babi. metro. l. j. li. xj. C. d̄ tā. l. i. l. si. li. co. ff. de
 ac. ēp. l. ēptozē. §. ibidē. & l. i. ul. §. siquis virginē. eo. ti. &
 ff. de cōtraben. emp. l. lz & celsus. §. j. C. cōtia vtriusqz iu
 di. l. si fratres.

Callidis. Dico loquit qn̄ sit fraus de cōtractu ad
 alium cōtractum qz dū vasallus vult re
 vera vēdere fingit se in feudū dare p̄ modico p̄tio. hic
 enim itrucnit dolus i fraudē legis cōmissus sic & alias.

quod dicitur in glo. no. q. non cogit. et vide per me. C. d. epi. et cle. l. si quis. Sed quid si misit acceptabilem tamen dominus acceptavit nūquid est iuri satisfactum? Rñ: eo sic ar. ff. de iudi. l. sed et si suscepit. ff. de fideiuss. l. qui satis dare. Sed quid si iste dominus est prelatus ecclesie et acceptavit non idoneū futiū nūquid preiudicat ecclesie? et videt q. non. vt. ff. ad tertul. l. ij. §. quid ergo si talca. In cōtrariū videt q. factū prelati ob ecclesie in acquirēdis et maxime in penīs. vt. ff. de publi. l. ij. §. si quis p̄fessus. q. factum prelati pōt eē obstariū ecclesie in inquirendis eo mediāte s; nō liberariū in questis et maxime nocet ecclesie in penīs querēdis cū pene bēant istar cāe lucratiue vt legif et no. ff. de excep. doli. l. apud celsum. §. de auctoris. v. ceterū. q. d. verū credo si in hoc nō vertit magnum preiudiciū ecclesie.

præterea ducatus. Caus. Ducatus marchia et comitatus nō diuidunt. aliud autem feudū diuisionē recipit si cōsortes volūt ita tamē q. oēs qui feudū partē habēt fidelitatem facere debēt. Deinde dicit q. valallus pro vno feudo nō debet cogi p̄ u. es habere dominos quinimo nec dominus feudū sine valallorum volūtate ad aliū transferre p̄t h. d. No. q. seu. principatum nō diuidit et rō quia vt dicit euāgelium oē regnū i seipm diuisum desolabit. Item dicit Aristoteles. xij. methaphisice i si. q. etiā nō lūt male disponi nec bonum plu. alias principatū vno ergo principatus eē deberet. Item dignitas nō d; mīnui sed ingenio augeri. ff. de offi. p̄sul. obfūādum. Itē dicit lex q. nūbīl eē tam magnū quod per sectionē nō fiat puū. vt i auctē. de natura i curia de pu. col. iij. et i auctē. de triē. et semis. post principū. col. iij. Debēt ergo tanta feuda in sua integritate cōsistere sic extra de p̄bē. c. maioribus. et c. nisi eēt. Item iste dignitates de rigore iur nō transmittuntur ergo nec diuiduntur. sed ista p̄sequētia non tenet per. l. ff. cōmuni diui. l. cōmuni diuidūdo. §. si eum vsufruc. et dicit vt extra de elec. in. c. per venerabilem et per Jo. an. et de voto. l. vij. q. i. deniq; viij. q. i. moyses. et quod ibi no. i. c. grādī. de sup. neg. p̄e. Sed po. q. marchiones diuidūt iter se marchiam que diuidi nō pōt an redeat ad dñm tota: naz de mea parte non alieno nisi medietatem. ff. de verbo. obli. l. qui rome. §. si. per Accur. istud recidit i illā questionē: an pro rāto quis cadat a toto. A De qua cōsului alias cōsilio. cxxvij. et per An. de hīser. i. c. oēs si de feudo fuit controuer. et per Bar. ff. cōmuni diui. l. arbores. §. si. de aqua quot. et est. i. l. iurio. §. j. Et nota q. vbi esset cōsuetudo diuidēdi etiam ista possent diuidi: q. nullum est ius mere positum quod cōsuetudine mutari non possit. ff. de legi. l. d. quibus. §. si. Quero quid de alijs iurisdictionibus ite rioribus nūquid feuda talium iurisdictionū possint diuidi? et videt q. non ad instar seruitutum que diuisionem nō recipiūt. vt. ff. de verbo. obli. l. stipulationes nō diuidunt. et l. ij. et videt expressum. ff. ad muuici. l. imperator titius vbi expresse dicit q. magistratū officū indiuiduum ē: et iō si plures sunt colleg: quilibet h; iurisdictionem insolidum. vt. l. j. ff. de offi. cōsul. Item iuridictio in substantia sua ē indiuisibilis cū p parte explicari nō possit vt. ff. familie heriscō. l. in hoc iudicio. hoc etiam apparet ex diffinitione ipsius iurisdictionis q. semi iuridictio diffiniri nō pōt: bene tamē sunt in iurisdictione grad⁹ capita distincta et spēs vnde iuridictio bene pōt diuidi per species capitula et gradus sicut p; ex diuisione magistratū. vt i auct. de def. ciui. §. et iudicare. col. iij. In cōtrariū videt q. cū hīc p̄hibita sit diuisio i certis casibus ergo i alijs videt p̄missa. ar. ff. d. iudi. l. cū p̄tor. Item feudū equiperat vsufructū qui pōt diuidi. vt. ff. ad. l. fal. l. j. §. si vsufruc. et si sunt duo fratres habētes

vnum castrū cū iurisdictione poterūt diuidere q. vnus habeat vltra talē locum alter citra vel per alternatōes temporum regere. vt. ff. de vsufru. l. quoties. ff. de aqua quoti. et est. l. iurio. So. vbi diuidi pōt nō vt ip̄a substantia iurisdictionis que ē precise quid i corpore i scip̄a diuidat: sed ad diuisionē territorij vel subalternationis temporum put ip̄is diuidētib; placuerit. S; quid si discordarēt? dicit vt per glo. xvi. q. iij. l. j. Item oē q. d. extēditur ad extensionem subiecti est naturaliter diuisibile tamen sunt quedā forme indiuisibiles in se vt futiutes licet subiectum earū diuisibile sit. Item iurisdictiones q. cōceptus mentis nescit earum substantiā diuidere s; eōmoditatem sic. arg. ff. quēadmodū serui. amir. l. nā factis. §. si ergo. et ff. de nego. ge. l. qui aliena. §. si. et incorporea nō veniunt ad diuisionē per se sed in cōsequētiā rei corporalis. ff. cōmuni diui. l. arbor. §. aquarum iter. et hoc tenet. Ja. ar. i rubricella vtrū diuidi possit feudum iurisdictionis et decime: et dicit q. idem est etiam i feudo decime: q. simile ē iurisdictioni. et facit. ff. de admī. tuto. l. inter tutores vbi dicit Barto. se cōsuluisse de facto sup ista questioe. Cuidam militi fuit cōcessum feudum a principe de pluribus castris filij eius postea diuiserunt castra et obuēit vni vnum castrum alij aliud tandē vno istonum deliquit i partem obuētas alteri: querebat vtz possit ab eo puniri: et determinat q. non: q. dicit q. ista diuisio ē quo ad administrationē: dominiū autē adhuc ē penes quēlibet pro indiuiso simul et insolidum: et iō par iparem non hab; impium et allegat pro cāu istū. §. Preterea et glo. Accur. dicit q. feudū nō diuidit inter heredes valalli. ff. cōmuni diui. l. cōmuni diuidūdo i princī. Sed illa glo. habet intellectū quo ad penam. i. vt si pro parte cesserit i fidelitate totū feudū incidat i cōmissum. et videt Barto. ff. de publica. l. si fraudari. et §. qualis olim vasa. iura. fidelitatis i. c. j. in ff. et loquēdo in feudo marchie ducatus vel comitatus verum diceret q. nō pōt diuidi. Sed loquēdo i alio feudo exteriōri alicuius territorij cui inhereret iuridictio nō diceret verum q. ibi cadit diuisio iuris et administratiōis. et adde quod no. Guil. i l. vlti. ff. de rerum diui. Item Barto. ait q. si frēs diuidunt iter se illud quod nō pōt diuidi nisi quo ad simplicem administrationē facti q. ppter delictum vnus superior pōt exercere iurisdictionem super toto territorio seu in bonis vtriusq; cum ad quēlibet pertineat insolidum: quod mibi non placet loquendo priuatiue: quia si plures habent seruitutem q. est quid indiuiduum et vnus eorum cadit a seruitute hoc non tenetur alteri: imo videretur q. per ius non decrecendi totum applicaretur alteri qui non est priuatus quasi vno extincto tantum et non altero. Omnis enim extinctio et priuatio est quedam mors. vt. ff. solu. matri. l. si quis sic. ff. de lib. et post. bu. l. gallus. §. et quid sint tatum. ff. quēadmodum serui. amir. l. aquam. ff. si serui. ven. l. loci corpus. §. si fundus. Vel apud dominū q. dñs et apud valallum quia valallus. erit ergo iuridictio ordinaria diuersa ratione tū simul et insolidū cōmoda iurisdictionis diuidētur iter eos q. diuisibilia sunt. Iuridictio autē nō diuidit q. nō diminiuit in sua essentia p cōcursum. et omne quod nō minuitur per cōcursum indiuisibile est. vt. l. vlti. ff. vti possi. Unde dicit canoniste q. canonica nō pōt diuidi nec itē siue nec extensiuē: q. nō h; partē de post partem. Et si vno canonico mortuo duo eligātur vice illius nō fit diuisio sed dualitas. S; i p̄bēda q. si fierēt partes per cōcursum esset diuisio: et iō ad vnam p̄bēdam nō possūt duo elligi: q. i corpore vno nō possunt eē duo homines. vt in. d. c. maiorib;. d. p̄bē. i nouella. A Vide et dubitari i alio feudo q. nō sit ducatus marchionat⁹ vel comitatus: an vnus valallus possit puocare alios ad diuisionem? et videt q. nō per istū tex. qui dicit si cōsortes voluerint: et sic intelligitur de oibus: vel salte; de maiorib;

parte. facit qd nō. per Bar. in l. iij. §. cato. de ver. obl.
Sed cōtrariū tenet expresse And. de iher. hic: qd mē-
te iudicis loci. qd iste rex. non probat cōtrariū nisi p ar.
a cōtrario sensu quod sumi nō debet: qd de iure cōmuni
regulariter illa que possunt sponte diuidi possunt i iu-
diciū diuisorium cōtentiosum deducti. vt per to. ff. p̄mu-
ni diui. itaqz est qd cāe feudales debēt decidi per ius cō-
mune vbi non sunt per leges feudales expresse decise. c.
j. qd ibi no. de seu. si cogit. ergo non sufficit decisum per
argu. a cōtrario sensu. Done comes decessit relicto
duobus filiis simul qd insoludum comitibus: vnus eorum
ē proditor regis: alter fidelis: nūquid fidelis debet dē-
nidere vel soluere partē estimationis comitatus fratres
rebellē tangētem? Rñdeo nō: qd qd nō pōt diuidi p con-
tractum nō pōt diuidi per delictum. ar. ff. de iudi. l. oēs
qz quia feudū nō debet emi p̄strem a p̄ncipe: qd nō de-
bet esse auarus seu venalis. sed poterit maius fuitiūz i-
poni ex quo obrinet totum: qd si duplicat emolumentum
duplicat qd onus. arg. ff. ad. l. fal. l. j. §. si coheredis. vt si
ābo tenebāt i fuitio dñi cētū equos iste vn⁹ tenebit cētū
equos qd iponef ei ei sarcia. ar. ff. ne qd i loco pu. l. ij. §. si
qs nemine. quod verū est. Quero si duo fratres hñt
vnā turrīm in feudū qd diuidāt ipam per superius qd i se-
rius: an superior habet rei vendicatioē? qd videt qd non
sed inferior tantuz. C. de rei ven. l. j. nisi dicas qd inferior
habet dominium vrile totius qd superior vrile vrilis do-
minij quod lege non cauet. Done titius habet i feu-
dum domū p̄munē tecum te abñte totam inhabitauit:
an tibi teneat ad dimidiā partē pensionis? Et vide-
tur qd sic qd inhabitādo fructus percipit. ff. cōmuni diui-
dū. si quis putans. §. siue autē de pigno. si is qui. §. j. ff.
de dona. l. in edibus. qd ita tenet quidam. Alij tenet con-
trarium quasi re sua videat quis vti qd in quolibet an-
gulo habet partē pro indiuiso: qd sic suo iure vti. vt. l.
merito. ff. pro so. qd l. sabinus. ff. cōmuni diui. i si. magne
glo. fm Ricar. malū. qd Ly. in. d. §. siue. in addi. Ly. de
quo per Baro. in. l. duo frēs. de acqui. here. ff. Done
ne duo frēs marchiones diuidūt hoc modo: qd vni mar-
chia tota: alij allodium totum deueniat: nūquid valz dē-
uisio? Rñdeo sic quia quo ad marchionatū non est diui-
sio. ff. fami. her. l. qd puro. §. j. ff. cōmuni diui. l. si quis pu-
tans. §. penul. Sed fortificatio vnionis qd eius cōsolida-
tio. C. fami. her. si familie per Accur. Sed quid si mar-
chionibus noua castra cōcedant: vtrum intelligat esse
de marchia: qd sic nō possunt diuidi? Rñdeo non qd mar-
chia metropolita est. ff. de acqui. re. do. l. in agris. qd lz no-
minat marchia istud ē cā honoris: lz vnatur marchie
marchia est. ff. de pac. dota. l. inter. §. cum inter: Et no.
qd cōmunio habet quedam incōmoda. l. qd naturale vi-
ciū qd. C. qñ qd quib⁹ quarta pars debe. l. ij. lib. x. Itē qd
propter cōtionē veniē ad arma. ar. de ser. ru. pre. l. re cōl-
de le. ij. cū pater. §. dulcissimis. qd de cōdi. indeb. l. si non
sontē. §. si cētum. Et diuisio que procedit d fratru p̄cor-
dia laudat. ff. fami. her. l. si. sed illud in allodijs. No.
qd oēs vasalli tenentur ad fidelitatē suę feudū sit diuisus
iter eos siue nō. No qd pro vno feudo nō cogit qd ba-
bere plures dños. Quid ergo si dñs decessit relicto
pluribus filiis? Rñdeo ipsi inter se pñt ordinare cui eo-
rum fiat fidelitas. vt. §. si de seu. siue. cōtrouer. c. omnes
filij. Et si nō ordinat quidā dicūt qd vasallus pōt eligere
ar. l. dicētis qd qñ reliquit icertuz de certis: heredis est
electio. vt. ff. de le. j. l. sigs a filio. §. si quis plures. qd hoc
tenet Ja. bel. per. l. j. ff. de solu. Sed melius facit. ff. ad
fil. si quis in graui. §. si cū oēs. vel dic qd faciet fidelitates
vni vice omnuz quasi vni corpori. ar. ff. de cōdi. qd de. l.
cui fund⁹. §. si. vel dic qd faciet fidelitatē antiquiori. vt. ff.
de fide iustu. l. si. qd quod nō. i. c. j. extra de maio. qd obe. p
Jan. vel. dic prout habet in ti. de quibusdā alijs capius
lis extraor. ieu. in. c. de negotio quod capitulū ē extraus

gans qd quidam credunt qd sit papale seu cano. in quo. c.
sic continetur. Insuper etiam te instructum esse volum⁹
qd si dominus a quo feudū tenebat diem suū plurib⁹ be-
redibus relicto obierit vasalli qui cōiter illud tenēt nō
cogunt fidelitatē p eo facere nisi dñi illud feudū primo
pariantur quoniā fm ius feudi non debet quis duas fi-
delitates pro eodem feudo tacere. Sed ille rex. nō ē au-
ctēricus nec ē redactus in corpore iuris. Nota qd do-
minus sine volūate vasallorum non pōt ius suum ad
aliū trāstere. scilz sine vniuersitate. sed cum vniuersi-
tate pōt ita tamē vt vasalli grauiorem seruitutē nō pa-
tiant. quod dic vt. §. de capti. qui curiaz vē. c. i. Que-
rit glo. quid si vasallus decessit duob⁹ relicto filiis vno
vrili ad seruiedum alio inutili: nūquid potest dominus
assignare totū feudū ei qui ē vrilis? quidam dixerūt qd
non alij qd sic. Tu dic qd aut inutilis ad seruiedum ē in-
habilis ad succedendum qd tunc nō pōt. Aut ē habilis ad
succedendum: qd tūc pōt. quod dic vt. §. an mutus vel sur-
dus vel aliter imperfectus. c. i. qd facit extra de p̄ben. c.
super inordinata. qd per Joā. an. in ti. de feudis. §. si.
Sed ego quero vbi inutilis non succedit de mero rigo-
re: an succedat in feudo: si ille qui ē vrilis exhibeat ple-
narie seruitia consueta? qd est ar. qd sic. ff. de libe. lega. l. si
is qui duos. Item ratione sanguinis quod facit vnus
videt fecisse oēs ar. C. de agri. qd cē. l. cum scimus lib. x.
In contrariū videtur qd quos natura feudi non inclu-
dit fuitium includere nō potest. Capacitas enim intrin-
seca esse debz quod est verius sicut si eēt duo filij vn⁹
esset legitimus aliter spurius. nam humilitas legitimū in
spurio nihil influit qd idem in similibus. vt. ff. de lega. ij.
l. si titio qd Ly.

insuper Caus. Si filius vasalli offendit dominum
patris sui: tunc aut pater a domino requisitus
debet eū ducere ad satisfaciendum domino: aut filium a
se separe alioquin feudo priuabit. Si aut pater vult eū
ducere filius aut cōtēnit: patre postea mortuo filius nō
succedit in feudū nisi prius domino satisfecerit. Idē etiā
suabit de domesticis vasalli. Idem si vasallus vasalli
dñi dñi sui offendit feudi amittere dz: nisi p seruitio al-
terius domini sui hoc fecerit quē sine fraude ante habu-
it: qd si requisitus a domino suo paratus sit satisfacere.
Et si vasallas idēqz dominus a domino requisitus suuz
vasallū qui dominū suū offendit nō requisuerit vt do-
mino suo satisfaciatur feudū amittit. hoc dicit. Nota qd
vasallus tenet deducere filiū ad satisfaciendum domino
vel a se filium separe qd est ratio qd debet iurare domi-
nū etiā cōtra filiū etiā āte factū. Idem qd post factū filius
delinquētem a se separe debet. Lidde. §. de pa. re. §. si iu-
dex. Sed nūquid pōt filio dare pro noxa? Rñdeo nō
insti. de noxa. §. si. Itē nūquid p talem sepatiōē p̄dat
ius patrie potestatis? Respondeo nō. vt. C. de patria po.
l. abdicatio. Item nūquid ob hanc cām poterit exhe-
redatiōis. vt. C. de libe. p̄te. auē. non licet. Item nū-
quid iste filius sic expulsus succedat in feudo? Rñdeo nō
nisi prius domino satisfecerit vt statim sequit. Sz nū-
quid istam satisfacionē facere pōt post mortē patris?
qd videt qd nō qd tēpore mortis erat nō capax ex suo de-
licto. vt. ff. de le. p̄stan. l. interuenit. nisi dominus spōte
eum in amicitia recipiat. ar. ff. de adimē. lega. l. qd si vez
q. C. fami. her. l. i ipsius. qd ff. ad fil. l. diuus in ratiōe litte-
re. Nota hic qd quis tenet pro omnibus domesticis
suis. l. qd aut requisitus a dño ducat eos ad ipz ad satisf-
faciendum: aut separet a se. Sed nūquid erit ita si dome-
sticus re alicuius inuadat? Rñdeo nō: vt no. extra de re-
sti. spolia. cū ad sedem. Sed nūquid vir tenet expellere
vxoem offendētem dominū suū? Rñdeo nō. argu. C. de
fur. l. manifestissimi. §. j. Unde ab istis domesticis excipi-
tur vxor. Nota in isto. §. qd quādo ingrātudo p̄uenit
qam

gratiam impedit illaz nisi satisfactio interueniat: sed qñ tempore gratie eēt quis ingratus licz offerat satisfactioz nō euadit punitionē: qz magis delinquit tpe grē q̄ ille q nōdū ē i grā itē ille q nō ē i grā n̄ ē adhuc i iur̄ seu iur̄ r̄iditōe dñi. Sic̄ ter. q̄ maior̄ p̄a digni sūt q cū n̄i iuris sint: nostro iure debēt obedire mandato. vt. l. j. C. de eōdu. r̄ p̄cu. donus auguste. li. xij. Quero quid si vaſallus cōmisiſſe telloniam āre inuestituram tādem peti iueſtiri: ecōtra aduersarius peti cū diſueſtiri: sed ip̄e dicit q nō pōt diſueſtiri qz nō fuit inueſtitus r̄ negat se cōmiſiſſe telloniam: querit̄ quid iuris? Dicūt quidam q diſueſtiri nō pōt. qz Degredatio nō precedit habitū. Abſurdū est prius deſinere q̄ incipiat. vt. ff. de cōdi. r̄ demō. l. titio vſufu. Sed ad hoc respondez qz tellonia est obſtatua ipſi inueſtiture. Unde alij dicūt q aut tellonia ē viſibilis vel de facili probabilis. r̄ tūc nō debet inueſtiri. Aut inuiſibilis r̄ requirit̄ aliozem indagine: r̄ tūc d̄z inueſtiri: qz hec petitiō ſapit̄ poſſeſſoriā adipiſcēde vel cōfirmande poſſeſſionis magis q̄ petitoriū: qz nō p̄cludit ad declaratiōē vtilis domini. ar. C. de edic. diui adri. tol. l. fi. r̄ ff. de ſal. le. ſiquis legatū. r̄ extra de cōceſſ. p̄bē. c. poſt electionē. r̄ de appella. cōſtitutus. Considera qz duplex ē poſſeſſorium. ſ. iuris r̄ facti. vt notat̄ L. v. in l. ij. C. de bo. poſſ. ſm tab. Item poſſeſſoriū iuris est duplex: quoddam quod ſine libello ē exequēdū: vt cū petiſſe poſſeſſio bonoz carboniana. vt. C. de carbo. l. i. quoddā q d̄ nō exequēdū niſi oblato libello in poſſeſſorio. vt no. i. l. j. C. quozū bonozum. Adodo ad p̄poſitum i poſſeſſorio de quo loquimur nō requirit̄ libellus: ergo p̄ceditur ſummatim. Antecedens probatur per id qd̄ no. ſ. per quos fiat inueſti. ſ. nulla p̄na ē no. qz vbi nō requirit̄ libellus ibi nō erigitur p̄ceſſus ordinariū. de. ſepe de verbo. ſigniſi. P̄terea in ſummarys ē vera regula qz ea que requirit̄ aliozem indagine non impediūt p̄ceſſum: sed debēt ſuari in p̄ceſſu ordinario. vt no. i. l. nā r̄ poſtea. ſ. ſi minor. ff. de iure iurā. r̄ ſ. de p̄trouer. iter vaſ. r̄ epi. c. j. de alie. ſeu. pater. c. ij. de edic. edic. l. bo uem. ſ. ſub cōditōe. Quero quid si poſt mortē p̄is q recipit̄ inueſtiturā filius petat̄ inueſtiri ſe r̄ excipiat̄ de eius tellonia? R̄ndeo idem quod. ſ. dicit̄. r̄ facit̄ qd̄ no. i. l. ij. C. d̄ edic. diui. adri. tol. Caueat tamē vaſallus ne ſuper exceptione doli vel ingratitudinis litēz cōteſte tur: vel opponat̄ peremptoriaz peremptorie qd̄ idē est. nā tūc oportet iudicē cognoscere de ip̄a exceptione. ff. d̄ iudi. l. de qua re. Cauius ergo est dicere domine ſuper tellonia quā vos dicitis que ſalua reuerentiā veſtra: vt ſuo loco r̄ tempore cōſtabit: nō est vera: p̄cedēdū ē quia prius debeo inueſtiri q̄ de tali exceptione diſputetur: r̄ ſic ſua replicatio veniat ad declinationē exceptiōis nō ad litēz cōteſtandam ſuper ea: alias vt dixi admiſſa exceptione per cōteſtationem litis vel quaſi ſuper ea oportet de ip̄a cognosce. vt extra de reſti. ſpolia. c. j. r̄ ita ſz me intelligo glo. ff. de iudi. l. ſi de vi. circa finem. Quere rit̄ glo. nunquid propter delictum patris filius amittit̄ feudū aut vel p̄am? R̄ndeo iſta queſtio pōt̄ itelligi duobus modis. Uno modo circūſcripta cōſuetudine feudo rum. Alio modo ea ſuppoſita in eſſe. P̄imo caſu meritis nō perdit̄ iura ſua p̄pter peccatum demeriti. vt. ff. de cōtra tab. l. nō tñ. ſ. ſi emācipatus. r̄ ff. de iure patr. l. diui fratres. Mēpe feudum ē munus generis nō domū patris que vero nō a patre ſed a genere a ciuitate a re rum natura tribuerent̄ ea manere eis icolumia opz. hoc enim maiores eius eis dediſſe vident̄ dicit̄ ter. ff. de interdi. r̄ rele. l. ij. Itē per delictuz vident̄ pater extricus r̄ de medio ſublatus. vt. ff. de cōtra ta. l. j. ſ. filium. r̄ ff. de bonis li. l. querit̄. r̄ ſic nepos iure immediato ſuccedit̄ auo vt. ff. de ſena. l. emācipatus. ſ. ſi. Si vero tu loqueris ſm cōſuetudinem feudozū delictū patris nocet̄ filio iuxta illud verbum: maiorū tuozū exēpla tibi p̄iudicant. r̄

iterū: patres comederunt vvas acerbis r̄ dentes filio rum obtupeſcūt. vt. ſ. ſi vaſ. ſeu. priueſ. c. j. r̄ motiū cō ſuetudinis ē vt vaſallis magis metuant. nā naturale est magis metuere in filio q̄ i ſe. vt. ff. qd̄ metus cā. l. iſti q dem. ſ. ſi. Considera tamē vnū qz ſi nō est motū iudicē cū ingratitudinis cōtra offenſorē forte non pōt moueri cōtra filium ſi cū poſſet domin⁹ querelare ſiuit. nā hec pena venit ex delicto. arg. ff. ſolu. matri. l. rei iudi. ſ. be redi. r̄ de reuo. dona. l. ſin. vide. ſ. que ſuit prima cauſa bñ. amit. ſ. pono. r̄ ff. de iure ſil. l. eius qui delatorē. Item iſta actio ē quaſi actio iniuriarum que tendit̄ ad vindictam: r̄ ideo nō dat̄ hereditibus nec cōtra heredes. arg. ff. de colla. bonozū. l. cū emācipati. ſ. ſi emācipati filius. r̄ qd̄ no. i. l. ſi ille. C. de decurio. l. x. Sed poſi to quod daretur vtrum ſit⁹ inocēs offerendo do mino cōpetētē ſatiſfactionem poſſit̄ cuitare feudū pri uationē? iſte. ſ. ē ar. qz ſic. Sed cōtrariā putarem quia patris demeritū ponderatur. Ex his etiam apparet qz ſi dominus nō est cōqueſtus cū potuit cōqueri qz ſilio eius nō pōt obijcere telloniam. cōcordat̄ extra de dona. c. ſi. r̄ vide. C. de reuo. donatio. i. l. ſi. r̄ adde no. in. l. pec uliū. ſ. here alieno. ff. de pac. r̄ in. l. quod dicit̄. de ip̄eſ. i. rebus dotali. factis. quod verū ē niſi eēt talis tellonia per quā vaſallus feudū perdidit̄ ipſo iure: qz iniuria q̄ trahit̄ ſecū executionē etiā in b̄dem tranſit. vt eleganter no. ff. quod quisqz iur. l. iij. ſ. qz ait̄ p̄tor. r̄ ideo ſi eēt tellonia cōmiſſa alienando que cōtraheret̄ ipſo iure etiam ſine pacto. vt. ſ. eo. in. ſ. callidis i ter. r̄ glo. vel ēt alia tellonia eēt tamē appoſitū pactū qz per eam vaſal lus caderet a feudo ipſo iure tale p̄iudiciū tranſiret in b̄dem etiam querela non p̄parata. quod est no. Que ro ſi vaſallus habēs feudū antiquū cōmiſit̄ telloniaz per quā debet amittere feudū r̄ dñs ei remiſit̄ ſelonia r̄ ſeu dum reſeruauerit: an agnati eo mortuo ſuccedant̄ i ſeu dum quaſi antiquū? R̄ndit̄ glo. qz ſic r̄ bñ. ar. ff. de pecu. l. ſi pecul. ſ. ſi ere. r̄ ff. de impenſ. l. quod dicit̄. r̄ ibi no. r̄ ſ. de vaſal. decrepi. eta. c. j. Jaco. bel. Sed tu dic vt dixi i alia queſtione. nam ſiquidem vaſallus ē ipſo facto priuatus per ſniam legis tunc iſta est noua cōceſſio r̄ est feudum nouū. Nam dicit̄ lex qz ſi teſtamentū est factum irritum capitis diminutiōe: deinde teſtatoz emācipa tus cōfirmat̄ ip̄ni teſtamentū qz agit̄ ex cōfirmante nō ex cōfirmato. vt. ff. de ſm tab. l. qui ex liberis. ſ. teſtamē to. Si aut̄ feudū non ē am̄bilatum ſed am̄bilādum tunc ſuperuenit noua virt⁹ i p̄iacētī materia r̄ potētia ma terie ei iungitur r̄ ab illa denominat̄. vt. ff. de lega. iij. l. queſitum. ſ. illud ſortaffe. Habemus exemplum natura le in pomo arancio cuius humiditas in hyme multam deſecatur poſtea i vere reuereſcit r̄ tamē idem ē pomū. Sanitas etiam que recuperat̄ vna r̄ eadem eē videt̄. ff. d̄ edil. edic. l. quod ita ſanatu. Conclude igitur in vno ver bo qz executio veteris feudi nō est nouum feudum. Se cus ſi eēt addita noua forma. vt. ff. de iuſti. r̄ iure. l. ius ci uile: r̄ qd̄ no. i. c. q̄ auēre d̄ p̄b. l. vj. r̄ dixi i. c. an agna. vel filius. Bal.

il. ud. Queritur in hoc. ſ. illud etiam. ſi vaſallus va ſalli dominum domini offendit: an debeat amit tere feudum? Et videt̄ qz nō quia non est et vaſallus: ſi militer ſocius ſocij nec libertus liberti. arg. ff. pro ſo. nā ſocij. r̄ ff. de lib. agno. l. ſiquis a liberis. ſ. ſiquis liberti. r̄ vt legiſ. ſ. de controuer. inueſti. c. j. ſ. ii. In contrariū facit̄ iſte. ſ. r̄ pōt̄ eſſe ratio qz feudum afficit̄ p̄pter ſerui tium: ſicut ſeruitus afficit̄ rem. arg. ff. de ſerui. ruſti. p̄e dio. l. via. ſ. ſi fundus. P̄terea cum cā beneficij icuſi fuerit domin⁹ domini: ergo vaſallus vaſalli debet̄ dū gere dominū domini. arg. ff. mā. l. ſi vero nō remuneran di. ſ. idem papi. nam vaſallus nō debet̄ amica iā cū ini micis domini copulare. vt. j. ti. ij. c. j. r̄ legiſ. r̄ no. in de. paſtoralis de ſentētia r̄ re ſadi. Sed cōtrariū eadēz

est disciplina: ergo sicut non debet copulare amicitiam cum inimicis domini sui sic non debet offendere amicum domini: maxime dominum domini: ut hic. Jaco. bel. Considera hic concurrunt due cause. Prima que dat causam infudandi. Secunda que est ipse actus infudandi secundo vasallo. Ad hoc videndum est in causis subordinatis a qua denominetur effectus. Nos videmus quod quandoque denominatur ab una causa: quandoque ab altera. ut ff. de inoffi. testa. l. papi. §. sed nec impuberis. Sed potest responderi quod ibi sunt due cause diversis rationibus concurrentes ut pares. Sed questio nostra querit de causis: quarum una est totaliter prima: et alia totaliter secunda. Dicimus autem quod aut prima dispositio inducit sequentem: sed non includit effectum eius: et tunc ex secunda tantum insurgit effectus ut patet in mandante et mandatario. nam mandans est causa anterior: mandatarius autem qui explicat contractum est causa posterior: et quia effectus contractus includitur in ista causa posteriori et non in prima ideo actio incipit a posteriori et attribuitur ei directa: et non a priori cui attribuitur utilis. ut ff. de actio. et obliga. l. quicquid gerimus. ff. de actio. emp. l. iul. §. si procurator. ff. ma. idem. §. si quis ticio. Sed quando prima causa secundam includit et effectum eius tunc primam inspicimus. ut ff. de verbo. obliga. l. si ita stipulatus fuero. §. si. cu. le. se. et ff. de fideiussio. si quis pro eo. §. si namos. Ad hoc ita est quod in feudis causa prima includit secundam. id est non quo ad terminatam personam: quia et si persona non sit demonstrata: tamen modus et forma est designata ita quod sub alio modo vel forma non potest infudari. ut §. de l. cor. c. j. §. et eadem. l. Unde per hoc videtur determinatio vera quod ille qui offendit dominum domini dicatur offendere propriam dominum suum: quia omnia nostra facimus quibus auctoritas nostra impartitur. ut l. ij. C. de veteri iure enucle. Non ob id si quis a libertis. §. si quis liberti. quod ibi causa prima nihil influat in libertum liberti. Cave tibi quia ista ratione concluderet quod vasallus vasalli teneret iurare fidelitatem primo domino: quod est falsum: quod pro eodem feudo non cogitur plures dominos habere: et tamen determinatio Jaco. vera est: quod non potest vasallus facere conditionem domini sui deteriorem: quia feloniam secundi vasalli contra primum dominum noceret secundo domino suo: sicut et feloniam domesticæ persone nocet feudatario. ut §. proximo. Querit glo. si vasallus feudum dedit alij in feudum et ille alij et ultimus alienaverit: quis debet reuocare? arg. quod primus. ff. de ser. exor. l. ult. cum concord. in glo. ar. contra. §. iste. et ponit bar. eo. de dam. infec. in l. si finita. i. §. si de vectigalibus in quod de contractu libellario. Tu dic quod primus dominus reuocabitur quia directum habet dominium: sed alij nullum habet dominium: quia utile dominium transfulerunt in ultimum. ut §. de l. cor. §. similiter. et dic ut ibi notauit. Jaco. bel. Istud rationabile videtur quod sicut usufructus reuertitur ad proprietatem ita feudum ad primum dominum. tamen ista questio altioris intellectum requirit. Sciendum est enim quod ad illum debet feudum redire per alienationem ad quem pertinebat in ipsa alienatione prestare consensum. Et id si ad proprietarium pertinebat prestare consensum ad eum redit. Si autem pertineret ad immediatum infudatorem rediret ad eum: licet enim utile dominium transfulerit: quod tamen remanet reliquie debetur ei seruitia: et ipse est dominus qui ad suum vasallum et debet ei fieri recognitio et ipsi prestari fidelitas: nec est ex toto ablorum cuius reliquie remanet. ut ff. de heredi. inst. l. talis. §. si. Sed nunquid quando finitur ius primi vasalli resoluitur etiam ius secundi? dic ut in ci. de controuer. iuesti. c. j. ad fi. per Jaco. de bel. in ti. qui. mo. seu. amit. §. rursus. et in ti. de aliena. seu. c. j. et in ti. qualiter seu. alie. poss. c. j. in quibus locis per Jaco. de bel. et me. et adde quod de teu. non habere propriam naturam. c. i. Querit ergo cuius parabola requiritur in alienando verum primi dominum immediate concessoris: an ut iusque dicitur docto. quod ista questio determinat per ter-

huius consuetudinis in re: ibi habito consilio ibi dicitur sine permisso domini. nam dicit intelligunt. l. maiores ad quos directo res feudalis primere dignoscitur. ar. ff. de te. l. ij. l. quos autem seruos. et ff. de relig. et fump. su. l. ij. §. j. et quod no. i. l. ij. ff. si ager vec. vel empbi. pe. eo. et in consensu ipse videtur alienare. arg. ff. de dona. l. in edibus. §. quod si filius. et C. de inoffi. dona. l. pe. i. ff. l. ij. dicunt hoc verum quod debet principalis dominus presentie: sed nihilominus etiam requiritur consensus immediati infudatoris. arg. ff. de aqua plu. ar. l. in concedendo. et l. in dies. et ff. de ven. in sp. l. j. §. denunciari. Sed contra hoc videtur quod sufficiat consensus maioris domini sine consensu prioris vasalli. arg. ff. ad macedo. filium habeo. Dominus Bzo. in summa sua de iure empbi. §. sed queri potest. dicit quod empbitora secundus si velit vendere ius suum debet requirere consensum domini prioris et non secundi. arg. ff. de aqua quoti. et esti. l. iurio. ff. de usu. et ha. l. si ita. quod primus empbitora de finit esse dominus alienando eponemata sua et desinit naturaliter et civiliter possidere. ut no. ff. como. l. si ut certo. §. si duobus vehiculis. et ideo eius consensus non debet requiri quia non est dominus et si habeat contra vasallum suum quedam iura personalia. realia etiam ius nullum retinet. Dominus Jo. blancus in summa sua l. ij. dicit quod quicquid allegari possit hinc inde consensus maioris domini debet interuenire. ut §. qui. mo. seu. amitri. §. similiter. et de cote. seu. §. et si clientulus. et §. qualiter usus bene. fit te. §. si quis miles. et allegat pro causa nostro. §. illud quoque. nam quod alie nado offendit dominum domini: ergo ad veterem dominum reuertitur et ista est veritas. Si autem offenderet aliter iniurando in propriam personam vasalli rediret ad vasallum ut hanc habeat saltem sue iniurie actionem. ar. ff. de colla. bono. l. ij. §. emancipatus filius. et c. j. §. denique. que fuerit prima causa bene. amittendi. et h notabilia sunt et vera.

Querit an dominus possit cogere vasallum ut ei feudum ostendat pro quo prestatur seruitium? glo. ar. quod sic. arg. ff. de actio. emp. l. titius. Tu dic ut notauit. §. si de seu. fue. prouer. c. vasallus si feudum. Jaco. bel. de hoc no. ff. de rei ven. l. si in rem agit. Aliquid rati in l. ij. C. quando et quibus quarta pars debe. li. x. Utrum autem ad illud indicandum possit cogi vrox et domesticus? adde quod dicit quod dam glo. quod sibi ipsi nemo incertus est quantum possideat. ut no. ff. de verbo. signi. l. sub signatum. §. si. Item in memoria sua quisque retinere debet pro qua re seruitium prestat. ut C. de prabe. et comit. stip. l. magnam. Querit an vasallus possit cogere dominum qui ei feudum d camera dedit ut ei possessiones ex quibus percipere debeant in feudum prestare? arg. quod possit. C. de dona. l. si quis argentum. §. j. Tu dic ut notauit. §. de seu. cogni. c. i. Jaco. bel. In promptu ratio est quod non cogatur quod incertum est in debitorum iri: cum camera non teneatur nisi abundet. Item quia pro futuris annis non videtur actio nata: ergo non potest cogi dominus ad soluendum. ut insti. de exceptio. §. temporales et c. Bal.

preterea. Si contentio est inter vasallos de beneficio domini cognoscere. Si vero est inter dominum et vasallum tunc pares curie debent cognoscere. Ultimo dicit quod in omni sacramento fidelitatis debet nominari et capi imperator. hoc dicit. Oppo. quod inter vasallos non fit iudex dominus: sed coram iudice vel arbitro debeat terminari. ut §. de pace tenen. §. si vero. de le. com. c. ij. in princ. Sol. ut hic in glo. et ibi notauit: et dic ut plene notauit. §. de inuesti. i. ma. fac. §. illud tamen. Quis ergo hodie habeat cognoscere de causa? sic tenendum est sine dubitatione aliqua quod si questio feudum vertitur inter dominum et vasallum. si de inuestitura vel amissione feudi quia dicitur esse commissum vel amissum: vel vtrum vasallus debeat ipsum habere vel non: vel de violentia in re feudum facta vasallo per dominum: de qua vasallus conqueritur: in omnibus istis casibus per pares curie vel per alios vasallos a domino

domino sub debito fidelitatis cōiuratos: vt recte diffi-
 maē cā debet tractari & diffiniri nisi forte iuri cōi p spe-
 ciale priuilegium vel cōtrariam cōsuetudinē aliquid sit
 detractū. Si vero iter duos vasallos agit cā: vt q̄ eo-
 rum portio sit in iure feudū: tūc domin⁹ feudū vel eius cu-
 ria habet cognoscere & iudicare vt hic. & s. de cōtē. seu.
 c. j. si fuerit cōtētio. Sed qd si. d. feudū nō recognoscit su-
 periorē: vt rex francorū: & est cōtētio cū ip̄o? Respondeo
 q̄ cognoscēt pares curie. & si forte pares curie. sint regi-
 nimis fauorabiles: vel nolint cognoscere: nec litigantes
 velint eā compromittere cognoscet papa ratione pecca-
 ti. vt extra d. iud. c. nouit. Item & ppter defectū iusticie
 & extra de so. cōpe. transmisa. & c. ex tenore. & c. ad o-
 poflice. de re iud. li. vj. Quero si de possessione feudū
 & nō de proprietate agit: nec agit feudali possessorio: s;
 simpliciter possessorio sine mētionē feudū: vel enūciatiue
 p̄ferunt verba feudū: tamē nō facit talis enūciatio ad di-
 ctā cām: & sic non oportet eam probari iuxta doctrinam
 Inno. extra de priuile. ex parte abbatisse. tūc vba enun-
 ciatiua que nō possunt prodesse nō debēt obesse: q̄ non
 in forma iudicij p̄feruntur. Cum ergo querit vtrū iudex
 ordinarius possit cognoscere: rñdeo sic. vt extra de so.
 cōpe. ex parte. Quid si vasallus cōquerit de dominio
 nō de re feudali vel eius occasio: vel cōtrario domin⁹
 de vasallo? Respondeo stamus regule q̄ actor forū rei
 sequat & erperiat coram iudice ipsius rei. vt. C. de iur.
 om. iud. l. iuris ordinem. & de resti. spo. cōquerēte. d. of.
 ordi. irrefragabili. §. j. Quid si domin⁹ dicit aliquē
 eē suum vasallū & ille negat: nūquid dominus potest de
 hoc cognoscere? Respondeo nō: q̄ eēt iudex tūc i cā pro-
 pria. sed ordinarius iudex cognoscet vel arbiter. vt. s.
 de leg. cor. c. j. & per Specu. in tr. de seu. §. quoniam ver.
 xvij. Quid si extraneus agat directa rei ven. cōtra va-
 sallū rē feudū petēdo nō vt feudū: nec cōtēdēdo de re feu-
 dali? Rñdeo i hac cā videt q̄ debeat cognosci p iudicē
 ordinariū: q̄ quo ad iurisdicōez iudicis debet inspici pe-
 titiois qualitas: nō qualitas defensionis merita cause
 tāgētis. vt. ff. de iurisd. om. iud. l. cū quedam. §. fin. xj.
 q. j. c. expiētē. & c. si clericus. de so. compe. & c. cū sit ge-
 nerale. & ibi per Inno. Nec ob. eo. r. c. ex parte. q̄ quod
 ibi dicitur q̄ questio p̄prietatis rei feudalis corā domi-
 no feudū ē tractanda: subaudi. l. cū agit inter duos vasal-
 los de iure feudali: quis eorum in feudo sit portio. nec i
 dubium reuocat: an res sit feudalis. Porro si de iu-
 re possessionis agat. i. de iniuria quis ad quem venerit
 possidētē: q̄ nihil cōmune habet p̄prietas cū posses-
 sione. vt. ff. de acquir. poss. l. naturaliter. §. nihil cōmu-
 ne. & ff. pro emp. l. ij. §. separata. & s. de leg. c. iter pares
 vbi & de inuesti. i. mari. facta. iudex ordinarius vel dele-
 gatus eius cām audiet: & ita intellexit Bot. istum. §. pre-
 terea. & c. verum. de foro compe. & ipse notat ibidem in
 summa. Vel dic q̄ si reus excipiat & dicat rem esse feu-
 dalem: & nominet dominū in iudicio q̄ lūmarim cogno-
 scēt de ista exceptione: & si per summariam cognitionē
 appeat q̄ sit res feudalis remittēt ista cognitio ad do-
 minū feudū: q̄ ip̄e ē iudex ordinarius vasalli. argu. ex-
 tra de foro compe. c. si clericus laici. Si aut̄ nihil consti-
 terit per summariam cognitionē: tunc in cā p̄cedet ordi-
 narius vel iudex delegatus. sed do. Joā. blāci. iij. ti. d.
 cōtē. seu. i. summa sua dicit q̄ i. d. c. si clericus laycus ē
 speciale fauore ecclesie. Donec q̄ dominus agat corā
 paribus cōtra vasallum rei ven. q̄ dicit eum cecidisse a
 feudo vel officio iudicis q̄ petat ab eo vt recognoscat
 se cē vasallum: ille vero alium nominat in iudicio tan-
 quā dominus nūquid nominatus de hoc cognoscet? Re-
 spondeo nequaquam quia, ex hoc surgit questio iter ip-
 sos dominos. vnde nominatus in iudicio dicitur reus.
 extra vt lite nō cōtē. quoniā frequēter. vt. C. vbi in rem
 actio. l. ij. & c. vbi de cri. agi oportet. auē. qua i provin-

cia. & ff. de iud. venditor. Constat autē q̄ inter actores
 reum & iudicem debet esse differentia personarū. vt. ff.
 de iur. om. iud. l. qui iurisdictioni. & ff. de iud. l. si a me
 & ff. de arbi. l. pe. C. ne quis in sua cā i rubro & in nigro.
 & plene per Inno. extra de verbo. signi. ex parte. Que-
 ro vtrum pares debeant eē de eadez p̄uincia? Respo-
 deo sic. ne cogant̄ extra p̄uinciam vagare. vt. s. d. pa-
 ce tenē. c. si duo. §. si tres vel plures. q̄ iniquū est q̄ iudi-
 ces vel litigantes cogantur de patria exire. vt in aucten.
 vt litigan. circa princ. col. ix. & in auctē. de questio. §. sup
 hoc. col. iij. & c. de decurio. l. curiales li. x. nisi forte in ea
 p̄uincia nō reperiantur pares & sit locus vicinus. ar.
 ff. de dam. infec. l. iij. §. si taz vicinū. & ff. de tu. & cu. da.
 ab his. l. diuus marcus. Quero si pares sint suspecti
 vtrū possit eorum iurisdicō declinari? & videt q̄ nō
 sunt ordinarij iudices. iudices dico singulares i cā feu-
 di nō generales. vt no. s. de inuesti. in maritū facta. c. j. i
 glo. que incipit. & istud. iudex enim ordinarius nō decli-
 nat̄ sed ei alius aggregatur qui nō sit suspectus. vt. C.
 de iur. om. iud. l. nemo. & c. de iud. auctē. si vero cōti-
 gerit col. vj. naz. ratiōe adiuncti purgat̄ suspitio frau-
 dis. vt. ff. de suspe. tu. l. si tutor aliquo. ff. de eden. l. si q̄
 ex argētarijs. §. j. Sed tu vic q̄ ex iusta cā pōt recusari.
 nam de iure cano. etiam ordinarij recusari possunt. vt
 extra de so. compe. c. licet. & c. si quis cōtra clericū. Por-
 ro in feudis ratiōe iuramenti: si discrepat ius ciuile a iure
 canonico debet seruari ius canonicū. argu. dicti. c. no-
 tit vt dixi. C. de operis libertorum i. l. liberti liberte q̄
 ad finem. Non ob. supra: an apud iudicem vel curiā do-
 mini questi seu. debe. termi. c. j. in fi. quia ibi loquit̄ d co-
 lorata recusatione nō de iusta. argu. ff. de mino. l. mior.
 auē. magistratus. & in. c. suspitionis. de offi. dele. & facit
 s. de inuesti. in maritum facta. c. j. §. fin. ibi tamē Jaco.
 bel. tener q̄ recusari nō possunt quia sunt ordinarij.

Donec quidā dicit se vasallum eē alicuius vt rem in
 feudum rectū habeat ab illo: petēs ab eo inuestituram.
 ille negat hūc sunt esse vasallū: & ideo non videt in illius
 curia pares habere: nūquid i isto dubio cognoscāt pa-
 res? Rñdeo sic. ar. ff. de iud. l. si quis ex aliena. & s. d. cō-
 tro. inter vas. & epi. c. ex eo. & c. de peti. heredi. l. si pu-
 eas. In cōtrarium facit glo. ordinaria que est in. d. c. i. d.
 inuesti. in ma. facta. Inno. dicit q̄ quādo causa iurisdic-
 tionis pōt separari in cā p̄ncipali tūc ratiōe dubij co-
 gnoscit ille qui alias cognitionez nō haberet. sed vbi nō
 pōt separari: quia cā cāe est cā non solum p̄ncipalis sed
 ipsius iurisdictionis: tūc nō potest cognoscere ne in cau-
 sa sua cognoscat. vt notat Inno. de foro. compe. c. vez
 & facit quod no. ff. ad munci. l. de iure per Acc. Que-
 ro vtrum coram paribus habeat locū recouētio sup re
 feudali? & videt q̄ non q̄ pares habēt iurisdictionē sin-
 gularē & limitatā. Item p̄ter iur̄ ciuilis regulas. Item
 iste cōtrouersie pertinet ad diuersa capitula iurisdicō
 nū: ergo non habet locū ius accrescēdi. arg. ff. de acquir.
 re. do. l. in agris. ff. de cōdi. & demō. l. mulieri & tūo. ff.
 de bonorum poss. l. sed cum patrono. In cōtrarium est
 regula iur̄. vt. C. de sen. & interlo. om. iud. auē. & conse-
 quēter. & habuimus glo. ordinariam notabilē i. d. c. j. s.
 de cōtro. seu. apud pares termināda. Non ob. iura con-
 traria. quia in eis agitur de magno p̄iudicio. puta de
 successione vel obligatione. Sed iurisdicō nō continet
 magnū p̄iudiciū: imo continet fauorem: quia partes
 non habēt adire diuersos iudices. arg. in. l. j. ff. de qui-
 bus rebus ad eūdez iudicem eas. l. j. Et no. q̄ ois re
 couētio auget exercitiū iurisdictionis etiam subsistē-
 do. verbigratia si iudex q̄ nō pōt cognoscere nisi a centū
 libris. s. per recouētionē recognoscat de quinquagin-
 ta. ideo enim h̄ augetur iur̄ditio quia per hoc acquirit
 vnum gradum iurisdictionis quem prius nō habebat. nā
 & si rex frācorum acquireret vñū castruz paruum q̄ d̄ p̄i

us non habebat vicef augeri quodam gradu eius iurif
dicio. **I**te nota q duplex est recouentio quedam pre
iudicialis & obstativa i qua prius procedit q̄ in princi
pali. vt no. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. si fili. r. C.
de ordi. cogni. l. si. r. argu. C. qui accu. non poss. l. j. C. ad
l. sta. de plagijs. l. preses. C. de adul. quoniā alexandrū.
Quedam est recouentio secundaria & simplex & copari
bilis cū principali & de ista loquit dicta auē. r. extra de
rescri. dispēdia. §. reus quoq. l. vj. **E**x predictis ap
paret q licet recouentio absorbeat originalem peritionē
& ip̄am perimat & extinguat q non extinguat quātū ad
iurisdictionē etiā delegatam. vt notat **I**nno. extra de re
sti. spolia. c. ex questione. quod est no. dignū. **D**ubita
tur tandem de aliquibus alijs dubijs. primo vtum va
sallus possit agere cōtra d̄minum suum ad penā furti &
dicū quid am q non: quia hāc peritionē reuerentia de
bet excludere. ar. §. de mili. vasal. c. j. r. §. in quibus cau
sis sen. amit. c. j. ver. cōmodo. r. per **I**o. an. in addi. **S**pe
cu. i. ti. de actio. r. obliga. r. solu. §. sequētem. **A**lij dicunt
cōtrarium q non habet necesse venias petere. **D**ic q aut
i libello exprimit actione furti & non procedit libellus.
Aut nō exprimit & procedit: quia videt agere certi cōdi
tione generali que nō infamat nāq ad infamiam magis
ispicif genus actionis q̄ genus cāe. vt elegāter no. in. l.
certi cōditio. in prin. ff. si cer. pe. r. idem dico si quis agit
cōtra sacerdotem suum parochialē: vel cōtra eum qui
leuauit eum de sacro fonte. argu. ff. de dolo. l. non debet
Idone q vasallus cōqueritur de domio qui ab ipso
vasallo exigit seruitia nō. debita vel vltra solutū modū
quod remediū iterabit vasallus? **R**ūdeo officium iur
dici. negatoris enī intentare non pōt quia vasallus ē.
Sed ne quid exiga. §. modum. l. prouidebit preses pro
uincie. vt. ff. de offic. presi. l. illicitas. i. princ. r. argu. ff. de
var. r. extraor. cogni. l. de vsu aque. r. quod no. ff. de rei
ven. l. j. §. per hanc. r. insti. de actio. §. preiudiciales. r. p
Inno. in. c. cōquerente. de offi. ordi. **Q**uero pone qui
dam tertias prescripsit contra vasallum: tādē domi
nus egit rei vendi. directa & recuperauit feudum: de
mum vasallus agit contra dominuz & vult eum recupe
rare a domino: queritur an possit? r. est arg. q sic. ff. d̄ i
offi. testa. posthumus. §. si quis ex his. r. quod no. e. titu.
l. pater filium. nā cū dominus cōtra vasallū nihil prescri
psit nec succedat in ius prescribētis nulla exceptione
pōt dominus se tueri. **E**t q non succedat in ius prescri
bētis probat: q̄ utile dominiū prescribētis auibilat p
pter directum dominiū euincētis. vt. ff. ad trebel. l. si be
res. **I**n cōtrarium videt q vasa. qui passus ē rem p
scribi cām i gratitudinis cōmisisse videt: q̄ alienasse cē
set. vt. ff. de verbo. signi. l. alienationis. ff. de fundo. do
ta. l. si fundus. Sol. fm pileum: vasallus tam negligens
contra dominiū agere nō pōt quia iuri suo renūciasse vi
det. arg. C. de his qui a non domino. l. fin. ff. ad trebel. l.
facta. §. si quis bo. r. quod no. in si. ff. de nego. ge. l. si ego.
pileus. **F**acit ita quod no. i simili. C. de pigno. l. vincap.
r. ff. qui potio. in pig. habe. l. claudius felix. r. ff. de ptra
ta. l. filius. §. sed cū exhereditatio. ver. erit ergo. **D**icas q
opi. **P**ilici ē verior. r. ista pulchra est questio quā profe
quit **I**o. an. in addi. in ti. de feudis circa. ij. col. **D**omi
nus enim nō pōt cōueniri actione personali quia iā tra
didit: nec ad patiētiam: q̄ illa est accessoria personalis
actionis. vt. C. de vsufu. l. corruptionē. nec utile rei vē.
quia utile dominiū ē abortum per prescriptionē. vt. C.
de prescrip. xxx. āno. l. si quis emptionis. **Q**uero
quero vtū dominus qui habet rei vendi. cōtra extrane
um possessorem aduocet ab eo fructus quos ip̄e tertius
possessor perciperet? r. videt q non quia d̄minus non
habet plenam rei vendicationē sed semiplene ius ven
dicandi: quia fructus pertinet ad feudatarium. **P**ro r
contra facit quod no. ff. de rei vendi. l. fructus. r. ff. d̄ cō

di. inde. l. indebiti. §. sed si nūmi. r. in. c. j. §. si. §. hic finit
l. corra. r. diri. §. an agna. vel filius. **C**onsidera hic vtū
vasallus qui non sepat fructus faciat fructus lu. r. quo
liber separante. nam in vsufuctuario habemus qd no.
ff. de vsufu. si iur. decerpserit. ff. quibus modis vsufu.
amit. l. si vsufuctuarius messem. facit. ff. de vsufu. l. q
scit. §. si alieno. **S**ed certe lz non faceret fructus suos ta
men veniūt in cōfessoria restituēdi officio iudici. vt. ff.
si sui. ven. l. loci corpus. §. in cōfessoria. r. videt expressuz
ff. si vsufu. pe. l. penul. §. si r. licet sua negligētia ep̄bitē
ta cadet ab ip̄orum fructuum petitione non tamē hoc p
dest domino quia sunt percepti hic antequā sint p̄prie
tati cōsolidati: videt ergo possessores a fructibus absol
ui debere. nam cū actor nō sit dominus nisi nude p̄prie
tatis ergo nullum ius habet quo ad fructus. **S**o. **R**off.
disputādo determinauit istam questionē q̄ iste extrane
us possessor qui nulluz ius habet cōdēnet proprietario
ad restitutionē fructuū nec possit opponere de iure ter
tij prescrip. cum illud ius emanauerit p̄scriptione quod
verum puto q̄ aliquādo inhererunt solo r. fuerunt pars
dominij. vt. l. si. §. pe. ff. que in frau. cre. l. fructus pendē
tes. ff. de rei ven. r. c. alias secus. vt in p̄posito no. **S**pe.
de loca. §. nunc aliqua. vers. ibi r. habetur in. d. §. si nū
mi. per gl. r. doc. i. d. l. fructus. **Q**uero an vasalli pos
sint prorogare iurisdictionem i alium q̄ i dominum vel i
pares? glo. sentit q sic per regulas cōmunes. nam pro
rogare iurisdictionem ē ius patriū r. nō ius iuriditio.
quia est voluntarie iurisdictionis r. non cōtentiose. **I**tem
erquo partes sunt concordēs nulle sunt partes superio
ris in obstando. argu. ff. de re iudi. l. si cōuenit. r. §. de
cōtrouer. seu. apud partes. c. i. **I**n cōtrarium videtur
q̄ quādo iuriditio ē resuata alicui tāquam superiori in
terior nō pōt cām declinare etiā prorogando. vñ dici
mus q si papa resuat sibi iurisdictionē velint nolint par
tes erunt sub papa. vt no. de exce. prel. c. inter dilectos.
in nouella. r. in. c. tibi qui gratiam. de rescrip. l. vj. p. gl.
r. **A**rchi. r. in. c. cum. **A**ld. ferrariē. de consti. per **I**nno.
quod verum puto si superior ē princeps. secus si inferior
a principe. nam tunc eo inuito videt q possit prorogare
sicut r. i arbitros compromittere: sed tutius ē dicere vt
omnis eēt collusio q̄ domino prohibēte non possunt: p
ter. extra de foro compe. ex transmissa. **Q**uid ergo i do
mino ignorante? videt distinguendum vtum habeat ius
tam cām prohibitionis vel nō: sed verius ē fm **B**arto.
q nō possunt quia agitur de eius preiudicio. vt no. bar.
ff. de no. ope. nūcia. l. i. §. r. post operis. r. per **D**oc. de in
di. extra i. c. coeterni. r. si iudex. ex prorogatiōe icepit co
gnoscere. domio ignorate ip̄o tamen postea sciēte domi
nus poterit eis precipere sub debito fidelitatis ne proce
dāt amplius coram ip̄o. nā vt elegāter ait **I**oā. mo. illa
regula vbi ceptum est iudicium ibi finiri debz: tūc habz
locum vbi nō sit preiudicium alterius iuriditioi. vt no.
per eum i. c. accusatus. de here. l. vj. **Q**uero i quo lo
co pares debēt facere curiam siue sedem pro tribunali?
Rūdeo i loco more maiorum prescri. vt. ff. de iusti. r. iur.
l. penul. r. si nō est preturus r. determinatus certus loc^o
ip̄i determinabūt locum cōgruū habitum r. honestū par
tibus nō suspectum. vt. ff. de arbi. l. diem proferre. §. si
arbitr. **Q**uādo enim iudices speciales non habent de
terminatum locum ip̄i possunt determinare: que loci de
signatio est quedam interlocutoria quā mutare possunt
suo arbitrio dūramen partibus inotescat. vt. C. quomo
do r. quādo iudex. l. si vt proponis. r. l. preses. **S**ūt enī
quidam iudices singulares qui nō determinatuz locum
habēt: s; vbi iueniūt malefactorem ibi suspēdūt ip̄m: r
isti possunt executionē suam facere etiā nō sedendo pro
tribunali. **S**i enim iueniūt latronem i siluis ibi faciunt
eū suspēdi: certū ē q̄ ibi non est loc^o competēs tribunal.
r. tamen ibi tūgūt officio suo extraordinarie r. de factor.
r. ita

ita fuit cōfuetudo. Sed de iudicibus singularib⁹ qui habēt iurisdictionē ex p̄scriptōe in certas personas: dicitur Im. q. si per cōfuetudinē p̄scriptā ē ei certus & determinatus locus nō possunt eū mutare: supple eim nisi de partū volūate: quia partes possunt progare iurisdictionem de loco ad locū sine iniuria alterius iudicis. ar. ff. de solu. l. quero. Si autē nō habēt determinatū locum tūc Imo. equiparat eos arbitris. vt ipse notat extra de fo. compe. cū cōtingat. De duobus autē iudicibus habē eibus. cās colligatas dicit q. possunt i procedendo simul pcedere: sed lata snia nō debet de delicto eiusdem hominis sepius queri. & sic obstat exceptio rei iudicare & nō litis p̄dent. s. c. p. hoc. de heredi. li. vj. in glo. notabl. De arbitris autē iuris qui succedūt i iurisdictione iudicis ordinarij recusari possunt dubitari: verum deberēt sedere. p. tribunali i iudiciā ipsius iudicis vel alibi. P̄tō: tamen eos eligere posse locum humile & idoneum sicut possunt arbitri simplices qui nō habēt p̄torium. ff. de iudic. l. si locus. & adde quod notat. C. de sen. & interlo. om. iudic. l. cū sniam. vbi glo. q. iudices boni. & alij particulares iudices nō habētes certam & deputatā sedem possunt ferre sniam i domibus eorum vel in alijs publicis & honestis locis q. noti iudices etiam deputati p̄ cōmune bono nō iter filiam & priuatū nō habēt certam sedem & tamē iudices sunt. vt no. C. de sentē. que sine certa quāti. l. ij.

Quedam sunt etiā ciuitates ita parue que nō habēt tribunal cārum vt ciuitas lune i lombardia. vt. ff. de ex. cu. l. i. qui duas. §. decem. Ciuitates enim cōsumpte a mari vel alia isectidē habēt dignitatem & nomē dignitatis: & tamen de facto nō habēt sedem suorum antequorū magistratū. Nota q. ois qui iurat sicut nō iurat cōtra deū ita nec iurat cōtra imperiū: itaq. ab oī iuramento fidelitatis excipit imperator: q. p̄iceps mūdi est: & ita vt dixerim corporalis mundo deus. Sed pone q. expresse iurat cōtra imperatorem & contra oēm hominē. Rūdeo nō valet iuramentū: q. est volus exp̄ssus & cōtra legē & cōtra bonos mores ē p̄scriptū. vt. C. de legibus & cōst. l. non dubium. & l. inf. gē. §. p̄tor. ff. d. p̄ctis. & c. non est obligatoris de reg. iur. li. vj. Sed pone q. iurauit cōtra oēm hominē excepto q. cōtra impatorē Charolū quartū quo mortuo successit in imperiū latissimus ei⁹ filius ip̄atoris modernus: nūquid iste domin⁹ latissimus videtur nominatim except⁹? & videt q. nō: q. nō solū fuit exp̄ssum p̄p̄iū nomē: sed etiam temp⁹. ff. de libe. & posthu. l. gallus. in prin. & l. ceter. §. luti. ar. i. c. abbate. de re iudi. li. vj. In cōtrarium videt q. ipsa dignitas & nō persona ē cā finalis exceptōnis. quisquid ergo adijcit dignitati videt adiectū cā & emōstrat onis. ar. ff. de lc. ij. l. q. d. p̄ncipi. vt. C. de post. here. insti. l. ij. quod ē ver⁹. Quero vtrū sicut debeat excipi imperator ita debeat excipi rex: puta domin⁹ rex francorū qui super oēs reges est: Imperat. rem enim semp̄ exopto: q. tāquam stella matutina i medio nebule meridionalis iminet. Rūdeo sic cū sit domin⁹ iurātis & ei⁹ cui iurat & quo ad suos subditos ipse sit i regno suo tāquam qdam corporalis deus. nō tamē per hoc dicit q. ipse sit alter imperator: q. vnum est imperiū. vt. ff. de ori. iu. l. ij. §. p̄ncip. de cū esset ibi dum dicit: necesse ēē recipub. per vnum p̄suli. nā & si de⁹ vnū āgelū extineret a sua potestate supposito q. hoc possz: nō tamē ille āgelus esset deus. Ita excepto vno rege ab imperio nō tamē ille est impator. & ponit Spec. de seu. §. ij. ver. xv. Donec q. quis iurauit fidelitatem cōtra oēm hominē & cōtra seipm: nūquid tenetur iurare dñm cōtra seipm? Rūdeo si iurās habet malā cām tenet ex iuramento fidelitatis. Sec⁹ si bonam. ar. in l. vltima. C. de nō nu. pec. & ff. de verbo. obliga. l. venditores. & vide. §. hic finif. l. eona. e. j. §. si. cū ibi notatis.

Quero quid si iurauit fidelitatem cōtra oēm hominē excepto se: vtrum videat excipisse filiū & vxorem: vt sic

exceptio aliquid operetur? Rūdeo nō: q. quod tacite iest si exprimat nihil opat augmenti vel dīmīntiōis: i quo dicit. vt. ff. ad turpil. l. j. §. suspecti. & in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. & in. l. stipulatus fuero per te. de verbo. obliga. & in. demē. cxiuit. de paradiso. de verbo. signifi. i. §. cūq. natura terminū restrictiui. vbi ter. no. ad hoc. Et si querat quid ē illud q. d. tacite inest? Rūdeo tacitus intellectus contractū accomodantus a natura actus. vt C. de fideiussio. l. non recte. & ff. mand. l. qui mutuum. §. non ideo.

Que sint regalia. Rubrica.

Idest res & iura p̄cipua regis vel imperij seu fisci romanorū vel cuiuscūq. regis qui i regno suo ē monarcha: licet imperatore minor ambitu circuli sicut scassa ē minor nauis. vt. ff. de enic. l. scassam. & l. vlt. ff. de fun. i. struc. Est enī p̄ncipis equidē solus domin⁹ sui territorij & maris sibi subiecti. P̄tō: territorium nō ē aliud q. terre spatium munitum & armatum iurisdictione. In mari autem nō dicit territorij: nisi forte habito respectu ad aluē maris. Sz dicitur districtus. i. aque spatium seu latitudo similiter munita iurisdictione & impio. vt. e. vbi periculū. de elec. in. vj. Dicamus ergo de istis regalibus fm ordinem littere.

Egalie. Nota ergo q. regalia ad regem pertinent: ita q. nō ad alium nisi ex regia cōcessiōe vel largitate pertinet infra scripta videlicet archimandā quod est nomē gabelle: vel licētis faciēdi arma: vel quedā milia.

etia. questuaria reſuata imperatori: vel auctoritas: puta faciēdi admiragium i mari vel in terra ducem exercit⁹ vel aliquid quod a solo imperatore cōsuevit cōcedi. ar. ff. de his qui no. infami. l. atbleras. §. designatores. Itē vie publice dicitur regalia. Et que dicant vie publice & que priuate habet. ff. nequid in loco publico. l. ij. §. p̄tor. Item oēs portus ad regem pertinent. Et quis dicat portus habet. ff. de verbo. signifi. l. portus. Item oia flumina nauigabilia & alia ex quibus nauigabilia fiūt. de flu. l. qua minus. Et hic ponit Bnd. de iler. de molēdinis & vlu aque per medium p̄d orū meorū i flumie nauigabili decurrētis: & recitat opinionē cōmunē: & remittit ad Roffr. in rī. nequid in flumine publico ripa ve eius fiat. §. si. Item ripe fluminū publicorū. l. ripatica q. soluit & tranſeunt per nauigulam de ripa ad ripam vbi ē de cōfuetudine. Quid de alueis fluminū publicorū? Quidam dicūt q. aqua est cōmunis: alueus vero non: dicit vt notat Lvn. ff. de rerum diu. l. quedam in lec. B.

Adde q. ille qui ē in portu nādum ē in v̄be. de au. & arg. lega. l. siquis ita. §. Extra nota q. pedagij p̄ securitate p̄stāt. vnde qui soluit pedagij non p̄t capī p̄ represalijs. dicit Bnd. C. ne filius pro pa. i. auē. habita. vbi oino vide per Bnd. Et. §. de pace iuramento fir. i. e. j. §. cōuenticulas. & qui seu. va. possunt. in. c. j. i ver. extra quero. vbi dixi i. §. q. de feudo. Itē theologia: & littera exponit quid est dictum theologia. i. v̄tigalia: & dicitur a tollo tollis qui tollitur a tranſeuntibus ratione soli publici. vt. l. j. ff. de publica. Queritur vtrum illi qui emunt a cōitatibus terrarum ruscie & lombardie ius colligēt pedagij possint licite emere: & vtrum sit dolus malus ea fraudare ita q. in loro p̄ciētie vere iusticie eueant fraudantes. Forum enim cōsciētie & vere iusticie idē esse arbitror: & videt q. talium v̄tigaliū & simillam interdicitur sit cōmertium: quia sunt cesario vt hic. & tā illi qui emunt q. qui vendūt sūt malefidei exaratores & furtum cōmētūt q. a tranſeuntibus rem alienaz it̄cipiūt: quod nemo p̄t nisi p̄ncipis. nam vt hic dicit regalia sunt. So. dicēdū ē q. quedam

sum: ciuitates que hoc habet ex privilegio et tunc possunt
vri sed non abiri privilegio. Quedam habet vt quidam
asserunt ex pace constantie: et idem fm Jaco. butri. Que-
dam nituntur ex prescriptioe seu proprie loquedo ex co-
suetudine: et tunc aut est prescripta tanto tempore qd eius
contrarij memoria hominu non existit: et idem quia talis
consuetudo equiparat privilegio concesso a principe ex cer-
ta scientia. vt extra de verbo. signi. super quibus. §. prete-
rea. et no. in specu. de ea poss. et proprie. §. quia vero ver.
quid de colligebus pedagiu. Aut est consuetudo mino-
ris temporis et non sufficit: tum quia via publicas non pre-
scribitur: tum quia talis consuetudo a lege dānat. vt. §. de
pace iuramen. fir. §. illicitas: tum quia non habet eam
continua. nam non semper homines transeunt qui pedagiu
soluant. arg. ff. de sui. vt. predio. l. foramen. Sed Bart.
dicit qd aut prescribitur contra aliquem qui habet ius col-
ligendi: et tunc prescribit longissimo tpe tamē requiritur
eius scientia sicut in futuibus. vt. C. de serui. et aqua. l.
ii. Dicit Inno. qd consuetudo non prescribitur nisi contra
scientem: qd ex tacito consensu provenit. de verbo. signi. e.
abbate. et ibi in nouella. Aut prescribitur solimodo con-
tra transeuntes: et tunc requiritur tantu tempus cuius contra-
rij memoria non existit et etiam qd sciat imperator vel ei-
locum tenes: vt ipse no. ff. de publica. l. si publicanus. §.
si. qd non placet qd non constat per dictu. §. illicitas. ipe-
ratorum scire istos abusus: et qd non prescribitur contra ce-
saream potestatem. vt. C. de prescrip. xxx. an. l. eomperit
sed contra priuatoiu libertatem et utilitatem. et ideo cum
non tagat principes eius specialis scientia non requiritur
per ea que notat Inno. de offic. ordi. coquerente de hoc
per L. vnum. et Jaco. butriga. c. noua uectigalia. l. j. et ij.
et dicit. C. de iure iur. an. i. l. j. Et nota mirabiliter qd ex
eo qd princeps dānat aliquid videt habere quadā scien-
tiam in genere qd contra eius dānatū fiat. Item qd ex tali
denoto non impedit prescriptio tanti temporis cui in-
tij memoria non existit qd talis prescriptio equiparat pri-
uilegio. d. c. super quibusdam. §. preterea. nec potest dici
principem ignorare cum sciat per se vel per alium: vel et
in genere. vt. j. dicam. Sed quero vtrum per istā co-
suetudinem vel prescriptionē acquirat ius ipsi solo sine
territorio: an solimodo persone puta comiti prescribē-
tū tale ius passagij: et videt qd ista prescriptio sit perso-
nalis. vt. ff. de sui. ru. predio. l. pecoris. Dicit qd est rea-
lis. vnde transit cum solo: et hoc apparet qd non est repire
aliquam personam cum qua finiat. Et nota qd distinctio
Barth. bñ est vera iquantū distinguit qd aut volo pre-
scribere ius iam formatum in persona alterius et prescri-
bo longissimo tpe: qd intellige sine ti. s. cū ti. sufficeret pre-
scriptio longi temporis. vt. C. de prescrip. longi tēporis
l. si. nam ista prescriptio non est iuri contraria qd ius iam
formatum est et inesse deductus: et vt ita dixerim de publi-
eo factum est priuatum: nec requiritur scientia alterius qd
illius qui prescripserat. Scientia enim transeuntem ideo
non requiritur: quia non dicitur contra eos proprie prescribi
cum non intersit eoru cui soluant. facit quod notat Inno.
extra de maio. et obe. iter quattuor de resti. spolia. c. oliz
el tertio. et d. c. coquerente. num etiam qd si prescriberet con-
tra eos prescriberet contra incertas personas. et sic certa sci-
entia impossibilis est haberi. Aut volo ius de nouo for-
mare et prescribere contra libertatem transeuntem et tunc
requiritur tps cuius contrarij memoria non existat. non tamē
opz pbare de certa scientia principis: qd tunc ipm est cer-
tum scire l. j. in pñlo et in genere. vt. §. dicit. Et nota qd
in primo cau prescribitur quasi pñloia contra quasi pñlo-
ria. l. j. in cau se do prescribitur quasi cōfessoria contra negatoria
qd contra dños: et facilius est prescribere pñloia qd con-
tra negatoria. ff. de vñca. l. sequit. §. si viam. et vide de
negatoria que a transeuntem itentat. ff. de cōdi. et demon.
l. quibus diebus in prin. per Ricu. Et pone qd ali

quis nobilis habet ius passagij ex privilegio principis
nunqd idem sit ac si prescripseret? Dicit qd sic ar. ff. de le. iij.
l. pater. §. quidecim. et qd no. Jaco. but. et Sultel. in. l.
j. C. de eo qui p sua iurisd. 3 Item monet. i. aucto-
ritas faciendi monetas publicas. An. de iser. quere hic
de his qui faciunt alchimiaz: et dicit qd si ipendit tñ p
tanto: et tale p tali sine aliqua falsificatiōe forme vel ma-
terie non punit alchimista qd est ars pñpici i genio iueta
et tanqz a philosopho. Super hoc et pñluit dñs Eldr.
i cōsilijs suis. et loquit Jo. an. in addi. spec. i rubrica de
crimine tal. Item pene maleficioruz fiscalis sine regis.
C. de mo. mul. l. mulctarum. Item bona vacatia. vt. C. de
bo. va. l. j. l. r. Item turpia lucra que ab indignis extor-
quent. vt. ff. de inof. test. l. papi. §. meminisse. Item bona
contrabētium icesas nuptias vt in auc. de inel. nup. in
princi. col. ij. et idē si contrabit icesus sine nuptijs: qd ma-
gis delinquit. ar. in auc. de resti. et ea que parit. §. si. eol.
iij. Item bona omnia cōfiscatoruz. vt. C. ad. l. iul. d. vi.
l. si tutoris. ff. de capi. dimi. l. tutelae. §. si libertate. Item
oēs redditus plaustoz et nauigioruz qui redigunt in pub-
licum et quecuqz ppter talē cam icidunt in cōmissuz. vt.
ff. de publica. l. cōmissa. et ff. pro so. l. cū duobus. §. ideoz
rūdit. Item collecte siue sicut ordinarie siue repentine
p Bart. in. l. actor in pri. ff. de re iudi. et l. j. glo. dicat qd
collecta est munus qd imponit pñone p rebus. vt. ff. de mu.
et honori. l. rescripto. §. si. tñ An. de iser. dicit hic qd si sūt
ordinarie collaciones qd idem est dictu qd idiciones que
sunt munus patrimoniale: et istud prodest scire propter
id quod notat ibi Dy. l. vtrum ad eas soluendas teneā-
tur non subditi qui ibi habet possessiones. nam ad mu-
nera patrimonialia oēs tenentur. C. imu. ne conce. lib. r.
l. si. et vide quod no. i. c. si peruenit. extra de imu. eccle. in
nouella. Et aduerte quia indictiones quadoqz im-
ponuntur personis pro rebus: vt plene no. i. l. indictiones.
C. de icol. l. r. et ibi no. et i rubrica. C. de indictionibus.
Et in illo non debet posse imponi forēsibus: sicut nec po-
test collecta vel aliud munus patrimoniale quod impo-
nit persone pro rebus. vt per Barro. in. l. j. C. de muli.
et in quo loco. l. j. quando ergo collecta equiparat indi-
ctioni solum opat qd de extraordinarijs sit ordinarium.
vt in. d. l. j. et indictio per bar. et in. l. hi qui de iure imu. et
in. d. l. i. ad si. de mu. et in quo lo. dixi latius. C. sine cen-
su vel re. in. l. si. et per Bre. i. c. j. de imu. eccle. l. vj. et Spe-
cu. in. ti. de cle. cōiuga. §. j. ver. ad huius. 3 Sed ad soluē-
dum passagium pro rebus tenerent quicūqz transeuntes
imo maxime colligunt a non subditis. C. loca. l. penu. §.
nauē. Item ad regē pertinet potestas creandouum ma-
gistratuū. vt in. auc. de sea. civi. col. iij. per totum. nam
omnis iurisditio et districtus apud principem est: et oēs
iudices a principe administrationez accipere debent: et
iuramentum prestare quale a lege constitutum est et post pacē
constantie. vt no. §. de pace iurame. fir. §. iudices. in gl.
que incipit. et ita notat. Item oēs insule principis sūt.
vt. ff. de inai. l. insule. ff. de publica. l. cesar. Item oia pala-
tia deputati in ciuitatibus pro iusticia exhibēda. Item
oia bona cōmittētū crimē lese maiestatis: et reliqua hic
i ter. cōtēta. Ultimo no. qd si papa facit aliquando
regem: omnia ista querunt regi quasi specialiter concessa
Item l. oēs iurisdictiones sine regis: tamē non oēs iurisdic-
tiones sunt meri imperij. Et an iurisdicōes pñt vēdi: vi-
de. ff. de publica. l. eorē p bar. et pbat hic qd non qd princi-
pis sunt ergo vēdi non possunt de iure romano loquedo
ar. ff. de le. j. l. apud iuli. §. si. et §. de le. cona. c. j. §. ex ea
dem. l. Similiter in terris ecclesie omnis iurisditio et ois
districtus est pape. et ab alio qd a papa emi vel cōcedi non
potest. ff. qd vi aut clam. l. prohibē. §. plane. Dñs Anto. d.
iser. i. isto. c. multū extēdit se: sed qd nimis est plius in ver-
bis potest qd in sentētijs non cure occupat mēbranas. ar.
C. de ap. amplioz. §. in resutatoruz. et l. j. ff. quod me.
cā 113

§. sequenti. et C. col. di. l. pe. Illa ergo res dicitur proprie diuisibilis cuius partes possunt adequari. Item vult dicere lra quod iudicium col. diuisio quod dicitur feudatario vel contra feudatarium non finit minori spacio. xl. annorum: quod est speciale in feudis. Nam in alijs prescribit. xxx. annis: nisi sit actio perpetua in iudicio. vt. C. d. an. ex. l. patria. secunda de. de. cer. Item non huiusmodi diuisionis iudices esse magistrum: vt h. in vbo per iudicem. Et an iurisdictio possit diuidi vide i spe. de seu.

item heres. Nota quod heres tenet habere firmum factum defectu concordat. §. q. suc. tene. c. j. ff. de iure do. l. si ego. §. j.

item eadem lege. Nota quod inuestitus eadem lege et eodem iure dicitur habere quomodo habebat inuestitus: quia qui administratio aliter vritur debet vti cum sua causa suisque vicij. vt. ff. de regu. iuris. l. quod ipsa. ff. de acquir. rerum domi. l. traditio. de acquirenda poss. l. pomponius. §. cum quis ff. de actio. emp. l. in venditione. ff. de manumissione. l. gaus.

item inuestitura. Nota hic quod possessio et inuestitura potest transferri et acquiri per se et per nuncium. Adodo quero quando per nuncium vtrū interueniat hic fictio aliqua? Sui. dicit quod sic. ff. de pac. l. ab emptione. Barto. dicit contrarij quod l. certe. §. si procur. ff. de preca. et facit extra de preben. c. accedens et

iccirco pares. No. hic ratione quare pes debent interesse: quia non est suspicandum de paribus quod testificentur precio precibus odio vel amore: et ideo nec de hoc eos interrogandos puro nec iuramento eorum hoc esse de necessitate exprimentum.

Si instrumentum. Nota hic quod si instrumentum fandi dicat falsum non fit accerrima indagatio: sed deserit iuramentum vasallo. quod intelligo nisi instrumentum sit a parte suspecta vt. C. de proba. l. iubemus. Dicit de. de cer. quod primo casu examinabuntur testes instrumenti si viuunt. Si autem non viuunt et dominus negat instrumentum verum per quas negatione sit res dubia propter auctoritates negatis quod vasallus debet iurare cum legitimis sacramentalibus.

Illud autem certum est de iure communi quod in instrumentis publico due oriuntur presumptiones. scilicet quod sit verum. et quod solene. imo possumus dicere quod duo oriuntur probationes. vt. C. de proba. l. cum precibus. et no. ff. de pac. l. iurgen. §. quod fere. Quero igitur si in instrumento feudi continetur duo testes quos tabellio asserit esse parces: an credat instrumentum? et videtur quod non: quia super ista paritate non constititur instrumentum. h. sunt verba enunciativa. Sed contrarium puto per no. in. l. i. C. de fide instru. et iur. baste fil. li. x. Si autem in instrumento non fiat mentio quod sint pares non presumam eos esse pares: quia non constat per instrumentum de ista extrinseca qualitate. vt. ff. de publica. l. quod cum quibus. §. si. Sed pone quod ipsemet testes in iudicio dicant se esse pares quilibet vobis de seipso: nunquid probant istam paritatem? Et videtur quod non: quia sunt testes singulares iuris no. i. c. bone memorie magatino. extra d. ele. p. ber. Item si testificentur iunctim de se et de alio quod ad illud alium non erit nisi vnus testis. Sed contrarium videtur scilicet quod vnus testis suffragetur alteri: et alter alteri super ista administratiua qualitate probanda. ad quod facit quod no. ij. q. vij. querendum. vbi omnino vide. Quot autem modis et per quot differentias appareant testium singularitates plenissime et vltra oes alios scribentes notauit. C. de testi. l. testibus vbi oino vide si placet.

Notandum. No. quod quando est peruersa iter domini et vasallum pares coguntur testificari: quod compulsi fiet per dominum et illos pes quod dicitur causa cognoscitur.

Et non quod pes habent iurisdictioem super pares et quod iudices habent iurisdictioem super testes. Item non quod ille qui dicit se nescire tamen cogitur veritate dicere: ergo valz et testimonium: alioquin frustra cogeret. hoc tamen et Ja. de arc. C. de iura. calu. l. ij. §. quod obfuar. et dicit quod testis qui heri dixit non credo potest hodie dicere credo: et qui dixit heri nescio potest hodie scire: quia possibili veritate in eadem posita nulla necessario sequitur falsitas. Et ibi Ly. i. rj. q. et per Barto. in. l. qui bona. §. si quis simpliciter. ff. de da. in. ec. quod limita antequam loquatur cum parte. vt. §. dixi de controuer. inuesti. c. j. ibi extra no. 3. Et ista questio facta est de facto hoc anno in ciuitate alessi. et alibi in hoc opere terigi. et istever. sumptus est ex rex. §. quod si inuesti. §. j. et si inuesti. iter dicitur et vasallis ori. c. j. circa punci. die vt ibi dicitur et i. l. presby. C. de epi. et cle.

Cuz dom no. Nota quod quando dominus datur iuramentum super facto proprio debet iurare se inuestituram non fecisse. Heredi autem sufficit si iuret se inuestire. In sacro enim proprio ignorantiam non potest pretendere se facta in alieno sic: et i. §. si fili. vt. l. vlt. ff. p. suo. et l. ei. q. i. puincia si cer. pe. Et Bar. terigit i. l. cum h. s. d. l. lega. dicit. §. si de inuesti. iter do. et vasallis ori. c. ff. 3.

Defensio. i. sacramentum subaudi quod est in duobus casibus. scilicet quando vasallus est in possessione et possedit minus anno: vel quando minus possidet sed vasallus actor asserit per se sola presumptio ne. vt. §. de pre. iter do. et vasa. de inuest. feu. c. i. circa punci. et §. de plue. rec. feu. c. ij. §. j. et ff. reru. amo. l. marcellus. et vide quod notat bar. ff. de tur. l. iter o. s. §. recte. et l. res. C. de crimie expil. ber. Nescire. alio tex. dicit se non credere et sic iurat de credulitate cuz iurat de facto alieno. vt. §. de plue. rec. feu. c. ij. §. et iurabit. Sed aliud e contra ratio in vasallo quod semper iurat precise sine mentioe scie de facto alieno. vt. eo. ti. c. ij. i quo iuramento dicitur nominare inuestitorem et dicere titulum sue possessionis per auctorem suum sicut dicit placet. i. l. cogi. C. de peti. ber. ibi notauit quod quod petitione hereditatis cogitur dicere titulum per primum vel aliquem cognatum. i. dicit allegare auctorem suum. Et quod dicit primum cognatum loquitur ex replicatione quod h. intestato quod h. casu a proprio cognato. No. ergo quod vasallus sine agat siue conueniat dicitur dicere per auctorem suum. i. denominare inuestitorem suum. vt. C. de proba. l. siue possideris. et quod no. i. c. j. de reg. iur. li. vj. Deinde no. quod sacramentum defuncti diuersum est a sacramento heredis: et ideo diuerso modo iuratur.

Item no. quod scientia heredis est diuersa a scientia defuncti. cum enim aia sit formata indiuidua impossibile est in duobus corporibus eandem animam esse. Sed accidentia anime possunt esse communia et possunt e contra non esse. Et ideo scientia patris non est scientia filij: nec ignorantia patris est ignorantia filij. Contractus tamen per se esse dicitur contra: tunc filij si filius est heres et idem tamen vtriusque vt no. ff. de acqui. poss. l. j. §. veteres. Et ideo si committit aliquid conscientie alicuius non potest alium substituere. gl. e. singul. ff. de arbi. i. l. sicuti. et l. i. epi. stola. C. de fideico. quod no. per executoribus testamento quorum conscientie committit. l. nulli in ver. conscientie. C. d. epi. et cle. 3. Eternum illum et ineffabilem filium semper excipio qui nouit omnia que sunt patris de pte. di. vici ma. c. saluator.

Baldi celeberrimi iuriscōsulti sup vsibus feudoz luculentissima interpretatio finit. Dapic sub illustri principe Joanne Galeaz cognomento virtutum comite publice propalata.

Comentariolū eiusdē Baldi super pace constantie.

In nomine sancte et individue tri-

nitatis. Im-

perator Federicus pacem suam lau-
dabilem summe attribuit trinitati: ut
fecit alias Justinianus. C. de offi. p̄sec.
p̄ro affri. l. i. nomine et in auct. de que

store. in prin. et in auct. de armis i prin. Ex quo sequit̄ bo-
num principū: melius mediū: et finis deo acceptabilis. in
auct. quō oꝝ ep̄os in pri. col. j. Ad ergo tanq̄ ipse s̄z tāq̄
deus v̄f facere. vt. ff. de acquir. pos. l. q̄d meo. Et nō sua
vice sed delegātis. s. dei cuius vice fungit̄. nam princeps
ē ordinarius oꝝ: et legatus siue p̄cōsul dei. vt. ff. de of.
eius cui man. ē iurisd. l. j. et in fi. i auct. de fide istr. §. q̄z er
go iperū. col. vj. fm̄ Hc. qui ita elegāter nōt̄ i auct. d̄ be
re. et fal. in rub. col. j. Sed quare iste stilus nō suatur in
lris apostolicis? R̄spondeo quia hoc facit stilus literarū pa
palū vbi n̄ sit alta exp̄ssio. vt nō. i. c. abbate. i. fi. de re iu
di. l. i. vj. i nouella. Adde q̄ cōsuetudo formalis debet ser
uari: alias instrumentum non valet. vt nō in auct. vt pre
ponatur nomen imperatoris. §. nos. enim. col. v. in glo.
puta. et.

imperialis clementie mansueti

serenitas. Ad q̄ imperator debet eē clemēs et mansuet⁹
vt hic. et. C. de of. comi. rerū priuatarū. l. vlt. Que q̄dez
māsuētudo ex h̄mānitate descendit et merito p̄icipi uest cū
nihil tā peculiare sit imp̄ialis maiestatis q̄ humanitas
vt. C. de dona. inter viruz et vxo. l. si. in fi. et. C. de testa.
l. si. ibi ad humanitatem dei respiciētis. Sic et princeps
serenus inscribit̄ seu deuotus. C. de off. magi. officiorū
l. scholarium. Itē magnanimus et benignus. l. j. C. d̄ the
sauris. l. i. r. Quam semper in subditis. Nota hic q̄
imperator: pacem: clemētiam et māsuētudinē et disp̄sa
tionē: fauores et gratias: solum subditis suis et deuotis
pollicet̄: non his quos vt hostes et barbaros iur̄ prose
quit̄: quos potius conuenit seuerē punire: et per hoc ipe
rator: iusticie terminos nō excedit. sed pot⁹ iusticia me
diante. p̄cedit. vt. §. hic finitur lex deinde cōsuetu. regni.
icipiunt. c. domino guerrā. col. r. Ideoq̄ subtili ingenio
ē ab eis velut a barbaris pecunia extorquēda: vt egesta
te laborent. C. ad. l. iul. mate. l. quisquis. et. l. domini pre
diorum. C. de agrī. et cēsi. l. i. ff. de po. l. bona fides. ff. d̄
re. mī. l. nō oēs. §. a barbaris. Nimirum igit̄ si cōtra re
belles ferocitas exerceat cum peccet eo q̄ cōtra dominū
suū bella exerceant. C. de cōmer. et mercato. l. ij. C. loca. l.
fi. v̄ij. d̄. quo iure. presertim si papa procedit contra he
reticos qui non possunt prescribere contra cōfiscatis bo
norum. vt no. i. c. i. de prescrip̄io. lib. vj. in nouella. et est
expressum. C. de aposta. l. apostatatum. hostes fidei non
p̄oregi sed exterminari oꝝ. vt. C. de summa tri. l. nullos
hereticos. sicut ēt deponat⁹. Depoñatus nūquam pre
scribit. v̄llo tpe non prescribit: q̄ a iure ciuili ē penitus
alienus. ff. de le. iij. l. j. §. his quibus. quia deponatus p̄
mortuo habet. vt. ff. de cōtra tab. l. j. et no. in. l. j. C. d̄ be
re. insti. et. ff. de libe. et posthu. l. gallus. §. et quid si tantuz
et forte ciuilit̄ possidere nō p̄t̄ et sic tali exilio incepta
vltra. interrumpentur. Disp̄sationes. Nota q̄ d̄
sp̄nsatio dicitur scurrilitatis et excessuuz mitigatio vel
remissio. facit extra de iudic. c. at si clerici. Item tamen
ciuilia raro disp̄sationes p̄mittit̄: quia nō debēt idul
gētia cria subleuari. vt. C. de coartatibus. l. si aperitor
li. xij. et cōtra rebelles et p̄ditores nūq̄ mite agēdum est
sed debent ipsi temeritatis sue conatibus opp̄tmi. vt.
C. de desertoribus et occultatoribus eoz. l. j. et. ij. li. xij. et
C. d̄ delatoribus. l. fi. li. x. Item hoc ip̄o q̄ quis p̄cit ma
lo intelligit̄ nocere bono i auct. de māda. prin. §. homici
dia. col. iij. et eis solus princeps securitatē dare p̄t̄ nisi

ex cā iure expressa eo. et. §. sed neq̄ hoc. et nō. ff. de publi
cis iudi. l. is qui reus. Delicta. i. delinquentes. sic. C. de
testa. l. iubemus i pri. Occurrit dicere illud vulgare euz
filius facit offensam p̄i et p̄i verberibus eū castigat di
cit eim pater filio: nō verbero te s̄z fatuitatē tuā. vt. C.
de emēdaf. p̄pinquo. l. j. fm̄ Edo. et alibi: nō punio ego
te sed mores tui accusat et puniunt te. l. palam de rira
nup. ff. de probatio. l. cum probatio per Accur. Disticti
bus. Nota imperatorem pietate moueri ad aliquid cō
cedendum. vt et al. C. de offi. p̄cōsul. et le. l. ij. ibi. d̄a vi
cit cuius allegationes humane p̄ium principem cōmoue
runt. vt. C. de aposta. l. bi qui sanctam. Debitam fidē.
Nota q̄ omnes tenemur principi: quia vt deus princeps
in celis: sic imperator vicarium suum et dominatores in
fide ac veritate et iusticia constituit in terris. vt. C. d̄ ve
teri iure enucle. l. ij. §. siquid igitur. et in auct. de cōsul
bus in fi. col. Preterea diuina pagina dicit: omnis
anima subdita sit principi et ducibus ab eo missis. vt ex
tra de censu. c. omnis anima. Deuotionis. Nota q̄
subditi debent esse deuoti. C. de vecti. et cōmiss. l. a lega
tis gentium. et. §. qui cau. fea. amir. c. obertus. §. j. col. r.
Aniuerfitas fidelium imperij. Nota de ista magna vni
uersitate que omnes fideles imperij i se complectitur tā
presentis etatis q̄z successiue posteritatis. hic colligitur
q̄ lex semp loquit̄. vt. C. de here. l. arriani. Innate pie
tatis. Ad q̄ pietas decet p̄icipes per quā solā dei ser
uaē imitatio. vt. C. de nup. l. iperialis. Eos et societate.
i. ligam siue cōfederationē tam sacra q̄z fiendā. j. col. de
vt. j. eo. §. item societate. In hac aut societate nō cōtine
tur Ferraria: q̄ nō fuit i cōcordia cū lōbardus fm̄ Ol
dra. In plenitudine gratie n̄e recipimus. Ad q̄ ille in
telligit̄ receptus ad plenitudinē gr̄e cui remittunt̄ cul
pe et recipit ad fauores. Ad indignationē puocaret. Ad
q̄ iniurie p̄icipis et dominos puocāt ad indignatōz fac
cit. ff. de manumil. l. testamēto ceturio. Itē nō q̄ iter of
fendētem et offēsum p̄sumit animi indignatio et ē p̄sum
prio nāle vulnerare p̄pter offēta. ff. de arbi. l. l. ff. de
adimē. le. l. iij. i fi. C. fami. her. in ip̄ius. Et per Inno. ex
extra de sentētia et re iudi. c. cum. §. et. Et q̄ aliqui presu
munt̄ inimici si lubest cā l̄z re vera nō sit: et ēt si ignorāt
iniuriā sibi factam. vt. l. j. ff. de his qui. vt indignis per
Barto. Credimus recepturos. Nota q̄ quando prin
ceps indulget beneficia sperat recipere grata fuitia ali
as non factur⁹: et ideo non mirum si ingrati perdunt gra
tias: nam oppositum dissoluit propositum. Sigillo
communi. Dicit Adoffie. q̄ in. l. facienda non est opus
sigillo principis. Adde dicunt Docto. q̄ contractus
probatur per sigilla vbi deficit tabellio. vt nota. in. c. ij.
de so. competen. in nouella. lib. vj. facit. C. q̄ testamē. fa.
pos. l. hac cōsultissima. §. fi. C. de testa. l. si vnus. Itē si
gillum habet v̄z cōsensus et cōfirmationis vt nō. C. de
rebus eccle. nō alie. l. ij. per acc. de fidei. l. iur̄. C. de
testa. mili. l. tribunus. §. vlti. Sine litteris. t̄n mutus et i
certus testis ē sigillū: et iō per solius sigilli p̄ntatōm non
p̄batur p̄missio p̄sertim sp̄alis. vt nō. in. c. q̄uis de pac.
li. vj. in nouella: q̄ sigillū ē res i animata. et vide q̄d nō.
de his que sūt a prelato sine cōsensu capituli. c. q̄to in
nouel. Sed aliud ē sigillum alterius fidei cōmittere ali
ud i cartis iponere. Et de instrumēto sigillū h̄ntē vel nō
nō. i. c. iter dilectos de fide istr. p̄ Inno. q̄ dicit q̄ tut⁹
est q̄ notarius se inscribat q̄z q̄ solum sigillum appo
nat: q̄ periculū ē q̄ sigillū destruat̄. Nos romanorum.
Dicit dicit impator q̄ vult istam pacē esse perpetuam. i.
quādū fides seruet̄. vt. ff. loca. l. quero. §. inter locatoz
insti. c. §. adeo. In perpetuum. per p̄ntē mundi etate et tu
rum. i. sine p̄finitione t̄pis: q̄ imperator facit hāc pa
cem nomic ledis non nomic proprio tantum: et imperiū
non moritur. vt. ff. de leg. ij. l. quod principi. et in auct.
quō oꝝ ep̄i. in fi. et no. per Ly. C. qui testa. fa. p̄ss. l. sigs

imperatores. et in. c. si gratiose. de rescrip. li. vi. et hoc ex parte imperii. Sed ex parte ciuitatum exponit i perpetuum. i. usque ad vitam ciuitatis. nam ciuitas mori potest si auctoritate superioris damnetur ad aratrum. ut notat Anno. extra de no. operis nuc. c. cum ex intincto. Item si pareat alluione vel casinate. ut. ff. quib. mo. usufruc. amittit. l. si ciuitati. et. ff. de lega. j. l. cum res. §. si. et qd no. i. c. non potest. de prebe. li. vi. in nouella. Item si fuerit potestra ciuitas i bano eternali imperatoris: vel in bano domini pape sicut Hug. et Odoff. Nam cum perdat ea que sunt iuris ciuilibus equiparatur deportato: quoniam ei qui condennatus est ad vltimum supplicium qui efficitur seruis penitus: et suam statim trahit secum ad executionem intellectualem. ut. ff. de penis. l. qui vltimo. et no. i. l. vlti. C. si a non compe. iudi. Sed hic dubitatur: an danata ciuitate ad aratrum intelligantur eius castra danata? et dicendum est quod non iuxta no. i. c. felicitas. extra de penis. i. nouella. et in. c. si ciuitas. de sen. excō. li. vi. Item destruitur ciuitas si omnes inde eo proposito delcedant ne eo amplius reuertantur. ut. ff. de colle. illi. l. penul. j. raso. et argu. ff. de lega. iij. l. pater. §. tusculanus. Item si incendio adusta sit: vel aliquo casu i totum conuerit sine spe reparationis. arg. ff. de no. ope. nuc. l. j. §. si quis edificium. et. ff. de sti. actuq. p. i. l. iij. §. reficere. ff. de verbo. obliga. l. inter stip. §. sacram. ff. de solu. l. qui res. §. aream. sed si cum spe reparationis durat ciuitas habitu sed non actu. ar. eorum que no. ff. quod cuiusq. vni no. l. sicut. §. si. et. ff. de pig. l. paulus. §. domo. et in. c. pleriq. extra de elec. i. cle. His itaq. casibus priuilegia aut delentur: aut i suspēso retinētur. Nam si ē perpetuo desolata ciuitas priuilegia eius remouētur: quia sublata persona et re cuius tributum ē beneficium delentur priuilegia eius. ar. l. postquam. i. prin. ut lega. no. ca. ff. de condi. et demon. l. iter. cidit. de iure co. l. quidam. Et vero si spes est reparationis beneficium non delentur et si de facto non excitaretur ad actum suum. ut no. ff. de verbo. obliga. l. ij. et. l. inter stipulante. §. sacram. Nam sepe priuilegium suspenditur: et non annihilatur. ut no. i. c. de cle. coniuga. li. vi. in nouel. Quid ergo si huiusmodi ciuitas ita diruta reedificet: an his priuilegijs quibus prius potiebat modo potiet? Et quod non: quasi sit alia ciuitas: et non ea que prius erat. argu. ff. de usufru. l. qui usufru. et habes. ar. ff. qui. mo. usufru. amittit. quid tamē. §. penul. Sed ego contra puto sicut Odoff. quia alias propter utilitatem ceteris idem quod non ē id. ff. de huius. rasti. p. idio. l. seruitutis. §. si. sublatu. et nemo dubitet hanc publicam esse utilitatem si talis ciuitas pacifice his priuilegijs potietur cum pax sit utilitas publica. ut. ff. de pac. l. conuentionu. et h est quidam fauor. Non potiri vero est quoddam odium: et fauores sunt ampliandi: et odia sunt restringenda. ar. §. eo. et. i. prin. ibi cam magis studeat et. ff. de li. et postbu. l. cum quidam. et hec vera sunt si idem populus non tamen nunc danatus a principe ciuitatem reedificet. Quid autem si quodam ciuitas que tpe huius pacis per ciuitate non habebat: sed pro loco villa vel castro, reedificet et ciuitas fiat: an huiusmodi priuilegijs potiet? Rudeo non tam quod ciuitas: sed tam quod castrum eius ciuitatis sub qua erat: cur de ea tanquam de ciuitate metio facta non fuerit: et id omissa intelligat. ff. de so. ma. l. si ca dotē. et in. c. lras. de rescrip. i. cle. Idē credere si de nouo i territorio alicui istay ciuitatū ciuitas aliqua instrueret quod nouum corpus et noua vniuersitas ē: et ē similis posthumo pterito. ut. C. de reuocan. dona. l. si vnq. et casus improniso. ut. ff. de tel. m. l. milites codicil. §. miles. et rei que nunc primum apparet in rerum natura. ut. ff. de cotrabē. ep. l. raptilia. et in. l. lege. et in. c. vlti. de rescrip. i. glo. Sed videt contra. ff. si serui. v. l. si. sed ibi fuit facta metio de futuris. Idone quedam ciuitas submersa ē in mari papa hoc ignoras fec quem dazcpm illius ciuitatis: querit an erit epus saltē rōe dio ces: et videt quod non. ar. extra de rescrip. et rodullus. et quis

illa diocesis ē azephala que caput nō hz. ar. ff. de le. iij. l. j. §. hi quibus. Item quoniam non videt epus esse posse sine ciuitate. ut no. in decretis. xci. distin. prouincie. Nam etiā sine preside p. p. potest esse ciuitas non tamen sine episco po quo casu epus erit dominus non solā spiritualis sed et temporalis: ut in auctē. ut dist. iudi. §. i. col. viij. Contrarium credo quia si non valet in totum debet valere pro ea parte pro qua valere potest. arg. ff. de sui. l. si tā augusti. pono quandoq. pars ponitur pro toto. ut. ff. de lega. iij. l. vroni sue. Quero nūquid ciuitas durans in nouis ciuibus non naturalibus sed aduenticijs dicatur eadem ciuitas? Rudeo sic. nam hoc est simile capisibus surrogatis in loco mortuorum. ff. de lega. j. l. grege. et. l. si gregem. et patrie priuilegium videt ipsis ciuibus esse concessum. ut. C. de testa. l. si non speciali. de so. compe. dilecti. Item quia quod vniuersale ē non potest morte perire sicut homo in genere non moritur. ut. ff. ad. l. falci. l. i rōne. §. icerte. Item lex dicit ciuitas nostra populosa ē que i numero etiā aduenas cōprehendit. ut in auctē. de questione post prin. col. vi. Nam ciuitas vice persone fungitur cum talis est vniuersitas que vice vnius persone fungatur oia transeūt cum ipa. ut ff. de fidei. l. mortuo Quero quid si ex pluribus castris vnius ciuitatis parta hononie fiat vna cōgregatio que velit se surgere nomine ciuitatis? Respondeo hoc non potest fieri sine consensu superioris. i. rectoris illius ciuitatis in cuius territorio edificet. ut. ff. de col. illicitis. l. j. et arg. ff. de reru. diui. l. antepe. §. pe. sicut Odoff. et. C. de fundis limi. l. quecuq. castrorum li. x. et in auctē. qui. mo. natu. effi. sui. §. siq. igitur ex quolibet col. vij. Vel habetis presentes: ergo et p. r. itas tantū his cōsuetudines cōcedit. Quid ergo de futuris? respondeo ille non cōcedunt per cōstitutionem istam Odoff. ar. ff. de le. l. cuz lex et sic est arg. quod noua statura non possint fieri sine sciētia principis. arg. a contrario sensu istius littere. dic ut in. l. oēs populi p. doc. imo si pertinet ad bonum regimē per ea que sequuntur standum est antiquari. Sicut ab antiquo. arg. quod antique p. s. uetudines sunt seruande. vnde dicitur lex. ne quod contra lōgā cōsuetudinem fiat ad sollicitudinem suā reuocabit p. res prouincie. C. que sit lōga cōsuetudo. l. j. simile habes. C. de offic. rec. prouin. l. nullū. C. de ser. et aqua. l. si manifeste. et. ff. de of. p. cōsu. l. si i aliam. Et non hic expressum quod in pascuis potest agere et molendinis ac etiam i ipsis comoditatibus agrū standū ē antiquari. verbū enī habuistis et habetis signat ratro subsistentiam iure consuetudinario: et illud erat amissam per rebellionē hic recuperat per gratiā et reconciliationē. C. de sen. pass. l. si. sicut si postliminio ciuitas reuersa ē. ff. de iniusto testa. l. si quis filio. §. si. Et scias quod in prescribenda consuetudine non est necesse allegare titulum. ut no. in. c. j. de rescrip. lib. vi. in nouella: et facit ad consuetudinem obseruandam. C. de agri. et censu. l. domini prediorū lib. xj. et per Jo. an. in. c. iij. de p. sue. li. vi. i. nouella. Item non quod interdū sit aque distributio arbitrio boni viri. ff. de var. et extra. cog. l. de usu. et no. in spec. de cā. pos. vbi vide. Imperator vult hic quod aqua perpetua et cursus eius et comoditas perpetuo non tollat nec alteret. facit. C. de aque duc. l. si diligēter. li. xj. et loquitur tā de aqua publica quā de aqua que seruit comoditatibus priuato: ut hic in vbo persone. et ē expressū. C. de aque duc. l. usu aque. li. xj. et extra de offi. dele. cū oli. Intus et extra. Non tam eadem quod alia ē posse cōsuetudinē intra ciuitatē et ex. i. in iure et in comitatu ut hic. C. de tel. l. si. In priuilegio. i. in cōsuetudine priuilegiata. Cōsuetudo priuilegiat aliquē sicut principis priuilegiū. nā cōsuetudo vice principis fungit de verb. sig. c. super quibusdā. §. p. r. etrea. Et collige h quod sic per rebellionē princeps perduat priuilegia: ita cōsuetudines priuilegiatē quod tene meti. Ad ditione ciuitatis. Licet enī lōbardis ciuitatē munire. ut hic. et. j. co. §. ciuitates. Adde quod non solum

leniter factū donec corrigat p̄ superiorē. secus si sit ip̄of-
sibile. vt n̄r. in. c. fi. d̄ appe. li. vj. i nouel. et in ceteris que
ad cōmoditatē spectat ciuitatū h̄ cōcedit ciuitatib⁹ q̄d
olim erat cōmissus p̄sidibus. vt i auct. de māda. pri. §. de
inde cōpetens. ibi et qd̄ oīo r̄e. col. iij. Et collige q̄ mal-
factores punire spectat ad cōmoditatē ciuitatū vt. bic. et.
ff. d̄ of. p̄fisi. l. cōgruit. et ad salutē oīuz. vt. C. de ser. l. p̄
uinciarū. expedit enim reipublice vt maleficia puniant⁹.
vt. ff. ad. l. aquil. l. i. ca. vulneratus. ne ad ea cōmittēta re-
mere q̄sq̄a p̄sileat. vt. C. de penis. l. si operis. Ex hoc
ergo. §. nos romanorū. h̄s quedā valde vtilia et necessa-
ria ciuitatibus que sunt cōcessa idulta et confirmata per
hunc imp̄atorē Federicū certis ciuitatibus lombardie
Non enim ē cōcessio generalis ita q̄ ex vi ipsius p̄cessio-
nis extendatur ad alias ciuitates: imo ē localis certarū
ciuitatum īferius specifi. aratur: licet quo ad ip̄as ciuita-
tes faciant ius cōmune: vt patet statim i. §. volumus. f̄z
D̄do. D̄do etiam locales cōsuetudines quo ad locuz
ip̄m dicūt ius cōmune. vt in. c. cū venisset. de eo qui mit-
i poss. cā rei suan. ratio q̄ iure cōmuni cōfirmat⁹. vt. ff.
de iust. et iur. l. oēs populū. D̄do si cōsuetudines p̄fir-
mate sunt sub certo modo et forma nō valent nisi sub il-
lo modo et forma. C. de testi. l. si. quas princeps tacite cō-
firmare videt⁹ eo ip̄o q̄ sunt tollerabiles. C. de re. milit.
l. tam collatores. li. xij. C. de agr. et cēsi. l. domini p̄edio-
rum. li. xj. C. de fundo. l. i. l. i. et l. quicūq̄. et l. si. C. d̄ iu-
re fisci. l. super creandis. et C. de vendendis rebus. et ui. l.
j. l. v. Cōtra male cōsuetudines tāquā abortiua statu-
ta nō cōualescūt tēpore. vt. in auct. vt nulli iudi. §. nulli
vero. col. viij. vnde dicit imp̄ator cōsuetudines tūc te-
nent cū nostris nō repugnāt legibus i auct. de vsuris nau-
ti. §. si. et ibi no. col. viij. Et ideo contra p̄silia generalia
que suanda sunt. vt caāgelita nō tenet cōsuetudo vel cō-
traria cōstitutio. vt no. i. c. cū laycis. de rebus ecclē. non
alte. i nouella. et c. nulli. eo. ti. in nouel. vnde nō valz sta-
tutum vel cōsuetudo de prestandis vsuris: q̄ est contra
cōsiliū. vt no. C. de vsur. auc. ad hec. Sed nūquid va-
let s̄nta lata cōtra cōsuetudinē? videt⁹ q̄ sic quasi cōtra
factum lata. naz cōsuetudines facti sunt tamē p̄t appel-
lari. Iste videt⁹ cāus no. in. d. c. cū venisset. nā cūz d̄ ea
nō cōstet sine probationibus merito dicit⁹ in facto p̄sistē
articuli vero iuris debent illi super quib⁹ sine p̄bationi-
bus facti statim p̄t pronūciari. vt no. in. c. ad decimas.
de testi. l. po. i nouella. Sed sup̄ facto nō p̄t pronūciari
nisi examine factuz. vt. C. de veteranis. l. prouidendū.
et C. de here. insti. l. cum p̄ponas. et ponit Ly. C. quādo
p̄uo. nō est necc. l. ij. Volumus vt regalia. Illud verbū
volumus ostēdit h̄c. l. esse q̄ quicquid principi placuit
l. habet vigorem. vt. C. de cōsti. prin. l. i. in prin. et insti. d̄
iur. na. §. sed qd̄ principī. et ff. d̄ ori. iur. l. ij. §. nouissima
et sic cōtractus principis transit ad statutū legis. vt. ff. d̄
publi. l. cesar. Item p̄bat ex eo q̄ imp̄ator vult eaz per-
vniuersos populos diuulgari. vt. s. eo. circa prin. ibi ea
pp̄ r̄e. qd̄ qd̄ iudicat vt sit lex. C. de legi. p̄sti. prin. l. le-
ges sacratissime. Que nobis p̄cessa sūt. Q̄ nō c̄ i. rega-
lia fuerant cōcessa: sed demū ea que longa cōsuetudine
erāt possessa: et illa nō i p̄prietate s̄z in fidelitate. Nota
ergo q̄ si ē questio que sint cōcessa et que remaneant cō-
cessa debent eligi boni viri bone opinionis ad hoc
idonei nō suspecti q̄ iurēt q̄ bona fide sine fraude p̄qui-
rēt et cōsignabūt cuiq̄ q̄ se cōtingit. qui rex. ē valde nō.
de iuramento facit qd̄ nō. C. de secūdis nup. l. hac edic-
tali. §. bis illud. et de fide instru. l. plures apocis. et Bar. i.
l. theopopos. Et ad saluādū ip̄os iurātes de piurio sci-
as q̄ in oī iuriamēto sufficit verū dicere s̄m cōsciētiam
vt nō. in. c. p̄ntiū de testi. in nouella. Ad q̄ super con-
trouersia iter principē et subditos eligunt arbitri et hoc
per istā pacē. alias p̄t princeps vbiq̄ citari subditū et ip̄e
cognoscere. vt. l. prime. ff. de his que i testamēto deleas

tur. et C. ne quis i sua. l. i. per Lyn. ff. de here. insti. l. et
beciberius. p̄ Ly. et in. l. est rescriptuz de iur. om. iu.
Adonei credant. quo cāu etiā si male fuerit versari s̄
ē qd̄ ip̄tē eis qui eligerūt. vt. ff. cōmoda. l. argētū. et.
ff. de rei ven. l. si a bonafidei D̄do. Et ex hoc sume ar. q̄
iudex nō fecit iurē suā ex eo q̄ arbitri a se electi male pro-
nūciauerint q̄ q̄ bona fide sit bene fieri cēsetur. ar. ff. de
cōdi. et demon. quāuis. et quod nō. ff. de iurciur. l. euz q̄.
§. in popularibus ar. §. ff. mā. l. idēq̄. §. si p̄curator. S̄z
ibi mandatorū nō iminebat explicatio negotij hic sola
electio personarū: q̄ nihil faciebāt noie eligētis sed noie
D̄noy. et sic nō obstat. Qui nec cōtra ciuitatē. Ad ar. q̄
bonus c̄ris est qui patrie iura tuet: et ille est ad regimen
eligēdus nō aut̄ quē d̄ patriā D̄do. Ad nostrā. siuer de
īperij sine rōe p̄imōnij cū oīa p̄icipis eē intelligant⁹: si
ue fiscalia: siue p̄imōnialia sint. vt. C. de quadri. p̄scrip.
l. bene a zenone D̄do. quod dicit vt in pri. ff. oēm sigs
autē. Non admittent⁹. Ad q̄ nō d̄z quis audiri d̄ illud
q̄ facit princeps ex certa sciētia: imo d̄z repelli et ip̄oni cō-
perpetuū silētium. Nā vicit lex: quis tāte superbie fasti-
gio tumidus ē vt regalē sensuz regat. vt. C. de leg. et p̄st.
l. si. et l. si. C. de cri. sacri. Et no. hic de silētio ip̄onēdo ē
lire nō contestata sc̄licet non audito petitorio. ff. de alca-
l. §. quod aut̄. Si statutū dicit talis nō audiat an. va-
leat s̄nta pro eo lata? Jac. de arc. doctor p̄mēs q̄ non
qd̄ verum ē si ē talis q̄ habeat pro mortuo vt bānitus
vel iudex: dolo procedit. vt. d. l. j. §. q̄ aut̄. de alea. quia
ille qui procedit i cōtēptuz leguz videt⁹ procedere erro-
re iuris expresso. et vide. l. j. C. de her. insti. per Lyn.
Sed qualiter p̄t imponi silētium ei qui nō auditur?
R̄ideo q̄ nō audit p̄ se: sed cōtra se. ff. de postu. l. quos
phiber. ff. de procu. l. filius. §. veterani. et vide quod no.
de offic. delega. cum super abbacia in nouella. et per Ly-
num in. l. vnica. C. de dona. liberis. et in. l. sed et per pre-
torem. §. sed dum decreto. ex quibus cau. maio. et in. l.
si prius. C. de his qui ad ecclē. cōfugi. per Jacobnz de
arena. Bald.
Hec quod nos Hic dicit q̄ cōcessa et priu-
legiata ecclesijs: ep̄is: ciuita-
tibus: vel alijs quibuscūq̄ personis clericis vel laycis p̄
ārecessores suos: vel se vel per h̄ricū filiū suū et regē ro-
manorum firma et rata permaneāt. Rex. sc̄lz Henri-
cus filius istius Federici s̄m D̄do. Hic ergo ē expressi-
q̄ rex romanorum ē ante coronationē p̄t cōcedere pri-
uilegia. Iste enim H̄ricus nō erat coronatus imp̄ator
quia pater viuebat. pro hoc nota. C. de quadri. p̄scri. l.
bene zenone. et ibi per Ly. Dicit Hosti. q̄ vidit in ala-
mania per principes iudicari et teneri q̄ rex romanorū
post electionē cōcordē habeat oēm potestātē quam im-
perator: nec vnctio aliquid addat: s̄z Hosti. sit i p̄ia opi-
nionē. vt no. extra d̄ v. sig. sup̄ q̄busdā. i nouel. S̄z q̄qd̄
dicat Hosti. p̄ia opinio suat et est ip̄a veritas. Opinio
aut̄ Hosti. possit habē locū q̄n̄ cēt elect⁹ i discordia i quo
tū aduerse p̄ ea q̄ no. p̄ Jo. an. i de. romani de iurciur. i
§. pono. i ver. regēs ad h. gl. Ecclesijs vel ep̄iscopis.
Ex ista alternatiua videt⁹ probari q̄ id quod cōcedunt
ep̄iscopis sit eorum p̄p̄iū quod ē inuit verbum. vedit
qd̄ ē. j. per qd̄ p̄z diuuz eē translātū in ep̄m cū dare sit
accipiētis facere. vt insti. de ac. §. sic itaq̄. d̄modo t̄is
cōtēplatione ecclesie. nā t̄is ecclesie videret eē cōcessus.
vt. ff. d̄ dote p̄le. l. cū quis vers. nā siquis. Et d̄ hoc ha-
bes rex. notabilē. in. c. fi. de capitulis conradi col. x. vbi
omnino. vide et adde qd̄ n̄r Inn. extra de testa. c. cū in
officijs. et hoc si talis ē ep̄s qui possit habē p̄p̄iū alias
de necessitate acquiri ep̄iscopatum. xvij. q. ij. statutum.
Pro bono pacis. Nota id quod factū ē pro bono pa-
cis ratū d̄z haberi. vt. ff. māda. l. creditor. §. j. Ita t̄n q̄
nō sit p̄rariū iuri diuino: vel ip̄ossibile d̄ iure. vt extra
de p̄bē. c. nisi essent: et ibi dicit rex. q̄ laude arbitror
EP

propter bonum pacis tenet equitas naturalis. Etiam non quod
i arbitris et i arbitrariis bona consuetudo est servanda. et de
cau. pol. cum venisset. Privilegia omnia. Nota ex isto textu.
quod si bona rebellium tempore rebellionis alijs sunt concessa
personis facta pace sunt reddenda primis dominis. et hoc valde
de nota. ita quod ipsa pars non habet vim simplicis indulgentie
sed restitutionis in integrum. quod tene meriti. In iuriis. Et
quomodo potest princeps concedere aliquid in iniuriam alie
rius. ut. C. de prec. impe. off. l. ij. et l. rescripta et l. neqz
dānosa. et ff. de iusti. et iure. l. iusticia. i. prin. et §. iuris pre
cepta. et C. si contra ius vel vtili. publi. l. fi. et C. de operis
publi. l. prescriptiones. et C. de mā. libe. l. nec auus. So.
hic causa guerre fuerunt concessa et contra rebelles imperij. nec
est hoc novum secundum Odofredum. Ex quo nota quod rebelles sunt ex
tra legis protectionem. vide. C. de natu. libe. l. j. per Lm.

Assertur. Nota quod sublata guerra tollitur omnis eius effectus
secutus propter guerra. sic. §. eo d. §. finem quoqz
secundum Odofredum. Et in irritum reducatur. quod dicit cassan
tur intelligas ipso iure: quod autem sequitur in irritum intelli
gas ipso facto Odofredum. Et sic nota quod verbum cassent iunctum
cum verbo irritetur signat ipso iure. non enim requiritur
hic alia sententia: sed textus. utat verbo futuri temporis quod est
notabile. In civitate. Hic dicitur quod si episcopus per privilegium
imperatoris vel regis est comes alicuius civitatis quod con
sules siue decuriones debent investiri de ipso consulari p
ipsum episcopum sicut fuit hactenus observatum: alias in qualibet
civitate consulari recipitur auctoritate imperatoris et i
unctis consul per nuntium ipsius imperatoris. Item dicitur quod
de quinquennio in quinquennium quilibet civitas mittat ad
imperatorē per investitura iurisdictionum renouanda ac pri
vilegij eligendi sibi consules qui iurabunt ipsi imperiali
nuntio: et per ipsum ingrediatur officium. et idem dicit in suis
successoribus observandum. Nota quod multi sunt episcopi qui
habent civitatem et iurisdictionem temporalem ab imperato
re vel rege. Quero igitur utrum isti episcopi teneant coram im
peratore vel rege comparere non solum quo ad consilium:
sed et quo ad auxilium si sint vocati? Rūdeo sic: non tamē
possunt personaliter distringi. ut nota. in. c. j. de cler. coniug.
in nouella. Bal. Consules. De iuramento consulum dicitur
extra de iuramentan. c. venientes. et nota. in Specu. de iur
reuran. vbi etiam nota. de multiplicibus iuramentis. Si
nō. Hoc hodie non servatur imo totum contrarium fit: sed
non est ius cum ex priorī investitura perpetuo investiri in
telligant: et non ad tempus. ut. §. eo. ti. §. nos romanorum
i. prin. in ver. in perpetuum. Odofredum. Ad dicitur. s. nuntium. h
dicitur simplex nuntius quem vulgo italice appellant sindi
cum: et habet concipere verba hoc modo. Idem domie
Sedertce romanorum imperator a vobis investiturā fie
ri communi bono. et mihi recipietur nomine et vice comu
nis bononie lege testante. ff. de consti. pecu. l. qui aut. §. fi.
et in. l. licet. et per hunc sindicum acquirat ius investiture com
bono. ut. ff. de consti. pec. l. eū qui. §. si actori municipi.
Universis enim reddat. quod pro voto omnium primariis
indulget. ut. C. de adu. diuer. iud. l. restituende. Odofredum
fre. Dicitur autem sindicus secundum glo. quasi singulorum
causas uno complerino nomine dicens. Vel secundum Riccl. us
furius qui fuit discipulus Joānis dicitur sindicus quasi
plurium simul eam dicens. et si plures sunt creati sindici
ab universitate gerunt publicam personam videtur quod habeant
mandatum solidum. ar. ff. de adm. tu. l. decreto. etiam in his que
requirunt spatium mandatum. ut. ff. de iur. iur. l. iusuradum
et ad pecunias. §. defensor. et per Jacobum de are. C. etiam
per procuratorem eam in inte. rest. agi. pos. l. j. Sed tunc est di
cere quod in requirentibus spatium mandatum debeat sindicus
spatium mandatum habere vel generale cum libera. ut nota. i. c.
presentium de testi. li. vj. in nouella. Illud est non dignum
quod qui mittit nuntium vult obligari per se ipsum non per ali
um: et ideo potest revocare mandatum dā. sed ille qui pro
curatorem mittit vult obligari per alium et non per seipsum.

ut legitur et nota. C. si quis alteri vel sibi. l. multum. Itaque trans
fert consensum suum in procuratorem nec valet revocatio nisi
in noticiā deducatur. ut nota. in. c. ultimo de procu. li. vj. in
nouella. Et nobis et non a nuntio. et hoc si principi placuerit.
ut. §. e. §. et si qua. Odofredum. Eadem obiter dicitur. hoc vult dice
re littera ista quod idem servat in personam successoris nostri
quod in nostram personam ordinamus. sic. C. de quadri.
p. scri. l. bene a zenone. Siue ab alijs qui postea et. et hoc
forma datur subditis erga successorem salva semper au
toritate successoris cui non potest antecessor imponere legem
ut. C. de legi. l. digna vox. Divina vocatio. deus enim
in hora mortis nos vocat de temporali seculo ad per
petuum. Odofredum. etiam si quis sua morte moriatur. sed gladio
dicitur mors dei iudicio provenire. ut nota. in. insti. de capti.
dimi. post prin. et in euangelio. Sciens que ventura erat
super eum. Concesserimus. hic primo attende utrum im
perium iure hereditario transferatur vel non. Secundo quis
eligat principem. Tertio quis possit eligi princeps. et ex
quibus debeat eligi. Circa primum pro et contra allega
bimus: deinde quod tutius visum fuerit nobis eligemur
videtur quidem primo imperium successione deferri. Hoc autem
littera ista manifeste inuit. Nam iste federicus qui nunc
vivit herici filius fuit. de quo henrico hic loquitur quidem
imperator fuit. arg. de hoc. C. de fundo patri. li. xij. quibus.
et in. insti. de dona. §. sed primus quidem in auct. ut defuncti
funera col. v. §. si nemo etiam quodam. et est arg. ad hoc
quod hic dicitur in decretis. l. iij. di. c. i. sinodo congregata
et. xiiij. di. i. nomine domini. vbi dicitur quod princeps po
tuit sibi eligere successorem ut et hoc videtur. Contra autem
videtur quod ex electione non successione imperium deferatur bis
rationibus. Primo quod imperium habere in fortuna est. ut
C. de veteri iure enucle. l. ij. §. sed quod divine. et in auct. de
consul. in fi. col. iij. Unde dicitur: Si fortune volet fieri d
rhetore consul. Si volet hec eadem fieri de consule rhetor
et a deo hominibus datur. ut. C. de offi. prefec. preto. af
fri. l. in nomine domini i. prin. et in auct. quomodo oportet
episcopus i. prin. col. j. C. de quadri. prescrip. l. fi. in fi. et in
auct. ut in medio litis non fiat. §. fi. col. viij. C. de offic. ma.
mi. l. vitima i. prin. et in auct. de fide instr. §. ij. col. vj. C.
de veteri iure enucle. l. j. i. prin. et in auct. de consul. i. fi. col.
iij. et in lombar. de prohibitis nup. l. quoniam nobis in
prin. et. §. de privileg. ecclesiarum. l. fi. in prin. et quod episcopus eli
gitur: ut in auct. de san. epis. §. i. et. ij. et. iij. col. viij. C. de
epi. et cler. l. si quęquam. et omnis dignitas et omne offi
cium. ut. ff. de decre. ab or. fa. l. j. Item et advocatio suc
cessione non deferretur sed in electione. ut in lombar. de adu. et
vice dominis. l. singulis. Et remotis omnibus iure abagibus
ego puto imperium electione deferri et non successione. extra de
electo. venerabilem. §. insuper si predictus rex extra de
pac. c. accepimus. Non ob. quod hic dicitur: nam si quis re
cte inspicat nusquam hic dicitur successione deferri: sed di
cit posse concedi. et sic concordat in decretis. xiiij. distin. in
nomine et. et. l. iij. di. in synodo congregata. Sed illi qui
ita eligunt auctoritatem eligendi ab apostolica sede acceperunt:
examinatio tamen promerito venerio consecratio corona
tio manus impositio ad dominum papam spectant. ut. de c. extra
de ele. venerabile. §. j. et. ij. et in auct. de men. ord. de. §. hanc
col. iij. Unde dominus papa ex causa poterit principem depo
nere: ut in decretis. xv. q. v. c. alius. Item romanus potest
ferre et. et in auct. de defen. civi. §. non habere. colla. iij. et in
aucten. de colla. §. et de hoc custodiri. et argu. ff. de regul.
iur. l. eius est nolle. ar. C. de of. prefec. preto. l. siquos. et in auct.
de mā. prin. §. fastinabit. col. iij. et in lombar. de of. vica.
l. fi. cum imperator iuret ei fidelitatem. ut in decretis. l. iij. di.
c. ribi domino. et quod non transmittat ad posteros habes va
lidum ar. C. de adu. diuer. iud. l. petitione. Quis autem
eliger principem possit queri: ad quod dicitur eliget senatus.
C. de offi. presi. l. ij. et ex senatoribus cum in numero eorum
convenerit. ut. C. de digni. l. ius senatorum. li. xij. cum sena

tores sint pars corporis principis. vt. C. ad. l. iul. male. l. quisquis. quare et legem facere possunt: vt et princeps. vt. ff. de legi. l. non ambigit. et q. preses creat ab ordine: et in eorum ordine remanet. vt. ff. quando appell. l. i. j. §. solent. Et dicit q. a principibus populi suffragio. vt. ff. de iure natu. §. sed quod principi. et argu. ff. de offic. questu. l. ij. in pri. Et ab eis sine populi suffragio auctoritate tamē apostolica electione eis concessa. vt. §. notariū ē. Et dicit q. eligi ab eis qui soliti sunt eligere. Sunt. n. certi nobiles qui auctoritate et priuilegiū ab apostolica sede habēt principem eligēdi: et illi eligēt et nullus alius debet electionē impedire. vt. in lombar. de pontificibus l. iij. Confirmata autem electione a populo. a. g. in auē. de defen. ciui. §. decreto. possit dici q. quilibz possz i. p. cipem eligi i. quem eligētes cōsenserunt: sed tamē prius videndū ē verū electus iperio sit dignus. vt. C. de quadri. prescrip. l. bene a zenone ibi siue ab alijs. et. Qui. n. indignus est inferiori ordine idignior ē superiori. vt. ff. de senatoribus. l. qui indignus. Unde de nobilitatibus et dignitatibus ē eligēdus: nec dignētur alij milites: comites et barones qui non sedent i. tam alto cubiculo: quoniam potētioribus pares esse non possunt. vt. ff. de alie. iud. m. ca. fac. l. ij. circa pri. Unum tamē nō omitto q. impium semp ē: etia: si desit esse eius gubernator. vt. i. auē. quomodo opz epos viuere. §. que igit. col. viij. C. de offi. eius qui vicē. alte. gerit. l. ij. Odo. Dicit Ja. de domino ardizone i. summa sua sub rubricella de suc. im. perij q. olim princeps poterat. sibi eligere successorem. vt. in decretis. l. iij. di. i. synodo cōgregata. et. xliij. di. in nomine domini i. medio. Sed hodie quidam principes eligunt imperatōrē qui potestatem eligēdi ab apostolica sede acceperūt: sed examinatio promotio vinctio coronatio et manus impositio ad dominū papā spectant. vt. extra de elec. venerabilis. §. i. et. ij. vnde dominus papa ex causa ipum poterit depouere. vt. in auē. de defen. ciui. §. non habēte. col. iij. et de forma fide. c. alius. et. ff. de regulis iuris. l. eius est nolle. arg. C. de offi. presce. preto. l. si quis in auē. de man. prin. §. festinabit. col. iij. et i. lombar. de offi. iudi. l. si. Quod successioe dētra ē ar. C. d. fun. pater. l. hi quibus. et. insti. de dona. §. primus quidē. et in auē. vt. defuncti funera. §. si vero etiam. col. v. Nam et imperator Charolus fuit pater Pepini: imperator Pepin⁹ fuit pater alteri⁹ Charoli ipatoris. iste charolus fuit p. Ludouici ipatoris: et Ludouic⁹ fuit p. Lotharij ipatoris. vt. i. lombar. de fur. l. cuiuslibet. de episc. et clerici. vbi pro tempore. et de capitulis per. l. tenendis. l. j. Nam et imperator Federicus videt inuere in pace constantie. in. §. i. ciuitate illa i. si. q. potest concedere regnū eius filio Henrico: et q. eius filius eidem in regno succedat sicut de facto fuit: et iste nunc Federicus ruginus imperator fuit filius Henrici. Sz tu dicas q. hoc contingat pot. electione principū q. successione. Ita sunt formaliter verba Jacobi de Ardizo. et hoc vltimus verbum suū ē ipsa veritas et ita seruat de facto de rege v. zelao filio karoli imparatoris. Nota electorū. Et nūq. p. cipes seculares ad quos pertinet electio possit papa p. uatate potestate eligēdi: et an p. pter eius negligētā papa solus possit eligere iperatōrē: dic vt nō. de re iudi. c. ad apostolice. l. vj. et q. d. nō. ff. de legi. l. nō abigitur per gl. et Ly. Inuestituram recipiētis. Tertū ē q. regnū sicilie ē ecclesie romane. Done ergo q. regno vacāte papa cōtulit plures comitatus regni quibusdam comitib⁹ in feudū: deinde creauit ibi regē: querit an illi comites teneant regi facere fidelitatem tāquā ipsius vasalli: et dicit Odo. q. est hic cāus q. sic. verba Odofredi hec sunt. Sic habes expresse q. in generali feudū alienatiōe quaz fecit princeps cōtinētur vasalli: quod ē cōtra id q. d. legi tur si de feu. vasal. fuit interpellatus. c. i. generali. Sol. verum ē nisi dicat expresse: et hic satis expresse dicitur.

Et solue q. non habet successor ius istorum vasallorum: ex cōcessione ista: sed ideo q. princeps. et facit. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. sicut. §. illud. et ius istorum vasallorū acquisitū ē imperio: et ea que fiscalia sunt principis esse intelligūtur. vt. C. de quadri. prescrip. l. bene a zenone. et sic non obstat dicitū. c. in generali. Odof. Et hoc i. fero q. quāuis dicit comitatus sint de territorio regni q. v. d. n. iur. ass. fidelitatem pape tāquā regi: et ideo regno trā si ito regem sequūtur: sicut membra sequūtur caput suū a quo discedere nefas ē. Item in tērio particulariū sumitur pro vniuerso. In cāis. Nota hic q. appellans italicus nō tenet ire in alamanā s. m. istam pacē. sed. impator debet habere iudicem appellationū i. lombardia a. xv. libris impi. alij supra qui cognoscat et diffiniat: et iste iudex debet prestare iuramentum q. bona fide cās examinet et diffinit s. m. mores et leges illius ciuitatis. j. duos menses a cōresta. liris vel a tempore appellationis recepto nisi iusto impedimento vel cōsensu vtriusq. p. ris remanserit. hec sunt verba littere. multuz notabilia.

Et primo nota q. vbi ē maior quāritas iperialis d. stare auctoritas. vt. C. de oper. pub. l. si q. et dicitur hic maior quāritas a. xv. libris imperialium. §. sed de iure cōmuni aliter tarat. vt. C. de app. l. in offerendis. et. l. p. cipimus. Secūdo nō. de iuramento quod debet prestare iudex appellationū. Tertio nō. q. iudex d. iurare q. ferat s. m. leges et cōsuetudines illius ciuitatis. et alias dicit iudex suaz p. ferat legib⁹ et morib⁹ cōsonātem: i. auē. vt. cū de app. cog. §. j. col. viij. C. d. edi. si. priua. l. si is. C. que sit longa cōsuetudo. l. j. C. de sen. et interlo. om. iudi. l. neno. Quarto si ē questio de p. c. su seruabit cōsuetudo primi fori per glo. in. c. licet canō i. ver. decreto. de ele. i. vj. et per Docto. in rubrica de cōsuetudine Secus si esset de processu appellationis quia cōsuetudo fori illius iudicis appellationis debet attendi quia in ordinarijs iudicijs semp attendit locus vbi agitur iudiciū. vt. per glo. et doc. in. l. ij. C. que sit longa cōsuetudo. et in. d. rubrica. Ideo si de re vel causa seruabitur per iudices appellationis illud ius primus iudex debeat seruare: q. id quod debeat s. m. iusticiam cause et fori facere primus iudex debeat facere iudex appellationis quia ei suc. cedit vt confirmator vel reformator. et ideo quod non est iniustum sed equum iudici a quo non grauat parte: et sic a non grauamine iniuste appellaretur. vt. in. d. auē. vt. cum de ap. cog. in prin. saluo q. ex nouis actis nouam pot. terre sentētiam et etiā veterē cūsto dire. ff. q. cum eo. l. titianus. Quarto nota q. hic statuit tēpus duorū mensū ad cām appellationis decidendam. sed de iure cōi statuit. ann⁹. vt. C. de tēpo. ac auē. ei qui. Sz quero nūquid elapsis duobus mētib⁹ appellationis sit deserta: et videt q. nō: q. meta duorū mēsiū videt p. fixa cognitori nō persecutori: q. verba deriguntur iudici et nō appellatori iuxta nota. C. de iudi. p. perandum in prin. In cōtrariū dico q. isti duo menses succedūt loco anni. nā q. cōstitutio duorū mensū facta mētionem tacite videt p. biber e ne vltra tēpus fiat. ar. ff. de le. ij. l. statuliber. §. sticus. Itē q. tacite hoc colligitur ex littera: vbi cōsidera q. aut tēpus apponit iudici cum pena: et tūc debemus esse cōtenti pena. Aut siue pena: et tunc vt aliquid opere tēp⁹ appositio videt tēpus apposituz ipsi liti et cause. Idē tēra quid dicere litte a nisi iusto impedimēto vel cōsensu. c. si duraret ipsa appellationis et eius vigor etiā post duos menses. Item ex eo q. dicit de prorogatione tēporis per cōsensum partium apparet manifeste q. sine prorogatione deserta ē appellatio. et hoc t. Odof. Secūdo quero quare l. a. dicit a cōtestatione litis vel tpe appellationis recepta? Rūdeo vult dicere q. si appellatus vel appellans nō tē litē cōtestari iudex pot. habere litē p. cōtestata. vt. C. d. tēpo. ap. l. si. §. illud. et extrā currēt tēpora duorum mensium.

De iure autē cōmuni quando incipiūt currere tēpora appellationis prosequēde: dic vt in auē. de iudicibus. §. appellationes. col. vj. Quinto nota q̄ tempora assignata per statutū p̄nt progari p̄ litigantes ⁊ hoc quādo tēpus ē breue q̄ presumit̄ appositum fauore litigantiū: ⁊ etiam fauore snie. Et ideo post terminū legis vel rogatum snia est rata ⁊ appellatio ē deferta quod ē no. ⁊ idem in tpe statuto sup̄ reductione arbitramenti. Nā intelligit̄ statutum fauore arbitramentalis snie late. sed i. l. properandū nō est ita q̄ ibi nulla precedit snia cuius fauore videatur statutum. Idem q̄ d̄ in snia fuabo i instrumentis guarentigie habētib⁹ vim snie per statuta ruscie. Bal. Vel a tempore. hic alternatiue loquitur nam quia in cā appellationis iudex p̄t ferre sniam ⁊ añ litis cōtest. si vult. vt. C. de temp. ap. l. si. §. illud. Et no. quicquid iudicis potestati permittit̄ id iuris necessitati subicit̄. vt. ff. de iudi. ibi non quicquid impedimento. ⁊ hoc probatum fuerit. vt. C. de temp. ap. l. fin. §. illud.

Quid ergo si non iudicet i. tempus statutum an poterit postea iudicare? Rñdeo n̄: si iudex tulit postea sententiā snia nō valet: ⁊ ex ea solutum reperit. nam expirat iudicij instantia. vt. C. de iudi. l. properandū. §. hui⁹ ⁊. §. si. vbi de hoc plene aduerte. tamen tota die clamare quidam: perierunt acta ⁊ expirauit iudicij instantia. vt. C. de iudi. l. properandū. Sed certe qui ita diffuse allegat idiota ē. nam non omnia acta pereunt. Dic ergo lapsu temporis ea acta perire in quibus nō iminet magnū periculum sicut est de libelli oblatione: forte enim vel sn̄ forte melius formabitur nūc q̄ primo fuerit format⁹ vel saltem ita bene. Item venio lris debet contestari ⁊ in hoc etiam non verit̄ magnū periculum. Item perit sacramētum calūnie vnde iterū iurabit de calūnia. Acta autē in quibus verit̄ magnū periculū vt sunt cōfessiones ⁊ testium attestatiōes nō pereūt. Non enim pereunt cōfessiones quia p̄t esse q̄ cōfessus est litigator i prima instantia iudicij aliqua que sunt contra eum ⁊ nunc penitet: modo in alio iudicio non contiteret̄ q̄ ea confessio agnita sibi p̄iudicium generaret. Item attestatiōnes non pereunt quia potest esse q̄ testis non ita recordatur modo sicut ⁊ tunc cum memoria hominum labilis est. vt. ff. de probationi. l. si arbiter. ⁊. ff. ad carbo. l. iij. §. due. ⁊. l. peregre de acquir. pos. vnde q̄ in his magnum ē periculū: ideo dicendum est q̄ nō pereunt. nam probationibus pinguis est subueniendū. vnde facultas pbationū nō est angustāda. vt. C. de here. ⁊ manicheis l. quoniam in si. cum occasiōe defectus pbationum ius reddi nō valet. vt. ff. de testa. tu. l. duo sunt titij. ⁊ quia acta vnus cause i alia valēt. vt. C. de arbi. l. penul. in fi. ⁊. C. de re iud. l. si. ⁊ de libe. causa. l. iubemus. ⁊ de testa. l. si. ddo. De citatione an pereat? ⁊ videf q̄ non: q̄ traxit executionē p̄scriptionē interrūpentē. vt. C. de p̄scr. xxx. anno. l. sicut ⁊. l. si. ⁊ malam fidē i possessore idncendo vt. ff. de per. her. l. item veniūt. §. peritam. cum enim mala fides sit facti nō p̄t pro isecto haberi. vt. ff. d cap. l. in bello. §. facte. In cōtrariū ē glo. ordinaria. C. d frue. ⁊ li. expē. l. litigator. Distingue ergo aut citatio induxit suam effectū respectu actionis p̄scriptionē interrūpēdo: ⁊ talis effectus durat. Aut respectū officij mercenarij iudicis: ⁊ tūc in alia instātia nō durat quo ad accessiones que officio mercenario veniūt in iudicio ⁊ ita loquitur glo. i. d. l. litigator. vel dic vt ibi dixi. Quid autem de vicio litigiosi an duret? Sic vt no. in. l. j. C. de p̄scr. lon. tempo. ⁊. l. cum lite mortua. ff. iudi. sol. Qd autem dicit̄ est de attestatiōibus itellige publicatis. secus si non esset publicare quia non habēt publicam auctoritatem atēquā publicent̄. vt no. ff. que in frau. cre. l. iij. §. gesta. Sed hoc videf contra rationem sup̄ assignatam per dñm ddo. Nam ex quo testes solēnter deponerunt i iudicio illud quod ē omissum de publicatione i

p̄rio iudicio equū ē suppleri i secdo iudicio: sic testes q̄ n̄ eēt publicari i cā. j. possēt publicari i cā appellationis. ad h̄ facit extra vt lire nō cōte. c. quonia; frequenter. S; q̄ tenēt primam opi. hanc vertuntur ratione: quia publicatio testium sit officio iudicis mercenario quod perit perempta instātia quo ad ea que non sunt exequuta sed exequēda. vt dicta. l. cum lite mortua: ⁊ ideo publicatio ip̄sibilis videf. Secundum mores ⁊ leges illius ciuitatis. Nota ex eo q̄ dicit̄ mores: q̄ licitum ē cuiuslibet ciuitati habere consuetudines pprias. Et ex eo q̄ dicit̄ leges: nota q̄ licitū est ciuitati habere propria statuta cōfirmata per presidē puencie. Sed si ciuitas sit sibi p̄ se sufficit q̄ potestas ciuitatis cum decurionibus faciat statuta vel ciues eius accedēte auctoritate superioris. Nā cū facere statuta sit iurisdicōis: ⁊ illa quantum ad actus exercitij sit in magistratib⁹. vt. ff. d ori. iur. l. ij. §. post ori ginem. merito requirit̄ magistratus: nisi alia esset cōsuetudo loci qui p̄t dare iurisdictionē ip̄is decurionib⁹ sine magistratu. vt. C. de diner. offi. l. viros. li. xij. l. i. C. d eman. liberorum. Vel si ciuitas illa pro tpe illo careret magistratu. vt. ff. de tuto. ⁊ curato. da. ab bis. l. vbi absunt. Ita intelligit̄ q̄ d̄ no. in. l. j. §. si quis magistratum. ff. quod quisq; iuris. ⁊ ibi omnino vide p̄ Ja. butri. bar. ⁊ me. Aduerte tamē q̄ si statuta tangerent iurisdicōi nē principis vt in causa appellationū talia statuta non valerent: vt hic. ⁊ extra de iureiuran. c. venientes. Et est notādum q̄ in cā appellationis ideo nō h; locū pro gatio iurisdicōis: q̄ cāe appellationū sunt mixti imperij ⁊ pertinet ad auctoritatem superioris: vnde ⁊ vtraq; parte consentiēte nō possunt ventilari apud iudices icōpetētes. vt. C. de iudi. auē. ad hec. S; nūqd tabellio de p̄sensu p̄t sine p̄ntia iudicis possit recipere testiū iuramēta ⁊ dicta nulla sibi facta p̄ iudicem cōmissiōe: Rñdeo n̄ quia non reperitur q̄ tabelliones possunt recipere talia iuramēta vt nō. C. de testa. l. hac consul. §. penul. sed bene de iudicis cōmissione p̄t. vt nō in de. j. de officio de le. ⁊. ff. de excusa tut. l. scire oportet. §. oportet. ⁊ in auē. apud eloquentissimum. C. de si. instr. umentorum. tene mēti. Cōsensu. Nō cōsensu partiū progari tēpora appellationis. ad q̄ d̄ facit. C. d tēp. ap. l. vlt. ⁊ de. q̄ diu. d̄ appel. ⁊ i auē. si tñ. C. de appela. per doc. d̄ dot. icenet si causa appellationis ventilatur per priuilegiū vel speciale statutum principis vt hic. quod est notabile. Bal.

Consules. Cōsules nō possūt igredi p̄sularū nisi iurauerit vel iurēt fidelitatem ante q̄ consulum recipiāt. b. dicit. adde de cōdi. ⁊ demon. l. publicus. Bar.

Vasalli nostri. Vasalli tanq̄ vasalli ⁊ ceteri oēs tāq̄ subacti iurare debēt fidelit̄ ep̄ncipi nisi sint tales persone quib⁹ iuramentum remittat. b. d. Vasalli. recipiāt ergo hi iuestituram tanq̄ vasalli ⁊ iurabūt tanquā vasalli ⁊ tale quidē erit eorū iuramētū vt cauef. s. de forma fidelitatis. c. j. ⁊ de noua forma fide. c. j. Ceteri autē iurabunt tāquam ciues. vt habes i. d. c. j. de for. fide. ⁊. j. c. c. i noie. cui qui dem sacramēto adijcere debet q̄ d̄ dicit̄. j. c. §. omnes. Sed an qui iurāt tanq̄ vasalli iurare debēt tāquā ciues? videf q̄ nō: q̄ hic dicit̄ cōclusiue ceteri tanquam ciues iurēt: per quod videf innuī q̄ solū qui nō sunt vasalli principis iurēt tāquā ciues. Sed hoc nō innuī imo diuersum. s. q̄ qui vasalli nō sunt iurent tāquā ciues ⁊ n̄ tāquā vasalli. vñ p̄t dici q̄ vasalli teneāt iurare vt vasalli ⁊ vt ciues cū sepa. ta sint facta. vt. ff. de calū. l. si. ⁊. C. de dona. iter virū ⁊ vxo. si maritus. Sed tñ vno sacramento quis iurabit vt vasallus ⁊ vt ciuis. arg. ff. d auc. tu. l. accipiētis. d̄ d̄. Nota q̄ qui iurat simpliciter videf iurare in oēm cām ex qua iurare tenet. ff. de fideiuss. l. si quis pro eo. §. si nūmos. Sed hic quero an d̄ perituro possit cognoscere iudex laicus? ⁊ dico q̄ sic: vt

no. i. e. licet de iureiurando in nouella. lib. vi. nā istud est
crimē cōmune vtriusq; fori: vt in auē. de man. princ. §. si
vero canonicū col. iij. Quero quid si isti cōsules ira
uerunt cōsulatū p̄termissio iuramēto? Rūdeo q̄ ma
lo ordine itrauerunt: et inde sunt extramittēdi etiā pu
niēdi vt in. l. i. §. necessario. ff. si mulier ven. no. r. §. mili
te vasal. qui cōtumax est. c. i. §. si vero. vbi dicit q̄ malo
ordine factū debet reformari. certe nec in canonica pos
sessione p̄sulatus p̄t ee. nā in possessione canonica con
currere debet iuris administratio: vt no. in. c. ad decimas
de resti. spolia. l. vi. in nouella. Et plene no. per Accur.
i. l. i. in prin. c. de acqui. poss. In dubio tamē ex quo sunt
publici possessione p̄sulatus p̄sumā canonicū igressū
et omnia solēniter acta. ff. de offic. p̄eto. l. barbarius.

Sicut. Ista dicitio quādoq; ē aduerbiū similitudis:
quādoq; aduerbiū qualitatis: vt quādo ponit p̄ tan
quā: vt hic: r. ff. de excep. l. si pater. §. qui a dño. r. C. de
heredi. insti. l. i. no. ergo de dictione tāquā. S; nun
quid rogatus tāquā tabellio videat etiā rogatus tanq̄
testis? videt q̄ sic. ff. de testa. l. dimisit. Nam nomē te
stis ē generale. et dicit q̄ respectu sue scripture est tāquā
tabellio. sed si scriptura non est solēnis poterit recipi ad
probationem negocij pro teste non ad suppletionem sui
instrumenti: sed ad vīuam vocem tanquam testis vni
us vicē gerēs. vt. C. qui test. fa. poss. l. hac consultissima.
§. si. p̄. Ec. Ly. Ja. burr. et alios ibi videas. lxx. hi qui
s. hanc etatē sunt merētur exultationē a tutelis. vt. C.
qui eta. l. vnica. vel a p̄statōe munerū p̄sonalium. vt
C. qui eta. l. si. l. i. r. Quibus autē p̄sonis debeat remi
ti iusiurandum querit? et videt q̄ solis seruis cō illi soli
excipi videant. vt. j. eo. i. nomine circa fi. S; certe et fu
riosi excipiunt eū pupillis similes habeant. vt. ff. de ac
q. here. l. pupillus. et ē ad hoc q̄d alias dicit furiosus lo
co quiescētis et dormiētis habet. vt. ff. de iure co. l. iij. §.
furiosus. r. C. ad trebel. l. si. S; nūquid femine iura
bunt? Rūdeo nō. vt. j. eo. c. i. noie circa fi. Itē nūquid vn
tū pro domo? Rūdeo imo oēs qui. j. hanc etatē sūt. vt.
j. eo. c. i. nomine circa finē. Item excipiunt clerici. vt. C.
de epi. r. cle. l. cum clerici. et lombard. de aduo. r. vicedo.
l. quicūq; r. l. qm̄. Si tu dicit q̄ imo iurabūt clerici. vt ex
tra de iureiurā. c. fi. Monachi autē et talium ordines nō
iurant eūz hoc ad eos nō spectet. vt. C. de epi. r. cle. l. de
cernimus. ar. l. oēs. r. l. generaliter. Itē q̄ p̄ mortuis re
putant. vt. C. e. l. si. r. i. auē. de iur. §. distrahunt col. iij.
et in auē. de mona. §. illud col. j. Odo. Extra quero nū
quid ille qui ē in articulo mortis possit tāquā testis exa
minari? et videt q̄ nō: q̄ mēs mortis cogitatōe turbata
nō ita bene memorari p̄t. vt. C. qui test. fa. pol. l. hac con
sultissima. §. ar. cum humana. et i. teste ē opus scientia et
memoria. vt. ff. de fur. l. quidā tabularum. Cōtrarium
dico: nam cum possit facere testamētum: vt. ff. de le. iij.
l. p̄p̄bilo. §. propositum. ergo et ee testis. nā non minus
ē testari q̄ testificari. vt. ff. de testa. l. cum lex. et etiā nos
videmus q̄ si lingua sit ingrossata p̄pter infirmitatem:
non tamē omnino p̄pedita p̄t quis facere testamētum.
vt. C. de testa. l. quoniā idignū i verbo seminecis. et no.
eo d. ritu. r. l. iubemus. Et puto q̄ interrogatoriā debet
bruiari vt non interroget nisi de substantialibus et de
his quibus lex iubet expresse testem interrogari: puta an
sit odiosus. nam odioso nō creditur quātūcūq; i infirmi
tate acceperit corpus xp̄i. ar. ff. ad fil. l. si quis in graui.
dictum ēt ipsius poterit reprobari de falso quia nō ois
qui moritur ē Joannes euangelista. vt. C. de testa. l. ver
ba testamenti. De eo qui moriens confessus fuit se mu
trum et dotes recepisse: vtrum heres eius poterit oppo
nere exceptionem nō nu. pecu. Dicit glo. q̄ non: q̄ ne
quaquam moriens expectabat futuram numerationē
Ista est glo. singularis in. l. prima. C. de sal. ca. adie. le.
gato. Bal.

uasalli cui tempore ^{hic dicitur q̄ vasal}
non postulant investituram a dño non exhibēt seruitia
eo q̄ ciuitas eorum ē i guerra cum illo domio q̄ nō pro
pterea perdunt feudū. quod est no. dignū. Et no. q̄
treuga magis accedit guerre q̄ paci: et q̄ de guerra et
treuga idem ē iudiciū. Itē no. q̄ tempore treuge nō
ē ritus accessus. facie. c. pastoralis. vere iudic. i. cle. r. j.
eo. §. sine quoq; Non amittant. Nota hoc ad mul
ta: nam dicit Laro: Pugna pro patria. sic. C. de abeli
tionibus. l. fallaciter. ff. de iusti. et iur. l. vcluti. Iusta eiz
sunt bella que fiunt pro patria defendēda. vt in decre
tis: r. iij. q. vij. c. si nulla. Odo. Sed an guerra cōnu
meret iter cāus foruitos? Respondeo sic: nisi tempore
contractus poterit p̄uideri: q̄ tunc culpe annumeret.
vt ff. loca. l. ex cōducto. §. si vis rēp̄statis per Ly. i. ver
bo incursus hostiū. qui allegat. eo. ti. l. habitatores. §. v.
ti. r. ff. de vā. infec. l. qui bona. §. de illo. quod tene mēti
verba Ly. hec sunt in. d. §. si vis tempestatis. Ite q̄
ritur de questiōe facti: quidā cōduxerāt a cōmuni p̄sto
rii certa possessiones per certum tēpus: puta quinque
annorum: ex quo pro cōmuni perit pensionē: conducto
res dicant se non debere tēri: quia non potuerunt col
ligere vel colligi facere predictas pensiones propter in
cursus hostiū qui morantur in castro sancti Luces
queritur quid iuris sit? Ego distinguo: aut superuenit
guerra et incursus predictorū hostiū post contra
ctus locationis: et tūc remittit p̄sio vt hic dicitur. Aut
ante erat guerra et tūc iputandū ē eis qui sciuerūt cōdi
tionem et statū rei et nō p̄uiderunt: vnde nō excusant a
pensione. ar. j. de dam. infec. l. qui bona. §. de illo. et eius
quod nō. r. l. habitatores. §. vlt. Ly. et p̄ Bar. i. l. si mer
ces. §. vis maior. ff. locati. S; quid: ecce materia erat
preparata ad guerrā tamen nōduz erat mota guerra in
ter duos principes: fecerāt inter se treugam seu iufferē
tiam duorū annorum: quero vtrū et ap̄so tpe si necessa
ria diffidatio ad hoc vt ille qui aggrediat terro in al
terius nō dicat esse latrūcator? Et videt q̄ nō sit neces
saria diffidatio. argu. ff. de lega. iij. l. statuliber. §. sticuz.
Sed cōtrariū ē vix q̄ ibi nō p̄cedit dispositio ibi lap
sus tēp̄is pro se nō habet dispositionē inducere. Itē
que sunt ordinata ad negādum vel priuādum nō dispo
nunt. vt. ff. de manumis. testa. l. titia. §. si. r. ff. de here. in
sti. l. ex facto etiā agitātū. S; si guerra p̄cessit ex priua
to tpe iufferētie ip̄o facto remaneret i guerra nec eēt no
ua diffidatione opus vt. ff. de pac. l. si vnus. §. si euz reo.
et vide quod nō. in. c. p̄ humani de homi. li. vj. in nouella
r. Baldus.

Libellarie ^{hic dicit q̄ libellarie et p̄carie d̄ seu}
facere per vas. in suo statu permaneāt
i. in eodem bitu. vt. ff. de cōdi. ob cām. l. si leruus. s̄m cō
suetudinē vniuscuiusq; ciuitatis. l. de societate lombardi
nō ob. l. qui diceret cōtrarium et ē imperatoris federici.
Extra nō q̄ libellarie ecclesiarū et emphiteosis possūt
p̄ emphiteotā donari et legari saluo iure ecclesie: vt. nō.
extra de loca. c. potuit. in nouel. sed bar. cōsultuit cōtrari
tm per. l. vniuersas. C. ne rei dominice vel rēplorum. s; ibi loquit
quādo respectu p̄prietatis et non vtilis domi
nij cōtractus in fraudem celebrantur. et sic nō ob. et facit
C. de here. insti. l. hereditas. i. verbo: anone ciuiles ibi nō
obstant que est de probi. seu. alie. per Sede. et sic collige
ar. q̄ impator dū cōcedit alicui aliquod rescriptum q̄d
sit cōtra legem aliquā debet specficare legem dicens nō
obstante tali lege: et tunc valet vt hic alias non videt va
lere. vt arg. ff. de lega. iij. l. si quis in princ. r. ff. de adop.
l. nam ita. Quid ergo si dicat generaliter non obstante
l. aliqua vel rescripto super hoc indulto an teneat hoc?
quod quidam dicūt: alij dicūt refert vtrum imperator
rescribat cōtra legem an cōtra rescriptum? et i cōtra le
ges

gem tunc dicit tali lege non obstante. Si contra rescriptum tunc generaliter sufficit dicere non obstante aliquo rescripto: ita tenet. Ratio est illa quia facilius tollitur iura positiua siue privilegia quam iura communia. ut in auct. de si alie. aut permut. §. illud. col. iij. l. et militis. §. militia mis sus. ff. de testa. mili. Sed si ita dicat imperator: concedo tibi privilegium hoc non obstante. l. aliqua et non obstantibus illis que dicunt generaliter dictum non valere nisi in casibus specialiter nominatis. et hoc dico per. l. sed et si quis. §. questum. ff. si quis cau. et. C. ad vel. l. iubemus. Rñdeo credo quod teneat. arg. ff. de leg. iij. l. si quis in prin. et in auct. de testa. inspectis. §. pe. col. viij. et. C. de testa. au ctē. iter liberos. et. C. de iure codicil. l. viuis. §. l3. odoff.

Illud est consideratione dignum quod licet princeps rescribat contra proprium statutum et sic ex certa scientia: tamen eam approbat factum dānatum requiritur clausula non obstante. Idem si factum est dānatum sed est data hec ei forma ut requiratur hec clausula. ut. C. de testa. auct. hoc inter liberos. et ibi no. et eo d. ti. l. si non specialit. De clausula suppletoria de plenitudine potestatis scias quod populus romanus antequam transferret imperium ad cesarem hac clausula nunquam fuit usus nec iure civili inuenitur hec forma nisi si dicatur et bene quod includitur sub illis verbis quequid principi placet legis habet vigorem. ff. de consti. prin. l. priua. C. de legi. l. vlti. et adde quod Spe. dicit quod contra feudales emphiteoticarius siue libellarie conditionis eiusdem nature sunt. ut ipse no. in Specu. de feu §. nunc aliq et in §. quonia. ver. quadragesimo circa fin. et diri. C. de oper. liber. in. l. liberti liberte. et. Ja. bel. s. i probemio huius libri. in prima col. et glo. in auct. ingressi. C. de sacrosan. eccle. et sic in solo noie est discriminē ut et alias dicit lex. C. de agri. et cēsi. l. diffinimus. li. xj. Sed Spe. no dicit verum nisi forte loquamur in feudo quarundam ecclesiarum lombardie pro quo non prestatur seruitium sed census pecuniarius ad instar ficti: puta certa quantitas pecunie vel frumenti vel aliud simile: ut vna spalla porci: vel vnum par caponum quolibet anno quia ecclesie lombardie non curant de futurijs armorum: s3 de redditibus bur salibus. Et ideo in talibus feudis puto quod succederet mur et sur dus et a natiuitate et quilibet hēs. ut. C. loc. l. via veritatis nisi tenor inuestiture repugnaret consuetudine etiam ecclesie semper salua.

Dama. Dicit imperator remittit oia dāna data in rebus omnia oblata facta in rebus et omnes iniurias factas in personis ab vniuersitate societatis vel ab aliquo de societate vel a coadiutoribus. Et hoc nota quod imperatori fit iniuria non solum per se sed per suos. facit. ff. de relig. l. ossa in fi. et quod notat Bart. ff. de capti. l. hostes. et Inno. extra de appel. c. dilectis.

Item nota quod imperator remittit omnia illa dāna: s3 non appareant de alio mandato: Et adde quod habes extra de iniur. et dam. da. c. in nostra. Item nota quod lege et confederationes faciunt vniuersitatem. In ter. ibi Ab vniuersitate. Dicit habes quod vniuersitas dānum dare dicitur: et sic per consequens dolum committere: ut. ff. de dolo. l. sed ex dolo. §. i. licet illa videatur dicere contrarium. Ad idem dicit inferre. ut. ff. quod me. ca. l. metu. §. aduertendum. quod enim maior pars facit tota vniuersitas fecisse videtur. ut. ff. de reg. iur. l. aliud. §. refertur. et. ff. ad munic. l. quod maior. Item et si potestates consiliarij et antiani hoc faciant tota vniuersitas fecisse videtur. ar. ff. de vi et vi arma. l. siue a me. Et ideo nos videmus quod vniuersitas accusatur: et respondet per syndicum habentem speciale mandatum a ciuibus. ut. C. de re mili. l. tam col latores li. xij. nec requiritur quod ille singulares persone que deliquerunt nominentur in syndicato quod non constituit syndicus nomine ipsorum sed nomine totius vniuersitatis ut. l. in tantum. §. vniuersitatis. ff. de rerum diuisi. Et no. quod facilius fit inquisitio contra vniuersitatem quam contra sin

gulosque delictum magne vniuersitatis non potest esse nisi notorium et famosum. Unde fama que semper apud acta est prius et clamor vox populi magis claret in rebus notorijs: est verum quod in notorio actus transeuntis requiruntur postea probationes plene. ut. C. de offi. rec. p. tun. l. iustissimos. et ordo iudiciarius. ar. extra de iudi. c. exhibita. saluo eo quod no. insti. de publicis iudi. i. prin. et no. in. c. fi. de foro compe. i. nouella. li. vj. Si autem iudex vult inquirere contra singulares personas oportet quod fama specialiter sit contra eas et non admittuntur per procuratorem si causa exigit detentionem seu carcerem persone. ut in. c. eos qui de sen. ex. lib. vj. Et aliquando ista detentio est arbitraria aliquando necessaria si qualitas pene sit personalis. Sed nunquam fideiussores possunt se obligare ad penam corporalem: et quid de obsidibus? Sic ut no. xxiij. q. v. cum homo. et dicit quod non de iure iuran. per cy. in. l. ad commentariensem. C. de custo. re. sed de consuetudine in quibusdam locis seruatur contrarium que consuetudo habet potestatem in sanguine hominis. ff. de extraor. crimi. l. saccularij. §. sunt quoda. bal.

Superflua. Dicit dicit quod imperator in ciuitate vel episcopatatu non debet facere superflua moras in dānatis ciuitatis vel episcopatus seu territorij per que transit. et est ratio quod fere impossibile est quod exercitus eius dāna non iterat. ut. ff. loca. l. ex conducto. §. sed si habes. ut idē. Superflua. ar. C. de merat. et epedi. li. xij. in deuotus. et in auct. de questore. §. si vero torlan. col. vj. Sed quando dicitur mora superflua: rñdeo iudicio ecclesie: populi vel si sibi moratur ultra sex menses. ar. C. de cens. l. si. lib. x. odo. vel arbitrio boni viri ut. ff. de verbo. oblig. l. continuus. §. cū ira. et ff. ad tertul. l. ij. §. si mater. et. l. j. ff. de superficiebus. Baldus.

Ciuitates. Dicit dicit quod licitum est murare vniuersitatem societatis seu ipsius societatis ciuitatis mutare: et extra ciuitatem munitiones et fortificia facere. Ad idem. Dicit est triplex littera alias murare vel munire vel mutare et quelibet bona est et est simile. ff. de ope. publi. l. de operibus. C. de offi. priua. per prouicias ff. de rerum diuisi. l. sacra. §. penul. in auctē. quomodo oportet episcopos. §. si quis apparuerit. in fi. col. j. alias autem nisi iussum haberent a principe hoc facere non possunt. arg. C. de ope. publi. l. si quando et l. nemo iudiciū. et facit ad id quod no. s. eo. §. nos romanorum imperator et. in fi. illius glo. i. sine predefinitione episcopi et. Odo. C. de sacrosan. eccle. l. ad instructionem. Baldus.

Item societatem. Hoc dicit quod ciuitates que veniunt in ista pace possunt feudus et societatem quam inter se habent manuteneri et etiam renouare toties quoties eis placuerit et eis videbitur expediri tenere: conuenticula hic conceduntur: de iure autem communi prohibentur. ut. s. de pace tenē. §. conuenticulas. C. de epil. et cle. l. conuenticula. C. de his qui ad eccle. p. su. l. de nūciamus. de paganis et sacri. l. j. et i. auct. d. iter. col. bf. circa prin. col. ix. C. de suma trini. et fide catho. l. ij. et de here. l. cuncti. et hec societas a principe approbata est hinc ideoque licitum est eis societatem seu conuenticulam tenere et quotiens voluerint renouare ut hic. et argn. C. de iudeis. l. iij. Sed nunquid aliam societatem potuerunt contrahere cum alijs ciuitatibus cum quibus nullam societatem habebant? Rñdeo non cum dicat iste rex. quam nunc hinc et. et facit. j. eo. §. pacta iter ciuitates. Odo. Quero: facta est liga inter duas ciuitates per quinquennium. duratura: verum si post quinquennium prestauerint sibi mutuo fauores intelligatur liga tacite renouata? videtur quod sic sicut dicimus in contractibus rerum. ut. ff. locati. l. item queritur. §. qui impleto. Contrarium dico nisi renouetur expresse: ut hic. et est ar. C. loca. l. si cur hermes. presertim si fuerit contracta prius per stipulationem: quia stipulationes ver-

bi unum de illis castris: nūquid teneor seruare illas sen-
tentiam? viderur q̄ sic quia castrum transit in me cum
suis vicis suisq; causa. preterim cū sit vniuersitas que-
dam. ff. de actio. emp. l. in venditione. ff. de ser. ut. rusti.
predio. l. iuris: a contrario sensu. ff. de condi. et demon.
si quis legauerit. §. si. de contrab. emp. l. si aqueductus.
Et quia imperator non videtur velle preiudicare trāsa-
ctionibus et sententijs: sed tacite reuare. argu. huius lit-
tere. In contrarium videtur quia sicut princeps potest.
vt. §. in. c. primo que sine reg. alia. ita et ego qui vice prin-
cipis fungor. Item pacta priuatorum non preiudicant
fisco nec tenetur fiscus de illis pactis facere mentionem.
ff. de pa. l. ius publicum. et l. iurgentium. §. item si paci-
scar. et l. inter. C. sine censu vel reliquis. l. omnis. dum-
tamen boni viri hungar. officio: sicut ipse princeps indul-
sisset si certioratus fuisset. de pac. l. tale pactum. §. fina.
quod maxime est si alium non ledo. vt. l. ij. §. item vari-
is de aqua plu. arc. ff. de solu. l. prima. et facit extra de re
iudi. c. suborta in fi. Item ob. ista littera quia hoc ius aq̄
comperit ex consuetudine que fortior est q̄ pactum pri-
uatorum et. Bal.

OTNES Hic dicit q̄ illi de societate debent iurare
imperatorem ad manutentionem iura sua et
etiam cōsuandum. s. pro posse et preterim ciuitates si-
nitime et que sint magis proprie iura vt sunt incorpora-
les res que non dicuntur possideri sed quasi possideri. vt
ff. de acqui. re. do. l. seruis. §. incorporales. ff. de sui. vi.
predio. l. si edes. in fi. ff. de actio. emp. l. ratio. §. si iter. et
hoc est q̄ iurant ciues vt ciues. Odo. Sinitime. i. cōsi-
nes seu propinque illis locis in quibus sunt possessiones
que cepte sunt turbari. Teneantur subaudi si post op̄
erit quod dicit. vt. C. de sacrosan. eccle. l. meminem. Et
as et pontes. et ab horum refectionis onere nemo excuset
q̄ dicit vt. de sa. san. ec. l. ad instructionem. Sinitime. Hic dicit
sufficiētissimū sic ergo sufficit aliqd̄ sufficiētiter p̄stari l̄
non sufficiētissime p̄stet. sic. ff. de edil. edic. l. siquid v̄
ditor. et l. sciendum. §. illud. Odo. Justis. Secus ergo si
iniustis. Restituatur. hoc nisi in cā principali iur se tue-
ri possit possessor. nam tūc impeditur restitutio vt sequit̄
quod quidem est p̄tra alia iura. nam et si quod ius habe-
ret per ingressum violētū amississet: et tamen restituere te-
netur ei cui per vim abstrulisset vel occupasset. vt. C. vn-
de vi. l. j. siquis in tantam. et in lombar. de inuasionibus.
l. si. Et quod inuasioni restitutio nō sit impediēda pro-
batur in lombar. de offi. iudi. l. legato. Solu. hoc ē p̄tra
cōmunia iura et speciale est cum in modū privilegij cōce-
ditur: hoc tamē hodie non seruatur. Vel dicit: aut inua-
sor inuadit sua auctoritate: aut cu; iudicis auctoritate.
Primo cāu locū vendicant sibi cōtraria iura. Secūdo
cāu. sua quod hic dicitur et hoc forte cāu loq̄ p̄t hec lex
sine precedēs. Odo. Et de q̄ spoliatus si cōtra ius pe-
tit se restitui ita q̄ exceptio obstat ipsi possessorio nō est
fiēda restitutio vt. h. et in. c. constitutus. de filijs p̄ciōy.
per Inno. nam qui expresse iniustum petit inepte agit.
vt no. in. c. j. de offi. vicar. per Inno. Si vero nō appa-
ret de iusticia petitoris: siquidem excipies ē per iudicē
et partem admissus ad excipiendum videt̄ per cōsequēs
admissus ad probandū. vt notat Inno. i. c. cum venisset
de testi. Si aut non est admissus tūc refert aut allegatur
spoliatio aut dolus sine spoliatio. Primo cāu nō ad-
mittit̄ exceptio dolo factis. Secūdo sic. vt. C. unde vi. l.
leum querebas. et ita intelligitur q̄ d. no. ff. de iudic. l. si
de vi. et. C. de agri. et cens. l. si coloni. lib. xi. et extra de re-
sti. spolia. c. j. Teneantur. subaudi. si fuerit. Odo. nota
bonam glofam.

Si quis vero Hic dicit q̄ si aliqua ciuitas d
dieta societate lombardie non
seruat statuta pacis: ceterē ciuitates de societate cōpel-
lent illam ad obseruādā. Bona fide. Nota q̄ bona fi

des debet seruari cui interdū nō cōgruit de iure apicib⁹
disputare. vt. ff. man. l. si fideiusor. §. quedam. et est ar. q̄
oēs cōtractus qui fiūt cū principe bēant nām bone fidei
cōtractu. Compellant. Sed quō faciēdo queri am vel
obsidendo ciuitatē vel dando represalias? Rūdeo forte
sic Sed cōtra per hūc ter. nam hic dicit. bona fide cōpel-
lant. hac bona fide nō videt̄ cōpellere aliquo predictoꝝ
modorum. nā bona fides ē cōtraria dolo et fraudi. vt. ff.
pro socio. l. iij. in fi. et i predictis plerūq; hec versat̄: et q̄
discordie sunt sedāde et remouēde. vt. ff. de le. ij. l. cū pa-
ter. §. dulcissimis. et q̄ oēs beneficiū decet esse. perpetuus
vt. C. de ercu. tu. l. antepe. et q̄ per pacem discordie so-
piuntur. vt. C. de cadu. tol. l. vnica in princi. et iam ex pa-
ce videretur nasci discordia quod eē nō d̄. vt. C. unde
vi. l. meminerit. Sed s. nte bis nō obstātib⁹ p̄nt predic-
tis modis compellere. nec enim videntur dolo facere cū
alterius fraudem excludant. vt. ff. de le. ij. cum pater. §.
tirio. et q̄ par fingit ei nō cōcessa q̄ aduersus pacis statu-
ta venire nō timuit. ar. ff. de mino. l. auxiliuz. i. prin. vel
forte posset dici q̄ accipiant̄ hoc casu obsides. vt. ff. de
iure sis. l. diuus. ff. exqui. cau. ma. l. nec non. §. j. et. ff. de re
sta. l. obsides. Odo. Sic q̄ procedent illis vijs et modis
quibus videbit̄ expedire. ar. extra vt li. non conte. quo-
niam frequenter. §. si. adhiberi enim debent illa reme-
dia que magis timeantur: adhibito tamen discretionis
moderamine.

Nobis intrantibus Hic dicit q̄ quan-
do imperator irat
lombardiam debet ei fodrum regale et cōsuetum et vie
et potens aptari et aptate sufficienter i cundo et redeūdo
et q̄ debet habere mercatum sufficiens pro se et suis. Et
hic determinatur questio de gualdana formata per glo.
C. de sacrosan. eccle. l. neminē. nam gualdana imperato-
ris non debet auterre res aliorum sed emere: nisi forte
deficeret sibi pecunia. vt. l. ij. ff. ad. l. rodiaz de iac. vel nī
si rustici adeo forent tenaces q̄ nollent eis vendere vi-
ctualia quod nota.

in omni decimo Nota hic q̄ in omni deci-
mo āno fidel. rat. s. sunt reno-
uande. Renouabunt. Hoc fit propter iuuenes qui p̄-
pter etatem non debebant iurare: et modo perueniunt
aliqui ex eis ad eam etatem q̄ iurare tenentur: et propter
senes etiam qui iurauerāt pro tempore: et modo ratione
etatis iurare non debēt. sic. §. de pace iura. fir. circa pri.
Sed hodie hoc non seruatur. Odo. Nota ergo q̄ p̄-
pter mutationem etatum fit renouatio fidelitatis: quia
etas naturaliter variatur. vt no. C. de in. iure. resti. mi-
no. l. si minore m̄te. et extra de proba. in presentia. unde
ex preterita minore etate non presumitur in presentia: q̄
non est quid stabile. vt. ff. ad. l. fal. l. hereditatem. nisi tē-
pore presens est coniunctum preterito. argumen. huius
littere. Baldus.

si que parterofra Nota q̄ expulsi sūt
restituendi ad suas
iustas possessiones. De iustis. Secus ergo si iniustis.
Odo. hic cadit gl. signata. §. in. §. omnes. que debz scri-
bi super verbo restituatur. Inramēto. Nota q̄ iuramē-
tum procedere dispensatiue. Sed an hoc iuramētum te-
neat: puto q̄ non cum sit contra diuinā et humanā le-
gem. Unde diuina pagina dicit: Non concupisces rez
proximi tui. ad quod est. ff. de iust. et iure. l. iusticia. et iu-
ramentum contra legem factus nullus est momenti. ff.
de pac. l. iurgētum. §. et generaliter. C. de legi. et consi.
l. nam dubius. in fi. C. de nup. auē. quod eis. argu. extra
de iureiuran. c. intelleximus. ff. de lega. j. l. siquis inquit-
linos. §. si. Odo. Succedere. vt soluat̄ rei estimatio.
Odo. quod est contra ius cōmune q̄ inuasor nolēte do-
mino liberet̄ rei estimationez soluendo. vt. ff. de rei v̄.
Luce quasi. Et nota pulchra verba arbitrium boni vi-
ri

ri volumus pro restitu'one succedere sua. satisfecisse vi
deatur ille qui soluit estimationez arbitrio boni viri ta
xatam. Et nota q̄ in tota ista pace non restituunt fru
ctus: quod itellige nisi eēnt errantes i fundo: quia tunc
non restituuntur tanquā accessiones sed tāquam ip̄s cor
pus fundi. vt. l. si. §. penul. ff. quem frau. credi. Dicit Be
cur. q̄ nūquā quis lucratur fructus nisi rem habere vi
deatur. ff. de regu. iur. qui actionez. Itē ait q̄ infra tē
pus restituendi. s. quando quis petit quod non ē nec fu
it suuz. ff. de leg. j. si quis bonoru. ff. solu. matri. l. si mora.
debitor lucrat fructus nisi tempus sit appositum cā cu
stodie. ff. de reg. iur. l. cū tempus. Dicit acc. q̄ speciale
ē in imperatore q̄ possit auferre rem alterius. ff. de re.
iur. l. id quod n̄m. Nisi ciuitas astringatur iuramento.
Nō q̄ ciuitas potest obligari per iusurā. ⁊ sub iureiur.
pacisci: licz non habeat animaz vnde hoc iuramentum
referendum ē ⁊ animā ciuiū per ea que nōt Inno. extra
de sen. c. grauem. Bal.

Si qua contouersia

Dicitur hic q̄ cōtro
uersia feudi inter im
peratorem ⁊ alios de societate debet dirimi per partes
illius ciuitatis: vel per episcopum illius ciuitatis i qua
discordia vertitur: ⁊ s̄m consuetudinem illius terre. Et
sic nō q̄ in feudis attenditur cōsuetudo loci vbi res. Nō
q̄ si imperator cōcessit mibi tuscho feuduz cuiusdā ca
stri alamanie: videf mibi cōcessum s̄m consuetudinem
alamanie. ⁊ si alamanico cōcedit in tuscia videf cōcessū
s̄m cōsuetudinē tuscie: vt hic dicit. ⁊ ē ratio: q̄ cōsuetu
do prestationis ⁊ rei prestade intelligit s̄m locuz illum
vbi debet fieri traditio ⁊ solutio corporalis vt. l. semper
in stipulationibus de regu. iur. quod est no. ⁊ facit quod
nō extra de testamen. c. raynutius super glo. forte in no
uella. Consuetudinez inspici regionis. Inspicit eim
regionis consuetudo. vt. ff. de fun. i. l. cum delatio
nis. §. asinas. ⁊ est sic. §. eo. §. in causis. vincit enim de iu
re romano lex etia; in eo loco in quo est. vt. ff. de leg. l.
de quibus. licet contrarius sit de iure lombar. vt i lom
bar. qualiter in iudi. l. placuit. Odof. Et nota hic cuius
loci pares debeant cognoscere de feudo: quia pares il
lius episcopatus vel terre vbi lis agitur. debz autem
agitari in terra vel loco vbi feudum existit quia reale iu
diciū ē. vel quia iste locus cōmodior ⁊ melius scitur it
veritas. argu. ff. de flu. l. j. §. primo. ⁊ C. de appella. l. cū
post. ⁊ in. c. j. de rescrip. i. de. Et si queras que intelli
gatur causa feudalis? Rñdeo si criminaliter agitur vel
vtra leges feudorum nō est cā feudalis: sed de inuestitu
ra facta vel fienda vel de possessione ablata vel turbata
per dominū vasallo vel per vasalluz vasallo. de mili. va
sal. qui contu. est. c. j. ⁊ vbiq̄q; sit p̄memoratio feudi ad
intentionez feudandaz coadiuādā vel repellendam.
Secus si non agatur vel excipiat ex hoc capite. vt ex
tra de foro cōpe. c. veruz per Inno. ⁊ dixi in. c. j. §. prete
rea. de probi. fev. alie. per sede. ⁊ bec vera in peritorio ⁊
possessorio. Et illum scias q̄ ille qui non vult inuestire
vasallum de recto feudo de alio feudo cognoscere non
potest: quia iniustus in vno p̄luminatur iniustus ⁊ suspe
ctus in alio. ⁊ de controuer. inter vasal. ⁊ opisco. c. p̄rio.
tex. est notabilis.

Item uolentibus

Hic dicitur q̄ volens ve
nire contra pacta nō audi
tur: ergo si audierit denegat exceptio pacti impedit lit.
cōte. quod veruz est si pactuz ē iuramento firmatus. vt
hic. secus si nō sit iuramento firmatus. sed si factum lite
pēdē. arg. ff. de pac. l. tale pactū. l. qui prouocauit. ⁊ C.
de pac. l. postquā liti. ⁊ C. de fide instru. l. iij. Nam cum
sit renunciatum liti non potest denuo resuscitari. vt no. i
c. j. de lit. cōte. l. vj. in nouella. Teinde no. hic q̄ ille
qui per metū vult nihil vult. q̄ dicit vt no. ff. de reg. iur.
l. velle non videf. Bal.

item stratam. Nota de verbo stratam. 230
linus nobilis quidaz de roma su
it ex quo geniri fuerunt duo pessimi: yrāni: quoru vnus
eodem nomine potius est: alter vero albricus fuit nomi
natus. Odof. Lōmuni. sic. §. eo. §. pacem itaq; ⁊ die
vt ibi. Odof.

nomina uero. Ibi scriptum autem vt hic pa
ter. ⁊. §. eo d. in principio. §. nos
romanorum imperator ⁊c. ⁊. §. p̄iori. §. nomina vero
⁊c. certis tantum ciuitatibus bec priuilegia concedun
tur. Quid ergo si aliquis in aliqua harum ciuitatum
habitet: ⁊ negetur esse de natione eius ciuitatis vel al
terius que hac ciuitate comprehēsa sit? Respondeo por
bare debet se habuisse originem in aliqua harum ciuita
tum. vt. ff. de probatio. l. j. s̄m vna; lectu. quaz ibi dixi.
Odo. ⁊ s̄m hoc nomen ⁊ beneficiuz ciuitatis forensibus
⁊ extraneis non prodest. C. de testa. l. si non speciali. q̄
tene menti: nisi essent recepti in numero ciuium. vt. ff. de
iure fisci. l. sed si accepto: nam alteri pacisci nemo pōt cū
ab eo mādatum non habeat iuxta illud nihil ad nos de
his qui foris sunt. Pacem. Concordat. ff. de pac. l. j.
in prin. insti. de iniurijs. §. si. In animā nostram. Nō
qualiter quis iurare pro alio in animaz domini. l. xij.
di. c. tibi domino. odo. Pone cōstitui procuratores ad
iurandum de calūnia in animaz meam: aduersari⁹ di
cit q̄ ego cōpaream quia melius noui factum: respōdeo
in iuramento calūnie non dz hoc venilari. vt nōt. in. c.
vlti. de iura. calun. lib. vj. in nouel. nunquid ille qui ha
bet potestatem faciendi quicquid viderit expedire dica
tur habere arbitriuz voluntatis: videtur q̄ sic. ff. man.
creditor. §. iustus. ⁊ nōt. in. c. ij. de iura. calun. lib. vi. in
nouella.

Ibi autem. Primo nominat principes duces
comites ⁊ barones qui ex vna parte
principis vna cum iuramento pacem firmauerunt. Se
cūdo nominat nuncios lombardoz ⁊ aliarum ciuitatuz
societatis eorum qui ex aduersa parte iuramento suo
pacem reprobauerunt. Tertio nominat ciuitates que
pacem ex parte principis vna cum p̄cipe cum lombar
dis pacem habuerūt. Quarto nominat nuncios lombar
dorum quibus inuestituram consulatus dedit. Quinto
impressionē sigilli sui pacem princeps corroborat. Sex
to apponitur tempus anni ⁊ domini iudicio ⁊ anni im
perij ⁊ locus vt appareat vbi ⁊ quādo data fuit bec lex.
⁊ hoc vsq; ad. l. illam in nomine. odo. ⁊ facit. C. de te
sta. l. omnium. ibi dum dicit inter tot nobiles probatas
q; personas.

Pacta. Hic habes ar. q̄ anni domini dies mensis
⁊ consul ⁊ alia que in instrumentis apponun
tur debeāt poni in fine instrumentoz alibi habent p̄ra
rium. vt. §. de iure emp̄i. i. prin. quod credo verius. vt
in auē. vt propo. nomen. ipera. in prin. ⁊. §. j. ⁊. ij. col. v.
⁊ in lombar. d. episcopis. l. j. Sed nūquid instrumen
tum viciatur si in fine bec adiecta inueniant? Dico q̄
nō. nam in instrumentis nō apponitur bec nisi vt cōstet
de tēpore contractus. sed siue in principio siue in fine po
nat nihilominus cum cōstat de tēpore ex quo apposita
sunt quare de iuris ordine non curatur. ff. de solu. l. nec
enim. odo. Sed nūquid viciat instrumentum si nomē
impatorum prepositum nō fuit vel nō intercessit tabel
lionis subscriptio: vel contrahētis vel aliquid defuit ex
his que debent interuenire? Rñdeo vtiq; ar. in auē. vt
proponas. nomen impera. ar. C. de fide instru. l. contra.
C. de conuen. debi. tit. l. tisco. lib. x. ff. de testa. l. ad testi
um. §. si quis. ff. de transac. cūz bi. §. si p̄tor. ff. de colla.
bono. l. j. §. si tamē. ff. de excu. tuto. l. seire. §. iufficit. arg.
C. de fide instru. ⁊ iur. haste. fiska. l. j. lib. x. ar. optimum.
ff. de in inte. resti. l. diuus. C. qui testa. face. poss. l. furio
sum i fine. Si enim que ad rei substantiam ⁊ modum ordi

nem vel solennitate pertinet omittant: quicquid gestum fuerit vitatur. arg. C. de contrahē. emp. l. empti. r. l. pēi um. ff. de cōtrahē. emp. l. nec emptio. r. l. res. ff. de actio. r. obliga. l. i. omnibus. ff. loca. l. qui ad certū. r. l. si tibi. r. ff. de verbo. obliga. l. i. i. princ. ff. si cer. pe. l. rogasti. C. de nō name. pe. l. cum vltra. C. de iure emphi. l. ij. C. de ta bri. signis. li. xj. in fi. d. inuti. stipu. §. si quis alij. C. d. sen. r. interlo. om. iudi. l. prolataz. C. de excep. rei iudi. l. j. C. de ap. l. nomiaciones. Et qz quoties plura iteruenire de bēt vnum iteruenisse nō sufficit. vt. ff. de diuoz. l. si. cum si. Unde ē argu. qz valet instrumētum ita cōfectū. ff. de manu. vin. l. antepe. ff. de ap. l. scio. sed primum verius. **Qdo.** Sed quid si opponitur solennitates cū erratur i vna vtrum tabellio pōt propria auctoritate emēdare exemplū si errauit i die vel in appositione loci? Respon deo si est questio super die vel loco nō pōt emēdare. nam rasura caderet in loco suspecto. Si autē alibi vbi nō pen det questio: tūc emēdare pōt r radere verbuz erronēz: r ponere verbum verum. vt legitur r no. C. de testam. si vnus. Si autē nō errauit i solennitate istrumenti sed i qua litate facti: tūc postquam istrumentuz est redactū in mo dum r publicatum nihil sua auctoritate emēdare pōt: sed debz facere errore comperto de mandato iudicis hz **lv.** qui ita no. ff. de statu ho. l. imperator. Vel dic si est talis error qui noceat nō pōt emēdare sine iussu iudicis secus si non officit parti qz partis nō interest. cu r sine ta li emēdatione valeat instrumētum. vt. C. de testamē. l. ambiguitate. r. l. preposterū. r. l. errore. r. ff. de regu. iur. l. si librarus. Illud constat qz alie sunt solennitates in strumenti alie negocij. vt no. ff. de eden. l. prima. §. edi tiones in fi. glo.

in nomine christi. mēbrum. Ad hoc est. §. de forma fide. c. j. **Qdof.** Corona. pōt ergo princeps depo ni vt hic quod dicit. vt. §. no. in. c. cum autē de forma fide. c. alius. **Qdof.** Sed si papa deponit imperatorē dolo vel ambitione sine legitima r ardua cā depositio ipō it re ē nulla. nam adesse exercitij huius iurisdictionis supre me circa statum temporalium papa debz procedere tā quaz deus qui est veritas. vnde requiritur causa: ergo non subsistente cā cessat iuridictio. tenet cōsequētia per doctrinaz **Inno.** qui dicit qz quando cā requirit tanqz fundamētum iurisdictionis oportet cām esse veram r di scusam alias iudicij ē ipō iure nullum: vt ipē no. extra de foro compe. in nouella. c. cū sit generale. r in. c. j. d. so. cōpe. lib. vj. i. nouella. r de rescrip. super litteris. p. **Inn.** de offi. delega. cū super abbatia per **Inno.** l. r. alia rō quia ecclesia debet vasallo vicem: r de suo imperio non pōt eum ledere. imo papa se facit alienum a potestate si talē iusticiāz nō reddit imperatori qui iurauit fidelita tem. vt in. c. de forma fide col. x. r. imperator pōt se de fendere cuz exercitu suo. de mili. vasal. qui contu. ē. c. j. §. vlti. Unde cum papa **Jo. xxij.** minaret regi roberto de faciēdo mirabilia: Rex robertus respondit vos facie tis: r nos faciemus r me iuuabo. hoc est qz iurantes i sa cramento fidelitatis debent adijcere. vt. §. in pace. §. omnes. **Qdo.** Bona fide. hoc sufficiebat dixisse. r licet nō dixisset sine fraude: bona enim fides cōtraria est do lo r fraudi. vt. ff. pro so. l. iij. in fi. **Qdof.** de pac. l. iur gē. §. sed si fraudandi. Bono intellectu. Nota qz cōtract⁹ debet intelligi ad bonum r sanū itellecum. qd tene mē ri. **Ad** asculo. excludit ergo sexū femineū: certis tū ciuita tib⁹ hoc remittit. qz iue ciuitatis boies iurare non faci ant. vt. §. e. §. bec sunt noia. **Gal.**

Ego. hic impator idē iurat r ipē idē in animā suā hoc iurare facit vt h. r. §. i pace. §. hoc itaqz simi le. §. de forma fide. c. tibi. domino. Vel dic nō iurat idē: sed aliū latiam eius. vt. d. §. hanc itaqz. r inuit. l. pr. ibi inter nūcios. Vel dic qz h est sacramētum quod fit p

rectores ciuitatū qui fuerunt i potestate principis. ar. §. e. §. beāt sunt ciuitates r loca superius notata. est iura mētum quod fit per ciues ciuitatum societatis lōbardie se qntia vō sunt sacramēta rectoz ciuitatis lōbardie seu societatis ecrū. Scripto. fm hoc habes ēt hic ar. qz bec est lex scripta qz dic vt. §. diximus. **Qdof.** **Ad** dicit qd enim maior pars facit tota. vniuersitas fecisse videtur. vt. ff. ad mu. l. quod maior. odo. Nota ergo qz illd qd facit maior pars collegiatorū seu cōfederatorūz minorū parte cōtradiciente. ratum quo ad omnes debēt haberi qz omnes collegiati redigunt ad instar vnus corporis. quod est nō. ex his. l. que pertinent ad totum corpus li ge. r ille qui ē nobilior r potentior i liga ille intelligit su perior ad cōuocandum alios ar. ff. de iude instrumē. l. si. r. c. j. de ma. r obe. per **Inn.** **Precepta.** Sed quomodo possunt precepta iniungere principi cū maior sit: r minor i maiorem nō habeat iperū? Rūdeo vt nō. ff. de iurisdī. om. iudi. l. ē receptū. r sic iperatoz pōt p pactuz obligato riū pferre iurisdictionē p seipuz p bono pacis. vel dic ve rius vt modo dixi. odo.

Triginta annis. Quid ergo erit finitū. xxx. annis? Respondeo de necessi tate ex integro est iuranduz licet hoc bodie nō seruetur. Non autem dicas tempore hoc elapso pacem amplius nō durare cū perpetuo nō ad tempus bec pax cōcedat. vt. §. e. l. §. hanc ergo pacem ad fi. r. §. nos romanorum imperator. odo. Immo ex hoc colligit aperte hāc pazez tēporalem fuisse. nam perpetuum ē quod. xxx. annis du rat. vt insti. de perpe. r temp. ac. odo. imo prima verior. vt. §. e. §. in omni decimo anno. nam bec dictio in omni pēperuitatem tēporis demōstrat. Vel dic qz tempus adijcitur hic iuramēto imperatoris: nō pcessionib⁹ r ali js capitulis pacis. r hoc teneas. Tēpus enim adiectum alicui determinabili determinat solū illud r nō ali d ad cuius determinationē nō est appositū. vt. ff. de contra ben emptio. l. qui fundum. C. quando di. le. ce. l. ex his verbis.

Credentia. Nota hic si tenes qz hoc sit iuramen tum imperatoris qz iperatoz iurat cre dentias lombardorum r societates eozuz: r qz eas non pādet ad eozū detrimētuz. idēz puto i lombardis r co rum fautoribus qz hoc idem principi iurent. cū magna secreta ab vniuersis imperio debeantur. vt. C. de operis publi. l. quicūqz locus. r secreta regis abscondere bonū est. vt in lombar. de his. qui secreta regis fraudulenter inquirunt in fin. Secreta enim domini subditis merito cōmittuntur. vt argu. C. de prox. sacro. scri. l. proximos lib. xij. r qz iurent habes argu. extra de iure iurā. ego eiz episcopus. r. §. de noua forma fide circa fin. Sed que dicantur secreta siue credentia? Rūdeo ea que vulgus ignorat. vt argu. ff. de his qui deie. vel effu. l. j. §. summa eum vtilitate. r amodo si contra faciant vident venire contra pacem r iuramētum suū r ita pace carere debēt: vt alias de vasallo dicitur qui amittit teudū si creden tiam domini manifestauerit. vt. §. hic pōt eē r. quibus mo. seu. amit. c. i. r frustra implorat legis auxilium qui i eam cōmittit. vt. ff. de mi. l. auxiliū. **Qdof.** Et predi ctis apparet qz si antiani alicuius ciuitatis iurauerunt tenere aliquam credentia: r aliquis eozum reuelat eas in damnū cōmunitatis qz debz ab officio remoueri. Et nota qz quādocūqz imponitur bec pena remotionis du rante officio potest cognosci de crimine. nam si expecta remus sinez officij frustra fietz amotio. vt. C. ad. l. iul. repe. l. iubemus.

Die lune. r. i. excunte ianuario. No ta qz olim notarij ita scribebant. ratiōe maioris certitudinis quia si nō adijcitur intrante vel excunte ē dubium. quia quod pluribus modis exponi pōt ē equiuocū. vt no. ff. de

de ver. oblig. l. quoties i stipul. ambigua. Quid ergo si instrumentum dicit actum. xj. die ianuarij: et non dicit intrante vel exeunte mense? Respondeo siquidem apponit proprium nomen dicitur: puta actum die lune. xj. ianuarij satis apparet ex ipsa scriptura ut h. Si autem non apponit nomen proprium potest dubitari. Donec enim quod testes dicunt. xj. die intrante mense ianuarij partes fuerunt alibi. Ex aduerso videtur quod ista probatio non concludit de necessitate. Queritur ergo verum dicitur testes reprobatis instrumentum? et videtur quod non: quia sicut debemus saluare testes ne in falsum incidant: ita et instrumentum et testes. ut extra de test. si. cum filij. Item dicta testium debent interpretari in meliorem partem. ut notat Inn. i. c. dudum. el. ij. extra de elec. Item cum testes sint inducti ad probandum et non probent de necessitate debent interpretari contra producentes. ut extra de pba. c. i. pntia. et c. cum casus de rescrip. per Inn. et de testi. cum clamor per Ber. et i. c. vlti. de codi. appo. p. Ber. nisi in causa fauorabili. ut ff. de man. l. strepe. et in. c. ex litteris. de p. ba. et de reg. iur. i. ambiguis cum si. In contraria videtur quod istud instrumentum secundum eorum versus tabellionum probat. de. xj. die intrante mense. Et ergo probatio reprobat ergo reprobatum est instrumentum: non enim ista est presumptio sed contra intellectum vulgi: et non ob. quod non. ff. de pac. l. iur. g. §. quod tere. et quod notat Inn. i. c. innotuit de eo qui sur. or. susce. non enim dicitur certum quod certa interpretatione semper habuit. ar. ff. de sur. instru. l. cum delandis. §. asina. Et est notandum quod ad hoc ut ista equiuocatio cesset in litteris apostolicis apponitur nonas idus vel chaalédas ubi talis dubitatio incidere non potest. ut. j. eo. §. si. In pntia hic habet ar. expressus quod testes debent scribi et poni in prima parte instrumenti. et hoc hodie seruant tabelliones nostri temporis. Alij quod in fine ut videantur interfuisse contractui totum. Et dicitur Tu dicit quod si debent se subscribere debent eorum nomina et subscriptiones poni in si. ut. C. qui testa. fa. pol. l. hac consultissima. §. pe. ibi dum dicit. et in si. et. Et hoc patet ex ipso vocabulo: quod dicitur subscriptio non prescriptio. sic et tabellio dicitur se subscribere in fine sed signum suum possit apponere non tam in principio quam in fine. Illud certum est quod instrumenta habere suas proprietates. Et per hoc dicitur quidam quod ibreuiatura non probat: quod non est ibi subscriptio et signum. ut notat Ja. de are. C. de fide instru. l. scrus. p. Bar. ff. de testa. l. ad testium. §. siquis. et dicitur extra de si. instru. c. cum. p. tabellio. et in aut. ut ppo. no. ipera. §. j. col. v. et. C. de tabular. l. gnali. li. x. Et si iuenit ibreuiatura an presumat ibreuiatura testibus lecta: non. ff. de leg. iij. l. fideicommissa. §. j. et facit. ff. de testa. mili. l. luti. Illud est certum quod vna scriptura iuuat et interpretatur aliam. ut ff. de ed. l. siquis ex argetarijs. §. si initium tabularum. et de peri. bere. l. vtru.

Hec sunt nomina. Ibi quod non sunt districti facere iurare: homines. Iste tex. facit ad questionem vtrius comes qui habet castellum a quodam in feudum alij teneat facere suos homines iurare. nam aliquando feudum sic datur ut iuret ipse et faciat iurare suos nobiles et vasallos. aliquando de suis nobilibus non fit mentio. et est hic ar. quod non tenentur ad hoc nisi ex preesse caueat in pacis: quod homo vasallus non est pro parte rea homo meus nisi alias habeat iurisdictionem generalem. et hoc non in spe. de feudo. §. qm. ver. ruij. querit et v. legunt. Idem sacramentum facit ut predicti rectores fecerunt. p. istum tex. probat aperte quod si tabellio scripsit primo dicta vni testis et postea dixit idem pro oia dixit ut alij testis siue sub eadem die siue sub alia non est vis quod talis scriptura probat testes in vna personarum concordasse: sed alij dicunt quod ista scriptura non valeat propter incertitudinem. Alij dicunt quod non valet quod preterit vnum et eundem premediatum hominem. sed nec prima ratio valet quod rotum videtur repetitum. nec secunda quod quod dicitur de eodem mediato hominibus locum quod testes sunt suspecti. secundo si sunt bone fame. vnde legitur quod per dictos testes fit probatio. ut notat. de ver. sig. nihil obstat. in no

uella. In huius federis sine seu circa federis obseruationem non est: quod ut dixi ista est lex. ut dixi. §. in. §. volumus. et lex est commune preceptum et. ut ff. de legi. l. j. et in legibus duabus grecis eo. ti. et insti. de iure na. §. lex. Vel lex est sermo determinatus. secundum commune concordantiam civitatis admonens quomodo oporteat agere singulis. §. Aristo: Vel lex est principis placitum. ff. de consti. pri. l. j. Et leges sacratissime hominum vitas constringunt: et ab omnibus sciri debent. ut. C. de legi. et p. l. l. leges. unde qui libet leges obseruare tenet: siue volens: siue iniustus. ut in lombar. de episco. et cle. l. volumus ut omnibus. Hac igitur pacem scire debetis: et eam inter alia cuncta tanquam preciosum et nobile ius vestro studio exornare. Pax enim multa bona inducit: discordias enim remouet et tranquillam quietem inducit: statum personarum ac civitatum augmentat: honestatem affert: diuitias preparat: dei ac regum gratiam tribuit: superbiam vniuersumque excludit: auaritiam cuiusque repellit: honorem honoratis adiungit: nondum honoratis preparat: deo ad seruicium animi cuiusque incitat fructum affectat: expostulatum vel affectatum facit acquirere seu nasci. ar. C. de cadu. tol. l. vna in prin. C. de of. p. fec. p. ro. ar. l. in nomine. in prin. §. calun. et. §. in prin. C. de vete. iure enucle. l. ij. §. quantumque. et. §. omnia igitur. et in lombar. de sedi. contra tu. ciui. l. j. i. si. extra de treuga et pace. c. j. in lombar. ut epi sint vni. l. placuit. ff. de offi. p. fec. v. l. j. §. quies. ff. de adi. leg. l. q. si iterum. insti. i. premio i. p. l. i. insti. de excu. tu. §. inimicitias. C. de hierarchis. vinca. li. x. Est enim pacis confirmatio ipsa vera iusticia. ut in lombar. de fur. l. de vindicta. Et dicitur. Quero vtrum de ista pace facta constantie debeat gaudium vel festiuitas celebrari: et videtur quod non: quod ista pax fuit adulteria ex parte Federici. et dato quod Federicus esset imperator fuit nulla ex parte populorum qui subterfugerat sibi obedientiam. Venio ad primum: nam ista pax fuit in seruire discordie que erat inter eum et ecclesiam. ut. §. eo. §. nos romanorum. ver. inia quoque. i. verbo occasione guerre vel discordie ecclesie: tunc arguo sic. Imperator erat anathematizatus. Est enim anathema excoicatio solennis: nec potest esse occulta. et ideo iste Federicus tanquam notorie excoicatus non potuit se gerere pro imperatore: quod ois auctoritas publica est anathematizatis interdita. ut notat Inn. de volo et coru. veritatis. et plenissime. no. in c. pia. de excep. i. nouella. li. vj. Secundo quod iste imperator fuit depositus. et ut ita dixerim decoronatus: ergo leges eius exoluerunt. i. esse desierunt. ut ff. de orig. iur. l. ij. §. ex actis. deinde regibus. Sed certe fortissima ratio iste Federicus legem codere non poterat: nec publica iura imperij administrare: quod erat scismaticus et reus lese maiestatis ecclesie et hostis domine sue. unde ipso facto erat suspensus ab administratione. ut. C. de heret. au. gaza. ros. ad hoc. C. ad. l. iul. maie. l. quisquis. et arg. ff. qui et a qui. l. quesitum. de accu. ex iudiciorum. de acqui. bere. l. p. tonius. §. rei et duellione. insti. de bere. que ab intesta. §. per contrarium. et in. c. domino guerra. §. hic finit lex: deinde consuetudines regni incipiunt de. elec. venerabilis. §. si. Ex his ergo videtur concludendum quod neque capitula istius pacis neque leges istius Sede. possunt in iudicijs allegari. et si quodam fuerit imperator. arg. ff. de sacro san. eccle. l. decernimus. Jo. an. tangit hoc dubium extra de feudo. c. ex parte. et dicit quod quidam hoc asserunt: cum iste imperator fuerit danatus in consilio lugdunensi. sed ipse Jo. an. transit sicco pede et sub silentio nolens opponere in celum. Tamen potest dici illud verbis. Illa loquebatur nauem soluebat vltres. Nam quicquid canter ecclesia etiam volunt benedici. nec bonum est stare semper in guerra et maledictione. et ideo quod populi acceptarunt: quasi verisimile est quod nondum erat depositus: ratum et gratum fuit: hactenus habitum et seruatum quod in pace continetur. Item non reperitur quod Henricus

seruus rex romanorum a quo fundamētus etiam sum-
psit ista pax fuerit depositus: ergo valet. ff. quod tal. tu
to. auc. l. p̄tia. §. idēz pompo. Secunda ratō propter
quam non videtur valere pax: erat quia non valet trā
factio inter dominum et seruum. vt. C. de transac. l. in-
terpositas. sed ibi loquitur de seruo dicto a seruando
nam illa seruitus succedit loco mortis antique: et ideo
talīs seruus pro mortuo habetur. vt. ff. de cōdi. et de-
mon. l. interdicit. Sed nos loquimur in seruo ab obe-
diendo: qui non habetur pro mortuo cum sit ingenuus
vt no. insti. de iure perso. per Accur. Ex quibus cō-
cluditur q̄ ista pax debuit esse leta et festiua. vt. l. j. C. pu-
blice leticie vel consilium. lib. vij. Deus igitur pacem
nobis tribuat letam: et admirabile eius ac durabile no-
men: et si non perfecti operis saltem bone voluntatis.
Dicit enim Vegetius secundo de militari disciplina.
Unius eratis sunt que fortiter sunt. Que vero pro vti-
litate reipublice scribuntur: eterna sunt. Et q̄ magna et
indebilis fama cui militat honor. Amen.

Papie per Leonardum de gerlis. āno MDCCLXXXV.
dic. xvij. nouemb̄is.

Parium eptata letitiam: in arduis creuista boiem
 sūma voluptate replent: vt inquit summ^o pontifex in
 principio proemij terri libri: in. c. j. i principio de of
 fi. lega. eodem libro. Ne igitur huius literature stu
 diosi: ipsius lectionis huius domini. Sal. ti perusini
 iurifuturūq; viri eminentissimi peculiaris operis in
 terpretatione satis pregrauati: in inueniēdo q; ep
 tant nimitū laborent: et vt vnum quodq; dubiū: deci
 sio: aut questio: hoc in volumine inserta: q; facile vni
 cuiq; occurrat: representatiōe: seu quam vulgus ta
 bulaz appellat p rubricas et versiculos assignatā in
 ferre placuit.

In precludijs feudorū.

Quod ratione caret deridendū ē. vers. irritos.
 Fur est qui alienam laudem occultat. ver. et quia.
 Liber iste feudorū an sit auctenticus. et decidit quod sic.
 ver. quare ergo.
 Opinio siue dictum doctoris ē pbabilis. ver. vñ eorū.
 Cōsuetudines feudorū sunt in foro cōscie obseuade
 nisi in periculū animarū vertat. vers. et ideo.
 Lex civilis est pars legis diuine ibidem.
 Feudum vnde dicatur. vers. secundo quero.
 Feudum quid sit. vers. viso itaq;
 Feudū an possit gratia appellari. vers. p intellectu.
 Denominatio alicuius rei sit ab eo quod plurimūz ha
 bet. vers. sit enim.
 Emptio vel permutatio an sit si res et quantitas p alla
 re sit data. vers. et dicimus.
 Vasallus a domino ad bellū vocatus: an possit potius
 feudo renūciare q; ire ad bellū et decidit q; nō: si erat
 cōcessus ad certum seruitium. vers. sed statim.
 Cedere bonis habitans i villa vel castro ne munera su
 beat an possit. vers. simile.
 In contractu feudū an habeat locum penitētia si stipu
 latio ito-uenit. et decidit q; sic. sed ad interesse tenet. et
 ibi qd si interuenerit iuramentum. vers. sed pone.
 Iurās seruare statutum vel cōtra in statuto vel lege: si
 statutum cassetur: an etiam teneatur. vers. itez nos.
 Ingressus monasterij si non valet: an valeat cblatio bo
 norū. vers. simile habes.
 Renūciare feudo an possit filius vasalli. decidit q; non
 postquam fuit heres patris. vers. adde q;
 Vasallus si recedit a feudo iscio dño pōt cogi et redire et
 domino seruire. vers. illud sciendum.
 Feudum an dicatū priuilegium. ver. ē aut questio.
 Feudū an sit si cōcedatur proprietatis et usufructus. ver.
 dixi secundo.
 Dominiū directum et vtile an detur in iuribus persona
 libus: vt i ānua prestationibus. vers. sed hic quero.
 Et ibi que res dicantur mobiles.
 Omnes res ex quibus fructus percipiuntur inter imobi
 lia computantur. vers. et scias.
 Fructus qui dicantur. vers. probo autem.
 Vasallus habet vtile dominium. vers. dixi tertio.
 Dominium vtile quid sit: et quale per prescriptionē ac
 quiratur. vers. quidam dicunt.
 Feudū natura que sit. ver. dixi quarto.
 Feudum si sit concessum per se et heredibus proprij cor
 poris vtrum intelligat de omnibus masculis i infini
 tum. et decidit q; sic. vers. pone quod.
 Vasallus si reuocat seruare promissa domino priuatur
 feudo. vers. dixi quinto.
 Feudum proprie an dicatur si non sit promissum certūz
 seruitium. ver. dixi sexto.
 Inuestitura est duplex: alia realis: alia verbalis. vers.
 certum est.
 Dominiū an trāsserat ex priuilegio vel donatiōe pici

pis solo titulo absq; traditiōe. v. s; i priuilegijs.
 Vasallus si icidat istrumētum feudi: an videat tacite
 possessionē retradere. vñ. et glo.
 Possessionis traditiō p patētia; resultans: an dicat
 vera vel ficta. vers. sed illud.
 Quasi possessio i incorporalibus p quos et per quot ac
 tus acq; ritur. vers. quero.
 Feudum qualiter dundat: et primo aliū ē regale: aliud
 nō regale. vers. expedita.
 Donatio vel pcessio d castro iperij ab ipatore facta an
 valeat i pria diuisione feudi. vñ. circa qd.
 Papa vel iperator an possit sibi tacere aliū parē vers.
 ead. diuis. vers. q; autem.
 Potestas pape vel ipatoris quāta sit: et que facere pos
 sint: et ita quasi per vnā col. dicat de eoz auctoritate
 ac potētia. ead. diuis. vers. aliqua.
 Papā vel ipatorēz que nō deceat facere. ead. diuis.
 ver. qdam tñ. sent.
 Rex an possit i vita sua facere filiū suūz regē. ead. diuis.
 vers. an rex.
 Clausula ex certa sciētia: vel clausula non obstante ra
 li lege quid operet. ead. diuis. vers. vnde distinguit.
 Clausula ex certa sciētia debet in litteris picipis ex
 pūm: alias nō psumit. ead. diuis. vñ. et adde.
 Feudū aliud ē simplex: aliud pditionatum. ver. si. scda
 diuisio.
 In feudū si aliquis tenet aliquas terras: et ab eis rece
 dat reuertunt ad dominum. scda diuisione feudo
 rum. vers. dicit eim.
 Locare an possit vasallus domū quā in feudū tenet ad
 habitandū. ead. diuis. vers. questū.
 Locare vltimū an possit usufructuari: ibidē.
 Cōcessio alicuius rei facta i pptos vñs qd operetur.
 ead. diuis. vers. scdo vero.
 Cōcedēs ius habitandi eoz ppietate: an sit realis cō
 cessio. ead. diuis. vñ. vñ nō omitto.
 Feudū aliud ē antiquū siue patrū: aliud nouū. vers.
 tertia diuisio.
 Feudū pcessū ab epō. hoc mō. inuestio te tanq; de feu
 do veterē et āriquo: ipuz. nō nouādo: recognoscēs q;
 dictū feudum renūssi ab antiquo. an talia verba fa
 ciant presumi ipm eē antiquū. in tertia diuis. feudo
 vers. circa hoc.
 In istrumēto oia ibi posita vera psumunt si platus cū
 toto capitulo iurauerit sic esse: vel ipi contrabētes.
 ead. diuis. vers. quid ergo.
 Capitulū siue collegiū in aliquo iurās pōt eē pcur
 riū. ead. diuis. vers. dicit Jo. mo.
 Feudum: aliud habet propriā naturā. aliud impropriā
 Et ibi quid sit natura in vers. quarta diuisio.
 In feudis consuetudo non determinata remanet dispo
 sitio iuris cōmuns. Et ibi q; semper inuestiture te
 nor est attendendus ead. diuis. vers. cāus ta men.
 Feudūz curtos si sit concessus claudo. an valeat. ead.
 diuis. vers. sed dubitat. Et ibi an saltē tale feudū po
 terit alienari vel locari.
 Feudum: aliud ē paternū: aliud maternū. ver. quira di
 uisio. et in. c. j. §. j. ti. pri. ver. no. et in. c. j. in fi. de luc
 cess. feudi. et in. c. j. de nat. success. feudi. et in. c. primo.
 de vas. decrep. et a.
 Feudum: aliud est reale: aliud personale. vers. alia di
 uisio que est sexta.
 Cōcedens domum vel fundum in feudū ad vtēdū et fru
 endū an morte extinguat. eadēz diuis. ver. qd si vba.
 Feudū: aliud ē ligium: tu quo nullus excipit: aliud ligiū
 in quo prior domin^o excipitur. vers. alia diuisio que
 est septima.
 Feudum: aliud est franchum: aliud non franchum. ver.
 alia diuisio que est octaua.

Feudū: aliud est ānale: aliud non ānale. versi. alia diuisio que est nona.
Feudum aliud est nobile: aliud non nobile siue burgēse. ver. alia diuisio que est decima.
Feudum: aliud est ecclesiasticum: aliud secularē. et ecclesiasticū ē triplex v. alia diuisio q̄ ē vndecima et v. a.
Ecclesia si recipit feudū: an teneatur iurare fidelitatem ea. l. diuis. versi. sed dubitari.
Ecclesia non tenetur est contractu administratoris nisi in quantum est facta locupletior: eadem diuis. versi. dicit aliquis.

De his qui seu. da. poss. et qui non: et qualiter retineantur. char. quarta.

Jura feudorum an dicantur consuetudines: et an transierint in legem scriptā. super rubrica. versi. sed contra.
Quia: ista dicitio qualiter ponatur. c. j. versi. q.
Patriarcha dicitur aliam archiepiscopus. c. j. versi. archiepiscopus.
Papa vocat seipsum episcopum. c. j. versi. papa aurem.
Papa potest omnia ecclesiarum feuda infeudare. ibidem.
Prelatus an possit concedere in feudū sine consensu capituli sui. c. j. versi. sed dubitatur.
Prescribi an possit consensus: et consilium quod in aliquo actu prestari debet. c. j. ver. ad quod facit.
Consuetudinis vires que sint. naz. dar. iurisdictione: mandatum: et quod plures alios effectus. vide in. c. j. versi. consuetudo.
Prelatus superior an possit infeudare feuda: que pertinent ad collationem inferioris prelati sibi subiecti. c. j. versi. sed nunquid.
Prelatus mediatus: et immediatus quis dicatur: ibidem.
Capituli maior pars an possit infeudare: vel requiratur totum capitulum. c. j. ver. sed quid si.
Monachus vnus si sit tantum in capitulo ipse solus habet potestatem totius capituli id poterit solus infeudare. c. j. versi. et si ad vnum.
Consules collegij vel ciuitatis an habeant mandatum indiuiduum. c. primo. versi. quero de consensibus.
Visitator specialis datus excludit in illo loco generale. c. j. versi. dicit tamen.
Contractus ecclesie in dubio an presumatur sibi utilis. c. j. versi. querit Jaco.
Consuetudo infeudandi quanto tempore prescribat. c. j. versi. quero quanto.
Prelatus an possit rem in feudū solitam dari concedere suo consanguineo in feudum. c. j. ver. quero vtrū.
Consuetudines an possint prescribi cum violentia. c. j. versi. extra quero.
Persone que presumantur vim inferre que sint. c. j. versi. adde.
Metus ē infirmitas voluntatis. c. j. versi. metus.
Consuetudo ecclesie si sit infeudandi in vnum heredem sit sit infeudatum in duos: an valebit: et sic an vtile per inuile vitietur. c. j. versi. si consuetudo.
Prelatus solus sine capituli consensu an possit selloniam vasallo remittere. c. primo. versi. quero nunquid.
Legati de latere an possint infeudare res ecclesiarum sue legationis. c. j. versi. querit.
Prelatus solus sine consensu capituli ob magnam necessitatem ecclesie potest magnas possessiones alienare. c. primo. versi. dicit.
Relicta ecclesijs videntur relicta ea intentione: vt perpetuo sint in vltis pauperum. c. j. ver. dicit Inno.
Prelati qui teneantur iurare romano pontifici de non alienando ipso incōsulto. c. j. versi. quero qui.
Locatio decem annorum: an dicatur alienatio. c. j. versi. et an nomine.
Locans rem aliquam ad tempus an dicatur alienare. c. j.

versi. et de locatione.
Abbatissa habet administrationem rerum temporalium sicut abbas. c. j. ver. abbatissa.
Abbatissa in his que agit an habere debeat auctoritates superioris. c. j. ver. et nota.
Antiquitas: ista dicitio quid importet. c. j. ver. antiquitas.
Alienatio facta a prelato: qui iurauit non alienare romano pontifice incōsulto: si impetrauit licentiam alienandi non facta mentione de iuramento: an valeat. c. j. ver. et circa.
De mensa ecclesie que res dicantur: ibidem.
Consuetudo infeudandi an possit alterari propter casum superuenientem. c. j. ver. consuetudo.
Prelatus si infeudauit masculos et feminas res ecclesie cum consuetudo esset tantum infeudandi in masculos an valeat. c. j. ver. sed pone.
Relictum pro anima quando dicatur ibidem.
Regalia que sint. ibidem.
Consuetudo vnius ecclesie seruanda est. c. j. ver. eorum.
Consuetudo tamen de potentia huius: quantum de actu. ibidem.
Locari prebende et beneficia an possint. c. j. v. extra quero.
Locare vices ad certum annos an possit prohibitus alienare. c. j. ver. idem ait.
Papa potest sibi legem imponere non suo successori. c. l. v. extra nota.
Comites prelati: quod dicantur. c. j. §. marchio. ver. nota.
Proprietas nuda quare non dicitur quasi possessio. c. j. §. eod. extra. versi. quero.
Jura et actiones qualiter possideantur. ibidem.
Fructus nullus lucratur nisi cumlitter possidens. c. j. §. eod. ver. et scias.
Cuius possessionem quis habeat: et ad acquirendam quam si possessionem in incorporalibus que requirantur. c. j. §. eo. ver. ite scias cum sequenti cum multis alijs notabilibus dicitis ad propositum.
Successor an poterit supplere factum predecessoris si abbas fuit concessum vt de nouo infeudaret quoddam castrum sed decessit antequam infeudaret. c. j. §. eo. ver. pone processum.
De coepore patrimonij que dicantur ita quod ad successionem transeant. c. primo. §. marchio. versi. extra nota.
Interpretatio propria que dicatur: quod facit ad statuta. ibidem.
Comites: barones et alij: an teneantur tenere loca secularia a latronibus: in quibus pedagia colligunt. c. primo. §. eod. versi. extra quero.
Seder in quo loco debeat cantor in choro attenditur consuetudo ibidem.
Totilla cognominatus flagellus dei: ex quo loco fuit ortus undnis. c. i. §. eo d. ver. extra quero.
Capitanei qui dicantur. c. i. §. eo. ver. capitanei.
Edificans vel reedificans castrum in quo populus se recipiat an habeat ibi iurisdictionem. c. i. §. eo. v. qd d'eo.
Consecratio prelati an teneat si non tenet electio. c. j. §. eod. versi. quero si.
Papa an egeat confirmatione ibidem. Et ibi an successor teneatur obseruare factum predecessoris.
Infeudare olim qui poterant. ibidem.
Vasallus an possit alij infeudare id quod ipse ab alijs tenet. c. i. §. eo. versi. quero an vasallus.
Adultus siue pupillus an possit sine curatoris vel tutoris auctoritate infeudare. c. primo. §. eo. v. quero an.
Filij licet sint inegaliter instituti tamen in feudo succedunt equaliter. c. i. §. et quia vidimus. versi. equaliter.
Depotes filij fratrum succedunt in feudis et in alijs com patris in stirpes: patris non existantibus succedunt in capita. ibidem.
Assignare totum ius feudi an possit pater vasallus vni ex filijs. c. primo. §. eo. ver. sed quero.
Feudum an terre filijs vel alijs an sit in libera potestate vasallo

re vasallorum. c. primo. §. eod. versi. nota.
Seudum an indistincte transeat ad heredem. c. primo.
§. eodem. versi. secundo nota.
Filiolum appellatione an veniant nepotes. c. primo. §.
eo. versi. tertio nota.
Linea sanguinis descendendum in feudis est privile-
giata. c. primo. §. eo. versi. extra nota.
In iure patronatus ecclesie succedit extraneus heres. c.
primo. §. eo. versi. sed aliud.
Frater qualiter succedat fratri in feudo: an iure accre-
scendi veniat vel iure hereditario. c. j. §. eo. versi. sed
hic quero. et in. c. j. §. si. j. qui. mo. seu. amir. et in. c. j. §.
si. de success. seu. et in. c. j. de seu. marchie. et de materia
habetur in. c. j. consti. feuda. domini. Lorba. impe. et i
c. primo de benefi. fratr. et c. i. de duo. fra. et c. i. de va-
sallo decrep. etatis ubiq; per Bald.
Ius accrescendi an habeat locum in acquisitis: in disti-
unctis: in contractibus: in privilegijs: ubi sit plura-
litas personarum disponentium. ibidem.
Ius accrescendi an habeat locum si verba sint ita con-
cepta concedimus talem rem illi cum illo. c. primo. §.
et quia vidimus. versi. quid si.
Emphyteosis quo iure pertineat ad fratrem: alio siñ be-
rede decedente. c. primo. §. eod. versi. unde idem.
Frater habens feudum si decessit relicto alio fratre. et
herede extraneo instituto: an frater superstes habe-
bit portionem feudi que erat penes morientem. c. i.
§. eo. versi. querit glo.
Frater superstes: quid si comisit feloniam ex qua feudo
venit privandus an habebit portionem fratris pre-
mortui. c. i. §. eo. versi. sed quid si.
Frater superstes quid si renunciavit portionem suam feu-
di in manibus domini an portio fratris sibi accrescet. c. i.
§. eo. versi. sed pone.
Relictum vasalli in feudis an noceat alijs successuris.
c. primo. §. eo. versi. quero vtrum. et de materia habe-
tur in. c. i. §. hoc quoq; versi. consuevit. et de success.
seu. et plene in versi. vlti. et in. c. i. §. si vasallus. si de
seu. sue. controuer. inter domi. et agna. et in. c. primo de
benefi. femine. et in. c. ad hoc. §. insup. de pa. iura. fir.
Semina an succedat in feudo: et deciditur q; non nisi
in aliquibus casibus. c. i. §. eo. ver. querit glo. et i ver.
deinde nota.
Seudum paternum an desinat esse per nouam inuestitu-
ram. c. i. §. eo. ver. et quia.
Dominus quid si inuestiuit filium vasalli agnatis consen-
tientibus si decedat sine liberis: ad quem pertinebit
feudum. c. i. §. eo. versi. quid si.
Per pactum an et quando aliquid fieri possit. c. j. §. eo.
versi. deinde dicitur.
Frater vnus potest accipere feudum pro se et fratre suo
non pro extraneo. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Filiatio et fraternitas qualiter probetur: ibidem.
Recipiens aliquam proprietatem pro se et herede suo: hoc
acto q; si decedat sine herede q; reuertat ad conceden-
tem: quid si decedat cum filio. c. primo. §. eodez. ver-
si. et nota.
Seudum emptum ex communibus bonis fratrum: an sit
comune. c. primo. ver. deinde querit. et ibi q; in feudis
non refert cuius pecunia sit emptum. Et ibi quid in
alijs.
Vir et vxor si emerint in eodez instrumento: quid iuris.
Et an vxor teneatur operari marito. ibidem.
Nepos masculis et femina quare non succedat in feudo
c. primo. §. eodez. versi. modo queritur. Et ibi q; sub-
lata ratione legis tollitur et lex.
Statuti essentia an sit ipso statuto: siue eius ratione.
ibidem.
Statuentium mens: qualiter in statutis appareat. c. j.

§. eo. ver. quomodo.
Semine d iure comuni succedat in oibus s; no isudis
et ibi an statuta femias excludat valeant. c. j. §. e. v.
deinde no. Et quid de iure. lombardo.
Corpore vitiati an succedant in feudo. c. j. §. et q; vidi-
mus. ver. et ideo.
Pactum facere ad masculos pertinet. ibidem.
Interpretatio i contractibus an possit sumi a statuto
loci. ibidem.
Pactum conceptum cu filia de no succedendo dicit con-
ceptum cu nepote eius filio. c. j. §. eo. versi. deinde no.
Agnati vsq; ad que gradum succedat. c. j. §. eo. versi.
deinde.
Seudu receptum hoc modo q; deficientibus masculis
vadat ad femina vna: qd si extant plures femine: an
priogenita solum bebit. c. j. §. e. versi. extra quero.
Aliq; ista dicitio qualiter ponat. c. j. §. et q; vidimus ver-
si. extra. nota.
Semina an succedat si feudi ad nullu e datum non exi-
stete masculo. c. i. §. eo. ver. quero si feudu.
Infinitas qñ sit curada. ibidem.
Pacta iuris dispositionez possunt ampliari. c. i. §. eo.
versi. vltimus.
Gradus qualiter in materia feudorum accipiatur. c. i.
§. e. versi. et ibi unde consuetudines feudorum sint in-
troduce.
Pretiu restituere tenet: qui petit contractum rescindi.
c. i. §. non dum versi. no. q.
Privari feudo sine culpa an possit vasallus. c. j. §. e. ver-
si. quero nuquid.
Differetia an sit vtz instrumentuz loquatur per verba
presentis teporis vel preteriti. versi. extra quero.
Et ibi quid si loquat in prima persona.
Instrumentuz an vtiat si notarius errauerit in nomine
contrahentium. c. j. §. eo. ver. quid ergo.
Consuetudo vna tollit p alia. ibidem.
Sama posterior: an tollat prior. c. j. §. e. ver. quero qd.
Testis vnus d visu tollit psumptoz illa q; q; psumit viue-
re vsq; ad cetum annos. c. j. §. e. ver. extra nota: et ibi
quedaz alia.
Seudum an possit vendi. ibidem.
Princeps si dicat volo tibi conferre tale castrum an sit
collatum. c. i. §. extra quero.

De feu. guar. et castal. cbar. viij.

Castrum si incidat in aliquo d periculum presumit cul-
pa castellani incidisse super. et in principio.
Loquus principis habet dignitatem. ibidem.
Pares curie an debeant deponere per iudicia quando
feudum probatur per iudicia. super Rubrica. versi.
ubi pares.
In contractu qued omisum e tempore quo sit p nul-
lo habetur super Rubrica. ver. extra nota.
Castri periculum est domini si finito tempore vasallus
obtulit domino: et ipe noluerit accipere super Ru-
brica. versi. si finito.
Seudum guardie vel castaldie quod sit. c. primo. versi.
aduertatis.
Extra officium quod sit non dicitur nomine officij fieri
c. i. versi. et debes. et j. eo. §. i. ver. deinde.
Presumat an feudum guardie esse concessum castaldo
e. i. versi. pone.
Seudum guardie solitum concedi ad beneplacitum: an
iniatur anno. c. i. ver. quid si.
Seudu concessum hoc modo: concedo tibi i feudu nobile
quicquid scio in feudu guardie concessi: cui tamen ni-
hil erat concessum: quid iuris. c. i. versi. pone dicit.
Item. ista dicitio quid importet. c. i. §. item.

Feudum guardie et castaldie datur loco mercedis et ope-
 rarum. c. i. §. eo. vers. pono. et ibi quedam alia dicta
 incidenter.
 Salarium habere debet: qui non gessit officium sua cul-
 pa. ibidem.
 Concedens castrum in custodiam: an intelligatur con-
 cessisse in feudum guardie. c. i. §. eo. vers. si pater.
 Proterus quod feudum non possit ob ingratitudez
 revocari valz. c. i. §. item. vers. pono.
 Investitura secunda feudi an et quando sit potior prima
 c. i. §. eodem. vers. investitura.
 Semina succedit in feudo si sit actum in investitura. c. i.
 §. eodem. vers. quia verba.
 Senda scutiferorum: advocatorum: capellanorum an sint
 debilia. c. primo. §. eodem. vers. quid de feudis.
 Feudum solitum concedi ad beneplacitum guardie vel ca-
 staldie non finitur anno. c. i. §. eo. ver. quero quid si.
 Officium duplex an debeat habere duplex salarium. c.
 primo. §. eo. vers. sed pone.
 Probatio alia non requiritur quando lex vel statutum
 fundatur super aliqua presumptione. c. i. §. eodem.
 vers. extra nota. et ibi quedam alia notabilia.
 Concedens feudum guardie in animum an intelligatur in p-
 petuum vel in biennium. c. i. §. eo. vers. sed quid si.
 Feudum potest dari ad certum tempus. c. i. §. itez. ver-
 si. deinde nota.
 Recipiens in feudum castaldie illud quod erat propri-
 um et simplex an sibi preiudicet. c. i. §. si vero. in prin-
 cipio. et in vers. modo quero.
 Investiture due si appareant et renunciatum sit vni no-
 tati intelligit renunciatum alteri. c. i. §. eo. v. extra nota.
 Pares curie qui debent in investituris intervenire feo-
 dorum an presumant rogati. c. i. §. eo. ver. extra no.
 Scripture quot modis dicantur plures vel publice. c. i.
 §. eo. ver. quot modis. et ibi qd confessio erronea non
 preiudicat.
 Feudum datum villico: dispensatori: prelato quo iure
 datum presumat. c. i. §. si vero. vers. sed queritur.
 Castaldio quis dicatur. c. primo. §. eo. v. qro quis.
 Feudum si sit datum villico consanguineo an presuma-
 tur ei datum contemplatione officij ita qd sit feudum
 castaldie. c. i. §. si vero. vers. quero quid.
 Presumitur magis error in factis antiquis qm recenti-
 bus. c. primo. §. si vero. vers. ultimo.
 Contrahitur aliquando male cum tutoribus sed bene
 cum prelati. c. i. §. eodem. vers. nota.
 Colonos stare an teneatur successor in factis a predeces-
 sore: et quid in alijs. c. i. §. eo. vers. successor.
 Per errorem quod sit non valz. c. primo. §. si vero. ver-
 si. quecuqz.

Qui succes. seu. da. tene. ebar. r.

Loco libelli an instrumentum vel littere possint produ-
 ci super rubrica in principio.
 Beneficium vel feudum si papa alicui absentis contulit: an
 possit acceptare aliquam litteras habeat. super rubri-
 ca. ver. si papa.
 Executors pape vel principis an possint exequi ante-
 quam litteras habeant. super rubrica. vers. execu-
 res. et ibi quando veritas preferatur opinioni.
 Collatio beneficii quod prelati non credebat vacare:
 quod tamen vacabat an valeat. ibidem.
 Prelatus an possit omnia feuda ecclesie vni ifeudare?
 dic non. in rubrica. vers. quid si.
 Credens peritus non incidit in aliquam culpam. i ru-
 bri. in vers. extra nota.
 Successor an teneatur adimplere facta predecessoris. c.
 primo. vers. casus. et in vers. nota.

Facere et confirmare an idem significant. c. i. ver. i textu.
 Prelatus electus non confirmatus an possit admini-
 strare. c. i. vers. item. statim.
 Prelatus non potest procedere futura in preiudicium successo-
 ris. c. i. ver. non qd. Et ibi an teneat habere ratum fac-
 tum predecessoris.
 Successor an teneat solvere debita sui predecessoris. c. i.
 vers. adde quod.
 Regula canonica non habet locum in tractibus. c. i. vers.
 sed nota.
 Prelatus non potest administrare futura sed presentia. c. i.
 vers. prelati.
 Successor et antecessor in prelatura non censentur eadem
 persona. c. i. vers. tertio nota. et ibi quedam alia no-
 tabilia.
 Libellus in quo quis petit aliquid ad ratificandum an pro-
 cedat. c. i. ver. quero nuquid.
 Iudex an teneatur confirmare contractus per suum decre-
 tum. c. i. ver. quero vtrum.
 Executio contra abbatem vel monachum qualiter fiat. c. i.
 ver. quero qualiter.
 Prelatus deposito officio: an possit aliquid declara-
 re super contractibus. c. i. ver. extra quero.
 Heredes laicorum an teneant ex tractibus qui non tran-
 seunt ad heredes. c. i. ver. quero vtrum Et ibi qd de
 quasi herede aut fisco.
 Successor an obliget ex actione personali sui predeces-
 soris. c. i. ver. hic habes.
 Renunciations solite possunt per prelatos apponi in contracti-
 bus ecclesie. c. i. ver. ite extra nota. cum multis alijs ad
 propositum notabilibus dictis.
 Emptor qui emit res ecclesie iusto pretio: an possit se tue-
 ri: si suppleat iustum pretium. c. i. vers. extra nota. Et ibi
 quedam alia.

De controuer. invest. ebar. r.

Gradus investigandi veritate: in principio rubrice.
 Juramentum in supplementum probationis quando locum ha-
 beat super Rubri. vers. primus. et ibi qd bz vim vnus
 testis: et in vers. sed quid si sunt
 Testes plures singulares habes non dicis nisi vnus testes
 habere. super Rubri. ver. bene verum. Et ibi quid si
 deum ad vnus rei finem.
 Singul. ritas in teste quomplex sit. ibidem.
 Juramentum in supplementum probationis: an veterat si sunt
 due private scripture duorum mercatorum super Rubri.
 ver. sed quid.
 Testium iudicialia que sunt super Rubri. ver. extra nota.
 Testis quid si iuravit dicere veritate super omnibus:
 super quibus interrogabit: quando dicatur periurus.
 super Rubri. vers. si autem.
 Testis tantum potest quomplex dicit ibidem.
 Testes debet iudex in causis grauibus examinare super
 Rubri. vers. extra nota.
 Testis dicitur: qui primo dixit se nescire: et postea exami-
 natus dixit se scire quod recordatus valet. super Ru-
 bri. ver. extra nota. Et ibi qd non creditur testi dicenti
 ea que non conueniunt negotio: et quedam alia ad ma-
 z.
 Testis dicens se scire tuum per annum possedisse par-
 tiente seio: nulla alia ratione data: an prober. super ru-
 brica. vers. adde si.
 Publicari testes non potest petere ille: qui eos non pro-
 duxit. super rubri. ver. ille qui.
 Testium dicta an valeant si testes sint examinati papie
 per notarium missum a iudice mediolani. super Ru-
 bri. vers. sed pone.
 Animi motus quomplex sit. super rub. vers. ex bis. Et
 ibi quedam alia notabilia.

Delatus si inuestitum aliquem per metum non valet i-
nuestitura super Rabi. ver. queritur.
Possidere melius est q̄z perere. c. j. ver. vnde.
Possidere presumitur: qui arat campum: licet fructus
ex eo non percipiat. c. i. extra nota.
Sio: istud verbum ad que referatur. c. i. ver. verbū.
Possessionum alia visibilis: alia invisibilis. c. i. v. ad de.
Proxiū non dicit de preteritis. ibidem.
Libellas condicionalis an procedat in accessoris. c. i. ver.
si. adde quod.
Controuersia: questio: iste dictiones quid significant. c.
primo. versi. in textu.
Consulenda si questio sit cōmissa debz consulens super
omnibus respondere. c. i. versi. vnde.
Testatum breue quod dicatur. c. i. versi. in breui.
Probetur an breue testatum per sigillum domini. c. j.
versi. sed nunquid.
Instrumentum scriptum per diuersas manus tabellio-
num an probet. c. j. versi. sed nunquid.
Testatum si sit amissum vel consumptum vetustate po-
teat de nouo refici. c. i. ver. adde.
Sensus necessarius scripture omni menti p̄ualet. ibidē.
Dominum si peniteat inuestiture: an cogatur precisecā
suare vel liberet soluendo interesse. c. i. ver. cogitur.
In possessionem mittere condicione ex moribus vel cer-
ti condicione pertinet ad officium iudicis. c. i. versi.
mittere. Et quid si vasallus interim decedat. ibidēz.
Juramentum in supplementum probationis: an possit
deferri in causis in quibus non iuratur de calumnia.
c. i. versi. sed nunquid.
Juramentum decisiuū non potest deferri nisi causa co-
gnita. c. i. ver. nota. Et ibi de debito deuotionis: et
reuerentie.
El bonere probandi: an releuetur possessor. c. primo. versi.
oppono.
Judicis arbitrium an versetur circa delationem iura-
menti. c. i. versi. quero vtruz. Et ibi quis presumatur
legalior: et nunquid ista distinctio habeat locum i iu-
ramento quod defertur a lege.
Ponens sic: dico q̄ tu non es vasallus: an dicatur ali-
quid ponere. c. i. versi. quero an ille.
Inuestitus per hec verba inuestitio te de tali castro: an i-
telligatur inuestitus de rebus corporalibus: et incor-
poralibus. c. i. versi. extra quero.
Uniuersitas que dicatur. c. i. versi. vniuersitates.
Seu dū si aliquis agnatus dicit ad se pertinere iure sue
cessionis quia paternum: et dominus dicit ad se per-
tinere quia nouum: quid iuris. c. primo. §. cum autē.
versi. sed quid si.
Seu dū pars si debetur alicui presumitur totum deberi.
c. i. §. eo. ver. obtinebit.
Permutare potest dominus directū dominium cū vtili
c. i. §. eo. versi. et nota.
Presumptio quid sit. c. primo. §. eodem. versi. naz pre-
sumptio.
Juramentum quare sit indiuisibile. c. i. §. eodem. versi.
sed quare.
Presumitur totus fundus feudalis vel emphyteotica-
rius: si constat partem talis qualitatis eē. c. i. §. eo d.
versi. concludendo.
Presumatur an magis pro feudo antiquo q̄ nouo. c. j.
§. eodem. versi. quero vtrum.
Partis appellatōne de qua intelligatur: et quid si pro-
teratur cum aliquo adiuncto. c. primo. §. eodēz. versi.
quero vtrum.
Seu dū antiquum qui pretendit habere an debeat al-
legare nomen concessoris. c. primo. §. eodem. versicu.
extra quero.
Ex pluribus coniecturis resultat probabilis probatio.

c. i. §. eodem. versi. extra etiam quero.
Pares curie si dixerint extra iudicium se non interfuis-
se: an postea in iudicio siue eorum preiudicio potē ut
veritatem deponere. c. i. §. eo. versi. extra etiam.
Testis vnus super re et duo de fama: an taciatur vnā
probationem. c. i. §. eo. ver. et nota.
Probationes an possunt admitti post dedicta testifi-
cata. c. j. §. itē si vasallus. ver. ibi postq̄.
Sentētia an valeat si iudex noluit probationē admittere.
c. j. §. eo. ver. sed nunquid.
Sentētia an valeat si iudex diuisit p̄cessum aliquibus
arrestatōibus publicatis: et aliquib⁹ nō. c. j. §. eo. ver.
quid si iudex.
Publicatio testiū: an det aliquas vires attestatiōi-
bus. c. i. §. e. ver. sz an publicatio.
Seu dū rectum. qualiter presumat. c. j. §. e. ver. quero
qualiter.
Negans perdit beneficia legis. c. j. §. e. ver. oppono. Et
ibi q̄ negans se occidisse pot̄ probare se fecisse ad sui
defensionem.
Cōfiteus se p̄mississe homicidiū: an ex intervallo poterit
illā inter p̄ari. c. i. §. e. ver. qd cōtrario.
Juramentū: an possit post cōclusionē i cā deferri. c. j. §.
item si vasallus. ver. quero.
Testium numerus vbi a statuto est statutus pro forma
an possit per iuramentum suppleri. c. j. §. eo. ver. que-
ro vtrum.
Suspitiōnū q̄ sit effectus. c. i. §. e. ver. quero. de.
Fama quā aliter p̄sumat nata. c. j. §. e. ver. quero quid d.
Quod cit simulatū est nullum. c. j. §. similiter. ver. quod
enim.
Judex secularis an possit cognoscere de vsuris et de pi-
gnoribus. §. e. extra quero.
Statutū q̄ snia lata per iudicē secularem sup vsuris sit
seruāda inter se an valeat. c. i. §. eo. ver. sz nūquid.
Usuras extortas facit inquisitor restituere. c. i. §. e. versi.
extra nota.
Usuras vt soluat pot̄ singularis successor cōueniri. c. i.
§. eo. ver. extra nota.
Usurā aliud ē: et aliud est interesse. c. i. §. eo. versi. eē nō.
Usurā nō cadit i speciebus. c. i. §. similiter. ver. itēz nō.
Prosonera an teneat ad restitutionē vsurarum. c. j. §.
eo. ver. quero. an.
Cōpromitti de causa vsuraria an possit. c. i. §. e. ver. su-
it questio.
Ep̄si tacit p̄cceritum super aliquo istrumento: an sua
ordinaria iurisditio eneruet. c. j. §. eo. versi. fuit etiā
questum.
Infeudans suū patrimonium an veniant futura. c. j. §.
eodem. versi. etiam si quis.
Infeudans soluetum suum dicit oēs confines exprimē
c. i. §. eo. ver. si quis dicit.
Incrementum rei in feudū dare ad quem pertineat. c. i.
§. si quis de manso. versi. et nota.
Aldansus quid sit. ibidem.
Incrementum rei in qua quis habet vsufructum. c. i. §.
eodem. versi. quāuis. Et ibi quid de incremento rei
emphyteotice: et quid de melioramentis factis in re
feudali.
Concesso oppido: an veniant munitiones ipsius oppidi
c. i. §. eodem. versi. et illa est ratio.
Possessio est res saniorabilis etiam in feudis. c. i. §. eo.
versi. oppono.
Usus feudi potest esse sine possessione. c. primo. §. eodem.
versi. extra nota.
Incrementuz alluionis an possit mutare publicos cō-
fines. c. i. §. eo. versi. sed nunquid.
Incrementum hominum et le ngi uānis castri mibi i-
feudari a domino retēre sit i aliquibus: ad quem p̄-

tinebit. c. i. §. eo. vers. sed pone dominus.
Molendinum mihi concessus i superiori parte fluminis
si habeat: an dominus i inferiori pte fluminis aliud face
re poterit. c. i. §. eo. ver. pone dominus.
Aquam diuertere an possit vasallus ad predia sibi co
cessa ita qd nihil deueniat ad molendinum domini.
c. i. §. eodem. vers. possit. Et ibi quid consideretur i
ductu aque.
Rugia currens iter agros duorum: et eius alueus cuius
sit: aut fluminis. c. i. §. eodem. ver. considera.
puteus si sit inter dominum domini et domum cocef
sam in feudum et non sufficit utriqz quis preteratur.
c. i. §. eo. ver. quero quid.
Aqua qualiter diuidatur. ibidem.
Lusa facta per vasallum i torrente feudali: aut empbi
teorico cuius erit. c. i. §. eodem. ver. pone.
Prescripsisse an intelligatur vasallus ius ducendi aqua
per feudum empbiteoricu ad suum ppiu fundu qua lo
go tempore duxit. c. primo. §. eodem. ver. pone qd va
sallus.
Dominus an possit mihi concedere aream iure feudis
et quicquid ibi edificauero iure proprio. c. i. §. eodez.
ver. extra quero.
Aqua per se fluens an possit inducere prescriptionem.
c. i. §. si quis de manso. ver. sed nunquid.
Abolitiones an empbiteora vel feudataria sine
empbiteosi per generatione: aut feudo: possit tollere
c. i. §. eodem. ver. in contrarium.
Pactum super aquis publicis an valeat. c. i. §. eodez.
ver. extra nota.
Flumina an veniant in concessioe feudorum. c. i. §. eo
dem. vers. quero.
Prescribi an possint regales seruientes. c. primo. §. e.
vers. extra nota.
Aque concessio ex fonte: vel castello sine titulo an fieri
possit. c. i. §. eo. vers. sed an concessio.
Concedens vel vendens molendina sua an veniant ea
in quibus non sunt mole. c. i. §. eo. vers. pone quida.
Et ibi fit mentio de quodam statuto papieusi.
Duo ex dominis vnus molendini si locauerint illud
pro. xxx. tertius vero dominus non vult esse conten
tus: sed plus peti quid iuris. c. primo. §. eodem. ver.
extra quero.
Aqua cedit alueo. c. i. §. eo. vers. extra nota.
Vasallus potest feudum concedere alteri: sub eodez pa
cto quo ipse a domino habet. c. i. §. rursus. vers. no
ta hic duo.
Resoluto iure datoris resoluitur ius acceptoris. c. i. §. e.
vers. secundo nota. et de materia habetur in. c. prio.
§. rursus. qui. mo. feu. amit. et in. c. primo. de aliena.
feu. ver. nono nota. et i. c. i. ver. reuertebatur. quis di.
dar: marchio.
Usufructum an perdam si dominus proprietatis comi
sit maleficium: ob quod bona sua veniunt publican
da. c. i. §. eo. vers. pone ergo.
Apud primum vasallum an aliqua iura remaneant si
in feudum alij secundo. c. i. §. eodem. vers. sed op
pono.
Secundus vasallus. si quis ius feudis mediate presi
prione: et primus moriatur an feudum redibit ad do
minum vel remanebit penes ipm prescribere et eius
filios. c. i. §. eo. ver. sed iuxta.
Vasallus si prescripserit iura feudis vltra terminos con
cessionis an illud finiaturo feudo. c. i. §. eodem.
ver. sed pone.
Vnus ex vasallis si prescripserit aliquam partem feudis
an illo mortuo illud prescriptus redibit ad dominum:
vel ad eius consallum. c. i. §. rursus. vers. sed pone
concessum.

Secundum an possit pro dotis restitutione obligari. c. i.
§. eodem. vers. iuxta predicta.
In dotem an possit feudum dari. ibidem. Et de mate
ria habetur in. c. i. an mar. succed. vxo. in bene. et i. c.
i. §. donare. de no. for. fid.
Vasallus vasalli primi: an teneatur seruire primo do
mino. c. i. §. eo. vers. querit hic glo.

Quibus modis feu. amit. char. xv.

Samam domini sui defendens: dicitur eius vitam de
fendere. c. i. vers. extra nota.
Vulneratus ad mortem: et mortuus equiparantur. c.
i. ver. ex quo nota.
Decapitari ex forma statuti an poterit aliquis: qui vul
neratus ad mortem. c. i. ver. §. pone.
Vasallus si se si reliquit dominum in prelio per momē
tum et statim reuersus: an sibi ignoscatur. c. i. vers.
sed pone.
Vulneratus ad mortem qd dicat. c. i. ver. quero quis.
Vasallus quid si dimiserit dñm re vera mortifere vul
neratus an excuset. c. i. ver. pone qd. Et ibi quis di
cat mortuus: et quedam alia ad propositu. Et ibi quis
dicatur error.
Spoliatus ante oia debet restitui. ibidem.
Feudo quibus casibus quis possit priuari. c. i. §. adde.
Vasallus an teneat iuuare. dñm i prelio: siue iuste siue
iniuste. c. i. ver. hic est quedam. Et ibi vnde dicatur
districtus.
Vasallus an possit subtrahere seruitium dño: qd ince
pit ei pstar: vbi alias no tenebat illu iuuare. c. j. ver.
secundo querit.
Vasallus inhabilis an teneat dñm iuuare. c. j. ver. ter
tio queritur.
Vasalli fuga si no nocuit dño: an puniat. c. i. vers. quar
to queritur.
Vasallus in bello an teneat pferre salutem dñi sue. c. i.
ver. quinto queritur.
Vulneratus mortifere: an presumat dñs: qd decessit vul
nere non curato. c. i. ver. sexto. Et ibi quedam dicta
ponuntur.
No presumit crimen pmississe: qui libertatez meruit. c. j.
ver. extra nota.
Casus occidit: non dicuntur qui de facili contingunt. c.
i. ver. extra nota.
Vulneratus quid si dñs ita fuit qd no pot euadere: et va
sallus aufugit: si post fugam vasalli fuit iteruz vulnera
tus ita qd citu mortuus e: an amittat feudum. c. i. ver.
septimo queritur.
Testator quid si dicat si filius meus in hac infirmitate de
cesserit: lego tibi decem. c. i. ver. quid si.
Inter viuos et mortuos nullu pmeritum e. c. i. vers. ex
tra nota.
Casus fortuitus no pputatur inter providentias homi
num. c. i. vers. casus.
Vulneratus ex pluribus vulneribus: ex quo presumat
decessisse. c. i. ver. sed quid.
Probare quem vulneratum mortuum no decessisse ex
vulnere est difficile. c. i. ver. et nota.
Iudicare qualiter iudex debet in diuersis opinionibz
doctoru. c. i. ver. quid autem.
Duo fratres vasalli si sint: et vnus i prelio dominu de
fendat alius vero derelinquat: an vnus per alterum
excuset. c. i. vers. quid si vno.
Civitas habes: tunc si sit diuisa per partes: et vna ps
comittat feloniam: an pueniat feudo in totu. c. i. vers.
pone civitas.
Filius an princeps feudo propter culpas a parte commissas
c. primo. ver. si quero.

Vasallus

Vasallus vasalli si dominum primum offenderit: an feudum amittat. c. i. vers. an si.
Dominus priuatur proprietate feudi ex eisdem causis ex quibus vasallus feudo priuatur. c. i. vers. nota. Et ibi quid de prelato ecclesie domine feudi. et glo. in. c. i. que sic. pri. ca. benet. amit.
Proditor quis dicatur. ibidem.
Priuatur feudo vxores domini adulterans. Et an idem sit dicere talis iacuit cum vxore talis vel cum adulterauit. c. i. ver. sequitur. Et ibi quid si opem tulit adulteranti.
Priuatur feudo an vasallus. si turpiter cum vxore domini locutus est non tamen eam tetigit. c. primo. ver. quero quid.
Priuatur an feudo vasallus si domine consilia adulterii prebuerit. c. i. ver. quid si.
In libello an debeat apponi locus et tempus premissi criminis cum agitur de priuatione feudi civiliter. c. primo. ver. quero cum.
Vasallus qui ignoranter vxores domini adulterauit an priuatur feudo. c. i. ver. quero quid.
Vasallus qui cognouit concubinam domini: an priuatur feudo. c. i. vers. quid si.
Vasallus potest ex eisdem causis feudo priuari: ex quibus potest filius a patre exheredari. c. primo. vers. nota in hac.
Vasallus qui contrahit affinitatem. aut amicitiam cum inimico domini an priuatur feudo. c. primo. vers. modo hic. Et ibi quid si nondum erat inimicus sed sperabitur.
Heres domini an possit obijcere culpam vasallo: quaz dominus non opposuit. c. i. vers. secundo querit.
Scloniam an intelligatur dominus remittere per osculum pacis. c. i. v. an dominus.
Dominus an possit obijcere culpaz heredi vasalli. quaz ipsi vasallo non opposuit. c. i. vers. quid econtrario.
Statutum puniens mandantem an intelligatur punire faciētem. c. i. ver. extra quero.
Priuatur an quis propter culpam feudo ipso iure: vel requiratur inia priuatiua. c. i. §. vel si cum filia. vers. querit hic glo.
Sententia declaratoria amissionis requiritur quando quis ipso iure priuatur aliqua re. c. primo. §. eodem. ver. nota autem. Et ibi quando sententia super priuatione sit ferenda.
Priuatur feudo vasallus affalies dominum: vel eius opidum: vel fratrem suum occidens: aut nepotē. c. i. §. similiter. Et ibi quis dicatur affalies.
Ad hoc ut quis dicatur fecisse insultum ad castrum: quantum est necesse quod se appropinquet castrum. c. i. §. e. ver. si. quero. Et ibi intertur ad statutum. Et qualiter de licito accessus purgetur.
Vasallus an priuatur feudo. si nesciebat dominum esse in loco in quo fecit affaltum. c. i. §. eodem. vers. glo. super.
Suis suatum: istud pronomen qualiter ponatur. c. i. §. eodem. ver. quero.
Vasallus si concubitat sororem domini priuatur feudo: si autem si illam interficiat. et ibi que sit ratio. c. i. §. eo. vers. sed quare.
Promittens non offendere aliquem sub pena si interficiat eius fratrem an cadat in penam. c. i. §. eo. vers. extra quero.
Nepos dicitur aliquando filius fratris. Et inducitur ibi ad questionem de illo qui recepit emphiteosim pro se et suis nepotibus. c. i. §. eo. vers. sequitur. Et de materia habet i. c. i. ver. fratri. de alie. seu.
Vasallus potest vendere et locare feudum in egressu domini mediante pacto. c. i. §. aut si. ver. adde. Et ibi an nun

rius iudicis possit pignora vendere.
Alienare dicitur qui consumendo dissipat. ibidem cum alijs dicitis.
Precaria que dicatur. c. i. §. eo. ver. nos habemus.
Libellus sine contractus libelli quis dicatur. c. i. §. eo. ver. libellus. Et ibi quid de contractu colonario.
Alienatio partis feudi an pdatur totum feudum. c. i. §. eo. ver. secundo.
Feudum amissum ob culpam vasalli: cui applicet an domino vel agnatis. Et quid si vasallus hoc studiose fecit ut agnatos priuaret. c. i. §. eodem. vers. oppono. Et ibi penuntur aliqui casus quibus vasallus feudo priuatur.
Alienare feudum in vita sua ob necessitatem an sit licitum vasallo. c. i. §. eo. ver. sed nunquid.
Fratres mendicantes an sint capaces relictis cum alimentorum. c. i. §. eo. ver. adde.
Vasallus an priuatur feudo: si rex feudalem pignorat. c. i. §. eodem. vers. sequitur. Et ibi an requiratur traditio rei ad hoc ut priuatur: cum alijs dicitis.
Pignozans rem iuxta eius valorem videtur habere aium non luendi. c. i. §. eo. ver. nota.
Alienare quot modis quis dicatur. Et ibi quid de locatioe ad centum annos. c. i. §. eo. ver. ex pone.
Locedens rem sic pcedo tibi tale rem donec possideam: quod iuris. c. i. §. rursus. ver. et quod.
Pignus an resoluat si vasallus qui pignozauit moriatur sine herede. c. i. §. eo. ver. pone.
Expelli an possit ille cui vasallus pignozauit vel libellauit: postea domino idem vasallus renunciauit. c. i. §. eo. ver. secundo. queritur.
Renunciare feudo an possit vasallus in preiudicium agnatorum. c. i. §. eo. ver. nota.
De euictione an teneatur vasallus qui culpam commisit. c. i. §. eo. ver. pone. querit.
Consuli an possit aliquo modo illi qui accepit feudum ad libellum: qui venit priuandus. c. i. §. eo. vers. quero nunquid.
Consentens alienationi rei sue illam perdit. c. i. §. preterea ver. dicit.
Primo genitus: cui successio regni spectat: si secundo genito presentis ut uestiatur an sibi preiudicet. c. i. §. eo. vers. secundo modo.
Priogenitus si presentis sit secundogenitum uestiri an videatur prelatione inducere: vel in totum sibi preiudicet. c. i. §. e. v. extra quero.
Pluralis numerus resoluatur in suas singularitates. c. i. §. item si ver. item summe.
Vasallus an poterit alienare aliquid si possessiones illius loci erant rusticorum non domini excepta una que sibi uestiatur. c. i. §. item si quis. ver. pone.
Locedens mibi terram unam: vel mansur terre: an videtur mibi concedere iurisdictionem. c. i. §. eodem. vers. secundo quod. Et ibi quid sit iurisditio: quid sit districtus.
Castrum appellatione que veniant. c. §. eo. vers. adde.
Alienare feudum an et quando vasallus possit. c. i. §. eo. vers. vltimo.
Districtus quid significat. c. i. §. eo. ver. quero.
Libellus in iurisdictione districtu et honore qualiter formetur. c. i. §. eo. ver. et de honore in fi.

Episcopo. vel abba. vel abbatif. vel do. plebis seu. psti. non posse. char. xvij.

Pape prouidentia et benignitas. c. i. ver. ex quo.

Secretum pape non afficit preteritos causas. c. i. ver. secundo nota.

Tituli ecclesiarum quatuoruplices sunt. c. i. ver. et tituli.

Ecclesia una regulariter non seruit alteri: sed est libera

e. i. vers. adde.
 Ecclesia magis subiacet fraudibus q̄ minor. c. primo.
 vers. nota.
 Infendari an possint bona vacantis ecclesie. c. i. vers.
 sed alias.
 In feudū vari res ecclesie an et quando possunt. c. i. ver.
 extra nota.
 Regalia an possunt infendari. c. i. ver. vñ dicit.
 Regalia aliqñ dicunt regis c. llecte: aliquādo tributuz
 aliqñ iura imperatorū. c. i. ver. adde. Et ibi an vectiga
 lia: dicant esse regalia.
 Masculus in feudis excludit feminā: etiam si de ea mē
 tio habeatur in investitura. c. i. §. qui etiam.
 Femina an succedat in feudo: si masculus imediate mo
 riat post feudū sibi apertum. c. i. §. quin etiam. vers.
 quero quid. cum aliquibus dicitis: quando quis illi
 eo mori dicatur.
 Partizari intra octo dies ad plus debet. ibidem.
 Femina semel exclusa a masculino temp̄ e exclusa. ibidem.
 Statutum si disponat q̄ masculino existente femina si suc
 cedat: nam licet masculi sine herede moriant: ipsa ta
 men non succedet. c. i. §. e. ver. quod est. secus si statu
 tum utere dictione donec.
 Mutus quādo succedat in feudū cū multis alijs nota
 bilibus dicitis. Et ibi an possit per substitutum serui
 re. c. i. §. mutus.
 Seruire principi per substitutum: an quis possit. c. i. §.
 eo. ver. nota tamen.
 Feudum si sit concessum alicui: qui postea effectus e mu
 tus: aut surdus: vel aliter imperfectus: an possit suc
 cedere i feudo. c. i. §. eo. ver. et ad hoc.
 Feudum concessum a principio muto vel surdo valet.
 c. i. §. eo. ver. sed quid.
 Feudū a possit auferri illi qui a principio habilis: et po
 stea a latronibus exoculatus factus e inhabilis. c. i.
 §. eodem. ver. secundo quero.
 In feudū an succedat imperfectus i duobus sensibus. s.
 visu et auditu. c. i. §. e. ver. pone ergo.
 Succedat an in feudum testiculos habēs et non virgāz
 c. i. §. eodem. ver. extra dubitatum fuit.

De natura feu. char. xviii.

Consuetudo est iusticia quedam. c. i. ver. adde.
 Statutum non intelligitur tollere suum priuilegiū nisi
 de eo faciat mentionē. c. i. ver. adde.
 Princeps non potest sine culpa infringere feuda. c. p̄mo.
 vers. adde.
 Papa non pot̄ indistincte supprimere dignitates eccle
 siasticas. c. i. ver. et est argumentum.
 Princeps an obliget precise ex suo contractu. c. p̄mo.
 ver. querunt.
 Successor imperatoris an possit merum et mixtum im
 perium concessum ciuitatibus lombardie auferre. c.
 p̄mo. ver. pone.
 Contractuum aliqui sunt voluntarij: aliqui non. Et
 quando possit reuocari. c. i. §. idem iuris. vers. vltimo
 cum alijs dicitis.
 Renunciauerit si quis successioni feudi: venit sequens in
 gradu. c. i. §. eo. vers. adde. Et ibi quid si domino re
 nunciauerit.

De success. feu. char. xviii.

Succedat an possessor feudi in locum vasalli: qui succu
 buit per sententiam absolutoriam. super Rubrica in
 principio.
 In successione feudi non attenditur testamētum p̄ci
 paliter. et ibi qd̄ in successione feudi attendit ius cōe

ubi non reperitur cōtrarium sup Rubrica. ver. nota
 Succedat i feuduz qualiter plures filij mortuo patre.
 c. i. ver. §. pone.
 Nepotes qualiter succedat i feudū euz patris mortuo
 patre: dic i stirpes. c. i. ver. pone.
 Vasallus per suū testamētū an possit mutare hūc ordi
 nē succedēdi. c. i. ver. §. statiz.
 Ultima volūtas an et quādo sit seruanda. c. i. et sic nota.
 Testator q̄ nato postumo et se viuo mortuo nō muta
 ro testamēto: an videat eadez voluntate decedere. c.
 i. ver. extra quero.
 Argumētuz a p̄actibus ad vltimas volūtates: an sit
 bonū. c. i. ver. extra nota.
 Testari de alieno nemo pot̄. c. i. ver. adde.
 Testator nō dicit cōtrahere cū legatarijs: s̄ p̄stare cāz
 quasi p̄tractus. c. i. ver. extra nota.
 Verba enūciatiua habēt i se cōditionem. c. i. ver. adde.
 Tabella solui non debet: si non valet alienatio. c. i. ver.
 adde.
 Condicio i legatis an retrorabatur. c. i. ver. adde. et ibi
 quādo oritur.
 Nepotes ex filio succedūt loco patris sui. c. i. ver. secū
 do nota.
 Nepotes filij fratru succedūt cū patris i stirpes non in
 capita: tam i rebus feudalis q̄ allodialibus. c. i. v.
 sed dubiū. et e alta questio.
 Filius investitur a patre vasallo: quo iure succedat i feu
 do. c. i. ver. quero ergo.
 Adiri hereditas extra iudicium an possit. c. i. vers. sed
 nunquid.
 Insinuatio instrumētū an possit fieri quorā indice dele
 gato. c. i. ver. extra nota.
 Vasallus an possit sibi ipsi legare. c. i. ver. et quero.
 Testatus: itestatus: itestabilis: iste dictiones in quo dī
 ferant. c. i. ver. quero tria. Et ibi inferē ad statutū de
 his faciens mentionem.
 Usus loquēdi an et quādo attendatur. c. i. vñ. p̄terea.
 Filius institutus a patre in re certa an succedit i feudo.
 c. i. ver. quero.
 Legatum siue grauamen factuz a vasallo vel heres su
 quolibet anno det de vino quod oritur in vinea feu
 dali duas brenas amore dei: an valeat. c. i. ver. que
 ro vasallus.
 Statutum an possit cōcedere facultatem testandi i feu
 dis. c. i. ver. quero vtrum.
 Primogenitus qui debet succedere in regno si sit a na
 tura demens. an regnum regē per curatorem: vel se
 cūdogenitus erit rex. c. i. ver. quero si.
 Feudum paternum si sit alienatuz reuertit ad agnatos
 c. i. §. hoc quoqz. ver. nota q̄.
 Investitura femine non nocet agnato si vasallus moria
 tur sine herede. c. i. §. eo. ver. nota.
 Feudum reuertit ad fratrem superstitē: mortuo alio fra
 tre sine herede. c. i. §. eo. ver. sed oppono.
 Agnati an et quādo domino in feudo preferantur. c. i.
 §. eodem. ver. quero.
 Feudum si recepi p̄ me et filijs meis vsqz ad quartum
 gradum: si alienauerim an reuertatur ad dominum
 in p̄iudiciū p̄dictorū. c. i. §. eo. ver. pone. Et sic an
 culpa patris nocet filio.
 Relictum patris in feudo: cōmissum viuo auo: an nocet
 at filio: idemqz nepoti. c. i. §. eo. ver. cōsuevit. et plene
 in vers. vltimo.
 Feudum an reuertatur ad imperatorem: vel filios euz
 quidam marchio inconsulto imperatore ipsam alie
 nasset. c. i. §. eo. ver. accidit.
 Culpa defuncti an et quādo nocet heredi. c. i. §. eo v.
 vers. et sic.
 Diuidi feudum inter fratres an possit. c. i. §. eo v. vers.
 et nota

nota.
 Sicut inuestita de feudo an noceat agnatis. c. i. §. primo
 ver. oppono.
 Obligatio quid sit. ibidem.
 Succedat femine in regno apulie. c. i. §. i. ver. tu die.
 Sans inutile dominium feudum cum pacto ne alienet: si alie
 uauerit an secundum naturalem iustitiam descendat
 ad eius filios. c. i. ver. si. queramus.
 Tenens utile dominium quis contractus erit. c. i. §.
 i. ver. si. quero.
 Alienatio quatuorplex sit. c. i. §. i. ver. ulterius.
 Renunciatio feudo an renunciatio agnatis. c. i. §. i. ver. pri
 ma conclusio.
 Alienatio feudum inconsulto domino ipsum amittit. c. i.
 §. i. ver. secunda.
 Alienatio parrem feudum pre amittit. c. i. §. i. ver. tertia.
 Alienauerit si illicite vasallus preiudicat sibi: et filijs non
 coheredibus. c. i. §. i. ver. quarto.
 Alienans illicite feudum ipso iure eo priuatur. c. i. §. i.
 ver. quinta.
 Per alienationem non preiudicatur agnatis. licet con
 sensus domini interueniat. c. i. §. i. ver. sexta.
 Alienatio feudi potest agnatis fieri sine consensu domini.
 c. i. §. i. ver. septima.
 Alienatio feudum hoc modo si placuerit domino et agnatis an
 cadat ab eo. c. i. §. i. ver. sed hic quero.
 Alienans his verbis: vendo feudum si et in quantum de
 iure possum an cadant a feudo. c. i. §. primo. ver. sic.
 sed pone.
 Delictum patris in feudis vel in alio actu: an et quan
 do noceat filio. c. i. §. i. ver. ultimo. et in c. i. §. primo. v.
 denique. que sunt prima causa. amittit. benefi.
 Concedens castrum in feudum paternum versus ad quem gra
 dum extendatur. c. i. §. i. ver. si concessum.
 Semine non succedunt in feudis licet de eis sit facta me
 ritio in inuestitura nec sit dictum masculis non existentibus.
 c. i. §. filia vero.
 Succedat an femina si masculi statim decesserint. c. i. §.
 eo. ver. sed quid.
 Jus accrescendi non oritur ex vna inuestitura. ibidem.
 Expresse an liceat quod non licet tacite. c. i. §. eo. ver. si.
 quoddam.
 Ad matrimonium an possit contrahi sine vobis. ibidem.
 Feudum processus aliquibus: et cuiuslibet ipsorum in feudum rec
 tus et nobile: an vno mortuo redibit ad alium. c. i. §. eo.
 ver. extra quero.
 Feudum si sit receptum pro se et masculis et femis ex suo cor
 pore descendit: an contineatur filij femine. c. i. §. filia.
 ver. pone pater.

Qui successores tenent. seu. confirmat. char. xxj.

Successor an teneat ex contractu sui predecessoris. c. i.
 ver. si. vel sic.
 Compromissum an transeat in successorem dignitatis.
 c. i. ver. si. an autem.
 Inuestire habes layci semper tenetur. c. i. ver. nota.
 Renunciari constitutioni. c. i. qui suc. seu. tene. confir. an
 possit. c. i. ver. si. sed an.
 Obligationes civiles unde oriatur. c. i. ver. obligatio
 nes. Et quid si quis eis renunciauerit.
 Successor in prelatura an teneatur me inducere in pos
 sessionem si antecessor qui me inuestiuit mortuus sit
 ante diem. c. primo. ver. si. reuoco.
 Contractus feudalium prelati deponendi: an valeat. c. i.
 ver. si. sed pone.
 Inuestitura verbalis quare transeat ad heredem: non
 autem realis. c. primo. ver. si. quero.
 Fidei iuramentum an teneatur vasallum inuestire: si aliquis inuesti

uit aliquem et eo existente in mora commisit aliquod cr
 men ob quod bona eius sunt publicata. c. primo ver
 si. pone laycus.

Prelatus quis possit reuocare feudum illicite aliena
 tum. c. primo. ver. si. quero quis.

Tres layci si non vult inuestire vasallum et hinc infra casus li
 rigandi: an poterit aduenari ad interesse. c. i. ver. poe.

Quod heres non tenet adimplere factum defuncti que
 potest esse ratio. c. primo. ver. si. quero.

Promittens de auctoritate ex suo dato et facto tantum a
 teneatur ex facto sui auctoris. c. primo. ver. si. pone. n

De contumacia inter domini et fidei. de inuesti. seu. char. xxj.

Jurasse bona alicuius presumitur ille cui bona pence
 sunt. c. i. ver. si. item nota. et i. ver. si. item oppono.

Pares curie an et quando possint esse testes. c. i. ver. si.
 oppo. Et ibi qui possint esse testes.

Juret an et quando vasallus solus cum. xij. sacramenta
 libus. c. i. ver. si. item oppono.

Emisse de pecunia aliena quando quis presumatur. c. i.
 ver. si. sed glo.

Possessionis comodum quatuorplex sit. c. primo. ver. si.
 deinde glo.

Prelatum presumitur emisse de bonis ecclesie. c. i. ver. si.
 tu die.

Libellus in quo quis petit se pronunciarum possidere an pro
 cedat. c. i. ver. et an.

Edificare castrum in suo fortillitio an liceat vasallo. c. i.
 ver. et an liceat.

Sententia lata in summarie causis super possessione an di
 cat diffinitiva. c. i. ver. et an iii.

Conscientia quid sit. Et an ius naturale magis ardet pscien
 tiaz quam civile. c. i. ver. adde quod.

Finito tempore contractus potest res auferri detentori non
 habito respectu ad tempus: quod dicit iudicatur. c. i. ver. vi
 timo nota quod facit ad expulsionem colonorum et em
 phiteotarum.

Possessio quid sit si sit iteruersa. Et ibi de creditorum pete
 re debitu quod debet pignus offerre.

De contumacia inter me et domini. de pot. seu.
 fra. defun. char. xxj.

Possessionum alia civilis alia naturalis quedam civilissi
 ma. c. i. in principio.

Confiteri vel negare substantiam facti: vel qualitate sunt
 diuersa. c. i. ver. ex predictis.

Sententiarum. non dicit de eo de quo non est cognitum. c. i.
 ver. ite de quo cum alijs ad propositum dicitur.

Testibus affirmantibus an magis credat quam negantibus. c.
 i. ver. sed i testibus.

De alienatione feudi char. xj.

Alienatio est separatio domini ab agere: et quatuorplex sit
 super rubri. in prin.

Jurare domino non alienando an teneat vasallus. sup
 rub. ver. an vasallus.

Alienari pars feudi per libellum an possit. c. i. ver. nota
 quod pars.

Libelli contractus quis dicatur. ibidem.

Partis appellatione in dubio de qua intelligatur. c. i. ver.
 secundo nota.

Alienauerit si vasallus ultra licitum potest feudum: et an ro
 tur. c. i. ver. tertio nota.

Feudum potest pcedi ad libellum perpetuum priuato. c. i. v. ite
 nota. non autem ecclesie.

Libelli contractus natura est ut sit perpetuus. c. i. ver. si.

quinto nota.
 Ecclesia e cultrix et amatrix iusticie. c. i. ver. sexto nota.
 Heres i materia feudorum significat filiu. c. i. ver. octa-
 uo. Et ibi an et quando nomine heredis intelligatur so-
 lus filius.
 Ignorari feudum an possit. c. i. ver. ni dic.
 Jurans seruare consuetudinem no obligatur: si illa con-
 suetudo no est obligatoria. c. i. ver. nota q.
 Contra ecclesiasticam libertate non dicit: q. in se habet.
 naturalem et ciuile rone. c. i. ver. quero no.
 Clausula ista si valebit: an intelligat ipso iure. c. i. v. qro.
 Diuicitur an quis tota re propter peccatu: partis. c. i.
 ver. quero vtrum.
 Ecclesia an possit cadere a libello. c. i. ver. quero nsgd.
 Et ibi ponunt icideter multa alia notabilia dicta.
 Statutum qd ecclesia d nouo possides acquiris tenea-
 rur collectas soluē an valeat. c. i. ver. nunquid ergo.
 Collecta quare possit nisi municipibus imponi. c. i. ver.
 sed tamen.
 Alienatio feudi paterni an possit fieri in quoscunq. agna-
 tos. c. primo. ver. pro vbertor: et ista questio late exa-
 minatur quasi per tres col.
 Venditionis appellatione quid veniat. c. i. ver. quarto.
 Clausula ista sic volo sic iubeo verbis tenaciter inherere
 mandat. c. primo. ver. quinto.

De feu. mar. duca. et com. char. xxiii.

Feudum datum eo pacto ne transeat ad heredem: qua-
 re non transit ipso iure sed secus est in seruitute pre-
 diali in principio rub.
 Ciuitates ecclesie cuius sint. Et quid de ciuitate Sena-
 rum: Bononie: vel alterius. c. i. ver. et dicit.
 Republica fiscus et princeps an differant. ibidem.
 Iurisditio an possit vendi. c. primo. ver. cum ergo.
 Regales dignitates a quo conferri debent. c. primo. ver.
 si. et nota. et ibidem que sint.
 In successione regaliu dignitatum seruatur con-
 suetudo. ibidem.
 Feudum reuertitur ad coheredes mortuis descenden-
 tibus sine herede. c. primo. ver. secundo nota.
 Cosobrini qui sint. c. primo. ver. vltimus.
 Agnati vsq. ad quem gradum in feudis succedunt. ca.
 primo. ver. item oppono.
 Emphyteosis ecclesiastica an transeat ad heredes extra-
 neos. c. primo. ver. sicut hodie.
 In ducatu comitatu et marchia qualiter succedatur. c.
 primo. ver. quia possibile.
 Fratris appellatione qui veniant. c. i. ver. vltimus. Et
 ibi qd de statuto disponete q. frater excludat sorore.

En mari. succe. vxori in bene. char. xxiii.

Feudum an possit in dotem dari. c. i. ver. quero quid.
 Et de materia habetur in. c. i. §. donare. qual. ol. feu.
 pot. alie. et in. c. i. de inuesti. quam ritius se. et in. c. i. in
 principio. de probibi. feud. alie. per feder.
 Equitas an et quando preualeat rigori. c. primo. ver. sic.
 quarto nota.
 Statutum q. maritus lucretur certaz partem dotis no
 habet locum in feudibus. c. primo. ver. et nota.
 An per tale statutum corrigatur. l. hac edictali. c. de se-
 cund. nup. ibidem.
 Error an transeat in potestate viri. c. i. ver. si. quero.
 In dotem dare bona sua mulier nubendo non facta me-
 rione de dote an intelligatur. c. i. ver. sed nunquid.
 Nomina debitorum quando presumantur in dote: da-
 ta. c. i. ver. ex hoc.

De feu. da. minimis valua. char. xxv.

Pretium d. quis restituere si repetit rem. c. i. v. nota.
 Valasinus si repetit rem: et offert pretium an lucretur
 fructus. c. primo. ver. modo.
 Penitentia an habeat locum in contractu quando instru-
 mentum est factum. c. i. ver. sed pone.
 Usurarius an presumatur contractus eo q. potest re-
 scindi fructibus lucratis. c. i. ver. sed nunquid.

Quibus modis feu. amittatur. char. xxv.

Feudum ita concessum: quoties perdidit de nouo co-
 cedo: si semel fuit perditum: an iterum reuocetur su-
 per rubi.
 Honor quis dicatur: et significet. c. i. ver. de honore. Et
 ibi quedam notabilia.
 Ratio excusata sufficit vbi intensua deest. c. i. v. adde.
 Reuelator secretorum puniatur. c. i. ver. si. nota. Et ibi qd
 dicatur secretum.
 Insultans ignoranter dominum an perdat feudum. c.
 primo. ver. sed ego.
 Desperatio quid sit. c. i. ver. glo. hic.
 Adulterans ignoranter vxorem dñi an perdat feudum:
 vel monialem ignorans ipsam monialemian puniat.
 pena stupri. c. i. ver. alia glo.
 Ignorantia quando est de forma an et quando puniat.
 c. i. ver. item et nota.

Apud que vel quos contro. debeat dici. char. xxv.

Compromissus factus cu potestate progadi: bis ter. et plu-
 ries: quoties poterit prorogari. et ista questio late exa-
 minatur super rub. in prin.
 Compromissum factum q. totiens possit prorogari quo-
 ties voluerit vsquequo ad sententiam peruenerit: qd
 iuris. super rub. ver. adde si.
 Episcopus an possit cognoscere si duo milites preten-
 dunt se habere inuestituram ab eo. c. i. ver. pone.
 Dominus vel pares curie: qui possunt cognoscere. de
 feudo: an possunt cognoscere si possessio agnatur. c. i.
 ver. sed nunquid.
 Cognosci an possint per aliu qua p principē ea que tan-
 gunt bñicia principis. c. i. ver. sed nunquid. Et ibi an et
 quando ipse princeps solus cognoscat.
 Sententia lata p privilegium an valeat. c. i. ver. vel dic.
 Iudices pares curie an habeat cognoscere si vasallus
 vasallu criminaliter accusat. c. i. ver. si. quero.
 Princeps an et quando possit dare vel auerre rem. c. i.
 ver. et nota. et j. c. p. xxi.
 Feudum reuertitur ad dñm: herede vasalli decedere sine
 herede. c. i. §. si vasallus. ver. nota.
 Debet: istud verbum an iponet necessitatem. c. i. §. co.
 ver. deinde.

Constit. feu. do. Lotba. imper. quas ante ianuam bea.
 De. in ciuitate roma. coadit obseuandas. char. xxvi.

Roma est pape super rubi.
 Legem generalem potest imperator: facere rome existēs.
 super rubrica.
 Imperator prefert se pape cum scribit subditis suis. c.
 primo. §. nota.

**Impera. Lotba. Eugc. pape et vnierso popu
 lo. char. xxvi.**

Nepos succedit in locum patris ipso mortuo suo vi-
 uente. c. i. ver. sic. primo. Et ibi an nepos excludat pa-
 trium

erunt.
 Seudum paternum si debeat in diuisione vni fratri:
 & ille moriatur sine filijs descendensibus an defera-
 tur alteri fratri. c. i. ver. glo. querit.
 Diuifio simplex non comprehendit futuros casus. c. i.
 verfi. ex hac.
 Renunciatio non intelligitur renunciare iuri de futuro.
 c. primo. ver. secunda.
 Seudum nouu dicitur si quis renunciauerit: euz hoc vt
 frater inuestiatur. c. i. ver. tertia.
 Diuifio inter aliquos facta an & quando preiudicat &
 extendatur ad futura. c. i. ver. & sic nota.
 Fideicommissum an videatur remissum p diuisionem sa-
 cram de nil petedo vno ab alio sub pena. ver. secun-
 dus. Et ibi late ista questio examinat.
 Clausula ista non petere quid significat. c. primo. ver.
 vbi etiam.
 Fideicommissum an intelligatur remissum si frater in di-
 uisione hincinde fecerit reuocatione no expresse de fi-
 deicommissio. .i. verfi. modo nemo.
 Diuifio facta per sniam non extendit se ad futuras co-
 ditiones. c. i. verfi. & predicta faciunt.
 Fratres se diuidentes quid si fecerint reuocationem de
 omni re quam habet vel habere sperant: an extenda-
 tur ad fideicommissum. c. i. verfi. iuxta hoc.
 Diuifio nis instrumentum quid si dicat fecerit inuicem re-
 uocationem de omni iure quod habet vel habere inui-
 cem possunt: quid iuris. c. i. verfi. sed pone.
 Renunciatioes vel reuocationes i diuisionibus apposite
 quotuplices sunt. c. i. ver. vltimo.
 Renunciatio portioni sue feudi fratri: si feudum est nouu
 ea lege datum vt alteri accrescat: qui postea sine he-
 rede moriatur: an reuertatur ad dominu. c. i. ver. mo-
 do reuocato.
 Filius fratris defuncti qualiter euz patruo succedat. c.
 primo. verfi. quero ergo.

De benef. fra. & qua fra. suc. in bene. fra-
 tris. char. xxvij.

Habitates simul dicuntur sibi inuicem auxilium presta-
 re. c. i. verfi. simul.
 Succedat an frater fratri i feudo nouo. c. i. ver. & nota.
 Emere de pecunia comuni vel redacta ex re coi an sit dif-
 ferentia. c. i. ver. ite no.
 Rustici simul stantes si acquirunt aliquid cum bobus co-
 munitibus an sit coi. c. i. verfi. & bec. Et ibi q opera i-
 ter fratres prestita presumitur gratuita.
 Frater si protestatur in acquisitione se nolle fratri acq-
 rere non acquirit. c. i. ver. secundo.
 Prodigus & pupillus idem priuilegijs vtuntur. c. i.
 verfi. oppono.
 Seudum n possit emi. c. i. ver. deinde.
 Scientia rei alicuius an & quando iudicat consensus. c.
 primo. verfi. aliud.
 Licet an sit gratis quod non licet per pecuniam. c. i.
 verfi. deinde.
 Frater simul stantes an presumantur socij omniu bo-
 norum. c. i. verfi. certe.
 Promisit si quis cedere iura sub pena: & ille cui cessio
 e feda sit absens: an incidat in penam. c. i. ver. argu-
 mentu. Et ibi an possit fieri absent.
 Cedens actiones non dicitur soluere. c. primo. verfi.
 extra nota.
 Impedimentum quod tollit beneficiu indulgedum non
 tollit indultum. c. i. ver. adde quod.

De ten. sine culpa no emittedo. char. xxvij.
 Culpa non presumitur: & declaratio est necessaria. c. i.

verfi. item nota.
 Priuilegia alicui sine culpa auferri non debent. c. j. v.
 & idem in.
 Secreta. an & quando sit necessaria in delictis. c. primo.
 verfi. item nota.
 Banni qui ex forma statutoru habentur pro codenatis
 si capiantur debet fieri declaratorius processus. c. i.
 verfi. & ideo quando.
 Libellus an sit necessarius ad declarationem executio-
 nis legis. c. i. verfi. ad executionem.
 Iustus: mandatum: consilium: ratificatio: iste dicitur i
 quo differant. c. i. §. si quis miles. ver. in tenu.
 Decretum a iudice an & quando possit interponi. c. i. §.
 i. verfi. de decreto.
 Sententia declaratoria an & quando requiratur. c. i. §.
 primo. verfi. amittat.
 Adulterans uxorem domini mortui: & sic viduam. c. i.
 §. i. verfi. domino.
 Impotentia excusat vasallos a pena & quemlibet. c. i.
 §. primo. verfi. si potuerit. Et ibi qd impedimentuz
 excuset.

Quo tempore miles inactiu. pete dz. char. xxvij.

Adensis quot dies habeat. c. i. ver. in restu
 Dies no integra no an connumeret inter dies termini.
 c. i. ver. ade.
 An sufficiat q negociorum gestor petierit inuestituram
 intra annu. c. i. ver. sed an.
 Jurans fidelitate episcopo: an teneat iurare successor.
 c. i. ver. pone iurau.
 Purgatio morte an admittatur in terminis. et. quod. te-
 po. mili. c. i. verfi. & ex isto. Et ibi quando purge-
 tur mora.
 Purgat an possit mora si pmisisti mihi usufructu sub
 pena elapio biennio. c. i. ver. pone
 Remisisse ingratitude an videat dñs q recipit vasal-
 lu p annu & die. c. i. ver. si pone.
 Adensis a quo tempore currere icpiat. c. i. ver. & mensē.
 Et ibi quid in alio ter mino.
 Uxor an teneatur lugere viru post annu: si ignoret eum
 mortuu. c. i. ver. dicit lex.
 Causa iusta vt mors: inimicitia capitalis excusat. c. i. §.
 i. ver. & primo.
 Negligentia dolosa dicit maleficiu. c. i. §. i. ver. euz no.
 Admor restitu: i integrum si incidat in commissum q
 no puerit inuestitura. c. i. §. i. ver. infantia.
 Admor restitu: aduersus tempus puetudinariu. c. i.
 §. i. ver. ex his. Et quid de tempore statuti.
 Jurare fidelitate debet vasallus domino si sit isamis
 c. i. §. i. ver. infamia.
 Vasallus no tenet sequi dominu quocuz fuerit. c. i. §.
 i. ver. vel &.
 Excoicatus e isamis. c. i. §. i. ver. nota.
 Probetur an mors per famam. c. i. §. i. verfi. nota duo.
 Juramentum pot preitari per procuratorem & inuestitu-
 ra peti. c. i. §. i. ver. in ea glo.
 Ciuitates singule an cogant prestare fidelitatis iurame-
 tum. c. i. §. i. ver. quid de ciuitatibus.
 Jurare fidelitatem an debeant mulieres. c. i. §. i. verfi.
 summe.
 Ad iurandum an impediat teneantur mittere procura-
 torem. c. i. §. i. verfi. deinde.
 Seudum vasallu non pot dominus alteri conferre sine
 eius consensu. c. i. §. si quis. ver. nota.
 Locare dominus feudum vasalli an possit. c. i. §. co. ver
 si. querit glo.
 Concedens duobus feudu an incidat in crime falsi. c. i.
 §. co. ver. quero.

Dominus an possit pignoriare feudum. c. i. §. eo. versic. quero. Et ibi an tertio possidente possit dominus hī posecaria agere.

Uendere feudū cum curia an dominus possit. c. i. §. eo. versic. quero.

Dominus an teneatur contractui stare mortuo vasallo si investitura non valuit eo viuente. ca. j. §. si quis ver. quero pone.

Iudex cui nil probatū est: nihil mandare pōt. c. i. §. sancimus. versic. nota.

Actus factus a iudice incompetenti non valet. c. j. §. e. versic. partium.

Querela habet aliquādo p appellatiōe ad superiorē c. i. §. eo. versic. dixerit.

Nil nouari appellatione pēdente quando locum habeat c. j. §. eo. ver. dixerit. Et ibi que habeant suspēdere iudicis iurisdictionem.

Dilapidare quis dicatur bona sua. c. i. §. eodem. versic. dilapidare.

Recurfus ad superiorē habetur loco appellationis. c. i. §. eodem. ver. itē si.

Mouata infra tempus appellari debent reuocari. c. i. §. eo. versic. sed quero.

Citare partes ad audiēdum arbitramētū. an teneant arbitratōres qui tenent determinare questioēs infra mensem. c. i. §. eodem. versic. sed hic.

Appellans remanet in possessione in causis feudorum per septem hebdomadas. c. i. §. sancimus. versic. vltimius.

Appellationis causa si verratur coram principe: ille qui tulerunt sententiā an debeant citari. c. i. §. eodem. versic. deinde.

Tempus petendi investituram an sit continuum. c. i. §. eodem. versic. sed quero.

Iudex appellationis an possit pronūciare laudum nullum. c. i. §. eo. ver. sed nunquid.

Presumit pro snia principali finito biēnio appellatio nis. c. i. §. eodem. versic. adde.

Sententiā lata cōtra primam quid si appareat post biēnium. c. i. §. eo. ver. adde.

Libellas in quo petitur sententiā reformari valz. c. i. §. eo. versic. sed an.

Appellari an possit a iudice cogente partem ad obseruationem laudi. c. i. §. eo. versic. denuo.

De conten. inter do. & vasal. de investitu. char. xxviiiij.

Regare quis dicatur. c. i. ver. extra hic.

Probare an possim visum alterius vel auditū p visum meum. c. i. ver. secundo.

Dictio oculus ponit pro naturali ratōe. c. i. ver. scias.

Quēadmo. seu. ad filiā pertineat. char. xxviiiij.

Agnatis in feudo de quo filia investita ē an possit preiudicari. c. primo. versic. sed si.

Emphiteosi finita pōt reformari filie per abbatē si vult non coheredibus. c. i. versic. & nota.

Statutum q; filia femina non succedat extrāribus agnatis intelligitur vsq; ad quartam generationem. c. i. versic. & nota.

Quibus mo. seu. constitui pōt. char. xxviiiij.

Probatio substantie si deficiat deficit & substantiatū. c. i. versic. nota.

Possessionis apprehēsiō an habeatur pro investitura. c. i. versic. sed nōne.

Solēitas debita si non interuenit in contracta feudali

non est rectum feudum nec transmittitur ad heredes c. i. versic. ergo hoc.

Dominus potest investire vasallum per nuncium; que procuratorem. c. i. versic. preterea.

Pares curie quare sint idonei testes. c. i. versic. pono. Feudum simpliciter receptum intelligitur receptum p se & filijs masculis. c. i. ver. ex glo.

Si d investit. inter domi. & vasa. lis oriat. char. xxx.

Probatōnis nomine in dubio intelligitur de plena. c. i. versic. non poterit.

Probandi ius per sacramentum transit in successores c. primo. versic. successoribus. Et ibi insertur ad similes questiones.

Jurauerit si possessor & lite pendente moriatur. an transeat tale iuramentum ad successorem. c. primo. versic. quia si possessor.

Testes sunt citandi ad hoc vt eorū dictum valeat. itē debēt iurare & deponere. c. i. ver. vocauerit.

Statutum quid si disponat q; sicut iuramento alicuius. c. i. ver. & tacit.

Pares curie qui dicantur ibidem.

Testes ob defectū legitime admittunt: qui alias non admirerent. c. i. ver. abuerit.

Testis si velit veritatē celare an puniā d falso. c. i. ver. veritatem.

Testis dictū non plene narrantis factum an pbet. c. i. ver. & adde.

Testi q; accepit pecuniā ne deponat: si postea deposuerit an credat. c. i. ver. vel primo.

Judices gradatim adiri debēt. c. i. ver. a comite.

Testi receptio an possit cōuerti. c. i. v. extra quero.

Appellationis iudex si deficit debet ad populum appellari. c. i. ver. nota. & nō ad futurum successores. Et ibi quedā alia dicta.

Testes producti corā arbitris debēt cōpelli ad iurādū. c. i. ver. compellant.

Juramēti forma testiū qualis sit. c. versic. tacebūt.

Uicius ad iudicia potest cōstitui. c. i. ver. cū ipso.

Impator pōt ferre sententiā nō seruato ordine iudicario. c. i. ver. obseruēt.

Sententiā lata nō publicatis attestacionib; an valeat. c. i. ver. extra quero.

Clausula ista: sic facias: solus princeps vritur. c. i. ver. obseruetur.

Ad concludēdū i cā an vna pars possit aliā cogere. c. i. ver. scdo queritur.

Citatio partis an sit necessaria i deserēdo sacramento. c. i. ver. sed aduerte.

Instantia an finiat per lapsum triennij. c. i. versic. sed aduerte.

Impatores pōt populus degradare. c. i. ver. in isto.

Prelati an possunt infeudare agnatis de iure. c. i. ver. alia glo.

Testes duo probant. c. si quis. ver. nota. fallit tamen vt ibi in legato. xx. solidorum.

Dilatio ad iurandum an possit peti. c. si quis. versic. sed nunquid.

Juramentū an sit vera pbatio. c. e. ver. sed nunquid.

Solus: ista dictio ē aliorum exclusiua. c. eo. ver. solus.

Possessio an & qñ iducat psumptionē pro vasallo. c. e. ver. nota optimum.

Patientia sine cōtradictione quādo habeat p cōsensu c. eo. ver. nota.

De seu. da. inuicem legis pmissorie. char. xxxj.

Pignoriare an dñs possit feudū. super pica in prin. Feudū

Seudū an possit tomari p pignoris dationē. sup Rīca.
ver. item quero.

Fideiussor i pactis pignoz ē favorabilior q̄ mutuator.
super Rīca. ver. extra nota.

Gasallus si vēdat feudū pro decē r recipit octo pacto
apposito: q̄ si reliqua infra mensem nō soluantur seu
dum sit incemptum. c. i. versi. pone.

Pactum legis cōmissorie ē multum graue. c. i. v̄si. r nō.

Contractus talis presumit̄ qualis ē in sua prima figu-
ra. c. i. ver. nam qualis.

Pactum legis cōmissorie an sit. si pignoro hanc rem pa-
cto apposito q̄ si non luero itra mensem: q̄ amplius
non possim luere. c. i. ver. sed vtrum.

Pactum legis cōmissorie an possit fieri cum fideiussore
hoc modo: si nō extraxero te de obligatione ista q̄
pignus quod pro indēnitate dedi tuum sit. c. i. versi.
sed nunquid.

Pactum legis cōmissorie an valeat in dote apposituz
sed nunquid.

Juri offerendi pacto legis cōmissorie: an possit prescri-
bi. c. i. versi. in textu.

Pactum istud hoc modo appositum: obligo tibi talem
rē: quam si non luero itra tale tempus sit tibi empta
iusto precio. c. i. versi. quero vtrum.

Pactū q̄ sit animo compensandū: an valeat. c. i. versi.
quero.

Pactum q̄ talis domus mea sit tua: si tu mutaueris
mibi decem: r si non soluero illa infra menses: an va-
leat. c. i. versi. quero pone.

Pactum legis cōmissorie si nō sit appositum i ip̄o p̄ctu
sed ex interuallo: an valeat. c. primo. ver. quero pone

Usurarius an presumat̄ cōtractus: si fenerator mutua-
uit mibi decem pro quibus vendidi sibi domum pa-
cto apposito: q̄ non possim illam reemere nisi fini-
to quinquēnio. c. i. versi. quero de quibusdā. Et ibi
qualiter p̄sumat̄ contractus usurarius.

Pignoretur si castrum an creditor possit vti iurisdic-
tione. c. primo. versi. quero.

Pignoratīcia de iure canonico an sit in rem scripta. c.
primo. ver. quero an.

Ugi qua actione possit contra emptorem rei pignozare
sub vsuris. c. i. versi. r dic.

Pactum de futura successione an r quando valeat. c.
siquis. ver. cum ergo queritur.

Testator qui magnum patrimoniu r per fas r nefas cō-
posuerat: pauperes instituit his verbis adātis: si cō-
tingat me facere alium testamētum exnunc medietate
dium bonorum meorum tibi notorio pro dictis
pauperibus recipienti dono irrevocabiliter: que ex-
nunc p̄stuo me precario nomine possidere: an dicti
pauperes virtute talis donationis p̄sequi possint. c.
siquis. ver. extra propono.

Donatio an valeat: quam quidam testator blanditus
i testamento de quadam domo fecit si contigeret ip-
sum mutare testamentum. c. eo. ver. secundo querit̄.

Donatio quando morte confirmet̄. c. eo. ver. caue. Et
ibi an sufficiat constitutum.

Prescribitur feudum spatio. xxx. annorum. c. quidam.
versi. nota. Et ibi plene r in fi.

Succedat an heres in feudo prescripto. c. eo. versic. sed
nunquid.

Emphiteosim si quis prescripserit: an ista emphiteosis
extendatur in tertiam generationem tantum. c. eo d.
ver. ergo sui.

Ille qui p̄scribit longissimo t̄p̄e si amisit possessionem an
habeat ius vendicandi. c. eo. ver. querit glo.

Ius offerendi an prescribatur longissimo tempore. c. e.
ver. queritur.

Incipit liber secundus feudoz.

De feu. cogni.

char. xxxij.

Judet cui cōmittitur decisio cause: an debeat iudicare
s̄m ius quo cōmittens erat iudicaturus. c. i. v̄. nota.

Consuetudo an oporteat q̄ sit prescripta. c. primo. ver.
si. r nota.

Consuetudo aliqua nō pōt prescribi. c. i. versi. in glo.

Consuetudo q̄ penat̄ nomina trium officialium i in-
strumento si sint posita licet vnus esset absens tamē
notarium a pena falsi. xculat. c. i. ver. sed pone.

Consuetudo excusat notarios a pena falsi. c. i. versi. ca-
ratione.

Consuetudo siue statutum sufficit q̄ sit tollerabile. c. i.
versi. prohibens.

Feudorum cause deciduntur per consuetudinem: si re-
periat̄ exp̄essum alias per argumenta iuris cōmu-
nis. c. primo. ver. in glo.

Consuetudines feudorum an sint locales. c. i. versi. itē
nota.

Consuetudo non confirmatur per sententias arbitro-
rum. c. i. ver. extra glo.

Consuetudo vincit aliquando legem diuinā r cano-
nicam. c. i. ver. itez nota.

Consuetudo rerū nām infringere nō pōt. c. i. versi. adde.

Argumētuz a simili p̄suetudinis an possit sumi. c. i. ver.
querit glo.

Consuetudo dicit̄ ciuitū tacita p̄uentio. c. i. ver. illud. Et
ibi q̄ est stricti iuris.

Immobilia dicuntur omnia que solo coherent. c. i. § i.
versic. soli. Item annui redditus pedagia r similia r
in ver. querit.

Emens pedagiū a cōmuni an videat̄ emisse penas trāf-
gressoz. c. i. § i. ver. s̄ nūquid.

Camera vel caneva iste dictiones qd̄ significant. c. i. § i.
ver. de camera.

Nomina debitorū an cōputentur inter mobilia. c. i. §.
i. ver. extra querit.

Filius succedēdo patri nō dicit̄ feuduz acgrere: sed ac-
quisituz capere. c. i. § i. ver. in glo.

Fundus estimatus si sit datus in feuduz cuz animalib⁹
finito feudo an debeat reddi estimatio animalium. c.
i. § i. ver. quero si.

Quid si inuestitura. char. xxxij.

Datum nō dicit̄ qd̄ nō pōt possideri: nec qd̄ ē locatū.
super rub. in prin.

Ex re locata tenet ille q̄ iniuste recessit: ac si cōmoda per-
cepisset. super rub. ver. qui recessit.

Error nominis vel p̄siniuz nō viciat possessionez. super
rub. ver. error. idem i testibus.

Intellectus cōtrarij nō debent sumi i eodē instrumēto su-
per rub. ver. extra nota.

Instrumentum vnuz nō pōt quis diuidere. super rubi.
ver. extra nota.

Firmius est qd̄ est re traditum q̄ verbo solo. c. i. versi.
collige.

Inuestitura quoruplex sit. c. i. ver. nota.

Emptor: cui nonduz est tradita possessio an possit se oppo-
nere ne alius mutet̄ i possessionē. c. i. ver. extra nota.

Assigno: istud verbum quid significat. c. i. ver. r adde.
Et ibi quid si papa dicat assignam⁹ tibi tale castruz
cum pleni iudice iuris.

In feudū dari nō pōt locus incertus. c. i. ver. extra.

Id inuestitur am abusuam an requiratur magis vnuz
signū q̄ aliud: puta birretū: ensis: aut baculus. c. i.
versi. quidam me.

Dominus quare non transfertur ex solo contractu. c. i. ver. et nota.
Dominus per traditionem corporalem an liberet ab investitura. c. i. ver. reuoco.
Vasallus an habeat talē possessionem qualē h̄ usufruarius. c. i. ver. quero nos.
Executio si spectet vni et cōdēnatio alteri: an ille qui h̄ executionem possit in illo loco furcas erigere. c. i. ver. si. querit.
Inuestiture due si apparent eodem tempore sacre preualet plenior. c. i. ver. extra nota.
Consortes: ista dictio quos cōprehendit. c. i. ver. pone.
In investitura si dicat: inuestimus talem pro se et descendentibus ex suo corpore qui veniant. c. primo. ver. si. pone dicit.
Privilegium quod dicatur. c. i. ver. si. et nota.
Citari vasalli absentes an debeant quando alius investitur. c. i. ver. si. quero. Et ibi quid si nolunt venire.
Inuestitura ē nulla si numerus testium desit. c. i. ver. nota hic. Et ibi an tunc oriat obligatio naturalis.
Potētiā ab actu vbiq; lex remouet: traditio non transfert dominium. c. i. ver. et est.
Probetur qualiter investitura. c. i. ver. bis premiffis.
Probat traditio possessionis per instrumentum. c. i. ver. si. ibi per breue.
Testes qui fuerunt in instrumento debent produci ad probandum tenorem instrumenti amissi. c. primo. §. pro. ver. si. vel amissum.
Testes debēt cogi ad deponēdū veritatē: licet dicāt se non interfuisse. c. i. §. i. ver. si. se non interuenisse.
Qui nō reminiscitur hodie potest cras reminisci. c. i. §. i. ver. non reminisci.
Inuestitura corporalis an requiratur in incorporalibus: puta in iurisdictione. c. i. §. i. ver. sed quero.
In feudum qualiter possit dominus cōcedere rem quā p̄redo possidet. c. i. §. i. ver. quero etiam.
In iuramento testis debent fieri mentio q̄ iurauit ad sancta dei euangelia in causa feudali. c. i. §. i. ver. nō.
Testium productio an possit fieri post dedicata testificata. c. i. §. i. ver. quero verum. Et quid in causa appellationis: et ibi quedam alia ad propositum.
Dominus quid si nolit cogere pares curie. c. i. §. i. ver. quero. Et ibi quid si vasallus vult omnino probare per pares curie.
Probat qualiter possessio incorporalium. c. i. §. si vero vasallus. ver. nota tex.
Rustici et mulieres si pluribus annis dederint vniū parcaponum nobili: an possint in futurum cogi. c. i. §. e. ver. item nota.
Presumptio iuris nō cadit super irrationabilibus: nec insolitis. c. i. §. si vera investitura. ver. et nota.
Presumitur in dubio feudū concessum s̄m proprietaz naturam. c. i. §. preterea. ver. nota q̄.
Pactum de assortanda vxore domini in diebus festiuis an valeat. c. i. §. eodem. ver. in testibus.
Pacta extranea nō presumuntur. c. i. §. eodē. ver. no. q̄.
Iuramentum in supplementum probationis non recipitur cōtra presumptionē cōsuetudinis. c. i. §. eo. v. nō.

Per quos fiat investitio. char. xxxiii.

Confirmans veterem investituram non dicitur alienare. c. primo. ver. si. nota.
Consuetudo si cōfirmat cōtractum minoris nō requiritur decretum iudicis. c. i. ver. si. nota.
Confirmatio an tribuat ius de nouo. c. i. ver. si. et sic.
Probari per testes an possit certa sciētia pape: v̄ qua nō sit mentio in litteris: vt puta in puero minori se p̄tēnio presentato pape cui beneficium cōtulit: non

h̄ ad tā mentionē in litteris de etate infantili. c. primo. ver. et accidit questio.
Secundum computatur in bonis vasalli. c. i. §. noui vero. ver. si. nota.
Feudarius vel dominus an teneatur soluere datia vel collectas ibidem.
Genus continet sub se quālibet eius speciem. c. i. §. i. v. item nota.
Seruitutem constituēs an dicatur alienare. c. i. §. eodē. ver. si. sed nunquid.
Vendere quid si quis promissit nisi tibi. c. i. §. si res. ver. nisi. et ibi de eius natura.
Vasallus potest cuiuslibet infeudare nisi faciat in fraudem. c. i. §. eodem. ver. si. nota.
Alienatio quando valeat in vita vasalli. ibidem.
Consuetudo valeat in perpetuum si non reperiat mutata. c. i. §. eodem. ver. si. item nota.
Alienatio fraudulosa an sit ipso iure nulla. c. i. §. eodem. ver. si. querit glo.
Legentur si cibaria monachis an abbas possit agere proprio nomine: vel nomine monachorum. c. i. §. personam. ver. extra queritur.
Puncius dicitur ille qui habet mandatum. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Subitans an equiparetur ignorantia. c. i. §. e. v. ignorantia.
Feudū an possit cōcedi seruo sine libertate. c. i. §. e. ver. an dominus.
Possessionē potest quis per alium tradere. c. i. §. si verum. ver. nota q̄ quis.
Argumentū potest sumi ab interpretatione nominis. c. i. §. nulla. ver. a fidelitate.
Fidelitas qualiter debeat promitti. c. i. §. e. v. i. gl. Et an quis possit per procuratorem iurare fidelitatē.
Vasallus qualiter debet honorare dñm. c. i. §. eo. ver. si. item ponit.
Fidelitatē largā nemine excepto: an teneat vasallus domino facere. c. i. §. eo. ver. item nota.
Fidelitas quando sit prestada. c. i. §. eo. ver. cū querit.
Fidelitatē quid si vasallus vult prestare dñs: autē recusat facere investiturā. c. i. §. e. ver. querit.
Pactum appositū per a diffinitōes cōtractus: an valeat. c. i. §. eo. ver. si. vltimo.
Disinvestitura per quos fiat et qualiter. c. i. §. e. ver. quero. Et sic qualiter quis priuet.
Sifcus possidet feudū in vita vasalli ob crimen commissus. c. i. §. eo. ver. vnum dico.

Quid p̄cedē debeat invest. an fidelitas. char. xxxvi.

Instrumentū an ordo p̄posterus vitiet. c. i. ver. si quid. Et ibi que dicat fidelitas.
Cōtractum ille pro ipse dicitur q̄ est principalis in p̄trahēdo quā nomē a noie descendit. c. i. ver. tertia ratio.
Actio directa an orietur ex contractu feudi. c. i. ver. si. iuxta quod.

Qualiter debet vasal. iurare do. fide. char. xxxvi.

Clausula sicut dicitur iurari intelligit̄ in omni iuramento fidelitatis. c. i. ver. nota.
Iuramentū fidelitatis qui prestare teneant. c. i. ver. nota. Et ibi quatuorplex sit iuramentū.
Domestice persone que dicantur. c. i. ver. querit.
Iurabunt inuicem fidelitatem nunquid duo dñi vnius castri vel ciuitatis. c. i. ver. si. pone.
Unus dominorum an possit alius punire qui crimen commisit. c. i. ver. querit.

De forma fidelitatis. char. xxxvi.

Oblitici.

Obliuisci de eo quod quis alteri facere tenetur non licet
c. primo. versi. nota.
Dispensare periculum de feudo an possit papa. c. primo.
versi. sed an.
Expellere mercatores sine causa an liceat dominus ter-
rarum. c. i. §. si dominus. ver. extra quero.
Expelli possit ueteri ad patriam. c. i. §. eo. versi. venturis.
Domini feudorum priuati isdem casis proprietate: qui-
bus et uasalli. c. i. §. eo. ver. item uasallus.
Reprobatie concessio pisano ciui contra perusinos non ex-
ceduntur ad perusinos tunc temporis pisani habitantes
c. i. §. eo. ver. item predicta.
Fides debetur bininde. c. i. §. eodem. versi. nota.

De noua forma fidelitatis. xxxvi.

Forma facilius tollit quam substantia tollit. c. i. ver. nota.
Et ibi quatuorplex sit nouum.
Instrumentum potest in prima persona formari. ca. primo.
versi. nota.
Iuramentum si sit prestitum super ueteri testamento ua-
let. c. primo. versi. euangelica.
Iuramentum fidelitatis an astringit contra fratrem et filium
c. primo. versi. sed nunquid.
Domines grossi non debent interrogari super significa-
tionibus uocabulorum. c. i. ver. nota.
Membrium quod dicitur. c. i. ver. membrum. Et ibi in-
ferat ad dispositionem statuti disponentis: quod delin-
quenti amputet membrum.
Causa fortuitus dicitur iniusticia. c. i. ver. iniuste.
Iurare alium si quis promisit non tenet: nisi requirat.
c. primo. ver. nota quod.
Secretum potest quis pandere habita licentia. c. i. versi.
nota quod.
Feudum quando dicitur acquisitum. c. i. versi. inuesti-
tura. ver. et non. Et ibi quid operet traditio possidens.
Princeps transfert ius ex solo titulo absque traditione
c. i. §. i. ver. hoc uerum. Et sic ex privilegio transferat ius.
Feudum si princeps uel papa concedat proprio motu: an
transferat ius absque quod te corporaliter inuestiuerit. c. i.
§. i. versi. si ergo. Et ibi quid possit facere princeps.
Et quod princeps potest procedere iuris ordine non seruato.
Privilegia surreptitia non valent. c. i. §. i. versi. adde.
Continuare in tradenda possessione tenet ad interesse. c.
i. §. i. versi. in glo.
Emens rem alienam an presumat eam scire alienam. c. i. §. i.
ver. an emens. Et ibi quid in uendente.
Permatans cum alio presumat credere illum dominum
non tamen in preiudicium suum. c. i. §. i. versi. extra nota.
Presens alienationi rei sue: an sibi preiudicet. c. i. §. i.
versi. sed si.

De inuesti. de re. alie. fa. char. xxxvii.

Denunciare an possit emptor emptori. non potest denun-
ciare sine cessione. c. i. ver. intellige.
De euictione non tenet nisi quis sit condennatus. c. i. ver.
si. item nota.
Uasallus an teneat ad furtiua euictione pendente. ca. i.
versi. et an.
Quasi proprietate reperitur sicut et quasi dominium. c.
i. §. i. versi. nota.
Uasallus an habeat uile dominium. ca. i. §. i. versi. quod
querit glo.
Dominium uile habet an dicatur principalis persona.
c. i. §. i. ver. et an habet.
Reuocatio uilis an possit competere sine uili domi-
nio. c. i. §. i. versi. et an.
Cedi an possit uile aominu. ibidem.

Seruitutem non potest imponere uasallus in preiudicium domini
c. i. §. quid ergo. ver. nota hic.
Prescriptio longa non currit contra dominum. c. i. §. eo.
versi. item nota.
Emphyteota non potest seruitutem in preiudicium domini i-
ponere. c. i. §. eo. ver. et nota.
Uasallus an dicat cessionarius personalium actionum domini.
c. i. §. eodem. versi. extra quero.
Exceptio cessarum actionum an possit opponi per debito-
rem. c. i. §. eodem. ver. sed nunquid.
Custodire castrum tempore necessitatis potest dominus inuito
uasallo. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Prescriptio an sit interrupta respectu totius: si pars pe-
tatur. c. i. §. eodem. versi. extra quero.
Actio directa et utilis unde oriuntur. c. primo: §. eodem
versi. extra nota.
Emerit si uasallus rem iuxta rem feudalem per hoc non
centetur feudalis. c. i. §. contrario. ver. nota istum.
Meliorare rem an quis possit inuito domino. Et quid
in uasallo. c. i. §. eo. ver. adde quod.
Seruitutem si uasallus fundo feudali emat accrescit ip-
si fundo. c. i. ver. item nota.
Emerit quid si uasallus iurisdictionem in castro sibi co-
cessit an ipsi acquiratur. c. i. §. eo. ver. nunquid.
Uasallus in preiudicium agnatorum non potest facere conditionem
feudi deterioris. c. i. §. eo. ver. nota ter.
Statutum circa lucrum dotis quod inspiciat an domicilij
uiri uel mulieris. c. i. §. quis. ver. extra quero.
Dotem amittit uir si expulerit uxorem sine causa. c. i.
§. eo. ver. quarto.

Qualiter ten. alie. pote. char. xxxviii.

Consuetudo an prescribat spatio xxx. annorum. c. i. ver. sed
an. Et ibi quia de consuetudine iuri contraria
Uedere partem feudi illico domino ob necessitatem victus an
possit uasallus. c. i. ver. necessitate.
Alienans partem feudi an totum amittat. c. i. §. si uero. v.
et si ultra.
In omni uisione fraus excepta intelligitur. c. i. §. eo.
ver. nota quod.
Feudum si dominus unum abstulit debet alij concedere: qui eadem
manera subeat. c. i. §. eo. ver. et nota.
Feudum an amittat propter maximam capitris diminutionem.
c. i. §. eo. ver. aut alia.
Alienatio tenet durante illo qui alienauit. c. i. §. eo. ver.
ad irritum.
Dotare filiam licet pater teneat non tamen tenet de feudo.
c. i. §. donare. ver. nota quod.
Fructus uendens non dicit alienare. ibidem.
Dominus quid si approbat testamentum uasalli. c. i. §.
eo. ver. quid si.
Quercitua res que. C. de fideicom. an habeat locum in re feu-
dali. c. i. §. eo. ver. oppono.
Feudum si sit relictum pro anima: an debeatur estimatio. c. i.
§. eo. ver. sed ego quero.
Feudum an possit legari: et de eo testari: si sit concessum pro
re et hereditibus quibuscumque dederis. c. i. §. eo. ver. licet.
sed dubitari.
Ecclesia dicitur filius. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Feudum an possit dari donationem propter nuptias. c. i.
§. donare. ver. sed nunquid.
Emphyteosis ecclesiastica an possit alienari saluo iure
ecclesie. c. i. §. eo. ver. quero quis.
Fraus probatur ex modicitate pretij. c. i. §. eo. versi. no-
ta op. ter.
In dotem pro se dare feudum quod habet an possit. c. i.
§. eo. ver. in glo.
Renunciatio perdit ius proprium non autem uniuersitatis

aut populi. c. i. §. porro. ver. nota q.
Terna p annuz aliquando dicitur renunciare. c. i. §. e.
verfi. annali.
Tempus ex quo inducitur tacita renūciatio nō currit igno-
rati. c. i. §. e. ver. ex quo. Itē prescriptio annalis.
Iuri offerēdi prescribitur spatium. xxx. annoz. c. i. §. eo.
ver. nota hic.
Prescriptio an currat pupillo. c. i. §. e. ver. si. quero.
Agnati red. mendo feudo ab agnato vasallo alienato
an preferant dño. c. i. §. eo. ver. proximi.
Agnati an et quando preferant domino facta alienatōe
c. i. §. eo. ver. et nota.
Alienatio feudi si sit permissa per statutū an agnati po-
terunt redimere. c. i. §. eo. ver. quero quid
Statutum q si secundus creditor distulerit ius suū prose-
qui per annū et dicitur q postea nō audiat an valeat.
c. i. §. eo. ver. extra querit. et sic ius offerendi potest
abbreviari.
Statutum vnum potest se ad aliud. referre. c. i. §. de si-
la. ver. et sic nota.

Quis dī. dñx. mar. co. siue capf. vel. val. char. xxxviii.

Dignitates oēs a princip: veniunt. c. i. in prin.
Comes quis dicat. c. i. ver. nota.
Nobilitas que dicat. c. i. §. ceteri vero. in principio.
Dignitatem an habeat ille qui preest vllc vel castro. e.
primo. §. eo. ver. adde.
Soldata prestatio quatuorplex sit. Et an transeat ad be-
redem. c. i. §. soldata in prin.
Salarium an possit peti ab hīde officialis mortui vno
eorum mortuo vel ambobus. c. i. §. eo. ver. quid er-
go iuris.
Salarium an debeatur: si officialis qui ingressus erat
officiū sit mortuus i itinere. c. i. §. eodē. ver. sz quid.
Soldata que dicatur. ver. nota. cum alijs notabilibus.

De succel. fra. et de gra. suc. i feudo. char. xl.

In successibus traditis a iure romano ad intesta-
to attenditur gradus prerogative non qualitas per-
sone. c. i. ver. nota.
Proles que dicat. c. i. §. ad filios. in prin.
Frater ex vtroq; parente in successione: an excludat ali-
um fratrem ex vno latere tñ. c. i. si vero. v. quero.
Agnati oēs succedunt in feudis post fratres et fratru
filios. c. i. §. eodem. ver. nota post.
An nepotes cum patruis succedant in stirpes: vel in ca-
pita in feudis. c. i. §. eo. ver. quero ergo.
Probare debet ille qui dicit feudum nouū. c. i. §. si ve-
ro. ver. nouum.

De duo. fra. de nono bene. inuesti. char. xl.

Ius accrescendi an habeat locum in contractibus: in
ultima voluntate: in donatōe cā mortis. c. i. in prin.
Feudi portio indivisibilis an vadat ad dominum vel
alium fratrem. c. i. ver. querit.
Res indivisibilis que dicatur. ibidem.
Capana an dicatur domus. c. i. §. si duo fratres. ver.
sed nunquid. Quod infert ad statutum puniens faci-
entem insultum ad domum.
Societas non inducitur ex mutua habitatione. c. i. §. e.
ver. simul.
Emens res nomine suo sibi acquirit. c. i. §. eo. ver. nota
Fructus rerum parasrenalium non consumpti perti-
nent ad uxorem: alias secus. c. i. §. eod. ver. idē dico.
Fratres vel alij simul viuentes debent inuicē redditus
cōmunicare. c. i. ver. nota q qui.

Castra que sunt ultra et circa montes si sunt in feudum
cōcessa: an veniant montes in cōcessione. c. i. §. eodem
ver. ex hoc.
Fratres simul stantes: fructus ratione cōmunis mense
debent cōmunicare. Et an si qua acquisierint presu-
mantur cōmunia. c. i. §. eodem. ver. et nota.
Feudum an sit peculium quasi castrensē. c. i. §. eo. ver. si.
oppono. et ibi late.
Fructus bonorum aduentitiorum non sunt cōmunes. e.
i. §. eo. ver. preterea.
Galli et britones possunt de bonis aduentitijs testari.
c. primo. §. eodem. ver. item nota.

**De inuestitu. quam titius recepit a sempro-
nio. char. xl.**

In dotem an possit dari feudum. e. i. in prin.
Clausula ista: dominam et dominatricem: quid impet-
ret: ibidem.
Deficere etiam dicitur quod nunquam fuit in reru na-
tura. c. i. ver. ultimo.

De vasal. decrepitate etatis. char. xli.

Renunciari feudo i manibus filij vel uxoris domini an
possit. super rub. in prin.
Renunciatio simplex alia ē. et alia causa permutandi. c. i.
ver. et nota.
Surrogatū assumit aliqui prestinaz qualitatē. c. i. v. ad.
Renunciatio feudi nō nocet agnatis. c. i. ver. in glo.

De inuesti. in maritū facta. char. xxxvj.

Dñs pot esse iudex in causa feudi. c. i. ver. nota.
Iurisdictio alia est ordinaria specialis alia generalis. e.
i. ver. et sic nota.
Dominus an sit iudex in possessio feudi sicut i petro-
rio. c. i. ver. sed nunquid. Et ibi quid si vasallus ne-
get feudum.
Iudices in causa feudi qñ partes curie eē pnt. ibidem.
Dominus ē iudex in cā feudi: ē dñs nō soluz tōne feudi
sed iurisdictionis. c. i. ver. ibidem.
Dominus nō est iudex in causa feudi ppria: puta quan-
do ipse vim intulit vel alter. c. i. ver. de propria.
Iudex in cā feudi quis esse possit et quādo. c. i. v. et nota.
Prorogare iurisdictionē in alium an possint vasalli: qñ
cognitio domino spectat. c. i. ver. quero quando.
Arbitri ad quid eligantur: cum eorum sententia non te-
neat. c. i. ver. si. quero.
Sententia successoris quando valeat si litigatores ele-
gerint predecessorem qui mortuus est. c. primo. ver. si.
sed pone.
Compromissam si sit factum in duos an iudex possit eli-
gere tertium. c. i. ver. sed hic ab extra.
Laudum an valeat si arbitrator laudauit parte nonci-
tata nec audita. c. i. ver. et quia.
Compromissarij an possint se inuicem citare siue requi-
rere. c. primo. ver. vtrum.

De contro. seu. apud pares terminada. char. xli.

Judicis partes nulle sunt iter cōsentientes i cognoscē-
do. c. i. ver. consentiant.
Scolaris qui non vult iurare: rectori non debet haberi
pro scolari. c. i. ver. nou iurauit.
In iudicem non debet dari quem pars postulauit. c. i.
ver. si glo.
Renunciatio generalis an validetur per iuramentum.
c. i. ver. et an iuramentum.

Judices

Judices an esse possint pares curie per viam reconuen-
tionis. c. i. vers. tertio.
Pares curie an erunt iudices si clericus sit vasallus. c.
i. vers. extra quero.
Reconueniri an possint pauperes: si per statutum sint
eis certi iudices deputati. c. i. vers. pone.
Reconuentio habet locum in his que requirunt discepta-
tionem. c. j. vers. et adde. Et ibi quando locum habeat
reconuentio.
Remitti si perat percussor coram capitaneo accusat^r ad
potestatem: vel auxiliator ad capitaneum coram potesta-
te accusatus quid iuris. ver. ultimo.
Exceptio litis pendente est dilatoria. c. primo. vers. sic.
exceptio.

De eo qui sibi et heredi suis masculis et feminis inuestit. ac-
cepit. c. bar. xliij.

Seudum acceptum pro se et heredibus suis: vel pro se
vel pro heredibus suis non refert. c. i. ver. nota q.
Qui dicantur descendere ex proprio corpore. c. i. vers.
sed immediate.
Seudum quando transeat ad omnes heredes. c. primo.
vers. oppono.
Masculus in feudis excludit germanam suam. c. i. ver. et non.
Masculus sicut excludit in feudis consobrinas an etiam
ita excludat amitam. c. i. vers. querit glo.
Seudum si semel ad feminam transiit non potest ab ea amo-
ueri propter causam superuenientem. c. i. vers. et nota.
Seudum si quis accepit pro se et heredibus suis. an veniat
nisi illi qui sunt heredes. c. i. vers. et nota.
Heres dicitur duobus modis: heres hereditatis et he-
res sanguinis. c. j. ver. q. autem.
Heres feudum si moriatur relicto duobus filiis: vno de-
functo relicto filio ex altero relicta filia: a quo debet seu-
dum re agnosci. c. i. §. nam et illud.

De duobus fra. a capi. inuest. c. bar. xliij.

Ius accrescendi an habeat locum in feudo postea acqui-
sito. c. i. vers. et est argumentum.
Ius accrescendi an habeat locum inter plures feudata-
rios. c. i. ver. sed queritur.
Inuestiture tenor derogat omni materie feudorum. c. i.
vers. et nota.
Statutum si dicat quod si quis tempore mortis caruerit fi-
lio et filia: succedat frater: quid si filio tantum carcat. c.
primo. vers. pone statutum.

An remota debeant testes qui pares esse desie-
runt. c. bar. xliij.

Testis conditio debet inspicere tempore quo reponit. c.
primo. ver. oppono. Et ibi an infamia possit esse testis.
Infamia facti est triplex. quedam vulgi: quedam iudicis
mediante iura: quedam ex genere facti: quia non est
catholicus. c. i. vers. nota q.

De contro. inter vasal. et episcopo. c. bar. xliij.

Spoliare dominum non dicitur debitor non soluendo pre-
stationem annuam sed quando gerit in animo non soluere.
re. c. i. ver. extra nota.
Judices qui sint si vasallus neget a successore domini
quod non sit vasallus. c. i. vers. pone andreas.
Victor replicando non potest esse contrarius suo libel-
lo. c. i. vers. et nota.
Prorogare iurisdictionem in laicos an episcopus possit
c. primo. vers. item oppo.

Protestatio annua an transeat in successorem. c. primo.
vers. oppo.
Litis contestatio an fiat per exceptionis obiectum. c. i.
vers. oppono.

De milite vasal. qui arma bel. deposuit. c. bar. xliij.

Ecclesia siue monasterium loco filii habet. c. i. ver. oppo.
Impedimentum legis quod excuset. c. i. ver. quod impeditur
Facere an dicatur beneficium per priuationem non per renun-
tiationem. c. i. ver. et hic est.
Forum an quis mutet ratione clericatus. c. i. vers. adde.
Seudum an transeat in ecclesiam vel usufructus vel em-
phyteosis: si vasallus ingrediatur religionem. c. i. vers.
quidam dicit.
Monachus dicitur miles dei. ibidem.
Officium non gerens non debet beneficio gaudere. c. i.
ver. tertio nota.

Proficere regulam dicitur seculo renuncians. c. i. §. ite nota.
Forum iam contractum an mutetur ratione clericatus su-
peruenientis. c. i. vers. sed an ratione.
Remotus ab officio an habeatur pro mortuo. c. i. vers.
est et tertius.
Seudum an retineant milites gaudentes. c. primo. ver.
sed quid.
Sacerdos an sit de vniuersitate ciuium. cap. i. vers. an
sacerdos.
Seruire in feudo per substitutum qui possint. c. i. vers.
adde talem.
Litatio peremptoria an requiratur quod inferior mandet
ut coram superiore quis comparat. c. i. ver. sed dubitat.
Nomen priuatus an sit priuatus re quam propter no-
men habet. c. i. ver. nota hic.
Professio an sit sacramentum ecclesie. c. i. §. quero vtz.

De milite vasal. qui contra. est. c. bar. xxxiiij.

Iusticiam denegare videtur: qui non loquitur. c. i. ver.
nota q.
Diueretur an quis tota causa propter vnam contuma-
ciam. c. i. ver. adde q.
Litatio peremptoria in quibus actibus requiratur. c. i.
ver. dicit Inno.
Litatus personaliter non est citandus nisi semel. c. i. ver.
vbi idem dicit.
Contra contumaces qualiter procedat. c. i. ver. idem si ni-
hil. Et ibi quis dicatur contumax.
Citare tyrannum vel alium terribilem semel sufficit. c.
i. vers. adde.
Procurator impedire qualem debet constituere. c. i. ver. adde.
Dilatione numerus statutus a consuetudine feudorum an
possit minui. c. i. ver. sed nunquid.
Appellari ab interlocutoria vel decreto iudicis an pos-
sit. c. i. ver. et adde quod cum.
Appellari a possessione iuris an possit. c. i. ver. adde q.
Et ibi quid a grauamine.
Querela tota quando per libello habeat. c. i. ver. puro.
Pro libello an habeat narratio facti cum generali conclu-
sione. c. i. ver. an sufficiat.
Iudex an possit supplere si plus est probatum quam petitum
c. i. ver. item nota.
Contumax verus quis dicatur. ibidem.
Purgare contumaciam an contumax possit. c. i. ver. idem ait.
Obligatio non inducit ex contumacia: aut ex interlocu-
toria. c. i. vers. idem ait.
Locus potest alicui ex causa interdicti. c. i. ver. adde.
Litatus a iudice incongruo non tenetur comparere. c.
i. vers. citatus.
Processus potest fundari super libello in parte bene con-

cepto. c. primo. ver. dicit.
Libellus accusatorius potest procedere pro parte et pro parte non. c. primo. ver. item dicit lex.
Confessus de crimine non dicitur condonatus ob contumaciam. c. i. versi. extra nota.
Contumax fictus quis dicitur. ibidem.
Que fieri possunt sine citatione si non recte fiant ipso iure non valent. c. i. versi. dicit.
Terminus non debet expectari quando quis dicit se nolle comparere. c. i. versi. dicit Hosti. Et ibi quid de hora.
Quid de citatione generali legis: Et de negante iurisdictionem.
Prelari duritia committitur per arinam requisitionem. c. primo. versi. ter monitus. Et ibi an una requisitio sufficiat.
Banni terrarum possunt a quolibet depredari. c. primo. versi. depredari.
Bannire pares curie non possunt dominum. c. i. versi. item pares.
Statutum potest dari licentiam depredandi. c. primo. versi. et sic nota.
Restitui an debeant ablata domino si feudum restituat. c. i. versi. sed nunquid.
Citari mediolani an possit perusinus qui promisit mediolani solvere. c. i. versi. extra.
Citandus in causis rāquam aduersarius quis sit. ca. i. versi. secundo quero.
Exceptio dolo factis potest opponi debitori nolenti recuperare possessionem post annum. c. i. ver. dicit.
Sententia lata contra illos qui de iure contradicunt iurisdictioni non valent. c. i. ver. dicit Inno.
Credatur an nūcio qui dicit se citasse d iusto iudicis. c. i. ver. terri. quero.
Citatio an plura si repiatur sententia multa antiqua in qua d ipta sit mētio. c. i. ver. quero si.
Protestatio trina requirit i denūciatione: que fit veditori. c. i. ver. quero verum.
Proclama. velerida qua quis citatur vbi fieri debet. c. i. ver. quero vbi.
Citatio ad domū sufficit post litē contestatā. c. i. ver. dicit Inno. Et ibi qd si pstat de abūria citandi.
Citatio si virtute statuti dicit fieri i parochia: et citandus sit i pfinibus duarū pocharū vel ad domū: et ipse habiter duas domos qd iuris. c. i. ver. si statutum.
Citari an debeat iudex: vt detēdat suū pcessū. c. i. ver. de iudice. et ibi quedā alia ad propositū.
Citatus hoc modo si tua credideris iteresse non pte vt contumax puniri. c. i. ver. et nota.
Citatus sub illa forma si cōsenseris te grauatū: qd iuris. c. i. ver. et de illa.
Termino lapsō an quis audiat volens de iure suo exēpere. c. i. ver. sed quid dices.
Contumacia an sufficiat qd ex actis appareat. c. i. ver. an sufficiat.
Decretum primum an possit die feriata interponi. c. i. versi. an primum.
Citandus an sit presens. c. i. ver. item an ille.
Privari privilegij an possit vniuersitas. c. i. versi. an vniuersitas.
Citatus illicentiatus recedens: aduersario pparente se queri die: an puniat in expēsis. c. i. ver. de illo.
Verba nolo et volo quid importent. c. i. versi. dicit.
Arbitrio iudicis si lex aliquid pmittat: intelligit de his que a iuri cōsilio regunt. c. i. ver. adde tamen.
Appellari potest ab his que sunt arbitraria iudici. c. i. versi. item scias.
Latitare quā quis psumat. c. i. ver. nec tñ in ista. Et ibi quā hinc decretum possit iterponi.
Citari extra territorium an possit qui sortitus ē foruz ra

sione contractus. c. i. versi. itez qui. Et ibi an beat locuz remissio.
Statutum non ligat forese non delinquentē i suo territorio. c. i. ver. siquis est.
Excoicatio lata p clericū si non soluerit infra mēses ex nū te excoicatio. an valeat. c. i. ver. s3 pone.
Clausula ista ex nūc put extunc quid importet. c. i. ver. et per hoc.
Citatus siquis sit qui non pōt pparere an iudex possit procedere. c. i. ver. pone aliquis.
Citatio proprie an dicatur quando par citat parē. c. i. versi. quero.
Termini lapsus non dicit expectari quā certuz ē illum nolle exequi qd sibi iponit. c. i. ver. Hosti.
Citatus coram diuersis: coram quo debet comparere. c. i. versi. dicit.
Termino pōt quis renūciare. c. i. ver. dicit.
Confiteri vel negare dicit cōmūx prout sibi ē detri us. c. i. ver. dicit Joan. an.
Terminus idem ē qd exclusio. c. i. ver. terminus.
Seruare sententiam est non verba simpliciter sed cum iuris intellectu. c. i. ver. suare. Et ibi ponunt quedam alia notabilia verba.
Terminus vbi statutus ē arbitro ipurat actori et reo si non probauit. versi. si arbitrio. Et ibi quid si instantie. et quedā alia notabilia.
Terminus assignatus partibus ad docendū corā delegato ē pceptorius. c. i. ver. si ordinarius.
Citari non pōt infans. c. i. ver. dicitur dicit. Et ibi quid faciet creditor qui vult suū cō equū.
Curator quid siquis nolit esse furiosus. c. i. versi. idem in furioso. Et ibi qd iudex potest ex officio supplere.
Et ibi quando curator per inquisitionē possit dari: Et ibi quando bonis: quando ventri.
Curator an possit instanti dari. c. i. ver. dicit Bar.
Adinor an possit in integrum restitui cōtra pcessū factum p curatōre bonis datū. c. i. ver. s3 dubitat.
Sententia i spiritalibus an possit ferri cōtra adultuz contumacē. c. i. ver. sed an cōtra.
Reuocari dicit factuz non seruato ordine. c. i. ver. item non.
Aditio in possessionē qualiter fiat i iuribus negatiuis. c. i. ver. extra.
Uas illud an possit agei ptra dominū non petita venia. c. i. ver. querit glo.

In quibus cau. seu. amir. chat. xxxv.

Arbitrio iudicis que possint committi. c. i. ver. nota.
Leges transgredi quando liceat. c. i. ver. vnde propter.
Iudex an habeat arbitriū eligendi alterā partē: quā probationes sunt prie. c. i. ver. quero quādo.
Uisus fructus ponit aliquādo p vtili dñio: et ibi quedam alia. c. i. s. de illa. ver. itē nota.

Que sunt prima cā bene. amir. chat. xxxvj.

A pena iusta causa excusat. c. i. ver. beneficium.
Purgari an possit mora feudi amittēdi ante litē contestatam. c. i. ver. sed nunquid.
Jurare fidelitatem vasallus heredi domini mortuo dño vel eōtra an teneat. c. i. ver. beneficium.
Dominus si acceptat beneficium vasalli dicitur morā remississe. c. i. ver. sed quid.
Terminus potest mihi arbitrio iudicis assignari ad faciendum id ad quod teneor. c. i. ver. itē nota.
Dispositio. s. cit et alia. c. i. que sue. pri. ca. ben. amir. an beat locu si inuestitura sit facta: et vasallus nolit facere fidelitatem. c. i. ver. querit.
Si iusticia an et quā non sit prestada. c. i. ver. in ter.
Vasallus

Vasallus priuat feudo si dominū in prelio nō iuuat vel si nō denūciat ei piculū iminens: vel si cū filia pcurbit. c. i. §. trē qui dñm.
Vasallus priuatur feudo ob negligentia. c. i. §. eo. ver. nota duo.
Probare an possit vasallus q̄ domin⁹ decessit non q̄ vulnus sui mortale: s; q̄ medicamēta ei nō sunt adhibita. c. i. §. eo. ver. querit.
Cause que sint ppter quas vasallus feudo priuat. c. i. §. pono. i. prin.
Priuat an vasallus feudo si fideiubeat p inimico dñi. c. i. §. eo. ver. glo. super.
Heres domini an possit accusare vasallū si dñs nō accusauit. c. i. §. eo. ver. secūdo querit.
Dominus quo iure agit cōtra vasallū quē dicit priuatum feudo. c. i. §. eo. ver. quero quo
Testis deponēs se vidisse aliquid de nocte ad lumē lune: si luna nō luxit illa nocte ei non creditur. c. i. §. eo. ver. propterea.
Priuandus ē emolumento qui pacta nō seruat. c. i. §. eo. ver. deinde nota.
Clausula ista que apponitur i litteris apostolicis: alioquin indignationē beatorum apostolorum se nouerint incururos. c. i. §. eodem. versi. item nota.
In penalibus proceditur de similibus ad similia. c. i. §. eo. versi. deinde nota. et in versi. nota bene.
Priuatur feudo fideiubens pro vasallo qui derulit dominum in causa criminali. c. i. §. eo. versi. in glo.
Sindicī villarum qui denūciant maleficia an teneātur latiscdere. c. i. §. eo. versi. de officio.
Testis dictum non citari an valeat. c. i. §. eo. ver. in ca. glo.
Vasallus si derulit dominum: an possit penitere. c. i. §. eodem. versi. modo querit.
Penitentia in quolibet actu an et quando admittatur. c. i. §. eodem. ver. nunc generaliter.
Confitens primo et postea negās: vel ecōtra quid iuris. c. i. §. eo. versi. modo quidam.
Confessus quid si quis sit in tormentis et pseuerauerit q̄ negauerat prius. c. i. §. eo. versi. sed dubitatur.
Cōfiteatur quid si quis factū et negat qualitatē. c. i. §. e. versi. sed pone. Et ibi quedam alia notabilia.
In cā appellationis an habeat locum penitentia. c. i. §. eodem. versi. quero. et quid in delictis.
Priuatur si vasallus ob culpā feudo cui applicetur an domino vel agnatis. c. i. §. deniq; versi. vitiones.
Priuatur feudo omnis paricida. c. i. §. eodem. versi. nota regulam.
Priuatur feudo fratrem interficiēs. c. i. §. eodem. ver. et nota hic. Et ibi cui applicetur.
Alienās feudum domino inscio dicitur ipsum despice-re ideo priuatur. c. i. §. eodem. versi. nota q̄.
An sit aliquod remedium si vasallus alienat vel delictū cōmittat ne possit in feudo agnatis p̄iudicare. c. i. §. eodem. versi. item nota.
Agnati an et quando domio preferant si vasallus agnatus priuatur feudo. c. i. §. eodem. versi. et nota. vel per alienationem vel per delictum. et de materia habet i c. i. §. titius. si de seu. tue. controuer. inter do. et agna. et in. §. licet. eodem ritu. et in. c. i. si vasal. seu. priue. et in c. primo de vasal. qui contra consti. lōrba. alie. et in. c. p̄io. de alie. seu. vbi de renunciantē feudo. et in. c. ad hoc de pa. iura. fir. et in. c. i. §. insuper. de probi. feud. alie. per fedc.

Si de seu. vasal. ab aliquo interpel. tue. et do. cū de-
sen. nolue. char. xlvij.

De eunctione quando vasallus cōtra dominū de feudo

agere possit. c. i. ver. nota q̄.
Denunciatio an sit fienda venditori scienti ab empro-
re. c. primo. versi. sed ego. Et ibi ponitur forma denū-
ciationis.
Denunciandum scienti an et quando aliquid sit. c. i. ver.
si. cum ergo.
Protestatio an et quā iuuat prestātē. c. i. versi. in hoc.
Cōfiteri an videat ille qui non negat. c. i. ver. nota. Et
ibi an litis cōtestatio fiat per verbū non credit.
In feudum potest pecunia dari. c. i. ver. nota. Et ibi an
possit repeti cum nō iuretur fidelitas.
Lirē cōtestari an cogatur dubius. c. i. versi. an dubius.
Uirarius an sit iste contractus: si quis emerit annuum
redditum quinquaginta florenorum pro mille florenis.
et dicit q̄ nō est sine scrupulo vsurarum. scus si ad-
deretur q̄ conuerterentur in emptionem prediorum.
c. primo. ver. sed quid.
De eunctione an poterit empro agere si non comparu-
it ad audiendam sententiā. c. i. ver. quero. Et ibi qd
si fuit absens ex iusta causa.
Sententia iniusta potest transire in rem iudicatam. c. i. ver. itez
nota. Et ibi quedam alia notabilia.

Si de seu. sue. petro. inter do. et agna. vasal. char. xlvij.

Presumit p factis antiquis: et sic feudum esse antiquū
c. i. versi. sed Jaco.
Allodium quod dicatur. c. i. §. i. vbi. allodium.
In libello si quis dicat rem a lodiā lem et succumbat an
poterit postea dicere libellariam. ibidem.
Libera in dubio p̄sumit quelibet res. c. i. §. i. v. predia.
Libellarie tractus trāsit in feminā. c. i. §. defuncto.
Pactum de futura successione an et quando valeat. c. i.
§. moribus. ver. ex hoc nota. Et ibi quid si sacramē-
tum iteruenit. et in versi. adde.
Cōsensus vasalli an requiratur in inuestitura facta de
suo feudo. c. i. §. c. ver. nō oportet.
Consensus alterius an et quando requiratur. c. i. §. eo.
versi. cōsensus.
Pactum iuramento firmatū q̄ filia dote cōtenta nō sue-
ceder patri: an habeat locū ex testamēto vel ab inte-
stato. c. i. §. eo. ver. adde predictis.
Scire aliquid quādo quis dicat. c. i. §. vasallus. versi.
collige.
Pena negātis relicta ad pias causas vel rem remāsis-
se in herede vel feudum et similia. c. i. §. eo. versi. et
item nota.
Priuatur an toto feudo negās p̄ez feudi. c. i. §. e. ver.
quero dicit. Et ibi quādo quis i plus puniatur.
Pena an et quā egrediat delictus. c. i. §. eo. ver. et i sūma.
Priuatur feudo vasallus proculum breuis testati oc-
cultās. c. i. §. adde. Et ibi qd si negat qualitatē feudi.
Pena priuatiōis feudi nō hz locū i libellario vel ep̄bi-
teota. c. i. §. e. ver. extra quero.
Vasallus cōpictus p iuramentum domini an patiatur
penas de quib⁹ in. d. §. vasallus. c. i. §. vasallus. ver.
querit hic glo.
Negans feudum: an possit penitere. c. i. §. eo. versi. ter-
tio querit.
Vasallus interrogat⁹ de feudo an possideat: si dubitat
pōt r̄ndere dubito. c. i. §. e. ver. quarto querit.
Quid si post datū terminū respōdit p verba non cre-
dit. ibidem.
Sententia diffinitiva an erit nulla: si iudex nō cognouit
de causa. c. i. §. eo. ver. sed quid.
Feudū specificare an possit cogi vasallus: qui p longa
tpa prestijit seruitiū. c. i. §. e. ver. quinto querit.
Heres an cogatur q̄ bibere instrumēta. c. i. §. eo. versi.
item dic.

Prescriptione longi et longissimi temporis allegans an sit sibi contrarius. c. i. §. si quis p. xxx. ver. sed quid.
In foro consuetudine an prescriptio sit licita. c. i. §. eodem. vers. dicit Inno.
Quid si quis dicat consuetudo ut prescribas. c. i. §. eodē. vers. quid ergo si quis.
Exceptio prescriptionis an impediatur processum. c. i. §. eo. ver. et nota.
Per ista dictio quid denotet. c. i. §. eo. ver. nota q.
Probetur qualiter continuatio actus ut possessio. c. i. §. eo. ver. et quomodo.
Probatas extremitatibus probatur continuatio actus c. i. §. eo. lem. vers. et probatis.
Prescribat quāto tempore servitus habes eam discōtinuam. c. i. §. eo. vers. extra nota.
Probatas qualiter possessio. Et quid si testis dicat vidi per triginta annos talē possidere. c. i. vers. sed quid
Feudum ex qua possessione acquiratur. c. primo. §. eo. vers. quero hic.
Prescriptio quare sit inducta. c. i. §. eo. ver. et nota.
Lex cum de in rem verso. ff. de usuris in quibus terminis loquatur. c. i. §. eodem. vers. nota verbum.
Prescribat an dominus ius perdat servitium sicut vasallus feudū. c. i. §. eodem. vers. si rueri potest.
Cū bona consuetudine potest ille qui prescribit rem retinere. c. primo. §. eodem. vers. extra nota.
Prescribi an possit feudū mala fide. c. i. §. eo. ver. querit hic. Et ibi quando bona fides requiratur.
Statutum an possit tollere naturalem obligationem creditoris negligentis. c. i. §. eodem. vers. sed quero. Et quando aliqua obligatio non tollatur per statutum. vers. pono. vbi ponitur de statuto disponente de eo qui non soluit gabellam: et de statuto disponente qd si instrumentum non sit registratū qd presumatur falsū.
Prescribere an possit dominus ius utile. c. i. §. eo. ver. sicut quidam.
Statutum si abbreviet prescriptionem an habeat locum distinctio. l. si quis emptionis. C. de prescrip. xxx. an no. c. i. §. eo. ver. quero.
Ad ecclesiam recursus an habeat locum si sit prescriptum contra sententiam iudicis. c. i. §. eo. ver. deinde.
Juramentum in defectum probationis an habeat locum quando habetur recursus ad ecclesiam propter defectū iusticie iudicis. c. i. §. eo. ver. postremo.
Ad ecclesiam recursus an et quando habeatur. c. i. §. eo. ver. vlti.
Quod sententia transierit in rem iudicataz quid vult dicere. c. i. §. eo. ver. adde qres.
Feudus an amittat vasallus si efficiatur monachus vel clericus. c. i. §. qui clericus. ver. oppono.
Feudum ad hoc ut clericus amittat an oporteat quod habeat quatuor ordines minores vel ordines sacros. c. i. §. qui clericus. ver. quero vtruz. Et quid si efficiatur monachus.
Usufructus precaria vel libellus: an transeant in monasterium si habes ingrediatur. c. i. §. eo. ver. quid autē.
Lex si aliquid non dicit nec nos dicit debemus. c. i. §. et si vasallus. ver. et est.
Fidelitas an sit omnibus heredibus quos dominus reliquit prestanda sicut in pluribus heredibus vasalli. c. i. §. omnes filij. ver. sed queritur.
In divisione bonorum potest feudum ad vnum venire. c. i. §. omnes filij. ver. ad v. um.
Non succedit in feudis filius adoptivus vel arrogatus. c. i. §. adoptivus. in prin.
Filius adoptivus vel arrogatus an faciat deficere illā conditionem: si decesserit sine liberis. c. i. §. eo. ver. nec etiam.
Consuetudo potest disponere circa successiones. c. i. §.

mulier. ver. nam iura.
Differentiam est an aliquid concedatur tibi pro me an propter me. c. i. §. eo. ver. adde.
Non succedunt naturales in feudo. c. i. §. naturales.
Spurij sunt infames. c. i. §. eo. in prin.
Legitimati naturales an succedant in feudo. c. i. §. eo. ver. queritur.
In legitimatione an qualitas illegitimitatis debeat exprimi. c. i. §. eo. ver. sed ego.
Succedit in feudo an filius natus ex matrimonio contracto preter voluntatē patris. c. i. §. e. ver. qd d. eo.
Dispensatio an valeat suppressa qualitate qua expressa facilius fuisset dispensatum. c. i. §. eo. ver. an autē.
A principe impetrans id quod non consuevit facere putat legitimum natum ex sorto: an debeat exprimere causam propter quam facit. c. i. §. eo. ver. sed quid.
Clausula non obstante: an et quando in legitimatione vel in alio actu debeat apponi. c. i. §. e. ver. sed ego quero.
Legitimer si imperator prolem nō tamen legitimat matrimonium. c. i. §. eo. ver. unde et si.
Legitimare incestuosos potest imperator ex certa scientia. c. i. §. eo. ver. alij dicunt.
Naturalis filius quis dicatur. c. i. §. eo. ver. nota.
Spurius filius quis dicatur. c. i. §. eo. ver. itez spurius.
Exceptio ista: tu es spurius ideo non succedis an debeat cognosci ante licem contestatā. c. i. §. eo. ver. quero
Et ibi quid de exceptione procuratoris.
Legitimati per subsequens matrimonium an succedant in feudo. c. i. §. eo. ver. quero quid de.
Legitimetur per matrimonium an mutus surdus vel aliter imperfectus dic sic. c. i. §. eo. ver. an autem.
Legitimus an sit legitimus quo ad omnia. c. i. §. eo. ver. dicunt.
Filij naturales tantum an ex causa preteritionis possint rumpere testamentū paternū. c. i. §. e. ver. et nota.
Filij bastardi an succedant in feudo nobilium et magnatum. c. i. §. eo. ver. et nota.
Filij bastardi an dicantur de domo magnatum. c. i. §. e. vers. et an.
Probatas qualiter antiqua consanguinitas. c. i. §. eo. ver. et nota.
Testator an possit aliquē instituere heredem sub conditione: ut postea filio suo incapaci restituat. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Legitimi filij an possint auferre partē hereditatis is acquisite legitimis. c. i. §. eo. ver. itē cum filijs.
Publicari an debeant bona relicta filio spurio. c. i. §. eo. vers. adde tamen. vel applicari venientibus ab intestato.
Probetur an matrimonium tacite per instrumentū dotis. c. i. §. eo. ver. extra nota. et i. ver. item.
Feudū quid si sit processus existenti i sacris p se et bidib⁹. c. i. §. eo. ver. sed quid.
Legitimetur per subsequens matrimonium an natus ex clerico i minoribus constituto. c. i. §. eo. ver. quero.
Ad matrimonium sine dote an teneat. c. i. §. eo. vers. item matrimonium.
Ad matrimonium tractus cū concubinis i articulo mortis an valeat. c. i. §. e. ver. quero quid.
In potestate femine an erit filius legitimus p eminā. c. i. §. eo. ver. et si femina.
Legitimare regalia et baronias ad solū imperatorē spectat. et an debeat interuenire scriptura. c. i. §. eo. ver. in glo.
Exceptio simulationis an possit opponi cōtra instrumentū dotis. c. i. §. eo. ver. sed an.
Filij nati ex matrimonio quod nō valet propter impedimentum publice honestatis: quod tamen credebant

valere: an succedat in feudo. c. i. §. cod. verfi. pone quod non.
Legitimatio in feudo in iudiciū agnatorū an valeat. c. i. §. co. ver. et nō videtur.
Dispensatio facta a papa ut quis possit consanguineā accipere donec filios habuerit an valeat. c. i. §. eod. ver. sed pone.
Pater occidens filium spurium an teneat pena legis pōpe le de parricidiis. c. i. §. eo. ver. quero utrum.
Lex duodecim tabularū nil disponit circa naturales et spurios. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Legitimatus an incestuosus per matrimonium contractū ex dispensatione pape. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Legitimandi privilegium si sit cōcessus comiti certū gen^o spuriorū: an possit legitime illos qui maiori spurietate laborant. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Legitimari an possint nondum nati. c. i. §. eo. verfi. legitimabantur.
Vasallus ipse feudū habēs an teneat iterū seruire dō per substitutū. c. i. §. si minor. ver. sed an.
Factus per alium an dicatur fieri proprie vel impropie. c. i. §. i. ver. extra quero.
Vasallus an possit seruire per substitutū. c. i. §. si quis decesserit. ver. aade.
Officia solētia ut potestarie an possint per substitutū explicari. c. i. §. eo. ver. glo. querit.
Per verbū cōcedo an transferatur ius. c. i. §. si titius. verfi. et nota.
Feudatarius alienans partem feudi totum amittit. c. i. §. eo. verfi. nota. q. Et ibi cui applicetur an domino vel agnatis: et quando possit reuocari.
Annum habet agnatus ad reuocandum feudum alienatum in proximiorē agnatū. c. i. §. eo. ver. item nota.
Dominus tenetur mittere vasallum in possessionem vacuam potest receptum sacramentum fidelitatis. c. i. §. si facta. ver. no. Et idē in bñficio. et quid in vatallo
Venditor tenetur mittere emptorem in possessionem vacuam si habet facultatem rei tradende. c. i. §. eodem ver. item in venditione. Et ibi quid si sit duobus vedita.
Auctoritas et consensus expirant per primum actum validum. c. i. §. eo. ver. auctoritas.
Vendita res si sit duobus et vtriusq; tradita quis erit prior. c. i. §. eo. ver. nec vnum.
Dominus an teneatur iterum tradere possessionem vasallo aqua cecidit et peruenit ad ipsum dominum. c. i. §. eo. ver. extra quero.
Constituens se alterius nomine possidere donec ipse intraverit possessionem quid si intrat et etiam constitutus: an nomine illius dicatur possidere. c. i. §. eo. ver. pone vendō.
Inuestitura an valeat ab ordinario facta: si papa deest mihi executores in feudo quod mihi concessit. c. i. §. eo. ver. extra quero. Et ibi quando executor est datus loco forme.
Consuetudo quae valeat conditio appositā in matrimonio quae filij nati tantum succedant in feudum an habeat aliquid equitatis. c. i. §. filij nati. ver. sed nūquid
Legitimare an beneficiat imperator filios spurios existentibus legitimis et naturalibus maxime si matrimonium est contractum hac spe ut ipsi legitimi succedant. c. i. §. eo. ver. pone.
Legitima a principio an omnes nascebantur. c. i. §. eo. ver. et nota.
Ius offerendi non iminet illi qui vult ius questum conseruare. c. i. §. licet. ver. nota.
In mora an hereditas tacens possit constitui. c. i. §. eo. ver. sed hic.

In periculum an incidat qui ob paupertatem solvere non potest. c. i. §. e. ver. periculum.
Vasallus non tenetur se offerre domino nisi sciat sibi maximum damnum imminere. c. i. §. eo. ver. et nota.
Delictum patris an prauidet omnibus descendenti- bus. c. i. §. si vasallus. ver. nota. et an transuersalibus.
Agnati remotiores quare magis admittantur quā proximiores dato delicto parentis vasalli agnati. c. i. §. eodem verfi. sed tunc. Et ibi de quo feudo intelligatur.
Agnati et descendentes an puniantur propter delictum alterius parentis vel agnati. c. i. §. eo. ver. super hoc Et ibi vtrū ad quem gradum excludantur.
Alienans omnia bona sua non intelligitur feudum alienare. c. i. §. in generali. in prin.
Alienare vnam de ciuitatibus suis: an rex francie possit. c. i. §. eo. ver. quero. Et ibi de donatione facta ab imperatore constantino beato Siluestro.
Debitorem meum si quis detineat: qui ex hoc non potest lucrari nec mihi satisfacere an possit repetere. c. i. §. eo. ver. extra quero.
Appellatione castri an contineantur vasalli c. i. §. eo. verfi. quero nunquid.
Concedens omnes vasallos suos quos in tali castro habet an videatur concedere etiam habitationes et fori i. i. m. c. i. §. e. ver. sed quid.
Vasallus si ignoranter alienauerit rem feudalem: an punitur ea. c. i. §. si vasallus. ver. nota hic.
Retineri an possit res donec sibi soluat. c. i. §. eo. ver. extra quero.
Duce emphiteote si ignoranter vendidit rem emphiteoticam non punitur iure suo. c. i. §. eod. ver. extra nota.
Ignorari subuenit. c. i. §. vasallus v. nota q. Et ibi an et quando ignorantia excuset. Et qui fuerint in legibus preceptores. bal.
Constituti an dicantur: ille qui dicit dubio. c. i. §. eodē ver. nota ergo.
Pro confesso an habeatur non respondens positionibus. c. i. §. eo. ver. dicit Jo.
Causa si committatur consulenda debet sola diffinitua committi non interlocutoria. c. i. §. eo. ver. et ideo sic.
Credatur an heredibus usurariorum dicentibus se non habere libros rōnū. c. i. §. eo. ver. et nota.
Fraus quae dicitur committi: an et quando preluat. c. i. §. beneficiū. ver. nota.
Vasallus potest super feudo agere: conueniri: transigere. c. i. §. si vasallus in prin.
Transactionis nomine illud quod suscipit non succedit loco rei. c. i. §. eo. ver. nota.
Vasallus si non cōquerit de culpa dñi dicitur pena remissa. c. i. §. domino committente. ver. nota.
Dominus perdit proprietatem feudi ob culpā: per quam etiam vasallus si eā committeret feudo priuaret. c. i. §. et non committente. in prin.
Fellonia vel culpa per dñm commissa non distinguitur in que sit commissa. c. i. §. eo. ver. nota quod.
Feudum his verbis acceptū: pro se suis heredibus masculis et feminis: cui et quibus dederint: an perdatur propter felloniā. c. i. §. feudum. ver. casus. Et ibi an delinquendo possit alienari. Et an possit in extraneum alienari.
Heredis appellatione in feudo qui veniant. c. i. §. titius ver. nam in feudo.
Pactum factum cum fratre de non petendo feudum ab eo vel eius heredibus quid si sine filijs moriatur. c. i. §. titius. in prin.
Pactum debet declarari et aptari secundum naturam rei super qua interponitur. c. i. §. eo. ver. vltimo nota.

Ligare non vult imperator illos ad quos littere sue non pervenerunt: et sic ignorant. c. i. ver. littere.
Pacem rumpere an ille dicatur: qui propter novam discordiam alterum offendit. c. i. ver. sed nunquid.
Factus quod dicatur tempore belli vel guerre. c. i. ver. si. quero contra.
Imperator: habet imperium a deo. c. i. ver. nota quod quis. Et ibi quando habeat.
Notoria potest esse negatoria facti. c. i. ver. quod non.
Iudex non debet admittere frivolae exceptiones aut probationes. c. i. ver. si. nec alio.
Silicium an habeant civitates de iure communi. c. i. ver. si. publicentur.
Bona mobilia cuius territorij presumantur esse. c. i. ver. item nota.
In sententia potest modus apponi. c. i. ver. nota hic.
Alimenta an debeat filius prestare patri bannito vel bannito. c. i. ver. spondeant.
Assignare: istud verbum quid significet. c. i. ver. nota.
Vulnerare aliquem pro sua defensione quando alicui liceat: et quando puniatur. c. i. ver. nota. Et ibi quod pro vulnere manus amputatur.
Expilare barbam alicui an sit iniuria. c. i. ver. barba.
Excessus appellatione venit omne delictum. c. i. ver. si. pro tali.
Publicari an debeant bona alicuius si condemnentur ad mortem pro aliquo maleficio: vel agnatis applicentur. c. i. ver. quero. que questio late examinatur. Et an propter delictum filij puniatur ipse pater bonis.
Patronus an perdat bona liberti propter eius delictum. c. i. ver. sed propter.
Publicatio bonorum quando veniat in prosecutionem criminis. c. i. ver. tunc autem. Et ibi si quis bannitur.
Publicentur an bona bannitorum. c. i. ver. idem si.
Silicium aufert bona bannito succedenti. c. i. ver. si si.
Publicantur bona in crimine lese maiestatis. c. i. ver. sed illud. Item in crimine heresis. Item fugitivi. et ibi alij casus.
Sententia in qua iudex dicit se publicare bona alicuius nec ab ea est appellatum: an transeat in res iudicatas. c. i. ver. sed pone.
Alii non debet condemnatus ex ipsis bonis confiscatis. c. i. ver. item nota.
Banniri an possit detentus in carcere quod non potest comparere. c. i. ver. quero. Et an propter contumaciam.
Publicare omnia bona alicuius: an iudices possint ratione generalis arbitri. c. i. ver. sed hic quero. Et ibi quod sit bannire: Et de statuto permittente contumaciae banniri.
Duellum in quibus casibus sit permittum. c. i. ver. deinde. et in ver. et quod dixi quod de iure.
Duellum an sit permittum de iure canonico. c. i. ver. si. et nota. et in ver. et nota.
Duellum quid sit. c. i. ver. pono.
Ad duellum provocans an teneat probare per coniecturas vel indicta crimine quod obijcit. c. i. ver. sed nunquid.
Scelus pene an moriatur ille qui moritur in pugna. c. i. ver. quero nunquid ille.
Ad duellum positi in campo: an possint penitere. c. i. ver. quero an.
Duellum vel pugna in quibus casibus fiat. c. i. ver. nota plene et ibi enumerantur circa. xliij. casus in quibus est licita pugna et ubi fieri debet earum. et in ver. et nota. ubi quod plures alij casus ponuntur: et ibi recitantur etiam due constitutiones in hac materia federici imperatoris et in §. si rusticus intra eo. c.
Duellum siue pugnandum an ratum sit quod victor appare

at si prima die non apparuit victor: quo pugnatum. c. c. ver. si. quero si.
Ad duellum provocans duos oculos habentes illum quod unus habet: et in pugna unus oculus provocandi claudat. c. i. ver. si. ibidem ait.
Pugnare de per se an teneat minor vel sexagenarius ad duellum provocans. c. i. ver. ibidem.
Dedit appellacione in hac materia qui veniant. c. i. ver. extra quero.
Fructus an publicentur et an computentur inter mobilia. c. i. ver. si. quero quid.
Pensiones domorum an computentur inter mobilia. c. i. ver. quid de.
Nomina debitorum an computentur inter mobilia. c. i. ver. quero quid.
Pacis violatorem siue receptorum pari pena puniuntur. c. i. §. si clericus. ver. nota hic.
Statuere an possit imperator contra clericos delinquentes. c. i. §. eo. ver. nota ergo.
Leges non dedignantur imitari sacros canones. c. i. §. e. ver. si. sed ut dixi.
Litatio si sit nulla quicquid inde sequitur non valet. c. i. §. eo. ver. item certe.
Defendere malos aut eorum bona in suo castro aliquis non debet. c. i. §. si iudex. ver. si. nota quod.
Secure: ista dictio qualiter intelligatur. c. primo. §. eo. ver. si. secure.
Reus cuius expensis remittatur de loco ad locum. c. i. §. eo. ver. sed quero.
Dominus castri non tenetur malefactorem ponere in manibus iudicis si non vult comparere. c. i. §. eo. ver. si. item nota.
Litatus malefactor: quando debet comparere. c. primo. §. eo. ver. si. et nota.
Banniti debent de civitatibus expelli. c. i. §. eodem. ver. si. item nota.
Iudex domicilij potest punire subditum: qui alibi deligit. c. i. §. eodem. ver. sed quare.
Pena dupli imponitur aliquando pro rapina. c. i. §. si duo. ver. nota.
Robaria an possint absentem fieri. c. primo. §. eodem. ver. an robaria.
Iudex potest se informari de infamia alicuius sine testibus. c. i. §. eo. ver. simile dicitur.
Tertius in causa iudi an possit esse investitor. c. i. §. e. ver. quod ro ergo.
Iudicium qualequale quid operetur. c. i. §. eo. ver. si. sed quid.
Testes cuius partis sint primo recipiendi si preceperit inter partes. c. i. §. eo. ver. et nota.
Testis non iuratus facit quandam informationem. c. i. §. e. ver. et nota.
Privatur feudo vasallus ob rapinam. c. i. §. eo. ver. si. et sic nota.
Testis non puniatur ex confessione. c. i. §. eo. ver. si. et nota.
Pena dupli an contineat in se simplicem sortis: ita quod una petita non possit alia peti. c. i. §. eo. ver. si. quero. et sequenti.
Privatur feudo vasallus ex invasione. c. i. §. eo. ver. si. non.
Vasallus si sit statim ingressus re feudalem: quam alius invaseatur: an dicatur invasor: ita quod amitta feudum. c. i. §. eo. ver. quid autem.
Privatus dignitate ob simoniam an possit iterum ad eandem assumi. c. i. §. eo. ver. quidam.
Ad probandum possessionem sufficiunt duo testes. c. i. §. si tres ver. a duobus. Et ibi quod possessio probatur melius per testes conuincios.
Inquisitio alia communis alia eruberat: Et in quibus casibus locum habeat. c. i. §. eo. ver. et enim.

Ad duellum an rusticus puocare possit militē. c. i. §. si rusticus. ver. sed nunquid.
Probare nobilitatez debet: qui eam allegat. c. i. §. eo. ver. not a. hic.
Duellum an principales persone facere debeāt. ca. i. §. eo. ver. 7 an.
Dominus contra vasallum an possit pugnam impone- re. c. i. §. eo. ver. 7 an vasallus.
Judicia ferri candentis vel aque quādo locum habe- ant. c. i. §. eodem. ver. item de.
Miles de consuetudine non suspendunt. §. eodem. ver. si. nota.
Statuta bona non seruantes debent puniri. c. i. §. post natale. ver. si. nota.
Arma portans debet illa perdere. c. i. §. si quis rusticus ver. si. nota.
Arma portans presumitur malum animum habere. c. primo. §. eodem. ver. si. item nota. Et ibi quando liceat portare arma.
Citatio an requiratur quando cōmittit delictum cō- mittendo vel omittendo. c. i. §. publici latrones. ver. si. nota.
Priuari feudo pōt male tractans subditos. c. i. §. eo. ver. si. 7 ex hoc.
Priuari feudo potest ille qui illud deteriorat. c. primo. §. eodem. ver. si. itē nota.
Priuari feudo quis non potest nisi ordine iudiciario. c. primo. §. eodem. ver. si. item nota. quia nemo inau- diens priuandus est.
Solidus: ista dicitio quomodo intelligatur. c. i. §. si quis quinqz. ver. si. quinqz.
Ad comparēdum an quis citatus possit cogi. cap. i. §. si quinqz. ver. 7 est.
Damnum datū in herba qualiter estimetur. ca. i. §. eo. ver. herba.
Pacem fregisse an duo dicantur qui inuicem furtū fe- cerunt: vel enorme dānam dederūt. c. i. §. eod. ver. si. quero duo fecerunt.

Hic finitur lex do. Federici: deinde incipiūt consue- regni. char. lviij.

Bellū siue guerra si alicui sit iniuste: possunt amici ei⁹ non vocat eum defendere: 7 est licitum eos conuoca- re. super rubi. in princ.
Bānitus si sit illegitime canzellatus de banno pōt occi- di. c. i. ver. nota.
Probaf excoicatio per famam. c. i. ver. si. nota q.
Sententia ab excoimunicato lata non potest rauticari. c. primo. ver. si. nota.
Iudex pōt repellere excoicātā 7 bānitū nemine excipiē- te. c. i. ver. dicit Jaco.
Expensam quā feci in capiēdo bānitū: an filius tenea- tur mihi restituere. c. i. ver. pone cepi.
Expēsas vltra premiū itaturū capiēti bānitū an habe- bit capiēs. c. i. ver. sz quid. 7 ibi late ponit.
Bāniti ipō facto an lex possit. c. i. ver. sed nunquid.
Bānitus si offenditur pōt inquiri licet non debeat au- diri. c. i. ver. licet.
Bānitus vel excoicatus pcurator an admittat. c. i. ver. si. an autem.
Exceptionē excoicatiōis cōtra testes an excoicatus pos- sit obijcere. c. i. ver. an autem.
Vasallus quando teneat iuuare dominum in guerra. c. i. ver. nota ergo.
Vasallus an possit dominū iuuare: quā iniuste alteri mo- uer guerram. c. i. ver. si. nūquid. 7 in ver. 7 ē. Et ibi multa adducunt in proposito.
Alienare feudum an poterit vasallus si dñs sit ex bāni-

tusquo casu est liberatus a fidelitate. c. primo. ver. modo venio.
Alienare an possit filius bona patris patre deponato. c. i. ver. 7 ad idem.
Excoicatio in pro huc possit. c. i. ver. sed quare.
Bānitus an possit opponere exceptionē tacti vel solu- tionis. c. i. ver. item si.
Bāni qui sit effectus. c. i. ver. 7 si.
Publicetur an bona vasalli ob delictū domini. c. i. ver. si. item nota.
Bāniti aliquē an potestates terrarū possint. c. i. ver. si. demū querit. 7 in ver. 7 nota.
Statutum qd possint diffinitive cōdenari an valeat. c. i. ver. 7 vtrum.
Restitutus a principe an recuperet bona alienata. ca. i. ver. si. est autem.
Legitimus post mortem patris adita hereditate: an auferat bona legitimis. c. i. ver. adde.
Legitimus si restituatur ad bona: an agnati teneant ad restitutionē fructuū medio tēpore pceptorū. c. i. ver. si. sed ego.
Bānum potestatis an noceat in feudo imperiali. c. primo. ver. 7 nota.
Potestates terrarum equiparantur episcopis. c. primo. ver. 7 adde.
Restitutus a rege qui ducebatur ad mortē: an recuperet feudum. c. i. ver. pone.
Tempus an interpellet pro homine. c. i. §. ad hoc. ver. si. 7 nota.
Tēpus cōgruum requiritur post interpellationem. c. i. §. eodem. ver. nota q.
Interpellatio nō requiritur quādo quis pmittit facere 7 curare. c. i. §. eo. ver. 7 nota.
Promissio facta sub certa dicitio: que est impossibilis an sit nulla. c. i. §. eo. ver. extra quero.
Vasallus nō teneat offerre seruitia dñi si dñs nō requi- rat. c. i. §. eo. ver. vel nō. Et ibi quā interpellatio requi- ratur.
Ad deteriorationes sacre per feudatariū quando perdant. c. i. §. si vasallus. ver. si. 7 nota. Et ibi quando retenti- tio locum habet.
Ad deteriorationes tactas per emphyteotā finita emphyteo- si an liceat emphyteote auferre: aut dñs teneat ei sol- uere. c. i. §. eo. ver. sed quid erit.
Ecclesia si vendidit mihi domū iure proprio 7 areā iu- re libellario: si in deteriorationes ibi tēcerim finita ephe- te. si: an ecclesia debeat pari qd tollantur: vel tene- atur mihi soluere. c. i. §. eo. ver. sed quid erit.
Ad deteriorationes qualiter estimet. c. i. §. si vasallus. ver. sed videtur.
Fructus rei feudalis vel emphyteotice: re ad dominum reuerfa ad quem pertineant. c. i. §. bis. consequenter. ver. si. nota.
Fructus an diuidant. fm formā. l. diuortio. ff. solu. ma. quādo feudū reuertitur ad fratrem decedētis. c. i. §. e. ver. quid si essemus.
Pensionēs rei feudalis re ad dñm reuerfa ad quem per- tineant. c. i. §. e. ver. quid de pensionibus.
Vasallus cū teneat iuuare dñm nō habet ratio affectio- nis. c. i. §. cōtra omnes. ver. nota.
Vasallus in quibus casibus nō teneat iuuare dñm. c. i. §. eo. ver. item nota.
Vasallus an teneat iurare ptra seipz cū iurat fidelita- tez. c. i. §. e. ver. querit glo.
Vasallus an teneat iuuare dñm cōtra oēs hominem. c. i. §. e. ver. querit glo.
Vasallus si bz dños dños simul pugnātes: cui tenetur auxiliū prestare. c. i. §. si. ver. iacit.

Statuta q̄ filie femine nō succedat ex hereditibus masculis
an sint valida. c. i. ver. q̄ d̄ et iñ nota.
Cōsuetudo an possit disponere circa substantiam ma-
rimonij: aut super dote: aut in modo succedendi. c.
i. in prin.
Exclusus semel temp̄ ē exclusus. c. i. ver. de bonis.
Succedit an secūdo genitus i regno mortuo primoge-
nito sine herede. c. i. ver. s̄c̄ argumentum.

De bene. sc̄mi. in seu. tradito. char. lviiij.

Succedunt femine i feudo materno deficiētibus masca-
lis. c. i. ver. nota.
Pentire nō potest qui iuri suo renunciat. c. i. versicu.
p. spoliuerit.
Renunciare feudo: an videatur quis per susceptionem
minorum ordinum. c. i. versu. querit glo. Et quid si sit
factus cardinalis. Et qd si sit promotus ad sacerdotiū.

Si vasal. seu. priuatur. char. lviiiij.

Succedant in feudo agnati vsqz ad quem gradum. c. i.
ver. et dum ter.
Dñs nō pōt facere gratiam de feudo alteri in preiudici-
um agnatorū. c. i. ver. nota.
Delictum patris an noceat i feudo filio. c. i. ver. hic tā-
gitur.
Feudum cui applicetur an agnatis vel dño qñ pp deli-
ctū amittat. c. i. versu. quero ergo. et iste articulus late
examinatur.
Adors delinquentis an sit spectanda: ita q̄ tum veni-
ant agnati in feudo propter delictum amisso. c. i. ver.
si. sed nunquid.
Priuari feudo dato ob benemerita: an possit vasallus
pp̄ter aliquam ingratitude. c. i. ver. dicit dominus.
Pactū factū inter fratres vt cerdo modo succedatur i
feudū an valeat. c. i. ver. sed quero.
Feudum cui applicetur an agnatis an domino quando
per alienationem perditur. c. i. v. s̄ q̄ro quid si.
Legitima non potest pater filium priuare. c. primo. ver.
nam videmus.

Qui testes sint necef. ad proban. nouā iuesti. char. lx.

Testes alij ad pbandum nouā iuestiturā aliquādo ad-
mittuntur propter abñtiam instrumētaliū. c. primo.
ver. si. et nota.
Testes q̄ sine necessarij i iuestitura feudali: p quos testes
p̄bet iuestitura: cui incūbat onus probandi nouā iue-
stitura aut veterē siue questio vertat̄ iter dñz et va-
sallū: siue iter dñz et agnatos vel alias personas sup
incremento feudi: siue de pactis siue de ingratitude
vel aliter. et isti articuli mixtum ponuntur. c. i. versu.
sed super hac.
Juramēto nō temp̄ detert̄ possidētī feudū s̄ arbitrio
iudicis. c. i. ver. s̄ ē notadum.
Probetur qualiter incrementū feudi. c. i. ver. si vero.
Probet qualiter veterē iuestitura. c. i. ver. si vero. Et ibi
de iuestitura clericorū de rebus ecclesie.
Probari an possit iuestitura si nō reperitur breue te-
statum per alios q̄ per pares curie. c. i. versu. nunc
sequitur.
Probetur an iuestitura p cōfessionem domini. c. i. v.
modo queritur.
Testes in feudis nō possunt eē femine. c. i. ver. nota. Et
que dicatur iuestitura noua.

Successio duplex an sit sicut duplex bonorū possessio.
c. i. ver. successione.
Possessio quor modis tractat. c. i. ver. nā tribus.
Possessio est probatio a lege probata. c. i. versu. sed hoc.
In feudū iurisditio decime et alia incorpalia: an possint
dari. c. i. versu. sed queritur. Et ibi dicitur q̄ sic. et an
sine possessione.
Absens quanto tempore debeat expectari. c. i. versu.
expectanti.
Actus factus non expectatis expectandis non valet. c.
primo. versu. et nota hic.
Statutū q̄ cōtractus mulierū nō valet sine p̄ntia p̄san-
guineorū: quid si p̄p̄nqui nolint itersse. c. i. versu.
et tunc est argumentuz.
Ius dicere an quis sibi possit: si iudex sit absens. c. primo
ver. deinde.
Consciētia et metus animi nō trāsmittunt̄ ad heredes
iō heres de malitia de nouo iurare tenet. c. i. s̄. i. ver.
si. et scias.
Interrogatorie aciones an hodie sint in vsu. c. primo.
s̄. i. versu. neutri.
Probationū quor genera sint. nā alia est plena: alia ve-
ra: alia verisimilis. c. i. s̄. i. ver. non autem.
Iudex ex quibus moneri debeat ad iudicandum. c. i. s̄.
i. versu. adde.
Indicia verisimilia que res faciant. c. i. s̄. i. ver. q̄ aut.
Testis nō legitime examinatus nō facit iudiciū ad iu-
ramētū detert̄ i supplementū probationis. c. i. s̄.
i. versu. et vnum scias. Et ibi an faciat semiplenam
probationem.
Juramentum non defertur si testis deponat super eo
quod est remotum a natura contractus. c. i. s̄. primo
versu. sed illud.
Probationibus deficientib⁹ quid fieri debeat in causis
feudorū. c. i. s̄. i. versu. reuertamur.
Testis vn⁹ an possit p̄bare semiplene solēnter factam
iuestiturā corā duob⁹ qñ numerus testiu deficit. c. i.
s̄. i. versu. sed tūc. Et ibi qualis esse debet.
Probetur an possio ānalis per vnū testem semiplene
c. i. s̄. i. versu. sed ego.
Juramentū iudiciale an et quādo possit deferrī vel re-
ferri: et quid de iuramento in supplementum proba-
tionis. c. i. s̄. i. versu. deinde ex his.
Quasi possessio an acquiratur circa feudum iurisditio-
nis per processum factum contra penitus contuma-
cem. c. i. s̄. i. ver. si. circa.
Probetur an possessio per spoliationem. c. i. s̄. i. versu.
sed occurrit.
Jurabit qualiter cōuentus si ecclesia ē dñā: et prelatus
bz p̄traria cōscientiaz. c. i. s̄. i. ver. p̄cientia.
Consciētia quid sit: Et an sit iudicandū s̄m p̄cientiam.
Et quor modis cadat p̄cientia in homine: Et an pos-
sit ab ea appellari. c. i. s̄. i. ver. de consciētia.
Juramentum calūnie si dominus vult prestare: an pos-
sit exigere et ipse a vasallo. c. i. s̄. in quibusdam. vel si.
quero.
Claufula appellatione remota: an extēdat ad cāz recō-
uentionis. c. i. s̄. e. versu. simile.
Calūnia veritas et inocētia quē defēdit. c. i. s̄. e. ver.
extra nota. Et ibi quedam alia dicta.
Cōtrauenire dicit ille q̄ sp̄ore tacit. c. i. s̄. similiter. ver.
si contrafecerit.
Possessio longa que dicat: et que noua. c. i. s̄. itez si in-
ter. ver. nota q̄.

De lege consadi. char. lxij.

Privilegiuz p̄cipis: quo ad iterpetratiōez ē simile le-
gi. c. i. ver. nam beneficium.
Suarētare quid sit siue guarētigia. c. i. §. inter pes: ver.
guarentare.
Dominus, an erit iudex si questio vertat̄ inter duos nō
de iure feudi sed de possessione. c. i. §. eodem versic.
sed quero.
Cōpromitti i aduersariū super feudo an possit. c. i. §. e.
ver. sed quia.
Cōpromissum si sit factū in offensuz: an offensus possit
mandare vt de ciuitate offendēs creat. c. i. §. eo. ver.
querit idem.
Arbitratori si sit data pot̄as iudicādi alte r basse put si
bī placuerit: quid operent̄ ista verba. c. i. §. eo. versic.
sed hic quero.
Verba ista videbī: si estimaueris: si arbitratus fueris:
si tibi placuerit: quid iporent. c. i. §. eo. v. de natura.
Arbitrator si de alieno largitur non valet. c. i. §. eodē.
versic. r nota.
Pro bono pacis quando dicatur factum. c. i. §. eodē.
versic. sed hic quero.
Compromissum i arbitratorem factū quanto tempore
duret. c. i. §. eo. ver. sed hic imediātē.
Quid si cōpromittatur super substantialibus cōtract⁹
declarandis infra quātum tempus debet declarare
c. §. eodem. versic. sed bar.
In cōpromisso si sit apposituz tēpus hoc acto q̄ sit vt
le: si non pōt haberi copia partiū nō curret. c. i. §. eo.
versic. r est argumentum.
Cōpromissum prorogātū sine rep̄logatiōe alterius cō
promissi: an sit idem. c. i. §. eo. ver. sed pone.
Arbitris si sit data potestas prorogandi an intelligat̄
idē spatiū r idem numerus: r an sit idem cum p̄inci-
pali. c. i. §. eo. ver. sed pone datur.
Arbitri quid si dicūt prorogamus: r non dicūt quātuz
intelligitur de breui. c. i. §. eo. ver. sed si arbitri.
Laudū si sit nulluz: si aduersus illud peratur restitutiō:
an videat̄ cōfirmari. c. i. §. eo. versic. r si petitur.
Cōpromissum si sit factū p̄ duos menses duraturū cuz
potestate prorogandi: quid si arbitri prorogant vīqz
ad alios duos mēses incoaturos finitis p̄imis an va-
leat. c. i. §. eodem. ver. sed pone.
Arbitrator quid si statuit vt darēt̄ decē sub pena r bo-
nus vir ad quem reductio fuit petita statuit vt quin-
qz darent̄: si illa quinqz nō sunt data an pena cōmit-
tatur. c. i. §. eo. versic. sed quid sit. Et nunquid ille qui
plus petijt incidat in penam cōpromissi. ibidem.
Arbitratori si sit data potestas iudicādi fm̄ cōsciētiaz
quid facere possit. c. i. §. eo. ver. sed pone.
De cōcordia: de iusticia: iste dictiones quid importēt:
c. i. §. eo. ver. sed quid.
Compromisserint si partes in iudice delegato: an vide-
antur renūciare rescripto. c. i. §. eo. ver. quero si.
Clausula ista videt̄ expedire quid importet. c. i. §. eo.
versic. extra quero.
Compromissum quid si sit factū de iure r de bona cō-
suetudine: an possit arbitrari secundum cōsuetudinē
c. i. §. eo. ver. r si causa.
Iudex secularis pōt de peritūo cognoscere si p̄promis-
sum sit factū cū iuramēto. c. i. §. inter pares. versic.
sed si.
Laudū d̄orum ex arbitris valet: si duo illud tulerunt
audita opinione tertij: qui recessit. c. i. §. e. ver. si vn⁹.
P̄sumit̄ p̄ snia arbitri qui sic pronūciat̄: qz per. A.
r. B. testes probatum est. iō te cōdēno: qui testes ni-
mbū probauerūt. c. i. §. eo. ver. sed pone.
Compromitti in p̄curatorē litis an possit. c. i. §. eodē.
ver. extra possit.
Testes an mediator r procurator esse possint. c. i. §. eo

versic. nam ego.
Notarius intamis an possit cōficere instrumenta d̄ lan-
dis r cōpromissis. c. i. §. eodem. ver. extra queritur.
Notarius excōdicatus an possit istrumēta cōficere. c. i.
§. eodem. ver. de notario.
Testimoniū deponere lz sit publicū officiū: tū testis est
p̄uata persona. c. i. §. eo. versic. r nota.
Testes sinodales qui sunt. c. i. §. eo. versic. sunt etiam.
Alienare iureo vasallo feudū an possit d̄ns. c. i. §. ex ca.
lege. versic. non potest.
Emerere dignitates r iurisditiōes pōt rusticus. c. i. §. eo.
versic. r est notandum. Et ibi an possint vendi.
Licitum quod est insolidum: an sit licitū pro parte. c. i.
§. eodem. ver. r nota.
Que res trāteāt cum vniuersitate. c. i. §. eodem. versic.
aliud brocardum est.
P̄scriptio bina vel vna in legato ānuo an requirāt.
c. i. §. eodem. ver. nam si.
Vasallus a quo recognoscet si dominus vendidit me-
diatatem feudi vni: r aliā alteri. c. i. §. eo d̄. ver. extra
quero. Et quid si ip̄e vasallus emit a duobus.
Alienauerit si vasallus intendādo eo modo quo ip̄e ha-
bet. si postea fidelit̄atē r alia seruitia remittat: an p̄i-
uetur feudo. c. i. §. similiter. ver. quero ergo.
Vasallus vasalli an cogatur seruire p̄imo d̄no. c. i. §.
eo. ver. seruire.
Infeudandi si est cōsuetudo ecclesie p̄ se r successorib⁹
masculis: an prelatus possit etiā pro feminis dare. c. i.
§. eodem. ver. sui masculi.
Alienauerit illicite feudū si secūdus vasallus: quis re-
uocabit an p̄imus dominus vel secūdus. c. i. §. eo d̄.
versic. querit glo.
Actio vtilis vel directa an r quādo vna alteri p̄fera-
tur. c. i. §. eodem. ver. super articulo.
Nescio: istud verbum inducit dubitationez. c. i. §. si fue-
rit. versic. nota qz.
Positioni respondens per verbum nescio: an habeat
pro cōfesso. c. i. §. eodem. ver. nota.

De cleri. qui inuesti. facit. char. lxiiij.

Archiepiscopus mediolanensis non potest dare in feu-
dum rem reuersaz ad ecclesiam rpe sui predecessoris
quam ipse non itudauit. c. i. versic. no. Et ibi quid in
alijs episcopis.
Successor non potest dare in feudum rem reuersam ad
ecclesiam facta de mensa per statutum capituli vel p̄
antiquam possessionem. c. i. ver. adde tamen. Et ibi
recitatur quoddā. c. disponens super rebus ecclesie
mediolanensis.
De mensa ecclesie eē an r qn̄ res reuersa p̄sumat. c. i.
versic. vltimo nota.
Episcopus vnus an sit maior altero. c. i. v. extra quero.
Ep̄s diocesanus an possit supplere vicēs p̄lati: regula-
ris deficiētis. c. i. ver. quero nunquid.
P̄sumant̄ i dubio res itudate an ecclesie an clerici.
c. i. ver. quid in dubio.

An mutus vel aliter im̄ perfectus feudum re-
tineat. char. lxv.

Imperfectus: ista dictio quid significet: vel mutus: aut
surdus quis dicat. super rub. in p̄im.
Privilegia libertatis nō minuant̄ morbo laborātib⁹.
super rub. ver. r nota. Et ibi ponit̄ diffinitia iter mor-
bo laborare: r perpetuo vsu rei carere.
Naturalia semper p̄sumuntur agelle. super rub. in fi.
Succedat i feudo an mutus surdus vel aliter imperfect⁹.
c. i. ver. super ista.

℥

Vasallus si efficiatur mutus surdus vel aliter imperfectus an liberet feudo. c. i. v. casus. et iste articulus late examinatur per tres col.
Vasallus mutus: surdus: eccius: vel aliter imperfectus an possit per substitutum seruire. c. i. ver. idem querit. Et ibi cui magis assimiletur an clerico vel sermine.
Rationes due potiores sunt quas vna. c. i. v. naz due. Filius viuente patre an possit dici feudatarius. c. i. ver. ego cogitabam.

An ille qui interfecit fratrem do. sui feudum amittat. char. lxx.

Vasallus interficiens fratrem dñi: aut suum: aut filium fratris: an priuet feudo nouo vel paterno. c. i. ver. super materia. et in ver. nota q. et in versu. vnde sic.
Infamis non debet videre faciem principis. c. primo. ver. item scias.
Vasallus bñctus an priuet feudo. c. i. ver. vnde dicit. Jus suum quis non perdit ratione iniuriarum alteri illatarum. c. i. versu. extra quero.
Priuetur feudo an vasallus seipsum interficiens. c. i. versu. extra quero.
Priuetur quis feudo aut alia re nisi per suam. c. i. ver. si. vnde conclusio.
Vasallus effectus furiosus an possit feudo priuari ex culpis precedentibus tpe sane mentis commissis. c. i. ver. item extra quero. Et ibi quid in frenetico: Et an criminaliter possit condemnari.
Obligatio pecunie vel alterius rei: in quibus rebus sit necessaria. c. i. §. i. ver. oppono.
Interpellat an tempus precise appositum in contractu per hominem. c. i. §. i. ver. extra queritur.
Interpellat pro homine an dies interposita a creditore in pacto de non petendo per eum debitori facto. c. i. §. i. versu. quero si.

De vasal. qui contra consti. lotba. beneficium alienauit. char. lxxj.

Alienare feudum ob debita non potest vasallus: nisi statuto caueat. c. i. versu. et nota. Et ibi an legatus de latere possit hoc permittere.
Feudi quantitate: quis teneat ostendere an dominus: si dubitatur quid et quantum sit. c. i. ver. sed quid.
Alienata si sit pars feudi que non erat domini: licet ipse totum fundum vel suum concessisset in feudum: an reuertat ad dominum. c. i. ver. pone q. dominus. Et ibi an et quando toto feudo priuetur.
Vasallus si priuetur feudo propter alienationem in scio domino factam: an reuertat ad dominum vel ad agnatos. c. i. ver. ad dominum.
Feudum ad quem reuertatur: si vnus frater accepit feudum pro se et fratre: et in diuisione plus dimidia ei obuenit quam dimidia: et vendidit: et mortuus est sine herede. c. i. ver. adde.
Renunciare potest vasallus feudum rectum et simplex. iurito domino. c. i. ver. nota. et in ver. et nota. Et ibi quid si stipulatio sit appositum.
Penitentia in quibus casibus locum habeat. c. i. versu. sed quid.

De alie. seu. paterni. char. lxxj.

Alienare non potest qui administrationem tantum habet. super Rica in prin.
Dominus non potest agnatis preiudicari nisi ipsi consentiat. c. i. ver. nota. et in versu. nota hic.
Agnati ultimi in feudis non possunt preiudicare per comy

psensum prioribus. c. i. ver. nota.

Ratibatio quid operet. c. i. ver. nota. Et ibi an ratificatio suppleat auctoritatem que tempore contractus in reuenire debeat.
Iurisdictio est indiuidua. c. i. ver. iurisdictio. Et ibi si concedatur alicui vel alicui qui transeat cum territorio.
Inter agnatos: quod non licet inter extraneos. c. i. versu. nota q.
In feudum si concedatur castrum nomine et iure antiqui feudum: an dicat nouum. c. i. ver. extra nota.
Alienare feudum domino consentiente: agnatis non consentientibus an possit vasallus. c. i. ver. adde. et in versu. sed domino.
Sili non potest vasallus inuestiri facere non consentientibus agnatis. c. i. ver. nota etiam.
Feudum ad quos reuertat si vasallus domino renunciauit. c. i. versu. quero hic et an in eius vita.
Renunciare potest vasallus feudo in preiudicium illorum quibus dedit. c. i. ver. et nota.
Agnati an possint statim reuocare si vasallus feudum domino renunciauit vel expectabit eius mors. c. i. versu. queritur quid si.
Renunciauerit si vasallus feudo paterno domino: an ipse dominus poterit retinere. c. i. ver. sed quid sic.
Renunciatio iuri suo vel ipsi cedere. c. i. ver. extra nota.
Agnati succedunt vasallo sine herede decedente. c. primo. ver. pono.
Feudum ingressi monasterium: an solus donatarius bene sit sunt tres fratres et vnus donauerit alteri qui postea ingressus est monasterium. c. i. ver. quero hic.
Inuestiri de feudo an et qui debeat vasallus: si questio sit mota super feudo inter dominum et vasallum. ca. i. §. inter dominum. ver. nota ergo hic.
Duellum si pugna an debeat fieri per principales vel per campioni. c. i. §. non est consuetudo. ver. glo. hic.
Vasallus an possit prouocare dominum ad duellum. ca. i. §. eo. versu. tertio.
Soluere debita domini non tenetur vasallus. c. i. §. si a morte. ver. nota.
Soluere in termino et si quis iurauit et non soluerit: an peccet. c. i. §. eodem. ver. quero.

De capitu. conadi. char. lxxij.

Consuetudo an possit iterum prescribi si semel sit sublatam per legem supuenientem. c. i. versu. extra quero.
Feudum simpliciter concessum: an videat concessum ut fidelitas iuret. c. i. ver. quero nunquid.
Fides quid sit. c. i. ver. quero.
Annus petendi inuestituram an currat filio vasalli antequam hereditati se imisceat. capi. i. versu. quero igitur. Et ibi quis mirrationem hereditatis probare debeat vel vel scientiam.
Vasallus an possit infeudare alium vasallum. c. i. §. preterea. ver. primo glo.
Dominium vile an habeat feudatarius. c. i. §. eo. ver. in ista.
Vasallus an possit infeudare si sit in concessione appositum pactum de non alienando. c. i. §. e. ver. quero si est.
Prescriptionis appellatione an veniat prescriptio longissimi temporis. c. i. §. eo. versu. alia glo. Et ibi quid si proferatur a statuto. Et quid si proferatur a contrahentibus.
Renunciari exceptioni prescriptionis an possit. c. i. §. e. ver. sed bar.
Vasalli quale auxilium debent prestare dominis suis. c. i. §. si milititer. ver. adiutorium.
Princeps quando possit tallare subditos suos: seu collectam imponere. ibidem.

Lombardi plus abundant pecunia q̄ theutonici. c. i. §. eo. ver. item summe.

Collecta nō pōt imponi ratione fructuū nisi pro fructibus illius anni. c. i. §. e. ver. solūmodo.

Delictū prelati an ⁊ quādo p̄iudicet ecclesie. c. i. §. ⁊ iterum. ver. istud est.

Ecclesia si habet feudum a minori domino quā a rege an illo p̄iudicet ob delictū prelati. c. i. §. e. ver. querit glo.

Et ibi qd̄ i alio prelato q nō sit ep̄s vel abbas.

P̄iudicatur an ecclesia proprietate rei ob delictū prelati sicut quādo est feudataria. c. i. §. eo. ver. sed nūquid.

Et ibi an saltem in vita prelati.

Ecclesia an debeat p̄iuarī feudo propter delictum alicuius qui non erat prelati tēpore cōmissi delicti. c. i. §. eo. ver. querit quid si.

De cōtē. iter masculī ⁊ fem. de beneficio. char. lxxviii

In possessione quo iure filia ponat si possessio prima vacat. c. i. ver. querit si

Probādū onus quare imponat femine non agnatis. c. i. ver. querit quare.

Testes duodecim sacramētarij super feudo deponentes: qualiter iurabūt ⁊ deponēt. c. i. ver. q̄o qualiter

Probēt qualiter in negatiua. c. i. ver. negatiua.

Distinctio. c. i. de cōtē. inter mas. ⁊ fem. de benef. an sit vera. c. i. ver. querit.

De cōtro. iter do. ⁊ emptorē feudi. char. lxxviii

Dominus agit cōtra emptorē feudi: qui bonafide eunt. Et ibi quo iure. c. i. ver. nota. Et ibi quid si cōcedēs non erit dominus.

Agēs publiciana nō dominus de feudo an succumbet. c. i. ver. sed nūquid.

Vasallus pōt feudum suo auctori restituere si domin⁹ etiā agat. c. i. ver. nota tertio.

Agere pōt iura vtilia habens de domini voluntate. c. i. ver. item scias.

De euictione contra venditores an possit vasallus agere si rem domino restituerit. c. i. ver. querit glo.

In oibus casib⁹ in quibus quis re sua p̄iuaratur ob alienationē intelligitur de sciēte. c. i. v̄si. nota quarto. Et ibi quid iuris sit in ignorante.

Venditionis appellatiōe quid veniat. c. i. ver. quinto.

De controuer. inter vasal. ⁊ alium vasallum de beneficio. char. lxxviii

Vasallus si agit obtinet locū primū: ⁊ dñs tenet ratificare. c. i. ver. nota. Et ibi quid si dñs ignorauit.

Procuratorē in re suā si quis facit videt dare ei oīmodam licētiā experiedū. c. i. ver. ⁊ vide.

Compromittere de feudo an vasallus possit. c. i. ver. sic ⁊ facit.

Transegerit si vasallus de feudo an dñs amittet p̄prietatem. c. i. ver. sic. sed nunquid. Et an possit: ver. p̄o test ergo.

Bona fides an presumatur in transigente. c. i. ver. si. nūquid autem.

Transactio an firma maneat: si vasallus q̄ transegit sit mortuus sine herede. c. i. ver. sed mirum.

Empbitorea: sup̄ficiarius an possint transigere. c. i. ver. sed nunquid.

Dimittens rem penes alium an dicatur alienare. c. i. ver. ⁊ nota.

Quid iuris sit si post alie. vasal. seu recuperet. char. lxxviii

Penitentia i culpis quādo proficit. c. i. in prin.

Actio p̄petere desinit vbi iteresse cessat. c. i. ver. si. fallit.

Feudū restaurat p̄ actū retrospectiue. c. i. ver. ⁊ nota.

Actus qui cecidit a sua subsistētia non reitegratur. c. i. ver. ⁊ ideo.

Consensus domini indifferēs circa alienationē talis p̄ sumit qualis ē alienatio. c. i. ver. secūdo nota.

Vasallus si alienat feudū per libellā: illud ius iure feudū tenetur. c. i. ver. tertio nota.

Vasallus si redimat hunc libellū a libellario: tūc iure libelli nō feudū a dño tenet. c. i. ver. quarto nota.

An agna. vel si. defun. repu. heredi. possit seu retinere. char. lxxviii

Pater stipulatus ut heredi nūquā videt qm̄ aliter sibi ⁊ aliter filio ē stipulatus. c. i. ver. extra nota.

Fili⁹ de p̄sensu dñi an poterit feudū hēre qd̄ sibi pater p̄legauit si ad extrancos heredes p̄uenit hereditas. c. i. ver. sed quid si.

Ad hereditate abstinere an possit su⁹ de iure cōi. c. i. v̄. nota hic.

Fili⁹ pōt fieri gr̄a ab agnatis ut feudū retineat ⁊ repudiet hereditatē. c. i. ver. item nota.

Feudū deserēt iure successorio duplici capite. s. liberorū ⁊ agnatorū. c. i. ver. p̄mitte.

Suitas siue existētia sui heredis an attendat in feudis. c. i. ver. item nota.

Agnati in materia feodorum qui dicantur. c. p̄io. ver. sed in materia.

Succedere in feudo an possit fili⁹ fratris cū patruo repudiata p̄na hereditate. c. i. ver. pone.

Consuetudo de qua in. c. i. an agna. vel. fil. defun. repu. ber. quā rōez i se hēat. c. i. ver. sed querit quā.

Instituit⁹ an dicat⁹ filius: si extraneus sit institutus ea cōtemplatiōe ut sit custos bonorum filij. c. p̄io. ver. extra querit.

Filius vasalli an possit hereditatē accipere: ⁊ repudiare feudū. c. i. ver. sed nūquid.

Feudum an filius habere possit repudiando hereditatem. c. i. ver. itez queritur. Et ibi late quando possunt filij bona paterna acceptare: ⁊ feudū repudiare vel econtra.

Filius an p̄iudicet sibi in feudo si renūciauerit hereditati paterne cū iuramento. c. i. v̄. sed quid si filius.

Succedere in feudo si filius p̄teritus vult. an habebit necesse dicere testamentum patris nullum. c. p̄io. ver. ver. quid si filius.

De feudo quid erit interim si natus filius sit institutus ⁊ posthumus p̄teritus. c. i. ver. quid si.

Filius an habebit facultatem repudiandi hereditatem ⁊ acceptandi feudū: si substitutus vulgaris sit sibi datus i testamēto patris. c. i. ver. pone filius.

Femina an poterit feudū habere virtute patri que si succedit i tota hereditate iure lombardo. c. i. ver. quid de filia.

Ius accrescēdi excludit edictum successorium. c. j. ver. item nota.

Adiisse siue se imiscuisse hereditati paterne: an presumatur filius qui reperitur in possessione feudi paterni cum cetera bona p̄ alios possideantur. c. i. ver. querit an filius.

Bonoz possessio carbonaria: an habeat locū i feudis. c. i. ver. nunquid.

Adire hereditatē an videat⁹ filius q̄ agnouit bonoz possessionē post annum. c. i. ver. sed pone.

Edictū diui adriani an habeat locū in feudis. c. i. ver. querit nūquid.

Emphyteotica bona an possit filius retinere repudiata hereditate paterna. c. i. ver. querit hic.
Emphyteosis ecclesiastica an transeat ad hñdes extraneos. c. i. ver. dicit glo.
Secundum 7 emphyteosis an equiparentur. c. i. ver. s3 caue.
Secundum antiquum an possit nepos habere repudiata hereditate ex psona patris. c. i. ver. itez querit.
Agnati an pferant dño: si pfererunt renūciationes feudū facte i manibus dñi: qui iterū inuestiuit tales renūciantē: qui postea sine herede mortuus est. c. i. versic. demum querit.
Dominus an possit filio gratiam facere: q̄ feudū possideat absq; hñditate paterna. c. i. ver. querit glo.
Ratificare an possint agnati feudū q̄ dñs filio i eorūz p̄iudiciū dimisit. c. i. ver. quero nunquid.
Stante statuto q̄ filie femine non succedant stantibus agnatis: an filius sororis excludat feminam. c. primo versic. extra. quero.
Feudū an obliget pro delicto dñi. c. i. ver. queritur.
Nō tenet quis ex p̄tractu alterius: aut delicto nisi sit heres vniuersalis. c. i. ver. item nota.
Fructus p̄dentes rei feudalis an possint obligari siue pignoriari. c. i. versic. sed an.
Feudū cōcedēs: an videat dare cū oibus suis fructib⁹. c. i. versic. adde.
Algere ad fruct⁹ an possit sine cessiōe iurū ille qui tenet colonos stare. c. i. ver. extra nota.
Pensio ad quē pertinebit: an ad locatorem vel ad conductorem. c. i. ver. sed quid.
Fructus ad quē prinēt si feudum amittat vasallus alio modo q̄ morte. ca. i. ver. querit.
Fructus ad quē pertinet si vasallus d̄cessit post cōcedas augusti. c. i. versic. quero quid.
Dominus an teneat emēdare dāna que passus ē vasallus i itinere dum iret pro auxilio domini. c. i. ver. extra quero.

An apud indī. vel curiā dō. questio seu. debeat terminari. char. lxxj.

Judices dicunt qui ratōe domicilij: p̄tractus: originis p̄rogatiōis: vel ex alijs causis habet i aliquos iurisdictionē. super rub. in p̄inci.
Iudex quis erit: si questio feudū sit orta iter dñm 7 agnatos. c. primo. versic. casus.
Opinionē vltimam intelligit glo. tenere quādo plures ponit. c. i. versic. oppo.
Quādamodo: ista dictio quid significet. c. i. ver. quero
Lurie in feudis quot modis dicant. c. i. ver. 7 nota.
Iudex p̄t denegare audiētā parti si negarit ipsuz habere iurisdictionem cum haberet. ca. primo. versic. h. extra nota.

Qualiter domi. a proprie. seu. p̄iue. char. lxxj.

Sentētia p̄iuarua requirit s3 culpa dñi sit euidentis 7 notoria. c. i. ver. nota hic.
Emphyteota si p̄misit duos denarios sub pena cētum: si dominus p̄trauenit nō seruādo pacta: an etiā ip̄e icidat i similes penas. c. i. ver. pone.
Pactum an extendat de re ad rē: de persona ad personam. ibidem.
In fraudē vsurarum an videat pena ducētum adiecta promissioni soluēdi. c. i. ver. vtrū adiectio.
In fraudē vsurarum an videat pena dupli promissa: si simplū nō soluat. c. i. ver. sed pone.
Usura an sit si v̄do tibi rem valētē cētū pro quinquaginta: pacto apposito q̄ si nō solueris ad talē diē q̄ solues cētum. c. i. ver. ex hoc iūtero.

Legi. xj. C. de rescin. v̄. si venditor renanciat: an etiam emptor videat renūciare. c. i. ver. quid si.
Lex. ij. C. de rescin. v̄. an habeat locū si res valēs cētū sit v̄dita pro decē. eo pacto q̄ si in pascate nō fuerit soluta q̄ iustū p̄ciū adimpleat. c. primo. versic. pone q̄ res.
Ecclesia an p̄iueat iurisdictione 7 proprietate feudū: si p̄latus. cū capitulo: aut papa contra vasallum cōmiserit felloniam. c. i. ver. pone.
Dñs tenet nō cōmittere felloniam i vasalluz: s3 vasallus nō teneat ei fidelitātē iurare. c. i. versic. nota q̄.
Pena an p̄ri possit si illā p̄rēs non prober se impleuisse id ad q̄ tenebat. ca. i. ver. ista enim. Et ibi q̄ in penis liquidissime cōstare debet.
Iudicare p̄t vasallus sine iuramēto. c. i. ver. 7 caue: Deus nō facit differentiā iter simplicē loquētiā 7 iuramentom. c. i. versic. sic deus.

De feu. nō habere p̄iā naturā feu. char. lxxj.

Feudū si sit cōcessum quo ad proprietatē alicui: ob cui p̄ā tñ amittit: secus ob cōtractū. c. i. ver. nota.
Recognitionē aliquā an teneat facere ille dño: qui iure p̄prio emit. c. i. ver. quero nunquid.
Emere rem p̄prio iure quid p̄sit. c. i. ver. querit glo.
Vendere rē vel ius q̄ habeo i re an sit differentia. c. i. versic. quero vtrum. Et ibi an retēto secūdo casu poterit emptor appropriare sibi proprietatē.
P̄scribere ille qui emit ignorāter rē a feudatario an poterit. c. i. ver. querit glo.
Dominū vtile p̄scriptū an differat a dño vtili q̄ q̄s per alienationē habet. ibidem.
Feudū nomine an debeat teneri p̄ciū: q̄ vasallus recepit ex alienatiōe rei feudalis in secūdū feudatariū. c. i. versic. quero nunquid.

De eo qui sine fecit agnato de feu. pater. char. lxxj.

Verba dubia ad ius debēt referri. c. i. ver. pacto. Vbi ponitur etiam an renūciatio i dubio intelligatur in personam vel in rez.
Clausula ista: cui dederit: quid importet. c. i. versic. sed in contrarium.
Clausula ista. finem 7 reformationem fecit: quid significat. c. i. versic. 7 nota.
P̄ctum quod recipit dominus prodest agnato abnti. c. i. ver. item nota.
Renunciari iuri de futuro pacto mediante potest. ca. i. versic. iam ego.

De natura successionis feudū. char. lxxj.

Non succedit i feudo ascēdes descēdendi. c. i. ver. nota.
Graduz q̄ persone faciant. c. i. ver. 7 nota.
Testator: si dixerit si filius meus sine herede decesserit substituo titiū: intelligitur. i. si sine liberis decesserit. c. i. ver. 7 de hoc facit.
Heredis appellatione qui veniant. ibidem.
Succedūt plures i feudo: si veniāt ad succedēdas vasallo: 7 sint i pari gradu. c. i. ver. secūdo nota. Et ibi an succedāt i stirpes vel i capita. cum paruis.

De capi. qui curiam vendi. an intelligatur v̄didisse beneficium. char. lxxj.

Capitaneus quis dicat. c. i. ver. capitaneus.
In obligatione generali non continet feuduz. c. i. versic. nota hic.
Vendita curia feuda non intelligunt vendita. c. i. ver. nota

nota qd.

In feudū si sit cōcessus castrum cum suis pertinentiis qd:
veniat an molēdina dicitur castrū. c. i. ver. anōdo querit
Et ibi quid si pcessit cū suis pertinentiis et iuribus ad
ipsum pertinentibus.
In obligatiōe generali nō venit nisi ius quod h3 con-
cessor. c. i. ver. pōto.
In feudū si sit cōcessa ciuitas per sindicū legitime cōsti-
tutū an veniat molēdina ipsius ciuitatis. c. i. ver. et ē
sciēdum. et ista questio late examināf.
Quid si dicatur i cōcessione cum suis finibus. c. primo.
ver. octauo.
Ciuitas et fiscus sunt diuersa. c. i. ver. tertio.
Ciuitas pōt propriū habere: licet in tutelam alterius
trāsuerit. c. i. ver. sexto.
In generali donatiōe alicuius castrū quam facit prin-
ceps an veniat imperiū merum vel mixtum. c. i. ver.
item scias.
Recognoscens se castrum tenere in feudū ab aliquo nō
videt recognoscere territorium et iurisdictionem ter-
ritorii. c. i. ver. oldradus.
Recognitiō interrūpit prescripitiōē. c. i. ver. decimo.
Uisus loquēdi est attendēdus i expositiōe vocabulorū.
c. i. ver. secundo.
Donata vel vēdita re an veniat adiacentia. Et ibi qd
si sit dictū integro statu. c. i. ver. pro hoc facit.
Immunitas si cōcedatur ciuitati non veniat castrum. c.
primo. ver. sed Jo.
Accedat qualiter vnu ad aliud: dic pluribus modis. c.
i. ver. cōsidera. Et ibi an vno posita ponat reliquas.
Recognoscēs quicquid talis habet i tali ciuitate excepta
tali domo: an videat recognouisse iurisdictionē: et alia
q̄ ibi habet. c. i. ver. item oldra.
Exceptionis virtus ē duplex. i. excipere: et virtutē inde
finiti sermōnis declarare. c. i. ver. virtus.
Recognitiō rei vt feudalis an faciat transire illā rem in
titulū feudū cū nulla sit iuestitura. c. i. ver. i3 dubiū.
Feudatarius an debeat habere bona que veniūt publi-
cāda: si in feudū si pcessus castrū cū quarta oīuz obie-
ctionū. c. i. ver. formatur.
Vendēs oēs possiōes quas i castro h3 an videat ven-
dere iurisdictionē. c. i. ver. alia questio.
Vasallus qui tenet feudū francū et liberū a barone: an
teneatur ire cum eo ad exercitiū. c. i. ver. alia questio
format. Et eius sumptibus: Et an baro possit ab eo
petere subsidiū pecuniariū.
Gratia non viciatur si delictum preuenit gratiam. c. i.
§. i. ver. nota hic.
Cogitatio sola ad delictū nō inchoat delictū. c. i. §. si
noluerit. ver. dispositio. qd pcedit i his quib3 cōsum-
matio requiritur.
Nō priuatur feudo quis ob culpas nō proueniētes ex af-
fectu animi. c. i. §. eo. ver. nota.
Cōsuetudo interpretat̄ pactū. c. i. §. similiter. ver. nota.
Filius nō d3 habere honorē patris: et onera heredi-
tatis repudiare. c. i. §. filius. ver. nota.
Renunciari feudo dato inuito domino an possit. c. i. §.
si. ver. disputat.

De prohibita feudū alienatione per lotha-
rium. char. lxxij.

Comertia quid significet. c. i. ver. est autem.

Vasallus an priuatur feudo: qui fraudē cōtra dñi volū-
tatē excogitat: illicitū cōtractū inuendo. c. i. v. nota.
Pone plures an possint pro vna fellonia imponi. c. i. v.
nota hic.
Pro cōsensu vel licētia an habeat patiētia dñi sine ali-
qua p̄traditiōe. c. i. ver. quero nūquid.

Cōsentire an videatur ille qui patit̄ aliquē de re sua te-
stari. c. i. ver. quid si patior.

Plotari^o istrumētū talis cōficiēs: qua pena puniat. c.
i. ver. quero nūquid.

Per penā nouā impositā a statuto vel lege: an tollat̄
antiquē penē. c. i. ver. sed nūquid.

Alienariē si quis partem suam feudi si eius frater mo-
riatur sine herede an partē eius petere poterit. ver.
extra nota.

Alienatio facta p̄dēre cōditiōe fidei cōmissi valet inter-
im. c. i. ver. ibidem.

Ablaticus quē significat. c. i. §. i. ver. itē habes.

Jurare fidelitate: an debeat quis domino nullo ante-
posito: vel anteposito priori domino. c. i. §. satis be-
ne. ver. queritur.

Feudū reuertit̄ ad dñm vel ad agnatos cum suo ordīe
formali. c. i. §. eo. ver. et nota.

Prescriptio ānalis nō currit p̄babiliter ignorantī. c. i.
§. quoniam. ver. nota.

Possessorū quartū cōfirmande possiōis an sit repe-
rire. c. i. §. eo. ver. extra nota.

Tēpus nō currit iudici si rescriptū nō sit ei p̄ntatum.
c. i. ver. extra.

Terminus iuris nō ē pemptor^o. c. i. ver. item nota.

De pace iuramēto firmāda et seruāda. char. lxxv.

Imperator an sit dñs totius mūdi. c. i. ver. quero.

Rex hispanie an recognoscat superiorem. c. primo. ver.
dicit camen.

Rex francozum an recognoscat superiores. c. primo. ver.
si. vel die.

Plena pubertas quando dicatur. c. i. ver. et nota.

Adinor. xvij. ānis si facit pacē et iurat nō cōtrauenire
an obliget per iuramētum. c. i. ver. querit glo.

Tutor potest remittere iniuriā pupillo factam. c. pri-
mo. ver. pro quo.

Adinor. xvij. ānis an cogat̄ ad pugnā. c. i. ver. demū.

Pax debet esse vera et perpetua. c. i. ver. nota hic.

Ius sibi dicere an et quando quis possit. c. i. §. si quis ve-
ro in principio.

Quilibet pōt iniuriā i rempublicā tēdens propullare. c.
primo. §. eodem. ver. item si delictum.

Ius ingrediendi possessionē propria auctoritate an pos-
sit vendi. c. i. §. eodem. ver. quero.

Statutū q̄ liceat offēso suā vindictam facere an pos-
sit alij demandare. c. i. §. eo. ver. et facit.

Capi an possit debitor fugitiuus: et res auferre. c. primo.
§. eodem. ver. querit glo.

Satisficere debitor: qui cit recessurus an teneatur. cap.
i. §. eo. ver. quero an.

Capi a quolibet an possit malefactor. c. i. §. eo. ver. sic.
quero nunquid.

Capi an possit clericus delinquens. c. i. §. eo. ver. sic.
sed si iste.

Libellus an requiratur pro obrinenda licentiā ingredi-
endi possessionem propria auctoritate. c. i. §. eo. ver.
queritur.

Pactum ingrediendi possessionem propria auctori-
tate: an trāteat ad heredē. c. i. §. s. ver. quero si mortu^o.

Insultatus excedēs i se defendēdo qualiter puniat. c. i.
§. eodem. ver. extra nota.

Nobilis aliquādo maiori pena punif̄ q̄ ignobilis. c. i.
§. si quis vero. ver. nota. Et ibi an et quando magis
puniat vnu q̄ alter.

Judex in pens pōt arbitrari vsq3 ad mortem in his q̄
suo arbitrio relinquuntur. c. i. §. iniuria. ver. nā penē.

Leges transgredi ppter caus iopinatos emergentes licitum est aliquando. ibidem.
Infamis an efficiat dānatus ppter leuem iniuriā. c. i. §. eodem. vers. quero an.
Infamen an populus possit restituere. e. primo. §. eodē. vers. quero an.
Accusatio iniuriarum an sit publica: si crimen nō habz speciale nomē. c. i. §. eo. quero an. Et ibi quid si pena sit iudici arbitraria.
Iniuriarū actione an dñs agere possit si iniuriā sit va- fallus. c. i. §. eo. ver. quero si.
Libellus ad interesse in actiōe iniuriarū an cōcludat. c. i. §. eo. ver. quero vtrum.
Accusari criminaliter an quis possit si dānum sit iniuriose datū. e. i. §. eo. vers. quero an.
Dana et iniurias resarcire an teneantur partiales q sibi iniuricē iferūt iniurias. c. i. §. eodem. ver. quero si.
Iniuriā facta ciuitati an antiani illius ciuitatis possint remittere. c. i. §. eo. vers. quero an.
Iniuriā remissa i foro penitentiā: an possit in foro iudiciali itēari. c. i. §. iniuriā. ver. quero vtrū.
Cedi actio iniuriarum an possit siue vendi. c. i. §. eodē. ver. quero nunquid.
Actio iniuriarum an dicat esse in bonis nostris. ca. i. §. eodem. ver. quero vtrum. Et ibi quedam alia ad ppositum.
Sur de iure famosus p vno furto de iure cōi an possit suspēdi. c. i. §. eo. ver. seu furtum.
Suspendantur furca famosi latrones: pīrate. et in loco i quo sunt furati. Item sacrilegi: transfuge ad hostes: renūciātes consilia principis: auctores seditionum: seruis regis qui alicui mortem intulit: adorantes falsos deos. e. primo. §. eodem. vers. item famosi. cum sequentibus.
Restituere que teneantur p̄dones et raptores ad sui satisfaccionem pro salute anime. c. primo. §. eodē. ver. si. quero quam.
Episcopus an possit cōcedere aliquam partem bonorum raptorum filijs pauperibus horum raptorum. c. i. §. eodem. ver. dicit etiam.
Furtum manifestum an falsus procurator faciat. c. i. §. eodem. vers. quero an.
Fures an dicant famuli scolarium: qui quedam furtula faciūt. c. i. §. eo. ver. quero.
Furtum an dicat spoliatio. c. i. §. eo. ver. quero vtrū.
Furtū an cōmittat percipiēs fructus beneficij: quo ipso iure spoliatus ē. c. i. §. eodem. vers. quero an.
Probetur p solum iuramētum: an res p furtū amisse. c. i. §. eo. vers. quero an res.
Actio furei nō manifesti an sit inducta per. l. xij. tabu. c. i. §. eo. vers. quero an actio.
Tanq̄ hur simplex: an tanquā latro debeat puniri ille q cū armis rapinā perusie fecit et mediolani captus ē: cū ibi nullā rapināz pmissit vel nullo mō puniat. c. i. §. eo. ver. quero. aliquis.
Iudex si hz ius cōe et statutarium: an possit i iudicādo amplecti id q velit. c. i. §. e. ver. sed nūquid.
Locus maleficii quis dicat si quis sit i vno loco captus: in alio spoliatus. c. i. §. eo. ver. quesuit.
Statutū q ptumar nō constādo aliter de sua cōtumarā q possit ad morte cōdēnari: an valeat. c. i. §. eo. ver. quero vtrum.
Insultatus vel percussus i ecclesia an dicatur extractus per mantellam qui extra pendeat. c. i. §. eo. ver. querunt.
Punire qualiter dz ille q abscedit alicui mēbruz. e. i. §. eo. ver. quero qualiter.
Probationes sacre ordine iuris omisso: an valeant: si quis sit accusatus de crimine tanq̄ de notorio. c.

i. §. e. ver. in ista.
Iudex si cognoscit ordine iuris nō seruato ē spoliare aliquid quem. c. i. §. eo. ver. et nota.
Deponendus an sit ep̄s qui promisit cuidam centum ne eum de morte patris sui accusare. c. i. §. eo. vers. item quesuit.
Pro confesso an habeat de crimine transigēs. c. i. §. e. ver. et Bar.
Torqueri an quis possit ex cōfessione ficta. c. i. §. eo. ver. si. nūquid. Et quid si fama cōtra eum laboret.
Iudex an possit cōdēnare aliquē ex testibus receptis sup generali iquisitiōe occisi mortui reperti. c. i. §. e. ver. pone q inuenit.
Fama sola nō inducit sciētā. e. i. §. eo. ver. item nota.
Exceptionē rei iudicate an snia lata super iquisitiōe pariat. c. i. §. eo. ver. item an snia.
Inquiri an possit plures de eodem crimine: et an ciuilititer possit iquiri. c. i. §. eo. ver. vbi dicit.
In cōfessione p̄seuerare an dicat semel tortus. c. i. §. eo. ver. quero vtrum.
Adetum iustū an vultis terribilis potētis inducat. c. i. §. eo. ver. dicit Jo.
Occidēs aliquē: cui mandatū ab alio fuerat: si dicat se nō fecisse in executiōe mandatū: an ei credat. c. i. §. e. ver. quero si titius.
An credat duobus simul repertis iboneste q̄ matrimōniū cōtraxerit. e. i. §. eo. ver. glo. tamē.
Notarius an sit falsarius: qui scripsit in instrumento q̄ talis fuit sp̄te cōfessus: cū ille cēt corā tormentis. c. i. §. eodem. ver. quero vtrum.
Puniri de homicidio an quis possit eo ipso q̄ certum ē vulneratā euadere nō posse. c. i. §. eo. ver. quero.
Iudex an possit condemnare percussorem: qui confessus est se occidisse morte secuta. c. i. §. eodem. vers. pone ergo.
Homicida qui debet pro pena homicidij soluere mille libras: et fuit cōtumar et bona eius fuerūt anorata: si cōparet post ānum. an possit bona recuperare. c. primo §. eodem. vers. pone.
Occidēs aliquē manu vacua: an teneat sicut p homicidio. c. i. §. eodem. ver. sed quid.
Et occidam titiū si aliquis potēs mibi mandauit: alias q̄ me interficiet si nō exsuar: an excuset. c. i. §. e. vers. sed pone.
Homicida verus an sit liberat⁹ si duo sunt titij: et aliter interfecit seuz. et iudex illū qui nō interfecit decapitauit. c. i. §. eodem. ver. quero duo.
Homicidij questio est maior: omni questiōe vulnerū. c. i. §. eodem. ver. item nota.
Probās q̄ aliquis fecit se eicere de possiōe: cū accusasset q̄ ipse eiecisset: an sufficiat. c. i. §. eodem. vers. pone.
Statutū quid si disponat: q̄ occidens bānitū proprijs manibus puniat tantū i decem: qd de mādatore. c. i. §. iniuria. ver. quero statuto.
Testis falsus in cā homicidij: an puniat vt homicida. c. i. §. eo. ver. quero nūquid.
Iudex si iudicat per iperitiā: teneat in quāruz bono viro vituz erit. c. i. §. iudices ver. quero. Et ibi qd si iudicauit p iperitiā: de iurisditiōe vnius p̄cipatus. c. i. §. e. vers. quid enim.
Iudex qui in sindicatu nō p̄t soluere condemnationē debet in sindicatu pena corporali puniri. c. i. §. e. ver. item nota.
Iudex cōdēnatus in sindicatu ad decem: in quibus debeat aliquem cōdēnare: quem absoluit: si soluit illa decem: an ille debitor sit liberatus. c. i. §. eo. vers. si nūquid.
Sentētia lata a iudice iperito nō propter dolum an sit ip̄o.

Ipso iure nulla. c. i. §. eo. ver. quero nūquid.
Sententiā quedā tribuit ius licet sint iniuste. c. i. §. eod.
ver. nota enim.
Iudex si tulit sententiā sūm opinionēs doctorū an excu-
setur. c. i. §. eo. ver. sed adhuc.
Iudex si habet p̄munez opinionē doctorū: an illā sequi
debeat. c. i. §. eo. ver. quando iudex.
Iudex si sit paterfamilias vel filiusfamilias: an sit diffe-
rētia. c. i. §. iudices. ver. sed nunquid.
Iudex si habet liberum arbitriū male iudicando: an fa-
ciat litem suam. c. i. §. eo. ver. sed nūquid.
Iudex an faciat litem suā p̄pter negligētiam. c. i. §. eo.
ver. quero vtrum.
Torqueri iudex nō debet aliquem nisi a parte petatur
cuius interest. c. i. §. eo. ver. alias.
Iudex an teneat de imperitia si pars nō appellavit. c. i.
§. eo. ver. quero nunquid.
Iudex primus vel scd̄s an faciat litem suā si vnus ma-
le sententiavit: et alius cōfirmavit: nec tuit appellatū.
c. i. §. eo. ver. sed pone.
Iudex ad quid pōt cōueniri: qui male iudicavit appel-
latiōe pēdente. c. i. §. eo. ver. quid erit.
Renūciās appellatiōi videt malā cām habere. c. i. §. e.
ver. pono. Et ibi quid si appellatio deserat.
Cōuenticulae et cōiuratiōes sunt p̄hibite. c. i. §. cōuen-
ticulas. ver. nota.
Testis nō pōt eē cōspirator. c. i. §. eo. ver. dicit.
Cōspiratores qui dicant. c. i. §. eo. versi. q̄ tamē.
Personarū appellatiōe non venit ciuitas. c. primo. ver.
si. secundo nota.
Receptatores reorum puniuntur. c. i. §. eodez. ver. quin-
to nota. Et ibi an quis teneatur tradere vasallū suo
inimico.
Collegiū licitū p̄pter malas cōuenticulas debet cassa-
ri. c. i. §. eo. ver. extra nota.
Lige que fiunt inter ciuitatem et ciuitatem sunt illicitae.
c. i. §. eo. ver. vltimo nota.
Collegia omnia illicita appellant cōuenticulae. c. i. §. eo.
versi. item nota.
Cōgregatiōes an habeant iura collegij. ca. i. §. eodem.
ver. illud.
Pedaglia colligētes debēt tenere itinera tuta. c. i. §. eo.
versi. sed istud.
Soluere si domin⁹ p̄misit oēm depredationē quibus-
dam mercatoribus sub pena dupli: quā ipsi p̄bane-
rint: s; ipsi tātum probāt estimatiōne p̄ iuramētum:
an dñs teneat ad penam dupli cū non soluat. c. i. §.
eodem. versi. pone q̄ dominus. et ista questio late exa-
minatur.
Fideiusor an teneatur soluere penā cōmissaz: qui p̄mi-
sit de iudicato soluendo. vel in alio sp̄ocaneo fideiul-
sore. c. i. §. eodem. versi. quid ergo.
Immunitatem collectarum si aliqua ciuitas habeat ni-
si pro aqueductu quid si sit imposta p̄ stipendiarijs
et postea cōuersa ē pro aq̄ductu an teneat ad solutio-
nem. c. i. §. cōuenticulas. ver. vltimus.
Statutus p̄ aliud statutū tollit ipso iure. c. i. §. e. versic.
statutum.
Iuramētū metu interpositū nō valet. c. i. §. item sacra-
menta. ver. nota q̄.
Adētus questio relinquit arbitrio iudicis. ibidē. Et ibi
quotuplex sit metus: et qualiter probetur.
Iuramēti species est duplex. c. i. §. eo. versi. modo. et in
versi. promissorium.
Iuramētum quid sit. c. j. §. eo. ver. iuramētuz. et in ver.
secūdo p̄mitte.
Iuramētum de iure canonico debet seruari. c. i. §. eodē
ver. sed de iure canonico.
Non obediēs legi dicitur facere cōtra bonos mores

c. i. §. eo. versi. tertio.
Iuramētū interpositū in aliquo actu quādo dicat p̄i-
cipale vel accessoriū. c. i. §. eo. ver. cōsidera.
Iuramentū an requirat tactum scripturarū. c. i. §. eod.
versi. queritur.
Iuramētū p̄stitū ab impubere dolo et apace an sit va-
lidum. c. i. §. eo. ver. secūdo querit. Et ibi quid de pu-
pillo.
Iuramētum p̄stitū ab adulto absente curatore super
contractu cessante metu an sit validum. c. i. §. eodez.
versi. tertio quero.
Adētus ē duplex. exp̄ressi⁹: et tacitus siue velatus: et
quomodo probet. c. i. §. eo. versi. quarto.
Adētus velatus qualiter p̄bet. c. i. §. eo. ver. quomō.
Iuramēti cōgnitiō p̄inet ad cōm. c. i. §. eo. ver. naz si.
Ductētica sacramēta puberum. C. si aduers. v̄ed. an sit
tauerabilis vel odiosa. c. i. §. eo. ver. quero.
Iuramētū obligat mulieres iurātes sup̄ p̄tractu alie-
natiōis rez dotalium. c. i. §. eo. ver. vltra etiam.
Iuramētum validat renūciatiōne factā a minore sup̄
hereditate paterna. c. i. §. eo. ver. et ideo.
Statuta terrarū an possint obuiare dispositiōi auctē-
tice sacramēta puberū. C. si aduers. v̄e. e. i. §. eo. ver.
quid ergo.
Iuramētum adhibitū a minore super scudo nō p̄ntib⁹
paribus curie: an sit seruādum. c. i. §. item sacramē-
ta. ver. pone adultus.
Iuramētum p̄lati an det aliquod robur cōtractui cele-
brato cū ecclesia. c. i. §. eo. versi. quero vtrum. Et ibi
quid si p̄latus iurat vna cū capitulo.
Iurare an debeat adultus super vltima voluntate: quā
cōdidit. c. i. §. e. ver. quero.
Iurās nō reuocare testamētum si reuocat an valeat. c.
i. §. e. ver. querit. Et ibi ponit exēplū de rege arago-
nū cuius cōsensu filij iurarūt super quadā diuisiōe
regni a patre facta.
Iuramētum super diuisionibus p̄stitū cōvalidat ip-
sas diuisiōes. ibidē.
Diuisiōne sui regni an rex vel p̄nceps tacere possint
cū de cōsuetudine totū ad primogenitū spectet. c. i.
§. eo. versi. sed hic.
Donare an possit rex filijs suis nō emancipatis. c. j. §.
eo. versi. secūdo vtrum.
Confiteri an minor in iudicio super crimine sine cura-
tore an possit. c. i. §. eo. ver. modo quero.
Notarius actoris an possit recipere cōfessiōes: et iura-
mēta in absentia iudicis tāquā publica persona. c. i. §.
eodem. versi. querit.
Iuramētū decisiōnū litis quare parit actionē: non autē
promissoriū. c. i. §. eo. versi. quero quare.
Iuramentum per metum p̄stitum quare ipso iure nō
valet et stipulatio sic. cap. primo. §. eodem. versi. de-
nuo quero.
Lo actio p̄cisa an possit cadere i actu verbi seu iura-
mento. c. i. §. eo. versi. quero nunquid.
Iuramētuz p̄stitū a iudice qui dat securitatē reo ban-
nito i p̄sona et rebus vel altero tātuz: an aliqd̄ operet
c. i. §. e. ver. quero vtrum.
Iuramētum quo quis iurat se nō denūciaturū. malefi-
ciū non valet. c. i. §. item sacramēta. ver. deinde. et est
generalis regula.
Iudex an possit interdīcē bonis adulto: sicut interdīcē
prodigo. c. i. §. eo. ver. quero vtrum.
Adīnor qñ iurat super contractu: an debeat certiorari
de beneficio restitutionis i integroz. c. i. §. eo. versic.
quero vtrum.
Allodiū qd̄ dicatur. c. ad hoc. ver. allodiū.
Iurisdicciones omnes sunt imperatoris. c. ad hoc. versi.
nota hic.
Iurisdiccio nō pōt v̄edi. c. eo. ver. nota hic.

Jurisditio quomodo sit i territorio. c. eo. ver. mo que-
ro. Et ibi quomodo sit in magistratu.
De eueride venditor etia si promisit non tenet illicito
emproi. c. eo. ver. item quia.
Jurisditio pua ceter esse i loco in quo consuetudo pui-
det de aliquo iudice. c. eo. ver. adde.
Usurari restitutio pot iudici heretico usurario. c. eo. v.
ver. quando quis.
Jurisditiois caput in quo territorio sit. c. e. v. si. pono.
In feudu si castru sit concessum an iurisditio intelligat
concessa. ibidem.
Cocessio capite castru an intelligat totum caput pcessuz
c. eo. v. si. querit etiam.
Exclusus a toto an intelligat exclusus a tanto. i. a qua-
libet eius parte. ibidem.
Quasi possessio iurisditiois an acquirat per patientiam
acti aliqut exercuisse principalem. c. eo. v. si. quid i
acquistioe.
Cerebrum est membrum diuinum. ibidem.
Caput in re inanimata quid sit. c. eo. ver. sed quid.
Probari an possit gratia super iurisditioe facta sine
scriptura. c. eo. v. si. quero nunquid.
Jurisditio an sit apud fiscum. c. eo. ver. quero. vel apud
quem imperatorem.
Princeps si incipit cognoscere de causa: illam dicitur
exemisse de manibus alioz. c. e. v. ex. premittis.
Iudex qui alium elegit virtute statuti: quo cau e or-
dinarius si ille sit abns: an ipe eius loco possit cogno-
scere. c. eo. v. si. pone capitaneus.
Appellari debet ad iudicem qui deputauit: et no a iudi-
ce deputato. c. eo. v. si. quid ergo.
Eps in sua diocesi an sit maior archiepiscopo. c. codez.
v. si. an autem.
Jurisditiois ratione an quis sit maior seipso simplici
c. eodem. v. si. item an.
Excoicatus an sit eps qui fecit statutum q furtu mittes
se excoicatus: et ipe cu illo qui furtu fecit coicauit. c.
eo. ver. pone q eps.
Vasallus an priuef feudo ob factum domini sine cul-
pa sua. c. eo. ver. nota.
Legare p aia pot dñs: no aut vasallus: et sic inter se di-
screpant. c. eo. ver. item nota.
Emphiteoticam rem an dominus possit legare in pre-
iudicium emphiteote vel usufructuarij. c. eo. v. si. fic.
sed an.
Dñs qui alienauit feudu an teneat ad interesse vel ad
aliud feudu equiuales. c. eo. ver. quero.
Papa si abstulit mibi beneficiu semel collatu tenet mi-
hi de alio prouidere. ibidem.
Legis auctoritate pot aliquid fieri: tamē facies tenetur
ad interesse. c. eo. ver. item nota.
Vediderit si coe Perusie fructus lacus: et de plenitudi-
ne potestatis abstulerit emproibus: tenet ad inter-
esse. c. eo. ver. item nota.
Equitas vnde dicat. c. e. ver. nota hic. Et ibi quot mo-
dis dicatur equitas.
Argumentum a simili d3 procedet fm equitatem. c. eo.
v. si. item nota.
Imperator vbi d3 comona suscipere. c. e. ver. nota.
Citatus i dubio an quis presumatur. c. e. v. nota q.
Vasallus ad domini requisitione tenet ei parare auxili-
um. c. eo. v. si. et est argumentum. Et ibi an possit sol-
uere vel ire.
Electio i petitionib9 in exceptioibus i promissionibus:
cuius sit. c. eo. ver. pro solutione.
Citatio legitima siue requisitio que sit. c. e. v. quero.
Citatio trina vel monitio an requiratur qñ dñs vocat
vasallu ad bellu. c. e. ver. sed nunquid. Et ibi an iussi-
ciat proclama.

Vasallus vocatus a dño si no vult ei prestare auxiliuz
an priuef feudo nouo aut paterno. c. e. ver. s3 nuquid
Et ibi ad que reuertat.
Dominus propria auctoritate an possit auferre feuduz
vasallo. c. eo. ver. queritur.
Emphiteoto no pot expelli per dñm nisi culpa sit liqui-
da. c. eo. ver. in emphiteota.
In possessione sua si quis tuncat ne molestetur a deat iudi-
cem. ibidem.
Libera: ista dicitio significat seruato tamē ordine iuris.
c. eo. ver. hec verba.

De prohibi. seu. alie. per fede. cbar. lxxxij.

Dignoscere feuduz an possit vasallus. c. i. ver. nota. Et
ibi an requirat realit traditio.
Obligauerit si vasallus oia bona sua an cadat a feudo
c. i. ver. sed nunquid. Et ibi quid si specialiter.
Dignoscatur si vasallus ipsi dño feuduz: an cadat a
feudo. c. i. v. si. sed si vasallus.
Dignoscatur quid si vasallus feuduz vni ex dominis
cu plures haberet: alijs no consentientibus an cadat.
c. i. ver. sed quid.
Feudum diuiduum et indiuiduum quando dicatur. c. i.
v. si. quid autem.
Dignoscatur sua proprietate an dñs feudi possit sine con-
sensu vasalli. c. i. ver. quero quid.
Vasallus si alienauerit feudu: deinde redemerit ate qñ
dñs dictauerit iudiciu contra eu: an euetet pena cadu-
citaris. c. i. v. si. quero.
Legauerit si vasallus feudu extraneo vel eu heredē in-
stituerit: an filius vel agnatus ei ite omnino priuatus
c. i. v. si. quero quid.
Dñs an teneat inuestire legatariu feudi de feudo. ca. i.
v. si. quero ergo.
In dorem dare feudu an possit dñs pro filia. c. i. v. si.
quero an.
Vasallus an possit cocedere feudum in emphiteosiz p-
petuam. c. i. ver. quero.
Alienari feudu iter agnatos an possit. c. i. v. si. quero
an inter agnatos.
Dignoscatur dari an possit feudum vsq ad medietatez. c.
i. v. si. quero an.
Alienare parte sua feudi an vn9 ex coheredibus alteri
possit. c. primo. ver. quero vnus.
Vasallus an poterit alienare feudu nouu suo vasallo
an agnato. c. i. ver. quero nuquid.
Consuetudo q feuda deni i solutu pro debitis an vale-
at. c. i. ver. quero nuquid.
Emphiteosis an possit in solutum dari. c. primo. v. si.
in emphiteosi.
Vasallus no priuat feudo licet in solutum p iudicem sit
datum. c. i. ver. puto tamen.
Diuidere feudum cu alio an possit vasallus. c. i. v. si.
quero an.
Consuetudo que disponit q vir lucref tertiā parte do-
tis: an heat locus i feudis. c. i. v. si. quero an.
Vasallus an possit alienare feudu inimico dñi: si ba-
buit licentia amico alienadi. c. i. ver. quero pone.
Amicitia que dicat. c. i. ver. quero de qua.
Pater an possit assignare feudum vni filiozum. c. i. ver.
quero vtrum.
Transigere de questione feudi an possit vasallus dño
inscio. c. i. ver. quero.
Diuidere an possit pater feudu iter filios presertiz pu-
pillos. c. i. ver. quero vtru.
Donare feudu si sit cocessum vasallo an poterit dona-
re ca mortis. c. i. ver. quero si.
Vasallus an possit legare feudu pro anima. c. i. v. si. fic.
vide

Deinde.
Legare feudum pro anima an poterit vasallus qui re-
cepit feudum pro se et heredibus suis quibuslibet. c. i.
ver. sed quid si.
Testari de re alterius potest quis ipso nolente. c. i. ver.
deinde.
Negativa dispositio plus operatur quam affirmativa. c. i.
ver. nota quod plus.
Impossibilia ex tractu temporis non firman. c. primo.
ver. nota quod.
Pretium potest emptor bone fidei repetere: et ibi quid iura
le fidei emptore. c. i. ver. deinde.
De evictione an possit emptor agere si sit stipulatus. c.
primo. ver. querit glo.
Emptor bone fidei quid si non vult repetere pretium sed
agere ad interesse an possit. c. i. ver. querit glo.
Liberista dicitur quid significat. c. i. §. i. ver. exponit.
De evictione ad hoc ut possit agi requiritur scilicet. ca. i.
§. i. ver. requiritur.
Possessio ex transferat ex contractu simulato. ca. i. §. i. §. v.
quero verum.
Vasallus si alienavit partem feudi an princeps toto feudo.
c. i. §. i. ver. querit glo.
Vasallus duo castra habens si unum alienat an ambobus
principes. c. i. §. i. ver. quid si.
Renunciare feudo inuito domino an possit vasallus. c. i. §. i.
ver. querit hic glo.
Vasallus an princeps feudo sine certa culpa conuicta. c. i.
§. i. ver. querit glo.
Vasallus priuatur ipso iure feudo si commisit contra
dominum crimen lese maiestatis. c. i. §. primo. ver. §.
quero quid si.
Notarij qui scribunt pertractum in frau de usurarij: vel sciunt
debet officio priuari. c. i. §. i. ver. nota.
Adinor. xv. annis si non petierit inuestituram infra annos
et diem: an debeat restituere in integrum. c. i. §. preterea.
ver. querit.
Femina que succedit in feudo: si non petit inuestituram in-
fra annum et diem an cadit a feudo. c. i. §. eo. ver. §. sed
quid in femina.
Tempus copetens debet dari secundum conditionem persone. c. i.
§. firmiter. ver. nota.
Vasallus in auxilio domini potest mittere alium sibi ac-
ceptabilem si ipse ire non vult: aut non potest. c. primo.
§. eodem. ver. §. secundo nota. Et ibi quid si dominus
non vult acceptare.
Prelatus ecclesie si sit dominus feudi: et acceptauit non
idoneum seruicium quid iuris. c. primo. §. eodem. ver.
sed quid si iste.
Feudum principatus non diuiditur. c. i. §. preterea duca-
tus. ver. §. nota.
Dignitas non debet minui nec transmittatur. c. i. §. e.
ver. §. item dignitas.
Marchiones si diuidant marchiam inter se an rede-
at ad dominum tota. c. i. §. eo. ver. sed pone.
Consuetudo diuidendi principatus an valeat. c. i. §. eo.
ver. §. nota.
Diuidi feuda inferiora aliarum iurisdictionum an possunt
c. i. §. eo. ver. §. quero quid de.
Iurisdiclio est indiuisibilis. c. i. §. eo. ver. ite iurisdiclio.
Diuidi feudum iurisdictionis et decime an possit. c. i. §. e.
ver. et hoc tenet.
Puniri an possit vnus ex fratribus vasallis: qui deli-
quit in castro alterius ab alio fratre vasallo illius ca-
stri. c. i. §. eo. ver. cuidam.
Canonici non potest diuidi. c. i. §. e. ver. vñ dicant. Et ibi
quid in prebenda.
Ad diuisionem an vnus frater possit alios puocare in fe-
dis. c. i. §. e. ver. vidi etiam.

Priuari feudo an possit vnus frater vasallo: quod est fi-
delis ob delictum fratris vasalli vel soluere estimatio-
nez partis feudi fratris. c. i. §. e. ver. pone.
Frater vnus vasallus cui in parte obuicit pars superior
tutrie feudalis: et inferiori fratri: an habeat rei vendi.
c. i. §. e. §. v. quero si duo.
Ad totam pensionem an teneat frater vnus vel locius qui
habitauit totam domum communem locio vel fratre absen-
te. c. i. §. eo. ver. pone tertius.
Diuisio facta hoc modo quod vni totum fundum spectet alij bo-
na alledialia: an valeat. c. i. §. e. ver. pone duo.
Nova castra si pcedant marchionibus an intelligant esse
de marchia. c. i. §. e. ver. sed quid.
Dominio que incommoda habeat. c. i. §. e. ver. §. nota.
Fidelitate iurare tenent omnes fratres siue sint diuisi siue
non. c. i. §. eo. ver. nota.
Dominos plures pro vno feudo quod habere non debet. Et
quid si vnus decesserit relictis pluribus heredibus. c. i.
§. eo. ver. nota quod pro vno.
Dominus an possit ius suum alienare sine voluntate vasallo:
c. i. §. eo. ver. nota quod.
Dominus an possit assignare feudum vni ex filiis vasalli
si alius sit inhabilis. c. i. §. eo. ver. querit glo.
Filius inuitus vasalli an possit succedere in feudum si
utilis exhibet plene omnia seruicia. c. i. §. e. ver. §. sed
ego quero.
Vasallus debet deducere filium proprium ad dominum: quod cum
offendit ad satisfaciendum vel a se separat. c. i. §. insup.
ver. nota quod.
Exheredare filium an potest poterit eo quod dominus suus offendit.
c. i. §. eo. ver. itez nūquid.
Filius expulsus a patre: quod dominus ostendit an succedat in
feudo. c. i. §. eo. ver. itez nūquid.
Filius an possit satisfacere domino quem offendit post
mortem patris. c. i. §. eo. ver. sed nunquid.
Vasallus tenet pro omnibus iuris domesticis si dominum offe-
derint. c. i. §. eo. ver. nota hic.
Vxorē expellere an teneat vasallus que dominum suum of-
fendit. c. i. §. eo. ver. sed nūquid.
Ingratitudo pcedens impedit gratiam sequentem. c. i. §. eo. §. v.
nota in isto.
Vasallus si commisit feloniam et petat inuestiri: et aduer-
sarius dicit ipsum priuandum: ipse replicat se non
posse priuari cum non sit inuestitus: quid iuris. c. i. §. eo.
ver. quero quid.
Inuestiri quid si vnus petat post mortem patris de feudo:
et opponat de feloniam filij: quid iuris. c. i. §. eo. §. v.
ver. quero quid si.
Iudex an et quando super exceptione debeat cognosce-
re. c. primo. §. eodem. ver. §. caueat. Et quando lis su-
per ea contestetur.
Delictum patris an et quomodo in feudo anito vel parito filio no-
ceat. c. i. §. eo. ver. querit glo.
Dominus si non mouit iudicium culpe contra patrem eius va-
sallum an poterit mouere contra filium. c. i. §. eodem.
ver. §. considera.
Priuationem feudi an filius possit euicare: si offerat do-
mino ppetere satisfactionem pro delicto patris. c. i. §.
eo. ver. sed posito.
Dominus si non est coqueustus de feloniam an eius filius con-
queri possit. c. i. §. eo. ver. ex his.
Signari an succedat in feudum quasi antiquum si vasallus
commisit feloniam: quod dominus ei remisit. c. i. §. eo. ver. §.
quero si.
Priuari feudo an debeat vasallus si dominus dominum suum offen-
derit. c. i. §. illud. in prin.
Renocare feudum quis possit si vasallus vasalli alij de-
derit in feudum: et ille alienauerit. c. i. §. eodem. ver. §.
querit glo.

Resoluto iure primi vasalli: an resoluat ius secundi. c. i. §. eo. ver. sed nunquid.

Vasallus secundus primi vasalli si vult alienare: cuius consensus requiratur: an primi domini vel secundi. c. i. §. eo. ver. si. quero ergo.

Emphyteota secundus si vult ius suum vendere: an debeat consensus primi domini requirere. c. i. §. eo. ver. si. dominus Bzo.

Dominus an possit cogere vasallum ut ei feudum ostendat. c. primo. §. eodem. Et an vxor et domestici possint cogi. ibidem.

Vasallus an possit cogere dominum ut prestet ei possessiones ex quibus percipiat aliquid quod dedit ei feudum de camera. c. i. §. eo. ver. quero an.

Judex in causa feudi hodie quis sit. ca. i. §. preterea. versic. quis ergo.

Judex quis erit si dominus feudi non recognoscit superiores. c. i. §. eo. ver. sed quid.

Judex ordinarius potest inter vasallos de possessione feudi cognoscere quando nulla feudi mentio habita est. c. i. §. eo. ver. quero si.

Judex quis erit si vasallus de domino conueratur: non de re feudali. c. i. §. eo. ver. quid si vasallus.

Judex an erit dominus si dicit aliquem esse suum vasallum et ipse negat. c. i. §. eo. ver. quid si.

Judex quis erit si extraneus rei vendicatione contra vasallum agat: rem feudalem petendo non ut feudum. c. i. §. eod. ver. quid si. Et ibi quid si de iure possessionis agat. c. i. §. eodem. ver. pono.

Judex an erit nominatus in iudicio a vasallo contra quem aliter agit dicendo ipsum esse suum vasallum. c. i. §. e. ver. pone quod dominus.

Judices pares curie qui cognoscere habent in causa feudali an debeant esse de eadem provincia de qua sunt litigantes. c. i. §. eo. ver. quero vtrum.

Recusari pares curie ut suspecti an possint. c. i. §. eod. ver. quero si.

Ius canonicum in iuramentis: si ab eo ius civile discrepat debet obseruari. c. i. §. eo. ver. pono.

Judices pares curie an erunt si quis dicendo se esse vasallum alicuius petat ab eo inuestituram: et ille negat illi esse suum vasallum. c. i. §. eo. ver. pone quidam.

Recouentio an habeat locum coram iudicibus curie. c. i. §. e. ver. quero vtrum.

Recouentio auget exercitium iurisdictionis. c. i. §. eo. ver. et nota.

Recouentio est duplex. c. i. §. eo. ver. item nota.

Vasallus an possit agere contra dominum ad penam furti. c. i. §. eo. ver. dubitatur.

Vasallus si vult agere contra dominum eo quia erigat ab eo officia non debita: quod remedium interueniet. c. i. §. eo. ver. pone.

Vasallus an possit reuocare feudum a domino: quod contra eum erat prescriptum: si dominus rei vendidit. ca. i. §. preterea. ver. quero pone.

Fructus rei feudalis an aduocet dominus a tertio possessore contra quem habet rei vendicam. c. i. §. eodem. ver. demio.

Fructus suos an faciat vasallus altero separante. c. i. §. eo. ver. si. considera.

Prorogare iurisdictionem in alium an vasallus possit. c. primo. §. eo. ver. quero an.

Prorogari iurisdictionem in feudis domino ignorante an possit. c. i. §. eo. ver. quid ergo.

Judices quando sunt pares curie: in quo loco debent cognoscere. c. i. §. eo. ver. quero in quo.

Judices duo habentes causas colligatas: possunt simul procedere: sed sententia lata ab uno obstabit alteri. c. i. §. eo. ver. de duobus.

Arbitri iuris in quo loco cognoscere debent. c. i. §. e. ver. de arbitris.

Jurans sicut non iurat contra deum: ita nec contra imperatorem. c. i. §. e. ver. nota quod.

Jurans contra imperatorem: et contra omnem hominem quid iuris. c. i. §. e. ver. sed pone.

In iuramento sicut excipit imperator: an et ita debeat rex excipi. c. i. §. eo. ver. quero vtrum.

Jurans fidelitatem contra omnem hominem et seipsum: an debeat iurare dominum contra seipsum. c. i. §. e. ver. si. pone.

Jurans fidelitatem contra omnes homines excepto se an intelligatur vxorem et filios excepisse. c. i. §. eod. versic. quero quid.

Que sint regalia. cbar. lxxxvij.

Regalia que sint super Rica in prin.

Territorium quod dicatur super Rica. ver. pono.

Districtus quis dicatur super Rica. ver. sed dicitur.

Regalia dicuntur vie publice omnes portus omnia flumina. Et ibi an molendina: an alvei fluminum: an ripe fluminum: an pedagia: an vectigalia. Et an facere monetas: an pene malefactorum: bona vacantia: turpia lucra: bona contrabitionum icesas nuptias: bona omnia confiscatorum: redditus plaustrorum: nauigiorum collecte iurisdictiones: creare magistratus: omnes insule: palatia in ciuitatibus p iusticia. Item bona committerium crimen lese maiestatis et similia. Et que sint. c. i. i principio.

Pedagium soluitur pro securitate itineris. c. i. versic. extra nota.

Emittite ius colligendi pedagia et similia a ciuitatibus an possint. c. i. ver. queritur.

Fraudare pedagia in foro conscientia an sit licitum. c. i. ver. ibidem.

Consuetudo prescripta tanto tempore: cuius initium non errat memoria habet privilegium. c. i. ver. quedam. Et ibi qualiter pedagia prescribantur.

Per prescriptionem aut consuetudinem colligendi pedagia an acquiratur ius territorio an persone. c. i. v. sed quero.

Privilegium erigendi pedagia si aliquis nobilis a principe habet an sit idem ac si prescripisset. c. i. versic. sed pone.

Archimiam facere an sit licitum. c. i. ver. andreas.

Locetas soluere an non subditi respectu bonorum que in aliquo loco habent teneant. c. i. ver. tunc collecte.

Pedagium soluere qui teneantur. c. i. ver. sic ad.

Papa si creat regem sibi omnia regalia acquiruntur. c. primo. ver. vltimo.

Jurisdictiones an possint vendi. c. i. ver. et an.

Pape in terris ecclesie omnis iurisdictionis: omnis districtus est. c. i. ver. si. similiter.

Quod testes sint necessarii ad probandam feudi ingratitudinem. cbar. lxxxvij.

Extrauagans constitutio an probet. c. i. ver. gl. Et ibi quid in dubio sit sequendum.

Sententia lata contra extrauagantem. vel secundum an valeat. c. i. ver. sed an.

Testes infames in amia facti repelluntur ad probandam ingratitudinem in causa feudali. c. i. ver. vltimo.

Testis quid si tempore depositionis erant integre fame: et postea infamis effectus est. c. primo. versic. quero si tempore.

Testis qui deponit falsum sine iuramento an teneat penam falsi. c. i. versic. ex bis.

Soluti debet annua prestatio ex aliquo fundo: id quod vno anno deficit an debeat ex alio suppleri. c. pio. v. nota in rer.

In feudū quid si dominus mihi fundū dederit: ut non teneat nisi in quantum facere possim. c. primo. vers. sed nunquid.

Teneat an et quando quis nisi in quantum facere possit. c. i. vers. quid vult.

Plures dicuntur duo vel tres. c. i. §. i. ver. pluralis.

Locare pot quis partem rei quam cum alio bz eodem. ca. i. §. item sciendum. i. prin.

Adequatio quid significat. c. i. §. eo. ver. sed quid.

Diuisibilis res que dicat. c. i. §. eo. ver. illa ergo.

Diuisi iurisditio an possit. c. i. §. eo. ver. et an.

Possessio quando acquiratur per nuncium: an interueniat aliqua fictio. c. i. §. item inuestitura. vers. modo quero.

Res an efficiat dubia per negatione. c. i. §. si instrumentum. ver. dicit Petrus.

Ex instrumēto publico due presumptōes oriuntur. scilicet sit verum et solemne. c. primo. §. eodem. vers. sic illud autem.

Tabellioni afferenti i instrumento tales testes esse pares curie: an sibi credat. c. primo. §. eodem. vers. quero igitur.

Testes si dicant in iudicio se esse pares curie de, per se an probet. c. i. §. eo. ver. sed pone.

Testiu singularitas quot modis et per quot differentiis appareat. c. i. §. eodem. ver. q. autem.

Iurisdictionem habet pares curie super pares. c. i. §. notandum. vers. unde nota.

Testis qui dixit se nescire cogitur veritate dicere. c. i. §. eodem. ver. item nota. et valet eius testimonium.

Testis qui heri dixit non credo potest hodie dicere credo. ibidem.

Jurare qualiter debet dominus et vasallus super facto proprio. c. primo. §. cum domino in principio.

Conscientia heredis est diuersa a conscientia defuncti. c. primo. §. eodem. vers. item nota.

Conscientie alicuius si aliquid committatur non potest alium substituere. c. primo. §. eodem. vers. et ideo.

Imperator est omnium ordinarius et legatus siue proconsul dei. c. primo. ver. nota ergo.

Stilus de quo in principio tituli de pace costat. quare non seruat i litteris apostolicis. c. i. ver. sed quare.

Imperator dicitur esse clemens et mansuetus. c. i. §. imperialis.

Decuria est subtili ingenio a barbaris extorquenda. c. i. §. eodem. ver. ideoque.

Prescribere heretici contra confiscationem bonorum non possunt. c. i. §. eodem. vers. nimirum.

Prescribere deponatus non potest. c. i. §. eodem. ver. deponatus.

Dispensatio est scurrilitatis et excessuum mitigatio. ca. i. §. eodem. ver. dispensatione. Et ibi quod ius civile raro permittit dispensatione.

Principi omnes tenemur: quia verus deus est princeps in terris. c. i. §. eodem. vers. debitam.

Deuotio: ista dictio quid significat. c. i. §. eod. vers. deuotionis.

Lex semp loquit. c. i. §. eo. vers. vniuersitas.

Receptus ad plenitudine gratie quis dicat. c. i. §. eod. ver. in plenitudine.

Inter offendentes et offensus presumit animi indignatio. c. i. §. eo. ver. item nota.

Inimici qui presumantur esse. c. i. §. eodem. vers. et per Innocentium.

Probatum contractus per sigilla ubi deficit probatio. c. i. §. eo. ver. adde.

Sigillum quid operet. c. i. §. e. ver. ite sigilla. Et ibi quas fide: faciat sigillum.

Imperium non moritur. c. i. §. eo. vers. imperium.

Civitas mori potest. ibidem. Et ibi qualiter.

Civitate donata ad aratru an intelligant eius castra donata. c. i. §. e. ver. sed bic.

Privilegiū ciuitatis an amittant donata ciuitate. c. i. §. eo. ver. his itaq.

Civitas destructa si reedificetur an assumat sua privilegia. c. i. §. eo. ver. quid ergo.

Civitas que quodam tunc: scilicet tpe quo privilegia lombardie ciuitatibus fuerunt concessa erat castru: si postea fuit reedificata an assumat talia privilegia. c. i. §. eo. vers. qui autem.

Civitas si de nouo edificetur an habeat talia privilegia. ibidem.

Civitas si sit submersa in mari et papa ignorat ibi erit uir episcopus: an erit saltem episcopus diocesis. c. i. §. eo. ver. pone.

Civitas durante in aduentitijs ciuibus non naturalibus an dicatur eadem ciuitas. c. i. §. eodem. vers. quero nunquid.

Civitas quid si fiat ex castris et nouo congregatis quid iuris. c. i. §. eo. ver. quero quid si.

Lex confirmans trahitur ad futura. c. i. §. eod. vers. quid ergo.

Consuetudines antiquesunt seruande. c. i. §. eod. ver. sicut ab.

Consuetudini antique: i pascuis: potibus: aquis: et molendinis standu est. c. i. §. eo. ver. sicut.

In consuetudine prescribenda non debet titulus allegari. c. i. §. eo. ver. et scias.

Aque distributio fit interdum arbitrio boni viri. c. i. §. e. ver. item nota. et eius cursus non tollatur.

Consuetudo dat privilegium. c. i. §. e. ver. consuetudo.

Civitates munire est licitum. c. i. §. eo. ver. munitione.

Ecclesie an teneantur ad munitiones ciuitatu. c. primo. §. eodem. vers. nunquid. Et ibi an ad impensas viarum et ad quas teneatur.

Collectas buriales soluere non tenentur paupes. ibidem.

Ecclesia an teneatur soluere collectas: que pro varijs necessitatibus imponuntur. c. i. §. eodem. vers. quid de collectis.

Ecclesia an teneat ad superindicta: dic non. c. i. §. eo. vers. ex his. Et ibi quale munus sit collecta.

Judices ciuitatu Lombardie an habeant in ciuilibus et in criminalibus iurisdictionem ante constitutionem pacis constantie. c. i. §. eo. vers. criminalibus.

Serui pene an efficiant condonati a potestatibus terrarum. c. i. §. eo. ver. an ergo. Et ibi an donati ad mortem possint pro male ablati aliquid statuere.

Publicata an sint bona illius: qui est condonatus ad furcas pro furto. c. i. §. eo. ver. sed bic.

Statuta facere si princeps ciuitati concessit et fecit: an poterit illa reuocare. c. primo. §. imperialis. vers. deinde quero.

Statutu iniquu an valeat. c. i. §. eo. ver. quero vtrum.

Consuetudines locales dicuntur ius eod in ipso loco. ibidem.

Consuetudo valet quoniam non est contra statuta generalia: ut de usuris non prestatis. ibidem.

Privilegia concessa ciuitatibus italie: an sint indifferenter oibus concessa. c. i. §. eo. vers. ex hoc.

Senia lata contra consuetudine: an valeat. c. i. §. eod. vers. si. sed nunquid.

Cōsuetudo ē facta: iō ē pbanda. ibidem.
Colo: istud verbū an significet ius nouū. c. i. §. eodem.
ver. volumus.
Cōcessa alicui si dubitet que sint d3 eligi boni viri ar-
bitrium. c. i. §. eo. ver. nota.
Arbitri eligūt q habēt cognoscere de prouersia que ē
iter principem ⁊ subditos. c. i. §. eo. ver. nota.
Priniceps qn ipse possit cognoscere. ibidem.
Judex non facit litē suā: l3 arbitri a se electi male iudica-
uerint. c. i. §. eo. ver. ⁊ ex hoc sume.
Ciuis bonis est qui iura patrie tuetur. c. primo. §. eodē.
versi. qui nec.
Contrauenire non potest quis contra illud quod facit
princeps ex certa scientia. c. primo. §. eodem. versic.
non admittemus.
Statum si dicat talis non audiatur: an valeat snia lata
c. i. §. eo. ver. si statutum.
Silentium qualiter iponat ei qui non auditur. c. i. §. e.
ver. sed qualiter.
Priuiligia rex romanorū ante coronationē pōt cōce-
dere. c. i. §. hoc qd vos. ver. rex.
Ep̄s id qd ē cōcessum an videat eorū ecclesijs pcessus
c. i. §. eo. ver. ecclesijs.
Factum pro bono pacis d3 haberi ratū. c. i. §. eodē.
ver. pro bono.
Cōsuetudo bona est seruāda i arbitris ⁊ arbitramen-
tis. c. i. §. eo. ver. etiam nota.
Publicata si sint bona rebellū ⁊ alijs applicata: facta
pace debēt eis reddi. c. i. §. e. ver. priuiligia.
Rebelles non sunt sub p̄ccipiōe legis. c. i. §. eo. versi. ex
quo nota.
Bello vel guerra sublata tollitur ois effectus. c. primo.
§. eo. ver. cassentur.
Clausula ista cassentur ⁊ irritentur importat ip̄o iure
c. i. §. eodem. ver. ⁊ sic nota.
Ep̄s si ē comes alicuius ciuitatis per priuilgium ipe-
ratoris d3 ip̄e inuestire ip̄os cōsules de cōsulatu. c. i.
§. eo. ver. in ciuitate. Et ibi qd de quiq̄ntio i quin-
quēntū quelibet ciuitas mittat ad imperatorem pro
inuestitura renouanda.
Ep̄i qui habz iurisdictionē ab imperatore vel rege: an te-
neant sub ip̄is p̄parere. c. i. §. eo. ver. quero igitur.
Sindicus siue nūcius qualiter d3 verba cōcipere: ⁊ ibi
quis dicat indicus. c. i. §. eo. versi. nūcius. Et ibi an
sufficiat qd generale mādarū habeat.
Nūciū qui mittit vult p seip̄m obligari: nō per aliū. c.
i. §. eo. ver. illud est.
Successori nō pōt per p̄decessorem lex imponi. c. i. §.
eo. ver. siue ab alijs.
Adors dicitur quoquo modo alicui eueniat. c. primo.
§. eodem. ver. diuina.
Imperū an deserat per successionē vel per electionem
c. primo. §. eo. ve. li. cōcessimus.
Imperatoris p̄motio: vnctio: p̄secratio: cōfirmatio: ⁊
depositio ad papam spectat. c. i. §. eo. d. versi. sed illi.
Imperator a quibus eligat. c. i. §. eo. ver. quis at. Et ibi
de quibus sit eligēdus.
Impatoris electores habēt potestatem a papa. c. i. §. e.
versi. vel dic.
Imperium semp est. c. i. §. eo. ver. vnū tamen.
Papa an possit priuare nobiles: qui habent potesta-
tem eligēdi impatorem. c. i. §. eo. ver. ⁊ nūquid.
Comites creati a papa vacante regno: si postea papa
creauit regē an teneant tali regi prestare fidelitatem.
c. i. §. e. ver. pone ergo.
Appellās italicus non tenet ire in alamaniam. c. i. §. e.
ver. in causis.
Judex d3 iurare qd feret sententiā fm leges ⁊ p̄suetudi-
nes. c. i. §. e. ver. tertio nota.

Jura que debēt seruari: si questio p̄imi p̄ocellus aut p-
cessus cāe appellationis vertat corā iudice appella-
tionis. c. i. §. hoc qd vos. ver. porro.
Appellationis cā aliquādo h3 tempus duoz mensium.
c. i. §. eo. ver. quarto. nota.
Appellatio an sit defra duobus mēribus elapsis. c. i. §.
e. ver. sed quero.
Appellationis tpe quādo incipiāt currere. c. i. §. e. ver.
secundo quero.
Prorogari tpa assignata p statutū possūt p litigātes.
c. i. §. e. versic. quinto nota. Et ibidem de tpe statuto
arbitramentis.
Litis cōtestatio an requirāt i cā appellationis. c. i. §. e.
ver. vel a tēpore.
Judex si nō iudicat infra tps statutū: an poterit postea
iudicā. c. i. §. e. ver. quid. Et ibi qd sentētia lata post
terminum non valet.
Intantia lapsa que acta pereant. ibidē. Et ibi an cita-
tio peat. Et qd de vicio litigiosi: ⁊ d̄ attestatōibus.
Cōsuetudines p̄prias pōt vnaqueqz ciuitas habere. c.
§. eo. ver. secundum.
Staturum qd nō liceat appellare: an valeat. c. i. §. eo. d.
aduerte tamen.
Tabellio sine p̄ntia iudicis an possit recipere testiu3 iu-
ramēta. c. i. §. eo. ver. sed nūquid.
Prorogari tpa appellationis p̄sentu partiū possunt.
c. i. §. eo. ver. consensu.
Jurantes tanqz vasalli an debeant iurare tanqz ciues
c. i. §. vasalli. ver. sed an.
Judex laicus an possit cognoscere de periurio. c. i. §. eo.
ver. sed hic quero.
Cōsules de quibus in titulo de pace constantie: quid si
intrauerunt consultatū nō p̄stito iuramento. c. i. §. e.
ver. quero quid.
Sicut ista dicitio aliquando est similitudinis. c. i. §. eod.
ver. ibi sicut.
Tabellio si quis sit rogatus an videat ⁊ rogatus vti te-
stis. c. i. §. eo. ver. sed nunquid.
Juramentū quibus personis debeat remitti. c. i. §. eod.
ver. quibus autem.
Jurare fidelitatem an debeant femine. c. i. §. e. ver. sed
nunquid.
Ut testis examinari an possit ille: qui ē in articulo mor-
tis. c. i. §. eo. ver. extra quero.
Excipere de nō numerata pecunia an poterit heres si
defunctus scit se habuisse ⁊ recepisse. c. i. §. eo. ver. d̄
eo qui moriens.
Bellū siue guerra an cōnumeret inter cāse fortuitos. c.
primo. §. eo. ver. sed an.
Conduerint si aliqui ab aliquo cōmuni aliquas pos-
sensiones certo precio: ⁊ cōe petere ipsi dicāt se nō te-
neri eo quia exigere non poterunt p̄pter guerrā exor-
tam: quid iuris. c. i. §. eo. ver. hic queritur.
Diffidatio ad bellandū an iterum requirāt: si aliq̄ erāt
parati ad bellū sed facta fuit treuga. c. i. §. i. versicu.
sed quid.
Emp̄bireota an possit legare ⁊ donare rem emp̄bireoti-
cam. c. i. §. libellarie. ver. extra nota.
Clausula non obstat in priuiligijs apposita quid ope-
ret. c. i. §. eo. versi. quid ergo. ⁊ in ver. sed si dicat. Et
ibi quando requiratur.
Clausula de plenitudine potestatis vbi de ea caueatur
⁊ quid importet. c. i. ver. de clausula.
Succedit i feudo quilibz heres qn fuitiu3 p̄sonale non
prestāt. c. i. §. e. ver. sed Speculator.
Vniuersitas qn dicat dare dānum. c. i. §. damna. ver.
in ter.
Inquisitio potest fieri corā vniuersitate. c. i. §. eo. v.
⁊ nota qd.

Inquirere

Inquire quādo possit iudex 3 singulares p̄o nas. c. i. §. eo. ver. si autem.
Fideiussor: an possit se obligare ad penā corporales. c. i. §. eo. ver. sed numquid.
Adona superflua que dicatur. c. i. §. moram versicu. s3 quando.
Civitates murare vel fortificia facere extra civitates: an liceat. c. i. §. civitates. ver. murare.
Societate siue ligā: an poterūt civitates lombardie cōtrahere cum civitatibus: cum quibus tempore pacis cōstantie nō habebant. c. i. §. item societatem. versu. s3 numquid.
Liga si sit facta inter duas civitates per quinquēnum: si post quinquēnum prestent sibi mutuos favores an videatur durare. c. i. §. eo. ver. quero facta.
Aditu principum factum non valet. ca. i. §. pactiones. versu. item nota.
Contractus principis an 7 quando habeat vim legis. c. i. §. eo. versu. sed an.
Actio q̄ metus causa an debeat proponi ad rescindendum contractum metu principis factum. c. i. §. eodē. versu. sed numquid.
Clausula generalis submissa speciali quid operetur. c. i. §. eodem. versu. puta.
Fictum 7 servitium in quo differat. c. primo. §. eodem. versu. persolvere.
An priuatur re sua quicunq; non soluit censum debito tempore. c. i. §. eodem. versu. 7 an quicunq;
Renunciare iuri suo videtur non renouans precariuz ab ecclesia. c. i. §. eodem. versu. 7 quoniam.
Processus factus 3 exiritios terrarū: an 7 quando possit rescindi. c. i. §. sententie quoq; versu. 7 iste. §.
Compromissum factum a bānito 7 intrinseco valet. c. i. §. eodem. versu. notabit.
Sententia lata vel laudum ex compromisso facto inter exiritios 7 intrinsecos an valeat. c. primo. §. eodem. versu. quid de.
Cōmissa si sit cā decidenda fm leges 7 consuetudines terrarum debet potius secundum consuetudines decidi q̄ leges. c. i. §. eodem. ver. fm leges.
Compromittere nemo cogitur. Et an in causis spiritibus possit compromitti. c. i. §. possessiones. versu. 7 nota.
Tempore belli siue guerre licitum est per vim ablata recuperare. c. i. §. eo. versu. nota q̄.
Arbitri eligunt in causa imperatoris: qui habēt cognoscere super regalibus. c. i. §. eo. versu. nota q̄.
Excepto dolo facis obstat in capitulis pacis. c. i. §. eod. versu. 7 nota.
Possessionum suarum confines si nemo dicere scit sibi imputet. c. i. §. eo. versu. sed quid.
Arbitri electi ad cognoscendum intelliguntur electi ad decidendum. c. i. §. eodem. ver. ad cognitionem.
Fructus percipiēs vt possessor nō dicitur dānum dare. c. i. §. eodem. ver. cum fructibus.
Recuperare bona tempore guerre culpa sua amissa nō licet. c. i. §. eo. ver. siquis.
Probetur qualiter possessio. c. i. §. eodem. versu. s3 qualiter.
Notarius an possit cōficere instrumētū de nō possessione. c. i. §. eo. ver. extra quero.
Arbitri non habēt territoria. c. i. §. eo. ver. constat.
Principem offendere dicitur qui eius subditos offendit. c. i. §. opioni. ver. nota q̄.
In statutis habet locum interpretatio: qui per alium facit per seipsum facere videtur. c. i. §. eo. versu. etiam in statutis.
Vasallus tenet iuuare iperatore contra dñm suū. c. i. §. e. ver. sed in hoc.

Delictū inchoatū perseveratum tpe quo remissum fuit inspecta certa qualitate: an dicat totū remissū. c. i. §. eo. ver. sed attende.
Testis deponēs aliquid factū ante guerrā. c. i. §. e. ver. quero quid si cū iste fmo videat dubius.
Verbū i proprie positū nō viciat. c. i. §. āplius ver. nota iurisdictionem.
Successor pōt factū sui p̄decessoris tollere. c. i. §. eod. ver. vel dic.
Aque ducente si priuilegiū sit p̄cessū a p̄cipe de flumine publico intelligunt iura resuata p̄io cui p̄cesserāt. c. i. §. e. ver. 7 si princeps.
Sententia lata iter duo castra aque ducente: si postea sit it mibi vnū isenduz cōcessuz: an huare teneat. c. i. §. e. ver. pone inter.
Exceptio spoliationis qm̄ opponi possit aut dolo facis q̄ peris. 7. c. i. §. oēs. ver. vel dic.
Bona fides ē suanda. Et ibi an oēs p̄tractus facti em̄ p̄cipe habeāt natura cōtractū bonafidei. c. i. §. si quis vero. ver. nota.
Bellū seu guerram vel obsidere civitatē quando liceat principi. c. i. §. eo. ver. compellat.
Princeps d̄ 3 itineribus que agit victualia emere. nec aliorum sumptibus vincere. c. i. §. vobis intrantibus. ver. 7 h̄c determinatur questio.
Fidelitas renouatio fit p̄pter mutates etatum. ca. i. §. in omni decēnio. ver. nota ergo.
Iuramētum cōtra legē diuinā 7 humanā non valet. c. i. §. siquis ex. ver. iuramēto.
Fructus re restituta an restituatur. c. primo. §. eodem. versu. 7 nota.
Fructus lucratur debito: si sit appositum tempus causa custodie. c. i. §. eo. versu. debito.
Civitas pōt iuramēto obligari: licet aiā non habeat. c. i. §. eo. versu. nota q̄.
Seudū alicui cōcessum dicitur cōcessum fm consuetudinem loci in quo situm est. c. i. §. siqua cōtrouersia. ver. si. nota q̄.
Iudices si sunt pares curie: debēt esse illius loci: vbi lis agitur. c. primo. §. eodem. versu. 7 nota. Et ibi que dicitur causa feudalis.
Iudex inter vasallos esse non potest: qui non vult iustire vasallum de feudo recto. c. primo. §. eodem. ver. 7 vnum scias.
Strata quid sit. Et ibi ponitur de quodam Orolino q̄ duos filios p̄. illos habuit tyrannos. c. primo. §. ite strata.
Probare tenetur quis esse de civitate: qua negat originem traxisse. c. i. §. nomina. versu. quid ergo.
Procurator ad iurandū in aiā alicuius potest constiui. c. i. §. eo. ver. pone.
Arbitrium habēs faciēdi quicquid viderit expedire habet arbitrium voluntatis. c. i. §. eo. ver. nūquid ille.
Notarius debet apponere ānos: dies: mēses: consules 7 alia que solēt apponi in fine instrumētorum. c. i. §. pacta. i. p̄in. Et ibi an vicietur instrumētum si supra dicta in fine ponantur.
Notarius si non apposuerit nomen imperatoris vel non intercessit tabellionis subscripto an valeat instrumētum. c. i. §. eo. ver. sed numquid.
Notarius si errauit in appositione diei vel loci: an possit propria auctoritate emēdare. c. i. §. e. ver. s3 quid si. Et ibi qm̄ facere possit.
Imperator pōt a papa deponi. c. i. §. in nomine. versu. sed si. Et ibi an requiratur causa. 7 an tunc impator possit se defendere.
Maior pars collegij vel colligatoz si aliquid faciat ratū ē. c. i. §. ego. ver. nota ergo. Et ibi q̄ potētior in līga cēset maior: 7 alias cōuocare debet.

Impator cū sit maior alijs: quomodo pōt pacto astrin-
 gi. c. i. §. eo. ver. sed quomodo.
Tempus appositum alicui determinationi habet illas
 solum determinare. c. i. §. triginta annis. versic.
 vel die.
Secreta vel credentia que dicantur. c. i. §. credentia v.
 sed que.
Reuelans secreta ciuitatis: qua pena puniatur. c. i. §. e.
 ver. ex predictis.
Notarius si posuerit in instrumēto actū. xi. die Janua-
 rij: nec dicit errante vel excūte: quid iuris. ca. i. §. die
 lune. ver. nota. Et ibi quid in testibus.
Instrumentum an reprobetur si testes dicant actum fuis-
 se. xi. die intrante mēse Januarij: et partes probans
 qd alibi fuerint: quid iuris. c. i. §. eo. ver. querit ergo.
Kalende: none: idus: quare ponantur in litteris aposto-
 licis. c. i. §. eo. ver. et est notandum.
Testes qui debent sci ibi in principio instrumenti vel i
 fine. c. i. §. eo. ver. in pntia.
Protocolū siue imbreuiatura an pber: cum ibi non sit
 signum rebellionis: aut subscriptio. c. i. §. eodem. ver.
 si. et pro hoc.
Protocolū siue imbreuiatura si reperia ē an presuma-
 tur. lecta. c. i. §. eodem. vers. et si.
Jurare fidelitatem an teneat vasallus facere suos ho-
 mines. c. i. §. hec sunt. ver. iste rex.
Testis vnus si deposuit et alius deponat: et notarius di-
 cat deposuit per oia vt primus: an ambo probent. c.
 i. §. eo. ver. idem sacramentum.
Pacis bona que sint. c. i. §. eo. ver. hanc igitur.
Festiuitas vel gaudiū de pace constantie an fieri debeat
 c. i. §. eo. ver. quero.
Enarbema quid sit. c. i. §. si. ver. est cūm.

Leges Federici aut capitula pacis constantie an pot-
 sint p legibus allegari. c. i. §. si. ver. venio. ad primū.

S J A S.

Seriem in quolibet rerum genere seruadum: plerumq;
 in ambiguis difficilimisq; rectam inuentionis vias
 nobis scipissime abnegantibus: aberrare non puta-
 mus. Cum consummati operis sup vsibus feudozuz
 veterem Tabula iamdiu impressam plurium erudito-
 rum persuasione inutilem ac pene vacuam fore con-
 spererimus: Nouam fere quaruncunq; questionum:
 dubiozū: decisionuz i anteacto libello exgrendaruz:
 mirifice reserā: necnō a prissimo viro vtriusq; iuris
 apicez a depro Ambrosio Terlago: summo studio ac
 laboriosissime dispositā iubēti animo suscipere. quaz
 vnicuiq; lectori nō minus gratam: q̄ vtilem esse no-
 bis persuasimus.

Impressum Papis per Leonardum de gerlis.

